

845.011
K. 27
ค1
8-3

วิเคราะห์ทรัพยากรของ "นายผี"

๑.1

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุจิตรา คุปตารักษ์

28 ส.ย. 2526

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921 575, 391 5058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2526

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

151730

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการลอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการลอบ

(นาย) ประสงค์ ประธาน (นาย) ประสงค์ ประธาน

นายก + กรรมการ นายก + กรรมการ

Prof. Sup. - Prof. S. / ๑ กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์พร โสภวงศ์ ประธานกรรมการ อาจารย์นิติยา บุญสิงห์ กรรมการ ที่กรุณาสละเวลาตรวจพิจารณา แก้ไขข้อบกพร่องและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์นานาประการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวพันธ์ จงตระกูล ที่กรุณาให้เป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณสุภา ศิริमानนท์ คุณศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์ คุณวิลาศ มณีวัต และมิตรสหายของ "นายผี" ท่านหนึ่งซึ่งไม่ประสงค์จะออกนาม ที่กรุณาให้เข้าพบและสัมภาษณ์ ซึ่งทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณอาจารย์สิริมา วรยิ่งยง ที่กรุณาตรวจแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ ขอบพระคุณ อาจารย์สัสดา รัตกลีกร คุณประกาศ วัชรภรณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิชัย มูลศิลป์ ที่กรุณาแนะนำแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาค้นคว้า

ขอบพระคุณ คุณสมพงษ์ เกรียงไกรเพียร คุณสุวิน โสภา คุณวรรณศิริ เลิศภิรมย์ลักษณ์ และคุณสุธี เตชะวิริยะทวีสิน ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในระหว่างศึกษา ข้อมูลที่หอสมุดแห่งชาติ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับกำลังใจและความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ผู้วิจัยขอขอบคุณในความกรุณาของทุกท่าน

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณปู่ ผู้ให้การสนับสนุนทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์มา ตลอดระยะเวลาการศึกษาและการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนกราบขอบพระคุณเพื่อน ๆ ของคุณปู่ที่กรุณาเป็นธุระในเรื่องต่าง ๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

สุจิตรา กุปตารักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	6
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	7
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	7
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองของ "นายผี"	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์การวิเคราะห์กว้างทำนองเขียน	13
2. ชีวิตประวัติของ "นายผี" และสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองอันเป็นภูมิหลัง	
ของงานประพันธ์	19
ตอนที่ 1 ชีวิตประวัติและผลงานของ "นายผี"	19
ตอนที่ 2 สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองอันเป็นภูมิหลังของงานประพันธ์ ..	58
สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองระหว่าง 16 ธันวาคม 2481 ถึง	
24 กรกฎาคม 2487	59
สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองระหว่าง 26 กรกฎาคม 2487 ถึง	
6 เมษายน 2491	80
สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองระหว่าง 7 เมษายน 2491 ถึง	
31 ธันวาคม 2501	95

3 วิเคราะห์รูปแบบและท่วงทำนองเขียนบทร้อยกรองของ "นายผี"	113
ตอนที่ 1 รูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์ ..	120
รูปแบบร้อยกรองที่นำมาแต่โบราณ	120
รูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" คิดขึ้นใหม่	136
① ลักษณะการประพันธ์	164
ตอนที่ 2 - วิเคราะห์ท่วงทำนองเขียนบทร้อยกรองของ "นายผี" ..	179
1 การใช้ถ้อยคำ	191
2 การเลือกเสียงของคำ	191
3 การหลกคำ	191
4 การเล่นคำ	194
5 การใช้คำซ้อน	198
6 การซ้ำคำ	200
7 การใช้คำที่เหมาะสมกับเนื้อหา	217
8 การใช้คำที่ทำให้เกิดความรู้สึก	224
9 การใช้คำที่ทำให้เกิดจินตภาพ	229
10 การใช้โวหาร	230
อุปมา	233
อุปสัทธ	236
บุคลาธิษฐาน	239
สัญลักษณ์	242
สัทพจน์	250
ปรัปูลลา	258
อติพจน์	261
การกล่าวเปรียบประยตประยน์	264

บทที่

หน้า

การใช้สำนวนและคำพังเพย	270 ✓
การอ้างวรรณคดีแบบฉบับ	275 ✓
การเลียนแบบสำนวนวรรณคดีแบบฉบับ	283 ✓
4 วิเคราะห์แนวความคิดของ "นายผี"	291
แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง	291
แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ	498
แนวความคิดเกี่ยวกับสังคม	522
⑨ แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาและการประพันธ์	557
5 สรุปและเสนอแนะ	608
บรรณานุกรม	614
ภาคผนวก	653

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วรรณกรรมเป็นผลงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ซึ่งเป็นสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม¹ วรรณกรรมกับสังคมจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งจนมีผู้กล่าวว่า วรรณกรรมเปรียบเสมือนกระจกเงาส่องสะท้อนสังคม ทั้งนี้เพราะกวีผู้สร้างวรรณกรรมมิได้เป็นแต่เพียงกวีเท่านั้น หากยังเป็นคนที่เกิดในยุคใดยุคหนึ่งซึ่งมีสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้นว่า สภาพทางการเมือง และ เศรษฐกิจ อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นจึงมักปรากฏอยู่ในผลงานของกวีเสมอไม่ว่ากวีผู้นั้นจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม¹ "นายผี" เป็นกวีคนหนึ่งที่มีผลงานทางวรรณกรรมในลักษณะดังกล่าว โดยเฉพาะบทร้อยกรองทุก ๆ บทของ "นายผี" เป็นเสมือนกระจกเงาอีกบานหนึ่งซึ่งสะท้อนภาพสังคมตลอดจนความรู้สึกนึกคิดที่ "นายผี" มีต่อสังคมในยุคสมัยของเขาออกมาได้อย่าง น่าสนใจไม่น้อย

"นายผี" เป็นนามปากกาหนึ่งของ วัคคี่ พลจันทร์ หมายถึง พระคิ่วผู้เป็นอธิบดีแห่งปีศาจทั้งปวง ดังปรากฏตามคำอธิบายของ "นายผี" ในบทความเรื่อง "อย่าไม่นำศึกษาทางการประพันธ์" ว่า

... เห็นคำว่า "นายผี" เราตั้งคำถามว่า

1. คืออะไร? ได้คำตอบว่า คือ พระคิ่ว
2. ทำไมเรียกอย่างนั้น? ได้คำตอบว่า เพราะแปลจากปีศาจบดี และตามประวัติ พระคิ่วเป็นเจ้านายแห่งผี

¹ วิทยุ คิ่วคำรณนัท วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ หน้า 142

3. ทำไมเขียนเช่นนั้น? ได้คำตอบว่า เพราะสิ้นใจความเต็มแล้ว นาย คือ บต,
 ผ คือ ปีศาจ

"นายผี" เริ่มมีผลงานร้อยกรองปรากฏครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2484 ในหนังสือเอกชน (รายสัปดาห์) ซึ่งมีจำนงค์ สิงห์เสนี เป็นบรรณาธิการ และเพียงไม่นานนัก นามปากกา "นายผี" ก็เป็นที่รู้จักและนิยมยกย่องกันอย่างแพร่หลายในหมู่ผู้อ่าน ดังปรากฏจดหมายที่ผู้อ่านมีมาโต้ตอบกับ "นายผี" เป็นจำนวนมาก²

ผลงานร้อยกรองของ "นายผี" ที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่อย่างเปิดเผย ตั้งแต่วันแรกที่ปรากฏสู่สายตาประชาชนจนถึงวันสุดท้ายก่อนที่จะหายไปจากวงการประพันธ์ นับได้เป็นจำนวนกว่า 300 ชิ้น และในบรรดาผลงานจำนวนมากมายเหล่านี้ เป็นงานที่มีเนื้อหาแสดงข้อเท็จจริงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการปลุกเร้าให้ประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักในปัญหาและหาแนวทางแก้ไขต่อไปเกือบทั้งสิ้น

¹ วัคณี พลจันทร์ "ข้อไม่น่าศึกษาทางการประพันธ์" ข้อคิดจากวรรณคดี โดย อินทรายุร (นามแฝง) หน้า 162

² โกสโล (นามแฝง) "ล่มาฮินอกวงสั่งมา" เอกชน 9 : 26 มีนาคม 2484

ณ.ถ.ล. (นามแฝง) "ถึงนายผี" เอกชน 15 : 50 เมษายน 2484

หลวงบุญยฆานพพาณิย์ "เสียงล่าง" โดย นายล่าง (นามแฝง) เอกชน 17 : 35 เมษายน 2484

หลวงบุญยฆานพพาณิย์ "อุกร นายผี" โดย นายล่าง (นามแฝง) เอกชน 19 : 34 พฤษภาคม 2484

คุณโต (นามแฝง) "คำถาม" เอกชน 19 : 50 พฤษภาคม 2484

เปรต (นามแฝง) "ล่มาฮินอกวงสั่งมา" เอกชน 21 : 23 พฤษภาคม 2484

ยักษ์ใหญ่ (นามแฝง) "ล่มาฮินอกวงสั่งมา" เอกชน 23 : 23 มิถุนายน 2484

หลวงบุญยฆานพพาณิย์ "ล่างสนเทห์" โดย นายล่าง (นามแฝง) เอกชน 24 : 41 มิถุนายน 2484

ความน่าสนใจในทร้อยกรองของ "นายผี" อยู่ที่ความคิดพิถีพิถันในด้านรูปแบบและเนื้อหาเป็นประการสำคัญ กล่าวคือ ด้านรูปแบบ "นายผี" สามารถนำรูปแบบของคำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ มาใช้เป็น "พาหะ" ในการเสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการนำคำประพันธ์ประเภทสันทมาเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประชาชนผู้ยากไร้ด้วยถ้อยคำธรรมดาสามัญที่ง่ายต่อการเข้าใจ แทนการใช้ศัพท์บาลีสันสกฤตเช่นที่เคยยึดปฏิบัติกันมา ดังตัวอย่างความตอนหนึ่งจากเรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" ที่ "นายผี" เลือกใช้กลุ่กลุ่ที่รักไป ดังนี้

ไอ้อกแม่ทรมานก็ปานขี้พิณฑาค

น้ำตาแม่หยดหยาด

ลยอง

แลลูกลูกก็มาแลแลตาลูกก็คือคลอง

น่านน้ำอันเนื่องนอง

น้ำตา

ตาถูกแม่บ่มิพริบฝังใบทุรทุรา

แล้วว่ายนภาผวา

บวาย

จะหายก็บมิหายจะตายก็บมิตาย

ทมนทมนทุรทุราย

ญาติ

เกิดมาจนจึงมาทมนประทุกทุยคือดี-

รับระทมณี

ทรมาน¹

ส่วนด้านเนื้อหา "นายผี" ได้ยกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เห็นว่า เป็นปัญหาหรือจะเป็นปัญหาต่อไปในอนาคตมาเสนอและวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างคมคาย ตั้งแต่เรื่องเล็ก ๆ

¹ อดิ พงษ์นทร "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" รวมบทกวี เรื่องสั้น เรื่องแปล
ของ นายผี โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 116

ที่ไม่มีใครให้ความสนใจหรือความสำคัญมากนัก เช่น การแต่งกายเกินงามของสตรี ความประพฤติที่ไม่เหมาะสมแก่กาลเทศะ ฯลฯ ไปจนถึงเรื่องใหญ่ระดับชาติ เช่น ความเสื่อมโทรมของสังคมเมืองหลวงอันเนื่องมาจากอารยธรรมตะวันตก ความทุกข์ยากของประชาชนผู้ไร้แรงงาน ตลอดจนนโยบายในการบริหารประเทศของรัฐบาล และบทบาทของบุคคลในคณะรัฐบาลสมัยนั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า "นายผี" เป็นกวีคนหนึ่งในยุคแรก ๆ ที่ได้เล็งเห็นภาพความไม่เป็นธรรมในสังคม พร้อมทั้งปลุกเร้าให้ประชาชนสนใจสภาพอันเลวร้ายของสังคมที่จำเป็นต้องแก้ไข และเป็นกวีที่กล้าใช้ "ปากกา" เป็นอาวุธในการโจมตีคณะรัฐบาลขณะนั้นอย่างเปิดเผย

"การใช้บทร้อยกรองโจมตีรัฐบาลเช่นนี้ ทำให้ "นายผี" ถูกเพ่งเล็งจากรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2486 - 2495 มาเกือบทุกรัฐบาล¹ และทำให้เขาต้องใช้สัญลักษณ์ในการเขียนบ้าง เป็นครั้งคราว และท้ายที่สุด เขาก็หายไปจากวงการประพันธ์เมื่อ พ.ศ. 2495 ก่อนหน้าที่จะมีการจับกุมนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ในกรณีกบฏสันติภาพ² ไม่นานนัก ผลงานร้อยกรองของ "นายผี" ซึ่งหยุดชะงักไปพักหนึ่ง คือ ตั้งแต่เดือนตุลาคม เป็นต้นมา จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2501 บทร้อยกรองของ "นายผี" จึงปรากฏขึ้นอีกครั้ง เพียงไม่กี่บท และไม่ปรากฏอีกเลยหลังจากจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. 2502²

การปฏิบัติของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ในครั้งนี้ ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 12 ซึ่งให้เจ้าพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาซึ่งกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 ได้ตลอดระยะเวลาที่ทำการสอบสวน โดยไม่

¹ อัศนี พลจันทร "A Spectre's Confession" สยามสมัย โดย นายผี (นามแฝง) 141 : 27, 29 มกราคม 2493

² สิริรัตน ชันธพิน ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 278

³ ด. หน้า 240

ต้องปฏิบัติตามเรื่องกำหนดระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาตั้งที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย¹ และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 17 ซึ่งจำกัดเสรีภาพด้านการพิมพ์อย่างชัดเจน² มีผลให้นักเขียนต้องจำกัดเสรีภาพในการเขียนของตนตามไปด้วย เพราะฉะนั้นอาจถูกจับกุมในข้อหาการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ได้

ต่อมา เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรมใน พ.ศ. 2506 จอมพลถนอม กิตติขจรขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทน และสั่งให้มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ พ.ศ. 2512³ นักเขียนจึงเริ่มสร้างสรรค์วรรณกรรมเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคมที่เสื่อมทราม และสภาพการเมืองแบบเผด็จการของรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ จอมพลถนอม กิตติขจรอย่างกว้างขวาง⁴ ขณะเดียวกันก็ได้นำวรรณกรรมของนักเขียนในช่วง พ.ศ. 2495 ถึง 2500 เช่น นายผี, เปื้อง วรรณศรี, ฉัตร ภูมิศักดิ์, ฯลฯ มาศึกษาและเผยแพร่กันอย่างจริงจัง⁵ โดยเฉพาะบทร้อยกรองของ "นายผี" ที่เคยตีพิมพ์ในสยามสมัยรายสัปดาห์ และอักษรสาส์นรายเดือน ก็มีผู้นำมารวบรวมพิมพ์เป็นเล่มออกเผยแพร่หลายครั้งหลายคราจนเป็นที่รู้จักและนิยมยกย่องกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน

บทร้อยกรองของ "นายผี" แม้จะเขียนขึ้นโดยอาศัยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วง 30 ปีก่อน และเนื้อหาของบทร้อยกรองบางบทได้หันสมัยไปพร้อมกับเหตุการณ์บ้านเมืองใน

¹ "ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 12" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอนที่ 84 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2501

² "ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 17" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอนที่ 85 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2501

³ สิริรัตน์ ชนรพิน ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 243

⁴ คำกรอง (นามแฝง) "ลักษณะร้อยกรองเพื่อชีวิตช่วง 14 ตุลาคม 2516 - 6 ตุลาคม 2519 และอิทธิพลที่ได้รับจากงานร้อยกรองของฉัตร ภูมิศักดิ์และกวีช่วง 2490 - 2500" ใน ตั้งเทียนผู้ต้องแก่แก่คน หน้า 187

⁵ เล็กียร จันทิมารร คนเขียนหนังสือ หน้า 237

ขณะนั้นแล้วก็จริงอยู่ หากยังมีทรัพยากรอีกจำนวนหนึ่งที่เนื้อหาได้หันลี้ลับไปพร้อมกับเหตุการณ์ เหล่านั้นด้วย เป็นต้นว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำความไม่เป็นธรรมในสังคมตลอดจนการ ข่มเหงของผู้มีอำนาจที่กระทำต่อผู้ที่ด้อยกว่าทั้งทางฐานะและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงใน สังคมที่ยังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่า ถ้าเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ทรัพยากรของ "นายผี" ยังคงได้รับความสนใจและความนิยมจากผู้อ่านตลอดมาก็คือ ความไม่ล่องไปตามเวลาของ เนื้อหาและความคิดบางประการนั่นเอง

ความไม่ลี้ลับของ เนื้อหาและแนวความคิดประกอบกับความพิถีพิถันในการ เลือกใช้ รูปแบบคำประพันธ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ นอกจากจะทำให้ทรัพยากร ของ "นายผี" ได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นอันมากแล้ว ยังเป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการ สร้างสรรค์วรรณกรรมที่ปัจจุบันเรียกกันว่า "วรรณกรรมเพื่อชีวิต" ของคนรุ่นใหม่ที่ได้รับการ กล่าวขานว่าเป็น "กวีประชาชน"¹ ตลอดมา นับตั้งแต่ สตรี ภูมิกักดิ์ จนถึง รวี โคมพระจันทร์ และนักเขียนหน้าใหม่อีกมากมายในปัจจุบัน

ด้วยเหตุดังกล่าว ประกอบกับการที่ยังไม่มีผู้ศึกษาวิเคราะห์ทรัพยากรของ "นายผี" อย่างละเอียด ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์ทรัพยากรของ "นายผี" ทั้งในด้าน รูปแบบ ท่วงทำนองเขียน และแนวความคิด อย่างละเอียดต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ (Form) และท่วงทำนองเขียน (Style) ในด้าน การใช้ถ้อยคำ และโวหาร ของ "นายผี"
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดของ "นายผี" ที่ปรากฏในทรัพยากร เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ภาษาและการประพันธ์

¹ เสถียร สันติมา คนเขียนหนังสือ หน้า 237

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบรูปแบบคำประพันธ์ที่ "นายผี" เลือกใช้ในบทร้อยกรอง และทราบ
ท่วงทำนองเขียนในด้านการใช้ถ้อยคำ และโวหาร
2. ทำให้ทราบแนวความคิดของ "นายผี" ที่ปรากฏในบทร้อยกรอง เกี่ยวกับการเมือง
เศรษฐกิจ สังคม ภาษาและการประพันธ์

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาวิเคราะห์บทร้อยกรองของ "นายผี" ครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะบทร้อยกรองที่
"นายผี" ประพันธ์ขึ้นเองเท่านั้น ไม่รวมบทร้อยกรองที่เป็นงานแปล เช่น จิตรา หรือกาพย์กลอน
เหมาเจ๋อตุง - สยามพากย์
2. การศึกษาวิเคราะห์บทร้อยกรองของ "นายผี" ครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทร้อยกรองจำนวน
250 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์อยู่ในหนังสือต่อไปนี้
 - 2.1 เอกชน (รายสัปดาห์) ระหว่าง มกราคม 2484 ถึง มิถุนายน 2484
 - 2.2 สยามนิกร (รายวัน) ระหว่าง มกราคม 2489 ถึง มิถุนายน 2490
 - 2.3 อักษรสาส์น (รายเดือน) ระหว่าง พฤษภาคม 2492 ถึง กรกฎาคม 2493
 - 2.4 สยามสมัย (รายสัปดาห์) ระหว่าง พฤษภาคม 2490 ถึง สิงหาคม 2495
 - 2.5 ปิยมิตรวันจันทร์ ระหว่าง พ.ศ. 2501 ถึง พ.ศ. 2502
 - 2.6 รวมบทกวี เรื่องสั้น เรื่องแปล ของ "นายผี" ซึ่งสำนักพิมพ์กระแสธารจัดพิมพ์
เมื่อ พ.ศ. 2519
 - 2.7 เราชนะแล้ว, แม่จ๋า ซึ่งสำนักพิมพ์เยาวชนจัดพิมพ์ เมื่อ พ.ศ. 2522

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

"นายผี" หมายถึง อัศนี พลสจันทร์ ซึ่งใช้นามปากกาในการประพันธ์บทร้อยกรองว่า "นายผี" "อ.ส." และ "อินทราบุตร"

"บทร้อยกรอง" หมายถึง งานประพันธ์ที่มีสัมผัสในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เพลงพื้นบ้าน รวมทั้งรูปแบบใหม่ที่ "นายผี" คิดขึ้น

"วรรณกรรมเพื่อชีวิต" หมายถึง วรรณกรรมที่เป็นเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว จะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคมก็ได้ แต่จุดสำคัญที่นักเขียนต้องการจะถ่ายทอดไปสู่ผู้อ่าน ได้แก่ ความคิดที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพอันเลวร้ายในสังคมให้ดีขึ้นกว่าเดิม¹

"แนวความคิดเกี่ยวกับสังคม" หมายถึง ความคิดเห็นของ "นายผี" เกี่ยวกับการดำรงชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ของคนในเมืองหลวงและในชนบท

"แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ" หมายถึง ความคิดเห็นของ "นายผี" เกี่ยวกับกระบวนการในการผลิต (Production) การบริโภค (Consumption) การแลกเปลี่ยน (Exchange) และการแจกจ่ายรายได้หรือผลผลิตที่สังคมสร้างขึ้น (Distribution)²

"แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง" หมายถึง ความคิดเห็นของ "นายผี" เกี่ยวกับนโยบายและการบริหารประเทศ ตลอดจนบทบาทของบุคคลในคณะรัฐบาล และสภาพการณ์ทางการเมืองโดยทั่วไปในเวลานั้น

"แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาและการประพันธ์" หมายถึง ความคิดเห็นของ "นายผี" ที่เกี่ยวกับภาษา และการประพันธ์

¹ ชัยอนันต์ สุ่มทวนิชย์ และ ยัยสิริ สุ่มทวนิชย์ "วรรณกรรมการเมืองไทย" สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11 : 74 กรกฎาคม 2516

² สุริ ประคำลันต์เศรษฐ "ระบบเศรษฐกิจ" ใน มนุษย์กับสังคม หน้า 180

วิธีการดำเนินการศึกษากันคว่ำ

การศึกษาวเคราะห์ครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลขั้นต้นและข้อมูล
ขึ้นรองประกอบกัน และเล่นอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์

การศึกษาวเคราะห์ครั้งนี้ดำเนินการขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาชีวิตและผลงานของ "นายผี" จากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับ "นายผี"
2. ศึกษาสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองจากสิ่งพิมพ์ เพื่อให้เข้าใจสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในช่วง พ.ศ. 2481 ถึง พ.ศ. 2501
3. ศึกษาบทความของ "นายผี" เฉพาะที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทร้อยกรอง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาแนวความคิดของผู้ประพันธ์
4. ศึกษาเกณฑ์เกี่ยวกับท่วงทำนองเขียนบทร้อยกรอง ในด้านการใช้ถ้อยคำ และการใช้โวหาร จากเอกสารที่ปรากฏใน "เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากันคว่ำ" และมาสรุปเป็นเกณฑ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 ท่วงทำนองเขียนเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ

- 4.1.1 การเลือกเสียงของคำ
- 4.1.2 การใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับเนื้อหา
- 4.1.3 การใช้คำที่ทำให้เกิดความรู้สึก
- 4.1.4 การใช้คำที่ทำให้เกิดจินตภาพ

4.2 ท่วงทำนองเขียนเกี่ยวกับการใช้โวหาร

- 4.2.1 อุปมา
- 4.2.2 อุปสัทสน์
- 4.2.3 บุคลาธิษฐาน
- 4.2.4 สัญลักษณ์
- 4.2.5 สักพจน์

4.2.6 ปฏิปฐา

4.2.7 อติพละ

4.2.8 การกล่าวเย้ยประชดประชัน

4.2.9 การใช้สำนวนและคำพังเพย

4.2.10 การอ้างวรรณคดีแบบฉบับ

4.2.11 การเลียนแบบสำนวนวรรณคดีแบบฉบับ

5. ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ ท่วงทำนองเขียนในด้านการใช้ถ้อยคำ และการใช้โวหารของ "นายผี"

6. วิเคราะห์แนวความคิดของ "นายผี" ที่ปรากฏในบทร้อยกรอง เกี่ยวกับ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ภาษาและการประพันธ์

7. สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์และเสนอแนะ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบทร้อยกรองของ "นายผี"

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทร้อยกรองของ "นายผี" ยังมีไม่มากนัก เท่าที่ปรากฏมักจะเป็นเพียงคำนำของบรรณาธิการ การแสดงทัศนะ หรือการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านเท่านั้น ดังที่ผู้เขียนนำมาเสนอไว้ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

ชลธิรา กัสตอยู่¹ ได้เขียนบทวิจารณ์เรื่อง "กวีนิพนธ์ ของ นายผี" ไว้ในหนังสือ "วรรณคดีปวงชน" โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนกวางานา และตอน "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า : วรรณคดีของปวงชน" ดังนี้ ตอน "กวางานา" ชลธิราได้วิเคราะห์บทร้อยกรองขนาดสั้นของ "นายผี" เรื่อง "อีตาน", "ความรักกันแน่จะน้อยที่ไหน",

¹ชลธิรา กัสตอยู่ วรรณคดีปวงชน หน้า 106 - 142

"ลัทธิหรือสงคราม", "Hero and Heroism" และบทร้อยกรองซึ่งไม่ปรากฏชื่อที่แต่งด้วยนามปากกา "อินทราบุตร" อีกบทหนึ่ง แล้วลงความเห็นว่าเป็นว่า บทร้อยกรอง 4 บทแรกนั้นมีแนวคิดที่สำคัญคือ ความรักประชาชน การต่อสู้เพื่อประชาชน ความไม่หลงตนและการคัดค้านสงคราม ซึ่งยังเป็นแนวคิดที่ทันสมัยอยู่เสมอแม้ในปัจจุบัน ส่วนบทร้อยกรอง เรื่องหลังได้แสดงแนวความคิดแบบสังคมนิยมอย่างชัดเจน สำหรับด้านท่วงทำนองเขียนชลธีรามีความเห็นว่า "นายผี" นิยมใช้สัญลักษณ์ในการเขียนหนังสือ และได้พัฒนาการเขียนมาสู่ระดับที่ใช้คำง่าย สือสารอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งนับว่ามีอิทธิพลต่อผลงานของนักเขียนรุ่นใหม่อย่างยิ่ง

ส่วนตอน "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า : วรรณคดีของปวงชน" นั้น ชลธีราได้แสดงทัศนะว่า บทร้อยกรองเรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เป็นบทร้อยกรองที่ดีเด่นที่สุด ที่ทำให้ชลธีราสามารถเรียก "นายผี" ว่า "กวีของประชาชน" ได้อย่างสนิทใจ ทั้งนี้เพราะ "... นายผีกลั่นกรองเรื่องราว ความรู้สึก เหตุการณ์ ปัญหาด้วยวิธีการทางศิลปะแบบโบราณแท้ ๆ ใช้ทั้งสัมผัสหลัก คำเสียง และตัวสะกดแบบโบราณ ที่สำคัญก็ว่าได้หนีอบกประเภทวรรณคดีแบบโบราณมาใช้ในมุมมองใหม่ เพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพและปัญหาของสังคมปัจจุบัน โดยมีจุดรวมที่กรรมการผู้จัดทำแรงงานเพื่อสังคมไทย ซึ่งกำลังประสบปัญหาการครองชีพ และปลูกเร้าให้ลุกขึ้นมาแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีขอบเขตและเหตุผล"¹ และลงความเห็นว่าเป็นว่า วรรณกรรมเรื่องนี้เป็นวรรณกรรมแนวสังคมนิยมที่กำลังรอการตัดสินว่าจะเป็นที่ยอมรับของนักวรรณคดีรุ่นเก่าหรือไม่

ธงชัย สุธาการ ได้แสดงความเห็นที่สอดคล้องกับชลธีรา กล่าวคือ ไว้ในบทวิจารณ์เรื่อง "ผลงานแห่งอดีต ของ นายผี"² ว่า "นายผี" มีความสามารถสูงในการเขียนร้อยกรองได้ทั้งรสคำและรสความ แล้วยังสามารถนำรูปแบบกวีโบราณมาเสนอเนื้อหาที่ถูกต้องเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ได้อย่างงดงามด้วย ในด้านท่วงทำนองการเขียนธงชัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า

¹ชลธีรา กลัตอยู่ วรรณคดีปวงชน หน้า 136

²ธงชัย สุธาการ "ผลงานแห่งอดีตของ นายผี" โลกหนังสือ 7 : 92 - 97

"นายผี" ไม่นิยมใช้คำรุนแรง แต่นิยมใช้สัญลักษณ์ที่แฝงความรุนแรงไว้ภายใน ซึ่งผู้อ่านจะต้องอาศัยความสามารถตีความให้ถูกต้องจึงจะเข้าใจได้

นอกจากนี้ ธงชัย ยังได้กล่าวถึง "นายผี" ไว้ในบทความเรื่อง "นายผี กวีของประชาชน"¹ ด้วยว่า ลักษณะทางสังคมของ "นายผี" เริ่มต้นด้วยการเป็นนักอนาธิปไตยที่ไม่พอใจสภาพสังคมเก่าที่เป็นอยู่ แต่ยังขาดเป้าหมายที่แน่ชัด งานของเขาในช่วงแรก ๆ จึงเป็นการเขียนแบบเสียสละเขียนหนังสือในขณะนั้น แต่ต่อมาเมื่อ "นายผี" ได้พัฒนาแนวความคิดอันแล้ว งานของเขาจึงเป็นงานเขียนในแนว "ศิลปะเพื่อชีวิต" ที่มุ่งสร้างสรรค์แนวทางไปสู่สังคมใหม่ที่ดีกว่าเดิมทั้งสิ้น

อวยพร มลิณทรานุกร² ได้ศึกษาวิเคราะห์ร่องรอยของ "นายผี" ไว้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง "ลักษณะคำประพันธ์ร้อยกรองของไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 - 2501" โดยแบ่งระยะการศึกษาไว้ เป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก (พ.ศ. 2490) อันเป็นระยะที่ "นายผี" เขียนบทร้อยกรองให้กับหนังสือพิมพ์สยามนิกร และระยะที่ 2 (พ.ศ. 2492 - 2495) ซึ่ง "นายผี" เขียนบทร้อยกรองให้กับหนังสือสยามสมัยรายสัปดาห์ และอักษรสาส์นรายเดือน มีผลสรุปว่า ในระยะแรกนั้น "นายผี" ได้เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการวิพากษ์วิจารณ์สังคม และนโยบายของรัฐบาลอย่างเปิดเผย มีท่าทีท้วงติงค่อนข้างรุนแรงและก้าวร้าว ส่วนด้านรูปแบบ "นายผี" ใช้โคลงสี่สุภาพและโคลงสี่สุภาพซึ่งทำให้บทร้อยกรองมีลักษณะ เครื่องยรมจริงจัง ส่วนระยะที่ 2 "นายผี" ได้เสนอเนื้อหาที่แสดงแนวคิดทางสังคมนิยมอย่างเด่นชัด เช่น สะท้อนสภาพความแตกต่างทางสังคม และปลุกเร้าให้ประชาชนแก้ไขสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง โดยรวมพลังกันสร้างสรรค์สังคมใหม่ที่ดีกว่าอันเก่าแก่ ในด้านรูปแบบ "นายผี" นิยมใช้กลอนมากที่สุด และใช้กาพย์ยานี กาพย์ฉบังรองลงมา สำหรับท่วงทำนองเขียน อวยพร เพียงแต่ตั้งข้อสังเกตว่า "นายผี" นิยมใช้สัญลักษณ์เพื่อประยต์ประย่นสิ่งที่ต้องการกล่าวถึง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็นเหตุการณ์หรือบุคคลก็ตาม

¹ ธงชัย สุรการ "นายผี กวีของประชาชน" ใน ไทย-ไท หน้า 151 - 158

² อวยพร มลิณทรานุกร ลักษณะคำประพันธ์ร้อยกรองของไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 - 2501 หน้า 136 - 157

ฉัตร ภูมิศักดิ์¹ ได้วิจารณ์บทร้อยกรองเรื่อง "อีสาน" ของ "นายผี" ไว้ว่า เป็น
 สำนากลอนที่ได้ทำหน้าได้ดีแม้ชีวิตความยากเข็ญ และปลูกเร้าวิญญาณแห่งการต่อสู้ของประชาชน
 ได้อย่างลุ่มลึกและมีพลัง และได้ยกย่อง "นายผี" ให้เป็น "มหากวีของประชาชน" อีกด้วย

ส่วน รวี โดมพระจันทร์² มีความเห็นว่า บทร้อยกรองเรื่อง "อีสาน" เป็นกวีนิพนธ์
 อันเยี่ยมยอด ยากที่ผู้อื่นจะเลียนแบบได้ นอกจากจะยึดเอาเนื้อหามาสืบทอดต่อไปเท่านั้น และ
 รวี ยังยอมรับว่า บทร้อยกรองเรื่อง "อีสาน" นี้ เป็นบทร้อยกรองเรื่องหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลงาน
 ของเขามากที่สุดด้วย

ผลการศึกษาวิเคราะห์และทัศนะต่าง ๆ ที่ประมวลมา เสนอไว้นี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่า
 บทร้อยกรองของ "นายผี" มีความดีเด่นทั้งในด้านรูปแบบ ท่วงทำนองเขียน แนวความคิด และ
 อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมของนักเขียนรุ่นใหม่เป็นอันมาก แต่เนื่องจากยังไม่มีผู้ใด
 ได้ศึกษาวิเคราะห์บทร้อยกรองอื่น ๆ ที่ "นายผี" ประพันธ์ไว้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าเป็นการ
 สมควรอย่างยิ่งที่จะนำบทร้อยกรองดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์อย่างละเอียดในครั้งนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ท่วงทำนองเขียน

คำว่า "ท่วงทำนองเขียน" นี้แต่เดิมในภาษาไทยใช้ว่า ฝีปาก หรือ คารม ต่อมา
 ผู้มีความรู้ทางภาษาและวรรณคดีหลายท่านต่างได้บัญญัติคำขึ้นใช้ใหม่โดยเทียบกับคำว่า Style
 ในภาษาอังกฤษ คำที่บัญญัติขึ้นใหม่นี้จึงแตกต่างกันไปบ้างตามแต่ใครจะเป็นผู้ใช้ เช่น
 พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงใช้ว่า ท่วงทำนองเขียน ท่วงทำนอง
 และท่วงทำนองประพันธ์, พระยาอนุมานราชธน ใช้ว่า ท่วงทำที่แสดง วิธีแสดง,

¹ฉัตร ภูมิศักดิ์ "กวีของประชาชน" โดย ศิลปวัฒนธรรม (นามแฝง)

ปตภูมิ 44 : 28 กุมภาพันธ์ 2500

²บุทรพงศ์ ภูริสัมภรณ์ ต่อลูกข้าดีเอกราชกูรอริปไตย โดย รวี โดมพระจันทร์
 (นามแฝง) หน้าคาน้ำ

กุหลาบ มลลิกะมาส ใช้ว่า ท่วงทำนองแต่ง, เป็ล้อง ๗ นคร ใช้ว่า ลำนวน ฯลฯ และนอกจากนี้ยังมีอีกหลายท่านที่นิยมใช้กับศัพท์ว่า "สไตล์" ด้วย

เมื่อได้ศึกษา เรื่อง "ท่วงทำนองเขียน" จากเอกสารต่าง ๆ แล้ว พบว่ามีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความรู้เกี่ยวกับท่วงทำนองเขียนไว้มากมาย ผู้เขียนจึงเลือกข้อเขียนเฉพาะบางท่านมาเสนอไว้เพื่อประกอบการศึกษาดังนี้

ความหมายของท่วงทำนองเขียน

เอนไซโคลพีเดีย บริแทนนิกา¹ ได้ให้ความหมายของท่วงทำนองเขียน หรือ Style ไว้ว่า ท่วงทำนองเขียน หมายถึงการเลือกและเรียบเรียงภาษา รวมทั้งการใช้กระส่วนเสียง ถ้อยคำ ภาพพจน์ ฉันทภาพ และรูปแบบการสร้างประโยค ในการแสดงออกของบุคคล ในความหมายที่สมบูรณ์ที่สุด ท่วงทำนองเขียน ก็คือ ลักษณะดีเกี่ยวกับภาษานั้นเอง

ส่วนในเอกสารภาษาไทย กุหลาบ มลลิกะมาส² ได้อธิบายว่า Style หรือ ท่วงทำนองเขียน หมายถึง ท่วงทำนองที่แสดงออกเป็นลักษณะเฉพาะตัวของกวี กวีแต่ละคนต่างก็มีแบบเป็นของตนเองปรากฏอยู่ซ้ำ ๆ จนสรุปได้ว่า การเขียนแบบนี้ ลำนวนนี้เป็นของใคร กวีมีวิธีลำดับเนื้อเรื่อง เลือกใช้ถ้อยคำ ประโยค วรรคตอน หรือ แสดงแนวความคิดอันเป็นลักษณะของตนเองไปต่าง ๆ กัน

ท่วงทำนองเขียนมี 2 ลักษณะ คือ ท่วงทำนองเขียนเฉพาะของผู้แต่งแต่ละคน (Personal Style) และท่วงทำนองเขียนของส่วนรวม (Racial Style) อันเป็นแบบแผนของเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ในชนกลุ่มหนึ่ง ๆ ตามแบบแผนที่เราเห็นว่าตั้งมาอยู่ในหมู่นั้น

นอกจากนี้ ท่วงทำนองเขียนยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทราบบุคลิกลักษณะของผู้แต่งด้วย เพราะเมื่ออ่านงานของนักเขียนคนหนึ่ง ๆ หลาย ๆ เรื่อง ก็จะทราบว่านักเขียนคนนั้นชอบหรือไม่

¹Encyclopaedia Britanica. V. 21, p. 332,

²กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณกรรมไทย หน้า 21 - 28

ชอบอะไร และท่วงท่าของเขียนยังบอกให้ทราบว่า ผู้แต่งมีศีลธรรมระดับใด มีความรับผิดชอบ ต่อสังคมอย่างไร สำนึกใจ ชื่อ จุฬารัตน์ขนาดโตอีกด้วย

ส่วน สิทธา พิณจุฑาทล และคณะ¹ กล่าวว่า ท่วงท่าของเขียน หรือสำนวน หมายถึง การนำถ้อยคำที่มีความหมายมา เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนต้องการแสดงออก หรือนำถ้อยคำมาเรียงเข้าด้วยกันเช่นนี้ต่างคนต่างก็มีวิธีการของตน วิธีการเหล่านี้เปลี่ยนแปลง ได้เลื่อมจนวนกว่าจะถึงจุด "อยู่ตัว" ทั้งนี้โดยเปลี่ยนไปตามวัย เปลี่ยนไปตามความรู้สึก และ เปลี่ยนไปตามสิ่งแวดล้อม ท่วงท่าของเขียนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดในการเขียน เพราะ เป็นสิ่งที่แลเห็นได้เด่นชัดเช่นเดียวกับใบหน้า ร่างกายของคนเรา ท่วงท่าของเขียนจะบอก ให้ทราบว่าผู้เขียนเป็นคนอย่างไร มีนิสัยใจคอเช่นใดชอบหรือยังสิ่งใด มีรสนิยมต่ำหรือสูง และ มีสภาพจิตใจในขณะที่เขียนอย่างไร เป็นต้น

แนวทางการศึกษาท่วงท่าของเขียน

กุหลาบ มัลลิกะมาส² กล่าวถึงการสังเกตท่วงท่าของเขียนของนักเขียนว่า มี ข้อสังเกต ดังต่อไปนี้

1. การสรรคำใช้ (Diction หรือ Choice of words)

- 1.1 คำที่มีความหมายเหมาะสมกับเนื้อเรื่องและสภาพของบุคคล
- 1.2 การเลือกเสียงของคำ ตลอดจนการเล่นคำ
- 1.3 คำที่มีความหมายเจาะจงเฉพาะที่
- 1.4 คำภาษาถิ่น

¹ สิทธา พิณจุฑาทล และคณะอื่น ๆ การเขียน หน้า 156 - 160

² กุหลาบ มัลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 95 - 105

2. ท่วงทำนองที่เกี่ยวกับโวหาร เป็นเครื่องบอกท่วงทำนองการแต่ง เฉพาะตัวผู้แต่งได้เป็นอย่างดี อาจแยกย่อยได้ดังนี้

2.1 การสร้างภาพในจิต (Imagery) เป็นกลวิธีที่จะทำให้บทร้อยกรองมีชีวิต สร้างความรู้สึกเห็นจริง ทำให้ประหนึ่งได้สัมผัส ได้แลเห็น ได้กลิ่น ตลอดจน บำรุงความรู้สึกซึ่งลักษณะการบรรยายชนิดนี้จะไม่เน้นความลุ่มลึก แต่จะเน้นภาพที่จะปรากฏแก่ใจผู้อ่าน ซึ่งภาพนั้นจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีจินตนาการ

2.2 ภาพพจน์ (Figure of Speech) ลักษณะสำคัญของภาพพจน์อยู่ที่การเปรียบเทียบหรืออุปมาอุปไมย เพื่อทำให้สิ่งที่รู้สึกนอกรอบหรือกลาง เลื่อนให้ได้ เป็นที่รู้สึกชัดขึ้นโดยวิธีเปรียบเทียบ มีหลายวิธี เช่น

2.2.1 การเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย

ก. เปรียบสิ่งหนึ่งว่าเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง (Simile) โดยมีคำว่า ถัด เหมือน ประดุจ ดัง เป็นเครื่องแสดงการเปรียบเทียบ

ข. เปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง (Metaphor) คำที่แสดงว่าเหมือน จะไม่มีปรากฏอยู่ เป็นการเปรียบเทียบโดยตรงจากสิ่งหนึ่งไปยังอีกสิ่งหนึ่ง

ค. การเปรียบเป็นรูปสัญลักษณ์ (Symbol)

ง. การเปรียบโดยสิ่งมุขสิ่งไม่ใช่คนให้สามารถทำกริยาอาการเหมือนคน

* (Personification)

2.2.2 การใช้ภาษาของอารมณ์ (Emotive Language) เช่น

ก. การกล่าวเป็นทวนองขัดกันของอารมณ์อย่างคู่ขนานกันไป (Paradox)

ข. การกล่าวเกินความจริง (Hyperbole)

ค. การกล่าวน้อยคำ แต่กินใจความกว้างขวาง (Under-statement)

ง. การใช้รูปคำถามที่รู้คำตอบดีอยู่แล้ว และไม่ต้องการคำตอบ

(Rhetoric question)

จ. การเรียบเรียงความที่มีเสียงสัมผัส มีดุลแห่งความหมายและน้ำหนักของเสียงเท่าเทียมกับ

และ เสือ สตะเวทิน¹ ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับท่วงท่าของการเขียนด้านโวหาร
เพิ่มเติมไว้อีก คือ

การพูดประชด (Irony)

สุภาษิต (Proverb)

คติพจน์และคำขวัญ (Motto, Slogan)

คำพังเพย (Aphorism)

คำคม (Sharp Word)

เมื่อได้ศึกษาความหมายและแนวทางในการศึกษาท่วงท่าการเขียนจากเอกสารของ
ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านแล้ว สามารถสรุปเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ท่วงท่าการเขียนของ
"นายผี" ได้ดังนี้

ความหมายของท่วงท่าการเขียน

ท่วงท่าการเขียน หมายถึง การแสดงออกในการประพันธ์อันเป็นลักษณะเฉพาะตัว
ของนักเขียนแต่ละคน ในด้านการใช้ถ้อยคำและการใช้โวหาร

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ท่วงท่าการเขียน

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ท่วงท่าการเขียนของ "นายผี" จะแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ

1. ท่วงท่าการเขียนเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำ

1.1 การเลือกเสียงของคำ ซึ่งมีลักษณะปรากฏเด่นชัด เช่น การเล่นคำ
การเล่นเสียง และการใช้กลุ่มคำ

1.2 การใช้คำที่เหมาะสมกับเนื้อหา

1.3 การใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดความรู้สึก

¹ เสือ สตะเวทิน การใช้ภาษาในระดับปริญญา หน้า 115 - 139

1.4 การใช้ถ้อยคำที่ทำให้เกิดจินตภาพ (imagery) เช่น จินตภาพทาง
การเห็น จินตภาพทางการได้ยิน จินตภาพทางการได้กลิ่น จินตภาพทางการสัมผัส จินตภาพทาง
การเคลื่อนไหว และจินตภาพทางความรู้สึก

2. ท่วงทำนองเขียนเกี่ยวกับการใช้โวหาร

- 2.1 อุปมา
- 2.2 อุปสัทกษณ์
- 2.3 บุคลาธิษฐาน
- 2.4 สัทยสัทกษณ์
- 2.5 สัทพจน์
- 2.6 ปฏิพจน์
- 2.7 อดีพจน์
- 2.8 การกล่าวเปรียบประยตประยัย
- 2.9 การใช้สำนวนและคำพังเพย
- 2.10 การอ้างวรรณคดีแบบฉบับ
- 2.11 การเลียนสำนวนวรรณคดีแบบฉบับ

ชีวประวัติของ "นายผี" และสภาพเหตุการณ์บ้านเมือง

อันเป็นภูมิหลังของงานประพันธ์

ในการศึกษาชีวประวัติของ "นายผี" และสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองอันเป็นภูมิหลังของงานประพันธ์นี้ ผู้วิจัยได้จัดลำดับการศึกษาไว้เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ชีวประวัติและผลงานของ "นายผี"

ตอนที่ 2 สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองอันเป็นภูมิหลังของงานประพันธ์

รายละเอียดในแต่ละตอนจะได้กล่าวถึง ดังนี้

ตอนที่ 1 ชีวประวัติและผลงานของ "นายผี"

เนื่องจาก "นายผี" เป็นบุคคล "ค่อนข้างลึกซึ้งและไม่เปิดเผยชีวิตส่วนตัว"¹

ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติชีวิตของ "นายผี" จึงมีอยู่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะปรากฏในลักษณะของการกล่าวหาตึงถึงมากกว่าการกล่าวถึงโดยตรง

ชีวประวัติและผลงานของ "นายผี" ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ ได้มาจากการศึกษาข้อมูลในส่วนที่เป็นบทสัมภาษณ์ผู้รู้จักคุ้นเคยและนักเขียนร่วมสมัยกับ "นายผี" บางท่านประกอบกับส่วนที่ประมวลได้จากเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ สมุดประวัติประจำตัวข้าราชการ กองคดี กรมอัยการ กระทรวงมหาดไทย, งานประพันธ์ของ "นายผี", จดหมายจากผู้อ่าน และบทความ บทวิจารณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ "นายผี" ดังมีรายละเอียดเฉพาะตอน คือ

¹ ลูภา ศิริमानนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ลุสิรา กุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่ 661/2 ถนนวิสุทธิกษัตริย์ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2524

กำเนิดและการศึกษา

"นายผี" มีนามจริงว่า อัศนี พลจันทร^๑ เกิดเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2461 ที่ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี บิดาคือ พระมุนีจรมลวรรธ (เจ้าพร พลจันทร) มารดาคือนางมุนีจรมลวรรธ (เจ้าอิง พลจันทร) พระมุนีจรมลวรรธสืบเชื้อสายมาจากพระยาพล (จันทร) ผู้รั้งเมืองกาญจนบุรีในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น^๑ ซึ่งเป็นต้นสกุล พลจันทร พลกุล และวงศ์โรจน^๒

อัศนี เริ่มเข้ารับการศึกษามาเมื่อ พ.ศ. 2464^๓ ที่โรงเรียนประจำจังหวัดราชบุรี ศึกษาจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จึงย้ายไปศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ในกรุงเทพฯ

^๓ต่อไปนี้ผู้ศึกษาจะเรียก "นายผี" ว่า อัศนี

^๑อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 118 - 125

^๒มิตรสหายของ "นายผี" ท่านหนึ่ง ซึ่งไม่ประสงค์จะออกนาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุจิตรา คุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2524

^๓สมุดประวัติประจำตัวข้าราชการ ของ นายอัศนี พลจันทร สังกัดกระทรวงมหาดไทย กรมอัยการ กองคดี หน้า 2 - 3 บันทึกประวัติการศึกษาไว้ดังนี้

พ.ศ.	สถานศึกษา	จำนวนปี	ผลแห่งการศึกษา	หมายเหตุ
2464	ร.ร. ประจำจังหวัดราชบุรี	8	สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	
2476	ร.ร. หลวงสวนกุหลาบวิทยาลัย	3	สำเร็จชั้นมัธยม- บรรณคดีปีที่ 8	แผนกภาษา

จากประวัติดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า ช่วงเวลาที่อัศนีเริ่มเข้าศึกษาจนสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 นั้นห่างกันอยู่ 12 ปี ซึ่งขัดแย้งกับจำนวนปีที่ระบุไว้ในสมุดประวัติซึ่งทำให้เชื่อว่า ปี พ.ศ. หรือจำนวนปีที่บันทึกไว้นี้อย่างใดอย่างหนึ่งจะต้องคลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริง

เมื่อ พ.ศ. 2476 เมื่อสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้ว อัครนิได้ศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกภาษา และสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 8 เมื่อ พ.ศ. 2479 หลังจากนั้นจึงเข้าศึกษา วิชากฎหมายที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ได้รับปริญญาธรรมศาสตร์บัณฑิตเมื่อ พ.ศ. 2483¹

ประวัติการรับราชการ

เมื่อสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองแล้ว อัครนิได้สมัครเข้ารับราชการในกองคดี กรมอัยการ กระทรวงมหาดไทย โดยได้รับการบรรจุ ในตำแหน่งอัยการฝึกหัดกองคดี ขึ้นสดวรา อันดับ 7 เงินเดือน 50 บาท เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2484

อัครนิรับราชการในตำแหน่งอัยการฝึกหัดอยู่ประมาณ 8 เดือน ก็ได้รับการแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งอัยการผู้ช่วยชั้นตรี จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2485 และต่อมา ก็ได้โยกย้ายไปปฏิบัติราชการในจังหวัดอื่น ๆ อีกตามลำดับ คือ

วันที่ 1 มีนาคม 2487 ย้ายไปเป็นอัยการผู้ช่วยชั้นตรี จังหวัดสระบุรี

วันที่ 10 พฤษภาคม 2491 ย้ายไปเป็นอัยการผู้ช่วยชั้นตรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และได้รับการเลื่อนชั้นเป็นอัยการผู้ช่วยชั้นโท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2492 ต่อมาในเดือนกรกฎาคมปีเดียวกัน อัครนิก็ย้ายกลับเข้ามารับราชการที่กองคดี กรมอัยการ กระทรวงมหาดไทย ในตำแหน่งอัยการประจำกองคดี และอยู่ในตำแหน่งนี้จนกระทั่งลาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จ เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2495

ระหว่างที่รับราชการอยู่นี้ อัครนิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย และเบญจมาภรณ์ช้างเผือก² ไว้เป็นเกียรติประวัติด้วย

¹ กองคดี กรมอัยการ กระทรวงมหาดไทย สมุดประวัติประจำตัวข้าราชการ ของ นายอัครนิ พลสันทร หน้า 1 - 3

² ศ. หน้า 8 - 74

ประวัติส่วนตัวด้านครอบครัว

ชีวิตส่วนตัวของ อัศนี ในด้านความรักและครอบครัวนี้ ไม่มีใครทราบรายละเอียด เพราะ แม้แต่ผู้ที่เป็นมิตรสนิท และคู่ขา ศิริมานนท์ผู้ซึ่ง อัศนี เคยให้ความสนิทสนมถึงขั้นไปกางที่บ้าน เป็นเวลานานนับเดือน ก็บอกได้แต่เพียงว่า ทราบว่า อัศนี มีภรรยาและบุตร แต่ไม่เคยรู้จัก เพราะ ตอนที่ อัศนี แต่งงาน อัศนี มิได้บอกใคร หากเป็นที่ทราบอยู่ในหมู่เพื่อนฝูงทั่วไปเท่านั้น และ ที่สำคัญก็คือ อัศนี ไม่เคยพาใครไปรู้จักบ้านเลข¹ เกี่ยวกับเรื่องนี้ กักต๊อชัย บำรุงพงศ์ เล่าว่า "เวลาพบปะกันแล้ว จะไปส่งบ้านก็ไม่ยอมให้ไป เลยไม่มีใครรู้ว่าเขาอยู่ที่ไหน"² ฉะนั้น เพื่อน ๆ จึงหมดโอกาสที่จะได้ทำความรู้จักกับครอบครัวของ อัศนี ไปด้วย

เมื่อพิจารณาภูมิหลังของ อัศนี ด้านกำเนิด ตำแหน่งหน้าที่การงานและบุคลิกภาพที่เพื่อน ๆ ลงความเห็นว่าเป็นคนลึกลับ และ "ไม่เจ้าชู้"³ แล้ว ทำให้เชื่อว่าชีวิตครอบครัวของ อัศนี น่าจะดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีความสุขพอสมควรจนกระทั่ง เกิดเหตุการณ์จับกุมนักหนังสือพิมพ์ นักประพันธ์ และนักศึกษา ในกรณีกบฏสันติภาพ เมื่อ เดือนพฤศจิกายน 2495 ครอบครัวของ อัศนี จึงประสบกับภาวะ "บ้านแตก" เนื่องจากผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวคือ อัศนี ต้องลาออกจากราชการและหลบหนีไปตามลำพังตั้งปรากฏข้อความตอนหนึ่งในจดหมายที่ อัศนี เขียนถึง

คุณหญิงสุวิมล... (ข้อความในจดหมาย)

¹ สุภา ศิริมานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุจิตรา ฤปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่ 661/2 ถนนอิสรภาพ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2524

² กักต๊อชัย บำรุงพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุจิตรา ฤปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่ 318 ซอยพานิชยอนันต์สุขุมวิท 71 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2525

³ มิตรสนิทของ "นายผี" ท่านหนึ่งซึ่งไม่ประสงค์จะออกนามเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุจิตรา ฤปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2524

กวีคนหนึ่งคนหนึ่งที่ว่า "... แต่งเสร็จแล้ว*ผมก็ไปตามเรื่องของผมและของ, ตอนนั้นผม ทั้งลูกชายและลูกสาวน้อย ๆ ไว้กับภรรยาข้างหลัง, ไม่รู้ว่าเป็นตายร้ายดี, ฉะนั้น อารมณ์ใน กลอนก็อาจมีสิ่งนั้นผนวกอยู่ด้วยก็เป็นได้"¹

เวลานี้บุตรภรรยาของ อัศนี จะอยู่ที่ใด มีชีวิตอยู่อย่างไร ไม่มีใครทราบแน่ชัด มิตรสันติ ของ อัศนี เองก็ทราบแต่เพียงว่า "อุทธรณ์* เคยเล่าให้ฟังว่าลูกของเขาเคยมาแสดงตัว ขอให้ ช่วยเรื่องอะไรก็จำไม่ได้ อุทธรณ์บอกว่าจะมาทำอย่างนี้ไม่ถูกต้อง อุทธรณ์ก็ช่วยอะไรไม่ได้ ส่วนภรรยาของเขาทราบว่าข้ามไปอยู่ฝั่งลาวเมื่อสมัยกลับปีมาแล้ว ..."²

อัศนี กับภรรยา จะได้พบกัน และใช้ชีวิตร่วมกันอีกหรือไม่ เป็นเรื่องที่ไม่มีความสามารถ ยืนยันได้ แต่จากบทความชื่อ "การรวานภาคอีสานที่ 'สำนักแนวร่วม เอ.30' และเมือง สิบสองปันนา" ของ วีรศักดิ์ ลุนทรศิริ ที่ตีพิมพ์ในหนังสือโลกหนังสือทำใจที่ทราบว่า ขณะนี้ อัศนี มีภรรยาคนหนึ่งซึ่งเรียกว่า "ไอลม" และทั้งสองยังคงครองชีวิตอยู่ร่วมกันจนบัดนี้³

* "นายผี" แต่งวรรณกรรมคำสั้นๆ เรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เสร็จในปี พ.ศ.

2495

¹ เสถียร จันทิมาธร สายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย หน้า 317 - 318
(อ้างอิงมาจาก จดหมายที่ "นายผี" เขียนถึงกวีหนุ่มคนหนึ่งเมื่อวันที่ 10 เมษายน 1980)

* หมายถึง อุทธรณ์ พลกุล ซึ่งเป็นญาติกับ "นายผี"

² มิตรสันติของ "นายผี" ทำหนังสือซึ่งไม่ประสงค์จะออกนาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุริยา คุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2524

³ วีรศักดิ์ ลุนทรศิริ "การรวานภาคอีสานที่ 'สำนักแนวร่วมเอ.30' และเมือง สิบสองปันนา" โลกหนังสือ 13 : 26 - 39 ธันวาคม 2524

ประวัติด้านการประพันธ์

อัศนี เริ่มงานเขียนครั้งแรกเมื่อใด ยังไม่ปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่ชัด แต่จากคำบอกเล่าของลู่ภา ศิริमानนท์ที่ว่า อัศนีได้เขียนบทความแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับ ส.ธรรมยศเกี่ยวกับนิราศสำน้ำน้อย ของ พระยาตรัง ในหนังสือลู่ภาพลธร¹ เมื่ออัศนี อายุ 19 ปี โดยใช้นามปากกาว่า "นางสาวอัศนี"² นั้น ทำให้สันนิษฐานได้ว่า อัศนีน่าจะเริ่มงานเขียนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2480 หรือก่อน พ.ศ. 2480 ขึ้นไป หากแต่ยังมิได้ถือเป็นงานเขียนหลัก ทั้งนี้เพราะ "... งานเขียนที่เริ่มจะเป็นหลักดูเหมือนจะเริ่มในหนังสือพิมพ์เอกชนซึ่งสุธรรม นาวานุเคราะห์เป็นบรรณาธิการ..."³ คือเริ่มเมื่อ พ.ศ. 2484 ซึ่งเป็นเป็นปีที่ อัศนี, จำกั๊ด พลาญกูร และลัด ฤมะโรหิต ได้ร่วมกันจัดทำหนังสือเอกชน (รายสัปดาห์) ขึ้น

อัศนีเล่าถึงมูลเหตุของการจัดทำหนังสือเอกชนไว้ในจดหมายที่เขียนถึงนักเขียนรุ่นหลังคนหนึ่งว่า

... ตอนทำ ประชามิตร เขา*ได้เขียนต่อต้านหลวงพิบูลฯ ด้วยความยากลำบาก เพราะพูดตรงนักไม่ได้. พอพูดอ้อมค้อมหน่อยคนก็ไม่เข้าใจ. เราได้คุยกันมากในเรื่องนี้. ในที่สุดก็ได้แยกตัวออกมาทำเอกชน โดยมีคุณสวดตามมาด้วย (หรือพูดว่าร่วมด้วยจะเหมาะสมกว่า).

¹ ลู่ภา ศิริमानนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ลู่สิรา อุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่ 661/2 ถนนอิสรภาพ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2524

² "ส.ธรรมยศในสายตาของคนรู้จัก" โลกหนังสือ 7 : 52 - 56 เมษายน 2521

³ อัศนี พลจันทร "วิจารณ์แห่งวิจารณ์" โดย อุทิศ ประสานสภา (นามแฝง) ใน วรรณคดีของปวงชน หน้า 338

*หมายถึง จำกั๊ด พลาญกูร

คุณจำกิดเป็นต้นคิดของ เอกชน, ชื่อนี้เขาก็ตั้งเพราะจะให้ตรงข้ามกับคำเรียกร้องของ นายแปลก ขณะนั้นที่ว่า ต้องมหาชน. สมัยนั้นนายแปลกอะอะก็เรียกร้องให้ถือ "มหาชน" เป็นสำคัญ. คุณลัดว่าจะเรียกอะไรถึงจะ "ต้าน" มันตรง ๆ, คุณจำกิดเลยว่า "ก็เอกชน นะซีถึงจะตรง" "มันเอามหาชนเราเอาเอกชนจะเป็นไร". เราก็เห็นเรื่องกันเอา "เอกชน". ลุงก็ต่อสู้. แต่พวกเราแล้วที่เป็นเอกชนจริง ๆ คือ คุณลัด, แม้แต่คุณเนียน ก็ไม่เป็นเอกชน. บรรณาธิการของเราก็คือ จันทง สิงห์เสนี* และคุณท้าวดี มีเรื่องช่วย** นั้นแหละ.¹

หนังสือเอกชนเป็นหนังสือระดับแนวหน้าฉบับหนึ่งในสมัยนั้น. เนื่องจากมีนักเขียนที่มีชื่อเสียง มาเขียนให้หลายคน เช่น กุหลาบ ลาบประดิษฐ์ เขียนเรื่อง "สุนทร"*** ให้ และนับจากนั้นก็มีความสัมพันธ์อันดีกับคณะผู้จัดทำหนังสือเอกชนตลอดมา, เนียน ฤกษ์โรหิต เขียนแนะนำวัฒนธรรม และวรรณคดีสั้น, ยาขอบ, ร.จันทนิมิตะ รวมทั้งกลุ่มนักเรียนนอกหัวใหม่ในเวลานั้น เช่น ดร.วิทย์ คิระศรียานนท์ และ สมักร บุรณาส์ ซึ่งเขียนเรื่อง "ถนนเหล็ก" อันเป็นเรื่องที่มีชื่อมากใน สมัยนั้น ขณะเดียวกันคณะผู้จัดทำหนังสือเอกชนก็ได้เชิญนักเขียนรุ่นเก่ามาเขียนด้วย อาทิ พระยา อนุমানราชธน หลวงบรรบรรณารักษ์ ล.กาญจนาภักดิ์ และ แสงทอง²

* หมายถึง จันทงค์ สิงห์เสนี

** ท้าวดี มีเรื่องช่วย เป็นนามแฝงของ สุธรรม นาวานุเคราะห์

¹ เล็กนิกร จันทนิมิตะ "บันทึกของ อินทราวุธ เกี่ยวกับ จำกิด พลาญกูร และ น.ส.พ.เอกชน" สารบรรณวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย หน้า 229 (อ้างอิงมาจาก จดหมายฉบับที่ "อินทราวุธ" เขียนถึงนักเขียนรุ่นหลังคนหนึ่ง ระหว่าง พ.ศ. 2521 - 2522)

*** ผู้ศึกษาไม่ทราบว่าเรื่อง "สุนทร" ที่อภินิหารกล่าวถึงนี่จะเป็นเรื่องเดียวกับ "สุนทร" ที่รุ่งวิทย์ สุวรรณอภินิหาร ระบไว้ในหนังสือ กวีบุรุษ ศรีแห่งวรรณกรรมของไทย หน้า 103 ว่า พิมพ์ครั้งแรกในหนังสือ "ประชามิตร-สุภาพบุรุษ" เมื่อ พ.ศ. 2485 หรือไม่

² เล็กนิกร จันทนิมิตะ ล.ค. หน้า 230 - 233

หนังสือเอกชนฉบับแรกออกวางตลาดเมื่อวันที่ 11 มกราคม 2484 โดยมี บทความ
วิจารณ์งานพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง "พระคันทะป" ของ
อัศนี ซึ่งใช้นามแฝงว่า "อินทราบุตร" ตีพิมพ์อยู่ด้วย¹ ในบทความนี้ อัศนีได้ใช้สรรพนามแทนพระองค์
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า "รัชกาลที่ 6" และใช้คำล่ำมัญในที่ที่ควรใช้คำราชาศัพท์
โดยให้เหตุผลว่า "ในวงกรวีและปราชญ์ คำ 'รัชกาลที่ 6' เป็นที่ปลาบปลื้มยิ่งกว่าคำเรียกอันยาว
เพื่อประดับเกียรติในวงการบ้านเมืองมากมายนัก ฉ. ที่นี้ข้าพเจ้าถือ รัชกาลที่ 6 อย่างปราชญ์ใหญ่
ของคนไทยคน 1 เท่านั้น"² แต่ความคิดของอัศนีดังกล่าวขัดต่อประเพณีนิยมและความรู้สึกของ
ประชาชนส่วนใหญ่ในเวลานั้น ฉะนั้น เขาจึงได้รับปฏิกิริยาตอบโต้จากผู้อ่านอย่างรุนแรง ดังที่เขา
เล่าไว้ในจดหมายถึงนักเขียนรุ่นหลังคนหนึ่งว่า "... การใช้วิธีเรียนเป็น ร.5, ร.6 ถูกประณาม
ดุเดือดทีเดียว; เพราะเป็นครั้งแรก, เขาไม่เคยถูกลบลู่ถึง เพียงนั้น ..."³

งานเขียนชิ้นแรกของอัศนีในเอกชน แม้จะไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนักเนื่องจาก
ผู้อ่านไม่ยอมรับการเขียนของเขา แต่งานชิ้นต่อมาไม่ว่าจะเป็นบทความหรือบทร้อยกรองต่างก็ได้รับ
ความสำเร็จเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง โดยเฉพาะบทร้อยกรองซึ่งอัศนีเขียนขึ้นโดยใช้นามแฝงว่า
"นายผี" นั้น ปรากฏว่าได้รับความนิยมจากผู้อ่านอย่างสูง จนกระทั่งผู้อ่านที่มีความประสงค์จะ

¹ อัศนี พลจันทร "พระคันทะป" โดย อินทราบุตร (นามแฝง) เอกชน
1 : 16 - 24 มกราคม 2484

² ด.

³ เล็กนิล สันติมาธรร "บันทึกของ อินทราบุตร เกี่ยวกับ จำกัฒ พลาญกูร และ
น.ส.พ.เอกชน" สายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย หน้า 231 (อ้างอิงมาจาก จดหมาย
ฉบับที่ "อินทราบุตร" เขียนถึงนักเขียนรุ่นหลังคนหนึ่ง ระหว่าง พ.ศ. 2521 - 2522)

ต่อว่าหนังสือเอกชนเรื่องพิณนักษัตร¹ ก็ยังเขียนมาต่อว่ากับ "นายผี" จน "นายผี" ต้องชี้แจงว่าตนมิได้มีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องนี้แต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะตนมิใช่บรรณาธิการหากเป็นเพียง "คอนทรูปวเตอร" หรือผู้เขียนเรื่องให้หนังสือพิมพ์คนหนึ่งเท่านั้น คงปรากฏความในบทกลอนชื่อ "คำตอบ" ว่า

เห็นประพิศพิศคิดว่าผิดก็หรือ	มาตั้งดีอวดเล่นให้เห็นชัณ
เห็นพิมพ์พิศพิศใครว่ากัน	ก็ยกยอบรรณาธิการยอผ่านไพบ
มากล่าวกลอนค่อนคอนทรูปวเตอร	มันก็เอ้อเอึงเงยเลยไกล
แต่เอาเถิดเกิดจิตเพราะคิดใจ	ผีก็ใคร่คำไขข้อรับรู้ ²

ความคิดใจของผู้อ่านที่มีต่อผลงานของ "นายผี" นี้ นอกจกจะปรากฏในลักษณะของการต่อว่าต่อขานดังกล่าวย่างเด่นชัดแล้ว ยังปรากฏในลักษณะของการเขียนบทร้อยกรองมาชมเชย³ และโต้ตอบ⁴ กับ "นายผี" อีกด้วย บทร้อยกรองบทหนึ่งซึ่งแสดงถึงความนิยมชมชอบที่ผู้อ่านมีต่อ "นายผี" และผลงานของเขาได้เด่นชัดที่สุด คือ บทร้อยกรองของผู้่านที่ใช้นามแฝงว่า "เปรต" ซึ่งมีใจความว่า

¹ คุชโตะ (นามแฝง) "คำถาม" เอกชน 19 : 50 พฤษภาคม 2484

² อัศนี พลจันทร "คำตอบ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 19 : 50
พฤษภาคม 2484

³ โกสโล (นามแฝง) "ส่งมาอีกนอกวงล้อม" เอกชน 9 : 26 มีนาคม
2484

ธ.ภ.ล. (นามแฝง) "ถึงนายผี" เอกชน 15 : 50 เมษายน 2484

⁴ ยักษ์ใหญ่ (นามแฝง) "ส่งมาอีกนอกวงล้อม" เอกชน 23 : 23 มิถุนายน
2484

"ผี" จรดบทประพันธ์อันลุ่มลึก	เล่นกำขำบปราบกำสรวลปลดกำสรวล
เก่งสับลิ้นลัทธิปริณิธานล้วน	เห็นแต่ควรวุ่น เห็นค่าสารพัน
กลอนเล่นเภาส่นุกปลุกความคิด	แจจจรัสจิตตมโนขบสรวลจะขึ้น
เห็นลำบากผู้อายากแข่งแต่งประชัน	"ผี" ประกันพรรณนาทำ เข้าที
โคลงละคำนำให้ตรองมองความหมาย	ขัดงไม่หาบหมายความบ่งของนายผี
ลึกลับด้วยคำล้าด้วยคำทำกรวี	ลัทธิลัทธิสลา เด่น เห็นตำรา
อยากให้ "ผี" มีกะจิตดีเอาใจใส่	บอกกลอุบายบรรยายกลอนได้อ่อนหู
"เอกชน" กลสันทนได้อ่านดู	คล้ายเป็นครูแก่ผู้เฝ้าในเชิงกลอน ¹

จะเห็นได้ชัดว่า ผู้อ่านมิได้นิยมชมชอบ "นายผี" เพียงระดับธรรมดาเท่านั้น หากแต่ชื่นชมและศรัทธามากจนถึงขั้นยกย่องให้เป็น "ครู" เลยทีเดียว นอกจากนี้ยังเป็นที่น่าสนใจที่นามแฝงที่ผู้อ่านเลือกใช้ในการประพันธ์ คือ "เปรต" นั้นมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า "ผี" มากด้วย

ในการเขียนบทร้อยกรองให้เอกชนนี้ นอกจากอัศนีจะใช้นามปากกาว่า "นายผี" แล้วยังใช้นามปากกาว่า "อ.ล." อีกด้วย

อัศนีเขียนบทความและบทร้อยกรองให้หนังสือเอกชนอยู่ประมาณ 6 เดือน คือตั้งแต่เดือนมกราคม 2484 จนถึงเดือนมิถุนายนปีเดียวกัน หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏงานเขียนของอัศนีอีก จนกระทั่งเดือนมกราคม 2487 บทความชื่อ "สำนวนย่ออีกครั้งหนึ่ง"² ของอัศนีจึงปรากฏขึ้นในหนังสือ "วรรณคดีสาร" ของวรรณคดีสมาคมแห่งประเทศไทย และหลังจากนั้นอีกประมาณ 1 เดือน บทร้อยกรองชื่อ "ทำไมผีจึงหายตัวได้"³ ก็ปรากฏในหนังสือ "นิกรวันอาทิตย์" ซึ่งมีผู้ว่า ครีมานนท์เป็นบรรณาธิการ

¹ เปรต (นามแฝง) "สมาชิคนอกวงล่งมา" เอกชน 21 : 23 พฤษภาคม 2484

² อัศนี พลจันทร "สำนวนย่ออีกครั้งหนึ่ง" วรรณคดีสาร 6 : 76 - 81
มกราคม 2487

³ อัศนี พลจันทร "ทำไมผีจึงหายตัวได้" โดยนายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์
27 : 8 กุมภาพันธ์ 2487

บทร้อยกรองของฮัคคิโนนิกร วันอาทิตย์นี้ มีเนื้อหาและท่วงทำนอง เขียนแตกต่างไปจาก
บทร้อยกรองในหนังสือเอกซันหลายประการด้วยกัน คือ

ในด้านเนื้อหา บทร้อยกรองในเอกซันมีเนื้อหาที่ไม่เคร่งเครียดเท่าใดนัก เพราะแม้จะมี
บทวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคมในขณะนั้นอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ด้วยน้ำเสียงยั่วล้อ
เป็นส่วนมาก นอกนั้นก็มีการแต่งกายเป็นงามของสตรี บทแสดงทัศนะหรือการตั้งข้อสังเกต
เกี่ยวกับปรากฏการณ์บางอย่างที่ให้แก่แก่ผู้อ่าน และบทร้อยกรองโต้ตอบระหว่างกวีด้วยกันบ้าง
เล็กน้อย ส่วนบทร้อยกรองในนิกร วันอาทิตย์นี้ เนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งประเด็นไปที่การวิพากษ์วิจารณ์
นโยบาย "สร้างชาติ" ของ "ท่านผู้นำ" เป็นสำคัญ และน้ำเสียงที่ปรากฏออกมาก็หนักไปในทาง
หมิ่นหมั่นด้วย* ดังนั้น บทร้อยกรองของฮัคคิโนจึงเป็นที่เพ่งเล็งของเจ้าหน้าที่งานการพิมพ์สมัยนั้น
เป็นอันมาก

ในด้านท่วงทำนองเขียน ฮัคคิโนได้วิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา
เช่นที่เคยแสดงออกในหนังสือเอกซัน หากแต่ใช้วิธีหลบเลี่ยงโดยกล่าวอย่างอ้อมค้อมให้ผู้อ่าน
ตีความกันเอง ซึ่งวิธีนี้ก็ใช้ได้ผลเพียงระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เพราะ ปรากฏว่าหลังจาก
เดือนสิงหาคม 2487 แล้ว บทร้อยกรองของฮัคคิโนก็ไม่ได้รับอนุญาตให้ตีพิมพ์ในหนังสือนิกร วันอาทิตย์
อีกต่อไป ฮัคคิโนได้กล่าวถึงเหตุการณ์ตอนนีไว้ในบทความชื่อ "A Sqaetre's Confession"*** ว่า

... ในเมืองของเรานี้ วงการปกครองก็เป็นอย่างในยุโรปสมัยโบราณ (คือเรื่องทั้งอำนาจ
อันบ้าบิ่นและความซิมไม่รู้) เมื่อเป็นเช่นการวิพากษ์วิจารณ์ข้างขึ้นจึงต้องเสี่ยงเขียนให้
วนเวียนจนอ่านแล้วก็ให้งง ๆ ไปไม่รู้ว่าข้อเขียนนั้นเขาวิพากษ์วิจารณ์ว่าอะไรบ้าง เมื่อไม่รู้
ก็ใคร่ฝากผู้เขียนก็รอดตัวไปนั่น

*โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 4

***คำนี้ต้นฉบับเป็น "Sqaetre" ซึ่งไม่มีคำแปล เข้าใจว่าเป็นคำ "Spectre"
ซึ่งแปลว่า "ผี" หรือ "ghost"

แต่ทั้งนี้ก็ไม่แน่นอนนัก เพราะสมัยหนึ่ง ข้าพเจ้าเคยใช้วิธีนี้ใน "นิกรวันอาทิตย์" นักตรวจข่าวสมัยนั้น "อ่านแล้วก็ผ่านเลยไปเพราะไม่รู้เรื่อง" อย่างที่ท่านนักปราชญ์ของเราผู้หนึ่งกล่าวนั้นเหมือนกัน แต่พอรุ่งขึ้นก็มาอ่านอีกที่ปัญญาก็มีมา รู้ว่าเสียท่าพวกเราไปได้ เลยโกรธ ตั้งใจไว้มั่นเหมาะว่าที่นี้จะอ่านให้ตี แต่ครั้งใดอ่านอีกก็งงไม่รู้เรื่อง เลยปล่อยให้ผ่านไปอีก ก็ยิ่งโกรธใหญ่ เลยตั้งปณิธานไว้เสียทีเดียวว่า "เป็นไม้อ่านไม้อื่นมันละกวนโมโห ถ้าเป็นโคลงนายผีละก็จะต้องตีให้ตีพิมพ์ลงไม่ได้" ตั้งแต่นั้นมา "นิกรวันอาทิตย์" ก็ไม่มี "โคลงนายผี" อีกจนกระทั่งเลิกไป ความที่ข้าพเจ้าเพียรเขียนไปให้เขาตี ตีความที่เขาเพียรตัดข้อที่ข้าพเจ้าเขียนไปไม่ได้ แม้บางครั้งอาจจะลองแก้งเขียนขอเขาไปก็ยังถูกตัดอยู่นั่นเอง เออหนอ ความไม่รู้นี้ร้ายกระไร¹

หลังจากที่อัศนีพัฒน์งานเขียนบทร้อยกรองในนิกรวันอาทิตย์ลงด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้ว ก็ไม่ปรากฏงานเขียนของอัศนีในหนังสือเล่มใดอีก จนกระทั่งเดือนกรกฎาคม 2489* บทร้อยกรองชื่อ "คำกรวญของนายผี"² และวรรณคดีเสียดสีการเมืองเรื่อง "วรรณาวดี"³ จึงปรากฏขึ้นในหนังสือพิมพ์สยามนิกร (รายวัน) ของบริษัทไทยพาณิชย์การ

ในครั้งนี้ อัศนีก็ยังคงต้องประสบอุปสรรคในการเขียนอันเนื่องมาจากการตรวจข่าวของเจ้าพนักงานการพิมพ์อยู่เช่นเดิม ทั้งนี้ เพราะในช่วงเวลาระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง

¹ อัศนี พลจันทร "A Spectre's Confession" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 141 : 27 มกราคม 2493

* หนังสือพิมพ์สยามนิกรเริ่มต้นเป็นกิจการเมื่อ พ.ศ. 2481 แต่เหลือหลักฐานให้ศึกษาได้เพียงฉบับเดือนกรกฎาคม 2489 เป็นต้นไป

² อัศนี พลจันทร "คำกรวญของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 7 กรกฎาคม 2489 หน้า 3

³ อัศนี พลจันทร "วรรณาวดี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 25 กรกฎาคม 2489 หน้า 4

เดือนสิงหาคม 2489 นั้น เป็นช่วงที่รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์กำลังประสพวิกฤตการณ์ทางการเมืองเกี่ยวกับการฉ้อราษฎร์บังหลวงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลอย่างหนักหน่วง จนต้องประกาศภาวะฉุกเฉิน และตรวจข่าว (Censor) หนังสือพิมพ์ทุกฉบับเพื่อป้องกันความไม่สงบ ที่อาจเกิดขึ้นได้ภายหลัง ฉะนั้น หากปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ฉบับใดมีข้อเขียนที่เจ้าพนักงานการพิมพ์ (Censorship) เห็นว่าอาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยภายในประเทศแล้ว ข้อเขียนนั้นก็จะถูก "ตัด" ออกโดยไม่มีข้อยกเว้น

เมื่อเจ้าพนักงานการพิมพ์ตรวจพิจารณาข้อเขียนต่าง ๆ อย่างเคร่งครัดเช่นนี้ บทร้อยกรองของอัศนีซึ่งใช้นามแฝงว่า "นายผี" จึงถูก "ตัด" เสียเกือบหมด วิธี "ตัด" ก็มีลักษณะต่าง ๆ กันไป เช่น บทที่ชื่อ "ลองไปลองมา"¹ ถูกตัดเนื้อหาส่วนกลางออกเหลือเพียงส่วนต้นกับส่วนท้าย, บทที่ชื่อ "ล่อจ๋ม เว อมตา วาจา"² ถูกตัดเนื้อเรื่องออกทั้งหมดเหลือเพียงชื่อเรื่องไว้เท่านั้น ส่วน บทที่ชื่อ "กางเกงเปื้อน"³ และ "วิธีไหว้จ้าว"⁴ (ซึ่งนำมาพิมพ์ภายหลัง) ถูกตัดออกทั้งหมดไม่เหลือแม้แต่ชื่อเรื่อง

การที่เจ้าพนักงานการพิมพ์ "ตัด" บทร้อยกรองของอัศนี หรือ "นายผี" จนไม่เหลือให้

¹ อัศนี พลจันทร "ลองไปลองมา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร
31 กรกฎาคม 2489 หน้า 3

² อัศนี พลจันทร "ล่อจ๋ม เว อมตา วาจา" โดย นายผี (นามแฝง)
สยามนิกร 11 กันยายน 2489 หน้า 2

³ อัศนี พลจันทร "กางเกงเปื้อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร
12 กันยายน 2489 หน้า 4

⁴ อัศนี พลจันทร "วิธีไหว้จ้าว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร
22 กันยายน 2489 หน้า 4

ตีพิมพ์ในคอลัมน์ "วรรณมาลา" เลยนั่น ทำให้อัศวินวิจารณ์การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานการพิมพ์ในการพิจารณา "ตัด" ข้อเขียนของเขาว่าใช้วิธีตัด "นามปากกา" มากกว่า "ตัดเรื่อง"¹ ซึ่งก็คงจะมีส่วนจริงอยู่บ้าง เพราะการพิจารณา "เรื่อง" ของ "นายผี" ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ภายในระยะเวลาจำกัดนั้นกระทำได้โดยยาก เนื่องจาก "นายผี" มีวิธีเขียนที่คลุมเครือและซ่อนเร้นสารที่ต้องการเสนอแก่ผู้อ่านได้อย่างแนบเนียนการอ่านแต่เพียงผิวเผินจึงอาจทำให้มองข้ามสารที่ "นายผี" ต้องการเสนอไปได้ ด้วยเหตุนี้ เจ้าพนักงานการพิมพ์จึงถือโอกาส "ตัด" บทร้อยกรองที่เขียนโดย "นายผี" เสียทั้งหมด ส่วนเหตุที่เจ้าพนักงานการพิมพ์เข้มงวดกับ "นายผี" มากเช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะ "นายผี" เป็นกวีที่มีชื่อเสียงและเป็นที่นิยมชมชอบของผู้อ่านจำนวนมาก งานเขียนของ "นายผี" จึงย่อมมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่านบ้างไม่มากนักน้อย เจ้าพนักงานการพิมพ์จึงต้องคอยระมัดระวังไม่ให้ "นายผี" มีโอกาสใช้บทร้อยกรองชักจูงหรือโน้มน้าวผู้อ่านให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อรัฐบาลหรือบุคคลสำคัญในวงการ เมืองขณะนั้นได้โดยเด็ดขาด

การประกาศภาวะฉุกเฉินและการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ดำเนินอยู่เพียงชั่วระยะเวลาที่ รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ปกครองประเทศเท่านั้น เพราะหลังจากที่พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและสั่งตั้งคณะรัฐบาลเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2489 แล้ว ก็ได้ประกาศยกเลิกภาวะฉุกเฉินและการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ทันที

เมื่อได้เสรีภาพในการเขียนกลับมามากขึ้นแล้ว อัศวินก็เล่นงานเขียนในสยามนิกรต่อไป งานเขียนในช่วงนี้มีสารคดีเชิงประวัติศาสตร์ เช่น เรื่อง "บริเวณ 7 หัวเมือง"² บทความประเภทวิเคราะห์วิจารณ์เหตุการณ์ทางสังคมและการเมืองในขณะนั้น

¹ อัศวิน พจนานุกรม "A Spectre's Confession" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 141 : 27 มกราคม 2493

² อัศวิน พจนานุกรม "บริเวณ 7 หัวเมือง" โดย อ.ล. (นามแฝง) สยามนิกร 14 มกราคม 2490 - 21 มกราคม 2490

เช่นเรื่อง เสือหัดกับการฉลาก พ.ร.บ.คณะสงฆ์ ฐานะของรัฐบาล ฯลฯ บทความทางภาษา ในคอสมัน "ปริทัศน์", บทความทางวรรณคดี เช่น เทวธรรมเทพกับเทวีธรรมเทวี (จากนิทาน เรื่องท้าวศรีสุนทร) ข้อสันนิษฐานเรื่องฉันทนา กถาลัทธิลัทธิ ฯลฯ และบทร้อยกรองต่าง ๆ เช่น หว่ยรัฐกับหว่ยราษฎร สัมผัสพระรามเก่งอย่างไร ฯลฯ เป็นต้น

อัศนีเขียนบทร้อยกรองวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคมและการเมืองให้หนังสือพิมพ์สยามนิกร อยู่ถึงเดือนพฤษภาคม 2490 เนื่องจากบริษัทไทยพาณิชย์การซึ่งเป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์สยามนิกร ได้ออกหนังสือรายสัปดาห์ฉบับใหม่ชื่อ "สยามสมัย" อัศนีฉบับหนึ่งและอัศนีได้ย้ายไปเขียนบทร้อยกรอง ให้คอสมัน "อักษราราสี" ให้สยามสมัยแทน แต่อัศนีก็ได้ตัดขาดจากสยามนิกรเสียทีเดียว เขายังคง เขียนบทความทางการเมือง กฎหมาย ภาษา วรรณคดี และเรื่องสั้น ส่งไปลงพิมพ์อยู่เป็นครั้งคราว และในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน อัศนีก็ได้ส่งข้อเขียน*ของเขาไปลงพิมพ์ในหนังสือ "เอกชน" บุคคลหลัง สงคราม** ซึ่งมี สด ฤทธิรงค์เป็นบรรณาธิการด้วย¹ หลังจากที่ถูกอดทิ้งไปนานถึง 6 ปีเต็ม

*ไม่สามารถค้นได้ว่าเป็นข้อเขียนประเภทใด เนื่องจากหนังสือเอกชนในช่วงเวลา ดังกล่าว ไม่ปรากฏต้นฉบับ

**หนังสือเอกชนยุคแรกมีจำนวน ๓ เล่ม และผู้ธรรม นาวานุเคราะห์เป็นบรรณาธิการ ดำเนินกิจการอยู่จนถึงเดือนกรกฎาคม 2485 สิ้นปิดกิจการชั่วคราวเนื่องจากขาดแคลนกระดาษ ในภาวะสงคราม และได้เริ่มดำเนินการอีกครั้งหนึ่งเมื่อ พ.ศ. 2487 โดยมี สด ฤทธิรงค์ เป็นบรรณาธิการ

¹ "จากหนังสือ" ***สยามนิกร 22 ตุลาคม 2490 หน้า 5

***ผู้เขียนคอสมันนี้ กล่าวถึงอัศนีไว้ในข้อเขียนช่วงที่แนะนำผู้เขียนในหนังสือเอกชนว่า "... ศรีอินทราบุตร ซึ่งเกิดความเบื่อหน่ายสังเวชในสิ่งปฏิภูลและสังวรสังเวชทั้งหลาย ซึ่งชาวเมืองหลวงในทุกวันนี้ชอบคายออกมา บัดนี้ได้รับคำอภัยเชิญมาแล้วจากสถานเทวธรณี, วิเวกตถุณยาจารย์ของท่าน ณ เมฆนิคมแก้วปาลก สละบุรี ..."

บทร้อยกรองของอัศนี หรือ "นายผี" ที่เขียนให้สยามสมัยในระยะแรก (พ.ศ. 2490 - 2491) นี้ นอกจากจะมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคมและการเมืองโดยส่วนรวมแล้ว ยังมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์บุคคลสำคัญในวงการเมืองขณะนั้นเป็นรายบุคคลด้วย เช่น จอมพลป. พิบูลสงคราม พลโทผิน ชุณหะวัณ พลโทกาจ กาจสงคราม ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และ ฯลฯ ซึ่งการวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะนี้ทำให้ "นายผี" ถูกเพ่งเล็งจากฝ่ายปกครองมาก จนถึงขั้นผู้มีอำนาจบางท่าน "วิ่งเต้น" ให้ปราบปราม "นายผี" เสีย คงจะเห็นได้จากข้อความในบทร้อยกรองที่เปลี่ยน วรรณศรี เขียนมา "บอกกล่าว" และให้กำลังใจ "นายผี" ดังนี้

ธรรมอำนาจกล้า	เกลียดผี
สมบัติให้รอบมี	หมกเร้น
ปรึกษากับกาฬ	กวนโลก
จางจะให้วิ่งเต้น	ปราบผู้ลามผี
ผีตีมากลุ่ม	ผีดิบ
โลกจึงจำเรียวลิบ	สิ่งนี้
ผีเอยอย่าหวาดรี-	ปโยค
เดชพระธรรมยอมยี่	ช่วยเปลี่ยนปลดภัย ¹

แต่ความมุ่งร้ายของฝ่ายปกครองที่มีต่อ "นายผี" นี้ ก็ได้ทำให้ "นายผี" หวั่นเกรง หรือหวาดวิตกแถมอย่างใด ทั้งนี้เพราะ "นายผี" ได้ตั้งปณิธานไว้แต่แรกเขียนแล้วว่า

¹ เปื้อง วรรณศรี "ฝาก นายผี" สยามสมัย 69 : 14 กันยายน 2491

นายผีก็เลยขอยืม	ยี่หวา
ห้ามขึ้นต้นไม้เตี้ยๆ	ร่ำไป
พูดทวนถ้อยคำ	กระตบ ทัพ
ใครทลายความพล่อยแก้อ	เก็บเกี่ยวกรองคลัง
ใครใดในโลกนี้	เป็นโฉน
ไปพื่อนายผี	ขยาดเว้น
หาข้อบ่งชี้	จักดำ
หาข้อบ่งชี้	แต่งแก่งกลอนล้วย ¹

ระหว่างที่อัศนีเขียนบทร้อยกรองให้สยามสมัย และเขียนเรื่องสั้นให้สยามนิกรอยู่
 ลูภา ศิริมานนท์ตีพิมพ์บรรณาธิการหนังสือพิมพ์นิกรวันอาทิตย์ได้จัดทำหนังสือ "อักษรสำล้น"
 (รายเดือน) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปะ วรรณคดี และการเมืองขึ้น ในเดือนเมษายน 2492
 โดยมอบหมายให้อัศนีรับตำแหน่ง "บรรณาธิการผู้กำกับแผนกวรรณคดี"² กับตำแหน่งผู้ควบคุม
 คอลัมน์ "บุษกรณิ" อันเป็นคอลัมน์ร้อยกรองในหนังสือของเขาด้วย ฉะนั้น ในช่วง พ.ศ. 2492 ถึง
 พ.ศ. 2493 นี้ อัศนีจึงมีผลงานเผยแพร่อยู่ตามหนังสือต่าง ๆ ถึง 3 ฉบับด้วยกัน คือ สยามนิกร
 (รายวัน) สยามสมัย (รายสัปดาห์) และอักษรสำล้น (รายเดือน)

เมื่อเข้ารับตำแหน่ง "บรรณาธิการผู้กำกับแผนกวรรณคดี" ในอักษรสำล้นแล้ว
 อัศนีก็ได้เริ่มงานเขียนของเขาด้วยบทความต่อเนื่องหลายตอนจบชื่อ "ข้อไม่นำศึกษาทางการ
 ประพันธ์" ซึ่งตั้งชื่อล้อบทความเรื่อง "ข้อนำศึกษาทางการประพันธ์" ของนายตำรวจ ณ เมืองใต้
 ที่ได้ลงพิมพ์ไปก่อนหน้านี้แล้ว อัศนีได้ให้เหตุผลในการเขียนบทความเรื่องนี้ไว้ว่า

¹ อัศนี พลจันทร "ลิ้นขี้ว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 17 : 14 กันยายน
 2490

² "ผู้เขียนในฉบับ" อักษรสำล้น 5 : 2 สิงหาคม 2492

... คนควรศึกษาอ่านนำศึกษาทางการประพันธ์

แต่การศึกษาอ่านนำศึกษาเหล่านั้นเท่านั้น ไม่ศึกษาเกร็ดทางการประพันธ์ด้วยก็จะเป็น
ดั่งช่างก่อสร้างซึ่งรู้หลักเกณฑ์ในการก่อสร้างอาคารได้ใหญ่โมโหฬารแต่ไม่ทราบเคล็ดอันจะ
ทำให้อาคารนั้นเป็นอาคารที่เข้าที่

คำประพันธ์ที่ถูกต้องด้วยระเบียบแบบแผนแต่เท่านั้น อาจเป็นคำประพันธ์หรือกลอน*
แต่จะให้ป็นวรรณวิเศษ หรือกาพย์อันนั้นไม่ได้ ผู้ประพันธ์ก็เ็นแต่ "นักเขียน" หรือ
"นักกลอน" แต่จะเป็น "นักประพันธ์" หรือ "กวี" หาได้ไม่ เพราะไม่ย่ำบซึ่งในวรรณวิเศษ
วรรณลาวัณย์ และไม่มี "กวีดาพุทธ" อันสีกพึงนำเข้าสู่กับในร้อยกรอง หรือคำกลอนซึ่ง
ตนได้แต่งขึ้นไว้

* อันนี้ พลจันทร ได้ให้คำจำกัดความคำว่า "กลอน" และ "กาพย์" ไว้ต่างหากที่ใช้
กันในปัจจุบัน คือ

"กลอน" คือ บรรดาโคลงฉันท์กาพย์กลอนอันได้ถูกขึ้นไว้ต้องด้วยลักษณะระ ียบแบบแผน
ซึ่งครว้างไว้เต็ม หรือมากัดวางขึ้นใหม่ แต่ปราศจากวรรณลาวัณย์ ไร้วรรณวิเศษ และไร้กวีดาพุทธ

"กาพย์" คือ โคลงฉันท์กาพย์กลอนทั้งหมด อันเป็นกลอนซึ่งกวีได้รจนาขึ้นได้วรรณลาวัณย์
มีวรรณวิเศษ ประกอบด้วยกวีดาพุทธ

วรรณวิจิตร วรรณลาวัณย์ และกวีดาพุทธี^๑ นั้นเป็นข้อไม่น่าศึกษา เพราะอยู่นอกกฎเกณฑ์
ชวนให้ละเลยกันไป

ข้อไม่น่าศึกษาในการประพันธ์นี้เป็นเกร็ดความรู้ในเชิงการประพันธ์นั่นเอง เกร็ดความรู้
ในการประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ได้มีผู้นำมาเล่าสู่กันฟังอยู่บ้างแล้ว ส่วนเกร็ดความรู้ใน
การประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพก็กลอนนั้นก็มีผู้พูดถึงกันน้อยจึงจะนำมาเล่า¹

¹ อัครณี พลจันทร์ "ข้อไม่น่าศึกษาทางการประพันธ์" ใน ข้อคิดจากวรรณคดี โดย
อินทราบุตร (นามแฝง) หน้า 152 - 153

*อัครณี พลจันทร์ หรือ "อินทราบุตร" ได้อธิบายความหมายของคำ วรรณลาวัณย์
วรรณวิจิตร และกวีดาพุทธี ไว้ในบทความชื่อ "ข้อไม่น่าศึกษาทางการประพันธ์" ในหนังสือ
ข้อคิดจากวรรณคดี หน้า 155 - 156 ว่า

"วรรณลาวัณย์" คือความงดงามในคำกลอนอันได้ถูกขึ้นไว้อย่างไพเราะ สละสลวย,
ไพเราะรื่นหู, ดูอ่านยิ่งกินใจ, ถ้อยคำที่ใช้ถูกต้องตามหลักวิชาครบถ้วน, ไม่มีกระบวนวิปลาสน
คลาดเคลื่อน, เชื้อนให้เลอะเลือนผิด เป็นชนิดอนารยะ

"วรรณวิจิตร" คือ ความประณีตในการรจนาเพื่อให้เกิดวรรณลาวัณย์และความผาดแผลง
ในการใช้ถ้อยคำ, กระบวนรจนา, ให้ชวนฟังชวนดู ประกอบด้วยใช้กลเม็ดเด็ดพรายต่าง ๆ
ทั้งเสริมสร้างรูปลักษณะให้ดูสละสลวยงาม บางทีก็ใช้กลบทประกอบ

"กวีดาพุทธี" คือ "ความรอบรู้แห่งกวี" ซึ่งเป็น "ความรอบรู้แห่งปราชญ์" เขาจะต้อง
อ่านซึ่งในสรรพวิชาความรู้ทั้งหลายในแผ่นดิน แลต้อง "หยั่งรู้ดินฟ้ามหาสมุทร" เจนจบด้วย
ไม่มีความรู้ใดที่ปราชญ์จะไม่รู้ ฉะนั้น สิ่งไม่มีความรู้ใดที่กวีจะไม่รู้ ข้อนี้เป็นข้อสำคัญ ยิ่งกว่านั้น
อีกประการหนึ่ง "กวีสักต้องมีความรอบรู้พิเศษสามารถประมวลเอาความรอบรู้แห่งตนและความคิด
อันพิศดารแห่งตน ผสมเข้าด้วยกัน" นี่เป็นคำกลอนขึ้นได้ให้กลายเป็นกาพย์ พุทธิอันนี้เรียกว่า
กวีดาพุทธี

อัศนี "เล่า" เกร็ดความรู้ในการประพันธ์โคลงฉันท์กาพย์กลอน ว่าด้วยเรื่อง
วรรณลาภย์ วรรณวิจิตร และกวีดาบุตร อยู่จนถึงเดือนตุลาคม 2492 บทความชุด
"ขอไม่นำศึกษาทางการประพันธ์" จึงได้จบชุดลง และหลังจากนั้น อัศนีก็ได้เริ่มงานเขียนชุดใหม่
คือ ชุด "ข้อคิดจากวรรณคดี" ซึ่งเป็นการนำวรรณคดีโบราณ โดยเฉพาะวรรณคดีแบบฉบับของ
ไทย เช่น ลิลิตพระลอ รามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน และพระอภัยมณี มาวิเคราะห์วิจารณ์
คุณค่าตามแนวความคิดทางสังคมนิยม (Marxist criticism) เป็นครั้งแรก บทความใน
ชุดนี้ ที่เป็นที่รู้จักกันดีในปัจจุบัน และมีอิทธิพลต่อความคิดของนักเขียนรุ่นหลังเป็นอย่างมาก ได้แก่
บทความชื่อ "ลิลิตพระลอ ... วรรณคดีศักดิ์นา"¹ และ "บทอัศจรรย์เป็นลักษณะการประพันธ์ของ
ฉันใด?"²

สิ่งที่น่าสังเกตสำหรับงานเขียนของอัศนีในช่วงนี้คือ นอกจากอัศนีจะนำแนวความคิดทาง
สังคมนิยมมาวิจารณ์วรรณคดีไทยแล้ว อัศนียังได้แปลบทความเรื่อง "ศิลปะและวรรณคดี"³
และบทความเรื่อง "ว่าด้วยการปฏิบัติ"⁴ ของ เหมะ เชิญจุง ออกเผยแพร่อีกด้วย นับว่าเป็นการ
ทำทนายนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลในขณะนั้นอย่างเปิดเผยทีเดียว

¹ อัศนี พลจันทร "ลิลิตพระลอ ... วรรณคดีศักดิ์นา" ใน ข้อคิดจากวรรณคดี โดย
อินทราบุตร (นามแฝง) หน้า 81 - 104 (อ้างอิงมาจาก "ลิลิตพระลอ ... วรรณคดีศักดิ์นา"
อักษรสาส์น เมษายน 2493 ของ อินทราบุตร)

² อัศนี พลจันทร "บทอัศจรรย์เป็นลักษณะการประพันธ์ของฉันใด?" โดย
อินทราบุตร (นามแฝง) อักษรสาส์น 2 : 60 - 62 พฤษภาคม 2493

³ เหมะ เชิญจุง "ศิลปะและวรรณคดี" แปลโดย อัศนี พลจันทร อักษรสาส์น
11 : 62 - 82 กุมภาพันธ์ 2493

⁴ เหมะ เชิญจุง "ว่าด้วยการปฏิบัติ" แปลโดย อัศนี พลจันทร อักษรสาส์น
3 : 94 - 100 มิถุนายน 2494

สำนักงานเขียนประเภทร้อยกรองในช่วงนี้ วัณนีได้ขยายขอบเขตของเนื้อหาจากการวิพากษ์วิจารณ์สภาพเหตุการณ์บ้านเมือง นโยบายของรัฐบาล และบทบาทของบุคคลสำคัญในวงการเมือง ไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์สตรีเพื่อกระตุ้นให้สตรีเหล่านั้นตระหนักในบทบาทและคุณค่าที่แท้จริงของตน พร้อมกับนั้นก็ได้นำเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความรักแบบใหม่ คือ ความรักระหว่างชนชั้น และความรักในมวลชนด้วย

พ.ศ. 2494 งานเขียนของวัณนีเริ่มลดน้อยลง บทร้อยกรองและเรื่องสั้นจะปรากฏเฉพาะในหนังสือสยามสมัย (รายสัปดาห์) เท่านั้น ส่วนอักษรสาส์น (รายเดือน) มีเรื่องแปล "ภควัทคีตา" ตีพิมพ์อยู่เพียงเรื่องเดียว และเมื่องานแปลเรื่องนี้จบลงแล้วก็ไม่ปรากฏว่ามีงานเขียนของวัณนีตีพิมพ์เผยแพร่อีก

บทร้อยกรองและเรื่องสั้นของวัณนีที่ตีพิมพ์ในหนังสือสยามสมัย (รายสัปดาห์) ระหว่าง พ.ศ. 2494 - 2495 นี้ มีลักษณะเนื้อหาที่แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างชนชั้น การกดขี่ขูดรีด และความอยุติธรรมในสังคมอย่างเด่นชัด งานเขียนเหล่านี้ได้แก่ เรื่องสั้นเรื่อง ต่อตระกูลหม้อ, หลวงพ่อ, จากสาวถึงสาว, ฯลฯ และบทร้อยกรองชื่อ เสียจนร้อง และ เล่นหน้า นอกจากนี้ บทร้อยกรองบางบทของวัณนียังแสดงแนวความคิดในการปลุกเร้าประชาชนผู้ยากไร้และชนชั้นกรรมาชีพให้ตระหนักถึงพลังอันยิ่งใหญ่ของตนหากจะรวมพลังกันเข้าต่อสู้อีกด้วย บทร้อยกรองเหล่านี้ ได้แก่ นกเขาชน, สันติภาพก่อนเพื่อน, ความร้อน, ก้าวส่งอยู่ที่ไหน?, ทารกกรรมกลางที่ราบสูง และอีค่าน โดยเฉพาะ "อีค่าน" นั้นเป็นบทร้อยกรองที่ได้รับการยกย่องว่า "... เป็นสำนวนกลอนที่ได้ทำหน้าที่ดีแม้ชีวิตความยากเข็ญ และปลุกเร้าวิญญาณแห่งการต่อสู้ของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์และมีพลัง ..."¹ และเป็น "เพชรน้ำเอกของวรรณคดีประเภทกลอนของประชาชน"²

¹ จิตร ภูมิศักดิ์ "กวีของประชาชน" โดย ศิลปวิทักษ์ชน (นามแฝง) ปตุภูมิ 44 : 28 กุมภาพันธ์ 2500

² ชลธิรา กัสตอยู่ "กวีนิพนธ์ของ นายผี" วรรณคดีของปวงชน หน้า 117 (อ้างอิงมาจาก กวีการเมือง หน้า 75 ของ แนวร่วมนักศึกษาเชียงใหม่)

"นายผี" เขียนเรื่องสั้นและบทร้อยกรองให้หนังสือสยามสมัยรายสัปดาห์อยู่จนถึงเดือน ตุลาคม 2495 ก็หยุดเขียนด้วยเหตุผลทางการเมือง กล่าวคือ ในวันที่ 10 พฤศจิกายน รัฐบาล จอมพลป. พิบูลสงครามได้ดำเนินการจับกุมนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ และนักการเมืองจำนวนมากภายในข้อหาภักดีในราชอาณาจักร ฉะนั้น เพื่อความปลอดภัยของตนเอง "นายผี" จึงหยุดงานเขียนชั่วคราว ในระหว่างที่ "นายผี" หยุดงานเขียนไปนี้ไม่มีใครทราบแนวว่า "นายผี" หลบไปอยู่ที่ใด บางคนเล่าว่า "นายผี" หันเข้าป่าไปตั้งแต่เกิดเหตุการณ์กับภูสันติภาพ¹ แต่สุภา ศิริมานนท์ว่า "นายผี" ไม่ได้หนีไปไหนยังคงวนเวียนอยู่ในกรุงเทพฯ นั้นเอง² แต่อย่างไรก็ดี ในช่วงเวลาอันสั้นนี้ "นายผี" ก็ได้สร้างวรรณกรรมเรื่องยาวไว้ 2 เรื่องด้วยกัน คือ บทร้อยกรองเรื่อง "ความเปลี่ยนแปลง" และวรรณกรรมคำสั้นที่เรื่อง "เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า" "นายผี" กล่าวถึงผลงานทั้งสองชิ้นนี้ไว้ว่า

... ก็แต่งปี 95 นั้นเอง, มีใช้ปี 90, คือ แต่งพร้อมกับความเปลี่ยนแปลง ที่บ้านมิตรธรรมกรผู้หนึ่ง. เราชะนะแล้ว... แม่จ๋า สดุดีชนชั้นกรรมกร, สะท้อนภาพการต่อสู้กับทุนโดยเอาภาพกรรมกรหญิง (ชื่อเล็ก) แห่งอีสต์เอเซียคิดเป็นหลัก, ภาพชีวิตกรรมกรส่วนตัวทั้งหมด

ภาพครอบครัวบ้านกรรมกรที่ผมไปอยู่ด้วยเข็ดตึงและแบ็คกราวน์ที่นั่นเท่านั้น. ต้นแก้ว ออกดอกหอมกรุ่นอยู่ริมบันไดเรือน, กาเหว่าก็ร้องวิเวกอยู่ยอดหลังคาเรือน. ความรักระหว่างครอบครัวพ่อแม่พี่น้องของเขาก็เป็นเช่นนั้นทั้งหมด, แต่อาจไม่ตรงกับครอบครัวนางสาวเล็กก็ได้. เรารวบรวมเอาขึ้นมาเป็นแก่นและเว้นแบบอย่างเท่านั้น. แต่เล็กริแล้วผมก็ไปตามเรื่องของผมและของ ..., ตอนนั้นผมก็ลูกชายและลูกสาวน้อย ๆ ไว้กับภรรยาข้างหลัง. ไม่รู้เป็นตาย

¹มิตรสนิทของ "นายผี" ท่านหนึ่ง ซึ่งไม่ประสงค์จะออกนาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุสิรา คุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2424

²สุภา ศิริมานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุสิรา คุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่ 661/2 ถนนอิสราภาพ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2424

ร้ายดี, ฉะนั้น อารมณ์ในกลอนก็อาจมีสิ่งนั้นผนวกอยู่ด้วย ก็เป็นได้.¹

งานเขียนของ "นายผี" ปรากฏขึ้นอีกครั้งใน พ.ศ. 2496 เป็นงานเขียนประเภทเรื่องสั้น มีทั้งสิ้น 4 เรื่อง เรื่องสั้นเหล่านี้ได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือสยามสมัยรายสัปดาห์ระหว่าง เดือน มีนาคม 2496 ถึง เดือนพฤษภาคม 2497 หลังจากนั้นก็ไม่ปรากฏงานเขียนของ "นายผี" อีก

ต่อมา ในเดือนพฤษภาคม 2501 บทความทางภาษา-นิรุกติศาสตร์ และบทความทาง ศิลปวัฒนธรรม ก็ปรากฏในหนังสือสยามรายเดือน ขณะเดียวกัน บทร้อยกรองของ "นายผี" ที่ขาดหายไปตั้งแต่ก่อนการเลิกบวชสันติภาพก็ได้ปรากฏขึ้นในหนังสือปียมิตรวันจันทร์ ซึ่งมีผู้รณมน นาวานุเคราะห์เป็นบรรณาธิการ อัคนี้เขียนบทความให้หนังสือสยามรายเดือนถึง เดือนตุลาคม 2501 ก็หยุดเขียนโดยไม่ทราบสาเหตุ ส่วนบทร้อยกรองในหนังสือปียมิตรวันจันทร์ยังคงปรากฏต่อเนื่องกัน มาจนถึง เดือนมีนาคม 2502

ระหว่างที่ อัคนี้เขียนบทร้อยกรองให้หนังสือปียมิตรวันจันทร์อยู่นี้ เขาก็เขียนเรื่องสั้น มาลงพิมพ์ด้วย เรื่องสั้นของอัคนี้ที่ตีพิมพ์ในปียมิตรวันจันทร์มีทั้งสิ้น 8 เรื่อง ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2501 จำนวน 6 เรื่อง และตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2502, 2503 ปีละ 1 เรื่อง

นอกจากอัคนี้จะเขียนบทร้อยกรองและเรื่องสั้นให้ปียมิตรวันจันทร์ ดังกล่าวแล้ว อัคนี้ ยังเขียนคอลัมน์ความรู้เปิดเตลิดเกี่ยวกับแม่บ้านการเรือนอีกด้วย คอลัมน์นี้คือ คอลัมน์ "แม่บ้านหัวเห็ด" ซึ่งเขียนโดยใช้นามแฝงว่า "อาแดงกล่อม" คอลัมน์นี้ตีพิมพ์ ในหนังสือปียมิตร วันจันทร์ ระหว่างวันที่ 9 มีนาคม 2502 ถึง 22 มิถุนายน 2502 และหลังจากนั้นก็มิปรากฏว่า มีผลงานของอัคนี้ตีพิมพ์ในหนังสือเล่มใดอีก จนกระทั่งถึงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 กลุ่มนักศึกษาก้าวหน้ากลุ่มต่าง ๆ จึงได้นำบทร้อยกรองบางบทและเรื่องสั้น - เรื่องแปลบางเรื่อง มารวบรวมพิมพ์เป็นหนังสือฉบับกระเป๋า (Pocket Book) ออกจำหน่าย ทำให้ผลงานของอัคนี้ เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในหมู่นักศึกษาประชาชนรุ่นใหม่จนตราบเท่าทุกวันนี้

¹ เล็กจิตร ชื่นกิมารร สยามรายวันวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย หน้า 316 - 318

จากข้อเขียนและบทให้สัมภาษณ์ของ วีรศักดิ์ ลุ่มทรศร์ และ จิระนันท์ พิตรปรีชา ในหนังสือโลกหนังสือ ทำให้ทราบว่าปัจจุบัน อัศนียังมีชีวิตอยู่และทำงานให้กับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย โดยพำนักอยู่ที่ "ปากแบ่ง" ซึ่งเป็นสำนักผ่านทางแห่งหนึ่งของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ที่เมืองหลวงพระบาง ประเทศลาว อัศนียังคงเขียนหนังสืออยู่อย่างสม่ำเสมอ แต่ "เนื้อหาไม่มีอะไรใหม่ไปกว่าความคิด เหมา เจ๋อตุง"¹ นอกจากนี้ ยังมีข้อเขียนประเภททวิจารณ์งานเขียนของนักเขียนรุ่นใหม่บ้างเล็กน้อย² งานเขียนเหล่านี้เข้าใจว่าคงจะตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือ "วรรณกรรมเพื่อชีวิต" ซึ่งเป็นนิตยสารของกลุ่มนักเขียน นักหนังสือพิมพ์เพื่อประชาชน แห่งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย เนื่องจากเคยปรากฏว่า มีงานแปลของอัศนีตีพิมพ์รวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ผู้ใช้นามปากกาว่า "ศัพโธรก" เขียนรายงานความเคลื่อนไหวไว้ในคอลัมน์ "ทางเครื่อง" ของโลกหนังสือว่า

วรรณกรรมเพื่อชีวิต เป็นชื่อติดลบารไต้ต้น ที่พิมพ์ในฐานที่มั่นปฏิวัติ โดยกลุ่มนักเขียน-

นักหนังสือพิมพ์เพื่อประชาชน ฉบับล่าสุด ปีที่ 3 ฉบับที่ 9 ประจำเดือนมกราคม 2523 ...

เห็นรายงานข่าวคอลัมน์ "แผงหนังสือ" จาก เอกสาร "สำนักข่าวประชาชน ตุลาคม

ฉบับที่ 41 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ มีบอกว่าเล่มนี้ ประเสริฐ สันคำ เป็นบรรณาธิการ

หน้าปกเป็นรูปทหารปลดแอกนายหนึ่ง เห็นผ้าตงหนามอยู่ทางซ้ายขวา ล้วนซ้ายขวามีดาวแดง

หนึ่งดวงส่องแสง ใต้ดาวแดงเป็นรายชื่อนักเขียนภายในกลุ่ม อาทิเช่น ... บทกวีสั้น ๆ ของ

ไอน์ริช ไอน์ กวีเบอร์มันปลายศักราชที่ 18 แปลโดย ประไพ วิเศษธานี หรือที่

รู้จักกันในนาม "นายผี"³

¹ วีรศักดิ์ ลุ่มทรศร์ "การรวางนภาควิชาที่ สำนักแนวร่วมเอ'30 และเมืองสิบสองปันนา" โลกหนังสือ 3 : 26 - 36 ธันวาคม 2524

² เรื่องจากปาก นิตยบ จิระนันท์ พิตรปรีชา " โลกหนังสือ 7 : 18 - 28 เมษายน 2524

³ ศัพโธรก (นามแฝง) "ทางเครื่อง" โลกหนังสือ 9 : 104 - 105 มิถุนายน 2523

นามประพันธ์และผลงานการประพันธ์

นามประพันธ์ นามประพันธ์ของอัคนีเท่าที่ค้นพบ และเป็นที่รู้จัก ในวงการประพันธ์

ปัจจุบันมี 19 นามด้วยกัน คือ

"กุสโล" ใช้เขียนเรื่องสั้น, บทความเกี่ยวกับศิลปะ วรรณคดี วัฒนธรรม และวรรณคดีเสียดสีการเมือง เรื่อง "วรรณาวดี"

"กุสโล อินทกัณฑ์" ใช้เขียนเรื่องสั้น เรื่องแปล และบทความทางภาษา

"น.น.น.*" ใช้เขียนบทความทางภาษา ในคอลัมน์ "พูดไปลองไฟเขี่ย รู้แล้วนี่งเลียบาบ่าบ่า" ของหนังสือสัปดาห์สาร

"นางสาวอัคนี" เข้าใจว่าเป็นนามประพันธ์แรกของอัคนี ใช้ในการเขียนบทวิเคราะห์วรรณคดีเรื่อง นิราศลำไยน้อย ของพระยาตรัง เรื่องประมาณ พ.ศ. 2480

"นายผี" ใช้เขียนบทร้อยกรองโดยเฉพาะ บทร้อยกรองของ "นายผี" ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในปัจจุบันได้แก่บทร้อยกรองชื่อ "อีศาน" และวรรณกรรมคำสั้นๆ เรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า"

"ประไพ วิเศษธานี" ใช้เขียนบทความเชิงวิชาการเกี่ยวกับการประพันธ์ประเภทร้อยกรอง เรื่อง "เกสติกคอน" และบทกวีแปลเรื่อง "ภาพยักคอนเหมาเจ๋อตง"

"ศรี" ใช้เขียนบทความเกี่ยวกับศิลปะ วรรณคดี และวัฒนธรรม ในคอลัมน์ "จดหมายในหุ้มนิตร" ของหนังสือสัปดาห์สาร

"ศรีอันทราบุตร" ใช้เขียนบทความแสดงทัศนะในการประพันธ์ภาพยักคอนเรื่อง "ศิลปการแห่งภาพยักคอน"

*นามประพันธ์นี้เข้ากับนามประพันธ์ของ มาลัย ฐิตินิจ

¹ กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร นามประพันธ์นักเขียนไทยที่ใช้ับตรรายการของหอสมุดแห่งชาติ หน้า 25

"สายฟ้า" ใช้ในการเขียนบทความวิเคราะห์วิจารณ์เหตุการณ์ทางสังคมและการเมือง

"หง" ใช้เขียนบทความเกี่ยวกับศิลปะ วรรณคดี และวัฒนธรรม ในคอลัมน์ "จดหมายในหม่อมมิตร" ของหนังสือสายธาร

"หง เกสียวคาม" ใช้เขียนเรื่องสั้น เช่น เรื่อง "ไปเป็นโจร", "จากกองเถาเถาน", "จากรัง" ฯลฯ

"อ.พ." ใช้ในการแปลบทความเรื่อง "ว่าด้วยการปฏิบัติ" (Concerning Practice) ของเหมาเจ๋อตง

"อ. พลสันท์" ใช้ในการเขียนบทความทางภาษาชื่อ "ความเกี่ยวข้องของภาษามลายูในภาษาไทย (ตอนต้น)"

"อัศนี พลจันทร ร.บ." ใช้ในการเขียนบทความทางกฎหมายชื่อ "อำนาจศาล" ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามนิกร ฉบับวันที่ 18 เมษายน 2490

"อัศนี พลจันท์" ใช้ในการเขียนบทวิเคราะห์วรรณคดีชื่อ "สำนวนย่อยอีกครึ่งหนึ่ง"

"อ้าแตกกล่อม" ใช้เขียนบทความเปิดเผยตล็ดเกี่ยวกับเรื่องแม่บ้านแม่เรือนในคอลัมน์ "แม่บ้านหัวเห็ด" ของหนังสือปียมิตรวันจันทร์

"อินทราบุตร" ใช้เขียนเรื่องสั้น เรื่องแปล บทความทางการประพันธ์ บทความทางวรรณคดี บทความแสดงทัศนะเกี่ยวกับสตรี และบทความแปล บทความของอินทราบุตรที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคือ บทความชุด "ข้อคิดจากวรรณคดี" ซึ่งพิมพ์ต่อเนื่องกันในหนังสืออักษรสำลัน (รายเดือน) ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2492 ถึงเดือนกันยายน 2493

"อุทิศ ประสานสภา" ใช้เขียนบทวิจารณ์วรรณกรรม เช่น บทวิจารณ์ชื่อ "ไตรศักร์แกไทย, วิจารณ์แห่งวิจารณ์" เป็นต้น

"อ.ส." ใช้เขียนบทร้อยกรอง และเขียนบทความที่มีสาระเกี่ยวกับเหตุการณ์ทาง ภาควิชา หรือเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เช่น บทความเรื่อง "บริเวณ 7 หัวเมือง" และ "เรื่องรูป การพ" เป็นต้น

ในบรรดานามปากกาเหล่านี้ นามปากกาซึ่งยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ว่าเป็นนามปากกาของ "นายผี" หรือไม่ ได้แก่ "อ.พ." และ "อ.ส." กล่าวคือ ผู้เขียนบทความเรื่อง "อุดมสิสุวธรรม แพทย์ตนเองหรือแพทย์พค.?" ระบุว่า "อ.พ." เป็นนามปากกาของ อุดม สิสุวธรรม¹ และ "นายผี" เองก็ได้ปฏิเสธไว้ในหนังสือเอกย่นว่า "อ.ส." ไม่ใช่ใช้นามปากกาของตน แต่เมื่อได้ ศึกษาโดยละเอียดแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่าทั้ง "อ.พ." และ "อ.ส." เป็นนามปากกาของ อัครนิ พิศนทร โดยเหตุผลดังต่อไปนี้

"อ.พ." มีเหตุผลที่เชื่อว่าเป็นนามปากกาของอัครนิ พิศนทร 2 ประการ คือ ประการแรก ทวีป วรติลก เพื่อนนักเขียนคนหนึ่งของอัครนิ ระบุว่าในหนังสือโลกหนังสือ ฉบับที่ 6 ประจำเดือนมีนาคม 2525 ว่า "อ.พ." เป็นนามปากกาหนึ่งของ "นายผี"² ประการที่ 2 ในบทแนะนำบทความเรื่อง "ว่าด้วยการปฏิบัติ" ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสืออักษรสาส์นรายเดือน ฉบับที่ 3 ประจำเดือนมิถุนายน 2494 นั้น ผู้เขียนได้เขียนแนะนำไว้ว่า

อ.พ. ผู้แปลบทความเรื่อง "ว่าด้วยการปฏิบัติ" ของ เมาเซดุง ที่นำลงพิมพ์นั้น นอกจากจะ เป็นนักศึกษาทางสังคมศาสตร์ผู้ซึ่งนับกันอยู่ในอนาคต จนจบคนหนึ่งในยุคปัจจุบันนี้แล้ว ยังเป็น นักภาษาศาสตร์ที่รื้อกันว่าเชี่ยวชาญอย่างยิ่งอีกด้วย เพราะฉะนั้น การแปลของเขาจึงนอกจากจะ ให้ประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านผู้สนใจในตัวเรื่องของตนเองแท้ ๆ แล้ว การใช้ถ้อยคำและการถอดศัพท์ ของเขา จึงอาจจะเป็นประโยชน์แก่การเขียนต่อ ๆ ไปด้วยอย่างไม่ต้องสงสัย³

¹ "อุดม สิสุวธรรม แพทย์ตนเองหรือแพทย์พค.?" รัฐนิวส์ บัณฑิตแรก : 22 - 27 พฤศจิกายน 2525

² ทวีป วรติลก "จดหมายถึงบรรณาธิการ" โลกหนังสือ 6 : 6 - 10 มีนาคม 2525

³ "ว่าด้วยการปฏิบัติ" อักษรสาส์น 3 : 94 - 100 มิถุนายน 2494

ข้อเขียนนี้ ผู้เขียนกล่าวแนะนำผู้แปลว่า "เป็นนักศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต" และ "นักภาษาศาสตร์" ซึ่งน่าจะหมายถึง ฮัสนี พลสันทร มากกว่า อุตม ศีลสุวรรณ เนื่องจากเมื่อพิจารณางานเขียนของบุคคลทั้งสองแล้วพบว่า งานเขียนของฮัสนีมีทั้งงานเขียนที่แสดงทัศนะทางสังคมนิยม เช่น บทความชุด "ข้อคิดจากวรรณคดี" และเรื่องสั้นอีกหลายเรื่อง และงานเขียนที่แสดงภูมิรู้ทางภาษา เช่น บทความชุด "นี่ไปส่องไฟเขี้ยวแล้วถึงเสียบบ้า" เป็นต้น ส่วนอุตม ศีลสุวรรณ นั้น แม้จะมีงานเขียนที่แสดงทัศนะทางสังคมนิยม แต่ก็ไม่สามารถกล่าวถึงงานเขียนเกี่ยวกับภาษาเลย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเชื่อว่า "อ.พ." เป็นนามปากกาหนึ่งของฮัสนี พลสันทร

"อ.ล." มีเหตุผลที่เชื่อว่าเป็นนามปากกาของฮัสนี พลสันทร 3 ประการ คือ

ประการแรก เมื่อพิจารณาจดหมายที่ฮัสนีเขียนเล่าเหตุการณ์ขณะที่ทำหนังสือเอกชนที่ว่า มีความจำเป็นต้องเขียนกลอนแบบท่วงทำนองโบราณ เนื่องจากถูกนายฮิต บุรทัต สบประมาทว่าเป็น "ไอ้กรีน้อยที่वादดี"² ประกอบกับบทร้อยกรองที่ฮัสนีเขียนในหนังสือเอกชนแล้ว พบว่าผู้ที่เขียนร้อยกรองด้วยท่วงทำนองโบราณ นอกจากชั้นศิษย์ กระแสสินธุ์แล้ว ก็มีผู้หนึ่งปากกาว่า "อ.ล." เพียงผู้เดียว

ประการที่สอง หลวงบุญฆามาณพพาทย์ชัย หรือ "นายสำอาง" ซึ่งเขียนบทร้อยกรองโต้ตอบกัน "นายผี" ในหนังสือเอกชนยืนยันว่า "นายผี" กับ "อ.ล." เป็นคน ๆ เดียวกัน โดยอ้างคำบอกเล่าของสำกิด พลาญกูร เป็นพยาน ดังปรากฏความในกลอน "ดูกร" นายผี" ว่า

¹ "ว่าด้วยการปฏิบัติ" อักษรลำสัน 3 : 94 - 100 มิถุนายน 2494

² เล็กเกียรติ สันนิหาร "บันทึกของ อินทราวุธ เกี่ยวกับ สำกิด พลาญกูร และ น.ล.พ.เอกชน" สายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิต หน้า 231 (อ้างอิงมาจากจดหมายที่ อินทราวุธเขียนถึงนักเขียนรุ่นหลังคนหนึ่ง ระหว่าง พ.ศ. 2521 - 2522)

* หลวงบุญฆามาณพพาทย์ชัย หรือ แสงทอง กล่าวไว้ในคำนำเล่มแรกของหนังสือจิตรา หน้า 6 ว่า "ข้าพเจ้าชื่นชมความรู้ทางภาษาไทยและการกร้อของเขามานานแล้วตั้งแต่เมื่อครั้งเขา 'เล่น' เป็น 'นายผี' ขณะที่ข้าพเจ้า 'เล่น' เป็น 'นายสำอาง' ..."

จำกัตอบว่านี่ อ.ล.

จำกัก็หลอกให้หรือไรเอ่ย

เกาะที่จำกัเป็นผีด้วยดีเลย

มาเกิดเหวี่ยงพวกเรามาบ้างด้วยกัน¹

แต่ "นายผี" ไม่ยอมรับเข้ายังปฏิเสธว่าไม่เคยรู้จักจำกัมาก่อน² การปฏิเสธของ "นายผี" เช่นนี้แสดงให้เห็นว่า "นายผี" มีเจตนาจะบิดเบ่งความจริง เพราะตามที่เป็นจริงนั้น "นายผี" กับจำกัพลางถูกรับความสนิทสนมกันมาก ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่ "นายผี" จะไม่รู้จักจำกัตั้งแต่ที่ปฏิเสธ "นายล่าง"

ประการที่สาม ขณะที่ยังมีเขียนบทร้อยกรองให้หนังสือสยามนิกรอยู่นั้น อดิษฐ์ได้ใช้นามปากกา "นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "สัปดาห์ของขุนศึก" ลงพิมพ์ในสยามนิกร ฉบับประจำวันที่ 13 กันยายน 2489 ครั้นถัดมาอีก 2 เดือน คือ ในเดือนพฤศจิกายน 2489 บทร้อยกรองชื่อ "สัปดาห์ของขุนศึก" ได้รับการตีพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อประกอบบทความเรื่อง "อง บดินทร" แต่ในครั้งนี้ระบุนามผู้ประพันธ์ว่า "อ.ล." ซึ่งทำให้เชื่อว่า "นายผี" กับ "อ.ล." จะต้องเป็นบุคคลคนเดียวกัน เพราะไม่มีเหตุผลจะเชื่อเป็นอย่างอื่น หากจะกล่าวว่า เป็นความผิดพลาดของกองบรรณาธิการก็ไม่น่าจะเป็นได้ เนื่องจากปรากฏอยู่เสมอว่าหากมีความผิดพลาดใด ๆ เกิดขึ้นทางกองบรรณาธิการจะรับชี้แจงทุกครั้ง แต่ครั้งนี้ก็มิได้มีคำชี้แจงใด ๆ เลย ฉะนั้น ผู้เขียนจึงเชื่อว่า "อ.ล." จะต้องเป็นอีกนามปากกาหนึ่งของอดิษฐ์ พลสันทร

¹ หลวงบุษยามานพพานิชย์ "ดูกร นายผี" โดย นายล่าง (นามแฝง) เอกชน

19 : 34 พฤษภาคม 2494

² อดิษฐ์ พลสันทร "โห นายล่าง" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

21 : 31 พฤษภาคม 2484

ผลงานการประพันธ์ งานประพันธ์ของอัศนี เท้าที่รวบรวมได้มี 7 ประเภท คือ

1. ประเภทร้อยกรอง มีทั้งสิ้น 316 บท ดังปรากฏรายชื่อ และระยะเวลาการตีพิมพ์ในภาคผนวก ข .

2. ประเภทบทความ จำแนกเป็น

2.1 บทความทางภาษา ได้แก่

"ความเกี่ยวข้องของภาษามลายูในภาษาไทย (ตอนต้น)" พิมพ์ครั้งแรกใน "วรรณคดีสาร" (วรรณคดีสาร) ฉบับเดือนพฤษภาคม 2487

บทความในคอลัมน์ "ปริทัศน์" ของหนังสือพิมพ์สยามนิกร ฉบับวันที่ 15 สิงหาคม 2489, 20 ตุลาคม 2489 และ 16 ธันวาคม 2489

บทความในคอลัมน์ "พูดไปส่องไฟเบี้ย รู้แล้วจึงเสียบบ่า" ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือ "ลายธาร" ฉบับที่ 1 - 6 (พฤษภาคม 2501 - ตุลาคม 2501)

2.2 บทความทางวรรณคดี ได้แก่

"พระคุณหาเล่า" พิมพ์ครั้งแรกใน "เอกชน" ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม 2484

"อินทรคักติ" พิมพ์ครั้งแรกใน "เอกชน" ฉบับที่ 24 เดือนมิถุนายน 2484

"ลำน้ำน้อยอีกครั้งหนึ่ง" พิมพ์ครั้งแรกใน "วรรณคดีสาร" (วรรณคดีสาร) ฉบับเดือนมกราคม 2487

"เทวธรรมเทพกับเทวีธรรมเทวี (จากนิทานเรื่องท้าวศรีสุนทร)" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 13 มกราคม 2490

"ข้อสันนิษฐานเรื่องอิเหนา" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 20 เมษายน 2490

"หิเกยัต บันหี กุดาลังรัง" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 28 เมษายน 2490

"อิเหนาจะบับอารีนครา" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่
5 พฤษภาคม 2490

"กตาสรีดลำนคร" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 4 กรกฎาคม
2490 และ 5 กรกฎาคม 2490

"นางฉัตรนิลชา" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 17
กรกฎาคม, 18 กรกฎาคม 2490 และ 19 กรกฎาคม 2490

"ภควทศิตากับอินทุ" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 10
กุมภาพันธ์ 2491

"ข้อคิดจากวรรณคดี : คำสอนอุกกระยาณิกไปสู่ตะแคงแกง" พิมพ์ครั้งแรก
ใน "อักษรสาส์น" ฉบับเดือนพฤศจิกายน 2492

"ข้อคิดจากวรรณคดี : วายสและกาสีกาล" พิมพ์ครั้งแรกใน
"อักษรสาส์น" ฉบับเดือนมกราคม 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : ARS GRATIA ARTIS ?" พิมพ์ครั้งแรกใน
"อักษรสาส์น" ฉบับเดือนมกราคม 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : วรรณคดีเก่า ๆ " พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรสาส์น"
ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : รามายณะคืออะไร? และรามเกียรติ์นั้นไหน?
ท่านทั้งหลายเอ๋ย" พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรสาส์น" ฉบับเดือนมีนาคม 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : สลิลพระลอ ... วรรณคดีศักดิ์นา" พิมพ์ครั้งแรกใน
"อักษรสาส์น" ฉบับเดือนเมษายน 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : บทอิศวรรยเป็นลักษณะการประพันธ์ของชนชั้นใด?
พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรสาส์น" ฉบับเดือนพฤษภาคม 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : นิยายพื้นบ้านคือแกนสำคัญของชีวิตประชาชาษฎร์"
พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรสาส์น" ฉบับเดือนพฤษภาคม 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : ข่าเสียดวรรณคดีไทย" พิมพ์ครั้งแรกใน

"อักษรสาส์น" ฉบับเดือนมิถุนายน 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : ที่มาของวรรณคดี" พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรสาส์น"

ฉบับเดือนกรกฎาคม 2493

"ข้อคิดจากวรรณคดี : ข้อกังขา 3 ประการในวรรณคดี" พิมพ์ครั้งแรกใน

"อักษรสาส์น" ฉบับเดือนกันยายน 2493

2.3 บทความทางการประพันธ์ ได้แก่

"ข้อไม่น่าศึกษาทางการประพันธ์" เป็นบทความขนาดยาว 3 ตอนจบ

พิมพ์ต่อเนื่องกันใน "อักษรสาส์น" ฉบับเดือนสิงหาคม, กันยายน และตุลาคม 2492

"ศิลปการแต่งกาพย์กลอน" พิมพ์ครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์อักษรวัฒนา เมื่อ พ.ศ. 2501, พิมพ์ครั้งที่ 2 โดย กลุ่มพิพฒนาราม เมื่อ พ.ศ. 2508 และ พิมพ์ครั้งที่ 3 โดย สำนักพิมพ์ไทยศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2521

"เคล็ดกลอน" เป็นบทความขนาดยาว 3 ตอนจบ พิมพ์ครั้งแรกใน

"ชัยมิตรวันจันทร์" ฉบับที่ 121 - 123 ประจำวันที่ 21 กันยายน, 28 กันยายน และ 5 ตุลาคม 2502

2.4 บทความเกี่ยวกับศิลปะ วรรณคดี และวัฒนธรรม ได้แก่ บทความชุด

"จดหมายในหม่อมมิตร" ซึ่งตีพิมพ์เป็นครั้งแรกในหนังสือ "ลายธาร" ฉบับประจำเดือนพฤษภาคม, มิถุนายน, กรกฎาคม, สิงหาคม และตุลาคม 2501*

2.5 บทความทางคำสอน ได้แก่

"คำสอนอิสลามว่าด้วยอะไร" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 24 พฤศจิกายน 2489

"เรื่องรูปเคารพ" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2490

*ฉบับเดือนกันยายน ไม่ปรากฏต้นฉบับ

2.6 บทความทางกฎหมาย ได้แก่

- "การสืบสวนกับสอบสวน" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 7 กันยายน 2489
- "อำนาจศาล" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 18 เมษายน 2490

2.7 บทความวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ทางสังคมและการเมือง ได้แก่

- "การช่วยเหลือข้าราชการ" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 17 กรกฎาคม 2489
- "พรรคการเมืองฝ่ายค้าน" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 21 กันยายน 2489
- "สภาผู้แทนในพฤษสภา" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 1 พฤศจิกายน 2489
- "ผลของการสอบสวนกรณีสวรรคต" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 5 พฤศจิกายน 2489
- "เงินเพิ่มข้าราชการ" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 30 มกราคม 2490
- "การเมืองใน 7 หัวเมือง" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2490
- "เลือดกับการจลาจล" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2490
- "ความสุจริตของผู้ปกครอง" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2490
- "พ.ร.บ. คณะสงฆ์" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 2 มีนาคม 2490

- "วิสัยของชนชาติ" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่
5 เมษายน 2490
- "ฐานะของรัฐบาล" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่
11 มีนาคม 2490
- "วิสัยอุตสาหกรรม" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 15
มีนาคม 2490
- "วิสัยอุตสาหกรรมครั้งมหิฬาร" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร"
ฉบับวันที่ 22 มีนาคม 2490
- "เรื่องhir โอตูปปะ" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 5
เมษายน 2490
- "คำลเตัยกับวิสัยอุตสาหกรรม" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร"
ฉบับวันที่ 10 เมษายน 2490
- "วิสัยอุตสาหกรรม" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 15
เมษายน 2490
- "เรื่องอิงคนบ้า" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 19
เมษายน 2490
- "เรื่องแล่นปลาด" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 22
เมษายน 2490
- "ร่างประมวลอาญาใหม่" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่
27 เมษายน 2490
- "ความเข้าใจประชาธิปไตย" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับที่ 35
ประจำเดือนมกราคม 2491

2.8 บทความเกี่ยวกับการบ้านการเรือนชุด "แม่บ้านหัวเห็ด" ซึ่งตีพิมพ์เป็น
ประจำในหนังสือปียมิตรวันจันทร์ ได้แก่

"แม่บ้านหัวเห็ด" ตีพิมพ์เมื่อ 9 มีนาคม 2502

"ทำอย่างไรจึงจะได้ล้างขามสะอาดโดยไม่ต้องซื้อสบู่" ตีพิมพ์เมื่อ

16 มีนาคม 2502

"ก่อนเข้านอนทุกคนควรทำอย่างไร" ตีพิมพ์เมื่อ 23 มีนาคม 2502

"จะทำลั้วมิให้เป็นลั้วนลั้วรรคได้บ้างหรือหาไม่" ตีพิมพ์เมื่อ 30 มีนาคม

2502

"มัจฉยี่ที่เดียวขาดทั้งหลังจะชกให้ลั้วมิได้อย่างไร" ตีพิมพ์เมื่อ 6 เมษายน

2502

"จะทำเครื่องปรับอากาศใช้เองได้ไหม" ตีพิมพ์เมื่อ 13 เมษายน 2502

"ตำราการระบายธาตุขานหนึ่งราคาถูก ท่าง่าย" ตีพิมพ์เมื่อ 20 เมษายน

2502

"ตอนเช้าจะกินอาหารอะไรดีหนอ" ตีพิมพ์เมื่อ 27 เมษายน 2502

"รำพึงถึงข้าวขามเดียว" ตีพิมพ์เมื่อ 4 พฤษภาคม 2502

"หลังอาหารค่ำแม่บ้านควรทำอย่างไร" ตีพิมพ์เมื่อ 11 พฤษภาคม

2502

"วิธีทำให้บ้านใหม่อยู่ร่มเย็นเป็นที่น่าพิสมัยแก่พ่อบ้าน" ตีพิมพ์เมื่อ 18

พฤษภาคม 2502

"จะต้มสุบเนื้องัวให้แซบอีหสิมันต้องถูกส่ตางค์" ตีพิมพ์เมื่อ 25 พฤษภาคม

2502

"ทำไมเด็กสิงหนึ่เที่ยว?" ตีพิมพ์เมื่อ 1 มิถุนายน 2502

"ถึงจนก็ไล่ลั้วลั้ว ๆ ไม่เข้ากันทุกวันได้" ตีพิมพ์เมื่อ 8 มิถุนายน 2502

และ 15 มิถุนายน 2502

"ยาหนีปี - ไหวว้ายฟาดิมาห์" ตีพิมพ์เมื่อ 22 มิถุนายน 2502

2.9 บทความแสดงทัศนะเกี่ยวกับสตรี ได้แก่ บทความชื่อ "การปฏิวัติของหญิง" ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือ "เอกชน" ฉบับที่ 3 ประจำเดือนมกราคม 2484

3. ประเภทสารคดี ได้แก่

"บริเวณ 7 หัวเมือง" ตีพิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 14 มกราคม - 17 มกราคม 2490 และ 21 มกราคม 2490

"ชาติภิล" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 23 มกราคม 2491

4. ประเภทเรื่องสั้น ได้แก่

"กวีราตรีที่พระตะบอง" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 27 สิงหาคม - 28 สิงหาคม 2489

"พูดจา" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 31 มีนาคม - 2 เมษายน 2490

"เจ้าขุนทอง" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 14 เมษายน 2490

"น้ำพระทัยพระเจ้าวิกรมมหาราช" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 7 มิถุนายน 2490 - 11 มิถุนายน 2490

"โชคดีหรือร้าย?" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 18 มิถุนายน - 19 มิถุนายน 2490

"หมอกุลศัพทคนหมาป่า" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 1 กันยายน - 2 กันยายน 2490

"อภิเนษกรม" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 15 กันยายน 2490

"กึ่งรูปงามทราบล่วงหาตงหยาดฟ้า" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2491

"ส้มไป อาตี" พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรสารัน" ฉบับประจำเดือนมิถุนายน

2492

"มรุ เตกา ลูเปโน มรุเตกา!" เป็นเรื่องสั้นที่เขียนขึ้นโดยอิงชีวิตประวัติ

ชาวอินโดนีเซียซึ่งถูกทหารสหายฆ่าตาย เมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2492 ตีพิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร"

ฉบับวันที่ 12 กันยายน 2492

"ลาก่อน. สยาม - ลาก่อน" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 3

ตุลาคม 2492

"ขบวนการดารุสอิสลาม" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 24

ตุลาคม 2492

"THE SCAPE GOAT" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 21 พฤศจิกายน

2492

"ความเรื่องโรจน์ที่ไร่ประโยชน์" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร" ฉบับวันที่ 12

ธันวาคม 2492

"ต่อตระกูลหมอ" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 202 ประจำ

เดือนมีนาคม 2494

"หลวงพ่อ" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 206 ประจำเดือน

เมษายน 2494

"จากสาวถึงสาว" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 253 ประจำเดือน

มีนาคม 2495

"น้ำมือนาง" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 263 ประจำเดือน

พฤษภาคม 2495

"ชื่อยกรรม" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 270 ประจำเดือน

กรกฎาคม 2495

- "หมาไม่ตาย - คนตาย" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 273
ประจำเดือนสิงหาคม 2495
- "หมออะไร" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 277 ประจำเดือน
กันยายน 2495
- "ถ้าทอบนันอยู่ที่ไหน" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 284 ประจำเดือน
ตุลาคม 2495
- "ผู้วิเศษกับเสือดาว" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 307 ประจำเดือน
มีนาคม 2496
- "ไปเป็นโจร" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 354 ประจำเดือน
กุมภาพันธ์ 2497
- "ความยุติธรรม" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 361 ประจำเดือน
เมษายน 2497
- "จากกองเกี้ยวถ่าน" พิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 366 ประจำเดือน
พฤษภาคม 2497
- "บริการบ้านให้เช่า" พิมพ์ครั้งแรกใน "ปียมิตรวันจันทร์" พ.ศ. 2501*
- "จากรัง" พิมพ์ครั้งแรกใน "ปียมิตรวันจันทร์" พ.ศ. 2501*
- "เจ้าในคลองแสนแสบ" พิมพ์ครั้งแรกใน "ปียมิตรวันจันทร์" พ.ศ. 2501*
- "กลบทส่วนทาง" พิมพ์ครั้งแรกใน "ปียมิตรวันจันทร์" พ.ศ. 2501*
- "กลางทะเลลม" พิมพ์ครั้งแรกใน "ปียมิตรวันจันทร์" พ.ศ. 2501*
- "อภิปรัชญาแห่งการครองรัก" พิมพ์ครั้งแรกใน "ปียมิตรวันจันทร์"
- พ.ศ. 2501*

*ต้นฉบับที่เหลืออยู่ไม่มีปกหน้า จึงไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับเดือนที่ลงพิมพ์

"เป็นไปได้" พิมพ์ครั้งแรกใน "ปียมิตรวันจันทร์" ฉบับที่ 107 ประจำเดือน
มิถุนายน 2502

"จางวางขุนตายเพราะใคร" พิมพ์ครั้งแรกใน "ปียมิตรวันจันทร์"
ฉบับประจำวันที่ 4 กรกฎาคม 2503

5. ประเภทงานแปล ได้แก่

"ศิลปะและวรรณคดี" แปลจากคำบรรยายเรื่อง ARTS AND LITERATURE
ของเหมาเจ๋อตง พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรล่าสัน" ฉบับประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2493

"พระเจ้าอยู่ที่ไหน" แปลจากเรื่องสั้นของนักเขียนสตรีชาวอินเดียนชื่อ
ราฮิด ชาห์ (Rachid Jahan) พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรล่าสัน" ฉบับประจำเดือนมีนาคม
2496

"อิฟตาริ" ^{เรื่อง} แปลจากเรื่องสั้นของนักเขียนสตรีชาวอินเดียนชื่อ ราฮิด ชาห์
(Rachid Jahan) ตีพิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรล่าสัน" ฉบับประจำเดือนกรกฎาคม 2493

"ภควิภคิตา" แปลจากภาษาสันสกฤต เมื่อ พ.ศ. 2485 ขณะรับราชการ
เป็นอัยการผู้ช่วยจังหวัดปัตตานี แต่เพิ่งมาตีพิมพ์ใน "อักษรล่าสัน" ฉบับประจำเดือนตุลาคม
2493 เป็นครั้งแรก และได้พิมพ์ต่อเนื่องกันไปอีกหลายฉบับ แต่เนื่องจากต้นฉบับที่มีอยู่ที่หอสมุด
แห่งชาติไม่ครบถ้วน จึงไม่สามารถแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาที่พิมพ์ได้

"ว่าด้วยการปฏิบัติ" แปลจากบทความชื่อ Concerning Practice ของ
เหมาเจ๋อตง พิมพ์ครั้งแรกใน "อักษรล่าสัน" ฉบับประจำเดือนมิถุนายน 2494

"จิตตรา" แปลจากบทนิพนธ์พากย์อังกฤษของ เซอร์ รทินทรนาถกูร
ตีพิมพ์ครั้งแรกใน "สยามสมัย" ฉบับที่ 471 - 475 (พฤษภาคม 2499 - มิถุนายน 2499)

"ภาพย์กลอนเหมาเจ๋อตง" พิมพ์ครั้งแรกโดย "ทัฬหีธาราม" เมื่อ
พ.ศ. 2518

6. ผลงานการประพันธ์อื่น ๆ ได้แก่

บทความชื่อ "อหังการของกริ" ซึ่งไม่ทราบรายละเอียด เนื่องจากไม่พบ

ต้นฉบับ

วรรณคดีเสียดสีการเมืองเรื่อง "วรรณาวดี" ซึ่งตีพิมพ์ครั้งแรกใน "สยามนิกร"

ฉบับวันที่ 25 กรกฎาคม 2489

ยาวเปิดเตล็ดจากต่างประเทศ ในคอลัมน์ "ลั่น - ลั่น" ตีพิมพ์เป็นประจำใน

หนังสือ "สยามสมัย" ระหว่างเดือนมกราคม 2500 ถึงเดือนเมษายน 2500

ตอนที่ 2 สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองอันเป็นภูมิหลังของงานประพันธ์

เนื่องจาก "นายผี" ประพันธ์บรรยายกรองขึ้นโดยอาศัยเหตุการณ์บ้านเมืองระหว่าง พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2501 เป็นภูมิหลัง การศึกษาบรรยายกรองเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น และเหตุการณ์บางอย่างมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับเหตุการณ์ในช่วง พ.ศ. 2481 - 2483 ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษาสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตั้งแต่ พ.ศ. 2481 จนถึง พ.ศ. 2501 เป็นลำดับมา โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. สภาพเหตุการณ์บ้านเมือง ระหว่าง 16 ธันวาคม 2481 ถึง 24 กรกฎาคม 2487
2. สภาพเหตุการณ์บ้านเมือง ระหว่าง 25 กรกฎาคม 2487 ถึง 6 เมษายน 2491
3. สภาพเหตุการณ์บ้านเมือง ระหว่าง 7 เมษายน 2491 ถึง 31 ธันวาคม 2501

ดังมีเนื้อความโดยสังเขป ดังนี้

1. สภาพเหตุการณ์บ้านเมือง ระหว่าง 16 ธันวาคม 2481 ถึง 24 กรกฎาคม 2487

1.1 ด้านการเมือง ก่อนวันที่ 16 ธันวาคม 2481 พระยาพหลพลพยุหเสนาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่สองของประเทศไทย*สืบต่อจากพระยามโนปกรณนิติธาดา* ซึ่งถูกปฏิวัติพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2476¹ แต่เนื่องจากรัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนาเผชิญวิธีเล่นอย่างพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน ของนายถวิล อุดล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ดในวันที่ 10 กันยายน 2481 พระยาพหลพลพยุหเสนาสั่งยื่นใบลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แต่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไม่ยอมรับใบลาออก และโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกายับสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2481 เพื่อจัดการเลือกตั้งภายใน 90 วัน โดยกำหนดให้วันที่ 12 ธันวาคม 2481 เป็นวันเลือกตั้ง เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลง คณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองและสภาผู้แทนราษฎรต่างมีความเห็นตรงกันว่าสมควรให้พระยาพหลพลพยุหเสนา

*พระยาพหลพลพยุหเสนาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 5 สมัยด้วยกัน คือ สมัยแรก 24 มิถุนายน 2476 - 16 ธันวาคม 2476, สมัยที่สอง 16 ธันวาคม 2476 - 13 กันยายน 2477, สมัยที่สาม 22 กันยายน 2477 - 9 สิงหาคม 2480, สมัยที่สี่ 9 สิงหาคม 2480 - 21 ธันวาคม 2480 และสมัยที่ห้า 21 ธันวาคม 2480 - 11 กันยายน 2481 (อ้างอิงมาจาก สิริธน์ เรื่องวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน (หน้า 50 - 84)

พระยามโนปกรณนิติธาดาตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 3 สมัย คือ สมัยแรก 28 มิถุนายน 2475 - 10 ธันวาคม 2475, สมัยที่สอง 11 ธันวาคม 2475 - 1 เมษายน 2476 และสมัยที่สาม 1 เมษายน 2476 - 20 มิถุนายน 2476 (อ้างอิงจาก สิริธน์ เรื่องวงษ์วาร ล.ด. หน้า 33 - 49)

¹ สิริธน์ เรื่องวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 48 - 49

ต่อมา เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้นในยุโรป รัฐบาลหลวงพิบูลสงครามก็ได้ประกาศความเป็นกลางด้วยการออก "ประกาศพระบรมราชโองการ ให้ปฏิบัติตามความเป็นกลาง พุทธศักราช 2482"¹ เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2482 แต่การประกาศความเป็นกลางนี้มิได้เป็นเครื่องรับรองว่าประเทศไทยจะรอดพ้นจากภัยสงครามโลกโดยสิ้นเชิง ดังนั้น เพื่อเตรียมรับสถานการณ์สงครามที่อาจเกิดขึ้นหรืออาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในอนาคต รัฐบาลจึงได้ดำเนินนโยบายในการปกครองดังนี้ คือ ด้านนโยบายต่างประเทศ รัฐบาลได้ลงนามในกติกาสัญญาไมรุกรานกับอังกฤษและฝรั่งเศส ณ กรุงลอนดอน และสนธิสัญญาเกี่ยวกับการเจริญสัมพันธไมตรีและการเคารพบูรณภาพแห่งอาณาเขตของกันและกันระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ณ กรุงโตเกียว² ส่วนนโยบายภายในประเทศ รัฐบาลได้นำนโยบายสร้างชาติมาเป็นเครื่องมือสร้างความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

วิธีดำเนินนโยบายสร้างชาติทางการเมืองของรัฐบาลในขณะนั้นก็คือ การสร้างความรู้สึกชาตินิยมขึ้นในหมู่ชนชาวไทยด้วยการเผยแพร่ละคร และบทเพลงที่มีเนื้อหาปลุกใจให้รักชาติภูมิใจในบรรพบุรุษ และสวดสยงความยิ่งใหญ่ของชนชาติไทยเป็นเบื้องต้น³ ต่อจากนั้นก็ปลุกเร้าความรู้สึกชาตินิยมอย่างรุนแรงด้วยการรื้อฟื้นเหตุการณ์เสียดินแดน ร.ศ. 112 ขึ้นมาเตือนให้ประชาชนตระหนักถึงความไม่ชอบธรรมและเกิดความต้องการดินแดนเหล่านั้นคืนมา ฉะนั้น เมื่อรัฐบาลดำเนินนโยบายเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศสจึงได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างดียิ่ง ดังจะเห็นได้จากการเดินขบวนไปชุมนุมหน้ากระทรวงกลาโหมเพื่อสนับสนุนนโยบายรัฐบาลของนิสิตนักศึกษา ในวันที่ 8 ตุลาคม 2483 และของประชาชนในวันต่อมา⁴ การดำเนินนโยบายเช่นนี้ทำให้

¹ "ประกาศพระบรมราชโองการให้ปฏิบัติตามความเป็นกลาง พุทธศักราช 2482"

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่ 34 ลงวันที่ 5 กันยายน 2482

² รอง ค่ายมานนทน์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 436

³ เทียมจันทร์ - อ่ำแห้ว บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2481 - 2487) หน้า 162 - 166

⁴ รอง ค่ายมานนทน์ ล.ด. หน้า 137 - 140

ประเทศฝรั่งเศสไม่พอใจอย่างยิ่ง ดังนั้น ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2483 ฝรั่งเศสสั่งส่งเครื่องบินเข้ามาทิ้งระเบิดที่นครพนม นับแต่นั้นการสู้รบแบบไม่ประกาศสงครามก็ดำเนินเรื่อยมา จนกระทั่งเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2484 เกิดกรณี ทหารฝรั่งเศสเข้าโจมตีอรัญประเทศอย่างรุนแรง รัฐบาลไทยจึงได้ประกาศสงครามอย่างเป็นทางการต่อฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2484¹

สงครามระหว่างไทยและฝรั่งเศสดำเนินเรื่อยมาจนถึง วันที่ 28 มกราคม 2484 จึงยุติลง เนื่องจากญี่ปุ่นเสนอตัวเข้ามาเป็นผู้ไกล่เกลี่ย และสั่งให้มีการลงนามในอนุสัญญาสันติภาพระหว่างไทยกับฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2484 ณ กรุงไคยว โดยฝ่ายไทยได้ดินแดนแม่น้ำโขง คือ นครหลวงพระบางกับนครจำปาศักดิ์และดินแดนในกัมพูชา คือ เข็มมราฐกับพระตะบองคืน² ความสำเร็จในการเรียกร้องดินแดนคืนนี้ ทำให้พลตรีหลวงวิบูลสงครามได้รับบำเหน็จความชอบด้วยการเลื่อนยศเป็นจอมพล เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม ปีเดียวกันนั้น³

หลังจากสงครามระหว่างไทยกับฝรั่งเศสยุติไม่นาน สถานการณ์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกก็ทวีความตึงเครียดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกในอินโดจีนของฝรั่งเศส และยึดเอาดินแดนบางส่วนไว้ในครอบครอง เมื่อกลางเดือนกรกฎาคม 2484⁴ สถานะสงครามที่กระชั้นชิดเข้ามาทุกทีเช่นนี้ ทำให้รัฐบาลต้องออกพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่คนไทยในเวลารบ

¹ ดิเรก ชัยนาม ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2 หน้า 107

² เข็มมจันทร์ อำแหงว บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม (พ.ศ. 2481 - พ.ศ. 2487) หน้า 178 - 179

³ "ประกาศพระบรมราชโองการ เลื่อนคุณงามความดีของนายพลตรี หลวงวิบูลสงคราม" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2484

⁴ รong คำนามานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 159

พุทธศักราช 2484¹ ซึ่งระบุให้คนไทยต่อสู้รักษาจนสุดความสามารถ กับพระราชบัญญัติให้อำนาจในการเตรียมการป้องกันประเทศ พุทธศักราช 2484² และพระราชบัญญัติมอบอำนาจให้รัฐบาลในภาวะคับขัน พุทธศักราช 2484³ เพื่อให้ใช้เป็นกฎหมายสำหรับเตรียมการรบ นอกจากนี้ยังมีประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งจอมพลหลวงพิบูลสงครามเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด มีอำนาจสิทธิ์ขาดบังคับบัญชาแม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ และแต่งตั้งข้าราชการได้ตามที่เห็นสมควรอีกด้วย

ครั้นถึง วันที่ 8 ธันวาคม 2484 สงครามมหาเอเชียบูรพาซึ่งภายหลังขยายตัวเป็นสงครามโลกครั้งที่สองก็เกิดขึ้น ญี่ปุ่นประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาและอังกฤษแล้วส่งกองทัพอากาศไปโจมตีที่เพิร์ล ฮาร์เบอร์ (Pearl harbor) บนเกาะโออาฮูในหมู่เกาะฮาวาย พร้อมกันนั้นก็ได้ยกพลขึ้นบกที่เกาะฮอกไกโด เมืองโกดาบารุในภาคเหนือของมลายู และทางภาคใต้ของไทย

ญี่ปุ่นเคลื่อนทัพทั้งทางเรือและทางบกเข้าสู่ประเทศไทย เมื่อประมาณตีสองของวันที่ 8 ธันวาคม พร้อมกับยื่นคำขาดขอเดินทัพผ่านไปยังประเทศพม่าและมลายูซึ่งเป็นอาณานิคมของอังกฤษ คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีมติให้ยินยอมตามข้อเสนอนี้ของญี่ปุ่น เนื่องจากไทยไม่มีกำลังพอที่จะต่อต้านได้ ดังนั้นในตอนเย็นกองทหารญี่ปุ่นก็ยาดรมาถึงกรุงเทพมหานคร และแยกย้ายไปยึดตึกบางตึกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและโรงเรียนหลายแห่งเป็นที่พักอาศัย ตั้งแต่นั้น นโยบายรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดของไทยก็เปลี่ยนไป ดังจะเห็นได้จากการลงนามร่วมกันของรัฐบาลไทยและรัฐบาล

¹ "พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่คนไทยในเวลารบ พุทธศักราช 2484" ราชกิจจานุเบกษา แผนกกฎหมาย เล่มที่ 58 ตอนที่ 63 ลงวันที่ 11 กันยายน 2484

² "พระราชบัญญัติให้อำนาจในการเตรียมการป้องกันประเทศ พุทธศักราช 2484" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 86 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2484

³ "พระราชบัญญัติมอบอำนาจให้รัฐบาลในภาวะคับขัน พุทธศักราช 2484" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 86 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2484

ญี่ปุ่นใน "สัญญาความตกลงรับรองว่าเป็นพันธมิตรต่อกันทั้งในการรุกและการป้องกัน"

(OFFENSIVE AND DEFENSIVE ALLIANCE) เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2484¹ การลงนามในความตกลงฉบับนี้มีผลให้ รัฐบาลรับบางคนที่มีความเห็นไม่ลงรอยกับจอมพล ป. พิบูลสงครามในด้านนโยบาย ถูกโยกย้ายสลับเปลี่ยนตำแหน่ง เช่น นายดิเรก ชัยนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ผู้ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น ถูกลดตำแหน่งลงมาเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงต่างประเทศ และได้รับแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงโตเกียว ในที่สุด, หลวงพรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ถูกลดตำแหน่งลงเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเดียวกัน โดยจอมพล ป. พิบูลสงครามได้เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทั้งสองแทน ส่วนนายปรีดี พนมยงค์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ผู้มีความเห็นขัดแย้งกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม มาตั้งแต่ครั้งดำรงนโยบายเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส และเป็นผู้ที่ญี่ปุ่นเห็นว่า "... เป็นผู้ขัดขวางไมตรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น และเป็นพวกสหประชาชาติ. ..." ² ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แทนเจ้าพระยาบวรราชนายก (ชิน, ลูซุม) ที่เพิ่งถึงแก่อสัญกรรม ในวันที่ 16 ธันวาคม 2484

หลังจากขงส์ตูกคลก็ไม่ได้พบกับนโยบายร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นออกไปแล้ว ในวันที่ 16 ธันวาคม 2484 รัฐบาลก็ได้ลงนามในกติกาสัญญามิตรระหว่างไทยกับญี่ปุ่น³ อีกฉบับหนึ่ง และในวันที่ 25 มกราคม 2485 รัฐบาลไทยก็ได้ประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ โดยมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ 2 ท่าน คือ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา และ เจ้าพระยาวิเศษโยธิน ลงพระนามและลงนามในประกาศตามลำดับ ส่วน

¹ รอง ค่ายาภานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 160 - 164

² ปรีดี พนมยงค์ "ความเป็นไปภายในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์" ใน เบื้องแรกประชาธิปไตย หน้า 62

³ "คำแปล กติกาสัญญามิตรระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น" รายกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 93 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2484

นายปรีดี พนมยงค์ ไม่ได้ร่วมลงนามด้วย เนื่องจากเดินทางไปจังหวัดอยุธยา¹ และนับแต่
วาระนั้น คนไทยก็แตกแยกออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายจอมพล ป. พิบูลสงคราม หรือฝ่ายรัฐบาล
ซึ่งประกาศเข้าข้างอังกฤษ (เยอรมัน, อิตาลี และญี่ปุ่น) โดยเปิดเผย กับฝ่ายนายปรีดี พนมยงค์ -
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช หรือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในนามของ "ขบวนการเสรีไทย" ซึ่งเข้าข้าง
สัมพันธมิตร (สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ) และต่อต้านญี่ปุ่นทั้งโดยทางลับและเปิดเผย*

การที่ประเทศไทยต้องตกอยู่ในภาวะสงคราม และเกิดการแตกแยกทางการเมืองขึ้นเช่นนี้
ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องจำกัดเสรีภาพทางการเมือง พงศ และเขียนของประชาชนอย่างเคร่งครัด
กล่าวคือ ในด้านการฟัง รัฐบาลได้มีคำสั่งมิให้ผู้ใดรับฟังการกระจายเสียงจากสถานีวิทยุที่เป็นศัตรูต่อ
ประเทศไทย เช่น สถานีวิทยุกระจายเสียงจีนจงกิง ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนให้ดำเนินการจับกุมหรือยึดเครื่อง
วิทยุตัวใดก็ตาม และหากผู้ใดจะมีเครื่องส่งวิทยุไว้ในครอบครองก็ต้องได้รับอนุญาตจากกรมตำรวจก่อน
มิฉะนั้น อาจมีความผิดฐานกบฏอันมีโทษกำหนดถึงประหารชีวิตได้, ในด้านการพูด รัฐบาลห้ามกล่าว
ข้อความใด ๆ ที่อาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดหวั่น หรือทำให้คนไทยและผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ใน
ประเทศไทยขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน หรือกล่าวให้ร้ายต่อวงราชการและรัฐบาลไทย²
ส่วนด้านการเขียนนั้น รัฐบาลได้กำหนดยกเลิกการแสดงความคิดเห็นทางหน้าหนังสือพิมพ์มากเป็นพิเศษ

¹ สิริรัตน เรื่องวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 111 - 114

*ขบวนการเสรีไทยมีการดำเนินงาน 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายภายใน ประเทศและฝ่าย
ภายในประเทศ ฝ่ายภายในนอกประเทศนั้นมี ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เอกอัครราชทูตไทยประจำ
กรุงวอชิงตันเป็นหัวหน้า ดำเนินการต่อต้านญี่ปุ่นอย่างเปิดเผย ส่วนฝ่ายภายในประเทศมี
นายปรีดี พนมยงค์เป็นหัวหน้า ดำเนินการต่อต้านญี่ปุ่นและจอมพล ป. พิบูลสงครามในลักษณะ
ขบวนการใต้ดิน

² ดรุณี บุญรัฐบาล บทบาทของไทยในสงครามโลกครั้งที่สอง หน้า 335 - 336

ข่าวและบทความทุกชิ้นจะต้องได้รับการตรวจสอบก่อนนำลงพิมพ์เสมอ¹ จะเห็นหากมีข่าวใดที่
รัฐบาลเห็นว่าจะขัดต่อความเรียบร้อยของชาติ ข่าวนั้นก็จะถูก "ตัด" ทำให้หนังสือพิมพ์ต้องปล่อย
หน้ากระดาษว่างขาวไว้ หรือมิฉะนั้นก็ใช้หมึกสีดำลบตัวพิมพ์นั้นเสีย

นอกจากการจำกัดเสรีภาพทางการเมือง พงศ และเขียนตั้งกล่าวแล้ว จอมพล ป. พิบูลสงคราม
ยังได้จำกัดเสรีภาพทางความคิดของประชาชน ด้วยการนำลัทธิเผด็จการทางความคิด หรือลัทธิ
ผู้นำแบบฮิตเลอร์และมุสโสลินีเข้ามาใช้อีกด้วย² ทั้งนี้เพราะจอมพล ป. พิบูลสงครามมีความเชื่อว่า
ถ้าประชาชนมีความเชื่อมั่นและมอบความไว้วางใจให้ "ผู้นำ" เป็นผู้ปฏิบัติการในทางการเมือง
แต่เพียงผู้เดียวแล้ว ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศก็จะบังเกิดขึ้น ดังว่าต่างคน ต่างคิด ต่างทำ
ซึ่งอาจจะเป็นหนทางให้ฝ่ายข้าศึกศัตรูบ่อนทำลายได้³ ด้วยเหตุนี้ จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงได้
ดำเนินนโยบาย "เชื่อผู้นำ" ด้วยการโฆษณาชวนเชื่อ และการส่งเสริมความสำคัญของ "ผู้นำ" ดังนี้

ก. ด้านโฆษณาชวนเชื่อ จอมพล ป. พิบูลสงครามได้ใช้วิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์
เป็นเครื่องมือสำคัญ กล่าวคือ ทางด้านวิทยุกระจายเสียง จะมีรายการเผยแพร่ลัทธินิยม พร้อมทั้ง
ชักชวนประชาชนให้ ฟัง คิด เชื่อ และกระทำตามรัฐบาลที่มีท่านจอมพลเป็นผู้นำเป็นประจำทุกวัน
รายการนี้คือรายการสนทนาระหว่างนายมัน ชูชาติ กับ นายคง รักไทย ซึ่งจัดโดยนายสังข์
พัทธโนทัย และนายคงศักดิ์ ช่างศิริ เป็นรายการที่สนับสนุนจอมพล ป. พิบูลสงครามมาก ถึงกับ
กล่าวคำว่า "พิบูลส์วอร์ด" ในตอนจบรายการ⁴ ส่วนทางด้านหนังสือพิมพ์นั้น หนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับ
ได้รับคำสั่งให้พิมพ์คำขวัญลัทธิท่านผู้นำในหน้าแรกทุกวัน ถ้าวันใดไม่ได้พิมพ์จะถูกสั่งปิดโดยไม่มีกำหนด

¹พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย (2475 - 2488)

หน้า 66 - 67

²แกมอุย นุมนนท์ "จอมพล ป. พิบูลสงครามกับการสร้างชาติไทย" ใน พื้นอดีต

หน้า 137

³ดร. บัญชีบาล บทบาทของไทยในสงครามโลกครั้งที่สอง หน้า 372

⁴สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติคำสดรการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง

พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 98

ข. ด้านส่งเสริมความสำคัญของ "ผู้นำ" ทางราชการได้ใช้วิธีต่าง ๆ หลายวิธีด้วยกัน เช่น กำหนดให้สถานที่ราชการต่าง ๆ เช่น กระทรวง ทบวงกรม โรงเรียน วัด ฯลฯ หรือแม้แต่บ้านเรือนของประชาชนติดรูปภาพของจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยมีวัตถุประสงค์ว่า "...เพื่อให้ประชาชนได้เห็นรูปภาพและระลึกถึงบุญคุณของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ได้กระทำประโยชน์ต่อประเทศชาติตลอดมา ..." ², ให้มีการฉายภาพจอมพล ป. พิบูลสงครามในโรงมหรสพ พร้อมทั้งบรรเลงเพลงมหาฤาษีมหาชัยก่อนหรือหลังการแสดงแต่ละรอบ เพื่อให้ประชาชนได้ยืนทำความเคารพ ³ และในวันที่ 14 กรกฎาคม ซึ่งเป็นวันเกิดของจอมพล ป. นั้น ทางราชการได้กำหนดเป็นวันหยุด เพื่อให้ข้าราชการได้ลั่นองเจตนาในการสร้างชาติของท่านผู้นำอย่างพร้อมเพรียงกัน ทั่วครอบครัวยโดยการจัดทำส่วนครัวและเลี้ยงสัตว์เป็นกรณีพิเศษ พร้อมกันนั้นก็ได้ชักชวนให้ประชาชนชาติดและธรรมาโกอันเป็นสัญลักษณ์ประจำตัวของจอมพล ป. ด้วย ⁴

นโยบาย "เชื่อผู้นำทำให้ชาติพ้นภัย" หรือ "เชื่อและตามผู้นำชาติจะลุล่วง" นี้ได้ดำเนินเรื่อยมาจนถึงวันที่ 26 กรกฎาคม 2487 จึงได้ยุติ เนื่องจาก "ท่านผู้นำ" คือ จอมพล ป. พิบูลสงครามได้หมดอำนาจทางการเมืองลงแต่เพียงนั้น

¹ ถมสุช นุ่มนนท์ "จอมพล ป. พิบูลสงครามกับการสร้างชาติไทย" ใน พื้นอดีต หน้า 141

² ศรีกรุง 19 มีนาคม 2485 หน้า 1

³ ศรีกรุง 11 กรกฎาคม 2485 หน้า 1

⁴ ไพฑูรย์ เจ๊ะแอ นโยบายชาตินิยมของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2481 - 2488 หน้า 132 (อ้างอิงมาจาก แฟ้มที่ 9 เรื่องที่ 5/2485 ให้หยุดงานในวันที่ 14 กรกฎาคม 2485 เพื่อทำส่วนครัวและเลี้ยงสัตว์ 9 กรกฎาคม 2485 ของ กองกลางสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และ แฟ้ม 1 เรื่องที่ 26/2485 งดการประดับธงชาติตามสถานที่รับบำเหน็จในวันที่ 12 ก.ค. 85 สำหรับวันที่ 14 ก.ค. 85 นอกจากชักธงชาติแล้วควรติดธงธรรมาโกด้วย 11 กรกฎาคม 2485 ของ กองกลางสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

สาเหตุที่ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงครามต้องหมดอำนาจลงนั้น อาจกล่าวได้ว่ามีผลสืบเนื่องมาจากการดำเนินนโยบายเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นนั่นเอง เพราะหลังจากรัฐบาลประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกาและอังกฤษแล้ว นักการเมืองฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายนี้ ซึ่งมีนายปรีดี พนมยงค์ เป็นแกนนำก็พยายามหาวิธีต่าง ๆ ที่จะโค่นล้มรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามให้จงได้¹ วิธีหนึ่งที่นายปรีดี พนมยงค์กระทำมาโดยตลอดก็คือการหาเสียงสนับสนุนในสภาเพื่อดำเนินการล้มรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ และนายปรีดี พนมยงค์ก็สามารถทำสำเร็จ เพราะนับจากการเกิดกรณีนายควง อภัยวงศ์ และนายทวี บุณยเกตุ ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีอย่างกะทันหันเพื่อประท้วงจอมพล ป. พิบูลสงครามที่ยืนกรานออกแต่ไม่ยอมลาออก กับกรณีจอมพล ป. พิบูลสงครามใช้อำนาจยับยั้งมติรัฐสภาที่แต่งตั้งนายทวี บุณยเกตุ และนายควง อภัยวงศ์ เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรและรองประธานสภา แล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยให้การสนับสนุนจอมพล ป. พิบูลสงครามต่างก็ไม่พอใจการใช้อำนาจเผด็จการของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกอบกับเวลานั้น ฝ่ายอักษะกำลังพ่ายแพ้และสูญเสียที่มีในสงครามหลายแห่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึง เริ่มเอนเอียงมา เป็นพวกนายปรีดี พนมยงค์ เริ่มเห็นตามคำหวานล่อของพวกนายปรีดี พนมยงค์ที่ว่าจะต้องจัดการล้มรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามโดยเร็วที่สุด เพื่อแสดงให้เห็นอังกฤษและอเมริกาเห็นว่าไทยต้องร่วมมือกับญี่ปุ่นเพราะความจำเป็น ฉะนั้น เมื่อรัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติโอนมรดกพระราชกำหนดระเบียบการบริหารนครบาลเพชรบุรี พุทธศักราช 2487 และร่างพระราชบัญญัติโอนมรดกพระราชกำหนดจัดสร้างพุทธบุรีมณฑล สระบุรี ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2487 และ 22 กรกฎาคม 2487 ตามลำดับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงมีมติไม่รับหลักการ ซึ่งเป็นผลให้รัฐบาลหมดอิทธิพล ถึง 2 ครั้งซ้อน และต้องลาออกไปในที่สุด²

¹ รอง ค่ายมานนทน์ ประวัติคำสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 209

² สรรพนิพนธ์ เรื่องวาทะวิจารณ์ ประวัติคำสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 126 - 130

1.2 ด้านเศรษฐกิจ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในยุโรป ตอนปลายปี

พ.ศ. 2482 นั้น รัฐบาลตระหนักดีว่าประเทศไทยจะต้องประสบปัญหาการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคที่มาจากต่างประเทศอย่างแน่นอน¹ เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงได้ดำเนิน "นโยบายพึ่งตนเอง" หรือ "นโยบายสร้างชาติทางเศรษฐกิจ" ด้วยการชักชวนประชาชนให้ใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่มีกำเนิดภายในประเทศ² และส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านต่าง ๆ เช่น ด้านกสิกรรม รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติการส่วนครัวและการเลี้ยงสัตว์เพื่อประโยชน์แห่งครัวเรือน พุทธศักราช 2482 ขึ้นบังคับประชาชนให้ทำส่วนครัวและเลี้ยงสัตว์บนที่ดินที่ตนอยู่อาศัยในปริมาณที่เพียงพอแก่การใช้ในครัวเรือน³ ส่วนผู้ที่ทำกินไม่เป็นหลักแหล่ง, กรรมกรโรงงาน หรือผู้ที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง รัฐบาลก็จัดสรรที่ดินในบริเวณว่างเปล่าให้เข้าทำกินด้วย⁴

ด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลส่งเสริมให้ประชาชนประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น ทอผ้าโดยใช้กี่กระตุก และ ทำอุตสาหกรรมขนาดเล็กย่อย เช่น อุตสาหกรรมโรงน้ำตาล, บุหรี่ และกระดาษ เป็นต้น ส่วนกิจการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น สัมปทานป่าไม้, เหมืองแร่ และกิจการ

¹ ประทีป ตริยพงศ์ เบื้องหลังการเมืองสมัย ร.8 และกรณีลวรรัตน หน้า 118 - 120 (อ้างอิงจากสุนทรพจน์ เรื่องรักษาความเป็นกลาง ของนายกรัฐมนตรี (หลวงพิบูลสงคราม) ทางวิทยุกระจายเสียง วันที่ 4 กันยายน 2482)

² "รฐนิยม ฉบับที่ 5 เรื่องให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภคที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่ 16 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2482

³ "พระราชบัญญัติการส่วนครัวและการเลี้ยงสัตว์เพื่อประโยชน์แห่งครัวเรือนพุทธศักราช 2482" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่ 16 ลงวันที่ 26 ตุลาคม 2482

⁴ "พระราชบัญญัติที่ดินเพื่อการครองชีพ พุทธศักราช 2485" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 19 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2485

สาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสินค้าส่งเข้า - ส่งออก รัฐบาลได้ออนกิจการมาเป็นของรัฐ
เกือบทั้งสิ้น¹

ด้านพาณิชย์กรรม รัฐบาลพยายามส่งเสริมคนไทยให้นิยมทำการค้ามากกว่าแต่ก่อน
ด้วยการสนับสนุนให้ผู้ทำการค้าอยู่แล้วได้ค้าขายกับกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ แทนที่คนต่างด้าว
ส่วนผู้ที่ยังมิได้ประกอบการค้าก็จัดการอบรมให้รู้จักการค้าหมี เป็ด ไก่ และแนะนำอาชีพใหม่ ๆ
เช่น รับจ้างซักผ้า เลื่อยผ้า เป็นต้น² นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริม
อาชีพคนไทยให้มั่นคงยิ่งขึ้น โดยการตราพระราชกฤษฎีกาส่งวนอาชีพและวิชาชีพไว้สำหรับ
คนไทยอีกด้วย³

สำหรับปัญหาการว่างงานนั้น รัฐบาลได้พยายามแก้ไขด้วยการตราพระราชบัญญัติจัดหางาน
ให้ผู้ไร้อาชีพ พุทธศักราช 2484 ขึ้น³ โดยกำหนดว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า 50 ปีบริบูรณ์ พ้นจากการศึกษา
ไม่เป็นภิกษีสามเณรในพระพุทธศาสนา มีร่างกายสมบูรณ์ต้องประกอบอาชีพ ผู้ใดไม่มีอาชีพหรือ
รายได้ต้องรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่ที่ตนมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ภายในเวลาที่กำหนด
เพื่อให้ข้าหลวงผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดหาหรือกำหนดงานให้ทำ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและ
ความสามารถของผู้นั้น⁴ ส่วนคนชรา คนวิกลจริตพิการ หรือคนมีโรค ซึ่งไม่สามารถประกอบ
อาชีพอย่างใด และไม่มีทางเลี้ยงชีพอย่างอื่น ทั้งไม่มีทางเลี้ยงชีพอย่างอื่น ทั้งไม่มีญาติคอย
อุปการะเลี้ยงดู ก็ให้เจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตัวไปยังสถานลงเคราะห์ต่อไป⁵

¹อุบล จิระสวัสดิ์ สภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยในระหว่าง
สงครามโลก ครั้งที่สอง หน้า 215 - 216

²ด. หน้า 215

³"พระราชกฤษฎีกากำหนดอาชีพและวิชาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทย พุทธศักราช 2485"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 38 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2485

⁴"พระราชบัญญัติจัดหางานให้ผู้ไร้อาชีพ พุทธศักราช 2484" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 58 ตอนที่ 69 ลงวันที่ 30 กันยายน 2484

⁵"พระราชบัญญัติควบคุมขอทาน" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 71 ลงวันที่
7 ตุลาคม 2485

นโยบายพึ่งตนเองของรัฐบาลยังไม่ทันจะให้เห็นผล สงครามมหาเอเชียบูรพาที่เกิดขึ้น ประเทศไทยต้องประสบภาวะเศรษฐกิจ ฝ่อทรอย่างรุนแรง เนื่องจากไม่สามารถค้าขายกับประเทศอื่นใดได้นอกจากญี่ปุ่น

การค้าขายกับญี่ปุ่นในระยะแรกไม่ค่อยจะมีปัญหา เท่าใดนัก เพราะการคมนาคมระหว่างไทยกับญี่ปุ่นปลอดภัยอยู่ แต่ครั้นสงครามยืดเยื้อเนิ่นนานออกไป การคมนาคมก็เริ่มติดขัดและเสี่ยงยิ่งขึ้น เนื่องจากกองทัพเรือ-กองทัพอากาศของสหรัฐอเมริกาคอยโจมตีญี่ปุ่นในทุก ๆ ด้าน ฉะนั้นสินค้าที่เคยส่งมายังประเทศไทยจึงมีปริมาณลดลง ส่วนสินค้าที่มีอยู่ก็ขึ้นราคาสูงลิ่ว ทำให้ประชาชนต้องประสบปัญหาการขาดแคลน เครื่องอุปโภคบริโภคและปัญหาค่าครองชีพสูง เป็นลำดับ ในลักษณะเช่นนี้ รัฐบาลได้ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนโดยการตรา "พระราชกฤษฎีกาควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคให้เพียงพอแก่ความต้องการ พุทธศักราช 2484" ซึ่งสั่งให้มีการปันส่วน เครื่องอุปโภคบริโภคที่ประกาศควบคุม และตรา "พระราชบัญญัติมอบอำนาจให้รัฐบาลในภาวะคับขัน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2485" เพิ่มโทษผู้ฝ่าฝืนพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องอุปโภคบริโภคถึงประหารชีวิต แต่กฎหมายดังกล่าวก็ไม่สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนได้แต่อย่างใด เพราะสินค้าต่าง ๆ มีปริมาณลดลง และเกือบจะไม่มีการผลิตเพิ่มเติมเลย¹ ยิ่งกว่านั้น กองทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยยังทำให้อาณานิคมการกักตุนสินค้าขึ้นด้วยการบังคับซื้อข้าว อาหาร และเครื่องใช้จากพ่อค้าไทยในราคาสูงกว่าราคาตลาด ไปเลี้ยงทหารญี่ปุ่นในเขตและมลายู ทั้งยังได้กวาดซื้อวัว ควาย ที่ยาวนานใช้ไถนา และยึดรถไฟไปส่งเสบียงทหาร - อาวุธ ซึ่งทำให้การขนส่งสินค้ายากลำบาก และ ทำให้สินค้ามีราคาแพงขึ้นด้วย²

นอกจากจะประสบปัญหาขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคดังกล่าวแล้ว ประเทศไทยยังต้องประสบปัญหาภาวะเงินเฟ้อ (inflation) อันเนื่องมาจากการปรับอัตราเงินบาทลงมา

¹ รอง ศัลยมานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 193 - 195

² แกมวู๋ นูเนนัท "ไทยกับญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง" ใน พิมพ์ดีด หน้า 181

เท่ากับเงินเยนตามข้อเสนองานบังคับของญี่ปุ่น และจากการยินยอมให้รัฐบาลญี่ปุ่นกู้ยืมเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทย จึงมีผลให้รัฐบาลไทยต้องพิมพ์ธนบัตรออกมาใช้เป็นจำนวนมากอีกด้วย¹

1.3 ด้านสังคม เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงครามเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2481 นั้น จอมพล ป. พิบูลสงครามได้แถลงต่อคณะรัฐมนตรีและประชาชนอย่างชัดเจนว่า นโยบายสำคัญของรัฐบาลนี้คือ "การนำพาชาวไทยไปสู่ความเป็นอารยประเทศ"² และหนทางที่จะนำประเทศไปสู่ความเป็นอารยะได้ตามที่คณะของจอมพล ป. พิบูลสงครามก็คือ การปรับปรุงวัฒนธรรมหรือการสร้างชาติทางวัฒนธรรมเท่านั้น ทั้งนี้เพราะจอมพล ป. พิบูลสงครามมีความเชื่อว่า การที่ประเทศในเอเชียต้องตกเป็นเมืองขึ้นของยุโรปและอเมริกาก็เพราะประเทศเหล่านั้นด้อยวัฒนธรรม ในทำนองเดียวกันการที่ประเทศไทยสามารถรักษาเอกราชไว้ได้ตลอดสมัยเจ้าอาณานิคม (คริสต์ศตวรรษที่ 19 และ 20) ก็เพราะพระมหากษัตริย์ไทย 2 พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพัฒนาประเทศให้เข้าสู่ความเจริญทางวัฒนธรรมได้ทันเวลา³ ฉะนั้น จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงได้ดำเนินนโยบายสร้างชาติในด้านวัฒนธรรม ด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และสร้างวัฒนธรรมใหม่ตามแบบวัฒนธรรมยุโรป ดังนี้

¹ แกมสุช นุ่มนนท์ "ไทยกับญี่ปุ่นสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง" ใน พื้นอดีต

หน้า 180

² แกมสุช นุ่มนนท์ เมืองไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง หน้า 30

³ แกมสุช นุ่มนนท์ "จอมพล ป. พิบูลสงครามกับการสร้างชาติ" ใน พื้นอดีต

หน้า 132 - 133

1.3.1 ด้านระเบียบประเพณี จอมพล ป. พิบูลสงครามได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงและล้มเลิกระเบียบประเพณีที่มีมาแต่โบราณบางประการ เช่น เมื่อเริ่มสมัยรัฐบาลใหม่ ๆ จอมพล ป. พิบูลสงครามก็ได้ประกาศให้วันที่ 24 มิถุนายน เป็นวันชาติของไทย เพื่อให้ประชาชนได้รำลึกถึงบุญคุณของคณะราษฎรในการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย¹ พร้อมทั้งนั้นก็ได้เปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่จากวันที่ 1 เมษายนมาเป็นวันที่ 1 มกราคมของทุกปี² และเปลี่ยนชื่อประเทศจาก "สยาม" (Siam) มาเป็น "ไทย" (Thailand) โดยให้ใช้คำว่า "ไทย" (Thai) สำหรับประชาชนและสัญชาติด้วย คือใช้ว่าคนไทยและสัญชาติไทย³ ส่วนการเรียกคนไทยในลุ่มต่าง ๆ ของประเทศว่า ไทยเหนือ ไทยอีสาน ไทยใต้ และไทยอิสลามนั้นให้เลิกเสีย เพราะเป็นการแบ่งแยก ไม่สมควรแก่สภาพประเทศซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้⁴

ส่วนการล้มเลิกประเพณีนั้น ที่สำคัญคือ การยกเลิกบรรดาศักดิ์ที่มีมาแต่สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถด้วยการตราพระบรมราชโองการให้ยกเลิกบรรดาศักดิ์ตั้งแต่ชั้น เจ้าพระยา พระยา พระ หลวง ขุน ตั้งแต่วันที่ 15 พฤษภาคม 2485 เป็นต้นไป แต่ถ้าผู้ใดต้องการจะอยู่ในบรรดาศักดิ์ต่อไปก็ขอให้ขอกำลังของรับพระราชทานพระมหากษัตริย์⁵ และหลังจากการยกเลิกบรรดาศักดิ์ได้ไม่นาน รัฐบาลก็ได้ออกประกาศให้ยกเลิกข้าราชการฝ่ายพลเรือน กิจกรมอาชญากรรม และรองอาชญากรรม ซึ่งมีมาแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้โดย

¹ แกมลอ ชุ่มนนท์ "เมืองไทยยุคเชลยศึก" ธรรมศาสตร์ 1 : 120 - 147

มิถุนายน - กันยายน 2519

² ประชุมกฎหมายประจำศก เล่ม 54 หน้า 145

³ "รัฐธรรมนูญฉบับที่ 1 เรื่องการให้ชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติ" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่ 19 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2482

⁴ "รัฐธรรมนูญฉบับที่ 3 เรื่องการเรียกชื่อชาวไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่ 19 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2482

⁵ "พระบรมราชโองการเรื่องการเลิกบรรดาศักดิ์" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 33 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2485

รัฐบาลให้เหตุผลว่ามีกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และระเบียบข้าราชการตุลาการ แบ่งเป็นชั้น ๆ ไว้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่แล้ว ฉะนั้น ยศของข้าราชการพลเรือนจึงไม่จำเป็นต้องมีต่อไป¹

1.3.2 ด้านวิถีชีวิตของประชาชน รัฐบาลได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับทุกวิถีทาง ทั้งในด้านกิจวัตรประจำวัน ความเป็นอยู่ การแต่งกาย ตลอดจนมารยาทในสังคม กล่าวคือ

ในด้านกิจวัตรประจำวัน รัฐบาลได้ออกกฎหมายฉบับที่ 11 แนะนำประชาชนให้แบ่งเวลาในวันหนึ่ง ๆ ออกเป็น 3 ส่วน คือ ปฏิบัติงานที่เป็นอาชีพส่วนหนึ่ง ปฏิบัติกิจส่วนตัวส่วนหนึ่ง และพักผ่อนนอนหลับอีกส่วนหนึ่ง นอกจากนี้รัฐบาลยังได้ชักชวนประชาชนให้บริโภคอาหารวันละไม่เกิน 4 มื้อ นอนวันละ 6 - 9 ชั่วโมง ระวังออกกำลังกาย ทำส่วนครัว เลี้ยงสัตว์ ปลูกต้นไม้ ใฝ่หาปราศรัยกับญาติสนิทมิตรสหาย พังวิทย์ อ่านหนังสือ หรือไม่ว่าสิ่งบงชี้จิตใจพึงเทศน์พึงธรรมไปตามแต่โอกาส²

ในด้านความเป็นอยู่ รัฐบาลมีนโยบายที่จะสร้างมาตรฐานความเป็นอยู่ของราษฎรให้สูงขึ้นทั้งในด้านที่อยู่อาศัย อาหารการกิน และบุคลิกภาพ กล่าวคือ ด้านที่อยู่อาศัย รัฐบาลส่งเสริมให้ราษฎรอยู่เรือนผากระดานหรือตึกแทนที่จะอยู่กระต๊อบเตี้ย ๆ ตามดินตามทรายเช่นก่อน³ ส่วนด้านอาหารการกิน รัฐบาลก็เรียกร้องให้ประชาชนเลี้ยงไก่ไว้กินไข่ ให้รู้จักกินหมู กินเนื้อ กินผัก เพื่อให้ร่างกายเจริญเติบโตและแข็งแรง ไม่ใช่มัวกินข้าวกับน้ำพริก หรือกินสัตว์เลื้อยคลานที่

¹ รอง ศยามานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 184 - 185

² "รัฐธรรมนูญฉบับที่ 11 เรื่องกิจประจำวันของคนไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 62 ลงวันที่ 9 กันยายน 2484

³ กรมโคลนการ ประมวนวัฒนธรรมแห่งชาติ หน้า 25

ไม่สมควรเป็นอาหาร หรือเอาใบไม้มากินกับพริกเกลือ¹ สำหรับด้านบุคลิกภาพนั้น รัฐบาล ได้จัดอบรมกำนันผู้ใหญ่บ้านให้ไปส่งลูกบ้านไม่ให้นั่งหีบเพียบหรือนั่งลงกับพื้น หรือนั่งลงในที่ที่ ฝุ่นละออง เพราะจะเป็นการนำเชื้อโรคมาสู่ร่างกายทางผิวหนังได้, ไม่ให้กระโดดกระຈาดหรือ ทุ่มลูกไล่เວเพราะจะทำให้เด็กขาเก เວคด² นอกจากนี้ยังเรียกร้องให้ประชาชนนั่งเก้าอี้ บริโภคอาหารด้วยช้อนส้อม³ ห้ามกินหมาก⁴ และสนับสนุนการเพิ่มจำนวนประชากรอีกด้วย ทั้งนี้เพราะ จอมพล ป. พิบูลสงครามมีความเชื่อว่า เมืองไทยจะต้องมีพลเมืองมากกว่า 40 ล้านจึงจะเป็น มหาอำนาจได้⁵

ในด้านการแต่งกาย รัฐบาลได้ทรงดำริให้ประชาชนผู้ชาย เลิกนุ่งกางเกงแพรออกนอกบ้าน โดยให้เหตุผลว่าเป็นวัฒนธรรมของจีน พร้อมทั้งนั้นก็สนับสนุนให้แต่งชุดสากลแบบยุโรปแทน ส่วน ผู้หญิง นายกรัฐมนตรีได้ร้องขอให้เลิกนุ่งโจงกระเบน ใช้ผ้าคาดอกมานุ่งผ้าถุงและสวมเสื้อแทน⁶ และเพื่อความเรียบร้อยยิ่งขึ้น ในวันที่ 3 มีนาคม 2485 ก็มีประกาศกระทรวงมหาดไทย

¹ กรมโคลนการ ประมวลวิธีหมั้นแห่งชาติ หน้า 25 - 27

² กรมโคลนการ ประมวลวิธีหมั้นแห่งชาติ หน้า 18 - 21

³ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ "ประกาศเรื่องระเบียบการบริโภคอาหาร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 29 ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2486

⁴ กรมโคลนการ "ข่าวราชการ ห้ามประชาชนไม่ให้กินหมาก" ใน ประมวลวิธีหมั้น แห่งชาติ หน้า 82 - 83

⁵ กรมโคลนการ ประมวลวิธีหมั้นแห่งชาติ หน้า 18 - 21

⁶ อุบล จิระสวัสดิ์ สภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง หน้า 241 - 243

เรื่องคำแนะนำในการแต่งกายของข้าราชการไทย¹ แนะนำให้ผู้ย้ายแต่งกายด้วยหมวก เสื้อนอก กางเกงขายาว ถุงเท้า รองเท้าบู๊ต ผู้หญิงแต่งกายด้วยหมวก เสื้อนอกคลุมไหล่ กระโปรง รองเท้ารัดล้นหรือตุ้มสั้น ส่วนถุงเท้าจะใส่หรือไม่ใส่ก็ได้ สำหรับเสื้อเครื่องแต่งกาย ถ้าเป็นงาน กวด้างแจ้ควรใช้สีเทา สีคราม สีเทา หรือสีเปลือกไม้ ถ้าเป็นงานในร่มหรืองานเกี่ยวกับเครื่องจักร ควรใช้สีน้ำเงินแก่ นอกจากการประกาศเรื่องคำแนะนำในการแต่งกายดังกล่าวแล้ว รัฐบาลยัง ได้วางระเบียบการแต่งกายในโอกาสต่าง ๆ ของประชาชนไว้อีกด้วย เช่น ระเบียบการแต่งกาย ของเจ้าบ่าวเจ้าสาว ระเบียบการแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพของชาย² หญิง³ และระเบียบการ แต่งกายของคนขายอาหาร คนเดินโต๊ะ คนตัดผม⁴ เป็นต้น

ในด้านมารยาทสังคม รัฐบาลได้วางระเบียบปฏิบัติของประชาชนในโอกาสต่าง ๆ ไว้ อย่างละเอียดถี่ถ้วนหลายประการด้วยกัน เช่น เมื่ออยู่ในพิธีสมรสเจ้าบ่าวเจ้าสาว และแขกผู้มาในพิธีจะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง⁵ ในราชพิธี รัฐพิธี และพิธีต่าง ๆ

¹ "ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องคำแนะนำในการแต่งกายของข้าราชการไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 14 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2485

² "ประกาศเรื่องระเบียบการแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพ" ประมวลวิธีธรรมเนียมแห่งชาติ หน้า 23

³ "ประกาศเรื่องระเบียบการแต่งกายหญิง" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 28 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2486

⁴ "ประกาศเรื่องการแต่งกายและมารยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 26 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2486

⁵ "ประกาศสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่องกำหนดการพิธีสมรส" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 27 เมษายน 2486

คงรูปเป็น ณ (ไม่มีเชิง)¹ และเพื่อความเป็นระเบียบในการเขียนหนังสือคณะกรรมการก็ได้วางระเบียบ หลักเกณฑ์การใช้ตัวหนังสือไทยและจัดพิมพ์พจนานุกรมตัวสะกดแบบใหม่ขึ้นประกาศใช้เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2485² การเปลี่ยนแปลงอักษรไทยในครั้งนี้ทำให้รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมากในการเปลี่ยนป้ายชื่อถนน เอกสารราชการ ตำราเรียน ธนบัตร เครื่องพิมพ์ดีด ฯลฯ

นอกจากการปรับปรุงอักษรไทยแล้ว รัฐบาลยังได้วางระเบียบการใช้คำต่าง ๆ เพื่อความมีวัฒนธรรมของประชาชนอีกด้วย เช่น วางบรรทัดฐานการใช้สรรพนามไว้ว่า สรรพนามบุรุษที่หนึ่งให้ใช้ ฉัน และใช้ ท่าน สำหรับสรรพนามบุรุษที่สองเท่านั้น ส่วนการบัญญัติให้ใช้คำว่า ครับ ผู้หญิงใช้ คะ และปฏิเสธว่าเปล่า³ นอกจากนี้ยังได้ประกาศให้ใช้คำว่า "วันเกิด" กับบุคคลทุกชั้น ให้ใช้คำว่า "สวัสดี" เป็นคำทักทายเมื่อพบกันครั้งแรก⁴ และให้ตั้งชื่อบุคคลด้วยคำเพียง 3 พยางค์ที่มีความหมายรู้ได้ในตัวว่าเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย โดยอาศัยการเทียบเคียงจากหลักการตั้งชื่อบุคคลที่รัฐบาลได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2484 ซึ่งประกาศนี้มีผลให้ราษฎรชายหญิงที่มีชื่อไม่ตรงตามหลักของทางราชการต้องเปลี่ยนชื่อให้สอดคล้องกับหลักการเป็นจำนวนมาก⁵

¹ กรมโคลนาการ "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการปรับปรุงตัวอักษรไทย" ประมวลวโรนธัมแห่งชาติ หน้า 61 - 65

² กรมโคลนาการ "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องให้ใช้พจนานุกรมตัวสะกดแบบใหม่เป็นหลักการเขียนหนังสือไทย" ประมวลวโรนธัมแห่งชาติ หน้า 66 - 67

³ แกมสุช นุ่มนนท์ "เมืองไทยยุคเชอญีนา" ธรรมคำลัตร์ 1 : 120 - 147
มิถุนายน - กันยายน 2519

⁴ กรมโคลนาการ "ข่าวกรมโคลนาการ" ประมวลวโรนธัมแห่งชาติ หน้า 60

⁵ แกมสุช นุ่มนนท์ "เมืองไทยยุคเชอญีนา" ธรรมคำลัตร์ 1 : 120 - 147
มิถุนายน - กันยายน 2519

1.3.4 ด้านศิลปกรรม เพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกากำหนดวัฒนธรรม มาตรา 9 ที่ว่า คนไทยจะต้องส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในทางศิลปกรรม¹ รัฐบาลจึงได้ตั้ง มหาวิทยาลัยศิลปากรขึ้น เพื่อเพาะศิลปินผู้ทรงคุณวุฒิและเพื่อฟื้นฟูบำรุงศิลปกรรมของชาติ และได้ย้ายสังกัดกรมศิลปากรจากกระทรวงศึกษาธิการมาขึ้นกับสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อให้การดำเนินงานใกล้ชิดยิ่งขึ้น งานของกรมศิลปากรที่ขึ้นหน้าขึ้นตามากในสมัยนี้ก็คือ การตั้งวง จุลลตรียางค์หญิง 45 คน และการปรับปรุงการละเล่นพื้นเมืองของอีสาน คือ "รำไท่น" มาเป็น "รำวงแบบมาตรฐาน" ที่รัฐบาลให้การสนับสนุนจนถึงขั้นอนุญาตให้ข้าราชการชายหญิงหยุดงาน ในทุกบ่ายวันพุธเพื่อฝึกซ้อมรำวงได้นั่นเอง

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้พยายามสร้างความสำเร็จทางศิลปกรรมของชาติขึ้นด้วยการออกประกาศห้ามเล่นเครื่องดนตรีบางชนิด เช่น กลองยาว ซอด้วง ซออู้ โดยให้เหตุผลว่า ไม่ใช่ของไทยมาแต่เดิม ทั้งทำให้เสียงเข้ากับหลักสากลไม่ได้ และให้เสียง เล่นละครชาตรี สีเบ่ หุ่นกระบอก โดยอ้างว่าการแสดงละครเหล่านี้เป็นการเสื่อมเสียเกียรติของชาติ เสียดินแดนธรรม และบางอย่างไม่ใช่ของไทยมาแต่เดิม¹ การสั่งเลิกการแสดงดังกล่าวนี้ทำให้ประชาชนไม่พอใจทางนี้ต้องประสบความเดือดร้อนเป็นอันมาก

1.3.5 ด้านส่งเสริมฐานะสตรี รัฐบาลมีจุดมุ่งหมายที่ขบวนการทางสังคมของสตรี ให้เท่าเทียมกับบุรุษในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านครอบครัว หรือด้านการทำงานในด้านครอบครัว รัฐบาลได้ปกป้องสิทธิของภรรยาด้วยการ ออกคำสั่งให้ผู้ชายยกย่องภรรยาของตน และถ้าหาก ข้าราชการผู้ใดเกิดระหองระแหงกับภรรยาโดยไม่มีเหตุผลก็จะถือว่ามีความผิดทางวินัยและ ต้องได้โทษตามความผิดนั้น²

¹ แกมสุช นุ่มนนท์ "เมืองไทยยุคเชื้อผู้นำ" ธรรมคำลัศร์ 1 : 120 - 147

ในด้านกรงาน รัฐบาลก็ได้จัดตั้งกองทหารหญิง โรงเรียนนายร้อยหญิง เรงเรียน
นายสิบหญิง และสำนักงานวัฒนธรรมฝ่ายหญิงขึ้นเพื่อให้สตรีไทยมีฐานะที่ดีและได้รับการ
ยกย่องทางสังคมมากยิ่งขึ้น¹ นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนก็ยัง
ได้กำหนดอัตราเงินเดือนของข้าราชการหญิงไว้เท่ากับข้าราชการชายด้วย²

นโยบายสร้างชาติทางวัฒนธรรม ด้วยการปลูกฝังวัฒนธรรมใหม่ ๆ ให้แก่
ประชาชนดังกล่าวนี้ วัฒนธรรมบางอย่างก็บังกับจิตใจประชาชน เช่น การห้ามกินหมาก
วัฒนธรรมบางอย่างก็เป็นเรื่องที่ประชาชนเห็นขัน เช่น ให้จูบภรรยา ก่อนไปทำงาน และ
เมื่อกลับจากทำงาน การพูดโดยใช้สรรพนามเพียง ฉัน ท่าน และใช้คำว่า จ๊ะ เมื่อ
จอมพล ป. พิบูลสงครามหมดอำนาจลง วัฒนธรรมบางอย่างที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม
ส่งเสริมไว้ก็เสื่อมสลายไป บางอย่างก็ยังคงทอดถึงปัจจุบัน เช่น วัฒนธรรมในการ
แต่งกาย การเลิกกินหมาก เป็นต้น

2. สภาพเหตุการณ์บ้านเมือง ระหว่าง 26 กรกฎาคม 2487 ถึง 6 เมษายน 2491

2.1 ด้านการเมือง หลังจากมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จอมพล ป.
พิบูลสงครามพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว นายควง อภัยวงศ์ ผู้ได้รับคะแนนนิยมสูงที่สุด

¹ สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการ
ปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 104

² รอง คียามานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 191

จากสภาผู้แทนราษฎร ก็ได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไป เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2487

ภาระสำคัญอันดับแรกที่รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ต้องกระทำหลังจากรับตำแหน่งก็คือ การขจัดอิทธิพลทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามให้หมดไปโดยเร็ว เพราะแม้ว่าจอมพล ป. พิบูลสงครามจะหมดอำนาจทางการเมืองไปแล้ว แต่ยังคงมีอำนาจทางการเมืองในฐานะผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก และแม่ทัพบกอยู่เช่นเดิม การที่จอมพล ป. พิบูลสงครามยังมีอำนาจทางการเมืองอยู่เช่นนี้ ทำให้รัฐบาลต้องประสบปัญหาในการบริหารประเทศอยู่เสมอ เนื่องจากจอมพล ป. พิบูลสงครามคอยก้าวก่ายอำนาจของรัฐบาลด้วยการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือสั่งการในลักษณะตรงข้ามกับรัฐบาล¹ ดังนั้น ในวันที่ 24 สิงหาคม 2487 รัฐบาลจึงดำเนินการปลดจอมพล ป. พิบูลสงครามจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด² ผู้บัญชาการทหารบกและแม่ทัพใหญ่³ แล้วแต่งตั้งไปดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาราชการแผ่นดินแทน⁴ แต่ครั้นถึงวันที่ 18 กันยายน 2488 รัฐบาลก็ยกเลิกตำแหน่งนี้เสีย ด้วยเหตุผลว่าสถานการณ์ของประเทศเข้าสู่

¹ สิริธน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 136

² "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องยุบเลิกตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด และแต่งตั้งแม่ทัพใหญ่และรองแม่ทัพใหญ่" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 61 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2487

³ "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่อง เปลี่ยนตัวผู้บัญชาการทหารบกและแม่ทัพบก" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 61 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2487

⁴ "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 61 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2487

ภาวะปกติแล้ว ตำแหน่งดังกล่าวจึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป¹

ในด้านการบริหารประเทศทั่ว ๆ ไป รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ได้เร่งดำเนินการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่ถูกเกณฑ์แรงงานไปสร้างนครหลวงใหม่เพชรบูรณ์และสร้างทางยุทธศาสตร์สายต่าง ๆ ในลุ่มเจ้าพระยา ป. หันหลังสงคราม ด้วยการลงมติให้ระงับแผนการสร้างนครหลวงใหม่ และให้จ่ายค่าจ้างรายวันตามลักษณะงานแก่ราษฎรที่ถูกเกณฑ์มานั้นแทน ส่วนบรรดานักโทษการเมืองที่ต้องโทษโดยคำพิพากษาของศาลพิเศษทุกวันนี้ก็ได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ โดยอาศัยพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดฐานกบฏและจลาจล พุทธศักราช 2488²

ส่วนการดำเนินนโยบายกับญี่ปุ่นนั้น รัฐบาลพยายามอำนวยความสะดวกทางการทหารอย่างเต็มที่ เรื่องใดที่สามารถจะช่วยเหลือได้ รัฐบาลก็พยายามผ่อนผันให้ แต่ถ้าเรื่องใดไม่สามารถช่วยเหลือได้รัฐบาลก็พยายามหลีกเลี่ยง และพร้อมกับการดำเนินนโยบายให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับญี่ปุ่นนี้ รัฐบาลได้ให้ความร่วมมือกับขบวนการเสรีไทยอย่างลับ ๆ ต่อไปด้วย³

จนถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2488 ประชาชนชาวไทยก็ได้รับทราบข่าวการยอมแพ้ของญี่ปุ่น และในวันรุ่งขึ้น คือวันที่ 16 สิงหาคม 2488 นายปรีดี พนมยงค์ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

¹ "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องยุบเลิกตำแหน่งที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน" ราชกิจจานุเบกษา แผนกกฎหมาย เล่ม 62 ตอนที่ 51 ลงวันที่ 18 กันยายน 2488

² รอง ค่ายม่านนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 216 - 219

³ สิริธัน เรื่องวงษ์จาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 142 - 143

ก็ออกประกาศสันติภาพ แจ้งว่าการประกาศสงครามต่อบริเตนใหญ่และสหรัฐอเมริกาเป็นโมฆะ¹ ฉะนั้น ในวันที่ 17 สิงหาคม 2488 นายควง อภัยวงศ์ จึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อให้มีการจัดตั้งคณะรัฐบาลชุดใหม่ขึ้นทำหน้าที่เจรจา เลิกสถานะสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร

เมื่อนายควง อภัยวงศ์ ลาออก นายปรีดี พนมยงค์ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จึงเรียกประชุมเสนาธิการชั้นผู้นำและรัฐมนตรีคนสำคัญ ๆ ในรัฐบาลเก่าเพื่อพิจารณาสรรหานายกรัฐมนตรีคนใหม่ ผลของการประชุมปรากฏว่า ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชอดีตหัวหน้าเสนาธิการในอเมริกาเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งนี้มากที่สุด แต่เนื่องจากขณะนั้น ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ยังมีภาระกิจอยู่ที่กรุงวอชิงตันไม่สามารถมารับตำแหน่งได้ ที่ประชุมจึงขอให้นายทวี บุณยเกตุเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีบริหารประเทศเป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน ซึ่งในระหว่างอยู่ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น นายทวี บุณยเกตุก็ได้ลงนามในเอกสารทางราชการหลายฉบับด้วยกัน เช่น ลงนามในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีให้เปลี่ยนชื่อประเทศไทยจาก Thailand เป็น Siam และชื่อประชาชนกับสัญชาติจาก Thai มาเป็น Siamese ตามเดิม เพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ฝ่ายสัมพันธมิตรที่ไม่ยอมรับรองชื่อ Thailand และ Thai² นอกจากนี้ก็มีประกาศพระบรมราชโองการยุบเลิกตำแหน่งที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน และ ประกาศพระราชโองการยกเลิกประกาศใช้กติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น กับสนธิสัญญาและความตกลงอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องกัน³ ด้วย

¹ "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องสันติภาพ" ราชกิจจานุเบกษา แผนกกฎหมาย เล่ม 62 ตอนที่ 44 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2488

² รอง ค่ายมานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 228 - 231

³ "ประกาศพระบรมราชโองการ ยกเลิกประกาศใช้กติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น กับสนธิสัญญาและความตกลงอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องกัน" ราชกิจจานุเบกษา แผนกกฎหมาย เล่ม 62 ตอนที่ 51 ลงวันที่ 18 กันยายน 2488

รัฐบาลนายทรี บุณยเกษตรบริหารประเทศอยู่จนกระทั่งวันที่ 17 กันยายน 2488
จึงกราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่ง และในวันเดียวกันนั้นก็มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
แต่งตั้ง ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป

ในทันทีที่เข้ารับตำแหน่ง ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชก็ต้องเผชิญปัญหาการก่อการจลาจล
ของ "ขบวนการเสียหะ"¹ หรือ "กลุ่มผู้ก่อตนว่าเป็นฝ่ายชนะสงคราม" ซึ่งเป็นชาวสิ้นย่าน
เขาวราชและลำเพ็ง การจลาจลครั้งนี้ดำเนินไปอย่างรุนแรงถึงขั้นใช้อาวุธสงคราม เช่น ปืนกล
ยิงโต้ตอบกับเจ้าหน้าที่ ฉะนั้น เพื่อให้สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็ว รัฐบาลจึงจำต้องใช้
มาตรการในการปราบปรามขั้นเด็ดขาด คือใช้กำลังทหารเข้าปราบปราม ซึ่งก็สามารถทำให้
เหตุการณ์สงบลงได้ในที่สุด

เมื่อปราบจลาจล "เสียหะ" เรียบร้อยแล้ว ภาระสำคัญที่รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์
ปราโมช ต้องกระทำสืบต่อจากรัฐบาลนายทรี บุณยเกษตร ก็คือ การเจรจา เลิกสถานะสงครามกับ
ประเทศอังกฤษ ดังนั้น ในวันที่ 25 กันยายน 2488 รัฐบาลจึงส่งคณะผู้แทนเดินทางไปเจรจา
กับอังกฤษที่เมืองแคนดิงประเทศสิงกา แต่การเจรจาไม่เป็นผล เพราะอังกฤษเสนอเงื่อนไขที่ทำให้
ไทยต้องเสียเปรียบมากยิ่งขึ้น

ต่อมา ในเดือนธันวาคม 2488 อังกฤษได้จัดการเจรจานี้ขึ้นอีกครั้งหนึ่งที่เมืองสิงคโปร์
ปรากฏว่า การเจรจาประสบความสำเร็จอย่างงดงาม เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเข้ามาช่วยเหลือ
ด้วยการบังคับอังกฤษให้ลดหย่อนผ่อนผันแก่ไทย ฉะนั้น จะยังมีเงินกู้ที่เคยเสนอจะให้บริเตนใหญ่เสีย
ด้วยเหตุนี้ ในวันที่ 1 มกราคม 2488 รัฐบาลไทยและรัฐบาลอังกฤษจึงได้ลงนามร่วมกันใน
"ความตกลงสัมพันธไมตรีเพื่อเลิกสถานะสงครามระหว่างประเทศไทยกับบริเตนและอินเดีย"
ซึ่งมีผลให้ไทยต้องชดเชยค่าเสียหายสำหรับทรัพย์สินของ อังกฤษ และจัดส่งข้าวส่วนที่เหลือจาก

¹ เล่า ระชะรุจิ ประชาธิปไตย 42 ปี โดย ไทยน้อย (นามแฝง) หน้า 417

การบริโภคภายในประเทศจำนวน 1.5 ล้านตันให้แก่องค์การที่รัฐบาลอังกฤษระบุโดยไม่คิดมูลค่า แต่อย่างใด¹

พร้อมกับการเจรจาเลิกสถานะสงครามกับอังกฤษ รัฐบาลก็ได้เร่งออกพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม² เพื่อจับกุมบุคคลสำคัญ ๆ ในรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามมาดำเนินคดี แทนการส่งตัวไปให้ศาลสหประชาชาติพิจารณาโทษ เช่นประเทศคู่สงครามที่พ่ายแพ้อื่น ๆ ผลของการพิจารณาคดีปรากฏว่า ผู้ต้องหาทั้ง 13 คน* ได้รับการปลดปล่อยเป็นอิสระ ด้วยเหตุผลว่ากฎหมายอาชญากรรมสงครามเป็นกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่มีผลบังคับย้อนหลัง³

แม้รัฐบาลจะสามารถช่วยเหลือผู้ต้องหาชาวไทยให้รอดพ้นจากการถูกศาลสหประชาชาติตัดสินประหารชีวิตได้สำเร็จ แต่รัฐบาลก็ถูกมองในมุมมองว่าพยายามออกกฎหมาย "เข่นฆ่า" ชาวไทยด้วยกัน รัฐบาลจึงถูกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับการออกพระราชบัญญัติโจมตีอย่างรุนแรงทุกหน และยิ่งกว่านั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านี้ยังรวมหัวกันคว่ำกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่รัฐบาลเสนอเข้ามาอีกด้วย ความยากลำบากในการบริหารประกอบกับการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้นได้รับการต่ออายุมานานถึง 6 ปี ทำให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ประกาศยุบสภา และจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศขึ้นในวันที่ 6 มกราคม 2489⁴

¹ รอง ค่ายมานนทน์ ประวัติศาลไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 234 - 246

² "พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พุทธศักราช 2488" ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฎหมาย เล่ม 62 ตอนที่ 58 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2488

* ผู้ต้องหาอาชญากรรมสงคราม 13 คน มี จอมพล ป.พิบูลสงคราม, พล.ท.มังกร พรหมโยธี, พล.ท.หลวงเสรีเรงฤทธิ์, พล.ต.ประยูร ภมรมนตรี, พล.ต.หลวงวิจิตรวาทการ, พระสารลัญจกรพลชั้น, พระราชธรรมมิตฺต, นายสังข์พิทักษ์, นายฉั่ว จำรัสเนตร, ร.ต.อ.สันทิ ธรรมเชื้อ, นายสินดา อุตมวณิช, นายโกศล อินทรวง และ นายแดง นาวิน

³ รอง ค่ายมานนทน์ ล.ต. หน้า 247

⁴ แม้น รัตตะเมศรี บันทึกอดีตนักการเมือง หน้า 123 - 124

เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้นลง สภาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เปิดประชุมเพื่อพิจารณาหาบุคคลที่เหมาะสมจะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อจาก ม.ร.ว. เลื่อน ประโมช ในขั้นแรก สภาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ให้ทาบทามนายปรีดี พนมยงค์ แต่นายปรีดี พนมยงค์ ปฏิเสธ โดยอ้างว่ามีภารกิจที่จะต้องกระทำอีกมาก สภาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงหันมาพิจารณาบุคคลที่อยู่ในข่ายอีก 2 คน คือ นายควง อภัยวงศ์ และ นายคิเรก ชัยนาม ผู้ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก นายปรีดี พนมยงค์ ผลของการลงคะแนนเสียงปรากฏว่า นายควง อภัยวงศ์ ได้รับความนิยมนสูงกว่า ดังนั้น ในวันที่ 31 มกราคม 2489 จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป

รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ บริหารประเทศได้เพียง 45 วันก็กราบปวงมกุฎลาออก เนื่องจากแพทย์รัฐสภา เกี่ยวกับการเล่นแร่แปรธาตุของพระยาปญญัตติคุณครองค่าใช้จ่ายของประชาชนในภาวะคับขันของ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ส.ส. อุบลราชธานี ด้วยคะแนนเสียง 65 ต่อ 63

เมื่อรัฐบาลของ นายควง อภัยวงศ์ ลาออก สภาชิกสภาผู้แทนราษฎรจึงต้องหวั่นเสียดหาตัวนายกรัฐมนตรีคนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ผลการหวั่นเสียดปรากฏเหมือนคราวแรก คือ สภาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนใหญ่ต้องการให้นายปรีดี พนมยงค์ รับตำแหน่ง ทว่า นายปรีดี พนมยงค์ ปฏิเสธและเสนอให้นายคิเรก ชัยนาม แทน แต่เนื่องจากมีแนวโน้มว่า นายคิเรก ชัยนาม จะไม่ได้รับการสนับสนุนจากสภาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่ควร นายปรีดี พนมยงค์ จึงตัดสินใจเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามคำเชิญนั้น โดยมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2489

ต่อมาในวันที่ 10 พฤษภาคมปีเดียวกัน รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดให้มีสภา 2 สภา คือ พิศาลสภา กับสภาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลของการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ คือ สภาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท 2 ต้องหมดสภาพลง และรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ต้องลาออกตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ

นายปรีดี พนมยงค์ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรี อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2489 แต่ยังไม่ทันได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรี ในวันที่ 9 มิถุนายน 2489 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลก็เสด็จสวรรคต เนื่องจากต้องพระแสงปืน นายปรีดี พนมยงค์จึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีทันที

อย่างไรก็ดี นายปรีดี พนมยงค์ยังคงได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภาให้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีต่อไป ในวันที่ 11 มิถุนายน 2489 คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จึงได้ลงนามในประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้ง นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นครั้งที่สาม

เมื่อนายปรีดี พนมยงค์นำคณะรัฐบาลเข้าแถลงนโยบายและได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภาแล้ว รัฐบาลก็ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนกรณีสวรรคตขึ้นคณะหนึ่ง แต่เนื่องจากการดำเนินการสอบสวนในครั้งนี้มีลักษณะเป็นการได้ส่วนมูลฟ้องที่ปราศจากเจตน์และจำเลย ทั้งยังไม่สามารถ หลีกเลี่ยงเหตุของการสวรรคตที่แท้จริงได้ รัฐบาลจึงถูกวิพากษ์วิจารณ์และถูกตำหนิติเตียนอย่างรุนแรง ในทำนองว่ามีส่วนรู้เห็นเป็นใจในกรณีสวรรคตด้วย เมื่ออุปการกสลับกลายไปเช่นนี้ รัฐบาลจึงได้ออกประกาศภาวะฉุกเฉิน ตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ. สืบถามคุมขังนักหนังสือพิมพ์ นักการเมือง ที่โจมตีรัฐบาล การกระทำของรัฐบาลได้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จาก กรณีที่มีผู้ส่งบัตรสนเท่ห์กล่าวโจมตีรัฐบาลไปยังส่วนราชการต่าง ๆ และจากผลการเลือกตั้งใน เขตพระนคร ธนบุรี ซึ่งปรากฏฝ่ายรัฐบาลต้องพ่ายแพ้พรรคประชาธิปัตย์อย่างย่อยยับ

นายปรีดี พนมยงค์ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่เพียง 2 เดือน ก็กราบถวายบังคม ทูลลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2489 โดยอ้างว่าทำงานสนองคุณชาติมานาน พอสมควร จนอนามัยเสื่อมโทรมไม่สามารปฏิบัติภาระกิจได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ในวันที่ 23 สิงหาคม 2489 รัฐสภาจึงเลือกพลเรือตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ (พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์) หัวหน้าพรรคแนวรัฐธรรมนูญเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป¹

¹สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาลฎีกาการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 152 - 170

ในการเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนี้ หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ต้องเผชิญปัญหาอันเป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหารประเทศหลายประการด้วยกัน เช่น ปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงที่สืบเนื่องมาจากรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์และยังมิสามารถคลี่คลายได้ ปัญหาเงินเฟ้อและการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคสืบเนื่องมาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ โจรผู้ร้ายชุกชุม ปัญหาการแตกแยกระหว่างสมาชิกฝ่ายรัฐบาลที่ยึดผลประโยชน์บางประการเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้อำนวยการโรงงานยาสูบ¹ และปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในด้านต่าง ๆ เช่น การลักลอบส่งข้าวออกไปจำหน่ายต่างประเทศแทนการนำไปจำหน่ายให้ราษฎรในจังหวัดของตน, การรับธนบัตรจากกระทรวงการคลังไปให้ราษฎรแลกแล้วไม่นำธนบัตรคืน, การยืมเงินสรรพากรไปใช้แล้วไม่ใช้คืน ตลอดจนการนำ จอบ เสียม และผ้าที่ได้รับการช่วยเหลือจากต่างประเทศไปขายต่อให้แก่พ่อค้าคนกลาง แทนการนำไปจำหน่ายในราคาถูกแก่ชาวยุโรป ชาวนา ดังนี้ เป็นต้น²

เมื่อรัฐบาลต้องประสบปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้เช่นนี้ พรรคประชาธิปัตย์จึงถือเป็นโอกาสเหมาะที่จะยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลในวันที่ 15 พฤษภาคม 2490 และหลังจากที่มีการอภิปรายต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาถึง 8 วัน (9 พ.ค. - 27 พ.ค. 2490) รัฐบาลก็เป็นฝ่ายชนะไปด้วยคะแนนเสียง 86 ต่อ 55 จดไม่ออกเลย 16³ อย่างไรก็ตามในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ 18 พฤษภาคม พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ก็นำคณะรัฐบาลลาออก ทว่าได้รับเลือกจากสภาอีก ดังนั้น ในวันที่ 30 พฤษภาคม 2490 จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งที่สอง แต่การเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ครั้งหลังก็ไม่ได้ทำให้สถานการณ์ของประเทศ

¹ สิริธน์ เรื่องวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 177

² "สภาผู้แทน" สยามนิกร 9 กรกฎาคม 2490 หน้า 2, 4

³ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร รายงานการประชุมสภาผู้แทนสมัยสามัญชุดที่ 1 พ.ศ. 2490 เล่ม 1 หน้า 1119

ดีขึ้นอย่างใด ด้วยเหตุนี้ คณะทหารโดยการนำของ พลโทผิน ชุณหะวัณ, พันเอกกาจ กาลสงคราม, พันเอกลวลี้ สวลีเกียรติ และพันโทก้าน จันทภูมิเวช จึงถือเป็นข้ออ้างในการกระทำรัฐประหาร ปีต่อมาจากการปกครองประเทศจากรัฐบาล เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 ซึ่งมีผลให้ นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโสผู้อยู่เบื้องหลังการเมืองในขณะนั้นต้องลี้ภัยไปอยู่ต่างประเทศนับแต่นั้น จนถึงปัจจุบัน¹

หลังจากการรัฐประหารเสร็จสิ้นลงแล้ว คณะรัฐประหารได้เชิญจอมพล ป. พิบูลสงคราม มาดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐประหารและบัญชาการทหารแห่งประเทศไทย² และได้ประกาศยกเลิก รัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2489 แล้วประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวพุทธศักราช 2490 แทน พร้อมกันนั้นได้มอบหมายให้นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์จัดตั้งคณะรัฐบาลเพื่อเข้า บริหารประเทศสืบต่อไปด้วย³

เมื่อนายควง อภัยวงศ์นำคณะรัฐบาลเข้าแถลงนโยบาย และได้รับความไว้วางใจจาก รัฐสภาแล้ว ในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2490 รัฐบาลก็ได้ประกาศใช้ "พระราชบัญญัติคุ้มครองความ สงบสุขเพื่อให้การดำเนินไปตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2490"⁴ ซึ่งให้อำนาจคณะทหาร ในการจับกุม คမ်းซัง ยึดอาวุธ และตรวจค้นอาคารสถานที่ต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง การให้อำนาจ

¹ "คณะทหาร" เข้ายึดอำนาจบังคับให้รัฐบาลร่างลาออก ปรีดี, รำรง, สัจจวรรณ, วีรวัฒน์หลบหนี" สยามนิกร 10 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

² ต.

³ "คณะทหาร" สั่งจับ ปรีดี, สัจจวรรณ ให้ประหารชีวิตจัดตั้งคณะรัฐบาลขึ้นใหม่"
สยามนิกร 11 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 4

⁴ "พระราชบัญญัติคุ้มครองความสงบสุขเพื่อให้การดำเนินไปตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พุทธศักราช 2490" ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 64 ตอนที่ 56 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2490

คณะทหาร โดยพระราชบัญญัตินี้ทำให้มีการเมืองคนสำคัญ ๆ ฝ่ายนายปรีดี พนมยงค์ ถูกจับกุมไปเป็นจำนวนมาก แม้แต่นายทรี บุญเกิด ก็ยังพลอยถูกค้นบ้านไปด้วย¹

หลังจากที่เข้าบริหารประเทศได้ 2 เดือน ในวันที่ 29 มกราคม 2491 รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ได้สั่งให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศขึ้น ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกเข้ามามากที่สุด นายควง อภัยวงศ์ จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง²

รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ บริหารประเทศได้เพียงเดือนเดียว คณะรัฐประหารก็ได้ส่งผู้แทนกลุ่มหนึ่ง คือ พันโทก้าน จันทน์ภูมิจังหวัดสุราษฎร์ธานี สวัสดิ์เกียรติ พันเอกฮันคิลปศุรักษ์ และพันโทละม้าย อุทยานานนท์ เข้าพบนายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี พร้อมกับแจ้งว่า "คณะรัฐประหารไม่พอใจในการบริหารงานของรัฐบาล เช่น ไม่สามารถแก้ปัญหาค่าครองชีพผู้ได้จึงขอให้ลาออก"³ ฉะนั้นเมื่อได้เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นายควง อภัยวงศ์ จึงได้มีหนังสือกราบบังคมทูลลาออกเสนอต่อคณะองคมนตรี และได้รับการอนุมัติให้ลาออกในวันที่ 6 เมษายน 2491 นั้นเอง⁴

การจำใจลาออกของรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ครั้งนี้ ทำให้จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้กลับเข้ามามีอำนาจทางการเมืองในฐานะนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที้นอนอำนาจไปเมื่อเดือนกรกฎาคม 2487

¹ สยามนิกร 19 พฤศจิกายน 2490 ถึง 12 ธันวาคม 2490 หน้า 1, 6

² "ตั้งควงเป็นนายกด้วยเหตุใหญ่ 3 ข้อ ประชาธิปัตย์เปิดประชุมเป็นการด่วน"

สยามนิกร 23 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 1

³ ควง อภัยวงศ์ "เรื่องราวของพันตรีควง อภัยวงศ์" อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพันตรีควง อภัยวงศ์ หน้า 88

⁴ "รัฐบาลควงยื่นใบลาออกแล้ว ถูกบีบบังคับจากคณะทหาร" สยามนิกร 8 เมษายน 2491 หน้า 1

2.2 ด้านเศรษฐกิจ นับตั้งแต่เกิดสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นต้นมา ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยก็ตกอยู่ในสภาพที่ไม่มั่นคงนัก ประชาชนต้องประสบปัญหาการครองชีพอันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหลายประการด้วยกัน เช่น

2.2.1 ปัญหาภาวะเงินเฟ้อ ระหว่างปี พ.ศ. 2484 - 2487 ปริมาณเงินหมุนเวียนภายในประเทศได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพราะนอกจากรัฐบาลจะต้องใช้จ่ายในการป้องกันประเทศยามสงครามแล้ว รัฐบาลยังต้องให้รัฐบาลญี่ปุ่นกู้ยืมเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทยเป็นจำนวนมากอีกด้วย

เมื่อสถานการณ์ทางการเงินของประเทศตกอยู่ในภาวะเช่นนี้ รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ สมัยแรก (1 สิงหาคม 2487 - 17 สิงหาคม 2488) จึงพยายามแก้ปัญหาด้วยการเปิดสถานศาลิโนชั่วคราวเพื่อให้ กิดเงินหมุนเวียน และออกพระราชบัญญัติออมทรัพย์ในภาวะคับขัน เก็บธนบัตรใบละพันบาทคืนคลังโดยแปลงเป็น "พันธบัตรออมทรัพย์" ผิดดอกเบี้ย 1% ต่อปี แต่ก็ไม่ได้ผลเท่าใดนัก¹ และยิ่งเมื่อไทยต้องทำสัญญา "ความตกลงสัมพันธไมตรี" กับอังกฤษซึ่งห้ามไทยส่งสินค้าออกประเภทต่างๆ ไปยังต่างประเทศด้วยแล้ว สถานะทางเศรษฐกิจของไทยก็ยิ่งคลอนแคลนหนักขึ้น เนื่องจากขาดเงินตราต่างประเทศสำหรับซื้อสินค้าบรรเทาความขาดแคลนภายในประเทศ แม้รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์จะได้แก้ไขด้วยการกู้เงินจากสหรัฐอเมริกาและอินเดียก็ไม่เป็นผลแต่อย่างใด² ภาระหนักจึงตกอยู่ที่รัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ซึ่งรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ได้แก้ปัญหาด้วยการขาย "ทุนสำรองทองคำ" ที่ฝากอยู่ ณ ธนาคารในสหรัฐอเมริกา เพื่อนำเงินมาใช้ในการบูรณะประเทศ³ แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จอีกเช่นเคย สินค้ายังคงมีราคาสูงขึ้นทุกวัน จนคณะรัฐประหารได้ถือโอกาสเป็นสาเหตุสำคัญข้อหนึ่งในการยึดอำนาจการปกครองเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490

¹ สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 141 - 142

² ณรงค์ พ่วงพิศ ประวัติศาสตร์ไทย 3 : ประวัติศาสตร์การปกครองและการเมืองไทย หน้า 167

³ เฉลิม มลิลิต รัฐประหาร 2500 ในประเทศไทย หน้า 33

2.2.2 ปัญหาการขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค เมื่อเกิดภาวะเงินเฟ้อ ค่าของเงิน ตกต่ำ สินค้ามีราคาแพง การขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคเนื่องจากการกักตุนสินค้าของพ่อค้า คณกลางจึงเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่ารัฐบาลในแต่ละสมัยจะได้พยายามแก้ปัญหานี้เพียงไรก็ตาม ดังจะเห็นได้ว่า ในสมัยที่นายควง อภัยวงศ์เป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรกนั้น นายควง อภัยวงศ์ ได้พยายามแก้ปัญหาด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนทำการค้าอย่างเสรี, ยกเลิกการควบคุมสินค้าที่ จำเป็นแก่การครองชีพบางอย่าง เช่น ผ้า ด้าย น้ำตาลทราย สับู ตะปู เหล็กเส้น และเหล็กแผ่น¹, ตั้งคณะกรรมการกวดขันการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมการค้ากำไรเกินควร พุทธศักราช 2489, ควบคุมการปันส่วนโภคภัณฑ์และบรรเทาภาวะเงินเฟ้อ, พยายามจำกัดเก็บภาษีเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือย ยกเว้นสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพ ตลอดจนกำหนดราคาสินค้าเครื่องอุปโภค² แต่ผลที่ปรากฏ ออกมาก็คือ นอกจากรัฐบาลจะไม่สามารถทำให้จำนวนสินค้าในท้องตลาดเพิ่มขึ้นได้แล้ว สินค้าต่าง ๆ เหล่านั้นยังมีราคาสูงกว่าราคาควบคุมเสียอีกด้วย³ หรือในสมัยรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ซึ่งพยายามแก้ปัญหาด้วยการตั้งองค์การสหภาพขึ้นมาจากหน่วยสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพ ให้ราษฎรในราคาถูกกว่าท้องตลาด "โดยไม่คำนึงถึงผลกำไร แม้ขาดทุนก็ไม่ว่า"⁴ นั้น ก็ไม่ทำให้ การขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคบรรเทาลงแต่อย่างใด และที่ร้ายยิ่งกว่านั้น ก็คือ องค์การ สหภาพหารได้กลายเป็นแหล่งแสวงประโยชน์ส่วนตัวของบรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางกลุ่ม ไปจนรัฐบาลต้องล้มเลิกไปในที่สุดเนื่องจากถูกฝ่ายค้านคือพรรคประชาธิปัตย์โจมตีอยู่เสมอ⁵

¹ รong คัยามานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 195

² ลีรัตน เรื่องวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 141

³ รong คัยามานนท์ ล.ด.

⁴ แมน มนต์เมศรี บันทึกอดีตนักการเมือง หน้า 168

⁵ ลีรัตน เรื่องวงษ์วาร ล.ด. หน้า 174

การที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนเครื่องอุปโภคได้เช่นนี้ทำให้ประชาชนต้องประสบความเดือดร้อนในการครองชีพเป็นอันมาก โดยเฉพาะประชาชนที่ยากจนและประชาชนในต่างจังหวัดนั้นแทบจะหาเครื่องนุ่งห่มห่อหุ้มร่างกายหรือหาข้าวสารกรอกหม้อไม่ได้เลย เพราะแม้แต่ข้าวสารชนิดเลว ๆ เก่า แห้งแทบไม่มีขึ้นดี และมีกรวดทรายปน ก็มีราคาแพงมากจนผู้ราคาไม่ไหว หรือหากผู้ราคาไหวก็อาจไม่ยั่วที่เพียงพอแก่การบริโภค เช่น ที่หัวหิน ราษฎรจะได้รับการปันส่วนเพียงเดือนละ 2 กิโลกรัมเท่านั้น¹ ฉะนั้น จึงมักปรากฏว่าการนัดหยุดงาน หรือข้าวการเดินขบวนไปร้องขอเครื่องนุ่งห่มและขอข้าวบริโภคอยู่เสมอ² และปัญหานี้ก็มักกลายเป็นอาวุธสำคัญที่ฝ่ายตรงข้ามรัฐบาลนำมาใช้ในการโจมตีหรือล้มล้างรัฐบาลตลอดมา ดังที่พรรคประชาธิปัตย์นำมาเป็นข้อดีในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ และคณะรัฐประหารถือเป็นข้ออ้างในการยึดอำนาจการปกครองทั้ง 2 ครั้งด้วย

2.3 ด้านสังคม เมื่อนายควง อภัยวงศ์เข้ารับช่วงการบริหารประเทศต่อจากจอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น นายควง อภัยวงศ์ได้เร่งดำเนินการนโยบายให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน โดยผ่อนปรนระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เช่น ให้เสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์ ให้เสรีภาพในการแต่งกาย ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาและการปฏิบัติพิธีกรรมตามจารัตประเพณี ยกเลิกประกาศพระบรมราชโองการเรื่องการเลิกยศและบรรดาศักดิ์ ยกเลิกนโยบายการปรับปรุงหนังสือไทยแบบใหม่ อนุญาตให้ประชาชนกินหมากได้ดังเดิม ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้นำความชื่นชมมาสู่ประชาชนเป็นอันมาก³

¹ "ที่ปรึกษาพรรคประชาชนแจ้งข่าวไปเห็นราษฎรอดหอบากมาแล้วที่หัวหิน"

สยามนิกร 15 ตุลาคม 2490 หน้า 1,6

² สยามนิกร 1 มกราคม 2490 - 31 ธันวาคม 2490

³ สิริรัตน เรืองวงษ์วาร ประวัติคำสตรการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 139 - 140

ในด้านสังคมทั่ว ๆ ไป ผลของสงครามได้ทำให้จริยธรรมและศีลธรรมของประชาชนเสื่อมโทรมลงตามลำดับ ผู้หญิงเป็นจำนวนมากหันไปยึดอาชีพโล่เกฉี เกี๋ยงตี่ ๆ บางคนถูกล่อลวงไปขายให้สำนักนางโลมหรือถูกข่มขืนโดยทหารต่างชาติอย่างโหดเหี้ยม¹ ข่ายฉกรรจ์บางกลุ่มก็ยึดอาชีพปล้นจี้ก่อความวุ่นวายไปทั่วทั้งในกรุงและต่างจังหวัด โดยเฉพาะในต่างจังหวัดนั้น โจรบางก๊กมีจำนวนพรรคพวกมากขนาดกองทัพเล็ก ๆ และมีอาวุธทันสมัยพร้อมมูลถึงขนาดรัฐบาลต้องใช้กำลังตำรวจจำนวนมากเข้าปราบปราม โจรก๊กที่มีอิทธิพลมาก คือ โจรบ้านกอไผ่ ซึ่งกล่าวกันว่ามีส่วนปล้นชิงผู้คุมถึง 200 คน และมีอาวุธร้ายแรงทุกชนิดยกเว้น เครื่องบินกับปืนใหญ่เท่านั้น² ส่วนในภาคใต้ก็มีโจรสลัดตระกูลเตาออกอาละวาดจนประชาชนไม่เป็นอันประกอบอาชีพ หรือในภาคเหนือก็มี "โจรเสือเขียว"³ ซึ่งได้แก่ทหารที่ถูกปลดประจำการจากเชียงแต้ไม่ได้รับการช่วยเหลือให้กลับภูมิลำเนา ทำการปล้นราชูรตามรายทางเพื่อความอิ่มท้องและมีแรงเดินทางกลับบ้าน และในกรุงเทพฯ เองก็มีการลอบทำร้ายและชิงทรัพย์อย่างฉุกฉาด้วยอาวุธชนิดร้ายแรง เช่น ปืนกลมือ เป็นที่หวาดกลัวของประชาชนโดยทั่วไป⁴ แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามปราบปรามแต่ก็ไม่สามารถกำจัดให้หมดสิ้นไปได้ ขบวนการปล้นชิงและทำร้ายร่างกายจึงปรากฏให้เห็นทางหน้าหนังสือพิมพ์ไม่วันแต่ละวัน และปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศนี้ก็ได้กลายเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ถูกรัฐประหารและรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ถูกบีบบังคับให้ออกจากตำแหน่งในที่สุด

¹ แมง มนต์เมศรี บันทึกอดีตนักการเมือง หน้า 112

² "รบมหาอำนาจที่ช่องโจรกอไผ่" สยามนิกร 25 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 1, 4

³ แมง มนต์เมศรี ล.ด. หน้า 185 - 186

⁴ ควง อภัยวงศ์ "เรื่องราวของพันตรีควง อภัยวงศ์" อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พันตรีควง อภัยวงศ์ หน้า 85

3. สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองระหว่าง 7 เมษายน 2491 ถึง 31 ธันวาคม 2501

3.1 ด้านการเมือง หลังจากที่ดินพระประหารได้ปีบบังคับรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ให้ลาออกเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2491 และจอมพล ป. พิบูลสงครามได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2491 แล้วนั้น จอมพล ป. พิบูลสงครามก็เริ่มแสวงหาเสียงสนับสนุนจาก พรรคการเมืองต่าง ๆ ด้วยการเชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองต่าง ๆ เข้าร่วม รัฐบาล แต่เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นต่างหวังจะได้รับประโยชน์บางประการเป็น เครื่องตอบแทน รัฐบาลจึงต้องเอาใจด้วยการ "แจกเงินเป็นครั้งคราวในสมัยปิดการประชุมสภา และให้อภิสิทธิ์บางประการในการค้าขาย"¹

การเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในครั้งนี้ จอมพล ป. พิบูลสงครามต้องเผชิญกับ วิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในประเทศหลายครั้งด้วยกัน เช่น ในเดือนพฤษภาคม 2491 ได้เกิด การจลาจลในดินแดน 4 จังหวัดภาคใต้ รัฐบาลได้ส่งกำลังทหารทั้งทัพบกและทัพเรือไปปราบปราม เหตุการณ์จึงสงบลงพักหนึ่ง² แต่ครั้นถึงวันที่ 29 สิงหาคม 2491 การจลาจลก็เกิดขึ้นอีก ในครั้งนี้ เหตุการณ์ดำเนินไปอย่างรุนแรงจนรัฐบาลต้องส่งกำลัง 3 เหล่าทัพไปปราบ การจลาจลดำเนินอยู่ จนถึงวันที่ 15 กันยายน 2491 เหตุการณ์จึงสงบลง การจลาจลในครั้งนี้เป็นที่รู้จักกันในชื่อของ "กบฏไอบิดดิน"

หลังจากเกิดกรณีกบฏแยกดินแดนภาคใต้ไม่นาน รัฐบาลก็สืบทราบว่ามีนักการเมืองคนสำคัญ ๆ ของภาคอีสานกำลังสมคบกันจะแบ่งแยกดินแดนภาคอีสานออกเป็นรัฐอิสระแล้วสถาปนาเป็น

¹ควง อภัยวงศ์ "เรื่องของพันตรีควง อภัยวงศ์" อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พันตรีควง อภัยวงศ์ หน้า 92

²"รัฐบาลได้รับรายงานด่วน ประชุมแบ่งแยกประเทศไทย ภูฏวานแผนการมากกว่า 50 ปี" สยามนิกร 8 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 6

³"ทัพเรือยกกำลังไปนราธิวาสแล้ว" สยามนิกร 9 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 6

"สมาพันธ์รัฐแหลมทอง"¹ ดังนั้น รัฐบาลจึงดำเนินการจับกุม นายเตียง คิริชนร์... นายจำลอง ดาวเรือง นายฟอง สิทธิธรรม นายทองอินทร์ ฎริพัฒน์ นายทิม ฎริพัฒน์ ฯลฯ ในข้อหา พยายามแบ่งแยกดินแดนและยุยงให้ประชาชนชาวอีสานเกลียดชังรัฐบาล รัฐบาลได้ดำเนินการจับกุม ผู้ต้องหา 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกในเดือนพฤษภาคม 2491² ส่วนครั้งหลังในเดือนตุลาคม 2491³ แต่จากการสอบสวนในชั้นศาล ศาลได้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไปทั้ง 2 ครั้ง

นอกจากกฎหมายได้ - ภาคอีสาน ดังกล่าวมาแล้ว ในวันที่ 1 ตุลาคม 2491 กฎเสนาธิการ หรือ กฎนายพล ก็เกิดขึ้น⁴ ความมุ่งหมายของการก่อกบฏก็คือ เพื่อปรับปรุงกองทัพให้พ้นจากความ เสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการตกอยู่ในความครอบงำของคณะรัฐประหาร และต้องการให้ทหาร เลิกเล่นการเมืองหรือ เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยเด็ดขาด⁵

หลังจากความวุ่นวายจากการเกิดกบฏจบลงได้ไม่นาน รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ต้องเผชิญกับปัญหาการทุจริตในการแลกเงินรูป ยองพลโทภาค ภาคสงคราม นายทหารคนสำคัญ

¹ วิชัย สุวรรณรัตน์ "การปฏิวัติรัฐประหารและกบฏหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง" ใน สัตว์การเมือง หน้า 104

² "ฟองเตียง คิริชนร์กับพวกอีก 18 ฐานกบฏ" สยามนิกร 1 มิถุนายน 2491 หน้า 1

³ "เมียกบฏเล่าเรื่องผัวถูกจับอย่างโจ่งโจ้งตอน 1 ยาม" สยามนิกร 31 ตุลาคม 2491 หน้า 1, 2

⁴ "จับกุมครั้งใหญ่เมื่อคืนวานนี้! ทั้งตำรวจและทหารวิ่งกันวุ่น" ศรีกรุง 2 ตุลาคม 2491 หน้า 1, 6

⁵ เฉลิม มลิลิต รัฐประหาร 2500 ในประเทศไทย หน้า 53

ของคณะรัฐประหาร¹ เมื่อการทุจริตเกิดขึ้นโดยบุคคลสำคัญของคณะรัฐประหารเช่นนี้ หนังสือพิมพ์
จึงลงข่าวการทุจริตติดต่อกันหลายวัน² และเพราะการทุจริตในครั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจึงลงมติให้
นายกรัฐมนตรีปรับปรุงคณะรัฐบาลเสียใหม่ด้วยเหตุผลว่า "รัฐมนตรีบางคนอ่อนแอและการโกงกัน
อย่างน่าละอายเกิดขึ้น"³

ในตอนต้นปี พ.ศ. 2492 สถานการณ์ทางการเมืองที่กำลังจะสงบก็เริ่มตึงเครียดขึ้นมาอีก
เมื่อสภาผู้แทนราษฎรลงมติเสียงข้างมากให้ประเทศไทยได้นำสำเนาของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในหัวข้อ
"ประเทศไทยจะมีการฉ้อโกงหรือไม่" มาอ่านให้ประชาชนฟังเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2492
สำเนาฉบับนี้เมื่อความเตือนให้ผู้หวังร้ายต.วันการโฆษณาทำลายชาติ มิฉะนั้นจะดำเนินการ
ปราบปรามอย่างรุนแรง⁴ หลังจากออกอากาศสำเนาฉบับนี้ได้ 10 วัน ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2492
รัฐบาลก็ประกาศภาวะฉุกเฉิน สั่งตรวจข่าวหนังสือพิมพ์รายวันทุกฉบับ และสั่งให้กองทัพอากาศ
เตรียมพร้อม⁵ ครั้นถึงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2492 การฉ้อโกงที่เรียกว่า "กบฏวังหลวง" ก็เกิดขึ้น
ผู้ก่อการกบฏซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเสรีไทยและทหารเรือบางส่วน ได้เข้ายึดพระบรมมหาราชวัง
เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงาน แต่ถูกฝ่ายรัฐบาลปราบปรามอย่างยับยั้งชั่งใจ รัฐบาลได้ใช้รถถัง

¹ "ทุจริตหลายล้านในกลาโหมใช้เงินสร้างบาร์มี" พิมพ์ไทย 10 พฤศจิกายน 2491
หน้า 1, 6

² พิมพ์ไทย 10 พฤศจิกายน 2491 - 19 พฤศจิกายน 2491

³ "ปรับปรุง ครม.ใหม่ ล่อลวงพลโทกาจ" พิมพ์ไทย 12 พฤศจิกายน 2491
หน้า 1, 6

⁴ "จอมพลว่า น.ส.พ.จะทำให้ชาติเกิดฉ้อโกง" สยามนิกร 15 กุมภาพันธ์ 2492
หน้า 1, 6

⁵ "ประกาศภาวะฉุกเฉินแล้ว" สยามนิกร 25 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1, 6

บุกทำลายประตูประบรมหาราชวังทำให้เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงตามจุดต่าง ๆ ถึงขึ้น
นองเลือด¹ ผลของการจลาจลปรากฏว่า ฝ่ายกบฏเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ และบุคคลสำคัญ ๆ ทางการเมือง
ถูกจับกุมและถูกยิงตายหลายคน เช่น ดร.เดื่อน บุนนาค นายวิจิตร ลุลิตานนท์ ถูกจับกุม
พ.ต.อ.บรรจงศักดิ์ ชีพเป็นสุข นายทหารเรือที่โอนมาเป็นตำรวจถูกยิงตายอดีตรัฐมนตรีสมัย
นายปรีดี พนมยงค์ คือ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายถวิล อุดล นายจำลอง ดาวเรือง
นายทองเปลว ชลภูมิ ถูกจับกุมและถูกยิงทั้งในระหว่างการย้ายที่คุมขังเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2492
โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจให้การว่าเป็นการกระทำของโจรฉันทายกที่ถูกเข้ามาชิงตัวแล้วเกิดการต่อสู้
กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ จนเป็นเหตุให้กระสุนปืนของผู้ร้ายพลาดไปโดนผู้ต้องหาเสียชีวิตทั้งหมด²

เมื่อเหตุการณ์นองเลือดได้ผ่านพ้นไปแล้ว สถานการณ์ทางการเมืองก็เริ่มเข้าสู่ภาวะปกติ
รัฐบาลได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2492 และจัดให้มีการเลือกตั้งเพิ่มเติม
ในท้องที่ 19 จังหวัด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบถ้วนตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ
ในการนี้ จอมพล ป. พิบูลสงครามได้นำคณะรัฐบาลลาออกตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ แต่ก็ได้รับการ
แต่งตั้งให้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใหม่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2492³

ในช่วงเวลาที่จอมพล ป. พิบูลสงครามกลับเข้ามารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งนี้
เป็นระยะที่คอมมิวนิสต์จีนกำลังได้ชัยชนะบนดินแดนจีนใหญ่อย่างเด็ดขาด จอมพล ป. พิบูลสงคราม

¹ เกลิม มลิลลา รัฐประหาร 2500 ในประเทศไทย หน้า 56

² ธรรมศักดิ์ พ่วงศิริ ประวัติศาสตร์ไทย 3 : ประวัติศาสตร์การปกครองและการเมืองไทย
หน้า 175 - 177

³ สิริรัตน์ เรื่องวงจักร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 221 - 222

เริ่มตระหนักว่า สันคมมิวนิสต์เป็นภัยคุกคามต่อประเทศในเอเชียอาคเนย์ ดังจะเห็นได้จากกรณี
ที่รัฐบาลสันคมมิวนิสต์ให้การสนับสนุนทางทหารแก่ขบวนการ เวียดมินห์และขบวนการลาวอิสระ
ซึ่งเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ ทั้งยังให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มแบ่งแยกดินแดนภาคอีสานด้วย¹ ด้วยเหตุนี้
รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามจึงได้รับนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์จากสหรัฐอเมริกา เป็นแกนกลาง
ในการดำเนินนโยบายทั้งภายในและภายนอกประเทศ ด้านนโยบายภายในประเทศ รัฐบาลเน้นเรื่อง
การปราบปรามชาวมุสลิมและนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามเป็นสำคัญ ส่วนนโยบายต่างประเทศ รัฐบาล
ได้ดำเนินการหลายอย่าง เช่น ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2493 รัฐบาลไทยได้รับรองรัฐบาลลาว
กัมพูชา เวียดนาม และต่อมาอีกไม่นานก็ขับไล่สำนักงานของพวกเขา เวียดมินห์ออกจากประเทศ
รัฐบาลไทยไม่ยอมรับสาธารณรัฐประชาชนจีน เข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ และเมื่อเกิดสงคราม
เกาหลีขึ้นในเดือนมิถุนายน 2493 รัฐบาลไทยก็ส่งทหารเข้าร่วมรบและส่งข้าวอีก 40,000
เมตริกตันไปช่วย² แต่เนื่องจากการดำเนินนโยบายดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาคัดค้านจาก
หนังสือพิมพ์อย่างรุนแรง ฉะนั้น ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2493 รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม
จึงออกคำสั่งห้ามหนังสือพิมพ์วิพากษ์วิจารณ์การเมืองระหว่างประเทศ³

รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม บริหารประเทศโดยปราศจากเหตุร้ายทางการเมืองได้
2 ปี ครั้นถึงวันที่ 29 มิถุนายน 2494 ขณะที่มีพิธีรับมอบเรือชุดสันดอน "แมนฮัตตัน" จากรัฐบาล
สหรัฐอเมริกา กำลังดำเนินอยู่ นาวาตรีหม่อมเจ้าจุลภาณุพันธุ์ จารุภาภิไธยโสม เข้าจับกุมจอมพล ป. พิบูลสงคราม
นำไปคุมขังไว้ที่ เรือรบหลวงศรีอยุธยาและบังคับให้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อจากนั้น

¹ ชาตรี ฤทธารมย์ "นโยบายต่างประเทศของไทย (2488 - 2497) หน้า 175

² แกมหลูช นุ่มนนท์ "ขบวนการต่อต้านอเมริกัน สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม"

รวมบทความประวัติศาสตร์ 2 : 50 - 83 มกราคม 2524

³ ด.

ก็ประกาศปลดบุคคลสำคัญ ๆ ในคณะรัฐบาลและแต่งตั้งบุคคลฝ่ายตนเข้าดำรงตำแหน่งแทน¹
ฝ่ายรัฐบาลซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทัพบก กองทัพอากาศ และฝ่ายตำรวจ ได้โต้ตอบ
ฝ่ายกบฏด้วยการส่งยิงที่มั่นของฝ่ายกบฏทางฝั่งธนบุรีและกองบัญชาการทหารเรือทุ่งมหาเมฆ และในวันที่
30 มิถุนายน 2490 กองทัพอากาศก็ได้ทิ้งระเบิดเรือรบหลวงศรีอยุธยาจนอัปปาง เหตุการณ์
นองเลือดจึงยุติลง โดยจอมพล ป. พิบูลสงครามไม่ได้รับอันตรายแต่อย่างใด ส่วนผลของการกบฏ
คือ กองทัพเรือถูกตัดทอนกำลัง ผู้บัญชาการทหารเรือ พลเรือเอกสินธุ์ กมลนาวิน พร้อมด้วย
นายพลเรือในคณะของท่านหลายคนถูกปลดออกจากตำแหน่ง² ในขณะที่นาวาเอกอานนท์ บุณศิริภา
นาวาตรีมนัส จารุกา และนาวาตรีประกาย พุทธารักษ์ก็ไปอยู่ประเทศพม่า³

การเข้ามาตรึงการรุนแรงปราบปรามกบฏวังหลวงและกบฏแมนฮัตตันเป็นเหตุให้วุฒิสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่ไม่พอใจรัฐบาล และแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบด้วยการยับยั้งพระราชบัญญัติ
ต่อกัน 2 ฉบับ ฉะนั้น เพื่อเล็ดลอดภัยของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงนำคณะทหารเข้า
ทำรัฐประหารตนเองอย่างเงียบ ๆ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญ
ฉบับ พ.ศ. 2497 แล้วนำรัฐธรรมนูญฉบับ 2475 กลับมาใช้ โดยมอบให้ ส.ส.ประเภท 2 ที่ได้รับ
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งในวันที่ 30 พฤศจิกายน เป็นผู้พิจารณาแก้ไข พร้อมกันนั้นก็ได้อ
ประกาศตั้งเจ้าหน้าที่ควบคุมการเล่นอย่างของหนังสือพิมพ์และประกาศห้ามชุมนุมทางการเมืองใด ๆ ด้วย

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับ พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495"

ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2495 มีผลให้คณะรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามต้องพ้นสภาพไป
ตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ แต่เนื่องจากรัฐสภายังให้การสนับสนุนจอมพล ป. พิบูลสงครามอยู่ ดังนั้น

¹ สิริรัตน เรื่องวงษ์วาร ประวัติคำลัทธิการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 225

² รอง ค่ายมามนัท ประวัติคำลัทธิไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 315 - 316

³ สิริรัตน เรื่องวงษ์วาร ล.ด. หน้า 226

ในวันที่ 25 มีนาคม 2495 จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จวบพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง โดยมีพลโทลฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม และ พลโทเผ่า ศรียานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย¹

เหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญในขณะนี้ ได้แก่ การดำเนินการจับกุมคุมขังกลุ่ม นักหนังสือพิมพ์ นักการเมือง นักศึกษา ประชาชน ในกรณี "กบฏสันติภาพ" กล่าวคือ ในเดือน สิงหาคม 2495 "คณะกรรมการสันติภาพสากลแห่งประเทศไทย" ได้จัดการประชุมเพื่อเรียกร้อง สันติภาพ ในการประชุมครั้งนี้ที่ประชุมได้ลงมติให้ยุติสงครามเกาหลี และถอนทหารต่างชาติ ออกจากประเทศนั้น นอกจากนี้ นายอุทลอบ ส่ายประดิษฐ์ รองประธานได้นำขบวนนักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ นักศึกษา ออกตระเวนแจกผ้าหมั่นกันหนาว ยารักษาโรค ให้ประชาชนในภาคอีสาน และได้จัดตั้ง "คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์" เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิก ระบบตรวจข่าวและพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ. 2484 ที่ริดรอนเสรีภาพของสื่อมวลชน ในระยะ เวลาใกล้เคียงกัน ขบวนการกู้ชาติซึ่งมีนายอุฬจน์ คำนถะกุล นายสุภัทร สุคันธาริรมย์ ณ พัทลุง นาวาอากาศตรีพ่วงเพชร บุณยรัตนพันธุ์ และนายสมุทร์ ศิริโช ได้ออกใบปลิวปลุกกระดมประชาชน ให้ต่อต้านรัฐบาลและต่อต้านอเมริกัน เนื่องจากเห็นว่ารัฐบาลไทยนำตัวเข้าไปเป็น "ลัทธิรับใช้ จักรวรรดินิยมอเมริกันอย่างมืดบอด... เล่มือนเมืองขึ้นของอเมริกัน ในสายตาของต่างประเทศ มองประเทศไทยอย่างไรก็ยordiและกักตึศรี ไม่ว่าจะเป็นในที่ประชุมสหประชาชาติหรือในที่ประชุม ระหว่างชาติที่ไหน และแม้ในสายตาของคนไทยที่ได้รับการศึกษาพอสมควรก็มองเห็นถึงความ

¹ สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 228 - 236

*"คณะกรรมการสันติภาพสากลแห่งประเทศไทย" ตั้งขึ้นเมื่อเดือนเมษายน 2494 มีนายแพทย์จรูญ สืบแสง เป็นประธาน และ นายอุทลอบ ส่ายประดิษฐ์ เป็นรองประธาน

ไร้อริปไตยเช่นว่านี้"¹ แต่ผลของการเคลื่อนไหวทางการเมืองในครั้งนี้คือ ขบวนการสันติภาพ และขบวนการกู้ชาติ ถูกรัฐบาลจับกุมในข้อหา "ล้มคบกันกระทำผิดกฎหมาย... โดยใช้อุบายต่าง ๆ ปลุกปั่นแบ่งชน... ชักชวนให้เกลียดชังชาวต่างประเทศที่เป็นมิตรของประเทศ อันเป็นการที่ อาจทำให้เสื่อมสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ..."²

หลังจากการจับกุม "กบฏสันติภาพ" เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน แล้ว ต่อมาในวันที่ 13 พฤศจิกายน พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2495 ต่อสภาผู้แทนราษฎร และสภาผู้แทนราษฎรได้อนุมัติในวันเดียวกันนั้น³ นอกจากนี้ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ ยังได้วางระเบียบห้ามเสนอข่าว ประชุมสภาป้องกันราชอาณาจักร ข่าวการประชุมสภาทนายความ ข่าวการประชุมสภาของสามกองทัพอันห้ามเสนอข่าวความเคลื่อนไหวของทหารไทยในเกาหลีภายใต้การไม่แถลง ห้ามวิพากษ์วิจารณ์ การเมืองระหว่างประเทศ และด้านกระทรวงการคลังด้วย⁴

ในพ.ศ. 2498 การจำกัดสิทธิเสรีภาพประชาชน เนื่องจากคำสั่งห้ามของพลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์ เริ่มผ่อนคลายลง เมื่อจอมพล ป. พิบูลสงครามเดินทางกลับจากต่างประเทศเมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2498 และอนุญาตให้มีการพูดไฮโดปาร์กตามแบบอังกฤษขึ้นในที่สาธารณะต่าง ๆ การพูดไฮโดปาร์กนี้เป็นที่สนใจของประชาชนมาก นอกจากนี้จอมพล ป. พิบูลสงครามยังได้จัดให้ PRESS CONFERENCE คือการพบปะกับนักหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ซักถามปัญหา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ตอบคำถามด้วยตนเอง แต่ผลปรากฏว่าการเปิดโอกาสให้

¹ สุพรรณ ด้านตระกูล สุพรรณ ด้านตระกูล เล่าเรื่องขบวนการกู้ชาติเล่ม 2

หน้า 25 - 28

² ล่วง ลานเหลือ 37 ปีแห่งการปฏิวัติ หน้า 278

³ แฉ มนต์เมศรี บันทึกก่อตั้งนักการเมือง หน้า 480

⁴ ตริศิลป์ บุญขจร นวนิยายกับสังคมไทย (2475 - 2500) หน้า 370

แสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเสรี ทำให้รัฐบาลต้องประสบปัญหา เช่น บรรดานักไอปาร์ค
ได้วิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาลอย่างรุนแรง และมีการเรียกร้องให้ล้มเลิก สส.ประเภท 2
ส่วนหนังสือพิมพ์ก็ยกถามปัญหาต่าง ๆ ของรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา จนรัฐบาลต้องตัดสินใจยกเลิก
การไอปาร์ค ด้วยเหตุผลว่า เพื่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง¹

ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2500 รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามได้จัดให้มีการเลือกตั้งโดย
วิธีรวมเขตขึ้น การเลือกตั้งครั้งนี้ดำเนินไปอย่างไม่สุจริต มีการใช้อิทธิพลข่มขู่บุคคลที่ไปลงคะแนน
เสียงให้แก่พรรคที่ไม่ใช่พรรครัฐบาล (พรรคเสรีนิยมอภิบาล) ถึงขนาดทราวยร่างกายบางคน
ลงคะแนนเสียงมากกว่า 1 ครั้ง หน่วยเลือกตั้งบางหน่วยมีทั้งพลร่มและไฟไฟ บางหน่วยนับคะแนน
อย่างไม่ยุติธรรม และล่อลวงไปในทางทุจริต² ซึ่งเป็นเหตุให้หนังสือพิมพ์แทบทุกฉบับลงข่าวและบทความ
"โจมตีรัฐบาลเรื่องการเลือกตั้งสกปรกอยู่แทบทุกวัน ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาคความวุ่นวาย รัฐบาล
จึงได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในวันที่ 2 มีนาคม 2500³ และแต่งตั้งให้ จอมพลถนอม กวณิช
เป็นผู้บัญชาการฝ่ายทหารเพื่อทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย แต่แทนที่ จอมพลถนอม กวณิช
จะใช้กำลังขัดขวางและปราบปรามโดยเด็ดขาด กลับโอนอ่อนผ่อนตามความประสงค์ของนิสิต
นักศึกษา ทำให้มีการเดินขบวนคัดค้านการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผลให้ จอมพลถนอม กวณิช
ได้รับความนิยมน้อยลงอย่างกว้างขวางในหมู่นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป เพราะสามารถยับยั้ง

¹ ลีธีรัตน์ เรื่องวงจรการ ประวัติคำต่อคำการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 238

² ด. หน้า 242 - 244

³ ด. หน้า 246

ไม่ให้มีการนองเลือดเกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุนี้ ทางฝ่ายรัฐบาลจึงเพิ่มความไม่พอใจในตัวจอมพลสฤษดิ์ ณะรัชต์ยิ่งขึ้น เพราะเห็นว่าเป็นผู้ที่คอยฉวยโอกาสจากความยุ่งยากต่าง ๆ เพิ่มความนิยมให้แก่ตนเอง

หลังเหตุการณ์วุ่นวายผ่านพ้นไปแล้ว จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ได้จัดตั้งคณะรัฐบาล รัฐบาลชุดนี้มีบุคคลสำคัญทางทหาร เข้ามาร่วมด้วยหลายคนเป็นต้นว่า จอมพลสฤษดิ์ ณะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบก ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลโทถนอม กิตติขจร แม่ทัพที่ 1 ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม พลตรีประภาส จารุเสถียร รองแม่ทัพที่ 1 ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย พลตำรวจตรีศิริ สิริโยธิน ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์ และพลอากาศโทเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม¹

รัฐมนตรีฝ่ายทหารเข้าดำรงตำแหน่งไม่นานนัก ก็ยื่นใบลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2500 เนื่องจากไม่พอใจที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ให้รัฐมนตรีถอนตัวจากองค์การค้ำ และสำนักธุรกิจทุกแห่งทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชน ทั้งยังได้แนะนำให้ข้าราชการการเมืองลาออกจากราชการประจำด้วย นอกจากนี้คณะทหารก็ไม่พอใจที่รัฐบาลไม่ยอมปรับปรุงคณะรัฐบาลใหม่ ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้

หลังจากบุคคลสำคัญฝ่ายทหารลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีไม่นาน ก็ได้ยื่นใบลาออกจาก พรรคเสรีมนังคศิลาด้วย การลาออกจากพรรคเสรีมนังคศิลาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท 2 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคณะทหารนี้ กระทบกระเทือนฐานะของรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง จอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงได้พยายามติดต่อเจรจาลาออกจากบรองตองกับ จอมพลสฤษดิ์ ณะรัชต์ โดยแจ้งให้ทราบว่า พร้อมทั้งจะดำเนินการปรับปรุงรัฐบาลให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของจอมพลสฤษดิ์ ณะรัชต์ และ สมาชิกประเภท 2 แต่จอมพลสฤษดิ์ ณะรัชต์ ปฏิเสธ

¹ ประจวบ ทองอุไร สันยุตมิต โดย ปลาทอง (นามแฝง) หน้า 516 - 518

เนื่องจากความยุ่งยากทางการเมืองได้ทวีขึ้น ประชาชนทั่วไปจึงเรียกร้องให้มีการปรับปรุงรัฐบาลใหม่ ทางฝ่ายสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท 2 ฝ่ายทหารก็ได้ดำเนินการประชุมขึ้นที่ กองพลทหารบกที่ 1 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2500 ในการประชุมครั้งนี้จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบกได้ชี้แจงถึงสาเหตุ ที่ต้องเชิญสมาชิกฝ่ายทหารมาร่วมหารือว่า เนื่องจาก พรรคเสรีมนังคศิลาอันเป็นพรรคการเมืองสนับสนุนรัฐบาลได้มีพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมและถูกต้อง กับความต้องการของประชาชน สถานะการฉกฉวยเมืองเลวร้ายลงจนถึงขั้นปล่อยให้มีการหมิ่น ประชดประชัญภาพอันอย่างเปิดเผย ประชาชนส่วนใหญ่ต้องตกอยู่ภายใต้ความหวาดกลัวภัย ปราศจากเสรีภาพ

หลังจากที่สมาชิกประเภท 2 ฝ่ายทหาร ได้ประชุมหารือกันแล้วก็ได้ลงนามในข้อเสนอสันนิษฐานสำคัญ 2 ประการ คือ ขอให้รัฐบาลลาออกทั้งคณะ เพื่อให้มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน กับให้นายพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ทางการเมืองและราชการประจำทุกตำแหน่ง

เมื่อถูกยื่นคำขาดเช่นนี้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา คำขาดของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีความเห็นว่า ไม่มีเหตุผลอันใดที่รัฐบาล จะต้องลาออก เมื่อฝ่ายรัฐบาลยืนยันไม่ลาออกจากตำแหน่งคณะทหารซึ่งมีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นผู้นำสั่งการรัฐประหารในวันที่ 16 กันยายน 2500 เป็นผลให้รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ต้องพ้นจากตำแหน่งไป จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ลี้ภัยไปอยู่ประเทศญี่ปุ่น ส่วนพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ ถูกเนรเทศไปอยู่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ต่อมาจึงได้มีการแต่งตั้ง รัฐบาลชั่วคราวขึ้น โดยมีนายพลนิ สสารสิน (เลขาธิการองค์การ ส.ป.อ. ในขณะนั้น) เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ระหว่างที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น นายพลนิ สสารสิน ได้ประกาศนโยบายต่างประเทศตามแนวเดิมที่รัฐบาลชุดก่อนวางไว้ คือ รักษาความสัมพันธ์อันดีกับ สหรัฐอเมริกาและปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่ในองค์การ ส.ป.อ. รวมทั้งปฏิเสธที่จะให้การรับรอง สภารัฐประศาสน์จีน ตลอดจนปฏิเสธการนำนโยบายเป็นกลางเข้ามาใช้กับนโยบายต่างประเทศ

ของไทย และประกาศว่าประเทศไทยจะไม่เดินตามหลังสหรัฐอเมริกาอีก หากจะปฏิบัติตัวตามหลัก
แห่งกฎหมายระหว่างประเทศและตามกฎหมายภายในขององค์การสหประชาชาติ¹ และเมื่อการเลือกตั้ง
ทั่วไปในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2500 เสร็จสิ้นลง รัฐบาลนายพจน์ สารสินก็ลาออกตามวิถีทาง
ของรัฐธรรมนูญ² ทางคณะทหารจึงประชุมตกลงกันให้ พลโทถนอม กิตติขจร ดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรี พร้อมกันนั้น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็จัดตั้งพรรคชาติสังคมขึ้นเพื่อสนับสนุนรัฐบาล³

รัฐบาลพลโทถนอม กิตติขจร ต้องประสบกับความยุ่งยากทางการเมืองในระยะต่อมา
ความยุ่งยากดังกล่าวเกิดขึ้นทั้งภายในพรรคและนอกพรรค กล่าวคือ เมื่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
เดินทางไปต่างประเทศเพื่อตรวจสุขภาพก็เกิดความขัดแย้งกันภายในพรรคระหว่างสมาชิกกลุ่มที่มีกับอดีต
สมาชิกพรรคเสรีมนังคศิลา นอกจากนี้บรรดาถูกพรรคต่างก็เรียกร้องผลประโยชน์ต่าง ๆ จากรัฐบาล
โดยเฉพาะอย่างยิ่งอดีตสมาชิกพรรคเสรีมนังคศิลา ซึ่งเคยได้รับความช่วยเหลือในเรื่องเงินทองจาก
จอมพล ป. พิบูลสงคราม ต่างต้องการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องเงินทองบ้าง เมื่อทางพรรค
ไม่อาจสนองความต้องการได้ ก็มีปฏิกิริยาในทำนองไม่พอใจถึงกับคิดจะปลุกตัวไปรวมกับพรรค
การเมืองใหม่ คือ พรรคประชาธิปัตย์

นอกจากความยุ่งยากในพรรคแล้ว รัฐบาลพลโทถนอม กิตติขจร ยังประสบกับความยุ่งยาก
ในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะปัญหาทางการคลังของประเทศอันเนื่องมาแต่การ
"ปิดหีบงบประมาณประจำปี 2501 ไม่ลง" ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มภาษีอากรภายในประเทศ
รวมทั้งการกู้เงินภายในเพื่อชดเชยรายจ่ายให้ได้สมดุลกับรายรับ ซึ่งก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์
อย่างหนักในวงการต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน พรรคฝ่ายค้าน ได้แก่พรรคประชาธิปัตย์ พรรคประชาธิปัตย์
และสมาชิกอิสระอื่น ๆ ได้เคลื่อนไหวที่จะยื่นญัตติขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลด้วย นอกจากนี้

¹ ตันย ท่องใหญ่ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในสมัย
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ. 2501 - 2506) หน้า 89 - 90

² ด.ค. หน้า 89

³ ขจิตถัย บุรุษพิพัฒน์ การเมืองและพรรคการเมืองของไทย หน้า 334

ยังปรากฏว่ามีผู้แสดงความคิดเห็นในทางขอให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศ ที่ใช้อยู่ในเวลานั้นเสียใหม่ โดยเลิกผูกพันตัวเองกับประเทศเสรีประชาธิปไตยแต่ฝ่ายเดียว และหันมาดำเนินนโยบายเป็นกลาง ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนที่ยึดมั่นนโยบายเช่นนั้นพากันเห็นชอบด้วย

เพื่อที่จะผ่อนคลายความยุ่งยากทางการเมืองให้เบาบางลง พลโททอนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีจึงได้ปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่ แต่การปรับปรุงก็ไม่ได้ทำให้ความยุ่งยากทางการเมืองผ่อนคลายลง ดังนั้น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงรีบเดินทางกลับประเทศไทยเพื่อแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น วิธีที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เห็นว่าเป็นวิธีที่ดีและเหมาะสมที่สุดก็คือการปฏิวัติ¹ และผลอันเกิดจากการปฏิวัติ 20 ตุลาคม 2501 นี้ก็คือ รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2475 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495 ต้องยกเลิกไป สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรีต้องสิ้นสภาพลง การบริหารประเทศตกเป็นหน้าที่ของคณะปฏิวัติ โดยมีกองบัญชาการปฏิวัติ ซึ่งมีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์เป็นหัวหน้าและเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด ในวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2502 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี พร้อมด้วยคณะรัฐมนตรีร่วมคณะ 13 คน เป็นคณะรัฐมนตรีชุดที่ 30²

3.2 ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากคณะรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 บังคับให้รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ลาออกด้วยข้ออ้างว่า ไม่สามารถแก้ปัญหาการลดค่าครองชีพอันเป็นเหตุของความเดือดร้อนมาสู่ประชาชนได้ ฉะนั้น เมื่อรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามได้รับช่วงการบริหารต่อ รัฐบาลจึงพยายามแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปโดยกำหนดให้กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงพาณิชย์ดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้ ให้กระทรวงการคลังจัดการกวดยืนเร่ร่อนในเรือภาชีอากรและวิธีการลดปริมาณเงินตราที่ออกไป กระทรวงการคมนาคมจัดการลดราคาค่าโดยสาร, ค่าระวางบรรทุกสินค้า และกวดยืนเรือ "ค่าน้ำชา" กระทรวงมหาดไทย

¹ ขจัดภัย บุรุษพัฒน์ การเมืองและพรรคการเมืองของไทย หน้า 305 - 308

² ด. หน้า 312

กวดยันเรื่องการปราบปรามตลาดมืด ส่งเสริมการทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะให้เรือนจำต่าง ๆ ทำการรกรักกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิตให้มาก ส่วนกระทรวงพาณิชย์ให้หาทางส่งเสริมการค้าภายในสำรวจตรวจสอบตราการค้าทั่วไกรเกินควร และให้ความสะดวกแก่พ่อค้าในการส่งสินค้าต่างประเทศเข้ามาเพื่อสินค้าต่าง ๆ จะได้มีมากขึ้น¹

นอกจากนี้รัฐบาลยังได้จัด "ตลาดนัด" ขึ้นที่ท้องสนามหลวงเพื่อให้ประชาชนได้ซื้อสินค้าในราคาถูก แต่ปรากฏว่านโยบายตลาดนัดของรัฐบาลไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะนอกจากสินค้าโดยทั่ว ๆ ไปจะมีราคาถูกเพียงกับท้องตลาดแล้ว สินค้าบางอย่างยังมีราคาสูงกว่าท้องตลาดอีกด้วย²

เมื่อนโยบายตลาดนัดไม่ได้อผล รัฐบาลก็หันมาดำเนินนโยบายควบคุมราคาสินค้า โดยกำหนดราคาสินค้าเป็นรายประเภท เช่น กาแฟ น้ำแข็ง กวดยเตี๋ยว ฯลฯ ซึ่งสามารถทำให้ราคาสินค้าลดลงได้จริง แต่ทว่าคุณภาพของสินค้าพลอยลดตามลงไปด้วย ฉะนั้น เพื่อให้สินค้ามีคุณภาพเท่าเดิม และขายได้ในราคาควบคุม บรรดาพ่อค้าทั้งหลายจึงหาทางหลบเลี่ยงกันด้วยวิธีแปลก ๆ ดังที่ น้อย อินทนนท์ ได้เล่าไว้ในคอลัมน์ "ระหว่างสัปดาห์" ว่า

คืนหนึ่งในสัปดาห์ที่แล้วนี้เอง ข้าพเจ้าแวะไปกินโจ๊กในร้านหนึ่งที่ราชวงศ์ด้วยราคา 1 บาท ก็ได้รับทั้งความรู้และความประหลาดที่ผู้ขายทำใส่ชามหนึ่งมาให้ แลมองด้วยชามเปล่าอีกใบหนึ่ง สอบถามกันเข้าจึงได้ความว่าทางการกำหนดให้ขายชามละ 50 สตางค์ แต่คุณภาพ

¹ "การลดค่าครองชีพ" สยามนิกร 8 พฤษภาคม 2491 หน้า 2, 6

² "ตลาดนัดแก๊ซของแพงแจกไข่คนละ 5 ฟอง" สยามนิกร 11 พฤษภาคม 2491

... ของมันในราคาขำมะละเท่า่นั้นไม่มีเทวดาองค์ใดจะเลวบลลง ซึ่งต้องทำอย่างขำมะละ 1 บาท

ซึ่งดีขึ้นหน่อย แล้วก็เสี่ยงกฎหมายด้วยการใช้ขำมะละ 2 ใบ ... เจลลี่เป็นขำมะละ 50 สดางค์...¹

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไม่ได้ถือสิ่งเหล่านี้เป็นช่องโหว่ที่จะต้องจัดการแก้ไขแต่อย่างใด คงปล่อยให้มันเป็นไปตามนั้น การลดค่าครองชีพด้วยวิธีนี้จึงไม่ได้ผลอีกเช่นเคย

ในปี พ.ศ. 2493 รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เข้าควบคุมสถานะทางเศรษฐกิจของชาติด้วยการออกพระราชบัญญัติสงวนอาชีพให้คนไทย และเรียกประธานหอการค้าจีน (สมาคมพาณิชย์จีน) เข้าพบเพื่อให้ส่งรายชื่อลมาชิกพ่อค้าจีนทั้งหมดแก่กระทรวงพร้อมทั้งมีคำสั่งห้ามขึ้นราคาสินค้า รัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ได้เรียกประชุมสมาคมธุรกิจ (สมาคมการค้าต่าง ๆ) ซึ่งประกอบด้วยสมาคมยาวขึ้น 25 สมาคม ขอร้องให้สมาคมเหล่านี้บังคับสมาชิกให้ลดราคาสินค้า และในเดือนมีนาคมรัฐบาลให้ออกพระราชบัญญัติควบคุมราคาสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่ม น้ำมันเชื้อเพลิง เครื่องจักร สิ่งทอ วัสดุก่อสร้าง ตลอดจนสินค้าอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่จำเป็นต้องใช้ในการชีวิตประจำวัน แต่ปรากฏว่า สมาคมการค้าต่าง ๆ มิได้ปฏิบัติตาม ดังนั้น บรรดาพ่อค้าคนจีนบริษัทห้างร้านต่าง ๆ ของคนจีน จึงถูกตำรวจจับกุมผู้ปฏิบัติการจับกุมอย่างเหี้ยมขาดในครั้งนั้นก็คือ พลเอกเผ่า ศรียานนท์ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็ไม่สามารถจะสกัดกั้นการขึ้นราคาสินค้าได้ นอกจากนั้น การเพิ่มพูนบัตรเพิ่มของรัฐบาลยังเป็นเหตุให้สินค้าจำเป็นสำหรับการครองชีพมีราคาสูงขึ้นตลอดเวลา²

¹ มาลัย ฐิติณี "ระหว่างสัปดาห์" โดย น้อย อินทนนท์ (นามแฝง)

พิมพ์ไทย 19 ธันวาคม 2491 หน้า 2

² สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง

พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 240

ครั้นถึงสมัยที่พลโททอนอม กิตติขจรเป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลก็เกิดปัญหา งบประมาณรายจ่ายเกินกว่ารายรับ ทำให้งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2501 ปิดหีบไม่ลง รัฐบาลได้พยายามแก้ไขด้วยการขึ้นภาษีสินค้าต่าง ๆ ภายในประเทศ รวมทั้งกู้เงินภายในเพื่อให้รายรับรายจ่ายได้ดุลยภาพกันและได้ตราพระราชกำหนดปรับปรุงภาษีหลายฉบับออกมาบังคับใช้ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2501 ซึ่งทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์การบริหารของรัฐบาลไปในทางเลวร้าย ประชาชนทั่วไปเริ่มไม่พอใจเพราะสินค้าต่าง ๆ ราคาสูงขึ้น¹ นอกจากนี้ ประชาชนยังได้รับความกระทบกระเทือนจากนโยบายเพิ่มค่าเล่าเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ บรรดานักเรียนพากันยกยชานไปร้องเรียน สส.ที่ไม่เห็นด้วยกับรัฐบาลจึงร่วมกันจะเสนอนญัตติเปิดอภิปรายเพื่อไม่ไว้วางใจรัฐบาล²

3.3 ด้านสังคม สภาพสังคมในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามไม่ต่างไปจากสมัยรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ หรือสมัยรัฐบาลควง อภัยวงศ์เท่าใดนัก การฉ้อปล้น ตีชิงวิ่งราว การลอบทำร้ายกันด้วยอาวุธร้ายแรงยังคงปรากฏอยู่ทั่วไป นอกจากนี้ สถานะสังคมต่าง ๆ เช่น โรงภาพยนตร์ บาร์ ไนต์คลับ บังกาโลว์ ช็องโล่เลอ ก็เกิดขึ้นอย่างมากมายอีกด้วย³ การเกิดขึ้นของสถานะสังคมจำนวนมากเช่นนี้ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทางด้านวัฒนธรรมประเพณีอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากข้อเขียนของผู้ใช้นามแฝงว่า "แมนมนต์เมครี" ที่ว่า

¹ ดนัย กองใหญ่ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ. 2501 - 2506) หน้า 93

² สิริรัตน์ เรืองวงษ์สาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 93

³ อ้างตามหน้าหนังสือฉบับต่าง ๆ ระหว่าง พ.ศ. 2491 - 2501

ด้านวัฒนธรรม ชนบประเพณีไทยถูกทำลาย วัฒนธรรมตะวันตกไหลบ่าเข้ามาจนท่วมจมไปทั้งประเทศ การเดินร่ำระบาตไปทั่วทุกแห่งหน ผู้หญิงต้องเสียตัวเพราะการกอดรัดกั้นกลางฟลอร์ แม้กระทั่งสโมสร สถานศึกษา บาร์คาราโอเกะลีโองกลั่น การแต่งกายแบบไทยไม่มีให้เห็นในเมืองหลวง

วัฒนธรรมตะวันตกทำลายทั้งความรู้สึกนึกคิดจิตใจประชาชนอย่างช่วนรันทดไหลล้นเข้าไปทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรม ดนตรี ภาพยนตร์ ละคร ภาพลู่ภาพ เรียบร้อยละมุนละไมตามชนบประเพณีวัฒนธรรมไทย ถูกวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาพร่าผลาญ การจับกอดกันตามถนนหนทางกลายเป็นสิ่งเช็ดชูแทนเหนียมอาบ¹

นอกจากข้อเขียนของ แมน มนต์เมศรี ดังกล่าวแล้ว ข้อเขียนเลกียร จันทิมารรในหนังสือ ล่ายธรรววรรณกรรมเพื่อชีวิต ก็เป็นตัวอย่างที่ดีอีกตัวอย่างหนึ่ง เลกียร จันทิมารรกล่าวไว้ว่า

ภาพอัปสัณณ์ดังกล่าว เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วท่ามกลางความตื่นตระหนกของชนหัวโบราณ. สังคมไทยในยุคนี้มิได้อยู่ในสภาพเป็นเพียงแหล่งระบายสินค้าของจักรพรรดินิยมเท่านั้น การแพร่ระบาดของวีดิซีริตแบบอเมริกันที่ผ่านทางภาพยนตร์, ดนตรีและแม็กกาซีนต่างประเทศรูปเดี่ยว ๆ ปรากฏขึ้นพร้อมกับการเกิดขึ้นของโรงภาพยนตร์, สถานเริงรมย์เย่น บาร์, โนคัสลับ, บังกาโลว์, ช็องโล่เก็เป็นต้น. ความรวดเร็วของการสื่อสารคมนาคมทำให้แฟชั่นจากอเมริกาและยุโรปมา เติ่นฉายในเมืองไทย โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ ในระยะเวลาอันใกล้เดียวกัน, เมืองไทยจึงไม่เพียงแต่มาถูกไปด้วยคำลพระภูมิ, การทรงเจ้าเข้าผี, ความเชื่อในไสยศาสตร์และบุญวาสนาตามคติความคิดของคักดินานิยมเท่านั้น หากแต่ยังอิงคึงไปด้วยเสียงเพลงอันรวันแรง, จังหะเต็นร่าอันหยาบโลน ความสะเทะ

¹ แมน มนต์เมศรี (นามแฝง) บันทึกอดีตนักการเมือง หน้า 388

ทางการมรดก ตลอดจนคดีอาชญากรรมประหลาดพิสดาร. ภาพเหล่านี้เห็นได้ก็คือตามหนังสือพิมพ์และนิตยสารต่าง ๆ หน้าปกก็จะเป็นรูปผู้หญิงน้อยหม่นหมอง เล่นอหน้าตัวเอง แก่ช่าย, ภาพประกอบในเล่มก็มักจะเป็นรูปชายกำลังแสดง โรมันซ์กับพวกโสเภณีชั้นสูง หรือดาวสังคม, ...¹

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยต้องประสบความผันผวนทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มาหลายครั้งคราวด้วยกัน และความผันผวนเหล่านี้ก็ได้กลายเป็นจุด บันทาลใจให้นักประพันธ์และกวีในยุคสมัยนั้นสร้างสรรค์วรรณกรรมที่ทรงคุณค่าออกมาเป็น จำนวนมาก และกวีคนหนึ่งในจำนวนนั้น ได้แก่ "นายผี" ซึ่งผู้วิจัยจะได้ศึกษาริเคราะห์ผลงาน ร้อยกรองของเขาอย่างละเอียดในบทต่อไป

¹ เล็กนิล จันทิมานธร สายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย หน้า 258

วิเคราะห์รูปแบบและท่วงทำนองเขียนบทร้อยกรองของ "นายผี"

บทร้อยกรองของ "นายผี" นับตั้งแต่ พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2502 เท่าที่สามารถรวบรวมได้มีทั้งสิ้น 316 บท เป็นบทร้อยกรองขนาดสั้น 314 บท และบทร้อยกรองขนาดยาว 2 บท บทร้อยกรองเหล่านี้แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ 6 ประเภท จำแนกเป็นโคลง 158 บท กลอน 133 บท ฉันท์ 8 บท กาพย์ 7 บท กลอนเปล่า 1 บท และบทร้อยกรองที่ใช้คำประพันธ์หลายชนิดในบทเดียวกันอีก 10 บท บทร้อยกรองดังกล่าวปรากฏในหนังสือพิมพ์และวารสารต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ ดังนี้

พ.ศ. 2484 ซึ่งเป็นปีที่ "นายผี" เริ่มมีผลงานเผยแพร่ในหนังสือเอกชนนั้น "นายผี" ได้เสนอบทร้อยกรองของเขาด้วยคำประพันธ์ประเภทใหญ่ ๆ 4 ประเภท ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน โดยเลือกใช้กลอนมากกว่าคำประพันธ์ประเภทอื่น ๆ คือใช้ถึง 12 บท นอกนั้นเป็นโคลง 9 บท กาพย์ 1 บท ฉันท์ 1 บท และบทร้อยกรองที่ใช้คำประพันธ์หลายชนิดในบทเดียวกัน 1 บท

พ.ศ. 2487 บทร้อยกรองของ "นายผี" จำนวน 5 บท ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือนิกรวันอาทิตย์* บทร้อยกรองเหล่านี้ประพันธ์ด้วยกลอน 4 บท และโคลง 1 บท

พ.ศ. 2489 หนังสือพิมพ์สยามนิกร (รายวัน) ได้ลงพิมพ์บทร้อยกรองของ "นายผี" เป็นจำนวน 20 บท บทร้อยกรองทั้งเล่มนี้ประพันธ์ด้วยกลอน 3 บท และโคลง 17 บท

พ.ศ. 2490 บทร้อยกรองของ "นายผี" ที่เคยขาดตอนเป็นช่วง ๆ มาตั้งแต่ พ.ศ. 2484 ได้เริ่มปรากฏอย่างสม่ำเสมอในหนังสือสยามนิกร (รายวัน) และสยามสมัย (รายสัปดาห์) โดยเฉพาะในสยามสมัยนั้นปรากฏว่ามีบทร้อยกรองตีพิมพ์ต่อเนื่องกันมาจนถึงกลางปี พ.ศ. 2495 บทร้อยกรองในช่วงนี้มีสิ่งที่น่าสนใจก็คือ ระหว่าง พ.ศ. 2490 ถึง

*สะกดตามอักษรวิธีที่ใช้กันอยู่ในสมัยนั้น

พ.ศ. 2491 "นายผี" ใช้โคลงประพันธ์ร้อยกรองทั้งหมดเป็นจำนวน 96 บท โดยไม่มีคำประพันธ์ประเภทอื่นปะปนอยู่ แต่เมื่อถึง พ.ศ. 2492 "นายผี" ก็ได้เปลี่ยนมาใช้กลอนแทน โดยให้เหตุผลว่า โคลงเป็นบทประพันธ์ที่อ่านเข้าใจยาก อาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจไม่ตรงกับที่เขียนได้ ดังที่ "นายผี" เขียนไว้ในความตอนหนึ่งจากบทกลอนชื่อ "ความเปลี่ยนแปลง" ว่า

อักษรารวลีใหม่	จะ เปลี่ยนไป เป็นกลอนอ่อนอ่อนหนอ
อันโคลงตื่นอ่านยากมากพอ	กระผมขอ เขียนกลอนพอส่อนใจ
จะเขียนโคลงคลุมความเป็นงามแง่	ขอมยากแก่คึกฤทธิกิจล่งล้าย
และจะโคลงตื่นตื่นละลุดลุดอวล	รำลึกกับคนทั้งหลายไม่ค่อยดี ¹

เหตุที่ทำให้ "นายผี" มีความเห็นว่า โคลงโดยเฉพาะโคลงตื่นซึ่งมีจำนวนคำจำกัด อาจทำให้ผู้อ่านตีความไม่ตรงตามที่ผู้เขียนต้องการ จากการศึกษาจะสันนิษฐานได้ว่า เนื่องมาจากโคลงชื่อ "ทลพวน" ที่ "นายผี" เขียนเกี่ยวกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งมีกรณีเกี่ยวพันกันทางการเมือง ความว่า

คิดพ้อดีอันลูก	ยุตแตก
แต่ลูกจะรับมือ	ไม่ได้
เห็นน้องเล็กลูกแตก	ไกลเพื่อน
น้องนั่งตั้งร้องไห้	ล่อบหัว

¹ อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" โดย นายผี (นามแฝง)

จอมพลโล่เต๋ตัน	ตกตั้ง ไปฮา
บ่อจเตะตอบตัว	ต่ำเตี้ย
ผองเรารู้ภาพตั้ง	เด็กเล็ก เล่าฮา
ศีกฤทธิโล่ตันเปี้ย	เตะล่าว ¹

เนื้อความในโคลงบทนี้ มีที่มาจากเหตุการณ์ทางการเมืองในสมัยนั้น กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2491 พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งมีสมาชิกได้รับการเลือกตั้งเข้ามาจำนวนมากที่สุด (54 ใน 99 คน)*ได้จัดตั้งคณะรัฐบาลขึ้น โดยมี นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคเป็น นายกรัฐมนตรี และมี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สมาชิกพรรคเป็นรัฐมนตรีร่วมคณะอยู่ด้วย รัฐบาลของนายควง อภัยวงศ์ บริหารประเทศอยู่ได้เพียง 1 เดือน (5 มีนาคม 2491 - 6 เมษายน 2491) **คณะรัฐประหารซึ่งมีจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นหัวหน้า ได้สั่งตัวแทน ไปพบนายควง อภัยวงศ์ บังคับให้รัฐบาลลาออกด้วยเหตุผลว่า รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหา ค่าครองชีพและไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ทางการเมืองและสถานการณ์ภายในประเทศ ให้สงบเรียบร้อยเท่าที่ควร รัฐบาลของนายควง อภัยวงศ์จึงกราบปราชญ์ลาออก ในวันที่ 6 เมษายน 2491 การลาออกของรัฐบาลครั้งนี้ มีผลให้ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่ง ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการคลัง*** ในขณะนั้นต้องพ้นจากตำแหน่งไปด้วย ส่วนจอมพล ป. พิบูลสงครามหัวหน้าคณะรัฐประหารได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

¹ อัศนี พลจันทร "พาลพาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 56 : 21

มิถุนายน 2491

*มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2491

**มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐบาลเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2491

รัฐสภาลงมติไว้วางใจคณะรัฐบาลเมื่อ 5 มีนาคม 2491

***ร.อ.วิวัฒน์ไพบ ไพบยันต์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สดตั้งคณะรัฐบาลใหม่ต่อไป¹

เมื่อโคลง "พาลพาน" ตีพิมพ์เผยแพร่ออกไปได้เพียง 1 สัปดาห์ สัปดาห์ต่อมา
ปรากฏโคลงของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช โต้ตอบโคลงของ "นายผี" ว่า

จอมพลสุรภาพเพียง	โพนรก เล่าถา
ผีพรุ่นสิ้นนางก	เขยร้าง
สรสร เสรีญแจกล่าวก	เคยพัน มาพ้อ
คนบ่กสัวผีร้อง	เร่งให้ย ้วยหาย
เหล่าผีมีมากล้น	หลายพรรค
ผีดิบผีทะเลอัน	ดูแท้
ผีตายห้าโหลสร	จำแนก
ผีประจบสอพลอแล	หอนโต้เคยเห็น ²

โคลงที่ยกมาข้างต้น 2 ฉบับนี้ แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารระหว่างผู้เขียน (นายผี)
กับผู้อ่าน (ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช) นั้นมิได้ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะ
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ตีความไม่ตรงตามที่ "นายผี" ต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากทั้ง "นายผี"
และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ต่างเขียนและตีความโดยอาศัยประสบการณ์และภูมิหลังที่
ต่างกันนั่นเอง

"นายผี" เขียนโคลง "พาลพาน" ในฐานะบุคคลวงนอกที่ทราบข่าวการพ้นตำแหน่ง
รัฐมนตรีของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชว่า เกิดจากการบีบบังคับของคณะรัฐประหารที่มีจอมพล
ป. พิบูลสงครามเป็นหัวหน้า ส่วน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ตีความและโต้ตอบ "นายผี"

¹ สยามนิกร 25 มกราคม 2491 - 15 เมษายน 2491

² ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช "หัก นายผี" สยามสมัย 89 : 13

ในฐานะบุคคลวงในที่ชื่อ จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นฝ่ายตรงข้าม ฉะนั้น เมื่อโคลง "พาลพาน" ของ "นายผี" มีใจความทำนองกระทบกระเทือน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่าถูกจอมพล ป. พิบูลสงคราม "... ไล่ต้อนเตะ ตกตั่ง ไปอา" เช่นนั้น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชจึงตีความเอาว่า "นายผี" ว่าตนและสรรเสริญจอมพล ป. พิบูลสงคราม ดังความในโคลงที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นแต่เมื่อเหตุการณ์นี้ผ่านไปเป็นระยะเวลาพอสมควร ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อาจจะได้อ่านกลับมาพิจารณาโคลง "พาลพาน" อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น ในสัปดาห์ที่ 65 จึงปรากฏโคลงชื่อ "หัวโขน" ที่ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชเขียนมาบอก "นายผี" ว่าตนไม่ได้ถูก "จอมพลไล่ต้อนเตะ ตกตั่ง ไปอา" ดังที่ "นายผี" เข้าใจแต่อย่างใด หากเพียงแต่

เหมือนนักสักโคร่ง

โรงก่อน

หักนิคิตร์ผ่องแผ้ว

ซึ่งแยมโอยฐ์ลรวล¹

เท่านั้น และหลังจากที่โคลงบทนี้ลงตีพิมพ์แล้ว ทั้ง "นายผี" และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็เขียนโคลงโต้ตอบกันไปอีก 2 - 3 บทซึ่งยุติ จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2492 "นายผี" จึงได้เขียนกลอน "ความเปลี่ยนแปลง" อ้างกรณีของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นสาเหตุสำคัญของการเลิกเขียนโคลงว่า

จะเขียนโคลงคลุมความเป็นง่ามแจ๋

ย่อมยากแก่คึกฤทธิ์คิดสงสัย

เจาะโคลงเดินเส้นละกุดอาลัย

ร้าวฤทัยคนทั้งหลายไม่ค่อยดี²

¹ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช "หัวโขน" สยามสมัย 65 : 11 สิงหาคม 2491

² อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามสมัย 89 : 17 มกราคม 2492

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2492 เป็นต้นมา บทร้อยกรองของ "นายผี" ในสยามสมัย และ
อักษรลาลัน* เป็นบทร้อยกรองที่ประพันธ์ด้วยกลอนเป็นส่วนมาก คือ มีจำนวนถึง 94 บท
ในขณะที่มีโคลงเพียง 19 บท ฉันท์ 8 บท และกาพย์อีก 1 บทเท่านั้น ทั้งนี้เพราะ "นายผี"
มีความเห็นว่ากลอนเป็นคำประพันธ์ที่เข้าใจง่ายกว่าคำประพันธ์ประเภทอื่น ดังจะเห็นได้จาก
ความตอนหนึ่งใน "ข้อกังขา 3 ประการในวรรณคดีของไทย" ที่ "นายผี" ใช้นามแฝงว่า
"อินทราบุตร" แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบคำประพันธ์ไว้ว่า

... เท่าที่ปรากฏอยู่ทุกวันนี้ รูปบางอย่างประชาชนรับเอาได้ง่าย เช่น กลอนตลาด
แต่รูปบางอย่างประชาชนไม่สามารถรับได้ เช่น "ฉันท์" แต่นั่นมิได้หมายความว่า
ลักษณะแห่งรูปนั้น ๆ ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง แต่ความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องอยู่ที่
ผู้สร้างคำประพันธ์ ...¹

"นายผี" ใช้กลอนประพันธ์งานของเขาอยู่จนถึงเดือนมิถุนายน 2495 จึงได้
เปลี่ยนมาใช้คำประพันธ์ที่คิดขึ้นใหม่แทน แต่ "นายผี" ก็ใช้คำประพันธ์ประเภทหลังนี้เพียง
ระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น เพราะหลังจากเดือนสิงหาคม 2495 แล้วก็มิได้ปรากฏผลงาน
ร้อยกรองของ "นายผี" ในหนังสือเล่มใดอีก จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. 2501 บทร้อยกรอง
ของ "นายผี" จึงปรากฏขึ้นในหนังสือปียมิตรวันจันทร์ มีจำนวนทั้งสิ้น 34 บท เป็นกลอน
17 บท โคลง 15 บท และกาพย์ 1 บท

*ปรากฏบทร้อยกรองของ "นายผี" ระหว่าง พ.ศ. 2492 - 2493

¹ อดิ พิศนาค "ข้อกังขา 3 ประการในวรรณคดีไทย" ข้อคิดจากวรรณคดี
โดย อินทราบุตร (นามแฝง) หน้า 143

ต่อมา ใน พ.ศ. 2517 สำนักพิมพ์คนหนุ่มได้จัดพิมพ์หนังสือขนาดกระเป๋า (POCKET BOOK) ชื่อ "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า"¹ ออกจำหน่าย หนังสือเล่มนี้นอกจากจะรวบรวมบทร้อยกรองบางบทของ "นายผี" ที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ ระหว่าง พ.ศ. 2492 - 2495 แล้ว ยังรวบรวมบทร้อยกรองที่ "นายผี" ประพันธ์ขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2495 - 2500 (ซึ่งยังไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในเวลานั้น) ไว้อีกด้วย บทร้อยกรองดังกล่าว ได้แก่ เราชนะแล้ว, แม่จ๋า ความเปลี่ยนแปลง คำนำเจ้าพระยา และ บทร้อยกรองที่ไม่ปรากฏชื่อแต่ปรากฏนามปากกาในการประพันธ์ว่า "อินทราบุตร"

บทร้อยกรองทั้งสี่นี้ อาจถือได้ว่าเป็นผลงานชิ้นล่าสุดของ "นายผี" ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ เพราะนอกจากบทร้อยกรองดังกล่าวแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่ามีบทร้อยกรองที่ใหญ่กว่าตีพิมพ์ในหนังสือเล่มใดอีกเลย

บทร้อยกรองของ "นายผี" ทั้ง 316 บทนี้ มีรูปแบบและท่วงทำนองเขียนที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น เพื่อให้สะดวกแก่การศึกษาค้นคว้า จึงได้จัดลำดับการศึกษาไว้เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์

ตอนที่ 2 ท่วงทำนองเขียนบทร้อยกรองของ "นายผี"

รายละเอียดในแต่ละตอนจะกล่าวถึงโดยลำดับ ดังนี้

¹หนังสือเรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" ของ "นายผี" มีสถิติการพิมพ์ดังนี้
พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง โดยสำนักพิมพ์คนหนุ่ม เมื่อ พ.ศ. 2517, พิมพ์ครั้งที่สอง โดยสำนักพิมพ์กระแสดม เมื่อ พ.ศ. 2519 และพิมพ์ครั้งที่สาม โดยสำนักพิมพ์เยาวชน เมื่อ พ.ศ. 2522

ตอนที่ 1 รูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์

รูปแบบร้อยกรองที่ปรากฏในงานประพันธ์ของ "นายผี" มีทั้งรูปแบบร้อยกรองที่มีมาแต่โบราณ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และรูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" คิดขึ้นใหม่โดยอาศัยการดัดแปลงจากรูปแบบที่มีอยู่เดิม และดัดแปลงรูปแบบของต่างประเทศ ดังรายละเอียดที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

1. รูปแบบร้อยกรองที่มีมาแต่โบราณ

"นายผี" ได้กล่าวถึงรูปแบบร้อยกรองที่กริการเลือกใช้ในการประพันธ์ไว้ในหนังสือศิลปการแต่งกาพย์กลอนว่า

... ขณะนี้ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงพอใจในแบบวิธีเก่าที่เป็นแบบวิธีพื้นบ้านอยู่มาก. ฉะนั้น กวีและนักกลอนพึงเลือกแบบวิธีที่มวลชนสนใจและพอใจ ไปสร้างสรรคฺ์ กาพย์กลอนของเขาก่อนที่จะคิดประดิษฐ์สิ่งขึ้นใหม่ทั้งสิ้นขึ้นมา; มิฉะนั้นแล้ว, เขาก็จะห่างเหินจากประชาชน เป็นแน่แท้ ...¹

ด้วยความเห็นดังกล่าวข้างต้นนี้ "นายผี" จึงได้เลือกใช้ "แบบวิธีเก่า" หรือรูปแบบร้อยกรองที่มีมาแต่โบราณประพันธ์งานของเขาเกือบทั้งสิ้น

รูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์มีตามลำดับมากน้อย ดังนี้

1.1 โคลง บทร้อยกรองประเภทโคลงที่ปรากฏในงานประพันธ์ของ "นายผี"

มีทั้งสิ้น 158 บท จำแนกเป็น โคลงฉันท์ 64 บท และโคลงสี่สุภาพ 94 บท

ในจำนวนโคลงสี่สุภาพทั้ง 94 บทนี้ มีโคลงอยู่ 4 บท ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากโคลงอื่น ๆ โคลงเหล่านี้ ได้แก่ โคลงชื่อ "เรื่องของนายผี", "เมามากไหม"

¹ ทัศน พหลจันทร์ ศิลปการแต่งกาพย์กลอน โดย ศรีอินทราวุธ (นามแฝง)

"ลูกมือคือลูกตีน", "หนาวท้าวหนุ่ม" และ "แบ้งกับปลอม"

โคลงชื่อ "เรื่องของนายผี", "เมามากไหม" และ "ลูกมือคือลูกตีน"

แต่งเป็นโคลงกระทู้ กล่าวคือ

โคลงชื่อ "เรื่องของนายผี" แต่งเป็นกระทู้เดี่ยวว่า "เขียน คิ้ว ทาปาก" และ "ผู้ ลาก มาก ดี" ดังตัวอย่าง

เขียน	รูปสุรแสงรั้ง	ส่ายะเขยอ
คิ้ว	ขมวดตาเผลอ	สติพลั้ง
ทา	สีสอตสีเออ	ดูเอก จรุงแม่
ปาก	ก็ป้ายแดงตั้ง	หักหัวห้วย้อง
ผู้	เพียรประพฤติพน	เพรงสมัย
ลาก	กระโปรงยาวไป	ป่าแก้ว
มาก	หนุ่มมีตรมีวัย	หนุ่มหนุ่ม
ดี	บดบดแคล้ว	คลาดเกล้าคลอกลึง ¹

ส่วนโคลงชื่อ "เมามากไหม" และ "ลูกมือคือลูกตีน" แต่งเป็นโคลงกระทู้
ย่นเดี่ยว ดังตัวอย่าง

<u>เมา</u> อะไรในโลกนี้	เมานัก
<u>เมา</u> หากหายนชัก	ลู่เชื้อ

¹ ๕ คนี้ พลสันทร "เรื่องของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

	<u>เมามายหากหายหัก</u>	จิตเห่อ เลียแอ
	<u>เมาโง่งมจายเรือ</u>	อย่าร้อยาเหลว ¹
และ	<u>ผีร้ายกำเริบล้วน</u>	รุมขู่
	<u>ผีห้าขาตานลุ่ม</u>	ล่องเปี้ย
	<u>ผีใหญ่ไล่เล็กคุ่ม</u>	เคาะเหมาะ มีแอ
	<u>ผีห้าขาตานเหี้ย</u>	โหดล้วนผี ²

โคลงชื่อ "หนาวท่าหนุ่ม" เป็นโคลงที่มีลักษณะต่างไปจากโคลงสี่สุภาพที่นิยมแต่งกันอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ มีสร้อยที่ท้ายบาทที่สี่ อันเป็นลักษณะที่พบมากในลิลิตพระลอ*

โคลง "หนาวท่าหนุ่ม" มีลักษณะดังนี้

สี่มอ้งร้องปาวแล้ว	ข่มรม ล่าวแล
เลือกเหมาะนางหนึ่งนม	เต่งเนื้อ

¹ อัศนี พลจันทร "เมามากไหม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
40 : 17 กุมภาพันธ์ 2491

² อัศนี พลจันทร "ลูกมือคือลูกตีน" โดย นายผี (นามแฝง)
ปิตุภูมิ วันจันทร์** 2501 หน้า 16

* โคลงบทที่มีสร้อยท้ายบาทที่สี่ มีดังนี้ บทที่ 24, 123, 134, 184, 254, 288, 298, 299, 305, 383 และ 486

** เนื่องจากต้นฉบับหนังสือปิตุภูมิวันจันทร์ที่หอสมุดแห่งชาติ หน้าปกขาดหายจึงไม่สามารถระบุ ฉบับที่ และ เดือนที่นิตยสารออกตีพิมพ์ได้

หนาวยุ้ยใจเย็น	ส้มไข่ จ้อฮา*
หมาหากพันหัดเรื้อ	<u>เร่งลิ้นเลียขมขื่นเอ๋ย</u> ¹

เทียบสร้อยท้ายบาทที่สี่กับโคลงในลิลิตพระลอ ดังนี้

นางโรยนางรินช่น	ไปเยือน
เห็นสองพระหมอง เหมือน	ตั้งไข่
ทุกวันดูดวง เตือน	งามขึ้น ไส้ร่นา
หมองตั้งนี้ข้าไหว	<u>บอกข้าขอพึ่ง</u> หนึ่งรา
	ลิลิตพระลอ

และโคลงชื่อ "เบ้งกัปลอม" เป็นโคลงที่ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของการประพันธ์ คือใช้คำที่ผันด้วยวรรณยุกต์ตรีในตำแหน่งของ "คำโท" ดังตัวอย่าง

บางบรรพพันว่า <u>เบ้งกั</u>	ปลอมมี มากนา
แท้ที่ท่ามาที	ละน้อย
เหมือนล่าวบริสุทธศรี	ละอาต
มิไบบริสุทธร้อย	หนึ่งนั้นนางเดียว
สมัยนี้พันว่า <u>เบ้งกั</u>	ปลอมมี มากฤา
ฉะดูเบ้งกัดี	เกือบตัน

¹ อดิน พงษ์นทร "หนาวท้อห่ม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

*ไข่จ้อ เป็นชื่อยาบำรุงไตชนิดหนึ่งผู้ขายอวดอ้างสรรพคุณว่า "ผู้เฒ่าที่รับทานยาบำรุงไต 'ไข่จ้อ' จะมีกำลังเหมือนวัยหนุ่ม เป็นยาบำรุงเหมาะสำหรับทั้งหญิงและชาย"

เหมือนสาวบริสุทธิ์ศรี

ละอาต

มีไม่บริสุทธิ์สิ้น

เสร็จร้อยเลยสาว¹

จะเห็นได้ว่า โคลงบทนี้ใช้คำที่ผันด้วยวรรณยุกต์ตรี คือคำว่า "เบ้งกั" แทนที่คำโทในบาทแรกถึง 2 บทด้วยกัน ทำให้สันนิษฐานว่า "นายผี" มีเจตนาที่จะใช้คำตรี คือ "เบ้งกั" ในที่นั้น เพื่อเน้นเรื่อง "เบ้งกั" เป็นสำคัญ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า แม้ "นายผี" จะเป็นผู้ที่เคร่งครัดในลักษณะของคำประพันธ์เพียงใดก็ตาม แต่ "นายผี" ก็พร้อมที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคำประพันธ์นั้น ๆ ตามที่เห็นว่าเหมาะสมด้วย

1.2 กลอน กลอนเป็นรูปแบบร้อยกรองที่พบมากรองจากโคลง กลอนที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์มี 2 ประเภท คือ กลอนสุภาพ และกลอนส้าฟ้า

1.2.1 กลอนสุภาพ กลอนสุภาพที่ปรากฏในงานประพันธ์ของ "นายผี" มี 3 ชนิดด้วยกัน คือ กลอนหก กลอนแปด และกลอนเก้า

1.2.1.1 กลอนหก งานประพันธ์ร้อยกรองของ "นายผี" ปรากฏ กลอนหกอยู่ 2 บท คือ "ภาสิตกับนายผี" และ "นายผีกับนางผี" ดังตัวอย่าง

อำมรมฤตฤกาล	ห้วงพลล้ามลยอนคลอนหัว
ตัวไล่ใครเห็นเป็นกสัว	ผัวผีเหี้ยแหย่ไป
กำเรบในฤทธีคิดลึก	ตรึงตรึงกสับลงลงสลับ
ขณะคนอื่นตื่นไป	ไม่เหมือนอาตมาปราศิต ¹
และ นายผีมีชื่อเสียงาว	สาวสาวแยรักนักหนา
หนุ่มหนุ่มกลุ้มใจไปมา	อนิจจานางผีผู้ใคร

¹ อัสนี พลจันทร์ "ภาสิตกับนายผี" โดย นายฟ (นามแฝง) เอกชน

นายผีนางผีมีฤทธิ์

คนติดทั้งกรุงย่งใหญ่

กลับเข็ญเป็นเรื่องเคื่องใจ

ไปไหนไม่พ้นคนรุม¹

เป็นที่น่าสังเกตว่า งานประพันธ์ประเภทกลอนหกนี้จะปรากฏเฉพาะในงานระยะแรกของ "นายผี" เท่านั้น เพราะหลังจาก พ.ศ. 2484 เป็นต้นไป ก็ไม่ปรากฏบทร้อยกรองที่เป็นกลอนหกอีกเลย

1.2.1.2 กลอนแปด กลอนแปดเป็นร้อยกรองที่ "นายผี" ใช้มากที่สุด คือ มีจำนวนถึง 113 บทด้วยกัน โดยมีทั้งที่แต่งเป็นกลอนแปดล้วน ๆ และแต่งร่วมกับคำประพันธ์ชนิดอื่น

บทร้อยกรองที่ใช้กลอนแปดแต่งร่วมกับคำประพันธ์ชนิดอื่นมีอยู่ 2 บท คือ "อย่าท้อ, โรงเรียนโลกยังมี!"² และ "น้ำกับไฟ"³ โดยเฉพาะบทร้อยกรองชื่อ "น้ำกับไฟ" นี้ "นายผี" ได้จัดวางรูปแบบของกลอนแปดให้แปลกไปกว่าเดิมด้วยการแยกวรรคในวรรคกับ วรรครอง และวรรคลง ออกเป็น 2 วรรคเพื่อเน้นความดังตัวอย่าง

น้ำไม่ไล่ - ไฟไม่ลว้าง - ช่างมัน!

แต่ที่กล้วกัน

นั่นคือน้ำใจ

กลัวจะมัวมืด

ผิดปลุกไฟ

เก้าและสิบใน

ใจเมื่อมืดมัว ...

¹ อัศนี พลจันทร "นายผีกับนางผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน
15 : 19 เมษายน 2484

² อัศนี พลจันทร "อย่าท้อ, โรงเรียนโลกยังมี!" โดย นายผี (นามแฝง)
สยามสมัย 267 : 16 มิถุนายน 2495

³ อัศนี พลจันทร "น้ำกับไฟ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
272 : 16 กรกฎาคม 2495

และ น้ำไม่ใส - ไฟไม่สว่าง - ข้างมัน!

แต่ที่กลัวกัน	นั่นคือน้ำใจ
ไอ้จะขุ่นขี้	อนธการไป
เสื่อมบ่สุดใส	เศร้าและขมหมอง ...

นอกจากนี้ ในบทกลอนชื่อ "สันติภาพก่อนเพื่อน"^{*} "นายผี" ยังได้จัดวางรูปแบบคำประพันธ์ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลอนบทละคร โดยขึ้นต้นบทกลอนด้วยคำสั้น ๆ 2 คำ คือ "ตาจำ" และ "หลานเอ๋ย" สลับกันไปในทำนองบทสนทนา ดังตัวอย่าง

หลานเอ๋ย ...	ตะวันเลียบอดไม้แสงไพศาล
	คือโคมทองส่องกลางทางกันดาร
	เอะนั่นยานฟ้าอะไรอยู่ไกลโน้น ...
ตาจำ ...	มันทำท่าผืนดินบิดาโดน
	ทั้งอะไรลอยหาอยู่ดูขาวโพลน
	แล้วร้อนใจจนรู้กลับหายสับไป ... ¹

1.2.1.3 กลอนเก้า กลอนเก้าของ "นายผี" มีลักษณะใกล้เคียงกับกลอนแปดมากทั้งในด้านจำนวนคำและสัมผัส แต่ก็จัดไว้ต่างหากจากกลอนแปดก็เพราะกลอนเก้ามีจำนวนคำในวรรคที่กำหนดแน่นอนตายตัว 9 คำ ต่างจากกลอนแปดที่มีจำนวนคำระหว่าง 8 - 9 คำ อย่างชัดเจน

*ต้นฉบับที่รวบรวมได้ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากขาดหายในตอนท้าย

¹ อัศนี พลจันทร "สันติภาพก่อนเพื่อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

กลอนเก่าของ "นายผี" มีลักษณะดังนี้

อันนายผีนี้ซึ้งลึกจกกลลลับ	เรื่องเหลวไหลหลงว่าจริงกริ่งนักหนา
ครั้นเรื่องจริงกลับนี่อยู่ไม่บูชา	นึกว่าบ้าเสียทั้งนั้นมันพิลึก
วันหนึ่งหนอพอนายผีนี้อีมหน้า	กำลังหงำแต่ไม่จ้งลงนั่งตริก
คิดเรื่องกินลั่นกำลังตั้งแต่นึก	ไม่รู้ดีกว่าสำเร็จเข็ดเสียที่ ¹
และ ผีเห็นว่าสุภาพลิตดีดจะโง่	เขียนไว้อ่านสำหรับให้ใครอ่านหว่า
คำสอนใจให้คนดีมีวิชา	คนโง่มาจำไล่ใจคงได้ดี
ล่อนให้ปราชญ์ฉลาดเบื่องเครื่องจะครี	ผีนี้ยังมีต้องให้ใครลूस
จะล่อนสังคราขให้ไวบาล	มันก็มีแต่จะบ้าพูดทำเตียว ²

กลอนเก่านี้มีอยู่เพียง 2 บทเท่านั้น คือ "แม่แต่เรื่องกิน" และ
 " ... สุภาพลิตสำหรับผีหรือใครกัน?" ซึ่งปรากฏใน พ.ศ. 2484 และ พ.ศ. 2487
 ตามลำดับ

1.2.2 กลอนลำนำ กลอนลำนำที่พบในงานร้อยกรองของ "นายผี" มีอยู่เพียง
 บทเดียว คือ กลอนดอกลำร้อยชื่อ "น้ำ - เรือ - ลวะ!" ที่ "นายผี" ขึ้นต้นว่า เจ้าเอย
 เจ้าพระยา, เรือเอย เรือน้อย และ แพเอย แพลวะ มีลักษณะน่าสังเกตคือ คำขึ้นต้นใน
 วรรคคู่สลับคู่สลับ ได้แก่ เรือน้อย และ แพลวะ นั้น "นายผี" ได้เลือกไปคำว่า "น้อย" และ
 "ลวะ" มาทำท่อนที่ขยายหรืออธิบายความของคำที่อยู่ข้างหน้าคือ เรือ และแพ ตามลำดับ
 ทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นภาพที่ "นายผี" ต้องการเสนอได้ชัดเจนขึ้น

¹ อัศนี พลจันทร "แม่แต่เรื่องกิน" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน
 16 : 25 เมษายน 2484

² อัศนี พลจันทร " ... สุภาพลิตสำหรับผีหรือใครกัน?" โดย นายผี (นามแฝง)
นิกรวันอาทิตย์ 47 : 12 กรกฎาคม 2487

กลอนดอกสร้อย "น้ำ - เรือ - ล่าะ!" มีใจความดังตัวอย่าง

เรือเอย เรือน้อย

ละล่องลอยหลังสินธุโหดหัน

แล่นขึ้นล่อง เรือครันทุกวันคืน

อุตล่ำหิณเฝ้าไปไหนหน้

หน้กอยู่ในจตุมนั้ไม่เห็นเห

ถาวรนเรระยบย่อหน้าห่อหน้

ถึงลุ่มลงกลางลำแม่น้ำ

ประชาช้นช่มกันถมไป¹

1.3 ฉันท คำประพันธ์ประเภทฉันทที่ปรากฏในบทร้อยกรอง "นายผี" มีไม่มากนัก เท่าที่พบมีเพียง 5 ชนิด คือ อินทรวชิรฉันท สาลินีฉันท (แบบเต็ม) สาลินีฉันท (แบบพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) ตนมัชฌมาฉันท และสักทูลวิภักติพิตฉันท ดังตัวอย่าง

อินทรวชิรฉันท

ผังภูมิ

ตัวอย่าง

บุญฟ้ากำลังพิ

บมิแพพยายาม

หยิบใบโกทะลิ่งตาม

ตละคลั่ง เพราะตวยโค

¹ อัศนี พลจันทร "น้ำ - เรือ - ล่าะ!" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

โค่นาคะมาโป ก็เงไลจะแตกโอ
 พ้ออำชะอำโล ภาย่างจะพรางแลง¹

ลาลินีฉันท์ (แบบเดิม)

ผังอุณิ

ตัวอย่าง

คนเห็นแก่ตัวนั้น	อนาถกรันนะคุณชา
เห็นแต่แก่ตัวพา	พินาศเนื่องบ่เรื่องรอง
รักดีนี้ไยรัก	ณ ดนัยกระบะชาผอง
พิศตนคน ค้ายตนเอง	พิณจนิกกักเลอ ²

ลาลินีฉันท์ (แบบพระราชนิพนธ์)

ลาลินีฉันท์ชนิดนี้ เป็นคำประพันธ์ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงดัดแปลงจากลาลินีฉันท์ (แบบเดิม) โดยทรงเปลี่ยนคณะของฉันท์จาก

ม ต ต ครุ

เป็น

ม ต ช ครุ

¹ อัคณิ พลจันทร์ "บาปอันใดหนอ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 184 : 32 พฤศจิกายน 2493

² อัคณิ พลจันทร์ "คนเห็นแก่ตัว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 161 : 18 มิถุนายน 2493

และทรงเปลี่ยนสัมพัทธ์ระหว่างวรรคเสียใหม่ โดยละสัมพัทธ์ระหว่างวรรคที่ 1 - 2 คงเหลือเพียง
สัมพัทธ์ระหว่างวรรคที่ 2 กับ 3 เท่านั้น ดังผังภูมิ

ตัวอย่าง

ที่ไดอันงามดี	ก็จะดูประดาขไป
ที่ไดอันอำไพ	ก็จะเพียงกะพงพิ
ที่ไดอันจุ่นเอื้อ	จะมีเหลือมิหลอมี
ที่ไดอันปร่มปร	บ จะปราศจะเปลืองตา ¹

เทียบได้กับบทพระราชนิพนธ์

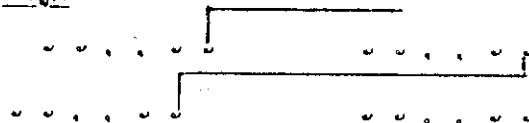
(มันทนา)

อ้าจอมมงกุฎเกล้า!	ก็กระไรพระมาบัง
ห่มไม้แลทรงพัง	จะจะของกระหม่อมฉัน
ผู้บ่ตั้งคนเพื่อ	และมะเมอประหนึ่งฝัน
ไม่ควรลสมเด็จจร -	มิกระราชจะทรงอิน ²

¹ อิศริ พงษ์จันทร์ "ที่ไหนหนอ?" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาส์น

12 : 43 มีนาคม 2493

² พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว "มันทะพารา" ใน คุณตลา
มันทะพารา ท้าวแสนปม ประมวลสุภาวดี หน้า 277

ตอนยก สันต์ผังภูมิตัวอย่าง

ทวยไททรหดเหี้ยม

ต่างเตรียมตลเติมตัว

มีมขิมคิมัวชั่ว

ล่าสิน ลร เสียบศูนย์

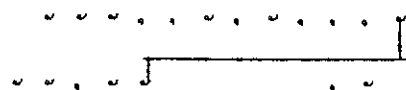
ทวยไททรอันโกล

อิงโยนบุรยาตรบุ

ปวงแผนฉิวแม้นมุล

เมื่อมละทลมากมี¹

และ

สัททูลวิกกีฬิตฉันท ✓ผังภูมิตัวอย่าง

พิศักกิตรเพียงพา

"อ้าอ้าอรยุพินทรพาสพิดา

ลสินทร"

เมียบ "เคมบาล" รฐมนตรเสียงปรียอัน

เปนมครล้ำคณบาง

อุบล

¹ อัศนี พลจันทร "ไทยโยก!" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรลำสัน

เป็นดอกบัวขณะบานแบะกลับก็โรตจน

กลิ่นแล้วคนรลัน

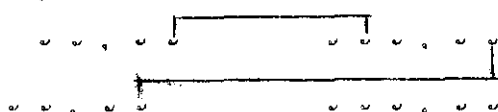
ตลบ¹

1.4 ภาพที่ ภาพที่ "นายผี" ใช้ในการประพันธ์มีอยู่ 2 ชนิด คือ ภาพยานี และภาพยดบัง

เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาพยานีที่ใช้ประพันธ์รับทร้อยกรองชื่อ "มีอะไรที่ในโครงกระดูก" นั้น มีลักษณะทางสัมผัสสัมผัสที่แตกต่างจากภาพยานีอื่น ๆ อยู่ประการหนึ่ง คือ มีการกำหนดเสียง ครุ ลหุ ลงในภาพอย่างค่อนข้างจะเป็นระเบียบ ดังตัวอย่าง

(1) ในโครงกระดูกคน	สนใจจำจะดูดี
ในโครงกระดูกมี	มากฤาไม่อะไรหนอ
(2) ดูในกระดูกนี้	พันลึกกับพิภพอ
ใจเราร้าพิงอ	โอดนางสเป็นโชน
(3) ฤาฤตมีตปีค่าจ	บังอาจซ่อนสกันธไซ
กลิ่นอายบอาจใคร	บรรลบลมประสงคแล้วง
(4) ฝันไขจรจาก	พราภจอมโครงกระดูกแสดง
คิดเราสกลางแคลง	กำนิ้งนิกมแนใจ ²

สามารถแสดงเป็นผังภูมิได้ ดังนี้

¹ อัศนี พลจันทร "อัมรับ สล.คนล้วย" โดยนายผี (นามแฝง) สยามสมัย

114 : 18 กรกฎาคม 2492

² อัศนี พลจันทร "มีอะไรที่ในโครงกระดูก" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาร

7 : 45 ตุลาคม 2492

ลักษณะการกำหนดเสียง ครุ ลหุ ในกาพย์ดังกล่าว ได้มีผู้กระทำให้แล้วตั้งแต่
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น พระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน ลำสัถย์)
ได้เขียนกาพย์สุรางคนางค์เล่นเสียง ครุ ลหุ เป็นคู่ ๆ ใน อิลราชคำฉันท์ ดังนี้

คณวอมาตย์	ตระหนัก ณ ลำสัถย์
ก็คล้ายสำเค็ญ	ระปือระบาย
ขยายประเด็น	พระยาภพระเ็น
พิโยคบุรี	
พะล่ำพะล่ำรรค์	พะโทษพะทัย-
ภกรรมกลี	พระเกรงพระยา
จะทำพิริ	พระภูบตี
จะคืนนคร ¹	

ส่วนการพบค้องไม่มีลักษณะที่น่าสนใจเป็นพิเศษ คงแต่งไปตามฉันทลักษณ์อย่าง
ธรรมดาเท่านั้น ดังตัวอย่าง

โอ้แลนล่งลารฮีค่าน	แผ่นดินแดงกาล
ประดาขด้วยเพลิงเผารม	
หัวที่ราบสูงล้วนลุ่ม	เพลิงสำเค็ญคุม
ก็คือนรฤาปาน	
ล่ำบากยากไร้เหลือประมาณ	ทุกข์พันทมหาน
ทุเรศทุรังอีหลี	

¹พระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน ลำสัถย์) อิลราชคำฉันท์ หน้า 26 - 27

สักกะณีนับวันเดือนปี ธรรมดาสามัญ
กำหนดจะนับเปี่ยนไฉน¹

1.5 ร่ายยาว ร่ายยาวเป็นคำประพันธ์ที่ไม่จำกัดจำนวนคำในวรรค ไม่กำหนดความยาว กำหนดเพียงสัมผัสว่าจะต้องสัมผัสกับคำหนึ่งคำใดในวรรคถัดไปที่ไม่ใช่คำสุดท้ายหรือคำที่อยู่ใกล้คำสุดท้ายเท่านั้น²

ร่ายยาวในงานประพันธ์ของ "นายผี" มีอยู่เพียง 1 บท เห็นได้ไม่ชัดเจนนัก เนื่องจาก "นายผี" ได้จัดแบ่งวรรคและจัดวางรูปแบบใหม่ให้แตกต่างไปจากเดิม ดังนี้

ปลาตจริง!

นั่นอะไรโฉนดี อ้านันวีร์ เบรอันเดิดสัน

เกลียดเกลียดเกลียดเกลียดเกลียด อยากจะขว้างมัน ให้กระเด็นไป

อ้านันอะไร? แพรอันพรางบาง

เกลียด, เกลียด, เกลียด, ...

ควาก ...! บ่อยากพราง ...

กระเด็นไป!³

เมื่อจัดวรรคและวางรูปแบบให้เหมือนโบราณ ก็จะได้ร่ายยาว ดังนี้

ปลาตจริง!	นั่นอะไรโฉนดี	อ้านันวีร์	เบรอันเดิดสัน	เกลียด
เกลียดเกลียดเกลียด		อยากจะขว้างมันให้กระเด็นไป		อ้านันอะไร?

¹ ทัศน พงษ์นทร "โอ้อัคนาน" ฉบับลายมือเขียน

² ก้าชัย ทองหล่อ หลักภาษาไทย หน้า 568

³ ทัศน พงษ์นทร "ก้าส้งอยู่ที่ไหน?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

แพรวอันพร่างบาง เกลียต, เกลียต, เกลียต ... ควาก ...!

บอຍากพราง ... กระเด็นไป!

อาจเทียบได้กับรายยาวใน "กาพย์มหาชาติ" ดังตัวอย่าง

... บพิตรก็ทรงเลือกผลล่อลวาทว่าหวาน อันลู่ตระกูลรณานา พระราชทานให้
พระโอรสทั้งสอง เสวยสุขสำราญ ล้วนสมเด็จพระยอดเขาวมาลย์มัทรี ได้ทอด
พระเนตรเห็นเป็นอินตีสาลักษณีย์ พระโสมมาชยันทุกเส้นพระเกศา ให้เสียวแสง
พระโสมมาผิเบบพนางก็มีมโนน้อมนวลการ ออกพระโอษฐ์อวยเกษมล้ำล้นดีรัรเสริฐ
ล่องลารู้

กาพย์มหาชาติ

การที่ "นายผี" นำรายยาวมาจัดแบ่งวรรคใหม่ดังที่ปรากฏในบทร้อยกรองนั้น
ทำให้รายยาวของ "นายผี" มีลีลาที่หนักแน่น เน้นความ เน้นคำอย่างขึ้น เพราะในการอ่านนั้น
ผู้อ่านจะไม่อ่านติดต่อกันไปรวดเดียว เช่นอ่านรายอื่น ๆ หากจะต้องเว้นจังหวะในการอ่าน
เป็นช่วง ๆ ตามรูปแบบที่วางไว้ เสียงอ่านจึงมีลักษณะเน้นและเด่นชัดกว่าปกติ ซึ่งส่งผลไปยัง
ท่วงทำนองและลีลาของบทร้อยกรองดังกล่าวแล้วด้วย

2. รูปแบบร่องรอยที่ "นายผี" คิดขึ้นใหม่

แม้ "นายผี" จะมีความเห็นว่า การสร้างสรรค์งานประพันธ์ของเขาด้วยแบบวิธีเก่าที่เป็นแบบวิธีที่เขารู้จักมาก่อนที่จะคิดประดิษฐ์สิ่งอันใดทั้งสิ้นขึ้นมา¹ แต่ก็มิได้หมายความว่า "นายผี" จะพอใจให้กฎเกณฑ์ตนเองอยู่กับรูปแบบเก่าโดยไม่สร้างรูปแบบใหม่ขึ้นมาแต่อย่างใด เพราะในบทความเรื่องเดียวกันนั้นเอง "นายผี" ก็ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

แบบวิธีการเขียนภาพยกลอนนี้ แต่ก่อนเราได้อาศัยอย่างจำกัด, เช่นเดียวกับทำนองเพลงแบบจะเข้ของไทยเรา ซึ่งไม่ผู้จะมีผู้คิดแต่งทำนองใหม่เพิ่มเติม. กวีผู้จริงจังย่อมไม่ถือแบบวิธีเหล่านี้เป็นตาย, หากแต่จะคิดแต่งแบบวิธีใหม่ ๆ ขึ้นอยู่เสมอ, เช่น น.ม.ส. เป็นต้น ...²

ด้วยความเห็นดังกล่าว "นายผี" จึงได้สร้าง "แบบวิธีใหม่ ๆ" หรือรูปแบบใหม่ขึ้นไม่น้อยกว่า 10 ชนิด

รูปแบบร่องรอยที่ "นายผี" คิดขึ้นใหม่นี้ เมื่อนำมาจำแนกประเภทตามลักษณะของงานสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบร่องรอยที่ดัดแปลงจากคำประพันธ์ดั้งเดิมของไทย และรูปแบบร่องรอยที่ดัดแปลงจากคำประพันธ์ต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 รูปแบบร่องรอยที่ดัดแปลงมาจากคำประพันธ์ดั้งเดิมของไทย

2.1.1 ฉันท ฉันทเป็นคำประพันธ์ที่กวีโบราณได้ถ่ายทอดแบบจากฉันทบาลีในคัมภีร์วาทวิทยา แล้วนำมาเพิ่มสัมผัสบังคับเพื่อให้เกิดความไพเราะตามแบบนิยมของไทย ฉันทไทยที่ถ่ายทอดมานี้มีทั้งสิ้น 108 ชนิด เป็นฉันทวรรคผลฤทัย 81 ชนิด และฉันทมาตราพฤติ 27 ชนิด

¹ ธีศณี พลจันทร์ ศิลปการแห่งภาพยกลอน โดย ศรัณภราราบุร (นามแฝง) หน้า 57

² ด. หน้า 51

เมื่อนำคำประพันธ์ประเภทสั้นของ "นายผี" ไปลอบเทียบกับสั้นทั้ง 108 ชนิด พบว่า มีสั้นที่อยู่ 2 ชนิดที่แตกต่างออกไป สั้นทั้ง 2 ชนิดของ "นายผี" ได้แก่

2.1.1.1 สั้น 12 เป็นรูปแบบร้อยกรองชนิดใหม่ชนิดแรกปรากฏในงานประพันธ์ของ "นายผี" คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2484 ในหนังสือเอกชน โดย "นายผี" ระบุว่า เป็น "สั้นปริศนา" ซึ่ง นายผีแต่งบอกถึงความในใจของเขา"¹ สั้นชนิดนี้มีลักษณะดังตัวอย่าง

ประดิษฐ์คำจะรำ ร้อง	จู่จะเคื่องกะนั่งนาน
(1) <u>ประดิษฐ์คำเพราะรำกาย</u>	ขณะก็ <u>ประดิษฐ์คำ</u>
(2) <u>อนาถนิตถนิลจา</u>	วร สันทรประจวบกรรม
ละล่องลอบละลิวังม	พรภาคนภาภา
มิเพียงพอชะลอพัก	ตร เอยณของหา
สู่โล่สีลวราอา	คันอันทร เอมอร
(3) <u>มิเคยเรามีเคารพ</u>	ดนตรีเกษียรดิกร
ทะนงจิตมิคิดหยวน	ฤจะยอบยา เบงโคร

สั้นทั้งที่มีลักษณะที่น่าสังเกต คือ มีการนำสีลาของ กลบทลารักษ์กรณ และกลบทละลอกแก้วกระทบฝั่ง มาใช้ในการประพันธ์ ดังจะเห็นได้ว่าในบาท (1) "นายผี" ใช้คำ "ประดิษฐ์คำ" ในตอนต้นวรรคของวรรคหน้า และ ตอนท้ายของวรรคหลัง ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลบทลารักษ์กรณซึ่ง 2 คำแรกกับ 2 คำท้ายวรรคเป็นคำซ้ำกัน ดังนี้

ส่งสารกายหมายมิตรคิดส่งสาร

ประมาณจิตรนิตเพราะเชื่อเหลือประมาณ เสียดายการที่คิดเปล่าเคঁร่าเสียดาย

ประจุมจารึกวัดพระเชตุพน

¹ สักนี้ พลสันทร "ประดาจิตร" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

ส่วนบาทที่ (2) และ (3) เป็นการซ้ำคำและเสียงของคำด้วยตัวสลับ
ของกลบทละลอกแก้วกระทบฝั่ง ดังจะเปรียบเทียบให้เห็นดังนี้

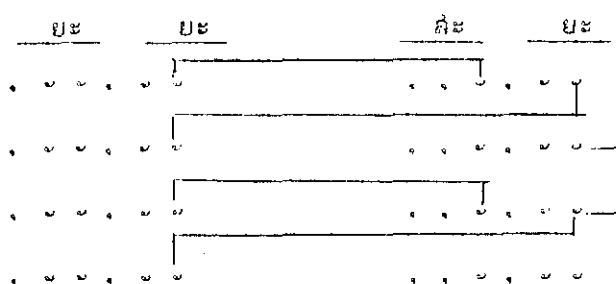
อ ส ร อ ส ร	อ ส ร อ ส ร
โอ้แสนรักโอ้ศักดิ์เราไม่เท่าถึง	โอ้แสนรักโอ้ศักดิ์เราไม่เท่าถึง
ส ว ม ส ว ม	ส น อ ส น อ
แล้วมาดสาวทหมายไม่ว่ายศฝั่ง	ลงนอนอิงแล้วฝั่งอึ้งร้างเพียงเพียร

ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน

ส่วนสั้นของนายผี เป็นดังนี้

อ น จ อ น จ	
อนาถจิตอนิจจา	วรสันทรประจวบกรรม
สล่องลอยละลืออัม	พราคนภาภา
.....	
ม ค ร ม ค ร	
มีเคยเรามีเคารพ	คนุรักษ์เกียรติกร
ทะนงจิตมีศิตหยอน	ถูระยอบบำเบงไกร

ผังภูมิ สันที่ 12 ที่ "นายผี" คิดขึ้นใหม่ มีดังนี้

จะเห็นว่า "นายผี" ได้จัดคณะของสันักขึ้นใหม่โดยกำหนดเป็นแบบแผน
ดังนี้

คณะ บทหนึ่งมี 2 บาท บทหนึ่งมี 2 วรรค วรรคหน้า 6 คำ
วรรคหลัง 6 คำ โดยกำหนดให้วรรคหน้าประกอบด้วย ยะคณะ กับ ยะคณะ และวรรคหลัง
ประกอบด้วย สะคณะ กับ ยะคณะ

สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคหน้าบาทแรกจะส่งไปยังคำที่สามของวรรคหลัง
บาทเดียวกัน และคำสุดท้ายของวรรคหลังบาทแรกจะส่งไปยังคำสุดท้ายของวรรคหน้าบาทโท
และหากจะแต่งมากกว่า 1 บท คำสุดท้ายของบทต้นจะส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคหลัง
บาทเอกด้วย ซึ่งเป็นการส่ง รับ สัมผัสในลักษณะเดียวกับสันัก 12 โดยทั่วไปนั่นเอง

สันัก 12 ของ "นายผี" นั้นนอกจากจะใช้ประพันธ์ร้อยกรองชื่อ
"ประดาจิรัฐ" แล้ว ยังใช้ประพันธ์ร้อยกรองชื่อ "ต้อนรับนักปราชญ์" ในสยามสมัย
อีกบทหนึ่งด้วย

สันัก "ต้อนรับนักปราชญ์" มีความว่า

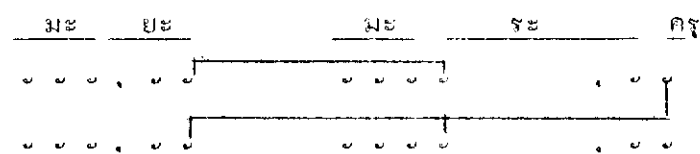
พระองค์วรธพระอันวงศ์	จรวรรณวราภา
เสด็จเมื่อสยามมา	ณ สมัยสมองหมาง
สมองเมื่อสยามใหม่	ฉะไชยราง่าง
สดั่งเข็ญเล่ห์ทาง	คณะทูตลัทธิอน ¹

2.1.1.2 สันัก 13 เป็นสันักขึ้นใหม่อีกชนิดหนึ่งที่พบในร้อยกรอง
ของ "นายผี" สันักชนิดนี้มีลักษณะดังนี้ คือ

¹ อดิ พจนันท์ "ต้อนรับนักปราชญ์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

โธ...โธ...สุดจะฮับอาย	เออมาห่างหาย	อหังการ
รับใช้ใครนะไหว้วาน	ภาลุดทนทาน	ณ เจริญทอง
ภาฎกหลอกบทันตรอง	ตริกแนในลุ่มอง	เพราะมีนโมห์
อวดเออเราละเอื่องโซ	งามมมงามโง	บงามข้า ¹

แสดงเป็นผังภูมิต่างนี้

จากแผนผังนี้ อธิบายได้ว่า "นายผี" ได้จัดคณะสันักขึ้นใหม่โดยนำคณะที่มีอยู่เดิมมาจัดเรียงโดยลำดับ คือ มหะณะ ยะณะ มหณะ ระณะ และครุสอย 1 ตัว แล้วจัดแบ่งวรรคเสียใหม่ กำหนดเป็นแบบแผน ดังนี้

คณะ บทหนึ่งมี 13 คำ แบ่งเป็น 3 วรรค วรรคแรก 6 คำ วรรคที่สอง 4 คำ และวรรคที่สาม 3 คำ นับบทหนึ่งเป็นหนึ่งบท

สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่สอง และถ้าจะแต่งมากกว่า 1 บท จะต้องให้คำสุดท้ายของบท (บาท) สัมผัสสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่หนึ่งในบทถัดไปเสมอ

สัมผัส 13 นี้ มีอยู่เพียง 4 บท แต่งแทรกอยู่ระหว่างลำลีสัมผัสและภาพยัดบัง ในบทร้อยกรองชื่อ "อหังการกับอนหังการ"

¹ วัคณี พลสันทร "อหังการกับอนหังการ" โดย นายผี (นามแฝง)

2.1.2 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากกลอนสี่ กลอนสี่ตามที่ปรากฏในหนังสือ

ประชุมสำเนา ของหลวงธรรมารัตนัท มีลักษณะดังนี้

กลอนสี่¹

ปกติ 4 อักษร เป็นกลอน 2 กลอนเป็นคำ 2 คำเป็นบท

.....

อีกกลอนสี่นั้น	โดยปักษัตโย
เรียงเรียบเทียบใน	แบบไว้งจำ
สัตว์รกละสี่	วิธกมจำ
จำแนกแจกท่า	สี่ผัดผัดจง

ส่วนลักษณะร้อยกรองของ "นายผี" ที่ดัดแปลงมาจากกลอนสี่เป็นดังนี้

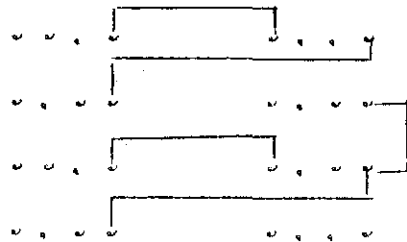
มออันโต เต็ม	เข้มและคำรน
ฉิวอันโล่ถน	บ่ต้องแต่ง เต็ม
แต่งและตั้ง เต็ม	เต็มบ่เล่าะ เสริม
ทิ้งบ่ท้าว เต็ม	ทุกวิธียา ²

เมื่อนำบทร้อยกรองทั้งสองมาเทียบกัน จะพบว่า "นายผี" ได้ จำนวนคำในวรรค กับสัมผัสระหว่างวรรคหน้า วรรคหลังของคำกลอนที่ 1 และสัมผัสระหว่างบทไว้เหมือนเดิมทุกประการ มีที่เปลี่ยนแปลงไปก็แต่เฉพาะสัมผัสระหว่างวรรคในบาทโท ซึ่ง "นายผี" ละเสียเท่านั้น

¹ ร่องอำมาตย์เอกหลวงธรรมารัตนัท (ตึก จิตรตึก) ประชุมสำเนา หน้า 60

² อัศนี พลจันทร "กาสั่งอยู่ที่ไหน" โดย นายผี (นางแม่จ) ถ้อยคำสมัย

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า "นายผี" มักจะแทรกเสียงลงไปในวรรคต่าง ๆ ด้วย โดยเฉพาะร้อยกรองใน "ทฤษฎีกรรมกลางที่ราบสูง" มีลักษณะการแทรกเสียงลงที่น่าสนใจ ดังจะอธิบายด้วยแผนผัง ดังนี้

เขาชาตกระเด็น, เล้งทุรชาติ
เลือดทะสักราต, น้ำลยตลยอง!
เขา เกกก็แปลบ, แทบใจพังพอง
โลหะสังรัง, เหลือจะร¹

การที่ "นายผี" ละสัมผัสระหว่างวรรคในบาทโท และเพิ่มเสียงครุ ลง เช่นนี้ ทำให้ร้อยกรองชนิดนี้มีลักษณะคล้ายกับสันต์ 8 เป็นอันมาก นับว่า "นายผี" สามารถนำลักษณะเด่นของคำประพันธ์ 2 ชนิดมารวมไว้ในชนิดเดียวกันได้อย่างน่าสนใจไม่น้อย

2.1.3 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากกานต์สันต์ หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรติก)

อธิบายลักษณะของกานต์สันต์ไว้ในหนังสือประชุมสำเนา ว่า

อนึ่งกานต์สันต์นั้น บัญญัติ 2 กลอนเป็นคำ จำกัด 3 คำ (กลอน) เป็นบท ในที่สุดของคำ

ที่ 1 ที่ 2 มีสัมผัสก็อย่างกานต์สุภาพ และมาต่างกันแต่อักษรที่สุดของกลอนที่ 1 แห่งคำที่ 3

นั้น ต้องมารับสัมผัสกับที่สุดของกลอนที่ 2 แห่ง คำที่ 2 ในบทเดียวกัน และกลอนที่ 2

¹ อังศิ พลสันทร "ทฤษฎีกรรมกลางที่ราบสูง" โดย "นายผี" (นามแฝง)

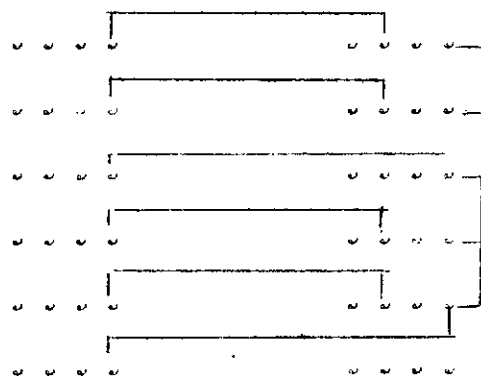
ของคำที่ 3 นับเป็นกลอนทั้ง (ไม่ต้องสัมผัสต่อกับกลอนต้น) แต่ที่จุดของกลอนทั้งนั้น ต้อง
 คู่กันไปสัมผัสกับที่จุดของกลอนที่ 2 แห่งคำที่ 1 ในบทต่อไป มีสัมผัสเกี่ยวกับจุดลงต้น
 นอกนั้นไม่บังคับ¹

กาพย์ตั้งที่หลวงธรรมโฆษิตรวบรวมไว้มี 8 ชนิด นับตั้งแต่กาพย์ 2 คำ
 จนถึงกาพย์ 9 คำ แต่ชนิดที่มีลักษณะใกล้เคียงกับบทกรองของ "นายผี" มากที่สุดคือ
 กาพย์ตั้ง

กาพย์ตั้งที่ปรากฏในประชุมลำนำ มีลักษณะดังนี้

กาพย์ตั้ง²

บัญญัติ 4 อักษร เป็นกลอน 2 กลอนเป็นคำ

สี่อักษรสร

กาพย์ตั้งจำกัด

ทำเพียบเพียบวาง

บอกอย่างบัญญัติ

ตามที่ท่านจัด

ไว้แต่ก่อนมา

¹ รองศาสตราจารย์เอก หลวงธรรมโฆษิต (ปีก ดิตรพิภ) ประชุมลำนำกลอน

² ด. หน้า 128

วรรคตอนกำหนด	ตามบทที่ว่า
สัมผัสพดจอง	ให้ต้องอัตรา
ตรองตรักศึกษา	จำจง เชนใจ

นำบทร้อยกรองของ "นายผี" จาก "น้ำกับไฟ"¹ มาเทียบได้ดังนี้

ใจบ่จอดรัก	จักไถ่กละทาน
ไอ้ที่ใครครอง	ปองจักป่วยการ
ใครบ่รำคาญ	คิดกะนั่งครวญ

และ

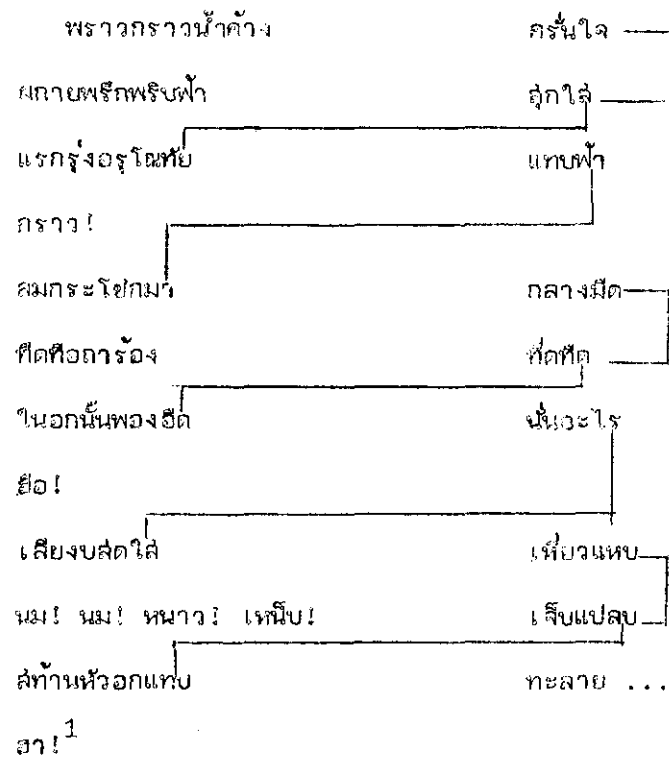
ใจบ่จอดรัก	จักลุดชอกช้ำ
ไอ้อาสัยสัว	กลัวจะเป็นกรรม
ใครสักแนะนำ	นั้นไม่เห็นผี

จากการเปรียบเทียบจะเห็นว่า "นายผี" ได้คงจำนวนคำใน 1 วรรค, จำนวนวรรคใน 1 คำกลอน, จำนวนคำกลอนใน 1 บท และสัมผัสระหว่างคำกลอนที่ 2 กับ คำกลอนที่ 3 ไว้เหมือนเดิมทุกประการ มีที่เปลี่ยนแปลงไปก็แต่เฉพาะสัมผัสระหว่างวรรคใน คำกลอนที่ 1 และคำกลอนที่ 2 เท่านั้น กล่าวคือ "นายผี" ได้เลื่อนตำแหน่งคำรับสัมผัสจาก คำที่ 2 ของวรรคหลัง ขึ้นมาเป็นคำที่หนึ่งของวรรคหลังแทนการรับสัมผัสในลักษณะดังกล่าวนี้ ทำให้บทร้อยกรองของ "นายผี" มีลีลารวดเร็วและกระชับกว่ากานตส์ตันที่เป็นแบบฉบับเล็กน้อย

2.1.4 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากกานตส์ตันและโคลงสี่ด้น ร้อยกรองชนิดนี้

เป็นร้อยกรองที่เกิดจากการผสมผสานของร้อยกรองโบราณ 2 ชนิด คือโคลงสี่ด้น และ กานตส์ตัน เท่าที่พบมีอยู่เพียง 3 บท ใจความต่อเนื่องกัน ดังนี้

¹ อดิ พงษ์นทร "น้ำกับไฟ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ฉากร้อยกรองที่ยกมาข้างต้น จะพบลักษณะผสมผสานของร้อยกรองโบราณ

ทั้งสองชนิด ดังนี้

- จำนวนวรรคใน 1 บท : มี 6 วรรคตามลักษณะกานต์ 4 ตัน
- จำนวนคำในวรรค : วรรคหน้ามี 4 คำเหมือนกานต์ 4 ตัน
แต่วรรคหลังมี 2 คำเหมือนโคลงสี่ด้น
- สัมผัสระหว่างวรรค : ละสัมผัสเช่นเดียวกับโคลงสี่ด้น

¹ อัศนี พลจันทร "ลู่ตใจ!" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

- สัมผัสระหว่างบาท : คำสุดท้ายของบาทแรกสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของบาทที่สอง (ใจ - ใจ, ฝืด - ฝืด, แหบ - แหบ) และคำสุดท้ายของบาทที่สองสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคหน้าในบาทที่สาม (ใจ - หัย, ฝืด - ฮืด, แหบ - แหบ) เหมือนกานตีสัติน
- สัมผัสระหว่างบท : คำสุดท้ายของบาทที่สามสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคหน้าในบทที่หนึ่ง (ฟ้า - มา, ไร - ไร) คล้ายกับการสัมผัสสัมผัสระหว่างบทของโคลงต้น จะต่างกันไปที่แต่โคลงต้นสัมผัสจากคำสุดท้ายของบทต้นไปยังคำสุดท้ายของวรรคหน้าบาทที่สอง เท่านั้น

ส่วนคำว่า กราว! ฮือ! อา! นั้นถือเป็นเพียงคำเลียนเสียงธรรมชาติ "นายผี" เพิ่มเข้ามาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการหรือความรู้สึกคล้ายตามยิ่งขึ้นเท่านั้นไม่ถือว่าเป็นส่วนสำคัญในฉันทลักษณ์แต่อย่างใด

2.1.5 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวนกลอนสาม หลวงธรรมาภิรมย์ได้อธิบายลักษณะของสำนวนกลอนไว้ใน ประชุมสำเนา ว่า "สำนวนกลอน สดเป็นอัตราวรรค คือในวรรคแลวรรค มีอักษรไม่เหมือนกัน"¹

สำนวนกลอนที่หลวงธรรมาภิรมย์รวบรวมไว้มี 7 ประเภทใหญ่ ๆ นับตั้งแต่สำนวนกลอนสาม จนถึงสำนวนกลอนเก้า โดยในสำนวนกลอนแต่ละประเภทรูปนั้นจะแบ่งเป็นชนิดย่อยลงไปตามจำนวนคำที่ปรากฏในวรรคหลังซึ่งจะมีตั้งแต่ 4 คำจนถึง 9 คำ หากแต่ไม่มีชื่อเรียกเฉพาะแต่อย่างใด คงรวมเรียกไปตามประเภทคือ สำนวนกลอนสาม สำนวนกลอนสี่ หรือ สำนวนกลอนห้า ดังนี้ เป็นต้น

¹ ร่องอักษรด้ายเอก หลวงธรรมาภิรมย์ (เด็ก จิตรกร) ประชุมสำเนา หน้า 64

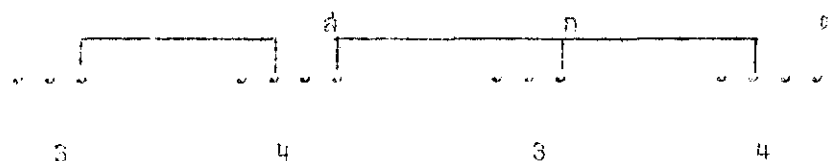
เมื่อนำร้อยกรองของ "นายผี" ใน "การุณกรรมกลางที่ราบสูง" มาเปรียบเทียบกับสำนวนกลอนทั้ง 7 ประเภทที่หลวงธรรมารักษ์รวบรวมไว้ พบว่า ร้อยกรองจำนวน 2 บท มีลักษณะใกล้เคียงกับ "สำนวนกลอนสาม" ที่บัญญัติจำนวนตัว 3 กับ 4 เป็นอย่างมาก

ลักษณะ "สำนวนกลอนสาม" ตามที่หลวงธรรมารักษ์รวบรวมไว้ เป็นดังนี้

สำเนา (กลอน) 3¹

บัญญัติ 3 กับ 4 บ้างรับ 2 บรรทัดเป็นคำ

2 คำเป็นบท

สามคำสาม

จัดตามบทไข

เป็นคำใน

เช่นไขสี่คู่

สามคำสี่

ครบสี่คำไข

เป็นสองตอน

เป็นกลอนหนึ่งคำ

ส่วนร้อยกรองของ "นายผี" มีลักษณะดังนี้

ได้, อธิบาย ...

กันหลุม,

เกรี้ยวอยู่กลางใจ ...

ความเกลียดแค้น,

เปลี่ยนเปลี่ยนลงไป ...

เลือดทะลักไหล

ลงอยู่บ้านนอน²

¹ ร่องสำนวนยี่เอก หลวงธรรมารักษ์ (เด็ก สัตร์) ประชุมสำเนา หน้า 64

² อดี ทวีสินกร "การุณกรรมกลางที่ราบสูง" โดย นายผี (นามแฝง)

เมื่อนำมาจัดรูปใหม่โดยเลื่อน "โอ้, อมิลลา" ไปไว้วรรคหลัง จะทำให้
ร้อยกรองบทนี้มีรูปแบบคล้ายกับ "สำเนียงกลอนสาม" ดังนี้คือ

	โอ้, อมิลลา ...
มันหมุนมา,	เกรี้ยวอุกกลางใจ ...
ยาวนานเหลือเกิน	เปรี้ยงเปรี้ยงลงใจไป ...
เลือดทะสีกไหล,	ลงอยู่นานนอง

จะเห็นได้ว่า ร้อยกรองของ "นายผี" มีจำนวนคำ สัมผัสระหว่างบาท และ
สัมผัสระหว่างบทเหมือนกับ "สำเนียงกลอนสาม" ทุกประการ มีที่เปลี่ยนไปคือสัมผัสระหว่าง
วรรคซึ่ง "นายผี" ละเสีย และการใช้วรรคขึ้นกันซึ่ง "นายผี" ใช้วรรคที่ลงเ้าในบาทเอก
เป็นวรรคขึ้นต้นแทนวรรคที่หนึ่งเท่านั้น

2.1.6 ร้อยกรองที่ดัดแปลงมาจากสำเนียงขลิบ สำเนียงขลิบเป็นกลอนชนิดหนึ่ง
ที่มีลักษณะแตกต่างไปจากกลอนอื่น ๆ ตรงการลงสัมผัสระหว่างบท กล่าวคือ สำเนียงขลิบจะลง
สัมผัสจากคำสุดท้ายของบทต้นไปยังคำสุดท้ายของวรรคแรกในบทถัดไปเสมอ ขณะที่กลอนอื่นจะ
ลงสัมผัสจากคำสุดท้ายของบทต้นไปยังคำสุดท้ายของบาทเอก

สำเนียงขลิบที่หลวงธรรมารัตนธรรมไว้มิ 7 ประเภทใหญ่ ๆ นับตั้งแต่สำเนา
3 สังขลิขถึง สำเนา 9 สังขลิข และในลำดับแต่ละประเภทก็จะแยกชนิดย่อยลงไปตามจำนวน
คำที่ปรากฏในวรรคหลัง ซึ่งจะมีตั้งแต่ 4 คำจนถึง 9 คำ เช่นเดียวกับสำเนียงกลอน

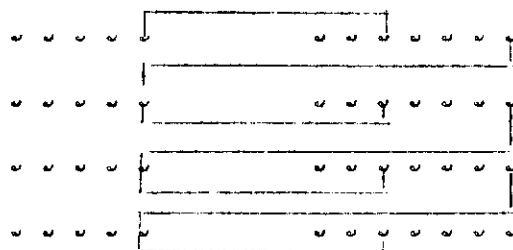
สำเนียงขลิบที่ "นายผี" นำมาดัดแปลงเป็นคำประพันธ์ชนิดใหม่นี้มี 2 ชนิด
คือ สำเนา 5 สังขลิข และสำเนา 6 สังขลิข ดังจะกล่าวถึงโดยละเอียด ดังนี้

2.1.6.1 ร้อยกรองที่ดัดแปลงมาจากสำเนา 5 สังขลิข สำเนา 5 สังขลิข
ตามที่หลวงธรรมารัตนธรรมไว้มิมีลักษณะ ดังนี้

สำเนา 5 สังขลิก¹

บัญญัติ 5 กับ 7 บังคับ 4 เปนวรรค

วรรคต้น 5 คำ วรรคสอง 7 คำ วรรคสาม 5 คำ วรรคสี่ 7 คำ

หักกับเจ็ดเล็งแจ่ง

ตามตำแหน่งสำเนาคณะ

กำหนดคระยะ

วางสังหระลงไว้ตามวรรค

ให้เห็น เช่นประจักษ์

แนกกระทักที่โน้ลำนเา

เก็บบรรจบทบเท่า

ตามเจื่อนเจอย่าง งง ลงน

ส่วนร็องกรองของ "นายผี" จัดเป็นบทละ 3 วรรค ดังนี้

ลงทงที่โยยทัว	อุดเ้าสุดตัว	ทอมีนคือ
ตัวกำล้งวึ่งหรือ	เข้าเ้าวบหือ	บห่างหาย
โตกำล้งเลศ่าย	สิงอยู่ลุดล่าย	ลพพานยพ
กำล้งพล้งรุดริบ	ใครจะอาณบิบ	บครั้นครือ ²

ซึ่งกลอนลักษณะนี้อาจจัดวรรคใหม่ด้วยการรวบวรรคที่สองและวรรคที่สามเข้าด้วยกัน จะได้รูปแบบเช่นเดียวกับ "สำเนา 5 สังขลิก"

¹ รองอำมาตย์เอก หลวงธรรมาภิวัฒน์ (ดิ็ก จิตรดิ็ก) ประชุมสำเนา หน้า 329

² อัศนี พลจันทร "กำล้งอยู่ไหน?" โดย นายผี (นามแฝง) ลายมลัมย์

สมท่งที่โงยท้ว	สุดเข้าสุดตัวทอมีนคือ
ตัวกำส้งวิ่งหรือ	เข้าตัวบหือบห่างหาย
โตกำส้งเล็กข่าย	สิงอญูสุดส่ายสฬานฮัพ
กำส้งหลังรูตรับ	ใครจะอาจปีบบครันครือ

จะเห็นได้ว่ารูปแบบร้อยกรองที่จัดขึ้นใหม่นี้มีลักษณะสอดคล้องกับ "สำเนา 5 สังขลิก" เกือบทุกประการ นับตั้งแต่จำนวนคำในแต่ละวรรค สัมผัสระหว่างบาทและสัมผัสระหว่างบท จะต่างไปก็เฉพาะสัมผัสระหว่างวรรคที่ "นายผี" เปลี่ยนตำแหน่งรับสัมผัสในวรรครับกับวรรคลง จากคำที่สามมาเป็นคำที่สี่เท่านั้น

จึงอาจกล่าวได้ว่า "นายผี" ได้อาศัยลักษณะพื้นฐานของสำเนา 5 สังขลิก มาดัดแปลงเป็นร้อยกรองแบบใหม่ โดยการเปลี่ยนตำแหน่งสัมผัสระหว่างวรรค แล้วแบ่งวรรคหลังของ "สำเนา 5 สังขลิก" ออกเป็น 2 ส่วน ให้ส่วนแรกมี 4 คำ และส่วนหลัง 3 คำ แล้วกำหนดให้เป็น 1 บท "ร้อยกรองที่ดัดแปลงมาจากสำเนา 5 สังขลิก" จึงมีแบบแผนกำหนดได้ดังนี้

จำนวนคำ บาทหนึ่งมี 3 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคสอง 4 คำ วรรคสาม 3 คำ นับบาทหนึ่งเป็น 1 บท

สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคแรกจะส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่สอง และถ้าแต่งมากกว่า 1 บท คำสุดท้ายของบทหนึ่งจะส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคแรกในบทต่อไปด้วย

ร้อยกรองชนิดนี้มีอยู่เพียง 3 บท โดยปรากฏเป็นอิสระ 2 บทตั้งตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น และปรากฏเชื่อมโยงอยู่กับกาพย์บังอีก 1 บท ดังตัวอย่าง

ร้อยกรองที่ดัดแปลง				
จากสำเนา	{	กำส้งอันแรงรน	ตั้งช้างช่ามาญ่น	ตกรันมา
5 สังขลิก		ริงหลุนผลุนผลันผวา	โศตบรอร่า	ทะสึงผาง

ภาพยัณต์	เล่ห์ภูสราแรงลมแล่นกลาง	เวหาเหินวาง	วู่วับเว้นเวลา
	เกลียวเขือกถึงเขมิงเกร็งพา	ขาดผางพรางผวา	ก็รอดบ่ว่ายเวหน ¹

2.1.6.2 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำเนา 6 สังขลิก สำเนา 6 สังขลิกที่

"นายผี" นำมาดัดแปลงนี้ มีอยู่ 2 ชนิดด้วยกัน คือ สำเนา 6 สังขลิก แบบบัญญัติ 6 กับ 7 และ สำเนา 6 สังขลิก แบบบัญญัติ 6 กับ 8 ซึ่งมีลักษณะดังนี้

2.1.6.2.1 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำเนา 6 สังขลิกแบบบัญญัติ 6 กับ 7

ร้อยกรองชนิดนี้เป็นร้อยกรองที่พบมากที่สุดใ้บรรดาร้อยกรองที่ดัดแปลงมา คือมีจำนวนถึง 15 บทด้วยกัน โดยปรากฏอยู่ในบทร้อยกรองชื่อ "สุดใจ!" ดังตัวอย่าง

เหลียวมองดูไป	โอ้อึกหลับไหล	ทิ้งล่องรา
ล่ำรรูปอกหญิงอำพา	ทั่วทั้งโลกา	บเคียมทาน
เปลือกตาปิดสนิทโง่งนาน	ชนตายาวยาน	และยั้งจน
ผิวพรรณผุดผาดอร่า	โอ้อึกนิ่งนอน	บ่มีกโฉน
นิครูปจูบผอมชอมไป	เหือดแห้งหาบใจ	ลท่อนทวน ²

ร้อยกรองข้างต้นนี้เมื่อมาจัดวรรคใหม่โดยรวบวรรคที่ล่องกับวรรคที่ล่ำมเข้าด้วยกัน ก็จะเทียบกับ "สำเนา 6 สังขลิก" ได้ดังนี้

¹ อัศนี พลจันทร "ถ้าสั่งอยู่ที่ไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

269 : 16 กรกฎาคม 2495

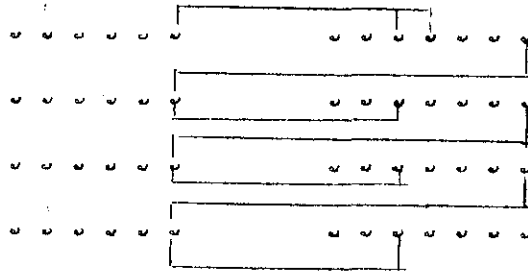
² อัศนี พลจันทร "สุดใจ!" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

274 : 16 สิงหาคม 2495

สำเนา 6 สังขลิก¹

บัญญัติ 6 กับ 7 บังคับ 4 วรรคเป็นบท

วรรคต้น 6 คำ วรรคสอง 7 คำ วรรคสาม 6 คำ วรรคสี่ 7 คำ

หูกกับเจ็ดจงกำหนด	ตามกโนบทเขื่องระเปียบ
จัดจำนวนทวนประเทียบ	มาเรียงเรียบไว้ตามระยะ
แจ้งจำกัดจัดสังหระ	ตามคณะในแบบบังคับ
สัมผัสคำตามลำดับ	จงเรียงรับกันให้เรียบร้อย

จากการเปรียบเทียบร้อยกรองทั้งสอง จะพบว่า ร้อยกรองของ "นายผี" มีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปจาก "สำเนา 6 สังขลิก แบบบัญญัติ 6 กับ 7" 4 ประการ คือ ประการแรก จำนวนคำในวรรคขึ้นต้น มีเพียง 4 คำ ประการที่สองตำแหน่งรับสัมผัสในวรรคหลังย้ายจากคำที่สามมาเป็นคำที่สี่ ประการที่สาม แบ่งช่วงวรรคหลังออกเป็น 2 วรรค วรรคแรก 4 คำ และวรรคหลัง 2 คำ และประการสุดท้ายนับ 1 บาทเป็น 1 บท ฉะนั้น "ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำเนา 6 สังขลิกแบบบัญญัติ 6 กับ 7" จึงมีลักษณะที่กำหนดเป็นแบบแผนได้คือ

จำนวนคำ บาทหนึ่งมี 3 วรรค วรรคแรก 6 คำ วรรคที่สอง 4 คำ วรรคที่สาม 3 คำ (ยกเว้นบาทแรกวรรคขึ้นต้นจะมี 4 คำ) นับบาทหนึ่งเป็นหนึ่งบท

¹ รองอำมาตย์เอก หลวงธรรมาภิรักษ์ (เล็ก จิตรเล็ก) ประชุมสำเนา หน้า 335

สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคแรกจะส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่สอง และเมื่อแต่งมากกว่า 1 บท จะต้องให้คำสุดท้ายของบทแรกส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคแรก ในบทต่อไปด้วย

2.1.6.2.2 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวน 6 สัณสิกแบบบัญญัติ

6 กับ 8 ร้อยกรองชนิดนี้มีลักษณะ เช่นเดียวกับร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวน 6 สัณสิกแบบบัญญัติ 6 กับ 7 เกือบทุกประการ จะต่างกันเฉพาะ จำนวนคำในวรรคที่สองซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น 5 คำ และ ตำแหน่งคำรับสัมผัสย้ายจากคำที่สี่มาเป็นคำที่ห้า เท่านั้น

ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวน 6 สัณสิกแบบบัญญัติ 6 กับ 8 มีลักษณะดังนี้

เด็กร้อยพันหมื่นแสนสลาย	หอบทิวโหดกระหาย	ทุกแห่งหน
โจนคิดแต่อุกสองคน	สองแขนอันแรงรณ	อย่ารู้หยุด
เพื่ออนาคตของโลกุต	จะรู้ให้จนลุด	กำลังชีพ ¹

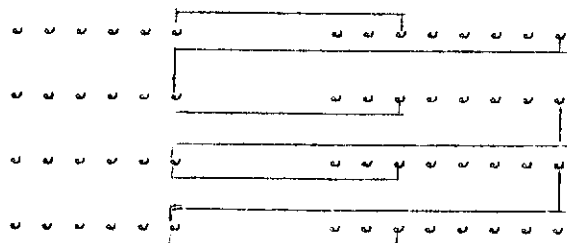
อาจเทียบได้กับสำนวน 6 สัณสิกแบบบัญญัติ 6 กับ 8 คือ

¹ อัศนี พลจันทร "สุดใจ!" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

สำเนา 6 สังขลิก¹

บัญญัติ 6 กับ 8 บังคับ 4 วรรคเพนบท

วรรคต้น 6 วรรคสอง 8 คำ วรรคสาม 6 คำ วรรคสี่ 8 คำ

หากกับแปดบรรจบจัด

ลัดดลัมผัสลงไว้ตามประเภท

อย่าให้เพี้ยนเสียงสังเกต

อย่าบังเหตุเห็นผิดคิดง่ายง่าย

ถ้อยคำกำหนดบทหมาย

อย่างเคลื่อนคลาบทเคลื่นเคลื่นวันสงหะ

ดูระบอบประกอบกะ

ให้ได้ระยะตอนกลอนสำเนา

เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยกรองทั้ง 2 บท แล้วจะพบว่า สิ่งที่ "นายผี" เปลี่ยนแปลงให้ต่างไปจากเดิมก็คือ ตำแหน่งรับสัมผัสในวรรคหลังที่ย้ายจากคำที่สามไปอยู่คำที่ห้า และการแบ่งวรรคหลังออกเป็น 2 ช่วง คือวรรคแรก 5 คำ และวรรคหลัง 3 คำ "ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำเนา 6 สังขลิก แบบบัญญัติ 6 กับ 8" จึงมีลักษณะบังคับ ดังนี้

จำนวนคำ บทหนึ่งมี 3 วรรค วรรคแรก 6 คำ วรรคสอง 5 คำ

วรรคสาม 3 คำ และนับบาทหนึ่งเป็นหนึ่งบท

สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคแรกจะส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่สอง แต่ถ้าวางมากกว่า 1 บท คำสุดท้ายของบาทต้น จะต้องส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคแรกในบทต่อไป

¹ รองอำมาตย์เอก หลวงธรรมมาภิรักษ์ (เล็ก จิตรตีก) ประชุมสำเนา หน้า 336

ร้อยกรองชนิดนี้ เท่าที่พบมีอยู่เพียง 3 บท แต่งเป็นบทสี่บาทร้อยกรอง

ชื่อ "สุดใจ!"

เท่าที่ได้ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ "ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวนสี่กษ" มาทั้งหมดนี้ สามารถสรุปลักษณะร่วมที่ "นายผี" ใช้เป็นหลักในการดัดแปลงได้ ดังนี้

- คงจำนวนคำในแต่ละบาท ไว้เท่าเดิม
- จัดแบ่งวรรคใหม่จากเดิม 2 วรรคเป็น 3 วรรค โดยคงจำนวนคำในวรรคหน้าไว้ แล้วขย้อจำนวนคำในวรรคหลังออกเป็น 2 ส่วน ให้ส่วนที่สองมี 3 คำเสมอ
- กำหนดสัมผัสให้คำสุดท้ายของวรรคหน้า (วรรคที่ 1) สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคกลาง (วรรคที่ 2) และถ้าจะแต่งมากกว่า 1 บท คำสุดท้ายของวรรคหลัง (วรรคที่ 3) จะต้องส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคแรกในบาทถัดไปเสมอ

การดัดแปลงรูปแบบของร้อยกรองด้วยการจัดวรรคและกำหนดตำแหน่งรับ-ส่งสัมผัสขึ้นใหม่เช่นนี้ มีผลให้ท่วงทำนองของร้อยกรองเปลี่ยนไป กล่าวคือ ร้อยกรองของ "นายผี" จะมีท่วงทำนองเนิบช้าและหนักแน่นกว่าเดิม เนื่องจากผู้อ่านต้องทอดจังหวะในการอ่านหรือเว้นช่วงการอ่านระหว่างวรรคนานกว่าเดิมเล็กน้อยนั่นเอง

2.1.7 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวนบทสี่กษ สำนวนบทสี่กษหลวงธรรมาภิรมย์รวบรวมไว้มีทั้งสิ้น 42 ลักษณะ¹ แต่ลักษณะที่ใกล้เคียงกับร้อยกรองของ "นายผี" มากที่สุดคือ สำนวนบทสี่กษ ปัญญัติ 5 กับ 7 ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

สำนวนบทสี่กษ²

ปัญญัติ 5 กับ 7 กับ 4 กับ 3 วรรคเป็นบท

วรรคต้น 5 คำ วรรคสอง 7 คำ วรรคสาม 4 คำ

.....

¹ รองอำมาตย์เอก หลวงธรรมาภิรมย์ (ฝึก จิตรกริก) ประชุมสำเนา หน้า 267 1 281

² ล. หน้า 272

แบบนี้ทำนยั้ง

จงกำหนดในบทจำกัด

สังเกตเลขใน

ส่วนร้อยกรองของ "นายผี" มีลักษณะ ดังนี้

มีน้อยปิดตาหู ผีเพราะไม่รู้ สิ่งที่เขาเกกหัวกรรมนั้น

แต่นี้มีน้องน้อย ถูไม่ถดถอย สิ่งจะไม่มีกรรมซ้ำกัน!

สิ่งจะไม่มีกรรมซ้ำกัน!

จากร้อยกรองทั้งสองบทนี้ จะเห็นลักษณะที่แตกต่างกัน คือ

จำนวนคำ สำนักบถสองกำหนดให้วรรคที่สี่องมี 7 คำ และวรรคที่สามมี 4 คำ ส่วนร้อยกรองของ "นายผี" กำหนดให้วรรคที่สี่องมี 4 คำ และวรรคที่สามมี 7 คำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า "นายผี" มีเจตนาที่จะสลับจำนวนคำในวรรคเสียใหม่

การสลับจำนวนคำในวรรคดังกล่าว ทำให้ตำแหน่งคำรับสัมผัสในวรรคต้องเปลี่ยนไปด้วย กล่าวคือ เปลี่ยนจากคำที่ 7 มาเป็นคำที่ 4 อันเป็นคำสุดท้ายของวรรคที่สี่องแทน ซึ่งการเปลี่ยนตำแหน่งคำรับสัมผัสในวรรคเช่นนี้ ได้ส่งผลให้ร้อยกรองของ "นายผี" มีท่วงทำนอง สละที่กระชับและรวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากไม่ต้องทอดสงหระรอสัมผัสนานเท่าเดิม

สัมผัส สำนักบถสองไม่กำหนดสัมผัสระหว่างบทไว้ให้ และในตัวอย่างที่ หลวงธรรมาภิมะตย์ยกมานั้นก็แต่งเป็นบทสั้น ๆ เพียงบทเดียว ฉะนั้น เมื่อ "นายผี" นำมา แต่งติดต่อกันมากกว่า 1 บทจึงต้องเพิ่มสัมผัสระหว่างบทขึ้นเอง โดยกำหนดให้คำสุดท้ายของ วรรคหลังในแต่ละบทใช้เสียงสระเดียวกันโดยตลอด

ดังนั้น หากจะกำหนดลักษณะบังคับของ "ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนักบถสอง" ก็จะได้ดังนี้

จำนวนคำ บทหนึ่งมี 3 วรรค วรรคแรก 5 คำ วรรคที่สอง 4 คำ วรรคที่สาม 7 คำ นับหนึ่งบาทเป็นหนึ่งบท

สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคแรกจะส่งสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของวรรคที่สอง และถ้าแต่งมากกว่า 1 บท คำสุดท้ายของวรรคที่สามในทุก ๆ บทจะต้องใช้สระเดียวกัน โดยตลอด

"ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากลำนับทล่อง" นี้ ปรากฏเป็นบทส่งท้ายของบท ร้อยกรองชื่อ "ทวฤณกรรมกลางที่ราบสูง" เพียง 2 บทที่ยกมาข้างต้นเท่านั้น

2.1.8 ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากบทล่อง บทล่องเป็นร้อยกรองสั้น ๆ 3 วรรค มีจำนวนคำในวรรคที่หนึ่งและวรรคที่สองเท่ากัน คืออาจมีได้ตั้งแต่ 2 คำจนถึง 9 คำ ส่วนวรรคที่สามจะมี 4 คำตายตัว (ยกเว้นบทล่องบัญญัติ 2 ที่มีเพียง 2 คำ) การรับส่งสัมผัสระหว่าง วรรคเหมือนก่าพย์ฉบับเก่า เท่าที่พบส่วนมากมักจะแต่งเป็นบทกลอนสำหรับเด็ก เช่น ผัดพ้อผัด ข้างจากรัด เทงใครไม่ได้, กะปุดกะปุด เจ้ากินข้าวบูด กินน้ำแกงเสียง, โตงเตงโตงเว้า กินแต่ของเขา ของตัวเก็บไว้ ฯลฯ เป็นต้น¹

บทล่องที่หลวงธรรมารามท้าวบรมไว้วินัยทั้งสิ้น 8 ชนิด แต่ชนิดที่มีลักษณะ ใกล้เคียงกับร้อยกรองของ "นายผี" มากที่สุด คือ บทล่อง (บัญญัติ 4) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

บทล่อง²

บัญญัติ 4 บังคับ 3 วรรคแปดบท

วรรคต้น 4 คำ วรรคสอง 4 คำ วรรคสาม 4 คำ

.....

บทล่องบัญญัติ

สี่คำจำกัด

สามวรรคเท่ากัน

¹ รองอำมาตย์เอก หลวงธรรมารามท้าว (ฝึก จิตรฝึก) ประชุมสำเนา หน้า 263 - 266

² ด. หน้า 264

เทียบเก่า

ตริตติตตี เจ้าไปกับพี่
เจ้ามากับใคร
โตงเตงโตงเว้า กินแต่ของเขา
ของตัวเก็บไว้

สามารถนำร้อยกรองของ "นายผี" มาเทียบได้ดังนี้

เขา เกกละห้อย	คิดถึงน้องน้อย	ที่กลางท้องนา
เคยนอนในหนอง	เด็กน้อยประคอง	ลูบแข้งลูบขา
เขา เกกละห้อย	โอ้โอ้น้องน้อย	พี่ต้องจากมา
มีกรรมจำไกล	เพราะเพื่อน้อยใจ	ไม่เอ็นดูรา
ถูกทวงค่าเช่า	กลับแก่งซ้ายเรา	ให้เขาไปฆ่า
หันมองรถคู่	ดำมืดมองดู	หัวใจนักหนา

จะเห็นได้ว่า ร้อยกรองของ "นายผี" มีลักษณะตรงตามบัญญัติของบทสองทุกประการนับตั้งแต่จำนวนคำในแต่ละวรรค ตลอดจนถึงสัมผัสระหว่างวรรค จะมีที่แปลกไปจากเดิมบ้างก็เฉพาะความยาวของบทร้อยกรองที่แต่งต่อเนื่องกันถึง 10 บท และสัมผัสระหว่างบทที่ "นายผี" เพิ่มเข้าไปเพื่อเชื่อมบทสองแต่ละบทเข้าด้วยกัน อันเป็นลักษณะที่ไม่ปรากฏในบทสองของเก่า เนื่องจากบทสองของเก่าั้นจะแต่งเป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ เพียงบทเดียว ไม่ปรากฏว่ามีการนำมาผูกเป็นเรื่องราวติดต่อกันแต่อย่างใด การที่ "นายผี" นำบทสองมาแต่งเป็นเรื่องราวติดต่อกันเช่นนี้จึงนับว่าเป็นความคิดริเริ่มที่น่าสนใจไม่น้อยทีเดียว

"ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากบทสอง" มีลักษณะที่เป็นแบบแผน ดังนี้

จำนวนคำ บทหนึ่งมี 3 วรรค วรรคละ 4 คำเท่ากันทุกวรรค

สัมผัส คำสุดท้ายของวรรคแรกจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สอง และ

ถ้าแต่งมากกว่า 1 บท คำสุดท้ายของวรรคที่สามในแต่ละบทจะต้องลงสัมผัสไปยังคำสุดท้ายของบทถัดไปเสมอ

"ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากบทกลอน" นี้ นอกจากที่ปรากฏใน "ทฤษฎีบทกลอนที่ราบสูง" แล้ว ก็ไม่ปรากฏในบทร้อยกรองอื่น ๆ อีกเลย

2.2 รูปแบบร้อยกรองที่ดัดแปลงมาจากคำประพันธ์ต่างประเทศ "นายผี"

นำคำประพันธ์ที่เรียกว่า "กลอนเปล่า" มาใช้ ซึ่งเข้าใจว่าน่าจะดัดแปลงมาจากคำประพันธ์ต่างประเทศ "นายผี" อธิบายลักษณะของกลอนเปล่าไว้ดังนี้

... กลอนเปล่านั้นก็คือ แบบวิธีการเขียนกาพย์กลอนอย่างใหม่ ซึ่งไม่เื้อ้อาสัยต่อกฎข้อบังคับที่ค่อนข้างจุกจิกของแบบวิธีต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ในขณะนั้น. กลอนเปล่า หรือ กลอนปลอดสัมผัส มิได้หมายถึงแต่เพียงกลอนที่ละทิ้งสัมผัสแต่อย่างเดียว หรือละทิ้งสัมผัสอย่างสิ้นเชิง. แท้จริงกลอนเปล่านอกจากจะได้อะไรกฎแห่งการวางสัมผัสแล้ว ยังได้อะไรกฎอื่น ๆ เป็นต้นว่าสังหะเสียงสูงต่ำ และน้ำหนักเปรียบเทียบของคำด้วย; แต่ขณะเดียวกันกลอนเปล่าก็มิได้หมายถึงการละทิ้งสัมผัสหรือลักษณะอื่น ๆ อย่างหนึ่งอย่างใด. โดยสิ้นเชิง, กลอนเปล่าที่ว่าไม่เื้อ้อาสัยต่อสัมผัส ก็ยังมีสัมผัสในใบบางแห่ง, เพียงแต่ว่าผู้แต่งได้จัดระบบเสียใหม่, ไม่ถือกฎการวางสัมผัสแบบเก่าเท่านั้น. ด้วยเหตุนี้ถ้าจะกล่าวให้ถูกต้องแท้, ¹ กลอนเปล่าก็คือกลอนที่มีแบบวิธีการเขียนอย่างใหม่ลู่แต่ผู้เขียนจะเห็นดี. ...

ข้อที่น่าพิจารณา คือ กลอนเปล่านี้จะดัดแปลงมาจาก Free Verse หรือ Blank Verse ผู้วิจัยเชื่อว่าน่าจะดัดแปลงมาจาก Free Verse ทั้งนี้เพราะตาม Encyclopaedia Britanica อธิบายไว้ ดังนี้

¹ อัศนี พลจันทร ศิลปะการแห่งกาพย์กลอน โดย ศรัณอินทรายุธ (นามแฝง)

Free Verse หมายถึง บทกวีที่ไม่จำกัดจำนวนพยางค์ สัมผัสจะมีหรือไม่ก็ได้¹

Blank Verse เป็นบทกวีไร้สัมผัส บทกวีหนึ่งจะมีจำนวนพยางค์ตั้งแต่ 9 หรือ 10 หรือ 11 หรือ 12 พยางค์ แต่ละบาทจะเน้นจังหวะเสียงหนัก (iambic meter) 5 แห่งโดยสลับกับเสียงไม่เน้น²

เพราะฉะนั้น "กลอนเปล่า" ของ "นายผี" จึงดัดแปลงมาจาก Free Verse นั่นเอง

กลอนเปล่า ของ "นายผี" เท่าที่พบมีวิธีการเขียน 2 แบบวิธี คือ

2.2.1 แบบวิธีอิสระ แบบวิธีนี้เป็นแบบวิธีที่ให้อิสระแก่ผู้เขียนในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่จำนวนคำในวรรคที่อาจมีได้ตั้งแต่ 1 คำขึ้นไปโดยไม่จำกัดจำนวนตลอดจนสัมผัสที่ผู้แต่ง จะกำหนดให้สัมผัสหรือไม่ ตรงใดก็ได้ ดังตัวอย่างจากบทร้อยกรองชื่อ "น้ำกับไฟ" ดังนี้

(1) น้ำไม่ไหล!

ไฟไม่ล่วาง!

ช่างมัน!

อา....

(2) ที่เรากลัวกัน นั้นอะไร

แล้ง! ไฟแห้ง - น้ำเหือด - มีแต่ลมโหย...

ข้าว, ข้าว, ข้าว....อยู่ที่ไหน?

อา....

¹Encyclopaedia Britanica V.9 p. 854.

²Encyclopaedia Britanica V.3 p. 761.

(3) ที่เรากลัวกัน นั้นอะไร

พวงไฟ ไชเร็น - ลุงหลุม - ครีน, ครีน, ครีน, ครีน ...

ฮึด, ฮึด, ฮึด ... อยู่ที่ไหน?

ฮา ...¹

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ จะพบว่า "นายผี" แต่งกลอนเปล่าบทนี้โดยกำหนดให้
บทหนึ่งมี 12 วรรค วรรคแรก 3 คำ วรรคสอง 3 คำ วรรคลำม 2 คำ วรรคสี่ 1 คำ วรรคห้า
7 คำ วรรคหก 9 คำ วรรคเจ็ด 6 คำ วรรคแปด 1 คำ วรรคเก้า 7 คำ วรรคสิบ 9 คำ
วรรคสิบเอ็ด 6 คำ และวรรคสิบสอง 1 คำ ตามลำดับ

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้น จะเห็นว่า "นายผี" แต่งกลอนเปล่าชุดนี้โดยกำหนด
ให้กลอนเปล่าชุดหนึ่งมี 3 บท แต่ละบทมี 4 บาท จำนวนคำในแต่ละบาทอาจจะเท่ากันหรือต่างกันก็ได้
ในที่นี้มีสิ่งที่น่าสนใจก็คือ กลอนเปล่าในบทที่ 2 และ 3 มีจำนวนคำเท่ากันเกือบทุกบาท และจะแต่ง
"ล้อ" กันไปทุกบาท โดยเฉพาะในบาทที่ 1 ของบทที่ 2 และ 3 จะใช้เนื้อความเดียวกัน ส่วน
บาทที่ 3 จะลงท้ายด้วยคำถาม "อยู่ที่ไหน?" เหมือนกัน การวางรูปแบบของกลอนเปล่าใน
ลักษณะนี้ ทำให้กลอนเปล่าบทนี้มีลีลาจังหวะสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการเพิ่มความหนักแน่นให้แก่เนื้อความด้วย

2.2.2 แบบวิธีกิ่งอิสระ แบบวิธีนี้เป็นแบบวิธีที่ ผู้เขียนมีอิสระในการเขียนน้อยกว่า
แบบวิธีแรก เนื่องจากมีการกำหนดแบบแผนในการเขียนไว้ค่อนข้างแน่นอน ดังเช่นกลอนเปล่าชื่อ
"ลำน้าเจ้าพระยา" ซึ่งมีความว่า

(1) ลำน้าเจ้าพระยา เมื่อครามีแสงจันทร์ส่องมองเป็นประกาย

แสงแวววาวดังดาวพรายพราย เป็นส่ายเมื่อลมพัดโยยพริ้วมา

¹ อัศนี พลจันทร "น้ำกับไฟ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

- (2) น้ำไหลเรื่อยสับไป ดูสุดสายตาน้ำไหลไปสู่ขอบฟ้า
ไหลเซาะลาดฝั่งดังซู่ซ่า น้ำพัดพาเอาโคลนและตะกอนจมหายไป
- (3) ดูน้ำขุ่นให้หวนคิดถึงความหลัง เมื่อไรสังคมจะฟื้นคืนสดใส
ความชั่วช้าลามกใด ๆ อีกเมื่อไรจะสูญสับไป
มวลประชาจะขึ้นภิรมย์ โอ....
- (4) สำเนาเจ้าพระยา ไหลไปเกิดหนาไหลพาเอาความโล้มน
ไหลท่วมล้างที่ร่างสังคม โคลนและตะกอนจมหายสับไปในทะเล¹

จากกลอนเปล่าที่ยกมาข้างต้นนี้ จะเห็นว่ามีลักษณะเป็นทั้งอิสระ ดังนี้

จำนวนวรรค จำกัดอิสระด้านจำนวนวรรค โดยกำหนดให้บทหนึ่งมี 4 วรรค

ดังนั้น กลอนเปล่าบทนี้จึงประกอบด้วยร้อยกรองจำนวน 4 บท

จำนวนคำ ให้อิสระในด้านจำนวนคำ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ากลอนเปล่าบทนี้มีจำนวนคำตั้งแต่ 5 คำ (สำเนาเจ้าพระยา, น้ำไหลเรื่อยสับไป) จนถึง 14 คำ (ความชั่วช้าลามกใด ๆ อีกเมื่อไรจะสูญสับไป)

สัมผัส เป็นทั้งอิสระ คือ

สัมผัสระหว่างวรรค ในบทที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 กำหนดให้คำสุดท้าย

ของวรรคหน้าสัมผัสไปยังคำใดคำหนึ่งในวรรคหลัง คล้ายกลอนสุภาพ เช่น

- (1) สำเนาเจ้าพระยา เมื่อครามีแสงจันทร์ส่องมองเป็นประกาย
แสงแวววาวดังดาวพราวพราว เป็นสบายเมื่อลมพัดโชยพริ้วมา
- (2) น้ำไหลเรื่อยสับไป ดูสุดสายตาน้ำไหลไปสู่ขอบฟ้า
ไหลเซาะลาดฝั่งดังซู่ซ่า น้ำพัดพาเอาโคลนและตะกอนจมหายไป

¹ อีศนี พลจันทร "สำเนาเจ้าพระยา" โดย นายผี (นามแฝง) เราชนะแล้ว.

แต่ในบทที่ 3 ไม่ได้กำหนดสัมพัทธ์ระหว่างวรรคในบาทที่สอง เช่น

(3) ดูน้ำชวนให้หวนคิดความหลัง เมื่อไรสังข์คมจะร่นขึ้นลัดไล่
ความชั่วช้าลามกใด ๆ อีกเมื่อไรจะสูญสับไป
มวลประชาจะขึ้นภิรมย์ โอ....

ฉะนั้น สัมพัทธ์ระหว่างวรรคจึงเป็นไปได้โดยไม่ลุ่มล่าช้าเสมอ เพราะแม้ "นายผี" จะกำหนดให้มีสัมพัทธ์ระหว่างวรรค แต่ก็เป็นการกำหนดที่ยืดหยุ่นไม่ตายตัว คือจะส่งสัมพัทธ์ไปยังคำใดก็ได้ และจะไม่มีก็ได้ ดังตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น

สัมพัทธ์ระหว่างบาท (คำกลอน) กำหนดเช่นเดียวกับสัมพัทธ์ของกลอนสุภาพ กล่าวคือ คำสุดท้ายของวรรคหลัง (วรรครับ) จะส่งสัมพัทธ์มายังคำสุดท้ายของวรรคหน้าในบาทที่สอง (วรรครอง) ดังตัวอย่างข้างต้น จึงเป็นการจำกัดอิสระ

สัมพัทธ์ระหว่างบท จำกัดอิสระในด้านสัมพัทธ์ระหว่างบท ระหว่างบทที่หนึ่งกับบทที่สอง และบทที่สองกับบทที่สาม ด้วยการกำหนดให้คำสุดท้ายของบทแรกสัมพัทธ์กับคำสุดท้ายของวรรคหลังในบทที่หนึ่ง (วรรครับ) ของบทถัดไป เช่นเดียวกับกลอนสุภาพ แต่ระหว่างบทที่สามกับบทที่สี่นั้นคำที่ส่งสัมพัทธ์จะเป็นคำก่อนสุดท้ายของบทที่สาม (ภิรมย์) เช่น

ดูน้ำชวนให้หวนคิดความหลัง	เมื่อไรสังข์คมจะร่นขึ้นลัดไล่
ความชั่วช้าลามกใด ๆ	อีกเมื่อไรจะสูญสับไป
มวลประชาจะขึ้นภิรมย์	โอ ...
ล้นน้ำเจ้าพระยา	ไหลไปเกิดหนาไหลพาเอาความโลมม
ไหลท่วมล้างทั่วร่างสังคม	โคลนและตมจมหายสับไปในทะเล

ด้วยลักษณะการแต่งดังกล่าวนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า "กลอนเปล่าแบบวิธี กึ่งอิสระ" นี้ ก็คือ ร้อยกรองที่มีลักษณะก้ำกึ่งอยู่ระหว่าง "กลอนสุภาพ" และ "กลอนเปล่าแบบวิธีอิสระ" นั่นเอง

ตามที่กล่าวถึงรูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" คิดขึ้นใหม่มาทั้งสิ้นนี้ จะเห็นได้ว่า "นายผี" เป็นกวีที่ได้ศึกษาริเคราะห์สัมผัสของร้อยกรองชนิดต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของไทยและของต่างประเทศมาแล้วอย่างลึกซึ้ง ฉะนั้น "นายผี" จึงสามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสัมผัสของร้อยกรองแบบดั้งเดิมมา เป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์รูปแบบร้อยกรองชนิดใหม่ได้อย่างเหมาะสมเจาะจง และสามารถนำความรู้เกี่ยวกับร้อยกรองตะวันตก คือ Free Verse มาดัดแปลงให้มีลักษณะแบบไทย ๆ ได้อย่างกลมกลืนอีกด้วย ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการขยายตัวของร้อยกรองไทย ในด้านที่มีรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นมาเพิ่มเติมรูปแบบเก่าที่ใช้กันมาแต่โบราณกาล

3. ลักษณะการประพันธ์

บทร้อยกรองของ "นายผี" จำนวน 316 บทนี้ มีทั้งที่ใช้สัมผัสแบบเดี่ยวและสัมผัสแบบผสม โดยจำแนกเป็นสัมผัสแบบเดี่ยว 305 บท และสัมผัสแบบผสม 11 บท

สัมผัสแบบผสมที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์ จำแนกได้เป็น 3 ประเภทคือ

ประเภทที่หนึ่ง สัมผัสแบบผสมที่ใช้ร้อยกรองแบบดั้งเดิมล้วน ๆ

ประเภทที่สอง สัมผัสแบบผสมที่ใช้ร้อยกรองแบบดั้งเดิมกับร้อยกรองที่ "นายผี"

คิดขึ้นใหม่

ประเภทที่สาม สัมผัสแบบผสมที่ใช้ร้อยกรองที่ "นายผี" คิดขึ้นใหม่ทั้งบท

รายละเอียดในแต่ละประเภทจะกล่าวถึง ดังนี้

3.1 สัมผัสแบบผสมที่ใช้ร้อยกรองแบบดั้งเดิมล้วน ๆ บทร้อยกรองที่ใช้สัมผัสประเภทนี้มีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

3.1.1 ใช้กาพย์ 2 ชนิดแต่งร่วมกัน ได้แก่บทร้อยกรองชื่อ "ความเปลี่ยนแปลง" ซึ่งแต่งเป็นร้อยกรองขนาดยาวจำนวน 312 บท แบ่งเป็น 3 ตอน โดย ตอนที่หนึ่งเป็นกาพย์ฉบังจำนวน 62 บท ตอนที่สองเป็นกาพย์ยานีจำนวน 145 บท และตอนที่สามเป็นกาพย์ฉบังอีก 105 บท ดังตัวอย่าง

รับร่มขนผู้เฒ่า

เงื่อนงำงามเงา

ผางดออยู่กลางธรรณี

ลมร่ำเพยพานพอด

ล้นแสงสุริยัคร์

อันทอทะเลลงมา

.....

เงือบปีข้าวแล้ว

ขั้วเวกแหว่อยู่กังวาคิ

เห็บงพันแผ่นดินดาล

จะระย้อเพราะเป็นแสง

เก้รำเกียงพระยาโคตรก

ยามลาโลกย่อมโรยแรง

เสียงลวดนั้นเสียดแทง

หยกัยอยู่ทรมมา

ถ้าเนียงนางร้องไห้

ที่ร่ำไรเส้นหมึกหนา

โอ้หนอกหนากา -

ระกำน้ำจะพบนุ่นย

แผ่นดินจะสิ้นแล้ว

จะระแด้วดินอาดูร

สิ้นทั้งพระธรรมนุญ

แลอานาจอันยาวนาน

.....

.....

โอ้ทุกข์ในวินนีนอน

แม่ท่อมถึงคอ

คือสุขในพรั่งไพบลย์

ถูกตะรางวันนั้นองุ่น

บมิได้อาดูร

คืออิสรภาพพรั่งกาย

วันนี้แพ้พลาตมาตรงหมาย

ว่าเราทั้งหลาย

พรั่งนี้ชนะบมิแห่ง

แม้วันนี้เราสิ้นเรี่ยวแรง

และจะตายทุกแสง

วันพรั่งจะสิ้นชาวประชา¹

3.1.2 ใช้กาพย์และฉันท์แต่งรวมกันมีอยู่ 2 บท เป็นร้อยกรองขนาดสั้น 1 บท และร้อยกรองขนาดยาว 1 บท ได้แก่

- "วันแม่โวย" แต่งด้วยอินทรีเขียรฉันท์สลับกับกาพย์ยั้ง เป็น 4 ช่วง

ดังนี้ อินทรีเขียรฉันท์ 7 บท กาพย์ยั้ง 10 บท อินทรีเขียรฉันท์ 2 บท และกาพย์ยั้งอีก 10 บท ดังตัวอย่าง

อันว่ากล่าววิธ	นรรธรมบ่ท้อใจ	
เคยชุตและมุดใน	ธรรณิกนิมานครัม	
ได้ทีหะสิ่งโลด	กลโศตกะเค็ดหัน	
หัวหางบ่ร้างริน	จรเล่นสราญรมย์	
.....		
ปองกระกาก่ายาดินเนนชาญ	เชิงสังคมคาน	ก็ขึ้นและแขวนไขว่ขวัน
ดิละเดินต่มบ้นโดยดิน	บัดยี่รถบ้น	มีบริวารแควควง
สาวแล้แล้สาวเนียงนง	นิวลูกแลกกง	ขบับขยอกยานขย้า
.....		

¹ อดิ พิศนทร "ความเปลี่ยนแปลง" รวมบทกวี เรื่องสั้น เรื่องแปล ของ

อุ้มลูกและจู๋หลาน	บ่มียานอะไรใน
อกเสื้อมีใบ	ตลยามขยับยอ
อกตั้งตะโพกเต่ง	จรเต่งกะเดิดบ่อ
ถึงตามเลตย้อ	คุณช่วยบ่คิดช่วย
.....	

วันแม่แม่โวยเรารวน ส่วงวล่กลอนกานท ประกอบประกบโดยกล
วันแม่แม่โวยเว่ยวน หูเหื่องเปสื่องปน ประดาประจุใจโตเลมอ¹

- "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" แต่งในลักษณะที่เรียกว่า "คำสั้นท์" คือประกอบด้วย สัททูลวิภักดิ์สั้นท์ ภาพย้าณี และภาพยัลบ้ง โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่หนึ่ง "แม่" แต่งด้วยสัททูลวิภักดิ์สั้นท์ จำนวน 91 บท ตอนที่สอง "พี่" แต่งด้วยภาพย้าณีจำนวน 116 บท ตอนที่สาม "ลูก" แต่งด้วยภาพยัลบ้ง จำนวน 155 บท และตอนที่สี่อันเป็นตอนสุดท้าย "และนั่นใครหนอ" แต่งด้วยภาพย้าณี จำนวน 7 บท ดังตัวอย่าง

1. แม่

อ้าราตรีขณะนี้พักพิการ

ดาวเดือนบนดาลัย ฤาเห็น

เห็นแต่แสงนายนอนนาคและเจ้าเก็ก

คราวประภะพริบเป็น ประกาย

มีแต่แม่แลมามองตระกองกรบคลาย

เคสื่อนบุตรชั้นลุดลาย ล่วาท

¹ อดิ พงษ์นทร "วันแม่โวย" โดยนายผ (นามแฝง) สยามสมัย

อินแต่บุตรอันครางระคายกลจะขาด

ใจหวาดผวาวาบ

ระหว่ำ

.....

.....

2. พี่

.....

.....

มาตร मैंพี่ยอมนาย

ห่างใจร้ายแล้วขอยา

ขอหมอมารักษา

ก็คิดว่าคงมีหวัง

แต่พี่ต้องขาย

มวลงหาบที่หัวทั้ง

โรงงานที่กำส้ง

ตั้งหน้าตีกันนายทุน

ไอพี่นี้จะท-

รบค้อข้อความทารุณ

รวนเร เนรคุณ

ขายชนชั้นได้สันโด

.....

.....

3. ลูก

.....

.....

โถมเข้า อคแม่เลมา

พุงพายน้ำตา

ก็เตื่อออกอิงอล

ชอกช้ำกายาขยับน

ชอกช้ำใจจน

จะจ่อท่าลยวาวาง

เล่นแค้น เคียดเล่นระคาย

เล่นปายใจปาง

ประจักษ์ว่าแม่มามรณ

เล่นรักเล่นโรคเล่นรอน

เล่นทุขท่วมทอน

ใจเล่นถวิลสันดา

ผู้ใดจะร่ำราฟพันพรรณนา

เลือกกล้วยล้มหลา

ก็ลุดสระอันอาศัย

อันกิดกิดชันกันใบ

ขึ้นสีกเข้าใจ

ว่าแม่ยังมีชีวิต

เคียดคลุ้มจุ่มแม่ขึ้นมา

กระซิบ ... "แม่จ๋า

เราพะนะแล้ว ... แม่จ๋า"

4. และนั่นใครทนอ?

ท่ามกลางราตรีกาล

อันละลานด้วยแสงเดือน

เหมือนเสียงกระซิบเตือน

มาแต่ไกลจะเบาเบา

เสียงนั้นกังหนกแน่น

บคลอนแคลนตั้งขุนเขา

แน่นอน ... แน่นอน, เรา

พะนะแน่มิไม่นานเลย"¹

สิ่งที่น่าสังเกตสำหรับบทร้อยกรองเรื่อง "เราพะนะแล้ว, แม่จ๋า" มีอยู่ 2

ประการ คือ ประการแรก "นายผี" ได้นำภาพย้อยมาแต่งร่วมกับสัญลักษณ์กึ่งจิตสันท์ และภาพย้อย ซึ่งวรรณกรรมคำสั้นที่โดยทั่วไปไม่มีใครจะใช้ภาพย้อยในการประพันธ์

ประการที่สอง แม้ว่าในด้านการประพันธ์ "นายผี" จะเลือกใช้ภาพย้อยแทนอินทรีเขียรสันท์ แต่ในด้านการอ่าน "นายผี" ยังคงแสดงเจตนาที่จะให้อ่านออกเสียงหนักเบาตามแบบของอินทรีเขียรสันท์อยู่ ดังจะเห็นได้จากบทกวีท้ายบทประพันธ์ที่ "นายผี" ชื่นกึกไว้ว่า

2. กลอนบทที่ 1 มีวรรคละ 19 คำ (พยางค์)

2 และ 3 มีวรรคละ 11 คำ

3 มีวรรคละ 16 คำ

¹ อัศนี พลจันทร "เราพะนะแล้ว, แม่จ๋า" โดย นายผี (นามแฝง)

ฉะนั้น ถ้าวรรคไหนมีคำเกิน ต้องอ่านรวบละดูให้ได้เท่ากำหนด

ขณะเดียวกัน ถ้ามีคำขาด ต้องอ่านยัด เอื้อนไปให้ครบ

.....

7. เราจะไม่มีความจำเป็นต้องเรียกกลอนเหล่านี้ว่า สักหลาด, ยานี และฉบับ

.....

โน้ตต่าง ๆ มีรูปดังนี้ :-

บทที่ 1 + + + - - + - + - - - +

+ + - + +

- +

บทที่ 2 และ 4 + + - + + - - + - + +

(ซ้ำ) _____

ตัวที่ 3 0 0 0 0 0 0 0 ก็จะเป็น + หรือ - ก็ได้

0 0 0 0 ปล่อยฟรี แต่อย่างไรก็ดี ถ้า

0 0 0 0 0 ใช้สับที่กัน โน้ตก็เสีย

NB + อ่านเสียงหนัก

- —————เบา

0 ในบางที่ หนัก; ในบางที่ เบา. สุดแต่รูปของเนื้อที่วางไว้

.....

การอ่าน

ตัวที่เสียงหนัก : ออกเสียงให้ชัด แม้จะมีสระเสียงสั้น ก็ต้องกดเสียงให้หนัก

ตัวที่เสียงเบา : ออกเสียงเพียง 1 ใน 3 ของเสียงสระ ตัวที่มีสระเสียงยาว

ออกเสียงให้แผ่วผิวแล้วรับสระเสีย¹

¹ อัศนี พลจันทร แม่จ๋า, เราชนะแล้ว! ฉบับลายมือเขียน (ฮัดสำเนา)

จะเห็นได้ชัดเจนว่า "โน้ต" ที่ "นายผี" กำหนดไว้สำหรับร้อยกรองบทที่ 2 และ 4 (ตอนที่สอง "ผี" และตอนที่สี่ "และนั่นใครหนอ") นั้น ก็คือผังรูปของอินทรีวิเชียรสันตน์
นี่เอง

การที่ "นายผี" ประพันธ์ร้อยกรองด้วยกาพย์ยานีแต่กำหนดให้อ่านออกเสียง
ตามแบบอินทรีวิเชียรสันตน์ นอกจากจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ในการ
ปรับปรุงรูปแบบร้อยกรองให้หลากหลายยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของ
"นายผี" เกี่ยวกับเสียงพยางค์-เบา (ครู-หลู) ในคำประพันธ์ว่า "ครู หลู ย่อมเกิดได้จากการ
เปรียบเทียบน้ำหนักคำในหมู่เดียวกัน" * มิได้เกิดขึ้นจากการ "... กำหนดไว้ด้วยสระสั้นและยาว
(ดังที่ตำราต่าง ๆ ว่าไว้...) ..." ² แต่อย่างใด ฉะนั้น แม้กาพย์ยานีจะเป็นคำประพันธ์
ที่ได้กำหนดเสียงครู หลู ไว้เช่นสันตน์ แต่กาพย์ยานีก็มีเสียงครู หลู อันเกิดจากการเปรียบเทียบ
น้ำหนักคำในหมู่เดียวกัน จึงสามารถนำมาอ่านด้วยท่วงทำนองสลับของสันตน์ได้โดยไม่ขัดเช่น
แต่อย่างใด

3.1.3 ใช้กลอนและโคลงแต่งร่วมกัน ได้แก่ บทร้อยกรองชื่อ "อย่าท้อ,
โรงเรียนโลกยังมี!" ซึ่งประกอบด้วยกลอนและโคลงประเภทละ 3 บท ดังตัวอย่าง

ใกล้เปิดเรียนเรียนหัวตัวน้อย ๆ
ชิงหยี้อย ๆ แย่งกันอยู่หัวไหน
ประตูโรงเรียนปิดปิดยึดไป
เจ้าก็ไถ่แต่อยู่กลางดิน
ประตูอนาคตปิดหมดแล้ว

¹ อัครนิ พงษ์นิต "ข้อโน้มนำศึกษาทางการประพันธ์" อรรถนิพนธ์วรรณคดี
โดย อินทราวุธ (นามแฝง) หน้า 193

² อัครนิ พงษ์นิต ล.ด.

ส่งดวงแก้วกลางใจแหลกไปสิ้น

ชะเง้อคออรอน้ำตาริน

สุดถวิลหวังหาเหลืออาลัย

.....

ลูกไทยใจเทวค้ำ	หวนถวิล
กริ่งกระดิ่งฮึงดิน	ตึงดุ่ม
ใคร่ครวญใคร่ไกรย	เราอยู่
มือที่เราเองกุม	ฮึงคำครวญไฉน
โรงเรียนเราโลกกว้าง	ทางไกล
เรียนเพื่อรู้โลกใบ	เปล่าแท้
เพื่อเรียนเปลี่ยนแปลงใน	นรโลก
ล้างชั่วอยู่ดีแล้ว	ผิดแล้วเราสำราญ ¹

3.1.4 ใช้โคลง กลอน และภาพย์แต่งร่วมกัน ได้แก่บทร้อยกรองชื่อ

"ถึง พ.ถ.ล." ซึ่ง "นายผี" เขียนตอบผู้ที่ใช้นามปากกาว่า "พ.ถ.ล." ในหนังสือเอกชน
บทร้อยกรองบทนี้ประกอบด้วย กลอนหก 1 บท โคลงต้นวิริยมาลี 1 บท โคลงสี่สุภาพ
1 บท กาพย์ยานี 2 บท และกาพย์จบบึง 2 บท ดังตัวอย่าง

ผิขอภาณ์รับบรล	พุทธพจน์พาทีศรีใส
ซึ่งถามความผิผู้ใด	อยากให้เห็นพักตรนิกแล้ว
- แต่ -	
อำมมีผิหั้น	จริงใจ
เพียงว่านกลอนเกรียมกรม	แก้แก้ว

¹ อดิ พงษ์นทร "อย่าท้อ, โรงเรียนโลกยังมี!" โดย นายผี (นามแฝง)

ขาดมีพางเคียงใจ	ซักขาด จรุงฤา
เกรงแต่เห็นหน้าแอ้ว	อ้วนปราก

- และ -

ชานเคาะเบาะย่ำเข้า	เราระทม เทียวแล
ผาไฟผานอม	โลกหล้า
ไซไฟขัดเขื่อง	เขื่องอยาก
ผิดกว่าเพื่อนมีฟ้า	ฟองพันอันพรานต

- ฉะนั้น -

ไปแทบทั้งมหาล	ก๊วยมบลอักษรสาร
ทราบคำถัดพิลลาร	ก๊วยมบลอักษรสาร
เอากล่าวเป็นราวเรื่อง	พ้ออ่านเพื่องจนหัวกลอน
ใครใดในดินดอน	ก๊วยมบลอักษรสาร

- จุตรบท -

นายผีโอฬารชัย	ต่อขึ้นคิดไป	ไม่รู้ก็ล้นเกล้า
ขอเพียงปฐกษัตริย์	ยื่นเรื่องเราเขา	ก็ขอบแลคำกล่าว ¹

3.2 สันตักษณะแบบผล่งที่ได้ร้อยกรองแบบดั้งเดิมกับร้อยกรองที่ "นายผี"

กิตติคุณใหม่ สันตักษณ์ประเภทนี้เท่าที่พบมีอยู่ 3 บท คือ "กำส้งอยู่ที่ไหน?", "น้ำกับไฟ" และ "อหังการกับอนหังการ" ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- "กำส้งอยู่ที่ไหน?" เป็นร้อยกรองขนาดสั้นที่ "นายผี" นำ ภาพยนตร์ ภาพยนต์ และรายยาว มาแต่งร่วมกับร้อยกรองที่กิตติคุณใหม่ 2 ชนิด คือ ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวน 5 สังขลิก และร้อยกรองที่ดัดแปลงจากกลอนสี่ ดังตัวอย่าง

¹ อดิษฐ์ นิลสินธุ "ถึง ด.ม.ล." โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

ปลาจริง !

ประกายพรึกบนท้องฟ้า	โฉนดงามมีสองดวง	
เด่นอยู่เหนือพวง	ปรากฏอันปลั่งมีปาน	
.....		
เห็นอะไรโฉนดนี้	อ้วนนั้นวีร	เบรอันเลิศสิ้น
เกลียดเกลียดเกลียดเกลียด	อยากจะขว้างมัน	ให้กระเด็นไป
.....		
กำลังอันแรงจน	ถึงข้างเขานายขุน	ตกมันมา
วังหมื่นผลุนพลันผวา	โหดปรือรา	ทะลึ่งผาง
เล่ห์กลาแรงลมแค้นกลาง	เวหาเห็นวาง	จู่จู่บ้วนเวลา
เกลียว เขือกตึง เขม็ง เกร็งพา	ขาดนางพรางผวา	ก็วอดบ้วยาเจหน

แต่ _ _ _

มืออันโตเต็ม	เขมและคารณ
ดิวอันโกลด	บ่ต้องแต่งเต็ม
เต่งและตึงเต็ม	เขมบ่ใส่ละเต็ม
ทั้งบ่ท้าวเต็ม	ทุกอิริยา ¹

- "น้ำกับไฟ" เป็นบทร้อยกรองขนาดสี่อเล็กบพหนึ่งที "นายผี" นำกลอนแปด
และกานต์สี่ต้น มาแต่งสลับกันอย่างละ 1 บท เป็นจำนวนทั้งสิ้น 4 บท แล้วนำร้อยกรองที่คิด
ขึ้นใหม่ คือ กลอนเปล่ามาแต่งปิดท้าย ดังตัวอย่าง

¹ อัศนี พลจันทร "กำลังอยู่ไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

น้ำไม่ใส - ไฟไม่สว่าง - ว่างนั้!

แต่ที่กสวก็:	นั่นต่อน้ำใจ
เกรงจะมัวมืด	ยึดบ่สู้ใจ
เก็บและซึมใน	ใจเมื่อใดมัว
ใจบ่จอตรัก	จักสุดขอลงใจ
โธ้อาลัยตัว	กสวจะเป็นกรรม
ใครจะแนะนำ	นั้นไม่เห็นมี

อา!

น้ำไม่ใส!

ไฟไม่สว่าง!

ว่างนั้!

อา....

..... ๗

ที่เรากสวกัน นั้นจะอะไร

พรางไฟ! ใจเริ่ม - กลหลุม - กริบ, กรีน, กรัน, คริบ...

สวิต, สวิต, สวิต....อยู่ที่ไหน?

อา....¹

- "อหังการกับอนหังการ" ประกอบด้วยฉันท์ 2 ชนิด และภาพย์ 1 ชนิด

ได้แก่ ลำดับฉันท์จำนวน 4 บท ฉันท์ 13 ที่ "นายผี" คิดขึ้นจำนวน 4 บท และภาพย์อีกจำนวน 10 บท ดังนี้

¹ อดิษฐ์ พลจันทร์ "น้ำกับไฟ" โดย นายผี (นายแฉ่ง) สยามสมัย

ดอกบัวพอเบิกบาน	อหังการก็เกิดมา	
ดอกบัวหุบแล้วรา	อหังการก็ปราศไป	
น้ำใจสารลือ ร้อง	จะฟุ้งเฟื่องโฉนโย	
รักตัวแต่นี้ใคร	จะอาจคาดคะเนแห่ง	
.....		
โอ้ ... โอ้ ... สุดจะซบอ้าย	เออมาห่างหาย	อหังการ
รับใช้ใครนะไหว้วาน	ถูาสู่ตันทาน	อะ เหยียญทอง
ถูาถูกหลอกลบกันตรอง	ตรึกแนในลุ่มอง	เพราะมันโม้
อวดเออเราละเซื่องโย	งามงมงามโย	บงามข้า
เซียวกันทั้งหลายช่วยส่า	อันสิ่งแล่นส่ว	คดีนั้นะคือความคิด
สีกแต่เขียนเขียนใครไปผิด	กลอนกะสิหริด	จะเล็คจะล้าฉั่นไร
ผิวเขียนโจเง่าเข้าไป	เพียงเจ็ดโยไท	จะพลุ่งจะพลั่งมั่งหมอง
เขียนหยาบเหยียดเพื่อนทั้งผอง	พิศเพียงเชื้อหนอง	อันน่าบอยู่ในใจคน ¹

3.3 สันตลักษณ์แบบผสมที่ใช้ร้อยกรองที่ "นายผี" คิดขึ้นใหม่ทั้งบทมีอยู่ 2 บท คือ
 "การณกรรมกลางที่ราบสูง" และ "ลูกใจ" ดังนี้

¹ วัณ พจน์กร "อหังการกับอนหังการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

- "ทฤษฎีกรรมกลางที่ราบสูง" แต่งด้วยร้อยกรองที่ดัดแปลงมาจากร้อยกรองโบราณ 4 ชนิด ได้แก่ ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากบทสอ จำนวน 10 บท ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากลำนำกลอน 3 จำนวน 2 บท ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากกลอนสี่ จำนวน 2 บท และร้อยกรองที่ดัดแปลงจากลำนำบทสออีก 2 บท ดังตัวอย่าง

เขาเกลละห้อย	คิดถึงน้องน้อย	ที่กลางท้องนา
เคยนอนในหนอง	เด็กน้อยประคอง	อุบเข้งอุบขา
เขาเกลละห้อย	โอโื่อน้องน้อย	พี่ต้องจากมา
เป็นกรรมส่าโลก	เพราะพื่อน้อยใจ	ไม่เห็นดูรา
.....		

โอ้, อมิตตา....

มันหมุนมา	เกรี้ยวอยู่กลางใจ...	
ขวานเหล็กเสื่อม,	เปรี้ยงเปรี้ยงลงไป....	
เลือดทะสักลไหล,	ลงอยู่น่านอง	
เขาขาดกระเด็น,	เส้นหุระชาติ	
เลือดทะสักราด,	น้ำสยดสยอง	
เขา เกกก็แปลบ,	แทบใจพังพอง	
เลือดทะสักร้าง,	เหลือจะรำพัน	
มีน้อยบิดาหนู	นี่เพราะไม้อู้	จึงพี่เขา เกกหวังกรรมนั้น
แต่มีมีน้องน้อย	ผู้ไม่ถดถอย	จึงจะไม่มีการม้ายาน!
จึงจะไม่มีการม้ายาน! ¹		

¹ ธีรณี พลจันทร์ "ทฤษฎีกรรมกลางที่ราบสูง" โดย นายพี (นามแฝง) สยามสมัย

- "สุดใจ!" ประกอบขึ้นด้วย ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวน 6 สังขลิก (บทกวี 6 กับ 7) จำนวน 15 บท ร้อยกรองที่ดัดแปลงจากกานต์สี่ต้นกับโคลงสี่ต้น จำนวน 3 บท และร้อยกรองที่ดัดแปลงจากสำนวน 6 สังขลิก (บทกวี 6 กับ 8) จำนวน 3 บท บทร้อยกรอง "สุดใจ!" มีลักษณะดังนี้

เหยียบมาเองดูไป	โอ้ลูกหลับไหม	ทั้งสองรา
สารรูปลูกหญิงอย่าหา	หัวทั้งโลกา	บ่เทียบทาน
เปลือกตาปิดสนิทมึนนาน	ขนตายาวยาน	และย่อนงอน
ผิวพรรณผุดผาดอร่าม	โอ้ลูกมึนนอน	บ่ฝึกโจน

.....

พรารวกราวน้ำกำ	ครั้นใจ
ผกายพริกพริบฟ้า	ลูกใส่
แรกรุ่งอรุณโห่หัย	แทบฟ้า
กราว!	
ลมกระโชกมา	กลางมืด
หืดทื่อาร้อง	หืดหืด
ในอกนั้นพองอืด	เหวอะไร --- --
ฮือ!	

.....

เด็กร้อยพันหนึ่เล่นส่าย	หอบหิวโหยกระหาย	ทุกแห่งหน
โชนคิดแต่ลูกสองคน	ล่องแชนอันแรงรณ	อย่ารู้หยุด
เพื่ออนาคตของโลกจรด	จะสู้ให้ตนสุด	กำลังชีพ ¹

¹ อดิษฐ์ พลจันทร์ "สุดใจ!" โดย นายผี (นามแฝง) สหายสมัย

เท่าที่ได้ศึกษารูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์มาทั้งหมดนี้ จะเห็นว่า "นายผี" ได้ประพันธ์งานร้อยกรองส่วนใหญ่ของเขาด้วยรูปแบบร้อยกรองที่มีมาแต่เดิม พร้อมกันนั้นก็ได้สร้างรูปแบบร้อยกรองชนิดใหม่ขึ้นมา ใช้โดยอาศัยสัมผัสหลักของร้อยกรองแบบเดิม เป็นพื้นฐานในการดัดแปลง ร้อยกรองที่ "นายผี" คิดขึ้นจึงมีลักษณะสอดคล้องกลมกลืนกับร้อยกรองแบบเดิมจนสามารถนำมาแต่งร่วมกันได้อย่างสนิท ซึ่งแสดงให้เห็นว่า "นายผี" ได้ศึกษาวิเคราะห์ สัมผัสหลักของร้อยกรองแบบดั้งเดิมมาแล้วอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ "นายผี" ยังสามารถเลือกรูปแบบ ร้อยกรองที่มีลีลาของเสียงเหมาะสมแก่เนื้อความมาใช้ได้อย่างดียิ่งด้วย ***

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ท่วงทำนองเขียนร้อยกรองของ "นายผี"

ก่อนที่จะศึกษาวิเคราะห์ท่วงทำนองเขียนร้อยกรองของ "นายผี" จะได้กล่าวถึงความรู้ความคิดของ "นายผี" ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสัมผัสหลัก การใช้คำ และการใช้โวหาร ซึ่ง "นายผี" ได้แสดงไว้ในบทความชุด "ข้อแนะนำศึกษาทางการประพันธ์" และ "เคล็ดกลอน" โดยสังเขป ดังนี้

กลอน (หมายถึง คำประพันธ์ร้อยกรองทุกชนิด) ที่จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ 3 ประการ คือ ตีในทางความมุ่งหมายซึ่งแสดงออกโดยทางเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตีในทางความงามซึ่งแสดงออกโดยทางรูปการที่เป็นที่นิยมและยอมรับของสาธารณะ ตีในทาง สันตการซึ่งแสดงออกด้วยการใช้เทคนิคในการเขียน¹ โดยเฉพาะ "ตีในทางสันตการ" นั้นถือว่า "เป็นส่วนประกอบอย่างสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ของกลอน กลอนที่มีเนื้อหาดีและรูปการดี แต่ถ้าขาดสันตการที่ตีนั้น ไม่สามารถจะเรียกว่ากลอนเลย"² ทั้งนี้เพราะสันตการเป็นลักษณะพิเศษ อย่างหนึ่งของกลอนซึ่งประกอบขึ้นด้วย "สัมผัสขบถวิทยา หรือแบบวิธีการเขียนภาพยกลอน รวม ทั้งโวหาร - สำนวนของกลอน"³ ฉะนั้น กลอนที่มีสันตการดี จึงหมายถึงกลอนที่มีสัมผัสหลักดี และมีโวหารสำนวนดีนั่นเอง

¹ อดิ พูลจันทร์ เคล็ดกลอน โดย ประไพ วิเศษธานี (นามแฝง) หน้า 12 - 16

² ด. หน้า 14

³ ด. หน้า 17

กลอนที่มีสัมผัสหลักสัมผัสดี และมีโวหาร - สำนวน มีลักษณะดังนี้

1. กลอนที่มีสัมผัสหลักสัมผัสดี ประการแรก จะต้องเป็นกลอนที่มีความถูกต้องตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับของกลอนชนิดนั้น ๆ หากไม่เป็นไปตามกฎข้อบังคับแล้ว ถึงแม้เขียนขึ้นมาใหม่ จะไม่ถือว่าเป็นกาพย์กลอนโดยเด็ดขาด ประการที่สอง ควรจะเป็นกลอนซึ่งประพันธ์ขึ้นด้วยศิลปการประพันธ์ที่สามารถ "เพิ่มความไพเราะทางเสียงดนตรี"¹ ให้แก่กลอนนั้นได้ ศิลปะการประพันธ์ดังกล่าวได้แก่

1.1 การสร้างสัมผัสเพื่อให้ช่วงความในกาพย์กลอนอย่างต่าง ๆ มีเสียงดนตรีคล้องจองกันไป ซึ่งจะทำให้เกิดความไพเราะและความสัมพันธ์ทางกาพย์กลอนขึ้น² สัมผัสของกาพย์กลอนมี 2 ชนิด คือ สัมผัสสระ และสัมผัสพยัญชนะ

"นายผี" เล่นกับความเห็นเกี่ยวกับการใช้สัมผัสสระไว้ว่า "เมื่อมีเสียงของสระพ้องกัน เสียงพยัญชนะที่เป็นตัวตรงอักษรนั้นต้องต่างกัน เพราะถ้าเสียงสระเป็นเสียงเดียวกัน และเสียงพยัญชนะเป็นเสียงเดียวกันหรือคล้ายกันอีก ความพ้องกันหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก็จะมากเกินไป ทำให้ขาดความไพเราะ³ และที่สำคัญที่สุดก็คือคำที่จะมารับสัมผัสกันนั้นควรเพ่งเสียงที่ "เสียง" แห่งคำยิ่งกว่า "รูป" แห่งคำ ทั้งนี้เพราะ "ในการเขียนหนังสือไทยนั้น ก็คือทำเครื่องหมายแห่งเสียงพูด การรจนากาพย์กลอนก็คือเอาคำ ซึ่งมีเสียงต่าง ๆ มาผูกกันให้เป็นกลอนเกิดเสียงไพเราะ จะเห็นการเพ่งเสียงเสียงนี้จะถูกต้องยิ่งกว่าการเพ่งเสียงรูป เพราะรูปเพ่งถ้อยคำไม่ทำให้เกิดดนตรีขึ้นได้"⁴ ส่วนสัมผัสพยัญชนะหรือสัมผัสอักษรนั้น

¹ อัศนี พลจันทร เคล็ดกลอน โดย ประไพ วิเศษธานี (นามแฝง) หน้า 18

² ด. หน้า 40

³ ด. หน้า 41

⁴ อัศนี พลจันทร "อย่าไม่นำศึกษาทางการประพันธ์" โดย อินทราวุธ (นามแฝง)

ใน ข้อคิดจากวรรณคดี หน้า 184 - 185

"นายผี" มีความเห็นว่า "การสัมผัสอักษร ย่อมทำให้ดนตรีในกลอนนั้นไพเราะขึ้นอีกมาก"¹
 แต่ถ้าหากใช้มากเกินไปก็ไม่เป็นประโยชน์ และกลับจะทำให้กลอนเสื่อมคุณภาพไปด้วย ทั้งนี้เพราะ

... กลอนคือคำพูดที่ผูกขึ้นเป็นเสียงดนตรี เสียงดนตรีนั้นจะไพเราะต่อเมื่อมีเสียงต่ำ
 ผิดเพี้ยน ชัดสงหระกัน ถ้าเป็นเสียงเดียวกันเรื่อยไปก็ทำให้เกิดความไพเราะไม่ ... สัมผัส
 อักษรเต็มไปทั้งกลอนนั้นแสดงความสามารถของผู้แต่งว่าช่างสรรหาคำมาใช้ให้เข้าความ
 กันได้ในจำนวนจำกัด แต่ไม่แสดงว่าผู้แต่งสร้างกลอนอันไพเราะขึ้น ... กลบทต่าง ๆ ก็
 อุดกัน ล้วนแต่แสดงความสามารถของผู้แต่งในด้านช่างสรรหาคำมาให้ได้ความในจำนวน
 จำกัดเท่านั้น ... เพลงยาวกลบทเหล่านี้ผู้อ่านก็จะให้ความไพเราะ กลบทกบตันสามตอน
 เป็นกลที่ให้ความไพเราะ เพราะสัมผัสอักษรเปลี่ยนสลับกันทุก 3 คำ และใช้สัมผัสเสียง
 สลับแทรกด้วย แต่กลบทอักษรล้วนนั้นใช้สัมผัสอักษรตลอด จะสดว่าไพเราะไม่ได้²

1.2 การสร้างน้ำหนักแห่งคำ (accent) หรือกร - ลหุ ในการแยกกลอนชนิดต่าง ๆ

* "นายผี" ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า "ครู, ลหุ มีทั้งกับในสันท์ แต่
 โคลงกลอนไม่มีทั้งกับ แม้กระนั้นก็ดี โคลงกลอนอื่น ๆ นอกจากสันท์ ถ้าใช้ ครู, ลหุ เข้าช่วย
 ก็ย่อมจะทำให้ไพเราะขึ้นอีกไม่แพ้กัน เพราะย่อมทำให้เสียงดนตรีเกิดมากขึ้นอีกขึ้นหนึ่ง"³
 นอกจากนี้ ยังได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการกำหนดคำครู, ลหุ ไว้อีกด้วยว่า

ตำราสันท์ลักษณะ กำหนดรูป ครู, ลหุ ไว้ให้ตามวิธีสันท์ข้างอินเดีย กล่าวโดย
 บ่อคำที่ประกอบด้วยสระเสียงสั้น ย่อมเป็นลหุ ที่ประกอบด้วยสระเสียงยาวเป็นครู

¹ วิชา พจนานุกรม "ข้อแนะนำศึกษาทางการประพันธ์" โดย อันทราบุตร (นามแฝง)
 ใน ข้อคิดจากวรรณคดี หน้า 188

² ด. หน้า 188 - 190

³ ด. หน้า 191

แต่ด้วยเหตุว่า กลอนหมายถึงดนตรี ฉะนั้นจะดู รูป ไม่ได้ต้องดู สภาพที่แท้จริงของคำนั้น ๆ ว่ามีเสียง หนัก หรือ เบา ประการใด

คำที่มี เสียงหนัก ไม่ว่าจะเป็นประกอบด้วยสระอะไรย่อมเป็นครุ เช่น สระ, แพะ, เพราะ, เคอะ, เปราะ

คำที่มี เสียงเบา ไร่ว่าจะประกอบด้วยสระอะไรย่อมเป็นลหุ เช่น ละ, ก็, บ่, คำ, จำ

ทั้งนี้เพราะ ครุ คือ คำที่มีเสียงหนัก และ

ลหุ คือ คำที่มีเสียงเบา

แต่ด้วยเหตุที่กลอนหมายถึงดนตรี ฉะนั้นคำที่มีเสียงหนัก ต้องเมื่ออยู่ใกล้ขีด หรือถูกย่นด้วยคำที่มีเสียงหนักมากกว่า ย่อมกลายเป็นมีเสียงเบาไป

เช่น เอา ฮัรมา - เอา เป็นลหุ

ใคร ก็อ - ก็อ เป็นลหุ

ทั้งนี้เพราะเมื่อเทียบกัน ลักษณะที่ต่างกันมากจึงสังเกตได้

.....

ครุ ลหุ ย่อมเกิดได้อีกจากการเปรียบเทียบน้ำหนักคำในหมู่เดียวกัน¹

นับว่าความเห็นของ "นายผี" ในเรื่องนี้สอดคล้องกับพระอริยาไน :
พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ที่ประทานไว้ในบทความเรื่อง "ข้อสังเกต
เรื่องการแต่งสันท์" ว่า

¹ ทัศน พูลจันทร์ "ข้อไม่นำศึกษาทางการประพันธ์" โดย อินทราบุตร (นามแฝง)

กรุณานึกถึงที่เป็นเครื่องแสดงสำเนาตัวเอง ครุเสียงหนัก ลหุเสียงเบา ... ในภาษาไทยของเรา ประโยคซึ่งผูกคำไทยไว้ว่าจะเป็นคำเฟื่องมาจากต้นภาษาใดก็ตาม ข้าเป็นระเบียบถูกหลักไวยากรณ์แล้วก็มีเสียงหนักเสียงเบา ซึ่งอาจบอกได้ขึ้นเมื่ออ่านออกมาดัง ๆ เหมือนกัน

ภาษาบาลีสันสกฤตเช่นเดียวกับภาษากรีกและละตินเป็นภาษาเปลี่ยนท้ายคำเสียงหนัก อาจกำหนดได้ด้วยตัวอักษร ซึ่งประกอบขึ้นเป็นคำติดต่อกันไปแค่ภาษาไทยหาเป็นภาษาในลักษณะเช่นนั้นไม่ ภาษาไทยเป็นภาษาซึ่งมีคำสำเร็จรูปแล้ว เอาคำต่าง ๆ ผูกเข้าเป็นประโยค คำใดซึ่งทำหน้าที่เป็นคำช่วยก็มักจะออกเสียงเบาเพลาลงมา ...

ฉะนั้นการเอาหลักภาษาบาลีสันสกฤตมาใช้เรื่องกรุณานึกใช้ จึงจะเอามาใช้โดยตรงไม่ได้ แต่ต้องเอามาใช้โดยอนุโลม เพื่อให้เหมาะแก่ลักษณะของภาษาไทย หลักกรุณานึกภาษาไทยจึงจะยึดตัวสะกดไม่ได้ แต่ต้องยึดหลักหรือออกเสียงหนักหรือเบาในเรื่อร้อยกรองเป็นประโยชน์แล้ว บางท่านอาจแย้งว่า ถ้าเช่นนั้นจะเป็นหลักหรือ ข้าพเจ้าขอตอบว่าเป็นหลัก เพราะคนไทยอ่านออกเสียงหนักและเบาอยู่แล้วตามกรณี¹

2. กลอนที่มิใช่โวหาร - ส่วนวนศัพท์ จะต้องเป็นกลอนที่สามารถสื่อความหมายได้ครบถ้วนแน่นอน และแจ่มชัดตรงตามความคิดหรือคล้ายภาพในความนึกของผู้แต่งมากที่สุด ฉะนั้นในการแต่งกลอน ผู้แต่งจะต้องเข้าใจว่า ตนกำลังทราวจิตคนอื่นเข้าใจความหมายในความคิดของตนโดยอาศัยวิธีแห่งภาพลักษณ์กลอน

... เพราะฉะนั้น เขาจึงต้องทำให้กลอนของเขาสามารถสื่อความหมายที่ชัดนั้นไม่ว่าเขาจะยังเฝ้าอยู่ใช้รูปการและแบบวิธีของกลอนอย่างใดก็ตามที่ เมื่อเป็นดังนี้ ผู้แต่งกลอนก็ต้องนึกถึงความหมายของกลอนก่อนเพื่อน และต้องถือว่า ความเป็นสิ่งสำคัญ เป็นหลัก เป็นประธานของกลอน รูปการทางศิลปะเป็นแต่เครื่องช่วยในการแสดงควม้นั้นออกมา

¹ พจนานุกรม พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ "ข้อสังเกตเรื่องการแต่งคำ" วิทยาวารวรรณกรรม หน้า 600 - 601

ถ้ามีสิ่งไรมาขัดความครบถ้วน แน่แน่นอน และแจ่มชัดของความหมายแล้ว ก็ต้องละทิ้งสิ่งนั้น
เสีย¹

วิธีที่จะทำให้กลอนสามารถสื่อความหมายได้ครบถ้วน แน่แน่นอน และแจ่มชัดก็คือ
ผู้แต่งจะต้องเลือกคำที่มีความหมาย "ตรงที่สุดและเหมาะสมที่สุด"² มาเรียบเรียงให้คล้ายภาพ
ในความคิดของตนมากที่สุด ฉะนั้น ก่อนที่จะใช้ถ้อยคำใด ๆ ผู้แต่งจะต้องพิจารณาความหมาย
ของคำนั้น ๆ แน่ชัด เพราะ "กลอนจะขัดหรือไม่ขัด จะเด่นหรือไม่เด่น จะไพเราะหรือไม่
น่ารำคาญ จะหนักแน่นหรือเบาพราไปก็ด้วยผลของการเลือกใช้คำ"³ ทั้งสิ้น การเลือกใช้คำ
ในกาพย์กลอนจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องการความรู้อย่างเพียงพอ และต้องการความละเอียด
ประณีตอย่างจริงจังด้วย⁴

จากที่คณะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ประมวลมานี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่า "นายผี" **
เป็นกวีที่มีความรอบรู้ในเรื่องสันตลักษณ์และการใช้ภาษาอย่างยิ่ง สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนให้
เห็นชัดในท่วงทำนองเขียนร้อยกรองของ "นายผี" ด้านสันตลักษณ์ การใช้คำและการใช้
โวหาร
เท่าที่ได้ศึกษารวบรวมเก็บร้อยกรองของ "นายผี" สามารถสรุปท่วงทำนองเขียน
ด้านสันตลักษณ์ได้ดังนี้

(1) เคร่งครัดด้านสันตลักษณ์มาก บทร้อยกรองแต่ละบทจะต้องตามระเบียบ
แบบแผนของร้อยกรองแต่ละชนิดที่ใช้เสมอ ฉะนั้น หากมีบทร้อยกรองบทใดผิดสันตลักษณ์

¹ ฮัสนี พลสันทร "เคล็ดกลอน" โดย ประไพ วิเศษธานี (นามแฝง)

ปิยมิตรวันจันทร์ 123 : 21 - 22 ตุลาคม 2502

² ด. หน้า 23

³ ด. หน้า 43

⁴ ด. หน้า 23

ไปด้วยความพลั้งเผลอ "นายผี" ก็ได้รับชี้แจงและขออภัยผู้อ่านทันที เช่น ในกรณีที่เขียนโคลงชื่อ "พึงอะไร" ผิดต้นทลักษณ์ โดยใช้คำโทคือ "น้อย" ในตำแหน่งของคำเอกดังโคลงว่า

สามเณรหนุ่มน้อยชั้ย	หอรระพัง
บานคำย่าคือสิง	ย่าหื้อ
ระพังลูกเดี่ยวคัง	ด้อยลูก สันหา
หมาบ่หอนเจ้อย้อ	เห่าแถม ¹

"นายผี" ก็ได้เขียนโคลงชื่อ "คำสารภาพของนายผี LAPSUS CALAMI มาชี้แจงและขออภัยผู้อ่านในหนังสือฉบับถัดไปทันที ดังความว่า

จะเขียนคำน้อยน้อย	แนหือ
เขียนเอกปนโทหา	ยากแท้
เขียนแล้วเร่งอ่านคือ	กนโจ
โทอ่านเอกได้แม่	ดั่งแมว
ขอโทษทนายท่านผู้	อ่านเพลง ผิดา
โตพลาดผิด เก้งแกว	เก้งรู้
โคลงเคลงคล่องแก่งเอง	เอารส สรร
สักชั้นกว่าผู้	ผ่องใจ ²

แต่กระนั้น "นายผี" ก็มิได้ถือความถูกต้องของต้นทลักษณ์เป็นใหญ่เสมอไป เพราะมีอยู่ครั้งหนึ่งเช่นกันที่ "นายผี" "จงใจ" ใช้ต้นทลักษณ์ให้ผิดแบบแผนเพื่อเน้นเพื่อความในบทร้อยกรองให้เด่นเป็นที่สะดุดใจผู้อ่าน กล่าวคือ ในโคลงชื่อ "แบ้งกับลอม" "นายผี" ได้ใช้คำที่ผิดด้วยวรรณยุกต์ตรีในตำแหน่งของคำโท ดังนี้

¹ อดิ พงษ์นทร "พึงอะไร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

14 ตุลาคม 2489 หน้า 2 - 3

² อดิ พงษ์นทร "คำสารภาพของนายผี LAPSUS CALAMI โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 21 ตุลาคม 2489

๗	บางบรรพจน์ว่า <u>เบ้งกั</u>	ปดอมมี มากนา
	แก้ที่ท่ามากที่	ละน้อย
	เหมือนล่าวบรสุทธศรี	ละอาด
	มีใบบรสุทธร้อย	หนึ่งเห็นนางเดียว
	สมัยใบนั้นว่า <u>เบ้งกั</u>	ปดอมมี มากนา
	ผิจะดูเบ้งกัดี	เกือบตัน
	เหมือนล่าวบรสุทธศรี	ละอาด
	มีใบบรสุทธสิ้น	เสร็จสร้อยเลยล่าว ¹ ๗

โคลงบทนี้จึงเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า "นายผี" ให้ความสำคัญแก่ "ความ" มาก

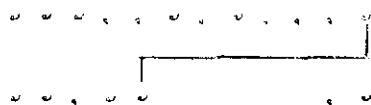
2. เรื่องกร ลหุ "นายผี" ได้กล่าวไว้ในบทความเรื่อง "ข้อโน้มนำศึกษาทาง
การประพันธ์ว่า "นายผี" ยึด "เสียง" ของคำเป็นหลัก ฉะนั้น คำประพันธ์ของ "นายผี"
จึงไม่สามารถใช้สันตลักษณ์ในสมัยปัจจุบันนับได้ ดังจะเห็นได้จากลักษณะกวีตยศัพท์ใน
 วรรณกรรมคำศัพท์เรื่อง "เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า." ดังนี้

คำยาแ่งกับมีและนี่ไครนะจะโปรด	
ลูกแม่ให้ปราโมท	ถมิ
คล่าได้เสือบมิสพพิพทุกยทวิ	
อกเต้น <u>ตั้ง</u> ตีปลา	<u>โน</u> แปลง ²

¹ อัครี พลสันทร "เบ้งกัปดอม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 16 : 14 กันยายน 2490

² อัครี พลสันทร "เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า." เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย
 นายผี (นามแฝง) หน้า 44

ผังภูมิศาสตร์การกีดกัน

จะเห็นว่า คำ "ใคร" ในวรรคที่หนึ่ง กับ "ให้" ในวรรคที่สองของบทแรก และคำ "ตั้ง" ในวรรคที่สองกับ "ใน" ในวรรคที่สามของบทหลัง ซึ่งเป็นคำครุตาหลักเกณฑ์ ในปัจจุบันนั้น "นายผี" ได้นำมาใช้เป็นคำหลักทั้งสี่ ทั้งนี้เพราะ ในการออกเสียง "ใครนะจะโปรด" เสียงจะผ่าน "ใครนะจะ" ไปเน้นหรือลงน้ำหนัก (Stress) ที่ "โปรด" ซึ่งเป็น คำสุดท้ายของพยางค์ คำที่เสียงผ่านจึงมีน้ำหนักเบากว่าคำที่เสียงเน้นส่วนคำว่า "ให้" กับ "ตั้ง" ในวรรคที่สองของบทแรกและบทหลังนั้น เสียงจะลงน้ำหนักที่คำสองพยางค์หน้าและ สองพยางค์หลังที่ตามอยู่ เสียง "ให้" กับ "ตั้ง" จึงเบากว่าคำเหล่านั้นเมื่อมีการเปรียบเทียบ น้ำหนักของเสียง และในคำว่า "ใน" เสียงจะเน้นที่ "แปดง" เพราะโดยธรรมชาติของ ภาษาไทยเสียงคำพยางค์แรกจะเป็นเสียงเบาเสมอ

การที่ "นายผี" ยึดเสียงของคำเป็นสำคัญเช่นนี้ บางครั้งก็เกิดปัญหาเหมือนกัน เช่น คำว่า ใคร ในตัวอย่าง "คำยาแมกับแม่และแม่ใครนะจะโปรด" ที่ยกมา คำว่า ใคร ในที่นี้ จะต้องเน้นเสียง เพราะการอ่านเน้นเสียงจะทำให้คำประพันธ์ขึงนี้มน้ำหนักและน่าฟังยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากอ่านด้วยเสียงเบาตามที่ "นายผี" กำหนดไว้เนื้อความในขึงนี้ก็จะมีน้ำหนักแน่นเท่าที่ควร ซึ่งจะทำให้เสียรสความไวอย่างน่าเสียดาย

3. เรื่องสัมผัส "นายผี" ถือว่าเสียงสัมผัสที่นอกเหนือจากสัมผัสบังคับโดยเฉพาะ สัมผัสพยัญชนะนั้น เป็นสัมผัสที่จะช่วยเพิ่มความไพเราะ "บางเสียงดนตรี" ให้แก่บทร้อยกรอง มากยิ่งขึ้น ฉะนั้น บทร้อยกรองของ "นายผี" ทุกบทจึงแพร่ไพเราะไปด้วยการเล่นเสียง สัมผัสพยัญชนะ ทั้งที่เป็นสัมผัสต้นและสัมผัสยี่สิบ ** เช่น

*สัมผัสต้นใช้เครื่องหมาย

**สัมผัสยี่สิบใช้เครื่องหมาย

๙. อำรรตริยณะนี้มีสี่สนะสำเนียง
แสนเจียมจิมนเสียง ล่งจัด
อำรรตริยณะนี้สี่พฤษภลปัด
โบลมบโถมพัด แลหาย¹

ตัวอย่างต่อไปได้แก่

<u>คิดคำกลอนก่อนและ</u> <u>เฝ้าเงงจัด</u>	<u>สรรพสัตว์ได้ตั้งตั้งสับหัว</u>
<u>ล่ดั่ง</u> <u>เชือก</u> <u>เชือก</u> <u>สือ</u> <u>ตัว</u> <u>ทั้ง</u> <u>ตัว</u>	<u>คิด</u> <u>ความ</u> <u>ยั่ว</u> <u>ย่น</u> <u>เห็น</u> <u>ย่อง</u> <u>เช่น</u> <u>นั้น</u>
<u>โกรธ</u> <u>ระ</u> <u>ไร</u> <u>ใจ</u> <u>คอย</u> <u>อ</u> <u>ไม่</u> <u>หยุด</u>	<u>ดู</u> <u>สุด</u> <u>เอา</u> <u>ละ</u> <u>วา</u> <u>บ้าน</u> <u>ย่น</u> <u>ย่น</u>
<u>คิด</u> <u>โกรธ</u> <u>ใคร</u> <u>ให้</u> <u>ระ</u> <u>อา</u> <u>บ้าน</u> <u>ตะ</u> <u>บัน</u>	<u>จะ</u> <u>โกรธ</u> <u>กัน</u> <u>ไป</u> <u>ไป</u> <u>ให้</u> <u>ช่วย</u> <u>การ</u> ²

อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ

<u>เรื่อย</u> <u>เรื่อย</u> <u>มา</u> <u>ริน</u> <u>ริน</u>	<u>แล</u> <u>ลาย</u> <u>ลง</u> <u>นั้น</u> <u>โรย</u> <u>ริว</u>
<u>แสง</u> <u>ทอง</u> <u>ที่</u> <u>ส่อง</u> <u>ทิว</u>	<u>พฤษ</u> <u>พร</u> <u>าง</u> <u>อยู่</u> <u>พร</u> <u>าว</u> <u>พร</u> <u>าย</u>
<u>งาม</u> <u>โลก</u> <u>แสง</u> <u>าม</u> <u>หล้า</u>	<u>ทั้ง</u> <u>ฟาก</u> <u>ฟ้า</u> <u>อัน</u> <u>งาม</u> <u>งาม</u>
<u>แสง</u> <u>ทอง</u> <u>ที่</u> <u>ส่อง</u> <u>ทาม</u>	<u>นั้น</u> <u>ล้น</u> <u>ร้น</u> <u>ทั่ว</u> <u>ทั้ง</u> <u>ธร</u> <u>ณี</u>
<u>ใบ</u> <u>บาง</u> <u>ระ</u> <u>บัด</u> <u>อ่อน</u>	<u>อัน</u> <u>อยู่</u> <u>อัน</u> <u>ฮิ</u> <u>วิ</u> <u>มี</u>
<u>กล</u> <u>อก</u> <u>แสง</u> <u>น้ำ</u> <u>ค้าง</u> <u>สี</u>	<u>คือ</u> <u>ล่าย</u> <u>รัง</u> <u>ระ</u> <u>รอง</u> <u>เร</u> <u>ือง</u> ³

¹ ฐิตี พลังจันทร์ "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 42

² ฐิตี พลังจันทร์ "แกล้ง" โดย นายผี (นามแฝง) กล่อมลม 174 : 26

กนิยาน 2493

³ ฐิตี พลังจันทร์ "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า." เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย

นายผี (นามแฝง) หน้า 58

และ

อานามสยามยุทธนั้น	ยาวนาน
องบดินทร เดชา	ทำนไย
ลวง เฝ้า เหล้าหวานลาย	หลาอย่าง
คุมม้าหวานจวนได้	ตั้งสันต ¹

เป็นที่น่าสังเกตว่า "นายผี" ใช้นิยามไข่มุกพยัญชนะเสียงเดียวกันตลอดทั้งวรรค อย่างน้อยจะต้องมีเสียงพยัญชนะอันมาคั่นไว้ทั้งเสียงเพื่อขัดจังหวะหรือในการนี้ที่ไม่มีการขัดเสียงก็จะมีการเล่นเสียงพยัญชนะเป็นชุด ๆ*¹ไป ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างบทร้อยกรองที่มีการนำเสียงพยัญชนะอันมาคั่นเพื่อขัดจังหวะ

คิดคิด <u>อิง</u> ชื่นชม	อิงระทมระทวยใน
ใจเลิ <u>บ</u> อิงเลิ <u>บ</u> ใจ	อิงเลิ <u>บ</u> แคนบ่แกลนคลอน
คิดแค้นความ <u>บิ</u> คั้น	ที่วาระธรรมาทร
เคียดใจคือไฟฟณ	ขอฝากไว้แก่คนวัน ²

ตัวอย่างบทร้อยกรองที่มีการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะเป็นชุด

ดวงเดิ <u>ว</u> ตอก/ <u>มิ่ง</u> ไม้	มา/นช
กลายกล <u>ส</u> บกลาง/ <u>ล</u> ้วน <u>ล</u> ่ง	ลุด/ <u>ล</u> ว้า

¹ อิศน์ พลจันทร์ "สักกะขุนศึก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 13 กันยายน 2489 หน้า 3

*คำที่ใช้ขัดจังหวะเสียงไข่มุกเครื่องหมาย ==

*การเปลี่ยนเสียงพยัญชนะแต่ละชุดจะแสดงด้วยเครื่องหมาย /

² อิศน์ พลจันทร์ "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า." เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 72

ขอเคี้ยว/เคี้ยว gum/รล ปังร่วง รามแม่
 เยียวชอกคอกฟ้าอ้า อาจโชน¹

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ แสดงว่า "นายผี" มีท่าทางองเขียนด้านสันหลัง
 สอดคล้องกับแนวความคิดที่เล่นโวอ้างถึงทุกประการ

ฉะนั้น การศึกษาวิเคราะห์ทรัพยากรของ "นายผี" ในบทนี้จึงจะศึกษา
 วิเคราะห์อย่างละเอียดในหัวข้อต่อไปนี้

1. การใช้ถ้อยคำ

1.1 การเลือกเสียงของคำ

1.1.1 การหลากคำ

1.1.2 การเล่นคำ

1.1.3 การใช้คำซ้อน

1.1.4 การซ้ำคำ

1.2 การใช้คำที่เหมาะสมกับเนื้อหา

1.3 การใช้คำที่ทำให้เกิดความรู้สึก

1.4 การใช้คำที่ทำให้เกิดจินตภาพ

2. การใช้โวหาร

การเล่นความคิดของ "นายผี" ในบททรัพยากร นอกจากจะเล่น
 โดยตรงแล้ว ยังนิยมเล่นโดยโวหารต่าง ๆ รวมทั้งสำนวนไทยด้วย นอกจากนี้ยังปรากฏ
 ว่ามีการอ้างคำประพันธ์จากวรรณคดีแบบฉบับและมีทรัพยากรหลายบทซึ่งใช้สำนวนเชิง "ล้อ"
 หรือเลียนแบบสำนวนวรรณคดีแบบฉบับซึ่งเป็นที่ยึดมั่นทั่วไป ดังมีรายละเอียดในหัวข้อต่อไปนี้

¹ วิกิพีเดีย พจนานุกรม "นายผีร้องไห้" โดย อ.ส. (นามแฝง) เอกชน

- 2.1 อุปมา
- 2.2 อุปสัทย
- 2.3 บุคลาธิษฐาน
- 2.4 สัทยสัทย
- 2.5 สัทย
- 2.6 ปฏิปฐา
- 2.7 อธิษฐาน
- 2.8 การกล่าวเปรียบประยติประย
- 2.9 การใช้สัทยและคำขงเพย
- 2.10 การอ้างวรคดีแบบฉบับ
- 2.11 การเลียนแบบสัทยวรคดีแบบฉบับ

1. การใช้ถ้อยคำ "นายผี" เป็นกรที่มีวามประยติและพิพพันในการเลือกใช้ถ้อยคำอย่างย้ง คำที่ "นายผี" ใช้ในบทร้อยกรองทุกบทซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกินใจ และให้ความไพเราะแก่บทร้อยกรองนั้นพร้อมกันไปด้วย การสร้งคำและการใช้คำของ "นายผี" ที่มีลักษณะเด่นชัด ได้แก่

1.1 การเลือกเสียงของคำ "นายผี" มีวิธีเลือกเสียงของคำเพื่อให้งานประพันธ์มีความไพเราะสละสลวยและน่าอ่านย้งขึ้น ดังนี้

1.1.1 การหลกคำ หมายถึง การใช้คำต่าง ๆ กันออกไปในที่ใกล้ ๆ กัน โดยเฉพาะคำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน "นายผี" หลกคำเพื่อมิให้ผู้่านเกิดความเบื่อหน่าย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประยติฐกำจะร่ำเรื่อง	ธุระเบื่องคะนึ่งนาน
ประยติฐกำเพราะร่ำคาญ	ขณะศิตประยติฐกำ
อนาถ <u>ศิต</u> อนิจจา	วรจันทรประยติฐกรรม

ละล้งลยลละล้งล้ง	พรภาคนภาภา
.....	
มิเคยเรากมิเคารพ	คณรักษเก็บริติกร
ทะนงจิตมิตติหยอน	ฤระยอบย่ำเวยโคร
มิเคยหลงมิตงเลห์	หะกะเท่ล่ตริไต
จะดูหยังก็โยไพอ	ดูจตุประดาฟ้า
มิทั้นไรหัยเร	ทรล็กขดทาลายอา
นุภาพแพ้เพราะแดปรา	รทเพื่อประคิษฐพาล
พิลึกเพียงพะเนียงพ	ประทุฏและเผาผลาญ
หัยมิตติดาล	ดูจโหมวิสัยลง
ก็แกล้งกล่าวประกอบกลอน	กลรักคตพพยง
ประคิษฐคิดไฉนคง	บสาศัญคดีเรียม ¹

ในสันกับทนี้ "นายผี" ไต้หน้าคำ "จระ สิต หัย แด ฤดี" มาใช้
 ในความหมายว่า "ใจ" เลือกใช้คำ "อัมพร นภา" ในความหมายว่า "ท้องฟ้า" ใช้
 "หยัง ล่ตริ พพยง" ในความหมาย "ผู้หยัง" และใช้คำ "ประทุ พุ" ในความหมายว่า
 "แตกกระจายออก"

ในบทกลอนชื่อ "ต้อนรับฤดี" "นายผี" ไต้พิจารณาความไว้ว่า

ความร่อนแรงแล้งไปในทุกที่
 ปรุพืผากผาน้ำใจหาย
 โอ้ผักหญ้าสำราญอันตราย

¹ อัศนี พลจันทร "ประดาสิษฐ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

เล่นกะล่ายฟ้าผ่าลงมาพสน

เมฆพะยับยับโหมมโหมมในหน

ฟ่อง เมฆฝนขรึกไขว่ชวนไผ่ฝน

พิรุณพรู ตุ้ม คั่น แคน ยัน

เอนกฉัตรธารนการพิกล

ดินไทยดีมีปุ๋ยจุยสดชื่น

มาระรินลุ่มเล่าะก็เพราะฝน

เอาพิชเเพาะเหมาะครันขึ้นทันยล

พิรุ¹โลกพรุ่งพรุ่งน้ำชูงม¹

จะเห็นได้ว่า "นายผี" หลากคำเป็นคู่ ๆ คือ ปรุฬ กับ ดิน และพิรุณ กับ ฝน

ในบทกวีกรองชื่อ พราณกส่วผี ซึ่งมีเนื้อหาที่ต้องกล่าวถึงป่าติดกันหลาย ๆ ครั้ง

"นายผี" ก็ใช้วิธีหลีกคำโดยใช้ศัพท์ที่มีความหมายว่า "ป่า" ได้แก่ ชฎ ไพร พง และ หม
ดังตัวอย่าง

ไธกลางตีกดูไปในป่า

ช่างชฎ ช้า ช้า ใน ไพร ระหว

เสียงน้ำค้างพร่างพรวกราวพง

ถึงอยู่คงยังครันประหวั้นใจ

.....

¹ ยศนี้ พจนันทร "ต้อนรับฤดูฝน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

กล่าวความผิดที่ต่างก็กลางหน

จึงเวียนวนวนไหวอยู่ในทรง¹

1.1.2 การเล่นคำ หมายถึง การใช้คำเดียวกันหรือเสียงเดียวกัน
แต่ต่างความหมายกัน เพื่อช่วยให้บทร้อยกรองนั้น ๆ ไพเราะคมคายน่าอ่านยิ่งขึ้น

การเล่นคำในบทร้อยกรองของ "นายผี" อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ
การเล่นคำพ้องทั้งรูปและเสียง กับ การเล่นคำพ้องเสียง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.2.1 การเล่นคำพ้องทั้งรูปและเสียง เป็นการใช้คำที่มีรูปเสียง
เหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน เช่น

ในบทร้อยกรองชื่อ "หลับเกิดชาวไทย" "นายผี" เล่นคำ ต้น 2 แห่ง
คือ ต้นตา และ ตาต้น ต้น คำแรก หมายถึง ไม่หลับ หรือ หันจากหลับ ล้วน ต้น คำหลัง
หมายถึง ตกตะลึงพรึงเพริด ดังตัวอย่าง

"นอนเสียบเกิดยาหยีจะกล่อม

งามละม่อมถึงขวัญอย่าหว่นไหว

แม้นต้นตาตาจะต้นด้วยปืนไฟ

ตำรวจไล่เสียวคันปั่นทั้งปาง²

นอกจากนี้ในบทกลอนที่ชื่อ "ราชการกรุงสยาม" "นายผี" ยังนำคำว่า
กิน มาใช้เป็นสำนวนที่หมายถึง การรับเงินค่าจ้าง และการโกงกินดังนี้

¹ อัศนี พลจันทร "พราหมณ์ส่วผี" โดย นายผี (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์
2501 หน้า 20

² อัศนี พลจันทร "หลับเกิดชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
107 : 18 พฤษภาคม 2492

กรรมกรโกยดินกิน เงินวัน พอกินกันกรรมกรกร่อนปูนผง
งานหนังสือถือปากกาบับบรรจุ คือเหมหงษ์หัวละห้อยคอยหาชนะ¹

จะเห็นว่าในบทนี้ "นายผี" เล่นคำว่า กิน 2 แห่ง กิน คำแรก
หมายถึง ได้รับค่าจ้าง ส่วน กิน คำหลังเป็นส่วนวน หมายถึง การโกงกิน หรือการ
ฉ้อราษฎร์บังหลวง

ในบทรับรองชื่อ "ร้านจริงจริง" "นายผี" ให้ความหมายว่า
"เปิด" มาไว้ใน 2 ลักษณะ คือ ใช้ในความหมายตรง และ ใช้เป็นส่วนวนที่หมายถึงการหนี
ความจริงว่า

แม่สาว ๆ แล่นนอนนิ่งค้อนครัก หมู่พริกหน้าเพี้ยคเปิดละเว้ย¹
ร้องเปิด ๆ ไปข้างไหนไม่กระด้าง ออกข้างนะหรือเปิดระเหิดระเหบ
เข้าใจผิดจิตใจไม่เสวย หล่อนก็เลยเปิดเล่นให้เ็นใจ²

ในที่นี้ เปิด คำแรก กับ คำที่สอง เป็นส่วนวนหมายถึง หนี ส่วน เปิด
คำที่สาม และ ที่สี่ หมายถึง เผยออก ใช้ตรงข้ามกับคำว่า ปิด

ส่วนบทกลอนชื่อ "วันแม่" "นายผี" เล่นคำว่า จน 3 แห่ง ดังตัวอย่าง

แม่ผู้ด้จรดลอยบนโน้น
ตำรวจโฉบมางกันใจหั่นหนี

¹ อังคาร พจนานุกรม "รวมคำกรณียา" โดย นายผี (นามแฝง) ฉันทนา
123 : 18 กันยายน 2492

² อังคาร พจนานุกรม "ร้านจริงจริง" โดย นายผี (นามแฝง) ฉันทนา
204 : 25 เมษายน 2494

แม่จอนจอนเล่นใจจอนได้ดี

เขาไล่ตีตะเจิดให้เปิดไป¹

จน 2 คำแรกใช้ซ้ำคำ คือ จนจน หมายถึง ชัดสน ไร้ทรัพย์ ส่วน
จน คำหลัง ใช้เป็นคำเชื่อม

และในบทกลอนชื่อ "ความร้อน" "นายผี" ก็เล่นคำว่า ร้อน ซึ่งหมายถึง
อากาศร้อน และ ร้อน ซึ่งหมายถึง ทุกข์ร้อน ดังนี้

อนิจจาคนจนทนแค้น

ถึงร้อนมาไม่มาก็พาคนส่ง

ร้อนชานาตาปอยู่สร้าง

ความร้อนหยังแยงยั่วถึงหัวใจ²

ในที่นี้ ร้อน คำแรก หมายถึง อากาศร้อน และ ร้อน คำหลัง หมายถึง
ทุกข์ร้อน

1.1.2.2 การเล่นคำพ้องเสียง เป็นการใช้คำที่มีเสียงเหมือนกันและ
ใกล้เคียง แต่มีรูปและความหมายต่างกัน เช่น ในโคลงชื่อ "กึ่งคิลอวคคิลปเพื่อลิน" "นายผี"
เล่นเสียง ลิน ในคำ 3 คำ คือ คิลป ลิน และ คิล ดังตัวอย่าง

มีคิลปคิลเสื่อมลิน

ธรรมกุนย

ขอแต่ทราพยลินพูน

เพียบพร้อม

¹ อัศนี พลสจันทร์ "วันมร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 207 :
25 เมษายน 2494

² อัศนี พลสจันทร์ "ความร้อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
264 : 16 มิถุนายน

ราชันีแอดกิลปูล มกโอ โอบทอ
คู่ผู้ตรรมเกียอ้อม แอบแลว เลยหน¹

โคลงบทนี้เป็นโคลงที่ "นายผี" แต่งขึ้นเพื่อคัดค้านหนังสือที่พิมพ์ภาพ
 เปลี่ยนโดยอ้างว่าเป็น "ภาพเกิลป์" เพื่อหวังผลประโยชน์ คือทรัพย์สิน ทั้งนี้เพราะ "นายผี"
 มีความเห็นว่าภาพนั้นทำให้ศีลธรรมเสื่อมโทรม

ส่วนในโคลงชื่อ "เมามากไหม" "นายผี" ก็เล่นเสียง เล่า ในคำว่า
เหล่า และ เล่า ดังนี้

กินเหล้าเมาเหล้าเล่า	แหลกเหลว ไปอา
เมารักเมารังเอาจ	อ่องนง้า
เมาลากลากลงเหว	ลึกโหล แลเย
เมากาจอ่านากจั่ว	เก้งเก้อ กลสิง ²

ในที่นี้ "นายผี" ต้องการกระทบกระเทือนผลโลกาจร กาลสงคราม
 ทำให้สภาพหนังสือพิมพ์ว่าทราบเรื่องจะมีผู้กระทำรัฐประหารเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่
 ระบอบสาธารณรัฐมาจากคำบอกเล่าในวงเหล่า

และในบทกลอนชื่อ "ไปบ่รู้?" "นายผี" ก็เล่นเสียง "โท" โดยใช้
 คำว่า โทย กับ โท ดังตัวอย่าง

¹ อังศิ พลจันทร์ "ทั้งก็ลอกก็แปลเพื่อเงิน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร
 17 กุมภาพันธ์ 2490

² อังศิ พลจันทร์ "เมามากไหม?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 40 : 17 กุมภาพันธ์ 2491

แผ่นดินไทยไทยไทยสิงโตอยู่ ไทยไทหญ่น้อยยี่สิบหกนา
แต่ไทยทาสหัวล้านล้านหลาณา ดินเท่าฝ่ามือมีหรือไร¹

ไทย คำแรก หมายถึง ประเทศไทย ไทย คำหลัง หมายถึง คนไทย
ส่วน ไท หมายถึง อีสระ ไทยไท ก็คือคนไทยที่มีเสรีภาพซึ่งน่าจะหมายถึงนายทุนผู้ครอบครอง
ที่ดิน ส่วนไทยทาส น่าจะหมายถึง ชาวไร่ชาวนาที่ต้องเข้าทาสมาจากนายทุน

นอกจากเล่นเสียงของคำดังตัวอย่างข้างต้นแล้ว "นายผี" ยังนำคำ
พ้องเสียง ที่ให้ความหมายในทางตรงกันข้ามมาใช้อีกด้วย ดังตัวอย่าง

คนชั่วผิวขาว	ไปเสีย
ผิวเมืองมีกำหนด	คำขรั
ไปเมืองมองเงิน	ไปมาก
ขงยั้งขงเชื้อไข	ป่าเขา ²

"นายผี" เล่นเสียง "เงิน" โดยใช้คำ เงิน กับ เงิน ซึ่งมีความหมาย
ตรงกันข้ามคือ เงิน หมายถึง มอง และ เงิน หมายถึง ไม่มอง การใช้ คำทั้งสองในที่นี้
ก็เพื่อย้ำให้ผู้อ่านทราบว่าความเกลียดชังคนชั่วมีมากเหลือเกิน มากจนไม่ยอมมองแต่หาก
ต้องมองก็ต้องเงินเท่านั้นที่เหมือนกัน

1.1.3 การใช้คำซ้อน คำซ้อน คือ คำที่มีคำเดียว 2 คำอันมีความหมาย
หรือเสียงคล้ายกันใกล้เคียงกัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน ซ้อนเข้าคู่กัน เมื่อซ้อนแล้ว
จะมีความหมายใหม่เกิดขึ้น แม้ว่าบางคำความหมายจะไม่แปลไปกว่าความเดิม

¹ ฮักผี พลสันทร "ไปทุ่ง?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 200 :
25 มีนาคม 2494

² ฮักผี พลสันทร "Whom the ghosts love lives not!" โดย นายผี (นามแฝง)
สยามนิกร 2 มีนาคม 2490

(คือ ความหมายของคำเดี่ยวแต่ละคำ) มากนัก แต่ก็ต้องมีความหมายและทำให้ต่างออกไปบ้าง¹
การนำคำซ้อนมาใช้ในบทกวีกรองจึงช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้ชัดเจนขึ้น

"นายผี" นิยมใช้คำซ้อนในการประพันธ์เป็นอย่างมาก เช่น

มุงมวด	เยาะเย้ย	ปลิดปลด	ถากถาง
ไห้ไหย	ปรายโปรย	อุดรวิถถาร	พาลเกเร
คำกั้น	ดมัยย้า	นบนอบ	ซ้องแซ่
ชั่วช้า	ยั้งยั้ง	ก๊อบโกก	เปลื้องปลด
แคะกั๊ย	ง่อยเปสัย	โหดเหี้ยม	โปปดมดเก็จ
เกิดขาม	โผงผองต้งเง		ต้งต้อ
อื้อยุดจุดกระซำก		ก้อตั้นตันทุรัง	ยั้งยั้ง
หน้าตา	ระกมขมยั้ง	เหี้ยมร้าง	เกี้ยวกระหวัดรัด
โศกเศร้า	สือสือยั้ง	ระกาสำบาก	อึ้งทมาระอาใจ

มีตัวอย่าง เช่น

ได้นินย่าวกล่าวกันสัไปทระ
เหมือนไปปดมดเก็จให้ ยั้งขาม

อันทหารเมืองเราเข้าสงคราม
พลถูกหามกลับมาพญาไท²

อีกตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่

อัน Slang คืออะไรก็ไม่งั้น
ความรู้แคหัวเขาคูขยหลายสั่ง

ตั้งรังเกียจเตี้ยจั้นทกนจรังสั่ง
อุตังง้งโง่บ้าทำท่างาม³

¹ บรรณ วัฒนธนา ศึกษาระบบภาษาไทย หน้า 81

² อังคาร พลสันทร "ความหมายของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน
9 : 32 มีนาคม 2484

³ อังคาร พลสันทร "Slang and Poetry" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
139 : 26 มกราคม 2493

ผมนายผีก็ดูหมิ่นนักปราชญ์	เหลือฉลาดสิ้นลมหล่นคมสัน
กะทบกะเทียบเปรียบเปรยเยาะเย้ยกัน	ว่าคนนั้นนี้ช่างขวางโลกจริง ¹
ไม่ควรโศกติดใจในความสูญเสีย	ขอความทุกข์ถอยถดเพื่อคนหลัง
ไม่เคยได้ตั้งจิตคิดสักที	กลับทวีความทุกข์ยิ่งถูกลวง ²
การกอดจูบลูบคลำทำในมุ้ง	ใบสิ่งยุ่งอยู่ข้างเขาอย่างเขา
โอดนาคหนักกระไรหนอไทยเรา	คิดยัง <u>เศร้าโศก</u> เพื่ออดอาดูร ³
ถ้าคุณสร้างถางถางมากมาอยู่	เราเล็งรู้เลกนัยสั่งให้โทษ
ผีทอดคนบนดินแล้วดันโดน	พลาญปรายโปรยชลนัยไปเจ็ดวัน ⁴

1.1.4 การซ้ำคำ การซ้ำคำในที่นี้ หมายถึง การนำคำหรือวลีหรือข้อความที่มีตัวสะกดและความหมายเหมือนกันทุกประการมาเรียงไว้ติดกัน หรือมีคำอื่นมาขึ้น ตำแหน่งของการซ้ำคำอาจซ้ำในวรรกเดียวกันที่ต้นวรรค กลางวรรค ท้ายวรรค หรือซ้ำคำต่างวรรคกันก็ได้

¹ อัศนี พลจันทร "คนขวางโลก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
145 : 26 กุมภาพันธ์ 2493

² อัศนี พลจันทร "ไม่ว่าเจ้าไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
206 : 25 เมษายน 2494

³ อัศนี พลจันทร "หรั่งจ๋า, จู๊ จู๊" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
244 : 14 มกราคม 2494

⁴ อัศนี พลจันทร "ความน้อยใจของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกฉันท์
23 : 28 มิถุนายน 2484

"นายผี" นิยมการเข้าคำ เข้าสั และเข้าข้อความ เมื่อต้องการข้อความหรือ
เข้าให้เห็นความสำคัญ หรือต้องการให้เห็นว่ากระกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ ติดต่อกันไป บางที
ต้องการให้เห็นว่าสิ่งนั้นมีจำนวนมาก หรือต้องการให้เห็นการเคลื่อนไหวที่ดำเนินไปเรื่อย ๆ
ลักษณะการเข้าคำในบทร้อยกรองของ "นายผี" เป็นดังนี้

1.1.4.1 การเข้าคำที่อยู่ยัดกับ การเข้าคำที่อยู่ยัดกันเกิดขึ้นภายใน
วรรกเดียวกัน อาจจะมีอยู่ต้นวรรก หรือท้ายวรรกก็ได้ เช่น

ในบทร้อยกรองชื่อ "ความเสียใจของ นายผี" " นายผี เข้าคำด้วยกันหลายคำ คือ
ตรึงตรึง เคย ๆ ตึง ๆ ตึง ๆ ตรง ๆ ตัวอย่าง

วันนี้ฉันนั่งนึก	แต่ <u>ตรึงตรึง</u> แล้วโศกา
ไร้อยู่ไม่เคยมา	ให้เขาว่าอย่างนี้เลย
ถึงดีจะสื่อ	แต่ <u>ดูดี</u> ไม่เลียบ
ธีรภาพ <u>เคย ๆ</u>	เหมือนไม่เคยเป็นคนดี
เจ็บสลดคิดแก้	ให้พ้นจากนายผี
คิดแล้ว <u>ตึง ร้อย</u> ก็	ไม่เห็นทำอย่างไร
ยังคิดกลับยิ่งกลืน	อุระร้อนราวไฟ
หน้าอกฟกหน้าใจ	เหมือนใครทรมานให้เจ็บแสบ
คิดได้แล้วโพล่คิด	ก็ปริตูเหลือแล่น
<u>ตึง ๆ</u> ถึง เมืองแมน	แล้ว <u>เกี้ยวเล่นตึง ๆ</u> ลง
ไปลพหน้าสิบสี่	เขารู้ว่าอย่างผอมผาง
ว่าเราเอา <u>ตรง ๆ</u>	คงไม่ "ข้าม" เหมือนเคยมา ¹

¹ สักขี พลสันการ "ความเสียใจ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 8 :

การซ้ำคำ ตริกตริก ตัง ๆ ตัง ๆ เป็นการซ้ำคำเพื่อบอกอาการดำเนินไปเรื่อย ๆ กล่าวคือ ตริกตริก บอกอาการครุ่นคิด ต่อเนื่องกันไปหรือคิดกลับไปมาหลายที ตัง ๆ และ ตัง ๆ บอกอาการความคิดว่าลึกล้ำยิ่งขึ้นทุกที

ส่วนการซ้ำคำ เฉย ๆ และ ตรง ๆ นั้นเป็นการซ้ำเพื่อขยายความคำว่า "ว่า" ให้เห็นเด่นชัดขึ้นว่า การว่ากล่าวนั้นมีลักษณะเช่นใด เช่น ว่ากันเฉย ๆ หมายถึง การว่ากล่าวโดยไม่มีเหตุผลหรือว่ากล่าวโดยที่ผู้ถูกว่าสับสนส่ายปลายเหตุไม่ถูกส่วน ว่ากันตรง ๆ หมายถึง การว่ากล่าวหรือพูดอย่างตรงไปตรงมา

นอกจากการซ้ำคำเพื่อแสดงอาการดังกล่าวอย่างข้างต้นแล้ว "นายผี" ยังซ้ำคำเพื่อแสดงอาการแบ่งแยกด้วย เช่น ในบทร้อยกรองชื่อ "ความเพลอของนายผี" ที่ว่า

เสื้อสีแดงดูแข็งขัน เลย์ยันตั๋น ไทยทั้งกรุงแย่งกันใหญ่จนไขว่หวัด
ตาเจ้าของเอาลงขายหมายมีฤทธิ์ คนชะนิดอย่าง ไหนไหน ก็ไปซื้อ¹

การซ้ำคำ ไหนไหน เป็นการซ้ำเพื่อแสดงความรู้สึกแบ่งแยก กล่าวคือ แสดงให้เห็นเห็นว่า คนที่มาแย่งซื้อเสื้อยันตั๋นหลายประเภท คือมีทั้งคนต่างฐานะ ต่างอาชีพ และต่างเพศ

ส่วนในบทร้อยกรองชื่อ "นายผีกับนางผี" เป็นการซ้ำคำเพื่อแสดงจำนวนดังตัวอย่าง

นายผีมีชื่อสี่ฉาว สาวสาว แย่งกันักหนา
หนุ่มหนุ่ม กลุ้มใจไปมา อนิจจานางผี นี้ใคร

¹ วัคณี พลสันทร "ความเพลอของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

นายนินางผีฤทธิ คนตักทั้งกรุงยู่่งใหญ่
 กสับเขี่ยเป็นเรื่องเศื่องใจ ไปไหนไม่พ้นคนรู้ม¹

การซ้ำคำ สาวสาว หนุ่มหนุ่ม ในกลอนหกบทนี้เป็นการซ้ำคำ
 เพื่อบอกจำนวนว่า มีสาวมารูมรัก "นายผี" เป็นจำนวนมาก และมีหนุ่มเป็นจำนวนมากที่
 เกิดความงอแงอกกวนใจ เพราะอยากทราบว่ "นางผี" ให้เป็นใคร

ตัวอย่างการซ้ำคำเพื่อแสดงอาการอีกตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่

น้ำค้างพร่างอยู่พะพรวยก็คอยแผ้วจะกำเ้ง
 โอ้เราทำไมโรรัง บรจ
คิดคิดคิดถึงชีวิตวายอยู่จนฝ่ายล่าง
 แล้งทองที่ล่องทาง ถั่วพญา
รินรินลมมาระรวยระทวยธุระรัก
นิกนิกอนาถาตม ฮับจน
โอ้อ้อเราชะนะหรือคือกนถาบถือคน
 ลิงสามาสามน นจ²

สัททูลรักก็คิดฝันร้ายถึงขั้นมีการซ้ำคำในตำแหน่งต้นวรรคอยู่ 4 วรรค
 ด้วยกัน คือ คิดคิดคิด รินริน นิกนิก โอ้อ้อ แต่ละคำซ้ำมีความหมายและให้ความรู้สึกดังนี้

¹ วิชา ผอสนทร "นายผีกับนางผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 15 :

19 เมษายน 2484

² วิชา ผอสนทร "เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย

นายผี (นามแฝง) หน้า 53

คิดคิดคิด แสดงอาการครุ่นคิดซ้ำแล้วซ้ำอีกหลายครั้งหลายหนเป็น
อาการครุ่นคิดที่เคร่งเครียดกว่าปกติ รู้สึกได้จากเสียงของคำซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้น /ค/
ซึ่งเป็นเสียงระเบิด - หนัก สาระเสียงสั้น /อิ/ และพยัญชนะท้ายพยางค์ /ค/ ซึ่งเป็นเสียง
กักซึ่งให้ความรู้สึกอัดอั้น และการซ้ำคำติด ๆ กันถึง 3 ครั้ง ทำให้เกิดความรู้สึกตึงเครียด
ยิ่งขึ้น

รินริน แสดงลักษณะของลมที่พัดผ่านอย่างช้า ๆ แฉ่วเบาและต่อเนื่องกัน
ไปโดยไม่ขาดสาย รู้สึกได้จากเสียงพยัญชนะต้น /ร/ ซึ่งเป็นเสียงรัวให้ความรู้สึกพลัว เคลื่อนไหว
อยู่ตลอดเวลา เสียงสระสั้น /อิ/ สร้างความรู้สึกที่แผ่วเบา และเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ /น/
ซึ่งเป็นเสียงนาสิก - ก้อง ที่มีผลให้เสียงของพยางค์ทอดยาวได้กว่าปกติ เสียงนี้สร้าง
ความรู้สึกต่อเนื่องจากได้ดี

นิกนิก คำ นิก มีความหมายเช่นเดียวกับคิด แต่ให้ความรู้สึกไม่
เคร่งเครียดเท่ากับคำว่าคิด เพราะเสียงที่ประกอบกันเป็นคำนั้น เสียงพยัญชนะ /น/ เป็นเสียง
นาสิกซึ่งมีน้ำหนักเสียงเบากว่าเสียง /ค/ ฉะนั้น คำ นิกนิก จึงแสดงอาการครุ่นคิดที่ผ่อนคลาย
ความตึงเครียดลงมาก และเป็นความคิดในลักษณะทอดอาลัย

โอโอ คำ โอ ปกติใช้เป็นคำอุทานที่แสดงความรู้สึกสลดใจ การซ้ำคำ
โอโอ ในที่นี้จึงเป็นการย้ำความรู้สึกนั้นให้เด่นชัดขึ้น

ฉะนั้น เมื่อพิจารณาคำเหล่านี้โดยส่วนรวม คำ คิดคิดคิด รินริน
นิกนิก โอโอ จึงแสดงความรู้สึกของตัวละครที่ต่อเนื่องกันมาเป็นลำดับได้อย่างเด่นชัด คือ
เริ่มจากอาการครุ่นคิดอย่างเคร่งเครียด แต่เมื่อส่ายลมพัดมาตึงกายอย่างแผ่วเบาความ
เคร่งเครียดนั้นก็ค่อย ๆ คลายลง และเมื่อนึกได้ว่าตนเองกำลังครุ่นคิดถึงความอัปยศในชีวิต
ก็บังเกิดความสลดใจอย่างรุนแรงในที่สุด การซ้ำคำในที่นี้จึงช่วยเน้นให้เกิดความรู้สึกที่เด่นชัด
กว่าธรรมดา

1.1.4.2. การซ้ำคำที่มีคำขึ้นมาก่อน การซ้ำคำในลักษณะนี้อาจอยู่ในวรรค
เดียวกัน ขึ้นด้วยคำตั้งแต่หนึ่งคำขึ้นไป หรืออาจจะอยู่ต่างวรรคกันก็ได้ สังเกตได้ดังนี้

ส่วนบทร้อยกรองชื่อ "ความเพลของนายผี" ก็เป็นการซ้ำคำเพื่อแสดง
การแบ่งแยก ดังตัวอย่าง

ทหารเขาเล่าว่าถูกถูกระเบิด	บ้างว่าเกิดเพราะปืนกลสนั่นปร๋อปร๋อ
บ้างถูกหอกดอกท้อกชกที่คอ	บ้างว่าอ๋อปืนใหญ่มันไล่ยิง
ถึงเจ็บกายไม่วายปรารถนาเข้ารับ	แห่งลำกับข้าศึกท้อลงงอชิง
พอมีชัยจึงให้หามมาตามจริง	<u>เพราะพระกริ่งเพราะ เลื่อยยนต์เพราะ</u> ขวัญตา ¹

กลอนบทนี้ ซ้ำคำว่า เพราะ สามแห่ง เพื่อแยกให้เห็นเหตุผลต่าง ๆ ของ
ทหารที่รอดชีวิตกลับมาว่าต่างคนต่างเหตุผลของตนเอง

1.1.4.2.2 การซ้ำคำต่างวรรค การซ้ำคำต่างวรรคในบทร้อยกรอง
"นายผี" มีตัวอย่างดังนี้

เมื่อเป็นวานบ้านผีนี้เป็นลวง	มีมาหวนเป็นเกาะเหมาะหรือสัน
<u>ส่วนไม้คอกไม้ใบไม้สำคัญ</u>	<u>ส่วนครว้นนั้นแหล่มน้ำต้องคำตัว</u>
ทั้ง <u>ส่วนสัตว์</u> สัตว์หามาพิลึก	อะโห้ก็มาทะลักแทบหักหัว
เล่นลำปากยากครว้นว่ากันน้ำ	มี <u>ส่วนครว้น</u> ข้าพ่อเจ้า เข้าตำรา ²

บทกลอนนี้ "นายผี" เขียนขึ้นเพื่อเสียดสีนโยบาย ท้าส่วนครว้น และ เสียด
สัตว์ของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดังนั้น "นายผี" จึงซ้ำคำว่า ส่วน เพื่อแสดงให้เห็นว่า
ส่วนอะไร ๆ ก็ไม่สำคัญเท่า ส่วนครว้น และ ส่วนสัตว์

¹ ธีศณิ พลสันทร "ความเพลของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชัย
9 : 32 มีนาคม 2484

² ธีศณิ พลสันทร "ท่าไม้เท้าสั่งท่อม" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์
31 : 8 มิถุนายน 2487

ในบทร้อยกรองชื่อ "หมดปราณผู้ขาดเจ้า" "นายผี" เข้าคำเพื่อแสดงถึงความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ ไว้ดังนี้

<u>สาม</u> ปราณเปรียบโลกทั้ง	<u>สาม</u> สลาย
<u>ศูนย์</u> สิ่งสาราณรมย	เร่ง เสร้า
<u>ศูนย์</u> เดือนตะวันฉาย	กินค่า ทิวาพอ
<u>ศูนย์</u> เล็กรังสามผู้เข้า	ไปกิน
<u>สาม</u> ปราณ <u>สาม</u> เจ้าสีก	รักุล กั้นพอ
อึ้งกยวายคยัน	อู่เกล้า
<u>แต่</u> นี้ปราณ <u>ศูนย์</u>	สยามราชฎร แสพอ
<u>แต่</u> นี้บิเจ้าวลิน	สุดกัน ¹

โคลงต้นวิธีมาสับนี้ เข้าคำ 3 ชุดด้วยกัน คือ สาม ศูนย์ และ แต่นี้ "นายผี" เข้าคำว่า สาม และ ศูนย์ เพื่อบ่งชี้การสูญเสียปราณสำคัญไปถึงสามพระองค์ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาภาณุรังษานุภาพ (พ.ศ. 2481) พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (พ.ศ. 2486) และ สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ (พ.ศ. 2490) เป็นการสูญเสียอันใหญ่หลวง

ส่วนคำ แต่นี้ เป็นการเข้าให้รู้สึกถึงความรันทดที่ต่อแต่นี้ไป ประเทศไทยจะไม่ปราณ และมีเจ้าที่แท้จริงอีกแล้ว

นอกจากนี้ในโคลงชื่อ "ไม่เล่นแล้ว" "นายผี" ได้เข้าคำว่า การเมือง และ กลัว เพื่อทำให้เนื้อความกลัวการเมืองหนักแน่นขึ้น

¹ อดิ พิศนาค "หมดปราณผู้ขาดเจ้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

<u>การเมืองไม่เล่นแล้ว</u>	<u>กลัวเหลือ</u>
<u>กลัวเพราะเกรงการเมือง</u>	<u>แบบโบ๊</u>
<u>กลัวกลอุบายเขี้ยว</u>	<u>การบาป</u>
<u>กลัวทบท้ายร้ายได้</u>	<u>อดสู¹</u>

โคลงบทนี้ใช้คำ 2 ชุด คือ การเมือง และ กลัว การซ้ำคำว่า การเมือง เป็นการซ้ำเพื่ออำพรางให้หนักแน่นขึ้น ส่วนคำ กลัว ซ้ำเพื่อแจ้งเหตุผลต่าง ๆ ให้เข้าใจอย่างถี่ถ้วนว่าความกลัวนั้นเกิดขึ้นเพราะสาเหตุใดบ้าง

1.1.4.2.3 การซ้ำคำในวรรคเดียวกันที่มีคำอื่นขึ้นและซ้ำคำต่าง
วรรคกัน เช่น

อันตัวข้าครานี้ทีจะแย	พินิจแน้นในปิ่นดั่ง
ด้วยอยู่ร้ายกินร้ายมากมาย	จะนอนนิ่งหมดสุขเพราะทุกข์
ทุกข์อะไรไม่เท่าที่เราท้อ	สยบยอมยามเห็นทุกข์เป็นสับ
ทุกข์เพราะทุกข์ลูกไล่เราให้ยับ	สุดจะรับรสทุกข์นี้
เกิดเป็นคนจนอะไรไม่จนเท่า	มาจนเอาความไม่จนจนป็นปี
สุขอะไรโหลหลากมามากมี	ไม่เท่าที่สุขสุขสนุกใจ
แต่ตัวข้าเกิดมาไม่มีสุข	ล้นแต่ทุกข์แทบว่าเสียดตาไหล
เมียบและลูกผูกพ่วงเป็นห่วงใย	ยิ่งพาให้หามทุกข์เหลือลูกย่น ²

¹ วัลย์ พลจันทร์ "ไม่เล่นแล้ว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 10 มีนาคม 2490 หน้า 4

² วัลย์ พลจันทร์ "จนจน?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 147 : 18 มีนาคม 2493

กลอนบทนี้ "นายผี" ใช้คำ 3 ชุด คือ ทุกข สุข และ จน การซ้ำคำในที่นี้เป็นการซ้ำเพื่อเน้นความ และเพื่อเล่นคำซึ่งทำให้เกิดจังหวะที่ไพเราะยิ่งขึ้น

และในบทกลอนชื่อ "งามกลางฝน" นายผีใช้คำ งาม ในตำแหน่งต่าง ๆ ของกลอนเพื่อเน้นให้เห็นว่าความงามที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การทำงาน ดังนี้

งามด้านากล้ำงามอร่ามเล็ก

แจ่มบันเจิดมือเจ้ามีแผ่น

งามส่องซากฟ้าดแข็งอาจอง

งามที่ไถรงงานงามทุกยามเอย¹

1.1.4.3 การซ้ำคำทั้งข้อความ การซ้ำคำในลักษณะใช้พบมากใน

บทร้อยกรองของ "นายผี" สุดประสังค์ในการซ้ำคำก็เพื่อเน้นความสำคัญ การซ้ำคำส่วนมากจะซ้ำข้อความที่ประสังค์จะเน้นในวรรคแรกของโคลงหรือกลอนแต่ละบท โดยมีความขยายต่างกันออกไป เช่น

<u>การเมืองไม่เด่นแล้ว</u>	<u>กลัว เหลือ</u>
กลัว เทร่ระเกรงการเมือง	แบบโง่
กลัว กลอุบายเปื้อน	การบารบ
กลัว บทป้ายร้ายไอ้	ฉลู่
.....	...
<u>การเมืองไม่เล่นแล้ว</u>	<u>กลัว เหลือ</u>
โอดกว่าถึงสมณาย	แผ่นดิน

¹ วัคณี พลจันทร์ "งามกลางฝน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

อโหสิกรรมเมื่อ ผีบอก
บอกป่ออกแท้อ เล่ห์เหิน¹

การเข้าความ "การเมืองไม่เล่นแล้ว กสัวเหิน" เป็นการย้ำเจตนารมณ์ของผู้แต่ง ว่ากสัวมากจนไม่อย่างกบุง เกี้ยวอีกต่อไป และเพื่อขยายความว่าเหตุใดจึงกสัวมากเช่นนั้น

ตัวอย่างการซ้ำคำทั้งข้อความอีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่

"จู๋สับจรเข้เสือก	ลงกลอง
ข้าสั่งสอนให้มัน	ว่าอย่า
คำนี้คำของ	ศิริสุ วรพรพ่อ
กลอนเก่าเกลาเกลี้ยงกล้า	เกลือกสรวล
.....	
"จู๋สับจรเข้เสือก	ลงกลอง
ข้าสั่งสอนให้มัน	ว่าอย่า
มันอีกนี่กลุ่นกล่นอง	ตุณสนัด ใจพ่อ
เพลงพลาดปรากฏมาย้าย	อึ้งเหิน ²

โคลงบทนี้ "นายผี" ยกคำพังเพยขึ้นมากล่าวในตอนต้นบทเพื่อเป็นการปูพื้นความคิดให้ผู้อ่านตระหนักถึงอันตรายของการกระทำเช่นนั้น และในตอนท้ายคือในบทสุดท้ายนำมากล่าวซ้ำอีกเพื่อชี้ให้เห็นผลของการกระทำดังกล่าว

¹ อัศนี พลจันทร "ไม่เล่นแล้ว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

10 มีนาคม 2490

² อัศนี พลจันทร "อย่าสอนจรเข้ให้ว่าอย่า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

193 : 27 มกราคม 2494

ส่วนบทกลอนที่มีการซ้ำคำในลักษณะนี้อีกบทหนึ่ง ได้แก่ บทกลอนยี่
 "หนุ่มสยาม ... ล่วย" ซึ่งมีใจความว่า

เกิดเป็นชายชาวสยามตามวิธี	หนังสือไทยถึงจะรู้บัดนี้
เพราะพูดจาทำทางอย่างสตรี	ไม่มีตัวอย่างไว้ในชาย
-----	-----
เกิดเป็นชายชาวสยามตามวิธี	หนังสือไทยรู้หัวตัวบัดนี้
ศัลยกรรมดีดัดเส้นเส้นดี	ยี่สตรีต้องแลร้องแพแล้ว
-----	-----
เกิดเป็นชายชาวสยามตามวิธี	ถึงเป็นไทยถ้าทุเรศทำแค่ชู้
กิริยาทำทางอย่างสตรี	ก็บัดนี้แลนระอาและน่าอาย ¹

1.1.4.4 การซ้ำคำโดยการสลับตำแหน่งของคำ มีตัวอย่าง เช่น
 ในบทร้อยกรองชื่อ "ทำไมน้ำจึงท่วม" "นายผี" ซ้ำคำ สัตว์ กิน ส่วน
 โดยสลับที่กัน ซึ่งทำให้เกิดความหมายต่างกันเป็นตรงข้าม เป็นการกระทบกระเทียบนโยบาย
 ทำส่วนครัวของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ระบุว่าให้เลี้ยงสัตว์และทำส่วนครัวพร้อมกันไป

เอาทุนโถมโถมไปในทั้งล่อง	เล่ห์ละบองสัตว์และส่วนกวนใจผี
<u>สัตว์กินส่วนส่วนกินสัตว์</u> ประหยัดดี	ก็พอมันน้ำจืดกินเลยสิ้นใจ ²

ส่วนบทร้อยกรองชื่อ "จะทำอย่างไรดี" ซึ่งมีเนื้อหาวิจารณ์นโยบาย
 เศรษฐกิจของรัฐบาลในด้านการจัดตั้งองค์การสหภาพ หรือที่เรียกว่า "องค์การซื้อแพงขายถูก"

¹ อดิ พงษ์นทร "หนุ่มสยาม...ล่วย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 193 : 27 มกราคม 2494

² อดิ พงษ์นทร "ทำไมน้ำจึงท่วม" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์
 31 : 3 มีนาคม 2487

ว่าเป็นการทำให้เศรษฐกิจของชาติล่มจม "นายผี" ใช้คำ ซื้อ ถูก ขาย แพง ในบทที่ 2 และ 3 โดยสลับตำแหน่งของคำเพื่อให้มีความหมายในทางตรงข้าม

แก่การ เศรษฐกิจแก่	กิ่งบอ
<u>ซื้อถูก</u> ขายแพงพอ	พูดได้
<u>ซื้อแพง</u> ถูกขายขอ	ขายชาติ
กลค่าสัตว์เศรษฐกิจใกล้	สักแก้งางเงง ¹

และในบทครอบครองชื่อ "ประติการ" "นายผี" ก็ใช้คำ ไหว และ ท่าน ในบาทแรก ใช้คำว่า ตัว และ ท่าน ในบาทที่สอง และใช้คำ เห็ กับ ท่าน ในบาทที่สาม ซึ่งการใช้คำโดยสลับกันในแต่ละบทนี้ช่วยให้เห็นอาการโต้กลับไปมาได้ อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

<u>ไหว</u> ท่านท่านสักไหว	ตอบสนอง
<u>ตัว</u> ท่านท่านสักปอง	<u>ตัว</u> ปาย
<u>เห็</u> ท่านท่านเห็ลลอง	เราร่วม ดายรา
คือบาปตามตอบคล้าย	ไปแคล้วคำเพรง ²

นอกจากการใช้คำในลักษณะดังกล่าวแล้ว "นายผี" ยังนิยมใช้คำ 2 คู่เพื่อ ถ่วงดุลน้ำหนักของเสียงด้วย การใช้คำ 2 คู่มีลักษณะการใช้เพียงบางส่วน กล่าวคือ เป็นการ ใช้เสียงคำหน้า ส่วนคำหลังจะซ้ำเฉพาะพยัญชนะต้น ส่วนสระและตัวสะกดจะต่างกันไป เช่น

¹ อดิ พงษ์นทร "จะทำอย่างไรดี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

26 มกราคม 2490 หน้า 3

² อดิ พงษ์นทร "ประติการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

39 : 17 กุมภาพันธ์ 2491

กระตักกระเทียม	กำหนดกำหนด	ประเดิดประตัก
กะตุมกะตัม	ขยับขยอก	พะยักพะเปิด
กะโดกกะเดก	เขยิบขยาด	ทโรพิถัง
กระตึงกระตัง	ปะโงกปะเจ้อม	ระเหิดระหง
กะเทือนกะท้วน	ทะงัดทะแมง	ลัดลัด
กะแทกกะหัน	ประกฤติประกอบ	ล่อทล่ออัน
กะปลกกะปลัม	ประกอบประกอบ	เล่ทวนเล่ทวน
กระหริบกระหริบ	ประกาศประกวต	ละโอดละอง
กระวนกระวาย	ประกีบประกอง	
กระหับกระหลอก	ประดาขประดูล	

"นายผี" ใช้คำ 2 คู่ในบทร้อยกรองหลายบท เช่น ในบทร้อยกรองชื่อ "วันแม่
 รอย" ซึ่งวิพากษ์วิจารณ์การสังงาน "วันแม่" ของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ "นายผี" ได้ใช้คำ
 2 คู่ ดังนี้

สาวแล้สสาว นียงนาง	นิวลุดแลนาง	<u>ขยับขยอก</u> ยวนขย่า
แก่กามกำหนดนิกัน	ในกันทรปรก่า	กิเลลลู่ร่ายเรียราย
.....		
คิดกลใส่กลแกไป	อุทนามมีโน	<u>กำหนดกำหนด</u> อาจขนาง
แม้งิฎกหลานตามทาง	ทางกามในกลาง	กรรขยับขย่าชอกเฒ่า
<u>ประกาศประกวต</u> กลมเกลตา	กึ่งร้างฤาเบา	ก็บัดลัดขั่วเขี้ยว
วันแม่แปรปรองเหี่ยว	ดุ่มโดยนางเสียว	แปมเด่นและเต้งโดยใจ
.....		

แม่เราชาวไร่นาเนิน	กำส้งโตเกิน	<u>กระหับกระหlokแรงงาน</u>
แดดแผดเผาผิวทองปาน	ประทุทุกวาร์	บ่ว่าบ่เว้นวันท่า
.....		
วันแม่แม่ไวยเรารวน	สังวาล์กลอนกานท์	<u>ประกอบประกบโดยกล</u>
วันแม่แม่ไวยเรียววน	หุเหืองเป็ล้องปน	<u>ประดาษประดจโตเล้มอ</u> ¹

อีกตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่บทร้อยกรองชื่อ "... แด่วัฒนมะมิตร" ซึ่ง "นายผี"

ข้าคำ 2 คู่ คือคำว่า ประศับประคอง ดังนี้

ประยาลนชาวไทยในประเทศ

แสนวิเศษคู่ข้อมือก็ยืนย่อง

สองแขนอ้ารับประศับประคอง

ไอ้พี่น้องมานุษยบุตรมือกัน²

ในบทร้อยกรองชื่อ "ไปกับลมฤดูหนาว" "นายผี" ก็ใช้คำ 2 คู่ คือ คำว่า

ชะงักชะเง้อม และ ประเดิดประตก ดังนี้

มองเขม้นเห็นการเปนกลอยู่

กลับมาชู่เฝียวใจได้แต่แหงน

ชะงักชะเง้อม เอ้อมไปได้แกน ๆ

ตัวยลั้แขวนลุดไขว่เฝียวไล่คว่า

.....

¹ อดิษฐ์ พลสันทร "วันแม่ไวย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

153 : 17 เมษายน 2493

² อดิษฐ์ พลสันทร "... แด่วัฒนมะมิตร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

214 : 28 มิถุนายน 2494

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีศักดิ์ ประเดิดประตกดัดจริตผ่องพิศโฉม
เล่นระบำรำร่ายตระโหม เพื่อจะโน้มน้าวหัวใจในเพื่อนนั้น¹

นอกจากนี้ "นายผี" ยังนิยมใช้ "คำซ้อน" 2 คู่ที่เกิดจากการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือตรงกันข้ามมาขยายคำหน้าอีกด้วย² เป็น

หน้าอกหน้าใจ	ตั้งหน้าตั้งตา	ดูหน้าดูตา
กรั่นเนื้อกรั่นตัว	ลูกสี่ลูกสน	ดูหน้าดูหลัง
ไม่รู้เนื้อไม่รู้ตัว	ปีก่อนปีเก่า	ร้อนเนื้อร้อนใจ

"นายผี" เลือกใช้คำซ้ำ 2 คู่ในโอกาสต่าง ๆ กันเช่น เมื่อต้องการทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความขบขันใจ "นายผี" ก็ใช้คำว่า หน้าอกหน้าใจ มาใช้ดังนี้

ยิ่งคิดก็ยิ่งกลุ้ม อูระรุ่งร้อนราวไฟ
หน้าอกหน้าใจ เหมือนใครทูปให้บูบแบน³

เมื่อต้องการจะแสดงความรู้สึกกระวนกระวายที่เกิดจากความทุกข์ทรมานอื่นเนื่องมาจากอากาศและความทุกข์ใจ "นายผี" ก็ใช้คำว่า ร้อนเนื้อร้อนใจ

¹ อัศนี พลจันทร "ไปกับลมฤดูหนาว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
186 : 32 ธันวาคม 2493

² ดร.กาญจนา นาคสกุล "แบบการเสริมสร้อยในภาษาไทยและภาษาเขมร"
ใน กรองภาษาและวรรณกรรม หน้า 114

³ อัศนี พลจันทร "ความเสียใจ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน
8 : 38 มีนาคม 2494

อนิจจาหน้าร้อนนอนไม่หลับ เหลือระงับอารมณ์ชื่นชมเหลือ
 ร้อนอากาศบาดจิตมาติดใจ ร่มร้อนเนื้อร้อนใจใครจะทน¹

และเมื่อต้องการจะแสดงภาพความเคลื่อนไหวที่บ่งบอกอาการรับร้อนไม่
 สบายเรียบร้อย "นายผี" ก็ใช้คำว่า ลูกสี่ลูกสน

วางดอลลาร์เสียเกิดหนามารคัน
 จะลูกสี่ลูกสนไปไหน²

นอกจากนี้ เมื่อต้องการแสดงอาการของคนที่ไม่สบายใจ คือ มีอาการหนาว ๆ
 ร้อน ๆ สลับกัน "นายผี" ก็ใช้คำว่า ครั้นเนื้อครั้นตัว

เล็กเล่นน้ำฝน ถลกกันขึ้นเรือน
 ร้องลาเหล่าเพื่อน เลิกแล้วละวา
ครั้นเนื้อครั้นตัว เข้าครัวผิงไฟ
 ลงนอนสับไข่ เป็นอะไรเล่าหนา³

และเมื่อต้องการจะปลูกเร้าให้ประชาชนมีความสามัคคี "นายผี" ก็ใช้คำว่า
ร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งเป็นการย้ำว่าต้องพร้อมเพรียงกันทั้งในด้านการทำงานและความคิด

¹ อัศนี พลจันทร "ไม่ว่าหน้าไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 206 : 25 เมษายน 2494

² อัศนี พลจันทร "ลัทธิเธอจำ" โดย นายผี (นามแฝง) ปิยมิตรวันจันทร์
 2501 หน้า 16

³ อัศนี พลจันทร "ฝนมฤตยู" โดย นายผี (นามแฝง) ปิยมิตรวันจันทร์
 2501 หน้า 20

สามัคคีกลมเกลียวมากไว้

ก็จะได้สันทุกขลบสู่สันติ

ได้ร่วมแรงร่วมใจไว้ทุกวัน

อย่าได้พร่ำพรังผู้ถูกผู้เอย¹

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า "นายผี" ใช้คำซ้ำเพื่อ
ย้ำความหนักแน่นเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นก็เพื่อแสดงจำนวนและเพื่อแยกให้เห็นลักษณะที่แตกต่างกัน การใช้คำซ้ำในบทร้อยกรองมีผลให้บทร้อยกรองนั้นมีความไพเราะลุลกลอย ทั้งยังก่อให้เกิดอารมณ์คล้อยตามในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

1.2 การใช้คำที่เหมาะสมกับเนื้อหา เนื่องจากบทร้อยกรองส่วนใหญ่ของ "นายผี"
เป็นบทร้อยกรองที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ตลอดจนตัวบุคคล
ในขณะนั้น "นายผี" จึงจำต้องสรรคำมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาของบทร้อยกรองแต่ละบท
เพื่อให้ผู้อ่านสามารถรับสาร (MESSAGE) ที่ส่งไปได้ใกล้เคียงที่สุด

การใช้คำที่เหมาะสมกับเนื้อหาของบทร้อยกรอง เช่น ในวรรณกรรมคำฉันท์
เรื่อง เราชนะแล้ว, แม่เจ้า ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อสู้ของกรรมกรกล่าว "นายผี" ก็ใช้
คำง่าย ๆ ที่ให้ความหมายและอารมณ์พริ้งพริ้วความโดดเด่นกับรูปแบบของสัททวิภินิหาร
ดังความตอนหนึ่งว่า

ไอ้อกแถมรามาบ้านยี่พิศพิณาค

น้ำตาแม่หยดหยาด สยอง

แลลูกลูกก็มาแลแลตาลูกก็ตัวคดลอง

น่านน้ำอันเมืองนอง น้ำตา

¹ อัสนี พลจันทร์ "ความรื้อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสงฆ์

ตาถูกแม่บิพรบังงับถูกรูรา

แล้วว่ายนภามวา บวาย

จะหายก็บิหายจะตายก็บิตาย

ทนทนทรนทราย ฤๅ¹

และในบทกลอนชื่อ "บาบอันยิ่งใหญ่" "นายผี" ก็เลือกใช้คำง่าย ๆ
ในการอธิบายความดังนี้

บาบอะไรในโลกย่อมโลกเศร้า	ไม่บางเบาด้วยอบายร้ายนักหนา
บาบที่หนักนักที่เคยมีมา	คือบาบบ้าบดสี่สี่สามคือ
หนึ่งคณอลงเชิงระเริงเล่น	แล้วถูกเต็นตามมาบ้าเบาหรือ
เพราะเลี้ยงเลวเหลวไหลทาสไม่มี	กรั้นลูกดื้อเดือดดำเข็นฆ่าเอา
หนึ่งเป็นนายฝ่ายปกครองดีสองหน้า	ทำวางท่าท่วงทีดีแต่เขลา
เพราะผู้ร้ายหลายหลาจนมากไม่เบา	แล้วอนเขาเหล้าร้ายไล่ตราง
หนึ่งคือนักเขียนชำนาญในการเขียน	ช่างพากเพียรเชิงประพันธ์กันเบรหาง
อัฐผู้อ่านเท่าไรไม่ระคาย	กลับมาวางยาเขาให้เบาความ ²

แต่ในกรณีที่ต้องการแสดงฝีมือ ต้องการซ่อนความหมาย หรือเขียนบท
ร้อยกรองในทำนองลุ่มลึก "นายผี" ก็จะใช้คำโบราณ และคำศัพท์ในภาษาบาลี
สันสกฤต เช่น

¹ อัศนี พลจันทร "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย
นายผี (นามแฝง) หน้า 45 - 46

² อัศนี พลจันทร "บาบอันยิ่งใหญ่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
134 : 27 ธันวาคม 2452

ในโคลงต้นวีรกรรมชื่อ "นายผีร้องไห้" ซึ่งแต่งขึ้นสมัยทำหนังสือ
เอกชน ด้วยเจตนาที่จะแต่ง "ผีมือ" ให้ประสภ์ "นายผี" ก็เลือกคำโบราณมาประพันธ์
ด้วยผลาของ โคลงโบราณ เช่น คำสร้อยโคลงต้น และทวาทคัมภีร์ ดังนี้

ดวงเดิยวดอกมิ่งไม้	มานช
กลายกลีบกลางลวนสูง	สุดควา
ขอเคี้ยวเกี่ยวกุมรล	ยังร่วง ราแม่
เย็บวชอกคอกฟ้าอ้า	อาจเอน
ตรุดราบาร์นี่เมื่อ	นาบอบ
เดียดประดังกรรมใด	ด่วนพ้อง
อัครสังรักลุน	กระทำ กายเอย
อาจารุงเพียงพ้อง	พ้อง ¹

คำโบราณที่นำมาใช้คือ ดวงเดิยว ซึ่งเป็นคำที่กรโบราณใช้เป็นคำ
เปรียบ หมายถึง นางอันเป็นที่รัก ส่วนคำ มานช เย็บว บาร์นี่ และอาจารุง ล้วนเป็นคำ
ที่พบมากในวรรณกรรมศรีอยุธยาตอนต้น เช่น คำสร้อยโคลงต้น ทวาทคัมภีร์ สลิตพระลอ

ในฉันทิย่อ "สัตรีไทยโยโย" ซึ่งมีเนื้อหาประมาณความล้าล่วงทาง
กามารมณ์ของสัตรี แต่ "นายผี" ตั้งชื่อชวนให้เข้าใจว่าเป็นบทกลอนนั้น "นายผี" ก็ได้นำผลา
ของการแต่งคำประพันธ์ลุดดีมาใช้ กล่าวคือ เลือกใช้คำประพันธ์ประเภทฉันทิ และเลือกใช้
คำบาลีสันสกฤตซึ่งถือกันว่าเป็นคำสูง ดังตัวอย่าง

¹ อัครนี้ พลจันทร์ "นายผีร้องไห้" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

พิศเพี้ยนพรณพทุ์วรวรณาริ	เดื่อดดาลฤดีปรี	ติปราณ
พิศเพี้ยนพรณหิมลสกลสกลกาน	ดาเหิมมเหพาฬาร	ระโหย
ส้าวส้าวเฒ่าทูลพระคนดูลยโดย	นกคามตระกองโกย	กำลูน
เล้งลักขณลักขณลาน ณ โลจนนอณ	เอาในอพูน	มโน
พิศเพี้ยนพรณนิสากชัยเพราะนิรโล	ภาคเพื่อตะวันโน	พิโล
พิศเพี้ยนพรณนิสากราศิริประไพ	เป่งแล้วและเปลี่ยนไป	ก็แปบ ¹

ค้นกับทนีใช้ลีลาและคำแบบ "สันทสฺสูต" หากแต่เป็นการเล่นอในมกสับ

นอกจากการใช้คำในลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว "นายผี" ยังเสือกคำภาษาพูดซึ่งเป็นคำที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวันมาใช้ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจ และเกิดความรู้สึกร่วมได้ดียิ่งขึ้น เช่น

จะกล่าวฝ่ายนายผีผู้มีเดช	ให้ล้มเพยผู้หญิงยิ่งนักหนา
ใช้เรื่องอันตื้นตลกตลกาคา	ชื่อหล่อนมาหาพันชนจะตาย
เอาท่าเมียไม่เท่าไรโจระกิก	ลงนั่งนิกนั่วนั่นจะหงาย
หวังเจริญเพลินจิตคิดสลาย	ฉงชื่อล่ายด้อยตั้งมาอิงตน
ที่หน้ามุ่มมักพะยักพะเปิด...	ก็ปอดเปิดบกเปล้าเฉาจน
ไม่หวังลองส่องไฟก็ไม่ยล	เอาที่คน <u>เด้งดั่ง</u> กำลังดี ²

คำในภาษาพูดที่ "นายผี" นำมาใช้ในบทนี้ได้แก่ ตื้นตลก ชื่อ เอา ท่าเมีย และ เด้งดั่ง ในที่นี้ "นายผี" นำคำว่า "ชื่อ" มาใช้ในความหมายของการชื่อย่อที่

¹ อัศนี พลจันทร "สตรีไทยไซโย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 144 : 26 กุมภาพันธ์ 2493

² อัศนี พลจันทร "ผู้หญิงเอ๋ย" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 19 : 35 พฤษภาคม 2484

ศทรรกรไกวไล่ตะเหิด

ศัทรเปิดตูตื้นวังตีนขวิด

โอบุบผามาสนั่นนอยนิค

หนึ่งมาคิดขวางได้อย่างใดเอย¹

กลอนบทนี้คำในภาษาพูด 4 คำ คือ เห็บพุง นางโลม เปิดตูต และ ตีนขวิด คำ เห็บพุง และ เปิดตูต ใช้เป็นส่วนจนกล่าวคือ เห็บพุง ใช้ในความหมายว่า ถูกตำที่ท้อง ฉะนั้น คำว่า เข็มพิษเห็บพุง จึงหมายถึง ถูกเข็มตำที่ท้องนั่นเอง ส่วน เปิดตูต ใช้ในความหมายว่า รุ่งหนีไปโดยเร็ว

บทกลอนอีกบทหนึ่งซึ่งแสดงตัวอย่างการใช้คำภาษาปากของ "นายผี" คือ บทกลอนชื่อ "ลัทธิปีเก่า" ซึ่งมีเนื้อความว่า

ลัทธิปีใหม่ทำไมหว่า	ปีใหม่มา เคยมีดีหรือเหว
เมื่อปีก่อนปีเก่าเรากิเคย	ได้เยะเียอยู่ว่า <u>บ้ารยะ</u>
หวังปีใหม่ไว้ว่าไม่บ้ำไบ	ที่ไหนได้ยิ่ง <u>บักว่า</u> <u>ยั้ง</u> <u>คำ</u>
ทั้งคิดเขียนเพียรพากย์สารากทำ	ล้วนเหลือล้ำเหล่า <u>บักถ้า</u> <u>ไม่บอ</u>
.....	
บางกะบ้าทำที่ <u>เปนพี่</u> <u>เป้ม</u>	เจลิยวเจลิยความฉลาดฉลาดจริงเขา
เบนนักเขียนเพียรด่า <u>บัก</u> <u>ไม่</u> <u>เบา</u>	ยลหนึ่งเขาวมานพตลบแถลง
ยกเอารธรรมสัมาสัมพุทธ	จะได้ดูมกัก <u>ด้</u> <u>ตั้ง</u> <u>ผี</u> <u>แฉ่ง</u>
พอมิแตกก็จะตายได้ <u>รู้</u> <u>แดง</u>	<u>รู้</u> <u>คำ</u> <u>แฉ่ง</u> <u>มัน</u> <u>กิน</u> <u>จน</u> <u>สิ้น</u> <u>ใจ</u>

¹ อัศนี พลจันทร "นายผีรำพึง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ทำแบบปราชญ์ปรีคณียน์น้อย ๆ เหลือร่อยเหล้าชนคันคิดโย
 ปรีคณาสารพันดังกรรไกร เล่นะในปรีคณาบ้าและบอ
 ประเดี้ยวทำเป็นคนท่งไรได้ ปากนั้นไม่อาจพูดพูดป้อหลอ
 ดูอะไรไรไหนหาช่างบ้าบอ พูดออกจ้อจริง เลี้ยวเหลือเห็นยวร้าง¹

คำในภาษาพูดในที่นี้ ได้แก่ บ้ารยะ ยั้งคำ บอ พี่เข็ม รังแดง
รัด ปุด ดูต บางคำไม่ใช้ในความหมายตรง ๆ เช่น ดูต ใช้เป็นคำเปรียบ หมายถึง
 ปาก ปุด ใช้ในความหมายว่าพูด และมีคำบางคำเป็นคำที่ได้มาใช้เพียงส่วนเดียว เช่น
ยั้งคำ ซึ่งตัดมาจาก ยั้งยั้งคำ หมายถึง ทั้งวัน

นอกจากการใช้คำประเภทต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว "นายผี"
 ยังใช้คำภาษาถิ่น เมื่อประพันธ์บทร้อยกรองที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวอีสาน เพื่อให้เกิดความ
 สัมผัสจริงสัมผัสแง่เนื้อเรื่อง เช่น ในบทร้อยกรองชื่อ "โอ...อีคำน" ตอนหนึ่งซึ่ง "นายผี"
 กำหนดให้เป็นบทพรรณนาของชาวอีสานที่คุมแค้น เมื่อทราบว่ามีผู้มาช่วยเหลือนตน ถูกเจ้าหน้าที่
 บ้านเมืองจับกุมในข้อหากบฏ "นายผี" ก็ใช้คำภาษาถิ่นอีสานในบทกวีดังนี้

เขาก็ล้าปอีคำนเสียสัว

โอว่าเอาย่าห้าว

ผาเห็นสิบหายห้วยเฮือน²

คำว่า เฮา หมายถึง เรา และ เฮือน หมายถึง เรือน

¹ อิศณี พลจันทร์ "ภักดิ์บ่เก่า" โลก นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

138 : 26 มกราคม 2493

² อิศณี พลจันทร์ "โอ...อีคำน" ฉบับลายมือเขียน (อัครสาเนา)

1.3 การใช้คำที่ทำให้เกิดความรู้สึก ถ้อยคำที่ "นายผี" สรรพใช้ในบทร้อยกรอง มีพลังในการสร้างความรู้สึกของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกสะท้อนอารมณ์และกินใจ ในถ้อยคำนั้น ๆ

ในการบรรยายเหตุการณ์ เหตุการณ์ของบุคคลและตัวละคร "นายผี" มักสรร คำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกคล้อยตามมาใช้อยู่เสมอ เช่น

ในบทร้อยกรองเรื่อง "ความเปลี่ยนแปลง" "นายผี" บรรยายความรู้สึกของ ย่นชั้นักดินาที่ต้องสูญเสียอำนาจไปว่า

ทิพรูปตะลึงแลลาน

ร้าวฤดีดาล

ประดุจดับดวงใจ¹

ทิพรูป ในที่นี้เป็นสัญลักษณ์ หมายถึง ย่นชั้นักดินา ภาพย่นชั้นักดินา จึงมีเนื้อหา แสดงความรู้สึกเศร้าโศกเสียใจอย่างสุดแสนของย่นชั้นักดินาที่ต้องสูญเสียอำนาจไปจากการ ปฏิวัติ พ.ศ. 2475 สังเกตได้จากคำที่ "นายผี" สรรพใช้คือคำ ร้าวฤดี และ ดับดวงใจ

ร้าวฤดี เป็นคำที่แสดงความรู้สึกเจ็บปวดในหัวใจอย่างล้าลึก เพราะ ร้าว หมายถึง อาการแตกหรือแยกออกจากกัน เมื่อนำมาประกอบกับคำว่า ฤดี ซึ่งแปลว่า ใจ ผู้อ่านก็จะรู้สึกถึงอาการของหัวใจที่กำสั่นแตกแยกออกจากกัน ความรู้สึกของผู้เป็นเจ้าของหัวใจ จึงเต็มไปด้วยความปวดร้าวอย่างแสนสาหัสจนดูประหนึ่งว่าจะ "ดับ" ลงไป

ดับดวงใจ คำว่า ดับ มีความหมายในตัวเอง ทำให้หมดไป ทำให้หยุดลง และ ลักษณะของการดับ ก็เป็นไปอย่างสับสน เช่น เมื่อกล่าวว่า ดับไฟ ก็หมายถึงทำให้ไฟที่คุ หรือสว่างอยู่มอดลงหรือดับลงทันทีด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง ฉะนั้น เมื่อนำคำว่า ดับ

¹ อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว,แม่เจ้า โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 112

มาใช้กับ ดวงใจ จึงแสดงถึงลักษณะอาการของหัวใจที่หยุดลงอย่างเฉียบพลัน ซึ่งก็หมายถึง การสิ้นชีวิตนั่นเอง

ความเลิบทวดยของชนชั้นศักดินาในครั้งนี้ จึงเป็นความเลิบทวดยอย่างแสนลำหัด ที่เดียว เพราะเจ้าขุนจะขาดใจตายโดยฉับพลัน

ในบทร้อยกรองเรื่องเดียวกันนี้ เมื่อกล่าวถึงเหตุการณ์สมัยขอมยกทัพมาตีราชบุรี ได้ และพระยาขอมพยายามครองใจชาวราชบุรีด้วยการสร้างพระปรางค์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่กลางใจเมืองนั้น "นายผี" กล่าวไว้ว่า

พระริบเอาราชบุรี

ก่อบุรีอันเกรียงไกร

จักริบทวิจิตร

ก็ประจักษ์จับจ้อง¹

ในบทนี้ "นายผี" ได้เลือกคำว่า ริบ ซึ่งหมายถึง การครอบครองโดยผลการมาใช้แสดงอาการเข้าครองเมืองของ "ขุนขอม" ทำให้เกิดความรู้สึกว่า "ขุนขอม" ได้ฉกฉวยเอาไปครองอย่างมิชอบธรรม เป็นการกดขี่ข่มเหงกัน และเพื่อจะบ้ำความรู้สึกเช่นนี้ "นายผี" ก็ได้นำคำ ริบ ไปใช้กับคำว่า ริบหัวใจ อีกครั้ง ทำให้เกิดความรู้สึกว่า "ขุนขอม" นั้นเป็นโจรที่จะฉกฉวยช่วงชิงเอาทุกสิ่งทุกอย่างไปครอบครองโดยไม่ยกเว้น

ส่วนคำ ใจ ที่ "นายผี" ใช้เป็นคำย้าขึ้น ใจ คำแรกเป็นส่วนหนึ่งของคำว่า หัวใจ ซึ่ง หมายถึง ใจของชาวราชบุรี ส่วนใจคำหลัง หมายถึง ใจของ "ขุนขอม" การซ้ำเสียงติด ๆ กันเช่นนี้ เป็นการบ้ำให้ผู้อ่านรู้สึกว่ "ขุนขอม" ได้ตระหนักแล้วว่า ล่ามารถริบได้แต่เพียงเมืองเท่านั้น สำหรับหัวใจของประชาชนแล้วไม่มีวันที่จะ ริบ หรือ เอาไปครอบครองได้เลย และหากมองในอีกมุมหนึ่งก็อาจกล่าวได้ว่า "นายผี" ใช้คำ ใจ เพื่อแสดงถึงความหนักแน่นในหัวใจของชาวราชบุรี ที่ไม่ยอมตกอยู่ในอำนาจขอม

¹ ทัศน พูลงักร "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แะจ้ โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 115

เนื้อความอีกตอนหนึ่งในเรื่องนี้คือ ตอนที่กล่าวถึงเหตุการณ์ขณะที่ พระยาพล (สินทร) ถูกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสปรึกษาต่อหน้ารารักษ์ ณ กรุงยักห์ไปตีเมือง "บิลอก" โดยไม่มีพระบรมราชโองการ "นายผี" กล่าวได้ว่า

บัดนั้นพระยาพล	ดูรเพียงจะพังพอง
สองตาเข้มนมอง	และมือหนักเลื่อนมา
ถึงดาบแล้วดับได้	กล่าวทวยไทจะนิทา
เสียสัจจวาจา	ก็จะเสียซึ่งชายชาย
เป็นย่ายมาหมิ่นชาย	จะไว้อย่างให้ล่อลวง
สองเราแลใครหาญ	ก็แลหวั่นเหี้ยนหาย
<u>เลือดตัวแต่ปลาบคำ</u>	แม่กลองไหลแลเป็นนาย
<u>เลือดดูที่ต้นลาย</u>	บสำหรับจะอุแคลน ¹

ความรู้สึกของพระยาพลตอนนี้นำไปด้วยความรู้สึกตั้งแค้นที่ถูกหมิ่นเหยียดหยาม ดังจะเห็นได้จากคำที่ "นายผี" สรรหไว้คือ

พังพอง คำ พัง เป็นอาการของสิ่งของที่แตกทลาย พอง แสดงอาการโป่งออก เมื่อนำคำว่า พังพอง มาใช้เปรียบเทียบกับอาการภายในใจของพระยาพล ซึ่งรู้สึกได้ว่า พระยาพลได้รับความกดดันทางจิตใจอย่างรุนแรงจนหัวใจนั้น พอง ออกมาคับอกและอาจจะแตกทำลายลงในเวลาใดก็ได้

เลือดตัว , เลือดดู เป็นการย้ำเพื่อแสดงความแบ่งแยกที่เกิดขึ้นด้วยความแค้นอย่างแสนสาหัส เนื่องจากไม่สามารถจะกระทำอะไรลงไปเพื่อลบล้างความแค้นที่ถูกหมิ่นได้ หากพิจารณาตามลักษณะจิตวิทยา ความคิดของพระยาพล 2 บทท้ายนี้ก็เป็นการแสดงความ

¹ อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 122 - 123

รู้สึกทดแทน คือตอบโต้โดยอ้างข้อบกพร่องของฝ่ายตรงข้ามมาเป็นเครื่องแก้แค้น กล่าวคือ พระยาพลดีถือว่าตน เกิดที่ต้นน้ำจึงมีเลือดข้นกว่าพระเจ้าอยู่หัวซึ่งประสูติที่ปลายลำน้ำแม่กลอง ฉะนั้น อย่างไรเสียตนก็ดีกว่า คำเลือดตัว เลือดหู ที่ "นายผี" นำมาใช้จึงเป็นการย้าคำเพื่อ แสดงความแค้นที่ปกหมั่น

ส่วนในวรรณกรรมคำฉันท์เรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เมื่อบรรยายถึงความรู้สึกเคียดแค้นของกรรมกรกล่าวถึงต่อการกดขี่ขูดรีดของนายทุนเจ้าของโรงงาน "นายผี" ก็บรรยายว่า

คิดแค้นความบีบคั้น	ทว่าธรรมอันนาค
เคียดใจคอไฟฟ่อน	ขอฝากไว้แก่วันคืน
ไม่วินาทีที่รุ่งนี้	ไม่ว่ารุ่งนี้ก็มีมารัน
จะล้างให้โหดเหี้ยม	นั้นเห็นนายทุกแห่งหน ¹

คำที่ "นายผี" สรรพไว้ในกาพย์ยานี 2 บทนี้ล้วนแต่เป็นคำที่ให้ความรู้สึกในทาง เคียดแค้น และแสดงความมุ่งมั่นอย่างแจ่มชัด

คำที่แสดงความเคียดแค้นคือคำว่า แค้น และ เคียด คำทั้งสองให้ความหมาย เกี่ยวกับอาการเคียดแค้นในใจอยากจะทำทดแทนอยู่ในคำของมโนอย่างสมบูรณ์แล้ว เมื่อพบคำนี้ ผู้อ่านจึงเกิดความรู้สึกว่าไม่ได้โดยไม่ต้องอาศัยบริบทแวดล้อมใด ๆ แต่สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ "นายผี" ได้เล่นเสียง /ค/ ในคำว่า คิดแค้นความบีบคั้น การเล่นเสียง /ค/ ซึ่งเป็นเสียงระเบิด - หนัก ทำให้น้ำหนักของคำหนักแน่นขึ้น ดังนั้นเสียงของคำต่าง ๆ ที่กระทบกันจึงช่วยสร้างความรู้สึก บีบคั้นที่กลายเป็นความแค้นให้มากยิ่งขึ้น

¹ อัสนี พลจันทร์ "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 72

ข้อความ ไม่วันนี้ก็พรุ่งนี้ ไม่พรุ่งนี้ก็มีมะรืน เป็นการแสดงความรู้สึกมุ่งมั่นที่จะแก้แค้น โดยมีความหวังว่า ไม่วันใดก็วันหนึ่งจะต้องได้แก้แค้นลบล้าง วิธีแก้แค้นก็คือจะ ล้าง หรือทำลายให้หมดไป

เหียนหาย คำ เหียน หมายถึง ทำให้หมด ส่วน หาย คือ หายสาบสูญ เมื่อนำสองคำนี้มาใช้ร่วมกัน ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจึงเป็นความมุ่งมั่นในการทำลายล้างที่รุนแรง คือจะทำลายไม่ให้เหลือแม้แต่ซาก

และในบทร้อยกรองชื่อ "อีค่าน" เมื่อกล่าวถึงความรู้สึกเคียดแค้นของชาวอีค่านที่ระลึกถึงเหตุการณ์อันเลวร้ายของผู้แทนราษฎรในจังหวัดของตน "นายผี" ก็บรรยายว่า

กดขี่พิททาเฮา	ใครนะเจ้าจงเปิดโปง
เที่ยววิ่งอยู่โทอง ๆ	เที่ยวมาทะแหให้ทรมาณ
รื้อคิดยิงรื้อแค้น	ละม้ายแก้มท่าสังหาร
เสียจนลิทหนาทาน	ก็บได้ละครกตาย ¹

"นายผี" แสดงความรู้สึกเกลียดชังผู้แทนเหล่านั้นไว้อย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จากคำที่ "นายผี" ใช้แสดงอาการของผู้แทนราษฎรว่า วิ่งโทอง ๆ และ เที่ยวมาทะแห ซึ่งเป็นลักษณะอาการของสุนัขที่เหวี่ยงเขี้ยวมาทะกระตุก ความรู้สึกที่เกิดขึ้นตรงนี้จึงเป็นความรู้สึกเกลียดชังขยะแยะของพฤติกรรมของผู้แทนราษฎร และสังสารชาวอีค่านที่ถูกขูดรีดอย่างทารุณ

รื้อคิดยิงรื้อแค้น "นายผี" นำคำว่า "รื้อ" ซึ่งแสดงอาการค้นหาสิ่งของอย่างกระจุยกระจาย มาใช้เป็นคำซ้ำในคำว่า รื้อคิดรื้อแค้น คำ ๆ นี้จึงให้ความรู้สึกที่รุนแรงยิ่งขึ้นทุกขณะ เพราะคำ รื้อคิด ให้ความหมายว่าหวนกลับไปคิดถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านมา เมื่อเป็นเช่นนี้ความแค้นก็ยิ่งทวีขึ้นทุกครั้งที่คิดถึง

¹ อัครนิ พอลันทร "อีค่าน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 256 : 16

1.4 การใช้คำที่ทำให้เกิดจินตภาพ จินตภาพ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในความรู้สึกของคนที่เคยมีประสบการณ์มา เป็นภาพที่เห็นได้ด้วยจิต ด้วยความรู้สึก "นายผี" ใช้คำที่ทำให้เกิดจินตภาพได้ดี เช่น ในการพรรณความแห้งแล้งของภาคอีสาน "นายผี" ก็ใช้คำและความหมายที่ชวนให้เห็นภาพว่า

ในฟ้าบ่มน้ำ	ในดินขำมีแต่ทราย
น้ำตาที่ตกราย	ก็รับซาบรอซึม
แดดเปรี้ยงปานหัวแตก	แผ่นดินแยกอยู่ทับทิม
แผ่นอกที่คราคริม	ซยับแยกอยู่ตาป
มหาห้วยคือหนองหาร	ลำมูลผ่านเหมือนลำผี
ย้อมสีฟ้าคือลำชี	อันข้าวแรกอยู่รือ ¹

ภาพย้อมสีฟ้าให้ภาพในจิตเด่นชัดทั้งการเห็น และภาพทางความรู้สึกดังสังเกตุได้จากคำที่ "นายผี" สรรมาไว้ต่อไปนี้

ในบทแรก "นายผี" ใช้คำว่า ฟ้า และ ดิน ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามมาเปิดเรื่อง ทำให้ผู้อ่านจินตนาการถึงภาพคนที่กำลังแหงนหน้าขึ้นมองดูฟ้า แล้วก้มหน้าลงมองดูดินอันเป็นลักษณะอาการของคนที่กำลังท้อแท้หมดหวัง

ในบทเดียวกัน "นายผี" ได้ย้ำความรู้สึกหมดหวังนั้นด้วยคำพูดที่ว่า นอกจากในฟ้าจะไม่มีน้ำ คือไม่มีที่ทำว่าฝนจะตกลงมาแล้ว แผ่นดินที่ควรจะมีดินก็สับมีแต่ทรายเสียอีก

ในบทที่ 2 "นายผี" แสดงความทุกข์โศกของชาวอีสานด้วยการใช้ น้ำตา เป็นสัญลักษณ์ และขณะเดียวกันก็ใช้ น้ำตา เป็นสื่อแสดงภาพความแห้งแล้งให้เด่นชัดขึ้นกว่า เมื่อ

¹ อัครนิ พูลจันทร์ "อีสาน!" โดย "นายผี" (นามแฝง) สยามสมัย 256 :

น้ำตาของชาวอีสานแต่ละคนตกลงบนพื้นดิน (ทราย) หยาดน้ำตาก็จะรับเข้า คือ เข้า แรกลง
ไปอย่างรวดเร็ว

ในบทที่ 3 วรรคแรก เมื่อกล่าวถึงความร้อนแรงของแสงแดด "นายผี" ก็ใช้
คำว่า แดดเปรี้ยง ซึ่ง ให้ความรู้สึกร้อนสัปดาห์กว่าการใช้คำว่า แดด เพียงคำเดียว โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง เมื่อนำคำอุปมา คือ ปานหัวแตก มาใช้ด้วยแล้วก็ยิ่งทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความร้อนแรง
อย่างสาหัสสนั่นได้อย่างแจ่มชัด

ในบทที่ 4 เมื่อกล่าวถึงผืนดินที่แตกกระแหง "นายผี" ก็ใช้คำแสดงอาการว่า
ขยับแยก ซึ่งทำให้เห็นภาพผืนดินที่ค่อย ๆ แยกออกจากกันเพราะความร้อน และแยกอยู่เช่นนั้น
ทุกวัน เพราะคำ ขยับ เป็นคำที่แสดงอาการไม่หยุดนิ่ง

ในบทที่ 5 "นายผี" หวนกลับมาใช้วิธีการเดิมกับเมื่อเปิดเรื่อง คือใช้การสร้าง
ความรู้สึกขัดแย้ง โดยการใช้คำว่า มหาห้วย ซึ่งแสดงถึงความมหึมากว้างขวางของแม่น้ำ
กับคำว่า ลำผี ซึ่งแสดงอาการไหลอย่างซังกะตายเป็นของแม่น้ำ ฉะนั้น ผู้อ่านจึงเห็นภาพของแม่น้ำ
ขนาดใหญ่ที่มีสายน้ำไหลรินเพียงให้ทราบว่าเป็นธารน้ำเท่านั้น

และในบทสุดท้าย เมื่อกล่าวถึงลำน้ำชี "นายผี" ก็เลือกใช้คำว่า เข้าแรกอยู่ริรอ
กับอาการไหลของน้ำ เข้าแรก หมายถึง แทรก น้ำที่ค่อย ๆ ไหลแทรกไปส่งให้ภาพแม่น้ำที่ไม่ใคร่
จะมีน้ำ และยิ่งเมื่อนำคำว่า ริรอ ซึ่งมีความหมายว่ายับยั้งอย่างสังเเล มาใช้กับอาการไหลของ
น้ำด้วยแล้ว ภาพที่ปรากฏในจิตขณะนั้นจึงเป็นภาพแม่น้ำที่มีน้ำไหลริน ๆ เอื่อย ๆ ในบางครั้ง
และแห้งผากโดยปราศจากน้ำในบางครั้ง อันเป็นการแสดงภาพความแห้งแล้งถึงขีดสุดทีเดียว

นอกจาก "นายผี" จะสรรคำมาใช้ในการบรรยายภาพความแห้งแล้งของภาคอีสานได้
อย่างละเอียดลออยิ่งแล้ว "นายผี" ยังสรรคำมาใช้ในการบรรยายภาพที่ชวนลึบตลึงได้เป็น
อย่างดียิ่งด้วย ดังตัวอย่าง

ผิดใจพระอาจารย์

ก็กราบกรานเพราะเกรงครุ

เอาหวายตะค้าชู

กระซำกหง เป็นริ้วรอย

<u>เลือดจุดทุกสับจาน</u>	ล้นทันท่วงที
<u>เนื้อปล้นเป็นปูปอย</u>	บปรีปากให้ปรีา ¹

ภาพที่ปรากฏในจินตภาพแรกเป็นภาพที่เกิดจากถ้อยคำที่ว่า "เอาหวายตะค้าอยู่
กระชากหลัง" ภาพนี้เป็นภาพที่ก่อให้เกิดจินตภาพทางการเคลื่อนไหว เนื่องจากคำว่า อยู่ และ
กระชาก ที่ใช้ติดต่อกันนั้น ก่อให้เกิดภาพอาการ เจ็บหวายขึ้นแล้วก็หวดลงมาบนหลังทันที
นอกจากนี้คำ กระชาก ยังแสดงความรู้สึกเหมือนกับเนื้อจะหลุดติดหวายนั้นไปด้วย เช่น เมื่อ
กล่าวว่าถูกกระชากแขนก็หมายถึงถูกดึงรั้งไปอย่างรุนแรง นอกจากนี้คำว่า เลือดจุด ยังทำให้
ผู้อ่านเห็นภาพเลือดที่พุ่งขึ้นมาหรือทะลักออกมาเป็นจำนวนมากทุกครั้งที่หวายกระทบหลัง สับจาน
ก่อให้เกิดจินตภาพทางการได้ยินและได้เห็นไปพร้อม ๆ กัน คือ สับเป็นเสียงหวายที่กระทบ
แผ่นหลัง สับจาน เป็นคำขยาย เช่น ใช้ว่าแดงจาน คำจานจึงแสดงภาพเลือดที่กระจายออก
ฉะนั้นข้อความที่ว่า "เลือดจุดทุกสับจาน จึงให้ภาพติดต่อกันไป คือ พอลิ้นเสียงหวายดังสับแล้ว
เลือดก็พุ่งกระฉูดออกมาจากรอยแผลกระจายออกตามแรงสับของหวาย ล้วนคำว่า เนื้อปล้น
แสดงให้เห็นภาพของบาดแผลที่เนื้อปริแตกออกจนเห็นภายใน ภาพในจิตที่เกิดขึ้นจึงเป็นภาพ
ที่น่าสยดสยองยิ่ง

เมื่อต้องการสร้างภาพที่แสดงถึงความโศกสลด "นายผี" ก็ล้นเข้ามาใช้ได้อย่าง
เหมาะสม ดังตัวอย่างตอนหนึ่งในเรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" ที่ว่า

จิตน้อยน่าสงสาร	ก็ล้นลายกระจายจร
ไอ้แก้วกรรมกร	ก็กอดศพเข้าโคก
ดวงใจอันไกรเกรียง	เป็นเส้นเสียงอยู่รอร่า

¹ อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย นายผี
(นามแฝง) หน้า 118

<u>มือเท้าและน้ำตา</u>	<u>กีดกพรากอยู่พรังพร</u>
<u>กีดพันตัวสั้นเต็ม</u>	<u>เมิดเหือเอ้มอยู่ดาซอ</u>
<u>ส่องตาตั้งปลาบ</u>	<u>เข้าโป๊ะพรัดนภาดล¹</u>

ภาพยยานี บทนี้ "นายผี" สร้างภาพในจิตแก่ผู้อ่านได้ชัดเจนมาก จากถ้อยคำที่สรรหามา นอกจากจะเกิดจินตภาพทางการเห็น คือ เห็นภาพ กรรมกรสาว ดวงตาถลน น้ำตาไหลพราก กีดพันตัวสั้นเต็ม กามือแน่น มีเมิดเหืออยู่ทั่วร่าง ผู้อ่านยังเกิดจินตภาพทางความรู้สึกด้วยว่า กรรมกรสาวผู้นั้นจะต้องโคกเค็รอย่างแสนลำห้และในความโคกเค็รานั้น เธอก็พยายามที่จะระงับความโคกเค็รไว้โดยการกำมือแน่น ทว่าเธอก็ละกตความรู้สึกนั้นไม่อยู่ จึงปรากฏออกมาในรูปของการร้องไห้อย่างหนัก สังเกตจากคำที่ "นายผี" ใช้ คือ พราก และ พรังพร ซึ่งแสดงอาการที่สิ่งไหลออกมาโดยไม่ขาดสาย ส่วน เมิดเหือเอ้ม นั้นแสดงให้ความรู้สึกที่ร้อนที่อยู๋ภายในว่ามีมากมายจนต้องขับออกมาเป็นเหงื่อเพื่อบรรเทาความร้อนนั้น และคำว่า กีดพันตัวสั้นเต็ม ก็แสดงให้เห็นว่า กรรมกรสาวมิได้เปล่งเสียงร้องไห้ออกมาดัง ๆ เธอร้องไห้เงียบ ๆ กีดพันไว้เพื่อมิให้เสียงลอดออกมาและตัวสั้นเพราะแรงสะอื้นที่ถูกสะกดไว้มิให้มีเสียง ภาพในจิตที่เกิดขึ้นตอนนี้จึงเป็นภาพที่ชวนลึกละใจอย่างยิ่ง

ในบทร้อยกรองชื่อ "สันติภาพก่อนเพื่อน" "นายผี" แสดงภาพอันหน้าตื่นเต้นและชวนสงสัยของเครื่องบินที่บินผาดโผนอยู่เหนือท้องนา แล้วถึงวัตถุที่ส่องตาหลนไม่รู้สีก ลงมาว่า

ตาจำ ... มันท่ำทำผกผินบินผาดโผน
 ก็อะไรลอยหาอยู่ยาวโพลน
 แล้วร้อนโชนจุกกลับหายลับไป²

¹ อัศนี พลจันทร "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 73

² อัศนี พลจันทร "สันติภาพก่อนเพื่อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 188 : 17 กันยายน 2494

จินตภาพที่เกิดจากกลอนบทนี้เป็นจินตภาพทางการเคลื่อนที่ ผู้อ่านจะได้เห็นภาพของ เครื่องบินที่บินผาดโผนอยู่บนท้องฟ้า คำ ผกผัน แสดงให้เห็นลักษณะการบินว่ามีการบินแบบสับสนวุ่นวาย คือกสับสนเป็นหน้ากลับหน้าเป็นหลัง ส่วนคำ ร้อน แสดงอาการที่บินวนเวียนไปมาคล้ายกับจะ รอดผล แต่แล้วก็ไม่รอดอยู่ เพราะ โจนส์กลับหายสับไป โจนส์ แสดงทะยานขึ้นไปข้างบน แล้วก็ หายสับไปอย่างรวดเร็ว สำหรับคำ ลอยหาว แสดงภาพวัตถุที่เครื่องบินทิ้งลงมา ลอยเกือบลอยอยู่ กลางท้องฟ้า และ ชาวโพลน เป็นการบอกให้ทราบว่าวัตถุที่ถูกทิ้งลงมานั้นเป็นสีขาว เต็มฟ้าไปหมด นอกจากนี้ "นายผี" ยังแสดงภาพอีกที่กวีกรีกโครมของกองทัพที่เตรียมพลจะไปรบ ไว้ว่า

ทนายมาตาม้อง ก็กักกองทั้งกรุงไกร

พลสิบสมุทรไทย ก็ละพริบอยู่พร้อมกัน¹

คำที่ก่อให้เกิดจินตภาพในกาพย์ยานีบทนี้คือคำ กักกอง และ สิบสมุทรไทย กักกอง หมายถึง เสียงที่ดังลั่นหวั่นไหว เราจึงจินตนาการได้ว่าเสียงฆ้องที่ตีเรียกทหารให้มาชุมนุม กันนั้นดังมากเหลือเกิน ส่วนคำ สิบสมุทรไทย เป็นสำนวนหมายถึง มีจำนวนมากมากมายมหาศาล ฉะนั้นภาพที่ปรากฏขึ้นในจินตนาการ จึงเป็นภาพความอีกที่กวีกรีกโครมโกลาหลของทหารที่มาชุมนุม กันอยู่ในที่นั้น

2. การใช้โวหาร โวหาร เป็นศิลปะการใช้ภาษาอย่างหนึ่ง กล่าวคือ วิธีการพูดหรือ เขียนที่ผู้พูดหรือผู้เขียนพูดหรือเขียนอย่างหนึ่ง แต่หมายความว่าเป็นอย่างหนึ่งบ้าง หรือให้ความหมายหนักเบา คลุมเครือแตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์เพื่อจะขยายความให้ ชัดเจนยิ่งขึ้น หรือเพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก จินตนาการหรือความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้ง มากขึ้นหรือน้อยลงตามภูมิปัญญาของผู้อ่านหรือผู้ฟัง การใช้โวหารก่อให้เกิดจินตภาพได้ชัดเจน

¹ อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 121

หรือคุณครู หรือกว้างขวางลึกซึ้งกว่าการใช้ภาษาโดยตรงไปตรงมา¹

["นายผี" ใช้โวหารในการประพันธ์ร้อยกรองหลายชนิดด้วยกัน ได้แก่ อุปมา อุปสัณห์ บุคลาธิฐาน สัญลักษณ์ ปฏิพจน์ คติพจน์ การกล่าวเปรียบประชัน การใช้สำนวนและคำพังเพย การอ้างวรรณคดีแบบฉบับ และการเขียนสำนวนวรรณคดีแบบฉบับ ดังมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อ ดังนี้

2.1 อุปมา (Simile) หมายถึง การเปรียบเทียบความเหมือนกันหรือคล้ายกัน ของสิ่งสองสิ่งซึ่งต่างชนิดกัน "นายผี" นิยมใช้การเปรียบเทียบลักษณะนี้มากที่สุด คำที่ใช้เปรียบเทียบแบบอุปมาที่ "นายผี" เลือกใช้มีหลายคำด้วยกัน ได้แก่ เหมือน ดุจ ดัง ตั้ง ราว เพียง เพียง เช่น เล่ห์ ปาน หนึ่ง เสมอ ดังตัวอย่าง

ฤดูนี้เฝ้ายามหิมะก็คิมหันต์	ห่างเหินต์เหือดหิมะร้อนระหาย
นายผีคิดการระอาววย . . .	<u>ตะวันฉายดังจะเข็ชดเอาเลือดเนื้อ</u>
แดดเป็นหัวเต็นเราเร้าความร้อน	คมแดดซ่อนเข็ชชาแหละแะทะเทอ
<u>แล่นปวดแสบแปลบปลาตั้งอาบเกลือก</u>	ไอ้ไม่เอ้อเอ็นตุ้มมณฑล
.....	
เอนลั่นรลึงกลางหว่างนอกชาน	<u>ไอ้กระดานอย่างกระดอนร้อนราวไหม</u>
<u>ยามเหยาอย่างก็เหมือนอย่างอยู่ใน</u>	เตาอันไฟลุกฟุอยู่ในรันตร ²

คำเปรียบเหล่านี้ ทำให้ผู้อ่านรู้สึกถึงความร้อนได้อย่างดีว่า เป็นความร้อนที่รุนแรงอย่างสาหัส

¹ วิชา กงกะนันท์ ศาบรรยายเรื่องโวหาร (เอกสารพิมพ์ดีด)

² อภิณี พลจันทร์ "ร้อนจริงเจ้าประคุณ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

การใช้ความเปรียบเชิงอุปมาอุปไมย บางที "นายผี" ก็เปรียบกับสิ่งที่ไม่ใคร่จะมีผู้ใด
มาเปรียบ เช่น เปรียบคนที่มีความเห็นไม่ตรงกับนักปราชญ์คนหนึ่งว่า จะถูกสับโขกราวกับเป็นเขียง
และขอ ตั้งความว่า

ผีโลกคือมวลชนคนส่วนใหญ่	ความคิดใครขวางเล่นจะเป็นผง
คนลำน้อยร้อยล้านปลิ้นปนวง	ว่าตนบง เข้มมอดยุคนคร
<u>ใครขวางตนเป็นคนมาขวางโลก</u>	<u>เลยสับโขกเขา เล่นเขียงเขียง</u>
ที่แท้นคนเคอะละเออะนอน	ขวางโลกสอนคำสตร้าอยู่ด่าปี ¹

จะเห็นว่า "นายผี" สามารถนำคำมาเปรียบเทียบได้อย่างเหมาะสม เพราะ
เขียง เป็นเครื่องครัวชนิดหนึ่ง ที่ใครจะสับจะซอยจะหั่นอะไรก็ทำบนเขียง ส่วนเขียงก็เป็นไม้ที่
ใช้สำหรับใช้รองของที่ทำมาหั่น ฉะนั้นสิ่งทำให้เข้าใจได้ทันทีว่า คน ๆ นั้นจะต้องถูกสับโขกอย่าง
รุนแรงมาก

เมื่อต้องการจะกล่าวถึงความร้ายแรงของคำพูดของหลวงวิจิตรวาทการ* "นายผี"
ก็นำไปเปรียบเทียบกับความคมของ "ขรรค์" ซึ่งเป็นอาวุธชนิดหนึ่งที่มีคนทั้งสองด้าน ดังนี้

คิดเพรงคนชั่วพร่อง	ลารหัน
พูดเพื่อตัวตนมัน	มากโม
<u>ลิ้นเล่คมขรรค์</u>	<u>แหลมไขว่</u>
เขียดละคอคนโง่	ล่อเอี้ยวเอาสิน ²

¹ อัศนี พลจันทร "คนขวางโลก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
145 : 26 กุมภาพันธ์ 2493

*โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 4 หน้า 342 - 345

² อัศนี พลจันทร "ลิ้นคม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 36 : 17
มกราคม 2491

จะเห็นว่า "นายผี" นำคำว่า "หมุนไขว้" มาขยายคำว่า "คมขรรค์" ก็จะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพหรือรู้สึกถึงอันตรายที่เกิดจากคำพูดนั้นได้ดี เพราะอาวุธมีคมทั้งสองด้านที่หมุนไขว้อยู่กลางอากาศนั้นเป็นอันตรายยิ่งกว่าอาวุธชนิดอื่น ๆ ซึ่งส่วนมากจะมีคมเพียงด้านเดียว

เมื่อจะเปรียบค่าของความเป็นมนุษย์ "นายผี" ก็นำไปเปรียบกับ "ควาย" ที่มุ่งจะแสดงให้เห็นเด่นชัดยิ่งขึ้นว่า ชีวิตมีราคาเท่ากับควายตัวหนึ่งเท่านั้น ดังตัวอย่าง

กลางทุ่งลู่โล่ง โปรงป่าแทบทำน้ำ

อะไรคำขอให้ใจไหลหลง

ผืนดินถิ่นนี้คืนคง

มาตกรงมือเราก็กะเบาแรง

ยังเป็นของเขาอันลึกลับกล้ำ

ทุกเข้าคำไรคำเหนือบหน้าแห้ง

ตลอดโคตรเคี้ยวขับถูกสับแทง

ชีวิตแพงเพียงค่าราคาควาย¹

2.2 อุปสรรค (Metaphor) อุปสรรคก็คือ ภาพพจน์เปรียบเทียบที่นำลักษณะเด่นของสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงที่โดยไม่มีคำเชื่อมโยง² แต่บางครั้งเราก็อาจมีคำว่า เป็น คือ เท่า เป็นคำเชื่อมด้วย³

¹ อัคร พูลจันทร์ "เล่นหน้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 266 : 16
มิถุนายน 2495

² ชลธิรา สัตยารัตนา "การอ่าน" ใน การใช้ภาษา หน้า 202

³ ริภา กงกะนันทน์ วรรณคดีศึกษา หน้า 29

"นายผี" ใช้อุปสัทธลักษณ์มากมายลักษณะด้วยกันเช่น

ในโคลงชื่อ "คำหวาน" "นายผี" เปรียบคำพูดของจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับจอกสุรา เพื่อมุ่งจะให้เห็นเด่นชัดขึ้นว่า คำพูดของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นคำพูดที่ฟังไพเราะแต่ไม่จริงใจ เปรียบได้กับจอกสุราที่ภายนอกงดงามแต่ภายในบรรจุสุรา ซึ่งไม่เคยให้คนแก่ผู้ได้บริโภคไว้ โคลงชื่อ "คำหวาน" มีใจความว่า

ปราศรัยสุทธินภาพัน	ราฟัน
แสงमुखสิ่งพิสมัย	เมื่อก็
คือ <u>จอกสุรา</u> จันทร	จรัส
ไหลอาบจิตจ้านนี้	เล่นเหวเหว ¹

เมื่อจะเปรียบเทียบกับคนดีมีปัญหาก็ไม่มีสมรรถภาพเขาก็เปรียบว่าเป็นเกรียนที่บรรทุกปัญญาเอาไว้จนเต็มคันแต่ไม่ล้ามารถเคลื่อนที่ไปไหนได้ ต้องมี "โคธาควาย" ซึ่งอาจหมายถึงคนโง่ โง่ไม่มีความคิด แต่มีอำนาจมาช่วย "ลาก" หรือสนับสนุน

อันราชการกรุงสยามในยามนี้	คนใดดีดูจะด้อยค่อน่าชัง
ที่เชื่อเข้าบ้านซุ่มทั้งทั้งนั้น	คือคนชั้นนายฉนี้ตั้งจริงจัง
คิดคือ <u>เกรียนเพียรพาปัญญา</u> ประทุ	ใช่จะลูกเล่นไปได้แต่ฝั่ง
ต้องมี <u>โคธาควาย</u> ที่กายดึง	มาจุดริ้ววาลนาเกรียนบ้าเอ ²

¹ อัศนี พลจันทร "คำหวาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 58 : 13
มิถุนายน 2491

² อัศนี พลจันทร "ราชการกรุงสยาม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
123 : 18 กันยายน 2492

ความในกลอนบทนี้จึงเป็นการแสดงทัศนะว่า คนที่จะก้าวหน้าในทางราชการได้นั้นจะต้องเป็นคนที่มีลัทธิพรหมพวักคอยสนับสนุน แต่คนที่คอยให้ความสนับสนุนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องก็มีเพียงคนใจ กนไม่มีความคิดเท่านั้น

"นายผี" ได้ใช้ การเปรียบเทียบเชิงอุปลักษณ์เปรียบเทียบลักษณะการแต่งกายของผู้หญิงชาวตะวันตกไว้ในบทกลอนชื่อ "บอกยี่ห้อ" ซึ่งมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์การรับอารยธรรมตะวันตกโดยไม่ไตร่ตรองว่า

สาวฝรั่งตั้งท่าบ้าเต็มที	เสื้อในมีตัวเดียวเที่ยวต้นเดิน
อ้างว่าร้อนเหลืออะไรในประเทศ	ปลอมเป็นเปรตเปลื้องผ้าเที่ยวบ้าเหิน
ร้อนอะไรไหนหนาถึงพาเพลิน	ช่างร้อนเย็นเยี่ยวพลั่วเข้าไป ¹

คำว่า "เปรต" ที่ "นายผี" นำมาใช้ในการเปรียบเทียบนี้ ช่วยให้เห็นภาพความน่ารังเกียจของสาวฝรั่งได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพราะโดยปกติเมื่อเอ่ยถึงคำว่า "เปรต" ผู้ฟังก็จะระลึกถึง ผีเจ้าพวกหนึ่งซึ่งมีรูปร่างสูงโย่ง เบ่งเปลือกกาย ผอมโซ คอยาว กินเลือดกินหนองเป็นอาหาร ฉะนั้นภาพคนสูงโย่ง ผอมโซ เปลือกกายจึงเป็นภาพที่น่ารังเกียจมากกว่าน่าดู นอกจากนี้ "นายผี" ยังนำ ลักษณะของพระปิดทอง ซึ่งประทับนั่งเอาพระหัตถ์ปิดพระเนตร มาเปรียบกับนักการเมืองผู้หนึ่งซึ่งปกติเคยพูดจากร้าว แต่เมื่อกระทำความผิดก็ปิดปากเงียบ ดังมีข้อความในโคลง "เชิญให้ตัวเองให้อร่อยเถอะเพื่อน" ว่า

อาฮาเป็นบ้าฉิ่ง	อยู่โจน
วบบวบผลุลวาทไหว	หวาดแว

¹ อิศน์ พลจันทร์ "บอกยี่ห้อ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

เป็นพระปิดทวารไป ดูแปลก
เป็นปราชญ์ฉลาดโลเล ร้อยรู้ใจนแล¹

ในบทร้อยกรองชื่อ "สร้างอย่างผี" ซึ่งมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์ความไม่สงบของ
ประเทศว่าเกิดมาจากการไม่รักษากฎหมายของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง "นายผี" นำคำว่า
"เมืองทอง" มาเปรียบกับสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นโดยมุ่งจะสร้างภาพให้เกิดความรู้สึก
ขัดแย้ง เพราะเมื่อเอ่ยคำว่า "เมืองทอง" ผู้อ่านก็จะจินตนาการถึงภาพบ้านเมืองที่สวยงาม
แต่ยังไม่ทันจะจินตนาการไปได้ไกลนัก จินตนาการก็ต้องสะดุดลงด้วยภาพของบ้านเรือนโง่เง่า
เสียจนละมืเพราะไม่มี "ชื่อแป" คอยยึดหัวเสาเรือนเอาไว้เข้ามาแทนที่ โกลงบทนี้มีความว่า

"ประเทศล่ยามนามประเทืองว่า เมืองทอง
ไทยเข้าครองประเทศเขตต์แดนล่ง่า"
แต่ปลุกค่าสบ้านเรือนยังเตอนตา
ดูจบัชื่อแปแลไม่มี²

2.3 บุคลาธิษฐาน (personification) บุคลาธิษฐาน หมายถึง การสมมุติ
ให้สรรพสิ่งต่าง ๆ ซึ่งไม่ใช่คน มีอาการและอารมณ์ความรู้สึก เช่นเดียวกับคน เช่น พุดได้
ร้องไห้ได้ รู้สึกได้ หรือกำหนดฐานะบทบาทให้สิ่งเหล่านั้นทั้งรูปธรรมและนามธรรม จนดูเหมือน
เป็นคน

"นายผี" ใช้การเปรียบเทียบเชิงบุคลาธิษฐานในบทร้อยกรองหลายบทด้วยกัน
เช่น

¹ อัครนิ พลจันทร์ "เชิญตัวตัวเองให้ร้อยเถาะเพื่อน" โดย นายผี (นามแฝง)
ปณิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 19

² อัครนิ พลจันทร์ "สร้างอย่างผี" โดย นายผี (นามแฝง) ล่ยามล่มย
116 : 18 กรกฎาคม 2492

ในโคลงชื่อ สยามไ้ย "นายผี" กล่าวถึงสภาพของประเทศไทยในขณะนั้นซึ่งมีการคอร์รัปชั่น การแก่งแย่งชิงอำนาจทางการเมือง การปล้นสะดมว่าประเทศกำลังมีอาการป่วยหนักใกล้ตาย ดังความว่า

<u>ศรีสยามยามไ้ย</u> ค่อย	พยาบาล
หมอวางยาขนาน	หนังกล้า
<u>ทรุดหนัก</u> เนื่อง วันวาน	หริวร้อง อยู่อา
ยาอ่อนใจอ่อนว้า	อาเจียรขึ้นยา ¹

ในบทกลอนชื่อ เท่านี้แหละเวยอกฮา "นายผี" กำหนดให้ความสับสนทำกิริยาลุกขึ้นได้เหมือนคน ดังที่ว่า

สงครามเสร็จฉันว่า ลุกจะลุก
 ผองผีผู้เผด็จการชмыานสรรพ
 เสพอำนาจวาสนา เลวทุกยัย
 ทุกยัยก็หันทวยเรากลเท่าเอม²

จากบทกลอนชื่อ ร้อนจริงเจ้าประคุณ "นายผี" สัมมุติให้เด็ดและกระดานกระทำกิริยาอาการต่าง ๆ ดังนี้

¹ อ้นนี้ พลจันทร "สยามไ้ย" โดย นายผี (นางมแพง) สยามสัภัย
 44 : 20 มีนาคม 2491

² อ้นนี้ พลจันทร "เท่านี้แหละเวยอกฮา" โดย นายผี (นางมแพง) สยามสัภัย
 93 : 14 กุมภาพันธ์ 2492

<u>แดดเป็นัว เต็นเรา ไร่ความร้อน</u>	<u>คมแดดซ่อน เชื้อด้ายและแะแะเกือ</u>
<u>แล่นปัดแล่นแบลบลบตึงอาบเกลื้อ</u>	<u>โอ้ไม่ เอื้อเอ็นดูมณฑล</u>
.....	
<u>เอนลักรังกลางหว่างนอกชาน</u>	<u>โอ้กระดานย่างกระดอนร้อนราวไหม</u>
<u>ยามเหวี่ยงย่างก็เหมือนอย่างย่างอยู่ใน</u>	<u>เตาอันไฟลุกฟุ้งอยู่ในธร¹</u>

ในบทกลอนชื่อ โอย, ร้อน! "นายผี" ก็ได้กำหนดให้ซ้ายหาคู่ที่หัวหิน บางแล่น
ศรีราชา และชะอำ แสดงกิริยาและความรู้สึกประจักษ์คนเมื่อเห็นผู้หญิงในเครื่องแต่งกายชุด
เดินเล่นชายหาด โดยกล่าวว่า

<u>พอร้อนข้าบาศั่งนั่งค้อนควัก</u>	<u>ด้วยร้อนรักเหลือกะไรถามไถ่ถึง</u>
<u>พอลมร้อนรินมาต้องหน้าตึง</u>	<u>ก็แผ่นผึ่งแก้ผ้าพากันโซว</u>
<u>หาดหัวหินดินฟ้าร้องอ้าไย</u>	<u>เอ๊ยอะไร เล่นบ้านา โมโห</u>
<u>หาดบางแล่นศรีราชาไม่กล้าโจ</u>	<u>กลัวตาโตตามคั้ง เบนกั้งอิง</u>
<u>ชายชะอำกำหมัดกัดฟันฟาด</u>	<u>อยู่อัดอาดให้ลุดัง เกิดยุ่งอิง</u>
<u>ลารพันเล่เพลเร่ระริง</u>	<u>เชิงจะยังช่วยกันปั่นเข้าไป²</u>

และในกลอนชื่อ เลี้ยงนกร้อง นกอุก กับ นกถัดท้อ ก็ได้ตอบกันด้วยภาษามนุษย์ ดังความว่า

<u>"ลัวลัต, พี่ชาย, ลับยหรือ!"</u>	<u>นกถัดท้อร้องทักเลียนักหนา</u>
<u>ผใครชอบตอบความตามคำรา</u>	<u>ก็ตอ้งว่า "ลัวลัต พี่ชาย"</u>

¹ อัศนี พลจันทร "ร้อนจริงเจ้าประคุณ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
61 : 14, 35 เมษายน 2492

² อัศนี พลจันทร "โอย, ร้อน!" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
151 : 42 เมษายน 2493

แต่นกยูงเห็นไกลไปในโลก ว่าลัทธิโลกเร้าอยู่ไม่รู้หาย
 น้ำใจเชื่อถือสัตย์ไม่พสัศพราย สิ่งตอบนายถัดท้อ "ฮือ, แม่โวย!"
"ฮือ, ที่ดื้อ - ที่ดื้อ - ที่ดื้อ - - ทำไม้อ้อ, เรื่องอะไรสั่งให้โหย?"
"อึก! อึก! อึก! เอ้อ, ใครมั่งไม่โอย - มันมีโอยกับด้นทุกคืนวัน"
"ภัยอะไรไม่เห็นเท่า เล้นชน" "ภัยความจนจับโลกให้โคกคัลย"
คนมั่งมีศรีสุขสุนันท ลุดจะหันมา เห็นภัย เช่นนี้"¹

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า "นายผี" สามารถถรรค่าและความ
 มาใช้ในการเปรียบเทียบได้อย่างเหมาะสม เพราะนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความคิดของ
 "นายผี" ได้อย่างแจ่มแจ้งแล้ว ยังทำให้บทร้อยกรองซึ่งมีเนื้อหาธรรมดำน่าสนใจขึ้นอีกด้วย

2.4 การใช้สัญลักษณ์ สัญลักษณ์เป็นศัพท์ที่ไทยเราบัญญัติขึ้นใช้แทนคำว่า symbol
 ในภาษาอังกฤษ คำว่า symbol มีความหมายว่า เครื่องหมายเล็ก ๆ ที่เป็นสัญลักษณ์บอกกล่าว
 ไปถึงสิ่งหรือเรื่องที่กว้างขวาง เป็นต้นว่า ธงชาติคือสัญลักษณ์แห่งชาติ มงกุฎ คือสัญลักษณ์
 แห่งราชาธิปไตย กงล้อพระธรรม คือสัญลักษณ์แห่งพระพุทธศาสนา²

สัญลักษณ์ในวรรณคดี มีความหมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมักจะเป็นรูปธรรมที่เป็น
 เครื่องหมายแทนนามธรรม เช่น น้ำค้างแทนความบริสุทธิ์ พระเพลิงแทนความร้อนแรงหรือ
 อาจใช้ตัวละครในเรื่องนิยายหรือบทละครเป็นตัวแทนนามธรรม เช่น ทศกัณฐ์เป็นตัวแทนความ
 เลวร้ายของผู้มีอำนาจของผู้มีอำนาจที่ไม่มีธรรมะ เป็นต้น³ สัญลักษณ์อาจเป็นคำ ๆ เดียว

¹ อัศนี พลจันทร "เสียงกร้อง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

228 : 17 กันยายน 2494

² บุญเหลือ เทพยสุวรรณ วิเคราะห์วรรณคดีไทย หน้า 15

³ ด.

เป็นข้อความ เป็นเรื่องเฉพาะตอน หรืออาจเป็นเรื่องทั้งเรื่องก็ได้¹

[สัญลักษณ์ในวรรณคดี แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

ก. เป็นสิ่งแทน² ด้วยความเหมือนในแง่ใดแง่หนึ่งเป็นแนวเทียบ เช่น
ทะเลที่ปั่นป่วน หมายถึงอุปสรรคของชีวิตมนุษย์ที่ต้องต่อสู้

ข. เป็นสิ่งแทนของจริง เช่น ตาวบนบ่าทหาร ตำรวจ แทนอำนาจบังคับบัญชา
พระจันทร์แทนความงาม นกพิราบแทนสันติภาพ ฯลฯ²

สัญลักษณ์ที่ "นายผี" ใช้ในบทร้อยกรอง มีตัวอย่างดังนี้

ในโคลงชื่อ "หย้าย่อ" นายผี ใช้สัญลักษณ์แทนบุคคลและเหตุการณ์ทางการเมือง
"นายผี" ได้วิจารณ์การแก่งแย่งชิงดีระหว่างพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านกับพรรค
สหชีพและแนวรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นพรรครัฐบาล ไว้ว่า

ไปรู้จักเนื้อ	นามตน
คือคณะราษฎรเรา	ตัวร้อน
เออเอาฮักคลื่น	ทวยราษฎร์
ทวยร่ำคำคำณ้อน	เคียดเคือง
.....	
ส่องสารแสงสุดสู้	แรงสาร
สารม่อเบเกลียงมลายหาย	แหลกเหี้ยน
สุดหรรษเหล้าถึงกาล	คำยั่ว เบาะแอ
กลอบกัดเกลียงเกลี้ยงเสี้ยน	กลับสรวล ³

¹ กุหลาบ มลลิกะมาล วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 128

² กุหลาบ มลลิกะมาล วรรณคดีไทย หน้า 37

³ อัสนี พลจันทร์ "หย้าย่อ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 31 มีนาคม

คำว่า สองสาร เป็นสัญลักษณ์แทนพรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและพรคการเมืองฝ่ายค้าน

ส่วนคำว่า สิงคาลซึ่งแปลว่าสุนัขจิ้งจอก¹นั้น หมายถึงจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งมีที่กล่าวว่าจะกลับเข้ามามีบทบาททางการเมืองอีกครั้ง หลังจากที่ถูกไปใช้ชีวิตทำไร่ทำนาที่ลพบุรี อยู่พักหนึ่ง

ในโคลงชื่อ "เพราะพลาด" "นายผี" ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเหตุการณ์ภายหลังรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 โดยใช้สัญลักษณ์ดังนี้

เดินพ่อทำพลาดแล้ว	ลุงถึง
อีลูกเลี้ยงเลวจริง	แจกจวน
ลูกเลี้ยงเล่ห์หลมสิง	หลงเลื่อน ไปอา
เออพ่ออุหนำกร้าน	กาลแท้ใคร เทียม
ลุงถึงทำท่าไม้	คงมี ตีนา
ลูกเล็กล้มบัดสี	เก่าไสร
เตี้ยวันนี้ลุงก็	โดยชื่อ
หลงเล่ห์ลุงถึงไหว	หว่าล้อมลงสม ²

"พ่อ ลุงถึง และลูก"* เป็นสัญลักษณ์แทนบุคคลในวงการเมืองต่อไปนี้

พ่อ เป็นสัญลักษณ์แทนคณะรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ก่อนที่จะถูกรัฐประหารหมดอำนาจไปเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490

¹ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 หน้า 911

² อักขี พลจันทร์ "เพราะพลาด" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 35 : 18

มกราคม 2491

*โปรดดูรายละเอียด บทที่ 4 หน้า 339 - 342

อุก เป็นสัญลักษณ์แทนจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งคณะรัฐประหารได้เชิญให้
เข้าดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐประหาร

อุก เป็นสัญลักษณ์แทนคณะรัฐบาลของนายควง อภัยวงศ์ ซึ่งเชื่อว่าคณะทหารทำ
รัฐประหารโดยลุ่มจริตใจมิได้มีสิ่งใดแอบแฝงอยู่

ในโคลงข้อ ตามเคย "นายผี" ใช้สัญลักษณ์แสดงทัศนะเกี่ยวกับกรณีที่รัฐบาล
นายควง อภัยวงศ์ถูกคณะทหาร "สี่" ให้ลาออกจากการเป็นคณะรัฐบาลไว้ว่า

<u>โค</u> เลว <u>หน้า</u> ย่อม	อินดี
สุ่ย <u>ฟ้า</u> พึ่งเพียรดี	แต่งแก้ง
ข้าวเหล้าล่อ <u>มัน</u> มี	ใจมุ่ง ไฉนอา
<u>มัน</u> จักกิน <u>หน้า</u> แท้ง	สัดเหียน ห่อนาน ¹

ในโคลงบทนี้ "นายผี" ได้ใช้สัญลักษณ์ โค และ หน้า* แทนสิ่งต่อไปนี้

โค เป็นสัญลักษณ์แทนคณะรัฐประหาร

หน้า เป็นสัญลักษณ์แทนอำนาจ

ฉะนั้น คณะรัฐประหารจึงพอใจที่จะได้ครอบครองอำนาจต่อไป เช่น โค ที่พึงใจ
ในรสของ หน้า

ในกลอนข้อ สืบไป "นายผี" ได้ใช้สัญลักษณ์ในการเขียน 3 คำ คือ โก
เล้า ชิด ลม และ โย ดังปรากฏความว่า

¹ อัศนี พลจันทร "ตามเคย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 31 : 14

นั่นโกหรืออะไร?

อ๋อ, จริง ๆ นั่นแหละโกใหญ่เย็น

แถมสำคัญ โกไปไหนเสีย

เล่า ฮิดลม ช่มหมายตัวเมีย

เผ้า คลอ เคสีย คลึง เกล้า ดั่ง เมามาย

.....

โยอะไร?

อ๋อ, โยความสำเร็จ

ผ่านเผด็จ ตำรวจ ไทย ไม่ ถดถอย

ระวังโยไว้ให้ดั่ง มี รอย

แม้ไม่ คอย ระวัง จะ พลั้ง เอ¹

โก เป็นสัญลักษณ์แทนจอมพล ป. พิบูลสงคราม เนื่องจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม
เกิดประภาและโย โก เป็นสัญลักษณ์ ประจำตัว

เล่า ฮิดลม เล่า เป็นสัญลักษณ์แทนบ้าน เล่า ฮิดลม หมายถึงบ้านพักของจอมพล
ป. พิบูลสงคราม ที่ฮอย ฮิดลม

โย เป็นสัญลักษณ์ของความสำเร็จในการปกครองประเทศแบบเผด็จการ
ในบทร้อยกรองชื่อ "ความเปลี่ยนแปลง" ตอนที่กล่าวถึงการสูญอำนาจของระบอบ
ราชาธิปไตย "นายผี" ได้ใช้สัญลักษณ์แทนไว้ทั้งตอนดังนี้

ศพเก่า *นั้น เน่า น่าย ที่ต่อ ม ตาย นั้น ไว้ หนอน

ตั้งแต่เชิง ตะ กอน ก็ร อ ปลง มา นาน ปี

กลืน กลืน ให้ กลืน เหียน บิดด เหียน บุร ก ผี

¹ อัสนี พลจันทร์ "ดับโก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 118 : 18
สิงหาคม 2492

*ในต้นฉบับเดิม เข้าใจว่าจะมีคำอธิบาย เพราะเห็นรอยดินสอวางรอบไว้ แต่ต้นฉบับ
(สำเนา) ที่ได้มาไม่ปรากฏคำอธิบาย

<u>เจ้าแกลบ</u> ที่กลบผี	บมิตกลืนกระจายจร
<u>ลูกหลาน</u> ที่อาลัย	ก็เก็บไว้ด้วยอาวรค์
<u>โลงหลอง</u> ที่ทำหลอน	ก็ล้วนจันทน์แลงฤชณา
กรองมา <u>คูลุม่าส</u>	ที่รินรสผู้คนธา
ทอกลืนอันคลั่งกล้า	กระพลบกลุ้มไปไกลครัน
<u>ชนใด</u> ไข่ <u>ลูกหลาน</u>	บอาลัยและคิดกัน
บองปลงไป <u>วันวัน</u>	แลยังหวาดระแวงภัย
เพื่อศพจะ <u>เผาศรี</u>	คือศพ <u>พื้</u> หรายัย
<u>ลูกหลาน</u> ที่อาลัย	ยังระแวดระวังวง
<u>บัดสี</u> ทหาร <u>เสือ</u>	สู่ราพาอาจอง
ผูลนปรี <u>เข้า</u> ไป <u>ปลง</u>	และจะปราบนปราณ ¹

"นายผี" ได้อธิบายสัญลักษณ์ที่ใช้ไว้ในต้นฉบับว่า ตัวหนอน หมายถึง ระบบสังคมเก่า เซิงตะกอน หมายถึง วิกฤต (Crisis) กลืนคลั่ง หมายถึง การกดขี่กดขี่ บราณผี หมายถึง สังคมก่อนนั้น ได้แก่สังคมทาส เจ้าแกลบ หมายถึง การปกครอง ลูกหลาน หมายถึง เชื้อสาย ศักดินา โลงหลอง หมายถึง รูป (form) การปกครองที่เปลี่ยนแปลง ลุม่าส หมายถึง โฆษณาชวนเชื่อ (propaganda) ชนชั้นไข่ลูกหลาน หมายถึง ชนชั้นอื่นนอกจากศักดินา นิยม สีท หมายถึง อำนาจอรัฐ (state power) รายัย หมายถึง ruling class (ชนชั้นปกครอง) สีทหารเสือ หมายถึง ตัวแทนกับปฏิวัติชนชั้น²

¹ อัสนี พลจันทร์ "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า. โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 113 - 114

² อัสนี พลจันทร์ "ความเปลี่ยนแปลง" ฉบับลายมือเขียน (อัตชีวประวัติ)

ในบทร้อยกรองชื่อ "ตื่นเกิดชาวไทย" ซึ่ง "นายผี" เรียกร้องให้ประชาชนชาวไทย ตื่นขึ้นจากความหลับไหลและความโง่ เพื่อเริ่มต้นใหม่ในสิ่งที่ดีกว่า "นายผี" ก็ได้ใช้สัญลักษณ์ 3 คำ คือ ตะวันแดง เขี้ยว และดำ ในบทร้อยกรอง ดังนี้

จงตื่นเกิดชาวไทยอย่าได้หลับ
ง่วงระงับโง่งงลงเสียถุนย
ตะวันสูงส่งฟ้าจะอาดูร
แม้นัวมูลเขามันไม่ตื่นนอน
ตะวันแดง แสงส่องในท้องฟ้า
ภาคนภาชมพูสุลลอน
เขี้ยว และดำ อาสานภาธร
แต่ไหนดอนไหนไหนไม่มีดมล¹

ตะวันแดง น่าจะเป็นสัญลักษณ์ของสิทธิคอมมิวนิสต์ เพราะฉะนั้นพรรคคอมมิวนิสต์ แห่งประเทศจีนกำลังมีชัยเหนือแผ่นดินใหญ่
เขี้ยว น่าจะเป็นสัญลักษณ์ของทหาร ซึ่งแต่งเครื่องแบบสีเขี้ยว และเป็นพวก เผด็จการ
ดำ เป็นสัญลักษณ์ของเผด็จการโดยตรง ดังปรากฏในคำอธิบายของ "นายผี" ในบทร้อยกรองชื่อ "ใครคือแกะดำ" ว่า

แปลจากคำอังกฤษสนิกสนัด
black sheep ชัดเชิงภาษาแปลมาเหมือน

¹ อัศนี พลจันทร "ตื่นเกิดชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

คือ Black shirt : fascist เขาคิดเหื่อน

พวกแกะเพื่อพืงหนิลาสิโกล¹

โคลงบทนี้จึงเป็นเครื่องชี้ว่า "นายผี" มีความคิดทางคอมมิวนิสต์แล้ว และมีทัศนะว่า หากคอมมิวนิสต์ขึ้นมามีอำนาจแล้ว พวกเผด็จการก็จะหมดไป

ในบทร้อยกรองชื่อ "สันติภาพก่อนเพื่อน" "นายผี" ได้ใช้ก้อนและเคียวเป็น สัญลักษณ์แทนกรรมกรและชาวนา ดังปรากฏความว่า

ตาจ๋า อันวันหน้าลู่ชนั้นไม่หันหนี
 เคียวของเราชาวนาอุทาคี
 คงเกี่ยวครีลู่ขสันต์ให้หันมา
 เคียวนับล้านรวมกันเมื่ออยู่
 จะช่วยชูชาวไทยให้หรรษา
 พอเสียงฆ้องเคาะสั่นสั่นโลกา
 เคียวในนาจะหมุนไปแปนได้การ²

นอกจาก "นายผี" จะใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีสัญลักษณ์เกี่ยวกับเพศด้วย เช่น

โอดูกสาวแล่นล้วยไครนวนนาญ	แผ่นผางดงามสมดังนมตั้ง
ผีพ่อแม่แลปลื้มลิ้มระวัง	แปนต้องนั่งน้ำตาตกกาฬน

¹ อังคนี พลจันทร์ "ใครคือแกะดำ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 106 : 18 พฤษภาคม 2492

² อังคนี พลจันทร์ "สันติภาพก่อนเพื่อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 188 : 25 ธันวาคม 2493

ช่างเล่าโลมอารมณ์ให้ขมขื่น

ทุกทิวาช่วยล่องกลางกมล¹

เสียงจิบจิบ ช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพนกตัวเล็ก ๆ ที่กำลังส่งเสียงร้องอยู่
อย่างร่าเริง บรรยายค่าในขณะนั้นจึงเป็นบรรยายค่าที่รื่นรมย์และร่มรื่นตรงตามเนื้อเรื่องที่
พรรณนาถึงความมีเสน่ห์, ของท้องนา

เสียงนกเขา ในบทกลอนชื่อ "นกเขาช่น" ซึ่งมีเนื้อความแสดงความทุกข์
ใจของสาวนาที่ถูกขูดรีดแรงงาน "นายผี" ได้เลือกใช้เสียงช่นของนกเขา เป็นสื่อแสดงความ
คิดเห็นดังนี้

เสียงนกเขาช่นทุ่มในลุ่มเสียง	จ้อจ่าเรียง เหลือแรมลุดแจ่มใส
ช่นภาษานกเขาไม่เข้าใจ	สุดแต่ใครคิดเห็นเอา เบนเอง
ฟัง ๆ อุกฤษฏ์รู้สึกสนุก	ช่นย้ายอีกบินเล่นะเล่นเหมาะเหมง
เสียงช่นช่นครั้นฟังยิ่งวังเวง	เพียงดัง เพลงไพเราะ เล่นะนวล
โออย่าง เอื้อน ดิ้นความไปตายน	ช่าง แหย่หย่นยืนแยะอยู่แหบหวล
ชะช่นคราคสิ่งมาหนึ่งครวญ	เอา เมื่อจวนจกलयน้ำอายน
เจ้าคนเดียวเที่ยวทำอยู่ช่นช่น	เล่นล้าปากบ้ำใจได้ประจักษ์
พอได้ผลคนหลายก็ย้ายอีก	มาช่วยช่นใช้ผลช่นเอาไป ²

¹ อัศนี พลจันทร "เล่นหน้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 266 :
16 มิถุนายน 2495

² อัศนี พลจันทร "นกเขาช่น" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 192 : 27
มกราคม 2494

เสียงกรึกกรึก ที่ "นายผี" นำมาใช้มันนอกจากจะเลียนเสียงของนกเขาได้
อย่างใกล้เคียงแล้ว ยังแฝงอารมณ์และความรู้สึกไว้ในเสียงนั้นด้วย ดังจะเห็นได้ว่าเสียง "กรึก"
นั้นประกอบด้วยพยัญชนะต้น /กร/ ที่ให้ความรู้สึกไว้อยู่หนึ่ง ส่วนเสียงสระอุ ซึ่งเป็นเสียงสั้น และ
เสียงพยัญชนะท้าย /ก/ ซึ่งเป็นเสียงกักนั้นให้ความรู้สึกอึดอัด ฉะนั้น เสียง กรึกกรึก จึงแสดง
ถึงความรู้สึกหรือความกีดกันที่อึดอัดสับสนของชานาได้เป็นอย่างดี

เสียงนกกึดกือและนกฮูก นกกึดกือและนกฮูกเป็นนกชนิดหนึ่งจำพวกเค้าแมว
หากินในเวลากลางคืน ในบทร้อยกรองชื่อ "เสียงนกร้อง" "นายผี" ได้นำนกกึดกือและนกฮูก
มาเป็นสัญลักษณ์ของคน 2 จำพวก กล่าวคือ กึดกือเป็นสัญลักษณ์ของคนที่มีมองโลกในแง่ดี ไม่รับรู้
ความเป็นไปที่แท้จริงในโลก ส่วนนกฮูกเป็นสัญลักษณ์ของคนที่มีมองโลกในแง่ของความเป็นจริง
คน 2 จำพวกหรือนก 2 ตัวนี้ จึงมีความแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงใช้
เสียงร้องของนก 2 ตัว ซึ่งแตกต่างกันอย่างชัดเจนทั้งในด้านสำเนียงและระดับเสียง เป็นเครื่อง
"ย้ำ" ถึงความแตกต่างนั้น ดังตัวอย่าง

"อี, กึดกือ-กึดกือ-กึดกือ--	ทำไมลือ, เรื่องอะไรสิ่งให้โหย?"
"ฮูก! ฮูก! ฮูก! เฮ้อ, ใครมั่งไม่โอ๊ย-	มันมีโอยกับตื่นทุกคืนวัน"
"กับอะไรไม่เห็นเท่าเส้นขน"	1 กับความจนสับ โลกให้โศกศัลย์
คนมั่งมีศรีสุขสนุกสนาน	สุดจะหันมาเห็นภัยเช่นนี้"
ผมนายผีขึ้นฮูก, ฮูก! ฮูก! ร้อง	ส่ายฟ้าไทยจุไปสี่
ครันความจนสับฟ้าดังราตรี	ทะมึนมีความมืดอยู่ขิดเขี้ยว ¹

ส่วนการเลียนเสียงหัวเราะ "นายผี" ใช้คำเลียนเสียง 2 คำ คือ เสียงฮาฮา
และ ฮะฮะ กล่าวคือ ในโคลงชื่อ "ลูกมือคือลูกตีน" ซึ่งวิพากษ์วิจารณ์พวกเจ้า (เชื้อพระวงศ์)
ที่ทำตนเป็นบริวารของประเทศสหรัฐอเมริกา "นายผี" ได้เลียนเสียงหัวเราะ ฮาฮา ไว้ท้ายบท
ดังตัวอย่าง

¹ อัศนี พลจันทร "เสียงนกร้อง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 226 : 17

ไล่เบี้ยเสียใบลา	بابอ
คอแตกแยกตอยอ	หีบเท้า
อเมริกาโม	เมิลเหมาะ
เปาะเตะเปะบะเร้า	เร็ดลัมลูกหงาย

แกมท้าย

นายผีหัวเราะฮฮา¹

เสียงหัวเราะ ฮฮา เป็นเสียงหัวเราะที่แสดงความรู้สึกเหยียดหยาม ส่วนมากมักจะปรากฏในลักษณะของการล้อฮา หรือ ฮาป่า ส่วนเสียงหัวเราะอะอะ เป็นเสียงหัวเราะเยาะ ตังเช่นหัวเราะจนตัวงอแล้วเปล่งเสียง อะอะ "นายผี" เปลี่ยนเสียงหัวเราะอะอะ ไว้ในบทร้อยกรองชื่อ "ผู้หญิงเอ๋ย" ดังนี้

กลัมนม่อว่าจูเหมแม่เมรี	มาทำซีเมาเล่นเป็นโคโน
จันว่าเรื่องรองเท้าให้เข้าใจ	นี่กลัปโพลมาเรื่องเลื่อมมันเหลือละ
เลื่อยังจันมันต้องคนพองพุง	หล่อนอย่ายุ่งทำเล่นเช่นนี้หนะ
หล่อนกลับยั่วหัวร่อ <u>อะอะ</u>	ว่าไซอะไรผีสี่เดือนแล้ว ²

นอกจากนี้ "นายผี" ยังใช้คำเลียนเสียงร้องไห้ในบทร้อยกรองของเขาอยู่ 2 คำ คือ แง และ ฮือ ดังตัวอย่าง

¹ อัศนี พลจันทร "ลูกมือคือลูกตีน" โดย นายผี (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 7

² อัศนี พลจันทร "ผู้หญิงเอ๋ย" โดย นายผี (นามแฝง) เอกย่น 19 : 35 พฤษภาคม 2484

น้อง เลียบ คีร์มญอยลุดวิ เคซ
 ผู้แหลมเลศรุ่งหล้ามหาหิน
 หกคะเมนหัวคะมำต้องกล้ำกลืน
 ของตื่น ๆ ตาหงายร้องไห้แแง¹

เสียง แแง เป็นเสียงร้องไห้ของเด็ก การที่ "นายผี" นำคำ แแง มาใช้ในที่นี่จึง
 ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการเห็นภาพ "น้องเลียบ" คือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ทำกริยา
 อาการร้องไห้เหมือนเด็ก ๆ ขวนขวายมากกว่าที่จะส่งสารหรือเห็นใจ ซึ่งก็ตรงกับเจตนาของ
 "นายผี" ที่ต้องการจะกล่าวในเชิงดูหมิ่นว่า "คึกฤทธิ์อังกฤษจ๋า" ที่ "เคยคุกเข่าข่มคนตนเป็นปราชญ์
 แล่นสามารถมือดีมีกบฏหา" นั่นที่แท้ก็ไม่มีสติปัญญาความสามารถอะไร มากไปกว่าเด็กเล็ก ๆ เลย

ส่วนในบทกลอนชื่อ "ความเสียใจ" "นายผี" ใช้คำเลียนเสียงร้องไห้ว่า ฮือ ดังนี้

เขานี้ผีดิบถือ	คือเหวือนครที่บูชา
หาไม่จะไปหา	หลอกให้ล่าไปเสียเวลาน
ว่าดี "ผีนั้นโง่"	โอ้ โหโฮ โธ่ ส่งสาร
ตัวเราเขาประจาน	คำนี้ไม่ได้ร้องไห้อื้อ ²

เสียง ฮือ เป็นเสียงร้องไห้ที่ผู้ร้องเปล่งเสียงออกมาดัง ๆ อย่างลุดกลั่น การใช้คำ
 เลียนเสียง ฮือ ในกลอนบทนี้จึงทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกของผู้ร้องได้ดีว่า คงจะได้รับ
 ความขมขื่นเจ็บช้ำน้ำใจจนสะกดอารมณ์ไม่อยู่ ถึงได้ร้องไห้ส่งเสียงดังออกมาเช่นนั้น

¹ อัศนี พลจันทร "เจ้าข้าโปรดก่อน โปรดก่อนเจ้าข้า" โดย นายผี (นามแฝง)
 อยุธยาวันจันทร์ 2501 หน้า 53

² อัศนี พลจันทร "ความเสียใจ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 8 : 38

นอกจากการเลียนเสียงร้องไห้ "นายผี" ยังใช้คำว่า หรือหรือ และ หวิวหวิว เลียนเสียงลมพัดในบทร้อยกรองชื่อ "เชยดีหัวตัวเองให้ร่อยเอยะเพื่อน" ด้วยดังตัวอย่าง

<u>หรือหรือ</u> ลมว่าร้อง	เวียนหู
นั่งตั้งถาฮืด	เด็ดแก้
<u>หวิวหวิว</u> ลืวดำรง	ร่อยเด็ด
นอนตั้งแต่วัดกัณฑ์	ศับรูไฉนฤา ¹

เสียง หรือหรือ และ หวิวหวิว ให้ความรู้สึกที่แตกต่างกัน คือ หรือหรือ ทำให้รู้สึกถึงลมที่พัดผ่านไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง ส่วน หวิวหวิว นั้นให้ความรู้สึกว่าการพัดผ่านไปอย่างรวดเร็วแต่แผ่วเบา

ในตอนหนึ่งของวรรณกรรมคำฉันท์เรื่อง "เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า" "นายผี" เลียนเสียงคลื่นที่กำลังถาโถมอยู่ในทะเลด้วยเสียง ครึ้นครึ้น ดังตัวอย่าง

<u>ครึ้นครึ้น</u> คลื่นกลคลื่นจะค้ำแลก็จะคลา	
โคลหนี่ไฉนหนา	อนาถ ²

เสียงคลื่น ครึ้นครึ้น เช่นนี้เป็นการช่วยให้ผู้อ่านเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นว่าทะเลในเวลานั้นกำลังอยู่ในสภาพปั่นป่วน อย่างที่เรียกกันว่า "ทะเลบ้า" นั้นเอง และในบทร้อยกรองชื่อ "เต็น ๆ ร่า ๆ "นายผี" ก็ใช้ เสียง โย่นโย่น เลียนเสียง โทณ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมได้เป็นอย่างดี

¹ อัศนี พลจันทร "เชยดีหัวตัวเองให้ร่อยเอยะเพื่อน" โดย นายผี (นามแฝง)
นิมิตร์วันจันทร์ 2501 หน้า 19

² อัศนี พลจันทร "เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชะนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี
 (นามแฝง) หน้า 45

คิดล่าวบ้านนอกสู้	แล้วงสู้ข
ป่าวบ่าวมีมาผูก	ฮ่นหน้า
ตีโพนโย่นโย่นลูก	รำรื้น รมยแอ
ชมฮ่นชมเชยฮ้อ	เฝ้าโอ เองคิลป ¹

เมื่อบรรยายการต่อสู้ที่ใช้ดาบเป็นอาวุธ "นายผี" ก็ใช้ คำ ฉับฉาน เป็นคำ
 เลียนเสียงดาบกระทบกันซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพทางการได้ยินแล้ว ยังทำให้ผู้อ่าน
 เกิดจินตภาพทางการเห็นอีกด้วย เพราะคำว่า ฉับ นั้นให้ความหมายในด้านความรวดเร็ว
ส่วนฉาน ให้ความหมายในด้านแสงที่พุ่งออกมา ฉะนั้น เมื่อใช้คำว่า ฉับฉาน มาใช้ในที่นี้ จึงทำให้
 เกิดจินตนาการเห็นภาพดาบที่กระทบกันอย่างรวดเร็วและรุนแรงจนประกายไฟแลบออกมา
 ดังตัวอย่างเช่น

ส่องฝายว่าข้ามคูแวง

ส่องดาบโดดแทง

กระทบส้าปับฉับฉาน²

ในบทร้อยกรองชื่อ "อักษราวลีปี่ 5" "นายผี" ใช้คำ เคว้ยว เคว้ยว เลียนเสียง
 แล่ที่แหวกอากาศที่พัดลงบนตัวโค ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านจินตนาการเห็นภาพและได้ยินเสียงได้เด่นชัดขึ้น
 ทั้งยังอาจทำให้เกิดความรู้สึกสยดสยองหรือสงสารโคที่ต้องถูกโบยตีด้วย ดังตัวอย่างเช่น

¹ อัครณี พลจันทร์ "เต็น ๆ ร้า ๆ " โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 148 : 26 มีนาคม 2493

² อัครณี พลจันทร์ "ความเปลี่ยนแปลง" รวมบทกวี เรื่องสั้น เรื่องแปล ของนายผี
 โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 160

คือโคคอร์รับลวัน	แอกเหล็ก
ลากกะโหลกโยยกเขยีก	อยู่แอ
<u>เครียว เครียว</u> เคียวฮับเด็ก	ตุล่ำ
เจ็บปวดร้าวแล้ว	จักร้องดังๆ ¹

ในบทกลอนชื่อ "งามหน้าไหน?" ซึ่งมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์ทัศนคติของคนโบราณ
"จะดูข้างขึ้นหรือดูหน้าหนาว ดูล่ำลวหน้าร้อนตอนไหนล่ะ" นั้น "นายผี" ได้กล่าวถึงผู้หญิง
ที่มีผิวตึงในทำนองแสดงความวิตกว่าผิวจะแตกออกมาดัง "โป๊ะ" ว่า

อันล่ำลวคราล่ำลวสักรายรูป
ไม่ไทรมฐบราศรีที่ผู้หญิง
เพราะผิวตึงพังตาเอนน้ำอิง
กลัวเพียงพิงผิวโผล่แตกโป๊ะไป²

ส่วนในบทร้อยกรองชื่อ "กำลังอยู่ที่ไหน?" นั้น "นายผี" ได้ใช้คำเลียนเสียงผ้าขาดไว้ ดังนี้

อ้านั้นอะไร? แพรอันพร่างบาง
เกลียด, เกลียด, เกลียด...
กวาก....! บ่อยากพราง...
กระเด็นไป³

¹ อัศนี พลจันทร "อักษรารสปีที่ 5" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 254 :
16 มีนาคม 2495

² อัศนี พลจันทร "งามหน้าไหน?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 185 :
32 พฤศจิกายน 2493

³ อัศนี พลจันทร "กำลังอยู่ที่ไหน?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
269 : 16 กรกฎาคม 2495

จะเห็นได้ว่าเสียง ควาก ที่ "นายผี" นำมาใช้ในร้อยกรองบทนี้ นอกจากจะก่อให้เกิดจินตภาพทางการได้ยินใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดแล้วยังช่วยให้ผู้อ่านรู้สึกความเกลียดที่ "นายผี" แสดงออกมาได้เด่นชัดยิ่งขึ้น เพราะถ้าไม่เกลียดจนสุดขีดแล้ว ก็คงจะไม่ฉีกทาลายผ้าแพรผืนนั้นเสียเป็นแน่

2.6 ปฏิพจน์ (Rhetorical question) ปฏิพจน์ เป็นศิลปะของการใช้คำถาม คือ เป็นคำถามที่มิได้หวั่งคำตอบ แต่ต้องการเรียกร้องความสนใจ และชวนให้คิดเป็นสำคัญ

"นายผี" ใช้ปฏิพจน์ที่มีตัวเรียงร้อยประกอบเพื่อแสดงความเป็นคำถามดังนี้
ใคร ฉันทิด ฉันทิไร โฉน ใด ทำไม เก่าไร เปนไร ยังใจ ไย ฤา หรือ หรือไร หรือว่าไร ไหน อย่างไร อะไร ดังตัวอย่าง

ยอโจรกาจัดทิ้ง	ทุกสถาน
<u>โทษแค้นชังคุกโฉน</u>	<u>ร่าฉน</u>
<u>กฎหมายใช้มัวคลาน</u>	<u>ลงเช่า ไกรพ้อ</u>
ผิดชอบเชิฐชี้ให้	มองเห็น
<u>ช่วยแก้ส้งโง่งจ้อง</u>	<u>เปมโจร จริงฤา</u>
ชันแต่หญิงยังเปน	แปลกแท้
<u>เด็กเอยร้งโชนโชน</u>	<u>ทำชั่ว โฉนพ้อ</u>
<u>ไฟคลอกมาทั้งแม่</u>	<u>เก่งไหม¹</u>

โวหารที่ "นายผี" นำมาใช้ในโคลงบทนี้นอกจากจะช่วยให้ผู้อ่านพิจารณาถึงความถูกผิด ความควรหรือไม่ควรแล้ว ยังแสดงน้ำเสียงประชดประชันไว้อย่างเด่นชัดในคำถามว่า "ไฟคลอกมาทั้งแม่ เก่งไหม" ด้วย

¹ อัสนี พลจันทร์ "วีรบุรุษ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 16 มีนาคม

ในบทกลอนชื่อ "อุปการในอุปการ" "นายผี" ก็ได้ตั้งคำถามที่ชวนให้ผู้อ่านสนใจ โดยการนำแนวคิดในโลกนิตมา เป็นหัวข้อในการแสดงทัศนะว่า

"ให้ท่านท่านสักให้ตอบสนอง นับท่านท่านสักปองมอบไหว"
 จริงจะเป็นเช่นว่าหรือว่าไร โอโง่นเช่นนี้ไม่มีจริง¹

ในบทกลอนชื่อ "ใครบ้าง?" "นายผี" ก็ได้ใช้โวหารปฏิเสธเสียดสีการเมือง ผู้หนึ่งไว้โดยอ้างถึงบุคคลในอดีต คือนายนรินทรภักซึ่งมีพฤติกรรมที่คนทั่วไปเห็นว่า "บ้า"

"นายนรินทรภักชิตติดจะบ้า
 ดูที่ทำท่าอะไรไม่เหมือนเขา"
"เขา" นั้นใครโง่นรู้เร่งดูเอา
 คงไม่เบาความบ้ากว่านรินทร
นายนรินทรท่าอะไรให้ตัวบ้าง :
 ถึงท่าอย่างบ้าบ้าโง่หาสิน
เพื่อประสาช่าน้ำโง่นใคร่ยลยิน
 ทวยชนถิ่นกรุงไกรไต้ฉยม²

ส่วนบทกลอนชื่อ "ลัทธิสปีเกา" ซึ่งแต่งขึ้นเมื่อในโอกาสวันปีใหม่ "นายผี" ได้เขียนต้นบทกลอนของเขาด้วยปฏิปฐนาที่ชักชวนให้ผู้อ่านทบทวนถึงเรื่องในอดีตดังนี้

¹ อัครี พลจันทร์ "อุปการในอุปการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 129 : 26 ตุลาคม 2492

² อัครี พลจันทร์ "ใครบ้าง:" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 113 :
 18 กรกฎาคม 2492

สวัสดีปีใหม่ทำไมหว่า

ปีใหม่มา เคยมีดีหรือเหว

เมื่อปีก่อนปีเก่าเราก็กเคย

ได้เบาะเหี้ยอยู่ว่าบ้ารยะ¹

นอกจากนี้ยังมีบทกลอนชื่อ "คนขวางโลก" ซึ่ง "นายผี" ตั้งคำถามในลักษณะ
ปฏิปจฉาไว้ให้ผู้อ่านขบคิดและตัดสินใจ 3 ปัญหาด้วยกัน ดังความว่า

อันโลกกว้างขวางไว้จะได้หรือ

ใครละคือโลกกว้างขวางไม่ได้

ถ้าโลกเลวเราขวางบ้างเป็นไร

ที่เกราะหั้นซ่อนได้กระมัง²

และในบทร้อยกรองชื่อ "ความเป็นกลาง" "นายผี" ก็ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับ
ความเป็นกลางไว้ในเชิงสงสัยว่า "ความเป็นกลาง" จะมีจริง ๆ หรือ ดังความว่า

อันเป็นกลางอย่างไรก็ไม่แน่

มามุ่งแต่คุยโตไม้ข้างข้าง

จะจ้มโง่งมจายจนวายว้าง

ไม่ไปทางไหนนั่นกันยังง

ความเป็นกลางอย่างนี้มีหรือนั้น

นึกนำชนคิดฉนี้ดีใจ

เมื่อไม่มาข้างนี้ทำไม

ฝั่งจะไปเป็นกลางไม่ข้างนั้น

.....

.....

ทั้งสองฝ่ายร้ายแลดีนี้มีอยู่

เรารู้ร้ายแลดีนี้หนักหนา

จะเป็นกลางข้างไหนไม่น่าพา

จริงจกจำคงไม่จริงในสิ่งนั้น³

¹ อัศนี พลจันทร "สวัสดีปีเก่า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 138 :

21 มกราคม 2493

² อัศนี พลจันทร "คนขวางโลก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 145 :

26 กุมภาพันธ์ 2493

³ อัศนี พลจันทร "ความเป็นกลาง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

152 : 17 เมษายน 2493

จากตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า "นายผี" สามารถสรรคามาใช้เพื่อ
 ย้ำให้ผู้ผู้อ่านติดตามได้อย่างดียิ่งทีเดียว

2.7 อติพจน์ (Hyperbole) คือ การพูดเกินความจริงเพื่อเน้นความรู้สึกให้
 เด่นชัดขึ้น "นายผี" จะใช้โวหารนี้ในบทร้อยกรองขนาดยาวเป็นส่วนมากเช่น

ในวรรณกรรมคำฉันท์เรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่เจ้า" "นายผี" ได้นำข้อความ
 "เลือดตาตวงได้ล้ามสิบตุ้มแต่ละวัน" มาใช้เพื่อแสดงความรู้สึกเศร้าโศกของพี่สาวที่ต้องสูญเสีย
 น้องชายไปต่อหน้าต่อตา โดยช่วยเหลืออะไรไม่ได้ รัตนตอนไม่ความว่า

เจ้าจะพร่ำรำไรไห้หลวง

จนเลือดตาตวง

ได้ล้ามสิบตุ้มแต่ละวัน

ไขว่ว่ายวิตน้องน้อยอัน

ตรธานกันหัน

เทวถวหรืออาทวา¹

ข้อความ "เลือดตาตวงได้ล้ามสิบตุ้มแต่ละวัน" เป็นคำกล่าวเกินจริง เพราะ
 คนเราจะร้องไห้อย่างไรก็ไม่สามารถหลั่งน้ำตาได้มากถึงขนาดนั้น การนำข้อความดังกล่าวมา
 ใช้ในที่นี้ จึงเป็นการเน้นให้เห็นความทุกข์โศกอย่างแสนสาหัสของพี่สาว ทั้งยังช่วยให้ผู้อ่าน
 จินตนาการได้อีกด้วยว่า พี่สาวจะต้องร้องไห้อย่างหนักมาเป็นเวลานานแล้ว แม้จะได้เตือนสติ
 เช่นนั้น

เมื่อ "นายผี" ต้องการจะแสดงให้เห็นพลังอันรุนแรงของกรรมกร "นายผี"
 ก็ใช้คำว่า "พลิกพื้นแผ่นดิน" และ "บิดฟ้าให้เพื่อนไป" ดังตัวอย่าง

ทุกขร้อนอันแรงรุม

คือเพลิงคุงอยู่คันเคือง

ท้องนาและโนนเมือง

จะหมดสิ้นอย่างคั่งกา

¹ อัสนี พลสุนทร "เราชนะแล้ว, แม่เจ้า" เราชนะแล้ว, แม่เจ้า โดย นายผี

ส่องกรของเรากำ	ช่ตากรรมอยู่แล้วรา
แล่นล้านแลเราล่า	มดก็กินอยู่หัวนไหว
<u>พลิกพื้นแผ่นดินดาล</u>	ให้ล้ท้านทั้งภพไตร
<u>บิดฟ้าให้เหือนไป</u>	ทั้งหล้าโลกด้วยแรงเรา ¹

คำ "พลิกพื้นแผ่นดินดาล" และ "บิดฟ้าให้เหือนไป" เป็นการกล่าวเพื่อย้ำความรู้สึกที่ต้องการต่อต้านว่ารุนแรงถึงขั้นสามารถ "พลิกแผ่นดิน" และ "บิดฟ้า" ซึ่งก็คือการ "ปฏิวัติ" นั่นเอง

ในบทร้อยกรองชื่อ "ความเปลี่ยนแปลง" "นายผี" กล่าวถึงอำนาจอันยิ่งใหญ่ของเจ้าผู้ครองนคร ขอมโบราณไว้ว่า

เรื่องกัรพระสระลม	แต่เนืองนมอันเต่งตม
อ้อมอกฮ่อวบอม	อำรุงท้าวผมอัม
<u>อาจเอาตะวันเดือน</u>	<u>มาเล่นเล่นส้าราญรมย์</u>
<u>แท่นท้าวที่บรรทม</u>	<u>ธ ประดับประดาดาว</u> ²

ตะวัน เดือน และดวงดาว เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติบนท้องฟ้าไม่มีใครสามารถนำลงมาได้ แต่ "นายผี" นำมากล่าวว่า ผู้ครองนครขอมโบราณสามารถนำเอาดวงตะวันและดวงเดือนลงมาเล่นได้ และทรงนำเอาดวงดาวมาประดับแท่นบรรทมของพระองค์ คำกล่าวนี้น่าจะเป็นคำกล่าวเกินจริง ที่ผู้แต่งแสดงให้เห็นว่า อำนาจของผู้ครองนครขอมในสมัยโบราณนั้นมีมากมายล้นเหลือจนสามารถทำอะไรหลาย ๆ อย่างที่คนธรรมดาอื่น ๆ เขากำกันไม่ได้

¹ อิศน์ พลจันทร์ "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 61

² อิศน์ พลจันทร์ "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 115

ในบทร้อยกรองเรื่องเดียวกันนี้เมื่อกล่าวถึงเหตุการณ์ ตอนพระยาพล (จันทร์) ผู้รั้งเมืองกาญจนบุรีเข้าตีเมือง "บิล็อก" และฆ่าพันทหารพม่าตายเป็นจำนวนมาก นายผีก็กล่าวว่า เลือดของทหารพม่าไหลนองจนท่วมเท้าทหารไทยซึ่งเป็นการเน้นความเพื่อให้ผู้อ่านจินตนาการ ถึงจำนวนทหารพม่าที่ถูกทหารไทยฆ่าตายว่ามีจำนวนมากมายมหาศาล

จวดยิงเอาหอกเพชร	สู่สภาพเพร็ดพราย
ต้อนตีพม่าตาย	แลดระหลบดระเหล็ดหนี
มาเปิดประตูเมือง	แล้วรับคนเข้าคุกคดลี
<u>ฆ่าอ่านจนเลือดมี</u>	<u>มาท่วมเท้าทหารไทย</u> ¹

และในตอนท้ายของบทร้อยกรองกล่าวถึงปณิธานอันแน่วแน่ของ ผู้ถูกจับกุมในกรณี กบฏสันติภาพ "นายผี" ก็เขียนบรรยายไว้ว่าเสียงตะโกนร้อง "สันติภาพจงเจริญ" นั้นดังก้อง ไปไกลถึงท้องนาป่าเขาและทะเลลึก เป็นการกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นว่าความปรารถนาสันติภาพ เป็นความปรารถนาอันยิ่งใหญ่และแรงกล้ามาก

ตะโกนร้อง คารบ เรืองสราญ
กึกก้องกังวาน
ว่า "สันติภาพจงเจริญ!"
เสียงสั่นทันท่วงทำหนาเนิน
ข้ามขุนเขาเขิน
แลข้ามทะเลลึกเขี้ยว

¹ ทัศนี พลจันทร์ "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่เจ้า โดย นายผี
(นามแฝง) หน้า 122

สามโลกอินแล้วบ่อมหล่าว

อุกชนลกเกรียว

กัการวระอวันท์¹

2.8 การกล่าวเย้ยประตประชัน (Irony) การกล่าวเย้ยประตประชันเป็น
โวหารอีกชนิดหนึ่งที่ "นายผี" นิยมใช้มาก การกล่าวประตประชันเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านเข้าใจ
เนื้อความและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนได้ดียิ่งขึ้น "นายผี" กล่าวประตประชันเรื่อง
ต่าง ๆ ไว้ เช่น

เมื่อกล่าวถึงความทุกข์ยากของประชาชนอันเนื่องมาจากการถูกชาวต่างชาติ
กอบโกยผลประโยชน์ การถูกขูดรีดภาษีจากรัฐบาล และความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
"นายผี" ก็กล่าวประต ว่า

(1) เพราะเมืองไทยนี้มีตำ

พาน คือ เมืองค้ำ

เพราะใครบเคยเช้ญจร

(2) สัngerเตื่องเสื่องล้ำกำจร

ทั่วทุกนคร

มาชุดเอาทองเมืองไทย

(3) เพราะสนุกเล่นนักกะไร

โพรพักหน้าใส

เพราะชืดและเชียวเชียว

¹ อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี (นามแฝง)

(4) เพราะบมีปากเสียงเรียงรมย์

จึงเลบรันทม

บอาจจะถ้อพาทิ

(5) เพราะทวยราบฏรลันเศร

ขายค้ำพาดิ

กตามฮ่าเกอใจพาล¹

จะเห็นว่า "นายผี" ใช้วิธีการกล่าวประชันประชันโดยการสร้างความรู้สึกขัดแย้งขึ้น
ในใจของผู้อ่าน กล่าวคือ เมื่อกล่าวว่าเมืองไทยมีตำนานเล่าสือกันมาว่าเป็น "เมืองคำ" หรือ
"เมืองทอง" ในกาพย์โขนบทแรกแล้ว บทต่อมา "นายผี" ก็กล่าวว่า เพราะเหตุที่ได้ชื่อว่า
"เมืองทอง" ชาวต่างชาติจึงพากันมา "ขุดทอง" ในเมืองไทยเป็นการใหญ่ ซึ่งหมายถึงว่า
ผลประโยชน์ของประเทศชาติกำลังถูกชาวต่างชาติกอบโกยไปจึงอาจตีความได้ว่า "นายผี"
มีเจตนาที่จะกล่าวว่า ต่อไปนี้เมืองไทยอาจจะเหลือแต่เพียงตำนานที่เล่าสือกันมาเท่านั้น เพราะ
"ทอง" หรือทรัพยากรของชาติได้ตกไปเป็นของต่างชาติหมดแล้ว

ส่วนกาพย์บทที่ 3 และ 5 นั้น "นายผี" สร้างความรู้สึกขัดแย้งด้วยการนำคำว่า
"ไฟรฟ้าหน้าไล่" มาใช้ เพราะเมื่อเอ่ยคำ "ไฟรฟ้าหน้าไล่" ผู้อ่านก็มักจะนึกถึงศิลาจารึก
พ่อขุนรามคำแหง และระลึกได้ว่าไฟรฟ้าในเมืองสุโขทัยนั้น "หน้าไล่" หรือ "แจ่มใส" ด้วย
เหตุที่เมืองสุโขทัยมีความอุดมสมบูรณ์ (ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว) ราษฎรไม่ต้องเสียภาษี
(เจ้าเมืองบเอาจกอบ) และมีเสรีภาพที่จะค้าขายอย่างอิสระ "นายผี" ได้นำความคิดเดียวกันนี้
มาใช้ในลักษณะตรงข้าม คือ ให้ผู้อ่านมองเห็นว่าไฟรฟ้าในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามก็
"หน้าไล่" เหมือนกัน แต่ "ไล่" เพราะถูกรัฐบาลเรียกเก็บภาษีจนหน้ามืด หรือใช้เป็นสำนวน

¹ อักนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" เราชนะแล้ว, แม่เจ้า โดย นายผี
(นามแฝง) หน้า 128 - 129

ว่าถูก "ชุดเลือดชุดเนื้อ" จนหมดนั่นเอง ล้วนด้านเสรีภาพ ไฟฟ้าสมัยจอมพล ป. หิวนสงคราม ได้รับมากกว่าสมัยสุโขทัย เพราะนอกจากจะค้าขายได้โดยเสรีแล้ว ยังฆ่าฟันกันได้อย่างเสรี ด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า "นายผี" ไม่พอใจสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้นอย่างยิ่ง

ในบทร้อยกรองชื่อ "เท่านั้นนะเวบ อกรา" ซึ่งแสดงความลึกลับต่อระบอบการปกครองประเทศที่หมุนเวียนกลับสู่ระบอบเผด็จการอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ได้วันระยะไปหลังจากสงครามโลกครั้งที่สอง "นายผี" ก็กล่าวประชดประชันไว้ว่า

จะกล่าวกลับสับความไปตามเรื่อง

ถึงเมื่อเมืองไทยร้างสงคราม

ก่อนสงครามยามประเทืองทั้ง เมืองไทย

อาอาบในสุขสันต์ไม่ยัดแค้น

(1) ผู้เผด็จการมา เกิดประเสริฐสุด

(2) ย่างเร่งรัดความเจริญ กินสุขแสน

(3) บับบังคับปรับปรุงผดุงแดน

(4) จะให้มั่นคงนิมิตราคาญใจ¹

น้ำเสียงประชดประชันของ "นายผี" ปราศจากอคติที่สรรมาไว้ เช่น ใช้คำว่า "ประเสริฐ" ซึ่งแปลว่า "ดีเลิศ" กับ "ผู้เผด็จการ" ซึ่งตามทัศนะของ "นายผี" เป็นบุคคลที่ไม่ถึงปรารถนา ความในวรรคนี้ "นายผี" จึงประชดด้วยการกล่าวให้ตรงข้ามกับความรู้สึกที่แท้จริงของตน

ส่วนในวรรค "ย่างเร่งรัดความเจริญกินสุขแสน" นั้น "นายผี" ใช้คำว่า "กินสุข" ซึ่งหมายถึง ถูกบังคับ กินกว่าที่มีความสุขได้ ฉะนั้น ความตั้งแต่วรรคที่ 2 จนถึง 4 จึงขัดกับ

¹ อักขร พจนานุกรม "เท่านั้นนะเวบ อกรา" โดย นายผี (นามแฝง) ลัทธิสมัย

คำว่า "ประเสริฐสุด" โดยสิ้นเชิง เพราะการถูกบังคับ หรือ การกระทำที่ก่อให้เกิดความรำคาญใจนั้นไม่ "ประเสริฐสุด" อย่างแน่นอน

ในบทร้อยกรองชื่อ "ต้อนรับนักปราชญ์" ซึ่งเขียนขึ้นในโอกาสที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ (พระองค์เจ้าวรวงศ์ไวยากร) เสด็จกลับจากอเมริการับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม (ขณะนั้นพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ทรงดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตประจำกรุงวอชิงตัน) "นายผี" ก็เขียนสั้นๆ "ลุดดี" ต้อนรับการกลับมาของพระองค์ท่าน โดยกล่าวประยัดถึงเรื่อง ศัพทบัญญัติที่พระองค์ทรงบัญญัติ ประยัดถึง เรื่องที่จะทรงเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ดังความว่า

<u>รแปนปราชญ์ขนาดแปริ่ง</u>	<u>ก็จะเขื่องประดุจยอน</u>
ลัดับศัพท์หลบหลับนอน	และคำฝักทะนงใจ
จะเป็นรัฐมนตรี	บดมีลมโยน
เลื่อมเธอทะนงใจ	ลัดีเนื่องชำนาญงาน
<u>จะคิดศัพท์กล่มล่วน</u>	ข่มวดตะลึงลาน
มหาศัพท์ล้นล้น	ก้มลงมหา
<u>ผคนขริมหักังครัน</u>	<u>ผละอันจะหัวอ</u>
มหาปราชญ์ปลาตมี	มนะวังบคลั่นเทียน
<u>จะพูดพร่าจะท้าวเพรื่อ</u>	<u>บดเปื้อและอาเคียน</u>
จะฮับขาน ฤ อ่านเขียน	ก็จะฮับนิยายเขิน ¹

¹ อัศนี พลจันทร "ต้อนรับนักปราชญ์" โดย นายผี (นามแฝง) ลายมลัมย์

จะเห็นว่า น้ำเสียงของ "นายผี" เต็มไปด้วยอาการประหลาดประหลาด เพราะเมื่อกล่าวถึงความ "เปรื่องปราด" ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ "นายผี" ก็น้ำจะใช้คำเปรียบที่แสดงลักษณะเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว เพื่อแสดงความสับไวของสติปัญญา หรือเปรียบกับของมีคมเพื่อให้เห็นความเฉียบคมของสติปัญญา "นายผี" กลับใช้ "ขอนแก่น" ซึ่งมีลักษณะแข็งที่อยู่กับที่เป็นคำเปรียบ ส่วนที่กล่าวว่าพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ทรงบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้ได้อย่างเหมาะสมจนผู้พบเห็นต้องหัวเราะด้วยความขบขันก็แสดงว่า ตามทักกะของ "นายผี" นั้น "นายผี" ไม่เห็นด้วยกับศัพท์ที่ทรงบัญญัติไว้ หรือเมื่อพูดถึงวิธีรับสั่งของพระองค์ที่ "นายผี" กล่าวว่า "บมิเปื้อนและอาเสียน" "นายผี" ก็เลือกใช้คำว่า "พูดพร่ำ" ซึ่งแสดงอาการพูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ ชวนให้เปื้อนหน่าย คำที่ "นายผี" เลือกใช้เพื่อแสดงอาการหรือแสดงความหมายจึงแตกต่างจากเนื้อความล้วนที่เป็นข้อคิดโดยสิ้นเชิง

ในบทร้อยกรองชื่อ "ความก้าวหน้าของหญิงไทย" ซึ่ง "นายผี" กล่าวถึงสตรีที่มีความรู้ แต่ใช้ความรู้ความสามารถในทาง "ช่มชู้" ล่ามี "นายผี" ก็ได้กล่าวประหลาดประหลาดว่า ผู้หญิงนั้นเขาเปรียบเป็นช้างเท้าหลัง เมื่อผู้หญิงทำตัวเป็น "ผู้นำ" ช้างตัวนั้นก็เลยต้องวิ่งถอยหลังหางชี้ไป ดังความว่า

อันความกล้ามาแต่ไรไม่เคยหมด	กลายเป็นกฎกับสตรีมีมาเก่า
หากกล้าก็กลิ้งลิ้นไม่บันเทา	ถามาเจ้ารับกับล่าม
อันความคิดวิทย์มากสามารถ	เฉลียวฉลาดไวสำหรับจับ "คุณผี"
<u>เธอเป็นถึงเท้าหลังกันทั้งที่</u>	<u>ช้างวิ่งยั้งหางถอยลื้อ เลบ-อา-ฮา¹</u>

หรือในบทร้อยกรองชื่อ "แต่ดีกปาโธโลยี" ซึ่ง "นายผี" วิเคราะห์รัฐบาลว่าไม่สนใจจะซ่อมแซมตึกพิทยาริทยาของโรงพยาบาลศิริราชที่ต้องพังทลายไปเพราะระเบิดเมื่อครั้ง

¹ อังคนี พลจันทร์ "ความก้าวหน้าของหญิงไทย" โดย นายผี (นามแฝง)

สงครามโลกครั้งที่สอง "นายผี" ก็ประยัดรัฐบาลว่าทำไมสนใจนั้นก็เป็นเพราะชีวิตของคนไทย
ไม่มีค่าอะไรมากไปกว่าสุนัขตัวหนึ่งเท่านั้น ดังความว่า

จนประมาณการแผ่นดินสิ้นทั้งหมด

มีแต่อดเอาสักปีไม่ได้

อนิจจา, นานาหนอชาติไทย

ชีวิตไม่มีค่ากว่าหมาเลย¹

ในบทกลอนชื่อ "หลับเถิดชาวไทย" ซึ่ง "นายผี" เล่นภาพความไม่สงบเรียบร้อย
ในประเทศที่เกิดจากการกวาดล้างศัตรูทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงครามหลังเหตุการณ์
กบฏวังหลวง "นายผี" ก็ได้กล่าวในเชิงประยัดประชันว่าให้ชาวไทยนอนหลับเสียให้หมด เพื่อ
ที่จะได้ไม่ตกใจกับการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และบอกให้เอาอย่างนายควง อภัยวงศ์
ซึ่งทำเป็นนอนหลับไม่รู้นอนดูไม่เห็น เอาตัวรอดไปได้เรื่อย ๆ ดังความว่า

"นอนเสียเถิดชาวไทยที่จะกล่อม

งามละม่อมมิ้งขวัญอย่าหวั่นไหว"

แม้ต้นตาลจะต้นด้วยปืนไฟ

ตำรวจไล่เลี้ยวค้นปันทั้งปวง

ยามนี้มีมหาจลาจล

ใครเป็นคนลุ่มจริตพลอยติดบ่วง

หลับเสียเถิดทวยเราเอาอย่างควง

จะลู่วงโรคบ้าที่มาเขย²

¹ อัศนี พลจันทร "แต่เด็กป่าเถื่อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

155 : 16 พฤษภาคม 2493

² อัศนี พลจันทร "หลับเถิดชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

107 : 18 พฤษภาคม 2492

2.9 การใช้สำนวนและคำพังเพย สำนวนหมายถึง คำที่นำมาใช้ในความหมาย
แตกต่างไปจากข้อความเดิมของคำนั้น ๆ ส่วนมากจะมีนัยหรือความหมายแฝงที่เจ้าของภาษา
เท่านั้นจึงจะสามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง¹ ส่วนคำพังเพย มีความหมายลึกซึ้งกว่าสำนวน
มีลักษณะติดปาก หรือแสดงความคิดเห็นอยู่ในตัว²

สำนวนและคำพังเพยที่ "นายผี" นำมาใช้ในโครงเรื่องสามารถแบ่งตามลักษณะ
การใช้ได้ 2 ลักษณะ คือ การใช้สำนวนและคำพังเพยโดยตรง กับการใช้สำนวนและคำพังเพย
โดยนัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.9.1 การใช้สำนวนและคำพังเพยโดยตรง หมายถึง การนำสำนวนและ
คำพังเพยที่ต้องการใช้มากล่าวทันที สำนวนและคำพังเพยที่ "นายผี" เลือกมาใช้ในลักษณะนี้
มีเป็นจำนวนมาก เช่น กลับตาลปัตร แกะดำ ข่ายข่าตี ถวายเขาเถก จอมพระราม รุ่งปลาลปลา
ใจอ่อน ดูช่างให้ดูหน้าหนาว ดูสาวให้ดูหน้าร้อน ใต้ที่ขี้แพะ ด้วง ด้วงหงษ์ ทรพี นอนใจ บอกยี่ห้อ
บ้างข่างยู ปล้ำปลุกปลุกหนึ่ง พระอิฐพระปูน พลิกแผ่นดิน พุดไปส่องไฟเบี้ยนั่งเสียต๋าสั่งทอง
มีอ่อน ไมยี่เจ้ย ลูกไม้ ไกลตัน วางโต ลัด ๆ ร้อน ๆ ล่อนหนังสือสังคราขี้* ลั่นลาย
เสียท่า ไล่แฉวน หนามยอกหนามบ่ง หน้าแห้ง หรั่งจั่ว หวานคอแรง หวานหนุ เห็นกงจักรเป็น
ดอกบัว ออกเต้นตั้งตีปลา อมพระมาพูด ออกโรง ฯลฯ ดังตัวอย่างการใช้สำนวนและคำพังเพย
ในโครงเรื่อง ดังนี้

ดูบ้านเรือนหรือนานาอาภัย

ชื่อแบไร { รลนา
 { เหลือบ ดูน่าขัน

¹ พรทิพย์ ภักธนาวิก "การใช้คำ" ใน การใช้ภาษา หน้า 56

² พรพริยะ สารานุมาศ สำนวนการเขียน หน้า 110

* สะกดตามต้นฉบับ

ทั้งผีบ้านศาลเจ้ามันเฒ่ามัน

เอาต้นย่าน้อยแม่ชื้อแป เออ¹

กลอนบทนี้ "นายผี" วิจารณ์สภาพบ้านเมืองในขณะนั้นว่าเหมือนกับไม่มีชื้อแป คือ เหมือนกับไม่มีกฎหมายคุ้มครอง เพราะตามเหตุการณ์ขณะนั้น บ้านเมืองมีโจรผู้ร้ายชุกชุม ตำรวจที่ทำหน้าที่เป็นผู้รักษากฎหมายก็ฝ่าฝืนกฎหมายเสียเอง มีการชิงผู้ต้องหาเสมอ ฉะนั้น "นายผี" จึงกล่าวว่า บ้านเมืองในขณะนั้น ชื้อแป แท้จริงไม่มี มีแต่พวกผีบ้านผีศาลเจ้า เจ้าหน้าที่ทำตัวประหนึ่งชื้อแปเท่านั้น ซึ่งก็หมายความว่า พวกโจรผู้ร้ายและพวกตำรวจทำตัวเป็นกฎหมายเสียเอง คือ ต้องการจะปล้น หรือจะทำอะไรก็ได้ตามใจไม่มีใครขัดขวาง

ในโคลงชื่อ "กลับตาลปัตร" "นายผี" ใช้สำนวนไทย 3 สำนวนด้วยกัน คือ อมพระมาพูด กลับตาลปัตร และล้อบาลี ดังปรากฏในโคลงว่า

อมพระมาพูดด้วย	โหด
นะพระคุณใครมี	ไม่รู้
เพื่อนบ้านร่านราว	วิวาท
ผิดเพื่อมิตรพาลผู้	เพ่งร้ายเราเอง
นักเลงเห็นร้ายว่า	ดีเหลือ
เห็นที่ได้มีสื่อ	จักร้าย
กลับตาลปัตรเพื่อ	หิมโหล
เลิกเช่นชื้อแปบ้าย	กลับ <u>ล้อบาลี</u> ²

¹ อัศนี พลจันทร "สร้างอย่างผี!" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
116 : 18 กรกฎาคม 2492

² อัศนี พลจันทร "กลับตาลปัตร" โดย นายผี (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์
2501 หน้า 52

อมพระมาพูด หมายถึง พูดอย่างไรก็ไม่เชื่อ "นายผี" นำสำนวน อมพระมาพูด มาใช้ในที่นี้ เพื่อยืนยันทัศนะของตนที่ว่าประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งรัฐบาลไทยถือว่าเป็นมิตรนั้น ที่จริงก็คือมิตรพาลที่มุ่งร้ายต่อประเทศไทยอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น รัฐบาลจะพูดว่าสหรัฐมีพระคุณ อย่างไม่รู้ หรือต่ออย่างไรก็ไม่รับรู้และไม่ยอมเชื่อทั้งสิ้น

กลับตาลปัตร หมายถึง กลับเป็นตรงกันข้าม "นายผี" มีความเห็นว่ารัฐบาล มีความคิดแบบกลับตาลปัตรคือมองสิ่งร้ายว่าเป็นสิ่งดีและมองสิ่งดีว่าเป็นสิ่งร้าย สิ่งร้ายเป็นดี คือ การดำเนินนโยบายผูกพันกับสหรัฐอเมริกา ส่วนสิ่งดีเป็นร้ายก็คือ การดำเนินนโยบายอิสระ เป็นมิตรกับทุกประเทศ

ล้อบาย มีความหมายเช่นเดียวกับ นอกบาย คือหมายถึง การกระทำที่ แผลงออกไปจากแบบฉบับที่มีอยู่ "นายผี" นำมาใช้ในโคลงบทนี้เพื่อบอกว่ารัฐบาลดำเนินนโยบาย ไม่ถูกต้อง

ในบทร้อยกรองชื่อ "แก่นงมกม่อม" "นายผี" นำสำนวน จอมพระราม ซึ่งมีความหมายว่าตกอยู่ในฐานะลำบากมาใช้เพื่อบ่งชี้จะแสดงทัศนะต่อตัวนโยบาย "เดินตามหลัง สหรัฐอเมริกา" กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่า การที่รัฐบาลทำตัวเกะกะเกรเกร คือทำตัวเป็น กัฏฐกับประเทศต่าง ๆ ตามอเมริกา เพราะถือว่าอเมริกาหนุนหลังอยู่นั้นเป็นการกระทำที่ไม่ ถูกต้อง หากวันใดที่เกิดเหตุการณ์รุนแรงถึงขั้นเกิดสงครามแล้ว ประเทศไทยจะต้องตกอยู่ในฐานะ ลำบากมาก ดังที่กล่าวเป็นสำนวนว่า "จอมพระราม" มีตัวอย่างคือ

คนเราเขลาขลาดด้วย	แท้จริง
<u>จอมพระราม</u> บามลิง	เล่นล้อ
ถือตัวว่าที่อิง	ดูเอก
เกกมะเหรกตื่นรำป้อ	ปะแล้วหงายหลัง ¹

¹ อดิษฐ์ พลจันทร์ "แก่นงมกม่อม" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์

ส่วนโคลงชื่อ "ดูที่ไหน?" "นายผี" ได้นำคำพังเพยที่ว่า ลูกไม้ไม่หล่นไกลต้น มากล่าวในลักษณะท้าวความ ดังนี้

ระลึกลูกไม้ไม่หล่นไกลต้น

ลูกยางหล่นลื้อไปไกลนักหนา

คิดคนเบี่ยงลูกยางไม่บางตา

จะพลอยพาเผอไฉนเพราะใจเบา¹

เป็นเดียวกับโคลงที่ชื่อ "จามหน้าไหน?" ซึ่ง "นายผี" นำคำพังเพยที่ว่า ดูย่างหน้าหนาว ดูลาวหน้าร้อน มาใช้ในลักษณะท้าวความเพื่อเชื่อมต่อกับเนื้อหาที่แสดงทัศนะของตน ดังตัวอย่าง

"จะดูย่างยันหรือดูหน้าหนาว

ดูลาวลาวหน้าร้อนตอนหล่อนล้วย"

คำโบราณเราฟังก็บังงวย

จงไปด้วยเถียวผีผิดที่ไป²

2.9.2 การใช้สำนวนและคำพังเพยโดยนัย หมายถึง การเรียบเรียงถ้อยคำ ให้มีความหมายตรงกับสำนวนและคำพังเพยที่ต้องการใช้ เช่น

¹ อิศริ พลจันทร์ "ดูที่ไหน?" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาร 3 : 107
มิถุนายน 2492

² อิศริ พลจันทร์ "จามหน้าไหน?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
185 : 32 พฤศจิกายน 2493

อันพวกเรามากย่อมยากนาน

พลอยรำคาญคนที่ตื้อน้อยความรู้¹

ตรงกับคำพังเพยว่า รู้มากยากนาน รู้น้อยพลอยรำคาญ ซึ่งหมายความว่า
รู้มากเกินไปเลยทำให้ลำบากยุ่งยาก รู้น้อยเกินไปก็ทำให้เป็นที่รำคาญ

ตัวอย่างการใช้สำนวนและคำพังเพยโดยนัยอีกตัวอย่างหนึ่ง คือ

เพราะจะเพียรพูดไปถืองไฟเบ๊ย ลูฉิ่งเสียเงินทองเพียบผ่องศรี²

ตรงกับสำนวนว่า พุดไปถืองไฟเบ๊ย รู้แล้วฉิ่งเสียตำลึงทอง ซึ่งหมายความว่า พุดไปไม่มีประโยชน์
ฉิ่งเสียดีกว่า

ในโคลงชื่อ "คำกรวยของนายผี" ซึ่งเขียนขึ้นเพื่อประณามบุคคลในคณะปฏิวัติ
2475 คนหนึ่งที่มีพฤติกรรมโลเลกลับกลอกเข้ากับฝ่ายนั้นทีฝ่ายนี้ที "นายผี" ก็เขียนโดยอาศัยนัย
ของสำนวนไทยที่ว่า หมาสองราง ดังนี้

หมาหนึ่งควรหนึ่งตั้ง แต่ราง เต็มวรา

ใช้ล่ายเคียรสองทาง หัวบ้าน

หมาเลวเล่ห์หมาบาง บังคับ ใครพอ

หมาก่อการเก่งจ้าน เหาจ้อจริงหมา³

¹ อัศนี พลจันทร "ความชอกช้ำของนายผี" รวมบทกวี เรื่องสั้น เรื่องแปลของ
นายผี โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 112 - 113

² อัศนี พลจันทร "คนจน?" โดย นายผี (นามแฝง) สวามสุมัย 147 : 18
มีนาคม 2493

³ อัศนี พลจันทร "คำกรวยของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) สวามนิกร
7 กรกฎาคม 2489 หน้า 3

2.10 การอ้างวรรณคดีแบบฉบับ "นายผี" เป็นกวีที่ศึกษาวรรณคดีโบราณมา

อย่างลึกซึ้ง ในการประพันธ์บทร้อยกรอง "นายผี" จึงมักจะนำเหตุการณ์ พฤติกรรมของตัวละคร หรือข้อความจากวรรณคดีโบราณมากล่าวอ้างถึงอยู่เสมอ วิธีการกล่าวอ้างอาจเป็นไปในลักษณะของการกล่าวนำ กล่าวเปรียบเทียบกับ หรือกล่าวเพื่อให้หมายถึงอีกสิ่งหนึ่ง เช่น

ในบทร้อยกรองชื่อ "ลืมอีเหณา" ซึ่งความคิดหลักต้องการแสดงให้เห็นผลร้ายของสงครามและเรียกร้องให้ประชาชนร่วมมือร่วมใจกันคัดค้านสงครามที่รัฐบาลไทยมีส่วนร่วมด้วยการส่งทหารไปรบในสงครามเกาหลี "นายผี" ก็ได้เลือกใช้เหตุการณ์ในเรื่องอีเหณาตอนศึกตาวา มากล่าวนำความคิดไว้ว่า

วิทยาละกำนัพพิสำหรับรบ	อันแจจจบ เชนคึกอีกหาญ
ล้อมตาวาบำหลงตัวนงคราญ	ใจกะยานไหนดนจรกา
ขอประมื่อคือใครจะได้รัก	ไม่วางหน้าในจิตสักนิดหนา
อีเหณาพูนพูนคว้างวังว่างมา	ถึงวิหยาละกำนั้นต้องบรลัย
ถึงตัวตายวายวางกลางสนาม	ใครไม่หยามเหยียดดูลบหลู่ได้
ประชาชนยอมกันสั่นไป	ลงด่าเรใจจวบสิ้นสุดดินฟ้า
อันนางงามทรามชมบรมสักขย	เรื่องยังหนักเื่องไปนเื่องหน้า
เกิดอีเหณาเณาเมืองลูกเรองมา	จรกาจักจะเข้าต้องจำตาบ
เรื่องของเขาเราประชาภิมาเกี่ยว	ต้องตามเที่ยวทุกกระทมชนชมหลาย
จะป้องกันสันติก็ไม่วาย	สุดเสียดายด้วยไม่ร่วมใจกัน ¹

เมื่อพิจารณาบทร้อยกรองบทนี้อย่างละเอียดแล้วจะเห็นว่า "นายผี" สามารถเลือกเหตุการณ์ในวรรณคดีมาใช้กับเหตุการณ์ในขณะนั้นได้อย่างเหมาะสม เพราะถ้าจะเปรียบไป

¹ อักขี พลจันทร์ "ลืมอีเหณา ..." โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

สงครามเกาหลีก็ถืออีกชิ้นงานนั้นเอง "นาง" ในที่นี้คือเกาหลีใต้ ส่วนฝ่ายหนุ่มที่มาทำศึกนั้นก็คือ เกาหลีเหนือซึ่งเป็นประเทศในค่ายคอมมิวนิสต์ และประเทศต่าง ๆ ในค่ายโลกเสรีที่มาช่วย เกาหลีใต้รบ

นอกจากนี้ "นายผี" ได้นำพฤติกรรมของตัวละครในรายชื่อบาง คือ ประจักษ์ ซึ่งมักซ์ทรีย์และเชื้อพระวงศ์จนหมดโลกด้วยสาเหตุความแค้นส่วนตัวกับพระโอรสของพระอรุณ มาเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เมื่อต้องการจะกล่าวถึงการปราบปราม กิจรทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ตามเหตุการณ์ในขณะนั้น กล่าวคือ มีการจับกุม บุคคลที่เป็นอดีตเสรีไทย เป็นพวกพ้องของนายปรีดี พนมยงค์ไปคุมขังในข้อหากบฏภายใน ราชาอาณาจักร ตลอดจนจับกุมภรรยาข้าราชการเมืองบางคนไปคุมขังโดยไม่มีความผิดด้วย

โคลงบทนี้มีความว่า

จอมพลมีพิษเพียง	พิทุ
ยามแล่นลับเมธมัว	มีตฟ้า
ศักราชตั้งรวมดู	เต็ดเควียง ขวานแ
บาราบเหล่าเจ้าบ้า	บั้นเคียร
หน่อกษัตริย์เลมอหน่อไม้	มากมี
จงจะตายโดยเดียน	แต่งล้าง
ศักราชปรัศลิ	โลหิต เขาแ
ไปอ้อมโอรุลิ้มอ้าง	จกเพรง ¹

ในโคลงชื่อ "พาลพาลก" ซึ่งมีจุดมุ่งหมายจะประณามกวีหนุ่มผู้หนึ่งซึ่งแสดงพฤติกรรมลบหลู่กวีผู้รุ่นครูผู้มีพระคุณ "นายผี" ก็ได้นำชื่อตัวละครที่เป็นสัญลักษณ์ของความอกตัญญูไม่รู้คุณ

¹ อัคนี พลจันทร์ "อำนาจลึกและลับ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

มากล่าวเปรียบเทียบไว้ดังนี้

คิตพาลพาลกรู	ลักษณะ
<u>เลง เล่หลกทรพา</u>	<u>ผะผ้าย</u>
วัดรอยลักษณะบาท	บงเท่า
กับกัลดัดยวิตชว้าย	นชวะกร้อการรงค์
<u>เสียบงกัเพราเพรคเพียง</u>	<u>ทर्फ</u>
เสียบกัคัลลุลกวิ	วาทเว
เสียบลักษณะขุบเลียงย	วิตแวน ไวยา
เสียบเรื่องคุดเชื่องเอ	อวดไวบริวาร ¹

การที่ "นายผี" นำ "ทर्फ" มาเป็นคำเปรียบเปรยนี้ทำให้เห็นลักษณะงานเขียนของกวีหนุ่มผู้เฒ่าชัดเจนขึ้นว่า จะต้องเป็นงานเขียนในเชิง "วัดรอยเท้า" คือพยายามเขียนหลักลายยกตนข่มท่าน และลบหลู่ผู้อื่นอย่างรุนแรง

นอกจากนี้ "นายผี" ยังได้นำข้อความในโคลงนิติบางบทมากล่าวถึงความตั้งใจเพื่อแสดงทัศนคติอันแข็งด้าย เช่น ในบทร้อยกรองชื่อ "อุปการในอุบการ" "นายผี" ได้นำข้อความว่า "ให้ท่านท่านจักให้ตอบสนอง นบท่านท่านจักปองมอบไหว" มากล่าวอ้างไว้ในตอนต้นบท ซึ่งทำให้ผู้อ่านทวนระลึกถึงเนื้อความเดิมของโคลงโลกนิติบทนี้เป็นอันดับแรก คือ

ให้ท่านท่านจักให้	ตอบสนอง
นบท่านท่านจักปอง	มอบไหว

¹ อัศนี พลจันทร "พาลพาลกรู" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 190 :

รักท่านท่านควรครอง ความรัก เรานา

สามสิ่งนี้วันไว้ แต่ผู้ทรน ๑

โลกนิติ

ฉะนั้น เมื่อ "นายผี" แสดงทัศนะของตนต่อจากข้อความนี้ว่า

"ให้ท่านท่านจักให้ตอบสนอง	หนท่านท่านจักบงนอบไหว"
จริงจะเป็นเช่นว่าหรือว่าไร	โอ้ไฉนเช่นนี้ไม่มีจริง
ทำให้ตอบแทนกันนั้น เรียกแลก	ควรแยกแยะการให้ในทุกสิ่ง
จะให้เลยให้เล่นเป็นประริง	ท่านเองก็หรือจะทรงเพราะหวังยัง
แลกหรือขายก็คือให้ไขไม่ให้	แต่ว่าได้แทนทดไม่หมดหวัง
เล่นหาให้กันอันตั้ง	ใครจะคลั่งคนให้ไม่เห็นมี
อันไหวกันนั้น เรียกว่าแลกไหว	ไหวพระให้มอหักเป็นสักขี
พระที่ไหนไหวเราเข้าสักที่	เราคงดีตนตายเพราะอายเอ๋ย ¹

จึงทำให้ผู้อ่านเกิดวิจลารมณ์ในการเปรียบเทียบเนื้อความและเห็นความขัดแย้งในสิ่งที่ "นายผี" กล่าวถึงได้อย่างเด่นชัดขึ้น

เมื่อต้องการกล่าวประณามภรรยาของนักการเมืองผู้หนึ่งซึ่งเคยเป็นผู้ ชักใย" ล่ามิให้ดำเนินนโยบาย "ตามรอย" อเมริกาเพื่อหวังประโยชน์คือทรัพย์สินเงินทองที่ประเทศ อเมริกาหยิบยื่นไว้ในลักษณะของการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ "นายผี" ก็ได้ข้อความจากนิทาน ก้ากลอนเรื่อง โศบุตรมากล่าวยืนยันทร้อยกรองของตนว่า

¹ อัศนี พลจันทร "อุปการในอุปการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

จะร้ายนางสาววรรค์เล่าย่อย ในปรารภคัมภีร์นิทานลัทธิ
เผยแพร่แก่คนและคนด้น
 ช่างยกย่องนุ่งอิงศีลจริงวัย¹

การขึ้นต้นเช่นนี้ทำให้ผู้อ่านที่คุ้นเคยกับวรรณคดีมักถึงเหตุการณ์ในตอนนั้นได้ทันทีว่าหลังจากที่ "นางสาววรรค์" เผยพระแสงและแผ่นดินดอน" แล้วนางก็ต้องจุติไปเกิดในเมื่องมณเฑียรด้วยสาเหตุแห่งการ "ใครจะมีลวามเป็นพระอาทิตย์" ผู้อ่านจึงอาจเกิดความอยากรู้ อยากเห็นขึ้นมาทันทีว่า "สาววรรค์" ของ "นายผี" ที่จุติลงมาเพราะความรักในกลอนบทนี้คือใคร การขึ้นต้นดังกล่าวจึงเป็นการสร้างความสนใจของผู้อ่านอย่างได้ผล แต่ "นายผี" ก็กล่าวถึงเนื้อหาของตนมาเชื่อมต่อกับข้อความนี้ได้อย่างเหมาะสม กล่าวคือ แม้ "นายผี" จะมีเจตนาประณามการกระทำของสตรีผู้นั้นว่าเป็นการ "ชั่วเมืองไทยชายอีกทอด" แต่ในตอนท้ายบท "นายผี" ก็นำเอาชีวิตส่วนตัวของสตรีผู้นั้นมากล่าวสรุปว่าที่หล่อนต้องทำ เช่นนั้นก็เพื่อจะได้้นำเงินมาร้อยเป็นพวงมาลัยเลี้ยงรัก ดังความว่า

ใช่สาว ๆ คราวสาวสาวรูป	เหมือนมิชชุมเชื้อเพียว เบื่อป่า
ถูกหัวทั้งวังกลามาจุมพ่า	เสียขบ่าหัวบ้านบานตะ เกียง
ไม่มีใครเขาแลเล้าหา เรื่อง	อยากฟูเฟื่องเลื่องชื่อมีชื่อเสียง
<u>คงล้มอยากหากจะดูหาคู่เคียง</u>	<u>เอาเงินเรียงร้อยมาลัยเลี้ยงไค้การ</u> ²

ในบทร้อยกรองชื่อ "หลับเกิดชาวไทย" ซึ่ง "นายผี" นี้จะเล่นภาพความไม่สงบของประเทศอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในช่วงหลังการก่อกบฏวังหลวง

¹ อัศนี พลจันทร "ลัทธินิทานวรรค์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

"นายผี" ก็ได้นำข้อความจากนิราศอิเหนาว่า "นอนเฝ้าหยาดน้ำหยดที่กล่อม จามละม่อมมีงขวัญ
อย่าหวั่นไหว" มากล่าวล่อตแทรกไว้ในข้อความตอนหนึ่งว่า

"นอนเฝ้าหยาดน้ำหยดที่กล่อม
จามละม่อมมีงขวัญอย่าหวั่นไหว"
แม้นต้นตาดจะตื่นด้วยปืนไฟ
ตำรวจไล่ ลี้วค้นป่นทั้งปวง¹

ข้อความจากนิราศอิเหนาที่ "นายผี" นำมาอ้างนี้ ปรากฏอยู่ในตอนที่อิเหนาพา
วิยะดาเดินทางติดตามนางบุษบาและเข้าไปพักแรมในกลางป่า การพักแรมในป่าเป็นสภาพที่
นางวิยะดาไม่คุ้นเคย จึงอาจจะเกิดความทุกข์กาย ทุกข์ใจ อิเหนาสั่งกล่อมวิยะดาให้หลับเสีย
เพื่อที่จะได้ล้มความทุกข์นั้น นารที่ "นายผี" นำข้อความดังกล่าวมาแทรกไว้ในข้อความตอนนี้
จึงทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่า ประชานกวีกำลังประลักษ์กับความทุกข์ที่ไม่เคยพบพานมาก่อน
ไม่ทราบว่าจะวันใดญาติพี่น้องหรือตนเองจะถูกเจ้าหน้าที่จะเข้าค้นบ้าน จับกุม และถูกยิงตายด้วย
ข้อมกล่าวหาว่าขัดขวางการจับกุม เช่นที่นักการเมืองและบุคคลที่รัฐบาลเห็นว่า เป็นศัตรูทางการเมือง
ต้องประสบมาแล้ว

นอกจาก "นายผี" จะนำเหตุการณ์ พฤติกรรมของตัวละคร หรือข้อความใน
วรรณคดีแบบฉบับมากล่าวอ้างในบทร้อยกรองแล้ว บางครั้ง "นายผี" ก็ได้นำเหตุการณ์สำคัญ
ทางประวัติศาสตร์ ชื่อบุคคลในประวัติศาสตร์ และเหตุการณ์บ้านเมืองทั่ว ๆ ไปในขณะนั้น
มากล่าวอ้างเพื่อเชื่อมต่อกับเนื้อหาของตน หรือเพื่อจะให้หมายถึงอีกสิ่งหนึ่งด้วย เช่น

ในบทกลอนชื่อ "ปฐมกรรม" ยั้งความคิดหล้าของ "นายผี" คือต้องการจะกล่าว
ถึงการกวาดล้างศัตรูทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่กระทำอย่างเหี้ยมโหด โดย

¹ อัศนี พลจันทร "หลับเฝ้าชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

อิงกิงนักการเมืองฝ่ายตรงข้ามเป็นอันมากกว่าเป็นการใช้ "เลือดล้างแผ่นดิน" "นายผี" ก็ได้กล่าวถึงพิธีปฐมกรรมเป็นความหน้าไว้วางนี้

ปฐมกรรมทำมาในการก่อ
คือแก่นย่อนบอใจไทยสยาม
ขุนเขมร เกศศคนปล้นเขตสยาม
เลยลูกกลามล้างแก่นทดแทนกัน
ตัดเอาคอขุนละแวกแลกเอาเลือด
ความดูเดือดโดยใจได้ตั้งหวัง
เลือดนั้นล้างบาทบงส์เล่ห์หลังหิมพ์
คนสำคัญเขาทำกันหน้าใจ¹

หรือในบทร้อยกรองชื่อ "ความทะเยอทะยาน" และ "Men have lost their reason!" "นายผี" ก็นำเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์โรมันตอนจูเลียสซีซาร์ถูกบรูตัสบุตรบุญธรรมแทงตายในสภามากล่าวไว้เพื่อเป็นอุทาหรณ์ถึงเรื่องราวของนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งครั้งหนึ่งเคยทำคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้แก่ประเทศชาติ แต่แล้วก็ถูกประชานิยมเลื่อนและเกลียดชังด้วยเหตุที่ถูกกล่าวหาว่ามักใหญ่ใฝ่สูง ต้องการจะเป็นผู้นำในระบอบสาธารณรัฐ และเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนรู้เห็นในการลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล "นายผี" กล่าวไว้ดังนี้

โคซาร์ เลียวแลบทอง	โดยแทง
บงบัตบรูตัสเอง	ออกล้าง

¹ อัคนี พลจันทร์ "ความทะเยอทะยาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

เจ้าวในอกอุณแวง	ไวขบ
คือณิกานนี้อ้าง	อาจเห็น
บรรดูล่ประกาศก่อ	กรุงโรม
โคขารละเบ้อถะยานเปน	ปืนไท้
ความดั่งไฟไหม	หายดับ ไปแ
บรรดูล่ดด้วยโค	ดูใจ ¹

ในบทร้อยกรองชื่อ "ข้างแล่น" ซึ่งเขียนขึ้นหลังเหตุการณ์รัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 "นายผี" ก็ได้กล่าวเตือนสติผู้ที่เพิ่งได้อำนาจมาว่า อย่ากระทำการใดที่ดูหมิ่นเหยียดหยาม "คนล้ม" คือคณะรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาลวัสดิ์ เพราะคน ๆ นั้นอาจกลับมามีอำนาจ วาสนาใหม่ได้อีก เช่น "นโปเลียน" ดังความว่า

ไม้ล้มเร็วข้ามค้อย	ควรว
คนล้มถาควรวโต	โตข้าม
จะเป็นดูจนโป	เสียราช
เร็วเร่งกันใครห้าม	หากรู้แรงกรรม ²

จากตัวอย่างที่แสดงมาข้างต้นนี้ อาจกล่าวได้ว่า "นายผี" เป็นกวีที่สามารถเลือกใช้เหตุการณ์ เหตุการณ์ของตัวละคร ข้อความในวรรณคดีแบบฉบับ ตลอดจนเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์มาใช้ได้อย่างเหมาะสมยิ่ง

¹ อัศนี พลจันทร "ความละเบ้อถะยาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 32 : 14 ธันวาคม 2490

² อัศนี พลจันทร "ข้างแล่น" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 28 : 14 พฤศจิกายน 2490

2.11 การเลียนแบบสำนวนวรรณคดีแบบฉบับ ในการประพันธ์ร้อยกรอง "นายผี"

มักจะใช้สำนวน "ล้อ" หรือเลียนแบบสำนวนวรรณคดีแบบฉบับอยู่เสมอ วรรณคดีแบบฉบับที่ "นายผี" ล้อนั้นจะเป็นวรรณคดีที่คุ้นหูผู้อ่านเป็นอย่างดี เช่น โคลงในลิลิตพระลอ โคลงในโคลง กาโลกนิล กลอนในบทพระราชนิพนธ์เรื่องอิเหนา ตลอดจนงานนิพนธ์ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) "นายผี" เลียนแบบหรือ "ล้อ" สำนวนวรรณคดีแบบฉบับในโอกาสต่าง ๆ กันไป เช่น

เมื่อต้องการจะกล่าวถึงข่าวลือเรื่องจะมีการจับกุมกลุ่มบุคคลที่รัฐบาลสืบทราบมาว่า จะกระทำปฏิวัติขึ้น "นายผี" ก็ได้เลือกเลียนแบบสำนวนโคลงลิลิตพระลอ บทที่กล่าวถึง "ข่าวลือ" หรือ "เสียงร่ำลือ" คือ บทที่พระเพื่อนพระแพงตอบนางรันทนางโรยเกี่ยวกับสาเหตุแห่งความขี้มเคঁร่าของตนว่า

เสียงภาเสียงเล่าอ้าง	อันใด พี่เอ๋ย
เสียงย่อมยอศไคร	ทั่วหล้า
ล่องเขื่อนพี่ล้นไหล	ล้นเต็ม ฤาพี่
ล่องพี่คิดเองอ้า	อย่าได้ถามเฝือ
	ลิลิตพระลอ

ส่วนโคลงของ "นายผี" เป็นดังนี้

เสียงภาเสียงเล่าอ้าง	อันใด เด็กเอ๋ย
เสียงว่าใครใช้ไคร	ขบถว่า
แน้เขื่อนพี่ล้นไหล	ล้นเต็ม ฤาพี่
เขื่อนเร่คิดเองอ้า	อย่าได้ถามเฝือ ¹

¹ อักนี พลจันทร "เขาแน่!" โดย นายผี (นางแม่) ปิยมิตรวันจันทร์ 2501

จะเห็นว่า "นายผี" ใ้คำว่า "ความ" ที่เป็นประธานของโคลง คือ "เสียงภา
เสียงเล่าอ้าง" หรือ "ข่าวลือ" มาใช้เล่นเนื้อหาก่ให้ความรู้สึกในทางตรงข้ามแก่ผู้อ่าน คือ
นำมาใช้เล่นข้อความเกี่ยวกับข่าวลือ เรื่องจะมีการจับกุมขบถ

เมื่อต้องการจะตอบโต้คำให้สัมภาษณ์ของพลโทกาจ กาจสงคราม (หลวงกาจสงคราม)
เกี่ยวกับเรื่องออกคำสั่งเล็กแกลงฆ่าแกงหนังสือพิมพ์เพราะ "หนังสือพิมพ์เขียนบิดเบือนก่อให้เกิด
ความวุ่นวายแก่ประชาชน" ว่าไม่เป็นความจริง "นายผี" ก็ได้เขียนโคลงเลียนสำนวนโคลง
โลกนิติว่า

ไหว้ท่านท่านสักไหว้	ตอบสนอง
ดำท่านท่านสักบอง	ดำบาย
เท็จท่านท่านเท็จลอง	เราพร้อม ตายรา
ข้อบาปตามตอบคล้าย	ไปแก้ตัวคำเพรง ¹

โคลงโลกนิติบทที่ "นายผี" เลียนสำนวนคือ

ไหว้ท่านท่านสักไหว้	ตอบสนอง
นบท่านท่านสักบอง	นอบไหว้
รักท่านท่านควรครอง	ความรัก เรานา
สามสิ่งนี้วันไว้	แต่ผู้ทรน
	โลกนิติ

เห็นได้ชัดว่าความคิดหลักของบทร้อยกรองของ "นายผี" และ โคลงโลกนิติบทนี้
เป็นอย่างเดียวกัน คือ ท้าอะไรให้ใครก็จะได้สิ่งนั้นตอบสนอง การที่ "นายผี" เลียนแบบสำนวน

¹ อัคนี พลจันทร์ "ประติการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 39 : 17

โคลงบทนี้ สันสกฤตกล่าวได้ว่า "นายผี" มีเจตนาที่จะให้ผู้อ่านเกิดความคิดประหวัดถึงโคลง
โลกนิติบทดังกล่าว เพื่อเป็นการปูพื้นความเชื่อมาก่อน ฉะนั้น เมื่อผู้อ่านอ่านโคลงของ "นายผี"
ผู้อ่านจึงเชื่อโดยสนิทใจว่าที่ "นายผี" กล่าวไว้นั้นเป็นความจริงต้องตามคำโบราณ แต่แล้ว
"นายผี" ก็พลิกความเชื่อนั้นลงด้วยโคลงในบทถัดไปที่กล่าวว่า การกระทำความเท็จตอบแทน
กันเป็นการกระทำของ "พวกพาล" เท่านั้น

นอกจากนี้เมื่อต้องการจะวิจารณ์ผู้ชายที่ประพฤติดนมีจริตเหมือนสตรี คือกะเทย
"นายผี" ก็ได้อาศัยข้อความในงานพิณธ์ของพระยาศรีสุนทรโวหาร ที่ว่า

เกิดเป็นชายชาวสยามตามวิสัย	หนังสือไทยก็ไม่รู้ฉบับดี
จะอับอายขายหน้าทั้งตาปี	ถึงผู้ดีก็คงก้ออภัยตระกูล
	พระยาศรีสุนทรโวหาร

นำมาเขียนเลียนแบบ และโต้แย้ง ด้วยแนวความคิดใหม่ในบทกลอนชื่อ "หนุ่มสยามยาม... ล่าว
ว่า

<u>เกิดเป็นชายชาวสยามตามวิสัย</u>	<u>หนังสือไทยถึงจะรู้ฉบับดี</u>
เพราะพูดจาทำทางอย่างสตรี	ไม่มีก็อย่างใดที่ในชาย
กะตู่กะตึงจริงหนอพ่อชายหนุ่ม	ยังเกิดกลุ้มด้วยกะไรถึงใจหาย
หลงว่าสาวบริสุทธิเข้าชุดกาย	พอรู้หน้าด้วยลี, จะต้องตะลึง
.....	
<u>เกิดเป็นชายชาวสยามตามวิสัย</u>	<u>หนังสือไทยรู้ทั่วตัวบัณฑิต</u>
ดัดจริตดัดดินเสียสิ้นดี	อิสตรีต้องแลร่องแพแล้ว
.....	

เกิดเป็นชายชาวลอยตามริลย์ ถึง เป็นไทยถ้าทุเรศห้าเศรษย์
 ภิรยาทำทางอย่างสตรี กีบดส์แล่นระอาและนำอาย¹

เหตุที่ "นายผี" เปลี่ยนแบบสำนวนเขียนของพระยาภิรมย์สุนทรโวหารบทนี้ น่าจะเป็นเพราะ ประการแรก งานนิพนธ์บทนี้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในหมู่นักอ่าน ประการที่สอง กลอนในวรรคที่ว่า "เกิดเป็นชายชาวลอยตามริลย์" นั้นให้ความหมายที่แจ่มชัดมาก "นายผี" จึงเขียนแบบมาด้วยเห็นว่ากะทัดรัดกินความ ประการที่สาม "นายผี" อาจต้องการแสดงทัศนะขัดแย้งไปในตัวด้วยว่า สิ่งสำคัญที่สุดของผู้ชายไม่ได้อยู่ที่การรู้หนังสือหรือไม่รู้หนังสือ แต่อยู่ที่การทำตนให้ลึกลับเป็นชายที่แท้จริงต่างหาก

และในบทร้อยกรองชื่อ "โอ้อนิจจากความรัก ..." ซึ่งกล่าวถึงความรักที่กรรมกรมอบให้แก่ทหาร เพราะทหารส่วนใหญ่เป็นลูกหลานของพวกเขา แต่ความรักที่มอบให้กำลังจะสลายไปเนื่องจากทหารเหล่านั้นได้กลายเป็นเครื่องมือของนายทุน คอยกดขี่ข่มเหงพวกชนชั้นเดียวกัน และ "นายผี" ได้เรียกร้องให้ทหารหยุดข่มเหงพวกกรรมกรเสีย "นายผี" ได้เปลี่ยนสำนวนพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจากเรื่องอิเหนา ว่า

โอ้อนิจจากความรัก เพิ่งประจักษ์ดังลายน้าไหล
 มีแต่จะเขี้ยวเบนเกลียวไป ที่ไหนเลยจะไหลคืนมา
 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

โดยนำความในกลอนวรรครับมาแปลงให้ฟังน่าละอิดละเอียบ เป็นการสร้างความรู้สึกในทางตรงข้ามกับของเดิมว่า

¹ อัศนี พลจันทร "หนุ่มลอยตาม ... ลอย" * โดย นายผี (นามแฝง) ลุ่มลุ่ม

"โอ้วว่าอนิจจาความรัก ... พี่ประจักษ์ตั้งน้ำหนองไหล
 รินรินจากหัวใจ โยโย่เหอะเหอะเพะพอน
 รอนรอนความรักจักร้าง วางวางหวาดจิตคิดหลอน
 ลารพันพันขึ้นกรรมกร แต่นั่นจะนอนใจใคร
 เรารักทหารหาญรัก ยากยากเห็ดยวดยิดไขว่
 ด้วยทหารลูกหลานพวกใด แม่นมิใช่ลูกหลานพวกเรา¹

การเปลี่ยนสำนวนดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นเจตนาของ "นายผี" ที่จะสร้างความรู้สึกเปรียบเทียบขึ้นในใจผู้อ่าน เพราะผู้อ่านที่เคยอ่านวรรณคดีเรื่องอิเหนามาย่อมทราบถึงความทุกข์ระทมใจของทางสินธุหรรษาได้เป็นอย่างดี แต่ความทุกข์ของนางสินธุหรรษานั้นยังไม่ทำให้สินธุหรรษาล้นหวังเสียทีเดียว เพราะ "สายน้ำ" ที่ไหลไปอาลจะไหลย้อนกลับได้ไม่วันใดก็วันหนึ่ง ทว่าสำหรับ "นายผี" นั้นไม่มีความหวังใด ๆ เหลือไว้อีกแล้ว เพราะ "น้ำหนอง" ที่ไหลออกมาจากหัวใจไม่มีวันจะไหลกลับเข้าไปได้อีกเลย

นอกจาก "นายผี" จะเปลี่ยนแบบสำนวนวรรณคดีแบบฉบับดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ในบางครั้ง "นายผี" ก็ได้เปลี่ยนแบบท่วงทำนองเขียนบางอย่างของวรรณคดีแบบฉบับด้วย เช่น

ในบทร้อยกรองชื่อ "หนุ่มสยาม" ... ส่วย" อังวิพากษ์วิจารณ์ผู้ชายที่ทำตัวไม่จริงเหมือนผู้หญิงนั้น ในความตอนหนึ่ง "นายผี" ได้เปลี่ยนท่วงทำนองการเขียนบทอัศจรรย์ไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา กล่าวคือ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจแจ่มชัดขึ้นว่าผู้ชาย (กะเทย) ที่ "นายผี" กล่าวถึงนั้นละม้ายแก่สตรีมากจนดูจากภายนอกไม่ออก ต่อเมื่อจะเข้าพระเข้านางแล้วนั้นแหละจึงได้ทราบ ความตอนนั้นมีว่า

¹ อัศนี พลจันทร "โอ้วว่าอนิจจาความรัก..." โดย นายผี (นามแฝง)

กะตังกะตังจริงหนออย่าบ่น	ยังเกิดกลัวด้วยกะไรถึงใจหาย
หลงว่าสาวบริสุทธิ์เข้ายุตกาย	พอรู้ว่าบ่บริสุทธิ์, จะต้องตบตี
อารมณ์ดีมีฤทธิ์ที่ตรोटรด	ตามน้ำโชดขุนเขาหวังเข้าถึง
พิรุณโรยโอบล้อมผละผัด	ก็ตะบึงบ่มบาเข้าบ้านบอน
พะยัปโถมโครมครืนพัดพันฟ้า	พิรุณราชาลมถล่มถอน
ฤดูเดือนเพ็ญฟ้าเฝ้าอารวม	ละอันอันอกใจไม่จำเรียว
พิรุณร่ำไปไม่ขาดเม็ด	นึกว่าเห็ดเผาะมีที่เขาเขิน
อย่างสามชุกคุ่มดินถล่มดิน	ร่ำพิงเพลิงเพียงส่วรรคตื่นมาตื่น
ตบสังแลตาลลานแคดลาลด	กะลั้งโลดริก ๆ เข้าพลิกหิน
พบหย้าแพรกแหวกผางตะกางกิน	น้ำสายรินไหลลอะเรียวเประไป
หวังเห็นเห็ดเม็ดสีอันมีต้น	ได้โกยกถันเห็ดกลมยื่นชมได้
กลายเป็นเห็ดโคนคาบ้านตาไท	ร้อง "อะไร" แล้วสลับจบกัน ¹

ส่วนในวรรณกรรมคำสั้นที่เรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่เจ้า" "นายผี" ก็ได้เขียนบท
ชมโฉมนางเอกของเรื่องตามแบบแผนของวรรณคดีแบบฉบับ หากแต่ได้ปรับปรุงเนื้อหาเสียใหม่
กล่าวคือ แทนที่จะชมความงามตามธรรมเนียมนิยม ซึ่งมุ่งพรรณนาให้เห็นความงามในตนเอง
เปรียบเทียบกับเท่านั้น "นายผี" ก็กลับชมเสียใหม่ ให้เห็นภาพสตรีที่แข็งแกร่ง สามารถแบกภาระ
ครอบครัวได้เช่นชายชาติตรี ดังนี้

พี่เจ้าเขาก็คือหญิงบึงและกับเหินฉ

เหนียวหนึบกับปักเข็ด

อุทยาน

¹ อัสนี พลจันทร์ "หนุ่มสยาม ... ล่วย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

สองข้างแบกเอา ๗ แยกอันหนักที่หนอนไผ่ยาม
 ยากแม่แม่แปรปราม ฤาปลง
 สองมือคือศิรียาก็คือศิรคง
 ใครหนอมาทรง ใจ
 หน้าเฝ้ายดเพี้ยดอรบาตรผงาดชะครระไล
 เขยิบโลกบันลือไหว ผวา
 สองตาเปล่ง เป็นประกายทะกายทวยอันทา
 รณะเลิศกว่าดารา อันเรือง
 ปากยิ้มปริ่มว่าจะแย้มและหยามยุคนั่นเฝื่อง
 แค้นยากอยู่เฝื่อง เฝื่อง นิยม
 คางเข็ดคอบมิถุแลชุ่นก็ข่ม
 ไข่กัมบังคมคอย วิชา
 เลื่องโล่ใจบริสุทธิรักษบมีรา
 คีตาวอันลาวล่ำ และจูน
 อ้าอ้าโถมก็คือโถมประชาชนอันสุน
 ทรที่ผอุมศุภ ฤดา
 โถมแม่คืออร โถมประชาลุดา
 แล่นลั่นประมวลมา ทั้งมวล¹

การเขียนถำนวนวรรณคดีแบบฉบับดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า "นายผี" ได้ศึกษา
 วรรณคดีต่าง ๆ เหล่านี้มาแล้วอย่างเจาะใจ และสามารถนำมาใช้ ในการประพันธ์ได้

¹ อิศน์ พลจันทร์ "เราชนะแล้ว,แม่จ๋า" เราชนะแล้ว,แม่จ๋า โดย นายผี
 (นามแฝง) หน้า 47 - 49

อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การเปลี่ยนสำนวนวรรณคดีแบบฉบับ ยังทำให้ผู้อ่านที่มีความรู้ในวรรณคดี
เข้าใจเนื้อหาในบทร้อยกรองของ "นายผี" ได้ดียิ่งขึ้น

895/2526
ก. 426
ค. 2
ด. 3

วิเคราะห์ทรัพยากรของ "นายผี"

๑. ๒

ปริญญาโท

ของ

28 ส.ย. 2526

สุจิตรา คูปตารักษ์
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ธันวาคม 2526

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

151733

วิเคราะห์แนวความคิดของ "นายผี"

การศึกษาวเคราะห์แนวความคิดของ "นายผี" ในบทนี้ มุ่งจะศึกษาวเคราะห์ใน 4 หัวข้อใหญ่ คือ แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ แนวความคิดเกี่ยวกับสังคม และ แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาและการประพันธ์

ในการศึกษาวเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมนั้น โดยแท้จริง แล้วไม่สามารถแยกเนื้อหาออกจากกันได้โดยเด็ดขาด ทั้งนี้เพราะการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การเมืองเป็นตัวกำหนดเศรษฐกิจและสังคม เศรษฐกิจก็มีผลต่อการเมืองและสังคม ขณะเดียวกันสังคมก็เป็นผลสะท้อนของการเมืองและเศรษฐกิจ แต่เพื่อความ สะดวกในการศึกษาวเคราะห์ในสิ่งนี้ได้แยกเนื้อหาทั้งสามออกจากกัน เนื้อหาใดเน้นหนักไปในเรื่องใด ก็จะนำไปวิเคราะห์ในเรื่องนั้น เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง เช่น การปกครอง นโยบายของรัฐ ความประพฤตินักการเมืองและความประพฤติของข้าราชการประจำ จะนำไปวิเคราะห์ในหัวข้อ แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง เนื้อหาเกี่ยวกับการครองชีพจะนำไปวิเคราะห์ในหัวข้อแนวคิดเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ เนื้อหาเกี่ยวกับความประพฤติของบุคคลในสังคม การแต่งกาย ความเชื่อ และค่านิยม จะนำไปวิเคราะห์ในหัวข้อแนวความคิดเกี่ยวกับสังคม ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาษา การประพันธ์ จรรยาและหน้าที่ของนักประพันธ์ จะนำไปศึกษาวเคราะห์ในหัวข้อแนวความคิดเกี่ยวกับภาษาและการประพันธ์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง

แม้ "นายผี" จะเริ่มงานประพันธ์รับร้อยกรองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2484 แต่แนวความคิด เกี่ยวกับการเมืองเพิ่งจะปรากฏอย่างเด่นชัดในปี พ.ศ. 2487 อันเป็นช่วงปลายสมัยรัฐธรรมนูญ งานเขียนร้อยกรองที่มีแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองในระยะนี้มีอยู่ 3 บท คือ "... ทำไมน้ำผึ้งท่วม" "... ทำไมจึงล่มสลาย" และ "... ลูกลิตส้าหรับผีหรือใครกัน?" ซึ่งมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์ นโยบายสร้างชาติของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ในเวลานั้น

บทร้อยกรองบทแรกที่เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองอย่างเด่นชัด คือ บทร้อยกรองที่ชื่อ "... ท้าไม้น้ำจิ่งท่วม" เป็นบทร้อยกรองเสียดสีนโยบายทำสงครามเสียดสีของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2482 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติการสงครามและเสียดสีเพื่อประโยชน์แห่งครวเรือน พุทธศักราช 2482 โดยกำหนดให้ราษฎรทุกคนมีหน้าที่ทำสงครามและเสียดสีให้พอเพียงแก่การใช้จ่ายในครอบครัว¹ หากผู้ใดไม่กระทำตามถือว่าเป็น "ผู้ดื้อดึง" ให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดำเนินการเป็นเชิงกะเกณฑ์บังคับโดยปริยาย² และเพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจแก่ราษฎร รัฐบาลก็ได้จัดให้มีการประกวดพืชและสัตว์สงครามขึ้น³ มีเหรียญตราที่มีลักษณะคล้ายตราอากาศยานเสรีไทย ภายในวงกลมมีรูปเปิดและผักหลายชนิดเป็นรางวัล⁴ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้รางวัล 1 ใน 4 ข้อ คือ "จัดทำสงครามและเสียดสีทั้ง 2 อย่างในบริเวณเดียวกัน"⁵

"นายผี" มีความเห็นว่า นโยบายดังกล่าวเป็นนโยบายที่ไร้สาระ โดยเฉพาะการทำสงครามและเสียดสีในบริเวณเดียวกันนั้นให้โทษมากกว่าให้คุณ เพราะสัตว์ที่เลี้ยงไว้จะกินผักสงครามหมด

¹ "พระราชบัญญัติการสงครามและเสียดสีเพื่อประโยชน์แห่งครวเรือน พุทธศักราช 2482" รายกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ลงวันที่ 26 ตุลาคม 2482

² ผาณิต รวมศิลป์ นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ตั้งแต่ พ.ศ. 2481 ถึง พ.ศ. 2487 หน้า 252

³ ด. หน้า 251

⁴ แกมสุข นุ่มนนท์ "เมืองไทยยุคเชอผู้นำ" ธรรมศาสตร์ 1 : 120 - 147
มิถุนายน - กันยายน 2519

⁵ ผาณิต รวมศิลป์ ล.ด. หน้า 251

กระต่ายที่ 4

อันซีแพนนั้นแหละบ๊วยคือนัก	เพราะผักมีกมในร่องมันต้องเขียว
ผักก็เป้นบ๊วยแพนแหละจึงเสีย	เพราะมันเกี่ยวกันเข้าไปในท้องแพน
มันหมุนเวียนเปลี่ยนกันอยู่ดูจะดี	ถึงจะซีก็ขอข้าสักคำแหละ
อันส่วนครัวเลี้ยงสัตว์หัดไว้อะ	ใครจะแคะค่อนหย่างไรอย่าไปฟัง

กระต่ายที่ 5

ใครจะว่ายังงั้นก็ยังไม่	ก็ขอเรายังงั้นก็ยังไม่
คนทั้งโลกโลกหรืออื่นอื่นนี่	เราก็รู้จะเป็นบ้าไม่ว่าดู
.....	

เชิงกะต่าย

เอาทุนโถมโถมไปโน้ทั้งสอง	เล่ห์หละบองสัตว์ลวงกวนใจผี
สัตว์กินลวงลวงกินสัตว์ประหลาดดี	ก็พอมันเข้ามากินเลยสิ้นใจ ¹

ความที่ว่า "ก็พอมันเข้ามากินเลยสิ้นใจ" นั้น เมื่อพิจารณาจากชื่อเรื่อง "... ทำไมน้ำจึงท่วม" แล้วสันนิษฐานว่า "นายผี" น่าจะหมายถึงเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ พ.ศ. 2485 กล่าวคือ "นายผี" เห็นว่า นโยบายของจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนโยบายที่ผิดปกตวิสัย จึงก่อให้เกิดอาพาทน้ำท่วมใหญ่ อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน

ในกลอนบทเดียวกันนี้ "นายผี" ได้เสียดสีจอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่ชักชวนให้ประชาชนกินไข่ไก่ "เพราะแพทย์เห็นว่า ไข่ไก่เป็นอาหารดี กินแล้วร่างกายสมบูรณ์ อายุยืน"² โดยกล่าวว่า

¹ ยศผิ พลจันทร "... ทำไมน้ำจึงท่วม" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์
31 : 8 มีนาคม 2487

² อุบล จิระสวัสดิ์ สภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทย ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง หน้า 210

เป็นคนไทยกินไข่สังแสงชั้น	กำลังหันฮัดเหมือนอย่างวางมาฉาว
ไม่กินไข่ให้ได้สองฟองทุกคราว	ถึงจะยาวโคตรไทยว่าหาไข่ไทย
กลายเป็นสิ้นจามหม่ามลายู	ใครมาดูก็คงงงเพราะล่งสัย
ถ้ากินไข่ไม่เป็นบ้าอย่าตกใจ	กินเข้าไปเป็นนอนดูไม่หุ่ยเดียว ¹

น้ำเสียงในบทร้อยกรองตอนนี้แสดงว่า "นายผี" ไม่พอใจเหตุผลต่าง ๆ ที่นำมาอ้างเพื่อชักจูงให้ประชาชนชาวไทยกินไข่ จึงเขียนในทำนองประยัดถึงผลดีของการกินไข่

✓ บทร้อยกรองบทถัดมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "... ทำไมจึงผสมสัตว์" เป็นบทร้อยกรองเสียดสีนโยบาย "เพิ่มจำนวนประชากร" ของจอมพล ป.พิบูลสงคราม กล่าวคือ จอมพล ป.พิบูลสงครามมีความเชื่อว่า ประเทศไทยจะเป็นประเทศมหาอำนาจได้ก็ต่อเมื่อมีจำนวนประชากรมากกว่า 40 ล้านคน ฉะนั้น จอมพล ป.พิบูลสงคราม จึงพยายามส่งเสริมการเพิ่มจำนวนประชากรทุกวิถีทาง เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนขายหญิงสะละโล่ต ถึงขั้นเก็บภาษีขายโล่ต โดยรัฐบาลแถลงว่าความจริงแล้วรัฐบาลไม่ต้องการภาษีเท่าใดนัก หากแต่มุ่งนโยบายสร้างชาติเป็นส่วนใหญ่² นอกจากนี้รัฐบาลยังเป็นเจ้าภาพจัดการสมรลหมู่ และจัดการประกวดแม่ลูกมากขึ้นอีกด้วย³

✓ "นายผี" ไม่เห็นด้วยกับนโยบายดังกล่าว เพราะ "นายผี" เห็นว่านโยบายนี้มีลักษณะเช่นเดียวกับการ "ผสมสัตว์" "นายผี" ได้แสดงความคิดเชิงเสียดสีไว้ในลักษณะที่ตรงกันข้าม กล่าวคือ แทนที่จะให้คนรำพึงว่าคนถูกกระทำเยี่ยงสัตว์ "นายผี" กลับให้สัตว์รำพึงว่าถูกกระทำเยี่ยงคน ดังข้อความว่า

¹ ฮัสนี พลสันทร "... ทำไมน้ำจึงท่วม" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์ 31 : 8 มีนาคม 2487

² ดร.ณัฐ บุญภิบาล บทบาทของไทยในสงครามโลกครั้งที่สอง หน้า 425 (อ้างอิงมาจาก หนังสือพิมพ์นิกร ประจำวันที่ 21 ธันวาคม 2486 หน้า 5)

³ แกมสุข นุ่มนนท์ "เมืองไทยยุคเชลื้อหน้า" ธรรมคำลัตรี 1 : 120 - 147
มิถุนายน - กันยายน 2519

จะล้างส้วมสุดบทรวิบาท	ปัญญาปราชญ์ท่านว่าให้ใช้ผสม
พอได้เร็กส์ เรืองดิเรกเอกอุตม	แลเห็นสมทเล้าพัฒนาแล้ว
ค่อยดีคองก้องไปไกลนักษะ	เพราะลพพาสัยคองไกลไปแปนแถว
สัตว์หนุ่มสาวคราวจะสัดอัดโนแนว	ดูพร้าวแพรวอาภาณ์ เหมือนกลอนนี้
พอเป่าสังข์กังวานไปโนอากาศ	บวงปีล่าจแล่นสำนักพวกฟักผี
ก็อวยพรกลอนกำไรไปหันที่	ให้ลูกมีครอกละร้อยค่อยพอใจ
เล็ดพิริก็ลีลามาสีลาล	เล่พสงวาล เวียงสวรรค์ขึ้นไหนไหน
ไม่หันหมดทลมาสู่ลูกคลาไคล	อ้ออ้าไฟเป็นพวงดังดวงแด
เจ้าของคอกออกอุทานบานที่หน้า	ว่าอุหว่าทำยังงี้ตั้งฉะหล
สัตว์ตัวหนึ่งรำพึงพร ค่อนตะแก	ว่าอุแม้งมาเหมา เรา เป็นคน ¹

กลอนข้างต้นนี้อาจตีความได้ว่า "นายผี" กำลังเล่นภาพพจน์ลุ่มหลุ่มที่มีคู่สมรสจำนวนมาก แต่งกายอย่างสวยงามแสดงงาม มีผู้มาอวยพรแสดงความยินดีกับคู่สมรส เมื่อเสร็จพิธีแล้วก็จัดงานฉลองสมรส ซึ่งในสมัยนั้นนิยมการสืบลำดับกันมาก ต่อจากนั้นก็ส่งตัวเข้าหอ และให้กำเนิดบุตรมากมาย เจ้าของคอก ที่อึ้งแบ้งแจ่มใสด้วยความยินดีในกลอนนี้ก็หมายถึง เจ้าของนโยบายสร้างชาติเพิ่มพลเมือง คือ จอมพล ป.พิบูลสงครามนั่นเอง

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งที่เขียนขึ้นในปีนี้ คือ บทร้อยกรอง ชื่อ "... ลูภาคสำหรับผีหรือไกรกัน?"

สมัยรัฐนิยมเป็นสมัยที่ประเทศไทยมีคำขวัญและลูภาคเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น คำขวัญ กระตุ้นให้คนไทยนิยมสินค้าไทยว่า "เป็นไทยพึงนิยมไทย" "เป็นไทยบำรุงสินค้าไทย" "ไทยทำ ไทยใช้ เท้ากับไทยช่วยไทย" ส่งเสริมการรักชาติเชื้อพืชมูเฝ้า เช่น "คนไม่รักชาติคือคนที่เกิดมารกโลก" "จงเชื่อฟังรัฐบาลและท่านผู้นำของเราโดยเคร่งครัด" คำขวัญส่งเสริมเกษตรกรรมซึ่งเขียนว่า "หย่าอมเสียชื่อเพราะต้องชื่อเขากิน" "หมั่นปลูกหมั่นเลี้ยง สเปียงเพิ่มทุน" "ทำส่วนครัว" เลี้ยงสัตว์

¹ อดิ พงษ์นทร "... ทำไม้งผสมสัตว์" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์

ประหยัทราย่าย" "เร่งทำล่วนคร้ว เป็นการช่วยตัว ในยามขาดแคลน" "ถ้าเลี้ยงปลากันทั่วไม่ต้อง
กลัวอดปลา" "สร้างชาติ สร้างตน ทุกคนทำกัน" เป็นต้น

"นายผี" ต่อต้านคำขวัญหรือภาชิตเหล่านี้มาก ด้วยถือว่า เป็นคำกล่าวที่ไม่ประ เเคืองสติปัญญา
แต่อย่างใด จึงเขียนถึงภาชิตเหล่านี้ในเชิงคำกล่าวประชด ดังปรากฏความในบทกลอนว่า

ผีเห็นว่าผู้ภาชิตคิดจะโกง	เขียนไว้โรสำหรับให้ใครอ่านหว่า
คำสอนใจให้คนที่มิวิชา	คนโง่มาจำไว้ใจจะได้ดี
สอนให้ปราชญ์ฉลาดเปรื่อง เครื่องจะครี	ผีขี้มดองให้ใครลูส
จะสอนสังคราขี้ให้โง่บาส	มันก็มีแต่จะบ้าหยู่ท่าเดียว
ลู่ภาชิตเขาคิดไว้ให้คนโง่	พอเห็นโรแล้วก็ให้ใจเฉลียว
เหล่านัดดัดไม้ดัดใจอย่าไปเที่ยว	ผสอนเสียเลยจะงั่งไปทั้งเพ
จะสอนปราชญ์ราชบัณฑิตต้องคิดใหม่	คือต้องไล่ทัพพาลิตขนิต เก
สอนคนดีมีวิชาอย่าโยเย	เอาโง่เทโง่ไปส่องจึงรองเรื่อง ¹

พ.ศ. 2488 หลังจากประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรประสบชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่สอง โดยสหรัฐ
อเมริกาได้ไ้ระเปิดปรมาญูไปทั้งที่เมืองชิโรซิมมาและนางาซากิแล้ว ประเทศมหาอำนาจฝ่ายตะวันตกอื่น ๆ
ต่างก็พยายามเร่งสร้างอาวุธปรมาญูของตนขึ้นมาบ้าง ล้วนประเทศที่มีอาวุธปรมาญูอยู่แล้ว คือ
สหรัฐอเมริกาเร่งพัฒนาสมรรถภาพให้ดียิ่งขึ้น ฉะนั้น ในเดือนกรกฎาคม 2489 สหรัฐอเมริกา
จึงนำระเปิดปรมาญูไปทดลองทั้งที่ทะเลสาบปีกีนิ 2 ครั้งด้วยกัน²

¹ ฮัณผี พลจันทร "ลู่ภาชิตสำหรับผีหรือใครกัน" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์
47 : 12 กรกฎาคม 2487

² "แม่ทัพเรืออังกฤษพูดเรื่องปรมาญูว่าลงอยู่เสียในเรือปลดกัยที่สุด" สยามนิกร
4 กรกฎาคม 2489 หน้า 1, 2 และ "จะทดลองระเปิดปรมาญูไ้หน้า" สยามนิกร
18 กรกฎาคม 2489 หน้า 6

"นายผี" ไม่เห็นด้วยกับการทดลองระเบิดปรมาณูของประเทคมหาอำนาจฝ่ายตะวันตก เพราะเห็นว่าจะเป็นอันตรายแก่ประชาชนผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย "นายผี" เขียนกลอนบทนี้ไว้ว่า

ฝรั่งนี้จะบ้าคะระเปิด	เล่นประเสีรัฐสุดปองลองบ่อย ๆ
ลองอะไรไม่ลอง เล่นแผ่นมาคอย	แต่ลองปล่อยระเบิดปรมาณู
ระเบิดร้ายอายล้นดัสตมา เล่น	ใจผีเต้นตามกำหนดลองหตุ
ระเบิดไประเบิดมาไม่มาตุ	ถ้าพลาดผู้คนคงวายตายเปนเชือ
ฝรั่งตายหมายว่าเพราะบ้า เล่น	ก็ไม่เห็นแห่งสังเวชเหตุชนเหลือ

คำว่า ผู้คน ในที่นี้ น่าจะหมายถึง ประชาชนในภูมิภาคที่ประเทศมหาอำนาจนำระเบิดปรมาณูไปทดลองทิ้ง ส่วน ฝรั่ง น่าจะหมายถึงประชาชนพลเมืองของประเทศมหาอำนาจนั้น ๆ ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าเหตุผลที่ทำให้ "นายผี" ไม่เห็นด้วยกับการทดลองระเบิดปรมาณูอีกประการหนึ่ง ก็คือ "นายผี" มีความเห็นว่าการทดลองระเบิดปรมาณูของประเทศมหาอำนาจเป็นการกระทำที่เห็นแก่ตัว มุ่งแต่ประโยชน์ของชาติตนโดยมิได้คำนึงถึงความปลอดภัยของชนชาติอื่นที่อาจจะเกิดขึ้นเพราะการกระทำของตน ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงกล่าวด้วยน้ำเสียงประชดประชันว่า การทดลองระเบิดปรมาณูนี้จะยุติลงได้ก็ต่อเมื่อประเทศมหาอำนาจนั้น ๆ เป็นฝ่ายประสบภัยพิบัติจากการกระทำของตนเอง ดังความในตอนท้ายบทร้อยกรองว่า

ฝรั่งนี้จะบ้าจึงมา เล่น	ลองไม่เห็นแห่งที่ปองว่าลองจบ
ถ้าคนลองถูระเบิดเปนเลิศลบ	คงเลิกคบคะระเปิดเกิดบุญญา ¹

¹ ทัศนี พลจันทร์ "ลองไปลองมา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2489 หลังจากที่ นายปรีดี พนมยงค์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2489 และ พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แทนแล้ว รัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ก็ประกาศยกเลิกภาวะฉุกเฉินและยกเลิกการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ทันที

การยกเลิกการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ มีผลให้หนังสือพิมพ์สยามนิกรนำบทร้อยกรองของ "นายผี" ที่ถูกห้ามตีพิมพ์เมื่อครั้งรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ มาตีพิมพ์ บทร้อยกรองบทแรกที่ปรากฏอยู่ส่ายตาประชาชน คือ บทร้อยกรองชื่อ "สลลู่ เว อมตา วาจา" ซึ่งเขียนขึ้นเพื่อเสียดสีรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ กรณีที่มีการจับกุมคุมขังนักหนังสือพิมพ์และนักการเมืองที่กล่าวโจมตีรัฐบาลในกรณีสวรรคต กล่าวคือ ในวันที่ 20 มิถุนายน 2489 รัฐบาลได้จับกุมนายดำริห์ บัณฑิตศิริ เจ้าของนามปากกา "ครุเหล็ก" ในกรณีเขียนบทความโจมตีรัฐบาลกรณีสวรรคต จับกุม ร.ท.สัมพันธ์ ชันธะวงษ์ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เกียรติศักดิ์ ในข้อหาทกฏในราชอาณาจักร และในวันที่ 4 กรกฎาคม 2489 ก็ดำเนินการจับกุมนายเลียง ไชยกาล นักการเมืองพรรคประชาธิปัตย์ในข้อหาเผยแพร่ข่าวอื้อฉาวให้ร้ายรัฐบาล¹ ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงเขียนบทร้อยกรองชื่อ "สลลู่ เว อมตา วาจา" ขึ้นเพื่อประยัด โดยนำพระพุทธรูปนามกล่าวอ้างว่า "ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย แต่ตัวคนพูดอาจจะตายเพราะการพูดความจริงได้"

บทร้อยกรองชื่อ "สลลู่ เว อมตา วาจา" มีใจความว่า

คำสัตย์นั้นลิเวีย	ไม่ตาย
แต่ว่าผู้พูดวาย	วอดวาย
สับรู้เร่งขยาย	สักแย้
จริงสักพิทักษ์ด้วย	ตั้งนี้มีโฉน

¹ สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 169

แม่พอกโกหกกลั้ว	กลับหัว
หาสตาจค์ไล่ตัว	แต่เข้า
ขยายขยับสับสับตัว	โกงถ่อย
จะพิทักษ์รักเรา	ไปรู้ลลายรมย ¹

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "เรื่องน้ำโจน?" ซึ่งเขียนขึ้นในทำนองยั่วล้อ รัฐบาลกรณีที่มีการประกาศตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่า รัฐบาลได้ติดตามที่ประกาศตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ และ "ตัด" บทร้อยกรองของเขาออก รัฐบาลนั้นก็ดำรงอยู่ในตำแหน่งได้อีกไม่นานเท่าใด "นายผี" ได้อีกตัวอย่างเหตุการณ์สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ประกาศตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง และเจ้าพนักงานการพิมพ์ได้ "ตัด" บทร้อยกรองของเขา ในหนังสือพิมพ์หนึ่งวันอาทิตย์ออกไปมากล่าวอ้างว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์ทำนองนี้ไม่นาน รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงครามก็มีอันต้อง "เผ่น" ไป ดังความว่า

เพื่อนผีหนึ่งน้อย	ใจนัก
หาว่าจอมพลเผด	จิตเพื่อ
จึงเซ็นเซอร์ฝึก	เดียว เผ่น
ผิว่าคุตผีเนื้อ	น้ำโจน ²

และเมื่อมาถึงสมัยรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ เมื่อเจ้าพนักงานการพิมพ์ "ตัด" บทร้อยกรองของเขาได้เพียงฝึกเดียว รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ก็ต้องพ้นตำแหน่งไป เช่นเดียวกับรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม เช่นกัน "นายผี" เขียนโคลงตอนนีไว่ว่า

¹ ฮัศดี พหลจันทร์ "สลัจุ เว อมตา วาจา" โดย นายผี (นายเผ่ง) สยามนิกร 11 กันยายน 2489 หน้า 3

² ฮัศดี พหลจันทร์ "เรื่องน้ำโจน?" โดย นายผี (นายเผ่ง) สยามนิกร 19 กันยายน 2489 หน้า 2

เพื่อนผีหนึ่งนั้น	เก่งนัก
หาว่าผีโผล่เมลอ	พูดเพ้อ
สิ่งเขินเขอร์ผีพิก	เตียวแผ่
ผว่าคุณนี่เน้อ	นำโฉน ¹

น้ำเสียงของ "นายผี" ในโคลงบทนี้จึงเต็มไปด้วยอาการขำล้อ ราวกับจะบอกว่ามันเป็นเรื่องที่ไม่น่าเชื่อแต่มันก็เป็นไปแล้ว คือ ถ้ารัฐบาลใดมาแต่งตั้งบทร้อยกรองของ "นายผี" รัฐบาลนั้นก็คงมีอันเป็นไปทุกรัฐบาล

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งที่ถูกเจ้าพนักงานการพิมพ์สมัยรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ "ตัด" ทั้ง และหนังสือพิมพ์สยามนิกรได้นำมาลงพิมพ์ก็คือ บทร้อยกรองชื่อ "วิธีไหว้เจ้า"

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของบทร้อยกรองบทนี้เปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในสมัยรัฐบาล นายปรีดี พนมยงค์ แล้ว สันนิษฐานว่า "นายผี" มีเจตนาจะเขียนบทร้อยกรองบทนี้ขึ้นเพื่อโจมตี "เจ้านาย" พระองค์ใดพระองค์หนึ่งในสมัยนั้น เนื่องจาก เมื่อเกิดกรณีสวรรคตขึ้น "เจ้านาย" หลายพระองค์ ได้ประทานสัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ถึงสาเหตุแห่งการสวรรคต บางพระองค์ประทานสัมภาษณ์ในลักษณะที่เป็นกลาง คือ ไม่ทรงแสดงความคิดเห็นส่วนพระองค์ แต่บางพระองค์ก็ทรงแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่ชวนให้เชื่อว่าทรงทราบเรื่องทุกอย่างดี เพราะใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาททั้ง ๆ ที่ความจริงมิได้เป็นเช่นนั้น² ฉะนั้น "นายผี" จึงมีความเห็นว่า "เจ้า" ประเภทหลังนี้เป็น "เจ้าเลี้ยว" ที่ไม่สมควรจะให้ความเคารพนับถือ ดังเนื้อความตอนหนึ่งว่า

¹ อัสนี พลจันทร์ "เรื่องนำโฉน?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 19 กันยายน 2489 หน้า 2

² สยามนิกร 9 มิถุนายน 2489 - 22 สิงหาคม 2489

เห็นจ้าวสักไหว้จ๋ง	เสียรคณิง
เจ้าเจ็ดเจ็ดข่า	ปอบไหว
จ้าวเสี้ยวเกี้ยวเอ็ดฮิง	คุดอ้อ
เฮียนระอาบ้ำไบ	บัดลี ¹

ความคิดเห็นของ "นายผี" เกี่ยวกับความประหลาดของพวก "เจ้า" นี้ได้ปรากฏอีกครั้งหนึ่งในบทร้อยกรองชื่อ "หิตกับหิต" ซึ่งเขียนขึ้นหลังโคลงชื่อ "วิธีไหว้จ้าว" 1 เดือน

โคลงชื่อ "หิตกับหิต" มีเนื้อหาโจมตี "เจ้านาย" ที่ "นายผี" มีความเห็นว่าเป็นพวก "ล่อหลอ" และพวก "เย่อหยิ่ง" "นายผี" ขนานนาม "เจ้า" ทั้ง 2 จำพวกนี้ไว้ว่า "เจ้าเสี้ยว" ทั้งนี้โดยนำไปเปรียบเทียบกับ "เต้าเสี้ยว" ซึ่งเป็นเครื่องปรุงรสอาหารชนิดหนึ่ง ดังความว่า

จ้าวมีล่องพวกเพียง	ล่องพันธุ์
พวกหนึ่งล่อหลอเปน	ที่ตั้ง
พวกหนึ่งเย่อหยิ่งชน	ท้าวโย่ง
จักเรียกจ้าวเสี้ยวทั้ง	คู่ควร
เต้าเสี้ยวกินกับข้าว	ขบขัน อยู่อา
แต่ว่าจ้าวเสี้ยวมวน	หมั่นไล่
เต้าเสี้ยวคาบเคี้ยวมัน	ดลิต ประโยชน์แะ
เจ็บแต่จ้าวเสี้ยวให้	หิตคณ ²

¹ ทัศนี พลจันทร์ "วิธีไหว้จ้าว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 22 กันยายน 2489 หน้า 3

² ทัศนี พลจันทร์ "หิตกับหิต" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 28 ตุลาคม 2489 หน้า 3

จะเห็นว่า "นายผี" เล่นเสียง "หิด" ในคำว่า "หิด" กับ "หิด" กล่าวคือ "นายผี" เห็นว่า "เต้าเจี้ยว" นั้นเป็น "หิด" คือมีประโยชน์ แต่ "เจ้าเจี้ยว" เป็น "หิด" คือ นอกจากจะไม่มีประโยชน์แล้วยังมีโทษอีกด้วย เนื่องจาก "หิด" เป็นโรคติดต่อชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นตามผิวหนัง และมีอาการคัน

เมื่อ "นายผี" เห็นว่า "เจ้า" 2 คำพวกนี้ "นายผี" เรียกว่า "เจ้าเจี้ยว" เป็นพวกที่ไม่มีประโยชน์ และยังอาจก่อโทษด้วยการ "แพร่เชื้อ" หรือความไม่เต็มใจงานทั้งหลายไปสู่ผู้สมาคมด้วยได้เช่นนี้ "นายผี" จึงมีความเห็นว่า ควรที่จะกำจัด "เจ้า" พวกนี้ให้หมดไปเสีย ดังข้อความว่า

สิ่งไรสิ่งหิดให้	ควรหา
แต่สิ่งสิ่งหิดหัน	ห่างไว้
หิดเบียนจะเยียวยา	ย่อมยาก อยู่แ
ควรขจัดตนเค้าให้	สิบหาย ¹

อย่างไรก็ดี "นายผี" ก็ได้บอกว่า วิธี "ขจัดตนเค้าให้ สิบหาย" นั้นควรจะกระทำอย่างไรจะนั้น จึงมองทัศนะในเรื่องเจ้านายซึ่งเป็นเชื้อพระวงศ์ของ "นายผี" ได้ไม่ชัดเจนนัก แต่พอจะเข้าใจว่า "นายผี" เห็นว่าเจ้านายบางพระองค์วางพระองค์ไม่ถูกต้อง

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "แต่พระเจ้า" บทร้อยกรองบทนี้เข้าใจว่า "นายผี" จะตั้งขึ้นเพื่อให้กำลังใจแก่ นายปรีดี พนมยงค์ ที่ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไป เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2489 กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่าเหตุที่ นายปรีดี พนมยงค์ ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปนั้นเป็นเพราะ นายปรีดี พนมยงค์ ใจคนไม่เป็น ฉะนั้น แม้จะมีโครงการอะไรดี ๆ ก็ไม่สัมฤทธิ์ผลเนื่องจากพรรคพวกทำเสียหายหมด

¹ ทัศนี พลจันทร์ "หิดกับหิด" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 28 ตุลาคม 2489

โครงการ เบนแก้วก่อง	เกินข่ม
แต่วิธีการ เก	ลุดแก๊
เล่นลุ่มน เลื่องพาส่ม	เลียบลุด เลียงฮา
เล่นศิษยชบหน้าแพ	พ่ายเขา ¹

ฉะนั้น "นายผี" จึงให้กำส้งใจนายปรีดี พนมยงค์ ว่า นายปรีดี พนมยงค์ สามารถที่จะกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้อีกครั้งหนึ่ง ถ้าหากนายปรีดี พนมยงค์ จะปรับปรุงตัวเสียใหม่ สิ่งที "นายผี" แนะนำให้นายปรีดี พนมยงค์ปรับปรุงก็คือ เลือกใช้คนที่ดี เลือกวิธีดำเนินการที่ดี และให้ยุติความเป็นคนหูเบา เชื่อคำยอกยอปอขึ้นเสีย ดังข้อความว่า

ครองใจจ้าวรัสแล้ว	จักเรื่อง ใหม่ฮา
รู้เลือกสมุนมวลาฮา	เอกใช้
รู้เลือกวิธีประเทือง	ทำชอบ
ไว้อื้อยันไว้ให้	ศิษย์เห็น
คำขมก้อว่าเชื้อ	ราเห็ด
คำที่บูแวงแป	บูดเปรี้ยว
คำใครดัดตามเพ็ด	ไฟจุ่ม
คำอุ่เดือนอุ้เบี้ยว	บูดหาย ²

เนื้อความในโคลงบทนี้แสดงให้เห็นว่า "นายผี" มีความนับถือเลื่อมใสในนายปรีดี พนมยงค์ มากดังจะเห็นได้ว่า "นายผี" มิได้ตำหนิติเตียนความผิดพลาดในด้านการบริหารของนายปรีดี พนมยงค์ เลย หากแต่ติเตียนเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น เรื่องการใช้อคนไม่เป็น และเรื่องลักษณะนิสัยที่ "นายผี" เห็นว่าเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขได้ ทั้งยังแสดงความหวังที่จะได้เห็นนายปรีดี พนมยงค์ กลับมาบริหารประเทศในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกวาระหนึ่งด้วย

¹ วัคณี พลจันทร์ "แต่พระเจ้าว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 26 กันยายน 2489

ในเดือนพฤศจิกายน 2489 "นายผี" ได้เขียนบทร้อยกรองชื่อ "คนกับกระต่าย" ขึ้น
บทร้อยกรองบทนี้จะมีความอย่างไรไม่ทราบแน่ชัด แต่จากเหตุการณ์แวดล้อมในขณะนั้นทำให้สันนิษฐาน
ว่า "นายผี" น่าจะเขียนบทร้อยกรองบทนี้ขึ้น เพื่อโจมตีพฤติการณ์การที่ไม่ยินยอมให้ผ่านร่างพระราชบัญญัติ
ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์

โคลงชื่อ "คนกับกระต่าย" มีใจความว่า

ดูใต้โล่งสว่าง แวัน	อาวรณ์
ดูแผ่นดินสับสนแสง	มืดเศร้า
แสนดวงดับทึบกร	กลอยกว่า กี่ฤา
มืดกว่ามืด เมื่อ เข้า	ข้ายบรรพ์
นิลสามภพมืดพัน	แสงภา ฤมาตเฮย
โล่งสว่างปัญญาสรรพ	ส่องโล่ง
ตรงเดียวมืดมนท้อ	นุภาพ เพื่อแอ
สุดส่องสว่างได้ด้วย	สง่า ¹

ความมีตมที่ "นายผี" กล่าวถึงในโคลงบทนี้ น่าจะเป็นความเปรียบเทียบที่หมายถึงความ
มีตมของสภาพบ้านเมืองในขณะนั้น ซึ่งได้แก่ ความมีตมในกรณีการที่รัฐบาลไม่ล้ามารถสละคลาย
ได้ รัฐบาลไม่ล้ามารถขจัดปัญหาความยากจนของประชาชนได้ ประชาชนยังคงอดอยากขาดแคลน เครื่อง
อุปโภคบริโภคอยู่เช่นเดิม และความมีตมทางการเมืองอันเกิดความแตกแยกในคณะรัฐบาล² อย่างไร
ก็ดี "นายผี" ยังมีความเห็นว่า ความมีตมเหล่านี้เป็นสิ่งที่ยังพอทนได้ ถ้าหากว่าผู้ปกครองยังคงมี
"ความสว่างไสวทางปัญญา" อยู่บ้าง แต่เมื่อเกิดกรณีพิพาทที่ไม่ยินยอมให้ผ่านพระราชบัญญัติยกเลิก

¹ อักขร พดสันทร "คนกับกระต่าย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

11 พฤศจิกายน 2489 หน้า 3

² สิริธรรณ์ เรื่องวงจรการ ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 177

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ "นายผี" ซึ่งมีความเห็นว่า "ความล่าช้าไร้ทางปฏิบัติ" ที่เคยมีอยู่บ้างนั้นได้ดับสิ้นหายไปเสียแล้ว ฉะนั้น ต่อไปนี้บ้านเมืองก็จะมีแต่ความผืนผืนของการโดยตลอด

ในเดือนธันวาคม "นายผี" ได้เขียนโคลงชื่อ "หัดเสียใหม่ดีกว่า" เพื่อโจมตีรัฐบาลพลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ กรณีย์ที่ไม่สามารถแก้ปัญหาความอดอยากของราษฎร และไม่สามารพหามาตรการป้องกันการค้าสลอบขนข้าวออกนอกประเทศได้ กล่าวคือ หลังจากที่มีรัฐบาลไทยได้ลงนามร่วมกับรัฐบาลอังกฤษในสัญญา "ความตกลงสัมบูรณ์แบบเพื่อเลิกสถานะสงครามระหว่างประเทศไทยกับบริเตนและอินเดีย" ในวันที่ 1 มกราคม 2488 แล้ว รัฐบาลก็มีภาระที่จะต้องจัดส่งข้าวจำนวน 1.5 ล้านตันในแง่องค์การที่รัฐบาลอังกฤษระบุโดยไม่คิดมูลค่าแต่อย่างใด¹ การที่ต้องจัดส่งข้าวให้แก่อังกฤษเป็นจำนวนมากเช่นนี้ทำให้รัฐบาลต้องบังคับซื้อข้าวจากพ่อค้า² ซึ่งผลให้ข้าวที่เหลืออยู่มีราคาสูงขึ้น ประกอบกับในขณะนั้นตลาดต่างประเทศกำลังต้องการข้าวเป็นจำนวนมาก พ่อค้าจึงได้ลักลอบนำข้าวภายในประเทศส่งออกนอก³ ทำให้เกิดขาดแคลนข้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะในต่างจังหวัดราษฎรต้องประสบกับความขาดแคลนถึงขั้นต้องขูดกลอย⁴ หรือรากไม้⁵ บริโภคต่างข้าว และในบางแห่งก็ขาดแคลนถึงขนาดไม่มีแม้แต่กลอยจะบริโภค⁶ ดังที่ "นายผี" ได้กล่าวไว้ในโคลงชื่อ "หัดเสียใหม่ดีกว่า" ว่า

¹ รอง ศยามานนท์ ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ หน้า 234 - 246

² "บังคับซื้อข้าวพันธุ์ดีเด็ดขาดใน 24 จังหวัด" สยามนิกร 31 สิงหาคม 2489 หน้า 1, 4

³ สิริธน์ เรื่องข้าวสาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 173

⁴ "ข้าวระยองต้องกินกลอยต่างข้าว" สยามนิกร 17 กันยายน 2489 หน้า 1, 4 และ "ผู้แทนอุทัยว่า เมืองข้าวต้องกินกลอย" สยามนิกร 21 กันยายน 2489 หน้า 1

⁵ "จะเดินขบวนกรณีไม่มีข้าวกิน ราษฎรปักไม้ไผ่ล้อมร้านสำหรี บ้างแห่งขูดรากไม้กิน รากข้าวสารรังขึ้นราวกับพลู" สยามนิกร 18 กันยายน 2489 หน้า 1, 4

⁶ "โทรเลขเรียกหัวข้าหลวงประจำบ ราษฎรไม่มีอาหารแม้แต่กลอย" สยามนิกร 12 กันยายน 2489 หน้า 1, 8

วางหมอดข้าวก่อ	เขื่องมา
แถมกับแถมบุปลา	เปิดเนื้อ
มันเผือกเลือกซุดหา	หวั่วเลียบ ล่ำราญแอ
เล่นสนุกทุกเชื้อ	ที่ร้อนฤาเห็น
เกิดแล้งกับร่อยแล้ว	เหลือเกลื่อ
กินประกอบกับข้าวเชื้อ	คอบกล้ำ
<u>เกิดแล้งร่อยข้าวเมื่อ</u>	<u>เมืองป่า</u>
<u>มันเผือกกลอยเก็บข้าว</u>	<u>เล็พแล้ว เลยลรวล</u>
<u>แม่แล้งแห้งผากพื้น</u>	<u>พสุธา</u>
<u>มันเผือกกลอยกสับหา</u>	<u>ไปไปได้</u>
คนตายแต่ควายนา	คู่ขเล็พ เกลียงแอ
โหยบหัดกินหญ้าให้	เหี่ยวท้อง เหลือน

เมื่อรัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาความขาดแคลนและไม่สามารถหามาตรการป้องกันการ
ชนข้าวส่งออกนอกได้เช่นนี้ "นายผี" จึงประพันธ์ให้คนหัดกินหญ้าแทนควายเสีย เพื่อที่จะได้ไม่ต้อง
อดตาย ดังเนื้อความในตอนท้ายบทว่า

ลูกคนกินข้าวแต่	ควายนม
ลูกแห่งอดนมล้ม	เล็พหญ้า
กินหญ้าย่อมกินนม	สับจอด เคยเฮย
ข้าวลูกควายล้ำหน้า	ขดน้ำแกงโจน
ควายหัดหุงข้าวก่อ	เกี้ยวกัน
<u>คนหัดกินเกลี้ยงดิน</u>	<u>ตั้งปี</u>
<u>ข้าวสารสับล้านปี</u>	<u>โบนออก</u>
<u>ควายอด-คนฮัมปรี</u>	<u>แปะท้องทุกขโจน¹</u>

¹ วัคณี พลจันทร์ "หัดเสียใหม่ดีกว่า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

เดือนมกราคม 2490 "นายผี" เขียนโคลงชื่อ "ฟังผิด" ขึ้นโจมตีรัฐบาลว่า รัฐบาลไม่
ทำตัวเป็นที่พึ่งของราษฎรในยามเดือดร้อน เพราะบุคคลในคณะรัฐบาลมีความละโมภมุ่งหวังแต่จะ
กอบโกยผลประโยชน์เข้าตัว ดังข้อความว่า

ตั้งหน้าตั้งตาแต่	ได้มว้าง
ชิงบ่เหลียวหลังโดย	ควดเหล้า
มีนลากออบใจจาง	ใจโลภ ฤาพ่อ
อินย้วยอ้ออ้อ	ไปเหียน ¹

ความคิดเห็นของ "นายผี" เรื่องความละโมภของผู้ปกครองประเทศนี้ นอกจากจะปรากฏ
ในบทร้อยกรองดังกล่าวแล้ว ยังปรากฏในบทความสั้น ๆ เรื่อง "ความสุจริตของผู้ปกครองที่ลงพิมพ์ใน
หนังสือสยามนิกร ฉบับวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2490 ด้วย ดังมีความตอนหนึ่งว่า

ในยามบ้านเมืองเดือดร้อน เช่น ระยะเวลาหลังสงคราม ถ้าบุคคลมีความโลภหวังแต่
จะกอบโกยผลประโยชน์ โดยไม่เหลียวแลถึงความเดือดร้อนของผู้อื่น ความเดือดร้อนของ
ผู้อื่นนั้นก็จะมีอย่างสาหัส ... ผู้ปกครองบางคนมีความจำเป็นบีบบังคับหรือเข้าใจให้กระทำการ
ไม่สุจริต เช่น ข้าราชการผู้น้อยที่มีรายได้แต่เงินเดือนทางเดียวในปัจจุบัน แต่ผู้ปกครอง
บางคนไม่มีความจำเป็นอะไรเลย แต่ทนสุจริตอยู่ไม่ได้ เช่น พวกรัฐมนตรี ทั้งนี้เพราะ
ลากเท่านั้นเข้าใจ²

¹ อัศนี พลจันทร "ฟังผิด" โดย (นามแฝง) สยามนิกร 6 มกราคม 2490

² อัศนี พลจันทร "ความสุจริตของผู้ปกครอง" โดย สายฟ้า (นามแฝง) สยามนิกร
20 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 2

* บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "ล่างเออย่าเลย" บทร้อยกรองบทนี้
เขียนขึ้นเพื่อโต้ตอบบทร้อยกรองชื่อ "คำวอนของนายล่าง"¹ ที่เขียนมาเรียกร้องให้ "นายผี"
เขียนบทร้อยกรองต่อสู้กับความมอญธรรมในสังคมต่อไป แต่ "นายผี" กลับตอบในทำนอง
เสียดสีคณะรัฐบาลว่า ไร้ประโยชน์ที่จะต่อสู้หรือต่อต้านความไม่สามงามต่อไป เนื่องจาก
บุคคลที่กระทำความไม่ดีไม่งามมอญในขณะนั้นล้วนแต่เป็นพวก "หน้าด่าน" ที่ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี
หวังแต่จะกอบโกยผลประโยชน์เท่านั้น ฉะนั้น วิธีที่จะต่อต้านพวก "หน้าด่าน" ก็คือเฉยเสียเท่านั้น
"นายผี" เขียนโคลงบทนี้ไว้ว่า

ไม่รู้ผิดรู้ชอบ	รับเอา
ทำผิดเที่ยวทำเดา	ดูจื้อ
<u>เขียนบ้ายถ่ายเทกระเป๋</u>	<u>ถ่เปี่ยม</u>
ป่ายป่นถวิลถวิลยื้อ	ยุ่งแล้ว เหลือคณิง
ผิดลัคมคว่ำจ้อง	จะหนี
ล่างลิกดแก้บ่วงปี	คำจปล้น
ล่างเออย่ามัวมี	มานะ
สู้ศึกหน้าด่านตัน	พ่ายด้วย เดชเฉย ²

¹ หลวงบุญฆะมานพพานิชย์ "คำวอนของนายล่าง" โดย นายล่าง (นามแฝง)

สยามนิกร 5 มกราคม 2490 หน้า 2

² วัศณี พลจันทร์ "ล่างเออย่าเลย !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

19 มกราคม 2490 หน้า 3

ข้อความว่า เปียงบ้ายถ้ายเทกระเป๋ ในที่นี้จะหมายถึง กระดี่ล่มาฮักล่กา
ผู้แทนราษฎรนำข้าว เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ในการกลีกรรม เช่น จอบ เสียม ที่รัฐบาล
มอบให้ไปแจกจ่ายประชาชนในจังหวัดของตน ไปจำหน่ายแก่พ่อค้าคนกลางและนำเงินที่ได้
จากการจำหน่ายสิ่งของ เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวทำให้ราษฎรต้องประสบกับความขาดแคลน
และกลีกรต้องซื้อเครื่องมือในการเกษตรด้วยราคาสูง¹ ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงประณาม
นักการเมืองเหล่านั้นด้วยถ้อยคำรุนแรง

ความประพฤติแบบ "เปียงบ้ายถ้ายเทกระเป๋" ของล่มาฮักล่กาผู้แทนราษฎรนี้
ได้ดำเนินต่อเนื่องกันมาจนถึงปลายสมัยรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ จนนั้น
ในบทร้อยกรองชื่อ "เงิน ! เงิน ! เงิน !" "นายผี" จึงได้นำเรื่องการทุจริตเหล่านี้มากล่าว
ถึงอีกครั้งหนึ่ง แต่ในครั้งนี้ "นายผี" เน้นถึงกรณีการทุจริตการแลกธนบัตร เป็นเรื่องสำคัญ
กล่าวคือ เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศไทยมีธนบัตรหมุนเวียนอยู่ในประเทศ
หลายประเภท รัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ มีความต้องการจะปรับมาตรฐาน
ธนบัตรเสียใหม่ จึงดำเนินการรับแลกธนบัตรเก่าจากประชาชน ในการนี้ผู้แทนราษฎรได้ขอสิทธิ
ในการนำธนบัตรจากคลังไปให้ราษฎรแลก แต่ผลปรากฏว่าธนบัตรเก่าที่รัฐบาลเรียกเก็บก็ไม่ได้คืน
และธนบัตรใหม่ก็มอบให้ล่มาฮักล่กาผู้แทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลไปก็สูญ เนื่องจากผู้แทนราษฎร
ไม่นำเงินเหล่านั้นมาส่งคืนคลัง²

"นายผี" เขียนโคลงชื่อ "เงิน ! เงิน !" ไว้ว่า

เงิน เงิน อย่าโง่ด้วย	เงินดี
ซื้อถูกขายแพงทวิ	ว่าโก
ถกแลกแต่กองก็	มิขาด
เพื่อพวกคั้งโคลงโอ	อาจอ้าง ออกขาย

¹ ลีรัตนี เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 175 - 176

² ด. หน้า 176

ของหวานมันไม่เข้า	ยวนมัน
มันชอบกินหนอนกัน	ก็ให้
ยื่นหนอนเฟื่อง เบาะหยัน	หยาวย่อง อยู่แธ
เออโลกเรานี้ใกล้	เกือบแล้ว หลุมอบาย ¹

ข้อความว่า ซื้อถูกขายแพงทว่า ว่าโก๋ ในโคลงบทแรกทำให้สันนิษฐานว่า "นายผี" น่าจะหมายถึงกรณีที่ลัทธิลัทธิแทนราษฎร นำ เครื่องนุ่งห่ม จอบ เสียม ไปขายแก่พ่อค้า ในราคาถูก แล้วพ่อค้าก็นำมาขายในราคาแพง โคลงบทนี้จึงเป็นการโจมตีลัทธิลัทธิแทนราษฎร และพวกพ่อค้า

ส่วนในโคลงบทที่สองนั้น สันนิษฐานว่า น่าจะโจมตีรัฐบาล ซึ่งเกิดจากข้อความที่ว่า มันชอบกินหนอนกัน ก็ให้ ซึ่งอาจตีความได้ว่า "นายผี" เจตนาจะกล่าวว่า รัฐบาลก็ทราบอยู่ว่า ลัทธิลัทธิแทนราษฎรฝ่ายรัฐบาลนั้นมีความประพฤติเหลวแหลกในเรื่องทุจริต เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องมือเกษตรกรรมเพียงไร แต่ทั้ง ๆ ที่ทราบรัฐบาลก็ยังยินดีที่จะมอบธนบัตรซึ่งเป็น สิ่งเข้ายวนใจให้ผู้แทนราษฎรนำไปรับแจกจากประชาชนอีก ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงกล่าวว่า โลกกำลังเข้าใกล้ "หลุมอบาย" มากเข้าทุกขณะแล้ว

"เมื่อพวงดอกไม้โรย" เป็นบทร้อยกรองที่เขียนขึ้นเมื่อเดือนมกราคม 2490 อันเป็นช่วง เวลาหลัง เหตุการณ์รัฐบาลหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ช่นะคะแนนเสียงร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณกระทรวงมหาดไทยไม่นานจึงสันนิษฐานว่า บทร้อยกรองบทนี้น่าจะมีที่มาจากเหตุการณ์ ในครั้งนี้ กล่าวคือ เมื่อพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ นำคณะรัฐบาลเข้าเล่นอรรถพระราชนิพนธ์ งบประมาณแผ่นดินแก่สภาผู้แทนราษฎรนั้น รัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ได้ตั้งงบใช้จ่าย

¹ อัศนี พลจันทร "เงิน ! เงิน !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 24 : 14

ในการพิมพ์ใบปลิวโฆษณาคำสั่งกระทรวงมหาดไทยชักชวนไม่ให้เชื่อคำโฆษณาของ
พรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านรัฐบาลเมื่อคราวหาเสียงเลือกตั้งในเดือนสิงหาคม 2489
ไว้ด้วย การตั้งงบประมาณรายจ่ายนี้ไว้ในงบประมาณกระทรวงมหาดไทย ทำให้พรรคประชาธิปัตย์
อภิปรายโจมตีอย่างรุนแรง พร้อมทั้งเสนอให้ยกเลิกเสีย แต่รัฐบาลไม่ยอมและเมื่อมีการลงคะแนน
เสียงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายที่สนับสนุนรัฐบาลซึ่งมีจำนวนมากก็ลงคะแนนให้รัฐบาลชนะไป¹

โคลง "เมื่อพวงดอกไม้โรย" มีความว่า

ฉวนหน้าชั่วช้า	สันใด กิด
หลงว่าเบญตโป	เป็นบ้า
เพื่อนชัศหัตถานโดน	นิกรโกรธ
เก้งว่ากูนี้้อ	เอกแท้ใคร เข็ม
เขากักว่าชั่วทั้ง	เถดเกลอ
การประจบแม่เจอ	โศกบ้าง
แต่สิ่งที่ชั่วเธอ	ทำสัก กระจายแธ
กลับว่าเขาชั้ก้าง	ก่อร้าย ธิยา
มาลัยกุหลาบร้อย	เรียบฉม
ส่วยสตรลักสันตม	ฉิตต์ตัน
มาลัยกุลาบรมย	ยามร่วง
เขาบ่มเขยขึ้น	กลับช้า เจาโรย ²

¹ เขมสรณ์ (นามแฝง) "อย่าพะยักพะเิดจนเกินไป" สยามนิกร 17 มกราคม 2490
หน้า 3, 4

² อัศนี พลจันทร "เมื่อพวงดอกไม้โรย" โดยนายผี (นามแฝง) สยามนิกร
12 มกราคม 2490 หน้า 2

เมื่อพิจารณา เนื้อความในโคลงบทนี้ประกอบกับ เหตุการณ์ขึ้นที่รัฐบาลเล่นแร่
พระราชบัญญัติในสภาผู้แทนราษฎรแล้วอาจตีความได้ว่า

คำ ทำชั่วช้า ของ "นายผี" น่าจะหมายถึง เหตุการณ์เมื่อครั้งที่นายปรีดี พนมยงค์
ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้ใช้งบประมาณแผ่นดินจำนวน 3 หมื่นบาท ในการพิมพ์ใบปลิว
โฆษณาคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ชักจูงและชี้แจงมิให้ราษฎรหลง เชื่อคำโฆษณาของพรรคประชาธิปัตย์
เมื่อคราวหาเสียงเลือกตั้งเดือนสิงหาคม 2489 ซึ่งคำสั่งกระทรวงมหาดไทยนี้เป็นที่รู้จักกันดีในนาม
ของ "คำสั่งโบว์ดำ"

หลงว่า เป็นดี น่าจะเป็นอาการของรัฐบาลและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคสหชีพ และ
พรรคแนวรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นพรรครัฐบาล กล่าวคือ รัฐบาล "หลงว่า เป็นดี" เพราะได้ตั้งงบประมาณ
ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ใบปลิวโฆษณาไว้ในงบประมาณกระทรวงมหาดไทยที่น่า สันต่อสภาผู้แทนราษฎร
ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล "หลงว่า เป็นดี" เพราะลงมติรับหลักการ

เพื่อนซัดหัดทาน น่าจะหมายถึง พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านที่ได้อภิปรายโจมตี
รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ว่านำงบประมาณแผ่นดินไปใช้โดยมิชอบ และได้คัดค้านร่างพระราชบัญญัติ
นี้อย่างรุนแรง

เขาคักว่าชั่ว ในที่นี้อาจจะหมายถึง บุคคลโดยทั่วไป เพราะหลังจากที่รัฐบาลได้รับชัยชนะ
ในครั้งแล้ว ก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ทางหน้าหนังสือพิมพ์อย่างกว้างขวางในเชิงตำหนิติเตียน
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรครัฐบาลว่าเป็น "สมาชิกฝ่ายพะยักพะเปิด"¹ ซึ่งคอยแต่ประจบสอพลอ
รัฐบาลโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง

¹ เขมสรณ์ โธ (นามแฝง) "อย่าพะยักพะเปิดจนเกินไป" สยามนิกร 17 มกราคม 2490

โยก น่าจะหมายถึง ทรัพย์สินเงินทองที่เป็นเงินอุดหนุนพรรค ดังจะเห็นได้จาก ข้อเขียนของผู้ใช้นามแฝงว่า "เขมสรุโณ" ที่ว่า "จะสนับสนุนก็ควรสนับสนุนเฉพาะเรื่องที่เห็นว่าพอจะบำรุงราษฎรเป็นส่วนใหญ่ อย่าถือพรรคเอาพรรคเรา และอย่าถือว่าการที่ได้เป็นผู้แทนเป็นเพราะเงินอุดหนุนของท่านโน้นท่านนี้..."¹

ฉะนั้นการที่ "นายผี" ต้องการสั่งก็คือ การหักทวงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่าย รัฐบาลยุติการกระทำในลักษณะ "ประจบสอพลอ" เสีย เพราะการกระทำเช่นนั้นอาจจะ นำโยกกลับมาให้บ้างแต่ไม่คุ้มกับการเสียชื่อเสียง ด้วยเหตุนี้ "มาลัยกุลลาบ" ที่ "นายผี" นำมากล่าวไว้ในบทสุดท้ายจึงเป็นอุปมาอุปมัย "มาลัยกุลลาบลอต" ก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในยามนี้ ซึ่งเป็นที่นิยมชมชอบของผู้ที่จะหวังประโยชน์อย่างถึง แต่เมื่อใดที่ผู้แทนราษฎรเหล่านี้ สิ้นอำนาจ ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก ก็เปรียบได้กับ "มาลัยกุลลาบร่วง" ที่ไม่ เป็นที่ต้องการของผู้ใดอีก

* โคลงบทต่อมาคือ โคลงชื่อ "จะทำอย่างไรดี ?" เป็นบทวิจารณ์นโยบายแก้ปัญห เศรษฐกิจของรัฐบาลโดยการซื้อสินค้าราคาแพงมาจากหน่วยในราคาถูกกว่าเป็นการ "ขายชาติ" เพราะจะทำให้เศรษฐกิจของชาติล่มจมดังความว่า

ผีล่าง เล่าวภาพเพียง	ผีล่าง
โย่เข่นชนล้าอาจ	อวตบ้า
ตกรับระดับกลาง	กระหม่อม
ความคิดติดตันว้า	วันทั้งไทยสถาน

¹ เขมสรุโณ (นามแฝง) "อย่าพะยักพะเปิดจนเกินไป" สยามนิกร 17 มกราคม 2490 หน้า 3, 4

แก้กระเศรฐฐิกแก้	กึ่งบอ
ซื้อถูกขายแพงพอ	พูดได้
ซื้อแพงถูกขายขอ	ขายชำดี
กลคำลัศร์เศรฐฐิกกลั	จักแก้กาง เกง ¹

ผู้ที่ "นายผี" กล่าวว่าเป็น "ชนล้าอาวอวตบ้า" ที่มี "ตึกรประดับกลางกระหม่อม" นั้นน่าจะหมายถึง ดร.ทองเปลว ชลภูมิ รัฐมนตรีร่วมคณะรัฐบาลที่เป็นผู้เสนอให้รัฐบาล จัดตั้ง องค์การสหราชอาณาจักรขึ้นเพื่อจัดหาสินค้าประเภทเครื่องอุปโภค บริโภคมาจำหน่าย ให้ประชาชนในราคาถูกกว่าท้องตลาด องค์การนี้จัดตั้ง เมื่อเดือนธันวาคม 2489 โดยรัฐบาล ให้เงินอุดหนุนจำนวน 50 ล้านบาท² แต่ผลที่ได้รับก็คือ รัฐบาลขาดทุนและอาหารที่มีราคา แพงขึ้นตามลำดับ³ ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงมีความเห็นว่าการแก้ปัญหาเศรฐฐิกด้วยวิธีนี้ เป็นการทำให้ชาติล่มจม

โคลงอีกบทหนึ่งที่เขียนขึ้น ในเดือนเดียวกันนี้ คือ โคลงชื่อ "หวยรัฐหวยราชยุทธ" ซึ่งมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์นโยบายแก้ปัญหา เศรษฐกิจของรัฐบาลด้วยวิธีออกสลากกินแบ่ง โดยกล่าวว่า การกระทำของรัฐบาลเป็นการฆ่าประชาชนทางอ้อม ดังปรากฏเนื้อความว่า

จะซื้อล็อตเตอรี่แล้ว	รัฐสราญ เล่นรา
หวยเถื่อนรัฐบาลทอย	แทบขว้า
หวยเถื่อนขาดทุนบาน	เออเปื้อ
หวยรัฐเองปล้ำแล้ว	รู้มรว

¹ อดิ พงษ์นทร "จะทำอย่างไรดี ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

26 มกราคม 2490 หน้า 3

² สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 174

³ "องค์การสหราชอาณาจักรกับหมู" สยามนิกร 26 มกราคม 2490 หน้า 2

การพนันอย่างหนึ่งนั้น	พุทธพจน์
ห้ามหากขิมมือหอย	ฉกยื้อ
หมู เป็ด ไก่ ซ้ำงมด	โคตรมุ้ง ประหารแอ
แบกบาปตางสื้อตั้ง	ต่างโชน
ชวนชนชนเปี้ยกุ่ม	กกาจร รสีรา
กุ่มบรูแรงโต	เรื้อยด้วย
กุ่มจนบ่นบับอ	เปื้อนจริต
จำรัสรัฐม้วยลวัน	เหล่านา ¹

ขณะที่เขียนโคลงบทนี้ เป็นระยะที่รัฐบาลกำลังปราบหอย เตือนหรือปลากินรวบอย่าง
จริงจัง แต่ขณะเดียวกัน นายชาติ เกษรฐิต เจ้าพนักงานกองปลากินแบ่งรัฐบาล ก็ได้ให้
สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่าทางกองปลากินแบ่งรัฐบาลจะออกปลากินกวตติเคตะอีกงวดหนึ่ง เป็นจำนวน
6 แล่นฉบับ² ฉะนั้น "นายผี" จึงโจมตีนโยบายหารายได้เข้ารัฐของรัฐบาลด้วยวิธีการออก
ปลากินแบ่งว่า เป็นการชักชวนให้ประชาชนหมกมุ่นอยู่กับการพนัน ซึ่งเป็นนโยบายอย่างหนึ่ง และ
ยังเป็นการซ้ำประชาชนทางอ้อมด้วย เพราะประชาชนได้เงินทองมาเท่าไรก็จะนำมาซื้อ
ปลากินแบ่งรัฐบาลและตั้งความหวังไว้ตามแทบจะเสียชีวิตไปตาม ๆ กัน

¹ อดิ พงษ์นักร "ทวยรัฐกับหอยราชบุตร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร
27 มกราคม 2490 หน้า 4

² "ปลากินกวตติเคตะ 3 บาท ผู้ซื้ออาจถูกวางรัง 2 ครั้ง" สยามนิกร
23 มกราคม 2490 หน้า 1

ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์การดำเนินการนโยบายของรัฐบาลที่
ปลดข้าราชการระดับสูงที่มีอายุมากด้วยเหตุผลว่า เป็นข้าราชการที่ชราภาพและไม่มี
ความก้าวหน้าพร้อมกันนั้นก็บรรจุข้าราชการรุ่นใหม่ที่ไม่มีความชำนาญงาน เข้าไปแทน¹
เป็นข่าวที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางทั้งในระดับชาวบ้านและระดับชาติ
กล่าวคือในระดับชาวบ้านหนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวและบทความแสดงทัศนะคัดค้านติดต่อกัน
หลายฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์สยามนิกร ได้ตีพิมพ์บทความชื่อ "ความจริงที่เราไม่ยอมรับ"
โจมตีรัฐบาลโดยกล่าวว่าการกระทำเช่นนั้นเป็น "ความผิดพลาดอย่างฉกรรจ์" ส่วนระดับชาติ
นั้นพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านในขณะนั้นได้ถือเอา เรื่องการโยกย้ายข้าราชการ
โดยไม่ยอวธรรมา เป็นเหตุในการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลด้วย² เกี่ยวกับเรื่องนี้
"นายผี" ได้แสดงทัศนะคัดค้านไว้ในโคลงชื่อ "ชั่วตัวอย่างไร" ดังข้อความว่า

จะถอดคนชั่วทั้ง	ทั้งหมด
เปลี่ยนแต่คนดีดัง	เด่นฟ้า
คิดพลงไฟลมือปลก	อย่างแปลก
สปลิตเปลี่ยนใบบัว	บัดสี ³

จะเห็นได้ว่า "นายผี" ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับนโยบายดังกล่าว สังเกตได้จาก
ข้อความที่ "นายผี" ใช้ว่า "สปลิตเปลี่ยนใบบัว บัดสี"

¹ "ความจริงที่เราไม่ยอมรับ" สยามนิกร 28 มกราคม 2490 หน้า 2

² สมบูรณ์ คนฉลาด ความเป็นมาแห่งระบอบประชาธิปไตย เล่ม 2 โดยวิเทศกรรณ
(นามแฝง) หน้า 1237 - 1238

³ อัศนี พลจันทร "ชั่วตัวอย่างไร" โดยนายผี (นามแฝง) สยามนิกร 24
กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 4

ในโคลงชุดนี้ "นายผี" ยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพิจารณาว่าใครดี ไม่ดี จะต้องพิจารณาจากการกระทำของคน ๆ นั้นเป็นสำคัญ มิใช่พิจารณาจากคำบอกเล่า ของผู้อื่นผู้ใด ดังความว่า

จะว่าใครบ้าไย	ชุมชน ว่าแอ
คนหนึ่งว่าดีดี	ไปได้
ตัวที่ตัวตน	ตามแต่เป็นชา
ไยว่าบ้าแล้วไย	เข่อซิม
กรรมแลชื่องให้	เห็นดี ชั่วเอย
หากเข่อคง เข่อซิม	ไยงแท้
ฉิลลาอาจยังมี	ชนม่ง ชมแม่
กรรมเกิดจะแก้เกอ	ไยการ ¹

โคลงบทต่อไปนี้เขียนขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ คือโคลงชื่อ "หนึ่งไปหนึ่งอยู่" โคลงบทนี้ เขียนภายหลังจากมรณกรรมของพระยาพลพยุหเสนา "เชษฐบุรุษ" แห่งคณะราษฎร 10 วัน สืบสันนิษฐานว่า "นายผี" เขียนโคลงบทนี้ขึ้นเพื่อไว้อาลัยพระยาพลพยุหเสนา ประการหนึ่ง และเพื่ออาลัยมรณกรรมของพระยาพลพยุหเสนา เดือนสี่ นายปรีดี พนมยงค์ "ผู้ก่อการ" คนสำคัญของคณะราษฎร อีกประการหนึ่งด้วย "นายผี" เขียนโคลง "หนึ่งไปหนึ่งอยู่" ว่า

คุณสมัครพรรคพวกลี้	สรรพคำสตร์
กวาดพวกข่มขี่เขา	แผ่นผ้าย
หมายขึ้นข่มรูกฆาต	คำค้อย เขมือบแอ
ร่อนน่องหนึ่ง <u>เนื้อร้าย</u>	<u>เปลี่ยนลาม</u>

¹ อัศนี พลจันทร "ชั่วดีอย่างไร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 24 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 4

<u>ล่องรอย เกษสำผู้</u>	<u>มีพิษ</u>
ฮิมแต่คนละขาม	ไข่น้อย
<u>คู่เตี๋ยตั้ง เทวฤทธิ์</u>	รามรุ่ง เรืองยา
โคแผ่นดินข้อยไห้ว	ว่าดี
หนึ่งนั้นลัทธิภาพพัน	ลารพัน
พอแต่บริพารผี	บุเพื่อ
หนึ่งนั้นยังป็นบรร	สับลวง แล้วพอ
ขอพอเพียงแก่ก่อ	กลับตี ¹

ความในโคลง 2 บาทแรกของบทที่ 1 น่าจะหมายถึง การปฏิวัติเมื่อ พ.ศ. 2475 ซึ่งเปลี่ยนระบบการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นประชาธิปไตย

พวกข่มขี่เขา น่าจะหมายถึง พวกเจ้าซึ่งคณะราษฎรได้ออกแถลงการณ์ประณามว่า ข่มขี่ราษฎรโดย "ถือเอาราษฎรเป็นทาส (ซึ่งเรียกว่าไพร่บ้าง ข้าบ้าง) เป็นสัตว์เดรฉาน ไม่มีกว่าเป็นมนุษย์ เพราะฉะนั้นแทนที่จะช่วยราษฎร กลับทำนาบนหลังราษฎร..."²

เนื้อร้าย เปลี่ยนลาม ข้อความนี้ "นายผี" เปรียบเทียบสภาพการเมืองในขณะนั้น กับสภาพการเมืองสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี 2475 กล่าวคือ คณะราษฎรอ้างถึงความล้มเหลวของระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ว่าเป็นสาเหตุแห่งการปฏิวัติ ครั้งนั้น ดังข้อความตอนหนึ่งในแถลงการณ์ของคณะราษฎรว่า

... แต่งตั้งญาติวงศ์และคนล่อหลอไร้คุณงามความดีให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ๆ

ไม่ทรงฟังเสียงราษฎร ปล่อยให้ข้าราชการให้อำนาจหน้าที่ในทางทุจริตมีการรับสินบน

¹ อัศนี พลจันทร "หนึ่งไปหนึ่งอยู่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

9 มีนาคม 2490 หน้า 3

² กุหลาบ สายประดิษฐ์ เบื้องหลังการปฏิวัติ 2475 หน้า 139

ในการก่อสร้าง ชื่อของใช้ในรายการหากำไรในการเปลี่ยนราคา เงินผลประโยชน์ของ
ประเทศ ยกพวกเข้ายื่นให้สิทธิพิเศษกว่าราษฎร ปกครองโดยขาดหลักวิชาปล่อยให้บ้านเมือง
เป็นไปตามยถากรรม ดังจะเห็นได้ในการเก็บธุรกิจ และความผิดเคืองทำมาหากิน ...¹

สองร้อยเก้าสิบล้าน หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น ซึ่งจำนวน 258 คน²

ผู้เดียวตั้งแถวฤทธิ์ ในห้วงคดีของ "นายผี" นักการเมืองที่ดีที่สุดในเพียง 2 คน คือ

พระยาพหลพลพยุหเสนา และ นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเกิดได้จากใจความในบทที่สาม

หนึ่งนั้นผู้รักษาพันธุ์ หมายถึง นายปรีดี พนมยงค์ เพราะจากข้อความในบทที่สอง
ที่ว่า "พ่อแต่บริหารผี ยูพ่อ" นั้น "นายผี" อาจหมายถึงลักษณะนิสัยของ นายปรีดี พนมยงค์
เนื่องจากมีบทความเรื่อง "รัฐประหารในสายตาโทมัส" กล่าวถึง นายปรีดี พนมยงค์ไว้ว่า
"... คนไทยพูดกันว่า นายปรีดี พนมยงค์ หูเบา คนเห็นแก่ตัวจะไปเป่าหูว่าอย่างไรได้ทั้งนั้น"³
ประกอบกับ "นายผี" เองก็เคยเขียนเรื่องสั้นเรื่อง "เจ้าขุนทอง" กล่าวหาคหังถึงกลุ่มผู้ก่อการ
2475 และนายปรีดี พนมยงค์ ไว้ด้วยว่า

"นี่แน่ะ อำแดงเพื่อน" ไต้แอดกล่าว "ถึงข้าจะแต่งโคลง ข้าก็ไม่ได้แต่งบ้า ๆ

อย่างพระเจ้ามหัศจรรย์เทวราช หรือแต่งสอพลอคนอย่างหน้าด้านเหมือนไอ้จ้าวยกองกั้น
แลโบราณคดีนั้นถึงข้าไม่รู้ซึ้งเหมือนแก ข้าก็พอจะรู้ถึงกาฬโศกไฉ่พวกร้อยกน เกษณ เกษณหนึ่ง
นั้นอยู่ดี"

อำแดง เพื่อนหัวเราะ

"เองก็ตั้งแต่เห็นอาจารย์เองออกจากคำตำหนิของ เอง เท่านั้นว่าซี"

¹ กุหลาบ สายประดิษฐ์ เบื้องหลังการปฏิวัติ 2475 หน้า 139

² สยามนิกร 7 มกราคม 2490 หน้า 4

³ "รัฐประหารในสายตาของโทมัส" สยามนิกร 28 พฤศจิกายน 2490 หน้า 5

* หมายถึง จำนวนผู้ก่อการปฏิวัติ 100 คน กันออก 1 คน ซึ่งความจริงมี 98 คน

"เปล่า ไม่ใช้กัน" ไอ้แอ๊ดเสียง "แต่ที่ติดลบไว้ก็เพราะอาจารย์ของข้าแกไม่ฝึกสอน
อันหยาบข้าและน้ำใจทุจริตเหมือนไอ้พวกนั้น เสียแต่กูเบาไปหน่อยเท่านั้น"¹

ส่วน หนึ่งนั้นยังยืนบรรลือ ลือล่ง แล้วพอ หมายถึงพระยาพลพยุหเสนาซึ่ง
เพิ่งถึงแก่อนิจกรรมไปเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2490 พระยาพลพยุหเสนาได้รับการยกย่อง
ให้เป็น "เชษฐบุรุษ" และเป็นผู้ที่ชื่อลือลือคนหนึ่ง

โคลงของ "นายผี" บทนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเตือนสตินายปรีดี พนมยงค์
ว่าบัดนี้คนที่ "นายผี" เห็นว่า "ดีที่ลุด" นั้นเหลืออยู่เพียงนายปรีดีคนเดียวเท่านั้น ต่อไปจะตัดสินใจ
ทำอะไรลงไปก็ควรคิดหน้าคิดหลังให้รอบคอบเสียก่อน ไม่ใช่ทำตัวเป็นคนหูเบา เชื่อที่เหล่าบริวาร
ว่าทุกอย่างเย็นปลงเย็น เพราะการเป็นคนหูเบา เชื่อเขาว่านี้ทำให้ประเทศชาติตกอยู่ในสภาพ
ที่ไม่ต่างไปจากค่าถลงการณ์ในการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่นายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้ร่างขึ้น
มาเองเลย

ในเดือนมีนาคม "นายผี" ได้เขียนโคลงชื่อ "ไม่เล่นแล้ว" ขึ้นแสดงเจตจำนง
ว่าจะไม่ข้องเกี่ยวกับการเมืองอีกต่อไปเนื่องจากกลัวการพูดจา ก้าวร้าว เหลื่อมทางการเมือง
กลัวการใส่ร้ายป้ายสี และกลัวการประทุษร้ายจากฝ่ายตรงข้าม

โคลงชื่อ "ไม่เล่นแล้ว" มีใจความว่า

¹ ยศนิ พิศนาค "เจ้าขุนทอง" โดยกุลิศ อินทุศักดิ์ (นามแฝง) สยามนิกร

การเมืองไม่เล่นแล้ว	กวี เหลือ
กวี เพราะ เกรงการเมือง	แบบไม้
กวี กลอุบาย เบื่อ	การบาป
กวี บทป้ายร้ายไว้	อดสู
อาจสรรสุจริตสู้	สุจริต
ทูลจริต เล่ห์กลดู	ลุดกล้ำ
ประทุษร้ายแทบชีวิต	เผ่าสี กันพ้อ
ผีแผ่ผลงฝ่ายฮ้า	ผืนหาย ¹

เหตุที่ "นายผี" แสดงปณิธานว่าจะไม่ยอมยุ่งเกี่ยวกับการเมืองนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น ซึ่งมักจะมึนทางการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามให้ร้ายป้ายสีกัน เพื่อหวังประโยชน์ทางการเมืองหรือมิฉะนั้นก็มีการประทุษร้ายกันอย่างรุนแรง เช่น ในระยะที่จอมพลป.พิบูลย์สงคราม อดีตนายกรัฐมนตรีสมัยรัฐบาล ได้เดินทางจากลำลูกกา เข้ามาอยู่ที่บ้านซอยชิดลมในกรุงเทพฯ ก็มีข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า พรรคประชาธิปัตย์สั่งนางอุศนา ปราโมช ภรรยา ม.ร.ว.เลณี ปราโมชไปติดต่อจอมพลป.พิบูลย์สงคราม เพื่อหาทางโค่นล้มรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ข่าวนี้ทำให้ ม.ร.ว.เลณี ปราโมช ต้องรีบปฏิเสธทันทีว่าข่าวนั้นเป็นข่าวร้ายเพื่อทำลายความศรัทธาและความเชื่อถือที่ต่างประเทศมีต่อพรรคตั้งข้อความในหนังสือพิมพ์สยามนิกรว่า "ผมกำลังเล่นการเมืองใต้ดิน แต่ไม่ไปใต้ดินชนิดส่งเมียไปติดต่อกับจอมพลดังที่บางคนเขาใส่ตูดมาให้นะ... ผมรู้ดีว่าทำไมเขาถึงว่าพวกประชาธิปัตย์อย่างนี้ เพราะต่างประเทศเขา เชื่อถือประชาธิปัตย์มากจึงพยายามโยนข้อสงสัยพวกผมไปหา

¹ ข้อนี้ พลจันทร "ไม่เล่นแล้ว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 10 มีนาคม 2490

บุคคลที่ขาดความเชื่อถือกันในแต่ละประเทศ"¹

บทอัยกรองบทต่อมาของ "นายผี" คือ โคลงฉันท์วิวัฒนา ชื่อ "วีรบุรุษ" ซึ่งเขียนขึ้นเพื่อวิพากษ์วิจารณ์นโยบายด้านการปราบปรามโจรผู้ร้ายของรัฐบาล "นายผี" มีความเห็นว่ารัฐบาลดำเนินนโยบายปราบปรามที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ เพราะปรากฏว่าในระยะนี้การจับกุมโจรผู้ร้ายไม่ว่าจะเป็นคดีเล็กคดีใหญ่ ผู้ร้ายส่วนมากจะถูกจับในลักษณะจับตายเกือบทั้งสิ้น และการ "จับตาย" ครั้งมหึมาที่สุดที่รัฐบาลนี้ก็คือ การจับตายโจรบ้านกอไผ่ จังหวัดราชบุรี ซึ่งกล่าวกันว่ามีการสังฆกรรมกันเป็นหมู่บ้านมีจำนวนล้นมาอีกถึง 200 คนเศษ เมื่อสงครามครบครัน ยกเว้นแต่เครื่องปั้นดินเผาใหญ่เท่านั้น ในการดำเนินการจับกุม ~~รัฐบาล~~ ระดมตำรวจถึง 6 จังหวัด และใช้อาวุธสงครามในการปราบปราม การปราบปรามเป็นไปอย่างดุเดือดรุนแรง² เมื่อการปราบปรามสิ้นสุด รัฐบาลก็มีคำสั่งให้ผู้นำเหนือตำรวจที่ไปปราบปรามโจรบ้านกอไผ่ด้วย³

การปราบปรามโจรก็ทำให้หนังสือพิมพ์บางฉบับได้บรรยายเหตุการณ์การต่อสู้ระหว่างตำรวจและผู้ร้ายด้วยรายละเอียดอันตื่นเต้นโลดโผนราวกับบทภาพยนตร์ ดังเช่น หนังสือพิมพ์สยามนิกรบรรยายไว้ดังนี้

การตัดสินใจอย่างห้าวหาญซึ่งยังคงพิงพิใจอยู่จนกระทั่งบัดนี้ก็คือ การที่ย่ำหลวงและผู้นำกับการตำรวจตัดสินใจให้เผาหมู่บ้านนั้น ... ตำรวจผู้กล้าตายจึงม้วนตัวกลิ้งผ่านกระสุนอย่างหนาแน่นเข้าไปจุดหลังการจากด้วยศพเพลิง ซึ่งเป็นกองอำนาจการของโจรนั่นเอง ประกอบด้วยลมแรง ไม่ย่ำหมู่บ้านทั้งหมู่บ้านก็ถูกเงินไฟ ... ทันใดนั้น ฝ่าย

¹ "เสถียร สรรพพินิจ ผิด ก.ม.อาญา" สยามนิกร 4 มีนาคม 2490 หน้า 1, 4

² "รบบมหาวิเศษที่ช่องโจรกอไผ่" สยามนิกร 25 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 1

³ "สั่งผู้นำเหนือผู้ปราบโจรกอไผ่" สยามนิกร 26 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 1, 4

กองปราบปรามจึงเข้าประชิด เสียงตะโกน "ไอ้เสือถอย" ดังสนั่น เสียงร้องหนีดังกึกก้องอย่าง
 ฟูลุมน ไม่ว่าใครเป็นใคร ไอ้เสือถอยกระโดดข้ามภูตงตั้งตึบตึบไปหมด พอมันขึ้นบกปีนกลทาง
 ฝ่ายกองปราบปรามก็ระวักระวักขึ้นที่ผดอย เหมือนใบไม้ร่วง เสียงร้องโวยวายแล้วประดัง
 กันขึ้นมา ตามไปที่ละคน ๆ จนหมด บ้างก็ถูกกระชกให้ล้มลงออกมาจุก ตบไตไล่ฟุ้งออกมา
 กองกะเหรี่ยงกระวาดควายของ เสือดั่งกลิ่นฟุ้งฉ่ำร้านเหม็นเนื้ลอบบอวล ความหนาแน่นของ
 กระสุนปืนทำให้มันไม่มีชีวิตรอดเลย¹

ในฐานะนักกฎหมายโดยอาชีพ "นายผี" ได้เขียนโคลงชื่อ "วีรบุรุษ" แล่ดงที่คณะคัดค้าน
 การปราบปรามด้วยวิธีการรุนแรง เพราะเห็นว่าเป็นการกระทำที่โหดร้ายทารุณ และนอกขอบเขต
 ของกฎหมาย ซึ่งไม่เห็นด้วยที่จะเชิดผู้ปราบปรามให้เป็นวีรบุรุษ "นายผี" จึงเขียนโคลงไว้ชื่อ
 "วีรบุรุษ" ในทำนองประชดการประหารโดยไม่มีขั้นตอนของการสืบสวน หรือการพิจารณาทาง
 กฎหมาย ดังนี้

เป็นโจรใจฉกาจกัฏ	กฎหมาย มีฤา
เชื่อว่าโจรมันจน	สิ่งเศร้า
โจรเพียงฉกฉกทำลาย	สู่ยราชฎ
โทษทำนว่าไว้เข้า	ถูกไป
ชื่อโจรกำสดทั้ง	ทุกสถาน
โทษแต่ยังถูกโจน	มาฉนี้
กฎหมาย" ยั้มัดคาน	ลงเข้า ใครพอ
ผิดชอบ เขิกเข้าให้	มองเห็น

¹ สำนวนนิกร 1 สิงหาคม 2490 หน้า 4

หรือไม่ใช่บุคคลที่เจ้าพนักงานควรจะได้รับสัมภาษณ์ เจ้าพนักงานจะต้องรับผิดชอบในการตายของผู้มิได้ต่อสู้เจ้าพนักงานหรืออยู่ในวงของผู้ร้ายและรับผิดชอบต่อความเสียหายของราษฎรผู้สุจริตเพียงใดหรือไม่ ในการสัมภาษณ์ผู้ร้ายรายนี้ เจ้าพนักงานได้แจ้งให้ผู้ร้ายทราบตามกฎหมายหรือเปล่าว่ามีความผิดฐานใดและจะสัมภาษณ์ว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่ราษฎรคนอื่นสงสัยอยู่ ๆ ที่คนเขาเป็นมาจนถึง ตกใจตื่นคิดว่าถูกปล้น คว่ำป็นลงมาถึงต่อผู้ไป กลับกลายเป็นต่อสู้เจ้าพนักงานที่ตายก็ตายเปล่า ที่ไม่ตายยังมีความผิดแผนเดียวกัน อาจเป็นไปไม่ได้หรือไม่ที่การปราบปรามโจรครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ได้กระทำไปอย่างเหี้ยมโหดเกินไป เพราะไม่มีทางทำอย่างอื่นได้ดีกว่านี้ สิ่งอาจเกิดขึ้นเพราะความไม่กล้า และความไม่ปัญญาคิดการให้รอบคอบเสีย" ¹

ปลายเดือนมีนาคม "นายผี" เขียนโคลงชื่อ "นายอ้อย" วิพากษ์วิจารณ์การแบ่งแบ่งตั้งดีระหว่างพรรคการเมือง 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายรัฐบาล ซึ่งได้แก่ พรรคสหชีพ และพรรคแนวรัฐธรรมนูญ กับพรรคฝ่ายค้าน คือ พรรคประชาธิปไตย โดยกล่าวว่า นักการเมืองไม่รู้หน้าที่ของตน ไม่สำนึกถึงเจตนารมณ์ที่สืบทอดจากคณะราษฎรที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่มหาชน แต่กลับจะทำให้ราษฎรเดือดร้อน เพราะมีวุ่นวายแบ่งแย่งชิงดีกันอยู่ การแย่งชิงดีกันนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่ายหรือแก่ราษฎรเลย เพราะผลประโยชน์จากการแย่งแย่งชิงดีกันนี้จะตกไปเป็นของผู้ที่กำสรวอโยกส่ายอยู่ คือ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งขณะนั้นได้มาจากล้าลูกกามาพักอยู่ที่บ้านเขยยิตลุม และมีข่าวทางหนังสือพิมพ์ว่า จอมพล ป.พิบูลสงคราม กำลังจะกลับเข้ามาเล่นการเมืองอีกครั้ง ²

¹ อดิ พงษ์นทร วิสาธิตาธรรมดำรงมโหฬาร" โดย สายฟ้า (นามแฝง)

สยามนิกร 22 มีนาคม 2490 หน้า 2

² "จอมพลเตรียมเป็นรัฐบาลอีก ประนามพรรคการเมืองอย่างป่นปี้ว่า เห็นแก่ตัวทั้งนั้น"

สยามนิกร 19 มีนาคม 2490 หน้า 1

โคลง "หย้าย่อย" มีใจความว่าดังนี้

ไปรู้สำนึกเนื้อ	นามตน
คือคณะราษฎรเรา	ด้บริ้น
เออเอาอัคคิณ	ทวยราษฎร
ทวยร่ำคำค้ำนค้อน	เคียดเคือง
ไฟป่ามาไหม้เหล่า	ราษฎร ปวงแล
เคยดับกลับมา เปลือง	เปล่านั้น
ไฟคุอยู่แค่นอน	ใครดับ ดูพ่อ
ผอยท่มไฟฟุ้งก็	กว่าหลาย
ล่ำรล่องแสงสุดลี้	แสงล่ำ
ล่ำรล่องเกลี้ยงมลายหาย	แหลกเหี้ยน
สุดหรรษเหล่าสิงคาล	คำยั่ว เยาะแอ
กลอยกัตเกลี้ยงเกลี้ยงเลี่ยน	กลับล่ำวล ¹

ในที่นี้ "นายผี" ใช้คำ ล่ำรล่อง แทนพระศการเมืองฝ่ายรัฐบาล คือ พรรคสหชีพ กับ พรรคแนวรัฐธรรมนูญ และแทนพรรคฝ่ายค้าน คือ พรรคประชาธิปไตย

ส่วนสิงคาลนี้น่าจะหมายถึง จอมพลป.พิบูลสงคราม ซึ่งวางมือจากการทำไร่นาที่สาธุกกาเข้ามาอยู่ที่ซอยชิดลม และมีข่าวว่านายทหารชั้นผู้ใหญ่ได้ไปมาหาสู่บ่อย ๆ ขณะเดียวกันก็มีข่าวจากหนังสือพิมพ์บางฉบับที่พยายามรื้อฟื้นคุณงามความดีของ จอมพลป.พิบูลสงคราม

¹ อัคคิณ พลจันทร์ "หย้าย่อย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 15 มีนาคม 2490

เมื่อสมัย "รัฐนิยม" ขึ้นมากล่าวอ้างเพื่อเรียกร้องความนิยมจากประชาชนอีกครั้ง¹

ฉะนั้น "หญ้าย่อย" ในที่นี้ น่าจะหมายถึงประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการขัดแย้งกัน คือ นอกจากจะไม่ได้ประโยชน์อะไรแล้ว ยังเสียประโยชน์ เพราะถูก "ล่อลวง" เขยิบเอา แผลกลาวยึดด้วย

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งของ "นายผี" คือโคลงชื่อ "บุคทอง" ซึ่งแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับกรณีขัดแย้งระหว่างผู้พิพากษาคำลึงจังหวัดนครปฐม และอัยการจังหวัดนครปฐม กล่าวคือ ปรากฏยาวทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า ผู้พิพากษาคำลึงจังหวัดนครปฐมได้สั่งจำคุกพนักงานอัยการ 15 วัน ฐานหมิ่นประมาทศาล เนื่องจากพนักงานอัยการ "เรียงคำฟ้องอุทธรณ์" ด้วยถ้อยคำ ก้าวร้าว แม้ศาลจะสั่งให้แก้ไข แต่พนักงานอัยการก็ไม่ยอมแก้ไข ศาลจึงสั่งจำคุกเพื่อให้ลาบจำ

"นายผี" มีความเห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างศาลและอัยการเป็นสิ่งที่ไม่สมควร เพราะทั้งศาลและอัยการต่างก็ปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สุขแห่งชาติทั้ง 2 ฝ่าย หากมีแต่ ขัดแย้งกันเอง ความสงบเรียบร้อยภายในรัฐก็เกิดขึ้นไม่ได้ ดังข้อความในโคลง ชื่อ "บุคทอง" ว่า

บุคทองมาทอทอง	ธรรมา นีธา
บุคเพื่อผองผิงผิน	บาปแก้ว
บุคโคตรสบมีโคกมี	มลคัพพ์ ลู่อ
บุคเพื่อเข้าค่าเพื่อ	พันลั่น เหลือพัง

¹ "จอมพลกับสาวก" พิมพ์ไทย 9 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 2

ในศาลใจที่ลี้	สาวศึก
ลี้เล่าตื่นลี้กลอง	เล่นบ้าย
บางบงกระป๋องลี้	เอาพ่อ ย่นพ่อ
ยามคลั่งคำล้นร้าย	เล่ารู้ระวีงไล่น
คิดการจะกอบกู้	กรรมสัจ
กลับลี้กับบีเบย์	พวกบ้า
ชาตานแต่หัวหรือ	จนหอบ
หัวเทพโททวยว่า	วุ่นทั้ง บุคทอง ¹

ปฏิกิริยาของ "นายผี" ในเรื่องนี้ นอกจากจะแสดงออกในบทร้อยกรองดังกล่าวแล้ว ยังแสดงไว้ในบทความสั้น ๆ ชื่อ "อำนาจศาล" ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามนิกร เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2490 อีกด้วย ดังนี้

เมื่อวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ.นี้ ศาลจังหวัดนครปฐมได้ส่งจำคุกพนักงานอัยการ 15 วัน ฐานหมิ่นประมาทศาลโดยได้ เรียกคำฟ้องอุทธรณ์ซึ่งศาลกล่าวว่า เป็นการก้าวร้าวต่อศาลนั้น ถ้าว่าโดยกฎหมายศาลมีอำนาจที่จะสั่งได้ตามใจชอบ ทั้งนี้เพราะชื่อกันมาแต่เดิมว่า ศาลนั้น เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ใครจะล่วงเกินมิได้ ผู้พิพากษากระทำการในพระปรมาภิไธยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งกรุงสยามอำนาจศาลมีอย่างกว้างขวางและสูงสุด...

ในส่วนพนักงานอัยการนั้น แต่เดิมมาถือได้ว่าเป็นเพียงเจ้าพนักงานผู้หนึ่งของฝ่ายบริหาร ซึ่งจะต้อง เคารพมา เกรงพระมหากษัตริย์ หรือบุคคลผู้กระทำการในพระปรมาภิไธยแต่สมัยนี้ถือกันว่า พนักงานอัยการเป็นผู้แทนประชาชน ผู้ทรงอำนาจอธิปไตยอยู่ตามรัฐธรรมนูญ บางทีจะเป็นด้วยความคิดฟุ้งเฟ้อแบบสมัยใหม่เอง ที่ทำให้พนักงานอัยการสมมติไปว่ามีอำนาจยิ่งใหญ่กว่าศาล

¹ อัสนี พลจันทร์ "บุคทอง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 24 มีนาคม 2490

สิ่งพยายามรักษาเกียรติ ความคิดเห็นของตน และผลประโยชน์ของประชาชนจนเกินไป ไม่คำนึงว่าศาลควรเป็นที่ยึดการทราบข้อเท็จจริงและลงละเมิดมิได้ การปะทะกันระหว่างศาลกับพนักงานอัยการจึงมีบ่อย ๆ ซึ่งผลก็คือ พนักงานอัยการเป็นฝ่ายแพ้โดยอำนาจของกฎหมายที่ขึ้นอยู่กับคดีเก่า...

แต่ในการปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์แห่งชาติร่วมกัน ถ้าข้าราชการจะมัวแต่ถือสิทธิ์และอำนาจ เข้าใจกันอยู่เช่นนี้ ความสงบเรียบร้อยในการงานของรัฐก็มิได้อยู่ไม่ได้ ศาลและพนักงานอัยการควรจะลู่ม่อล้วยเข้าหากัน ซึ่งจะช่วยให้วิธีการปฏิบัติราชการแห่งชาติ

ในคดีข้างต้นนี้ปรากฏว่าศาลได้ลู่ม่อล้วยกับพนักงานอัยการเป็นอันมาก เช่น ให้แก้คำฟ้อง จตุรธรรมเป็นหลายครั้งหลายหน แต่ในที่ผู้ตพนักงานอัยการเอง ไกลขึ้นคำร้องยื่นยื่นฟ้องจตุรธรรม ศาลจึงหมดหนทางต้องหันเข้าหาวิธีการจำคุกพนักงานอัยการผู้ถึงต้นเหตุนั้น

แต่ถึงกรณีจะเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าก็ยังเห็นว่า การกระทำของศาลที่สั่งจำคุกพนักงานอัยการนั้นรุนแรงเกินไป...

อำนาจจะมีขึ้นโดยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม การมีอำนาจนั้นไม่สำคัญ หากสำคัญอยู่ที่การใช้...¹

ครั้งถึงเดือนเมษายน "นายผี" ก็เขียนโคลงชื่อ "พระรามเก่งอย่างไร" ขึ้น "นายผี" แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับการทำงานของ "ผู้ใหญ่" และ "ผู้น้อย" โดยนำเหตุการณ์ในเรื่องรามเกียรติ์มาแสดงเป็นอุทาหรณ์ว่า พระรามซึ่งอยู่ในฐานะจอมทัพทำหน้าที่เพียงนำสิ่งของมอบเท่านั้น ส่วนผู้ที่รับจริง ๆ และเข้าลิ้นปี่บัญชาเอาชนะคักลงกาไคก็คือลิง ซึ่งเป็นลูกทัพนั้นเอง

โคลงชื่อ "พระรามเก่งอย่างไร" มีใจความว่า

พระรามอิราชา	เลอยก
ยกพยุหโยธา	เท่าก้อย
ถมล้มทรบทุบายาตรชด	อยู่ราพณ์ สราญแอ
เรื่องพระเคยน้อยร้อย	อย่างไร

¹ อัศนี พลสจันทร์ "อำนาจศาล" สยามนิกร 18 เมษายน 2490 หน้า 2

พระรามอรรราช เรือง	ภาณุทร
เพราะว่าพลลิงไฟ	เพ็ดลัว
เป็นมนุษย์สุดเขี้ยาคิด	ฆาตคึก สลายฤา
พระเพ่งสิงพ้อลัว	โกธรรจง
สัวแดงอาณุภาพัน	เพลิงกลป
ก่งรณนำสิง	โล่ล้าง
<u>เสด็จศึกเพราะสิงลัธร</u>	<u>ศาวไล</u>
<u>สมพระลุยด้วยอ่าง</u>	<u>ฮัยแรง¹</u>

โคลงชุดนี้จึงอาจตีความได้ว่า "นายผี" มีเจตนาที่จะเสนอความคิดว่างานทุกอย่างนั้น
มิได้สำเร็จลงด้วยกำลังแรงและกำลังสติปัญญาของผู้ "เป็นนาย" หรือผู้บังคับบัญชาเท่าใดนัก
ส่วนมากจะสำเร็จเรียบร้อยด้วยกำลังกายและกำลังสติปัญญาของผู้น่วยทั้งสิ้น แต่ทว่า ความดี
ความชอบนั้นกลับไปตกอยู่กับผู้บังคับบัญชาเสียหมด เช่น พระรามที่ได้รับคำยกย่องว่าสัตถธานุภาพ
ได้ก็เพราะบรรดาลิงที่เป็นบริวารทั้งสิ้น

ในเดือนพฤษภาคม 2490 "นายผี" ได้เขียนบทร้อยกรองชื่อ "ลูกอกตัญญู" ขึ้น
บทร้อยกรองบทนี้จะเขียนขึ้นด้วยสำเหตุใดไม่ทราบแน่ชัด แต่ในระยะใกล้เคียงกับที่ "นายผี"
จะเขียนโคลงบทนี้ คือในเดือนเมษายน หนังสือพิมพ์ได้ลงข่าวกรณี พ.อ. ช่าง เขวังกัดปลั่งสงคราม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ตำรวจไปจับตัวนางจุฑาภรณ์น้อยมากักขังไว้ที่สถานีตำรวจ
โดยไม่แจ้งข้อหาใด ๆ ทั้งสิ้น นางจุฑาภรณ์ต้องอยู่ที่สถานีตำรวจโดยไม่ทราบข้อหาเป็นเวลา 1 คืน
จึงได้รับการปล่อยตัวกลับไป

¹ อดี พลสันทร "พระรามเก่งอย่างไร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

"นายผี" ได้ให้ความสนใจแก่คดีมาก โดยได้เขียนบทความเรื่อง "เรื่องแสนปลาด"¹ วิทยุวิจารณ์การกระทำของเจ้าหน้าที่ตำรวจลงพิมพ์ในหนังสือสยามนิกรฉบับวันที่ 22 เมษายน 2490 ฉะนั้น จึงสันนิษฐานว่า บทร้อยกรองชื่อ "ลูกออกตัณยู" ซึ่งเขียนขึ้นหลังช่วงการจับกุมนางอุทัย ไม่นานนัก คงจะมีที่มาจากข่าวนี้เป็นสำคัญ

บทร้อยกรองชื่อ "ลูกออกตัณยู" มีใจความว่า

ส่งสารส่งเด็กเคঁร่า	สุดศัลย์
ส่งทรุดปรึกษากัน	เกือบบ้า
ส่งเจ้าเล็บบ้าลย์	บรรเหญ โจนเฮย
หากเหตุกลอยกำพร้า	อย่างพันพะพิง
แม่สู่ส่งบ่เรื่อ	รังโคก
อาแม่เมยผัวโพรก	ผละไว
พ่อสู่ตั้งขุนโคก	เซียงอยู่
อาโคกมูลโคไร	ที่รัฐกรรม ²

เมื่อพิจารณาเนื้อความในโคลงบทนี้ประกอบกับข่าวแล้ว พบว่ามีความสอดคล้องกัน ดังนี้
 สองเด็ก ที่ "นายผี" กล่าวถึงในโคลงบทแรกนั้น น่าจะหมายถึง บุตรชายของนางอุทัย 2 คน ที่เกิดกับ พ.อ.ช่วง เข่วงศักดิ์สงคราม เมื่อนางอุทัยถูกนำตัวไปไว้ที่สถานีตำรวจ เด็ก 2 คน ก็ตามไปเฝ้าอยู่ด้วย "นายผี" มีความเห็นว่าเด็ก 2 คน นี้เป็นเด็ก "กำพร้า" เนื่องจาก พ.อ.ช่วง เข่วงศักดิ์สงครามได้ทอดทิ้งนางอุทัยและบุตรชายไว้ตามลำพัง โดยไม่ส่งเสียเลี้ยงดูแต่อย่างใด

¹ อดิ พลจันทร์ "เรื่องแสนปลาด" โดย สายฟ้า (นามแฝง) สยามนิกร

22 เมษายน 2490 หน้า 2

² อดิ พลจันทร์ "ลูกออกตัณยู" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 4 พฤษภาคม

2490 หน้า 4

เนื้อความในโคลงบทสุดท้ายที่ว่า

คนที่ว่าพ่อเพียง	เพลิงกาล
ลูกคู่คารามลาน	ทิวหล้า
คนน้องว่าพ่อปาน	ปีศาจ
อะลุญทรพิธำ	อาจเลี้ยง ฤาไฉน ¹

สิ่งทำให้สันนิษฐานได้ว่า "นายผี" กำลังกล่าวโจมตี พ.อ.ช่วง เขวงศักดิ์สงคราม
เกี่ยวกับการกระทำในครั้งนี้ โดยเขียนให้ลูกกล่าวประนามพฤติกรรมของพ่อ

โคลงต่อมาของ "นายผี" คือโคลงชื่อ "อย่างไหนธรรมะ ?" เป็นบทร้อยกรอง
แสดงความคิดเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายที่มีผลต่อการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของรัฐบาล โดย
ใช้เรื่องเสือโคเป็นสื่อความคิดดังนี้

ฤาชีษหนึ่งนั้น	โอดโฉน
สบลูกเสือโคโคล	เคล้าคล้อย
เออสู้สู้สีกโป	เปนมิตร มีฤา
โคบุตรบอกว่าน้อย	แน่น้อง เย็นแกล้ง

¹ ข้อนี้ พลจันทร "ลูกอกตัญญู" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

พยับบุตรพลัดแม่เพียง	ชีวิต ภัณพ่อ
ลิ้มรสร่วมโครลัด	หนึ่งพัน
ลำบากบอกเป็นมิตร	จนมอด
ฆ่าแม่เสียเพื่อพัน	ผิดเคี้ยว แม่โค
ขี้ลาดขมสัตว์ทั้ง	สองสัตว์
เออเน่เองสองพลัด	พวกพ้อง
อุบเป็นมนุษย์ขัด	ขรรคกลาง
เออออกตัญญูต้อง	ใต้เท้า ตามช ¹

กาพย์ ในเรื่องเสื่อโค เป็นกาพย์ที่มีรhythmอันดีสามารถขบขันสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามใจปรารถนาได้
จึงอาจเปรียบได้กับผู้ชำนาญในการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายปกครองประเทศ ซึ่งน่าจะได้แก่
รัฐบาล

ลูกเสื่อลูกโค เป็นสัตว์ที่มีความดีความชั่วอยู่ในตัว ความดีก็คือ การรักษาสัจจะ
ส่วนความชั่วคือ การฆ่าแม่เสื่อตาย การฆ่าสิ่งมีชีวิตให้จำตายถือเป็นบาปหนัก ฉะนั้น ลูกเสื่อลูกโค
จึงมีบาปคือ ความชั่วมากกว่าส่วนที่เป็นความดี ซึ่งอาจเปรียบได้กับนโยบายบางประการของรัฐบาล
ที่มีส่วนเสียมากกว่าส่วนดี เช่น การจัดตั้งองค์การสหภาพเพื่อขายของถูกให้ประชาชน ส่วนดีคือ
ทำให้ประชาชนซื้อของได้ในราคาถูกเป็นการลดค่าครองชีพ แต่ส่วนเสียคือ ทำให้รัฐบาลต้องจ่ายเงิน
50 ล้านบาทไปโดยไม่ได้อะไรคืนเท่ากับเป็นการทำให้เศรษฐกิจของชาติล้มจม นโยบายให้
ผู้แทนราษฎรนำฉาบเลี่ยมเสื้อผ้าไปแจกราษฎรในจังหวัดของตน ส่วนดีคือราษฎรไม่ต้องเสียเวลา
เดินทางเข้ามารับแจกในกรุงเทพฯ แต่ส่วนเสียก็คือ เกิดการคอร์รัปชั่นครั้งมหึมาจนเป็นที่รำสือ
กันว่าเป็นยุค "ผู้แทนกินฉาบกินเลี่ยม" นโยบายให้ผู้แทนราษฎรนำธนบัตรใหม่ไปให้ราษฎรแลก
ธนบัตรที่รัฐบาลที่ต้องการเก็บเข้าคลัง ส่วนดีคือ ราษฎรไม่เสียเวลาทำมาหากินเดินทางเข้ามา

¹ อัศนี พลจันทร "อย่างไรหนอรณะ ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

แลกรณบัตร ส่วนเสียก็คือ ผู้แทนราษฎรบางคนไม่รณบัตรที่แลกรมาส่งคืนคลัง¹

การชู้ชีวิตลูกเสือลูกโค ภาษีชู้ชีวิตลูกเสือลูกโค เพราะมองแต่ความดีของสัตว์
ทั้งสอง ฉะนั้นจึงเปรียบได้กับการที่ผู้บริหารประเทศเลือกดำเนินนโยบายต่าง ๆ ข้างต้น
โดยพิจารณาแต่ในด้านดีซึ่งเป็นส่วนน้อย ด้วยเหตุนี้ เมื่อผู้คนมองเห็นความชั่วของลูกเสือลูกโค
ภาษีซึ่งเป็นผู้ชู้ชีวิตลูกเสือลูกโคจึงต้องถูกประณามด้วย เช่นเดียวกับการดำเนินนโยบาย
เมื่อปรากฏว่านโยบายนั้นผิดพลาดผู้ที่ถูกตำหนิตายนั้นก็คือผู้บริหารที่อำนาจในการตัดสินใจ
ดำเนินนโยบายนั่นเอง

โคลงบทนี้จึงเท่ากับเป็นการย้ำเตือนให้รัฐบาลตระหนักว่า รัฐบาลจะต้องรับผิดชอบ
ในการดำเนินนโยบายดังกล่าว

โคลงของ "นายผี" บทต่อมาคือ โคลงชื่อ "ช้างเล่น" โคลงบทนี้มาจากกรณี
รัฐประหาร 8 พฤศจิกายน กล่าวคือ ในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 คณะรัฐประหารภายใต้
การนำของพลโทผิน ชุณหะวัณ นายทหารนอกประจำการได้เข้ายึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน
จากรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ แล้วเชิญจอมพลป.พิบูลสงครามมาดำรงตำแหน่ง
หัวหน้าคณะรัฐประหาร พร้อมกันนั้นก็ได้เชิญนายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์
มาจัดตั้งคณะรัฐบาลบริหารประเทศสืบไป

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า โคลงบทนี้ เป็นโคลงที่ "นายผี" เขียนขึ้นเพื่อต้อนรับ
คณะรัฐบาล ของพรรคประชาธิปัตย์

¹ สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 173 - 176

โคลงบทนี้มีใจความว่า

ไม้ล้มเร็วข้ามค้อย	ควรไว
คนล้มฤาควรโต	โตข้าม
จะเป็นตุณโป	เสียราช
เร็วเร่งกินดีใครห้าม	หากรู้แรงกรรม
ประชาธิปัตย์ล้ม	เร็วมา ใหม่ฤา
เพราะเพื่อนองประชา	หนึ่งข้าง
สูงวงเจ็ดเจดงา	งามแล่น
บาราบเลวลาญล่าง	เรียบร้อย ธรณี ¹

น้ำเสียงที่ปรากฏในโคลงบทนี้แสดงให้เห็นว่า "นายผี" น่าจะพอใจคณะรัฐบาลของพรรคประชาธิปัตย์อยู่มาก ดังจะเห็นได้จากการใช้คำว่า "บาราบเลวลาญล่าง เรียบร้อย ธรณี" และความพึงพอใจนี้ก็คงจะห่วงใยอยู่บ้างเหมือนกัน ดังได้เตือนว่า อย่าประมาท เพราะคนที่ล้มไปคือรัฐบาลหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ นั้นอาจจะกลับมามีอำนาจใหม่อีกก็ได้ เช่นเดียวกับพรรคประชาธิปัตย์ที่เคย "ล้ม" มาแล้วเมื่อคราวที่แพ้พระราชบัญญัติค่าใช้จ่ายประชาชนในภาวะคับขัน ของนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ เมื่อ พ.ศ. 2489 และได้กลับเข้ามาอีกครั้งในครั้งนี้

ในเดือนถัดมา "นายผี" ได้เขียนโคลงชื่อ "ตามเคย" แสดงความคิดเห็นในเชิงเตือนให้รัฐบาลระวังคณะรัฐประหารไว้ให้ดี เพราะคณะรัฐประหารนั้นเคยมีอำนาจที่จะกระทำอะไรก็ได้ตามชอบใจ การที่รัฐบาลพยายามริดรอนอำนาจของคณะรัฐประหารจึงหาผลสำเร็จไม่ได้ เพราะคนที่เคยเส่ออำนาจเวลานั้น ไม่นานก็ต้องกลับมาเส่ออำนาจอย่างเดิม ดังความว่า

¹ อัศนี พลจันทร "ข้างแล่น" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

โคเคยเลวหย่าบ่อม	ย็นตี
ลื้อย่ำฟิงเพียรตี	แต่งแกล้ง
ข้าวเหล้าล่อนันมี	ใจมุง ใจนฮา
มันจักกินหย่าแห้ง	ลัดเหียน ห่อนน่าน
ตุจแรงลำทรากรู้	เลวคัพ
สิ่งลัคนธอันตรายหลบ	ไปลัม
คือทวยถ่อนลัมทบ	ธีรชาติ
คงจะตามเคยปัม	ปากไว หวังไฉน ¹

โค ในที่นี้ น่าจะหมายถึง คณะรัฐประหาร

หย่า หมายถึง อำนาจเด็ดขาดที่เคยใช้อยู่ ตามเหตุการณ์ในขณะนั้นแม้พรรค

ประชาธิปไตยจะเป็นรัฐบาล แต่อำนาจทางการเมืองอยู่ในกำมือของคณะรัฐประหารทั้งสิ้น

คณะรัฐประหารมีอำนาจที่จะทำอะไรได้อย่างเต็มที่ คณะทหารมีบทบาททางการเมืองเต็มที่

แต่งแกล้ง น่าจะหมายถึง ความพยายามของรัฐบาลที่จะรีดถอนอำนาจของคณะทหาร

โดยการแก้รัฐธรรมนูญ เพิ่มเติมบทบัญญัติต่อไปนี้คือ

1. ทหารของชาติต้องอยู่นอกวงเขตแห่งการเกี่ยวข้องกับการเมือง
2. ห้ามมิให้บุคคลใด ๆ อาศัยกำลังทหารเป็นเครื่องมือทางการเมือง
3. ห้ามมิให้ข้าราชการที่อยู่ในประจำการ ดำรงตำแหน่งในกระทรวงทบวงกรมการเมือง

ฝ่ายพลเรือนด้วยในขณะเดียวกัน²

¹ อัศนี พลจันทร "ตามเคย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 31 : 14

ธันวาคม 2490

² สิริธน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติคำสัถการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง

พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 202

คงจะตามเคยขึ้น ปากไว้ หวังใจน น่าจะหมายถึง คำปราศรัยของจอมพล ป.

พิบูลสงคราม ในแถลงการณ์มอบอำนาจซึ่ง นายผี เห็นว่า เชื่อถือไม่ได้ คำปราศรัยนั้นที่ว่า

ส่วนกระทรวงการต่างประเทศ และพลเรือน จะยังทำการแต่ในด้านรักษาความสงบเรียบร้อย และเป็นกำลังอันมั่นคงของประเทศชาติต่อไปอีกชั่วคราว เพียงเท่าที่จำเป็น โดยพยายาม ดำเนินกิจการทั้งปวงนี้ให้เข้าสู่สภาพปกติโดยเร็วที่สุด

อย่างไร สำหรับส่วนตัวข้าพเจ้านั้นขอเรียนว่า ข้าพเจ้ามีเจตนาอันแรงกล้าที่ใครจะ กราบถวายบังคมลาออกจากหน้าที่ไปก็พร้อมตาม เบื้องพลเมืองที่ดีทั้งหลาย เพราะคิดเห็นว่า ถ้ายังรับราชการสนองพระเดชพระคุณประเทศชาติต่อไป ก็จะเป็นช่องทางให้คนทั้งหลาย เห็นว่า ได้ทำรัฐประหารร่วมกับพวกพ้องในครั้งนั้นก็ เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว เป็นสำคัญ เป็นการขัดต่อเจตนาเดิมที่มุ่งหวังต่อประเทศชาติเท่านั้น ฉะนั้นเพื่อยืนยันความเห็นดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงจะได้กราบถวายบังคมลาออกจากหน้าที่โดยเร็วที่สุด เมื่อความสงบสุขของ ประเทศชาติบ้านเมืองบังเกิดขึ้น และประชาชนคลายความอดอยากลงทั่วกันแล้ว พร้อมทั้ง เป็นความเห็นของคณะรัฐบาลที่ทำการปกครองบ้านเมืองอยู่ในขณะนี้ด้วย¹

เหตุที่ "นายผี" เล่นความคิดดังกล่าวนี้ น่าจะเป็น เพราะเหตุการณ์ในขณะนั้นได้แสดงให้เห็นแล้วว่า คณะรัฐประหารมุ่งที่จะหาประโยชน์ส่วนตัวและก้าวไกลการบริหารราชการแผ่นดินของ รัฐบาลอยู่เสมอ เช่น โยกย้ายข้าราชการตำแหน่งต่าง ๆ ไปดำรงตำแหน่งอื่นแล้วบรรลุนิติบุคคลของคณะรัฐประหารเข้าแทนที่ การเรียกร้องค่าใช้จ่ายในการทำรัฐประหารจำนวนถึง 8 ล้านบาท² เป็นต้น

บทคัดย่อของอีกบทหนึ่งที่ใช้ขึ้นในเดือนธันวาคม คือ บทคัดย่อชื่อ "ความทะเยอทะยาน" แต่งเป็นโคลงฉันท์วิริยมาลี โคลงบทนี้ "นายผี" เขียนขึ้นโดยเปรียบไปถึงกรณีลี้ภัยลี้ ชีวาร์

¹ สิริธน์ เรืองวงศ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 193

² ด. หน้า 201

ที่ถูกบุตรบุญธรรมลอบสังหารในลัทธิ เพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้นายปรีดี พนมยงค์ ถูกกล่าวหา
มีความทะเยอทะยานจะเป็นประมุข "มหาชนรัฐ" ความใน "ความทะเยอทะยาน" มีดังนี้

โคขารเสียวแสบทอง	โดยแพง
บงบัตบุตลเอง	ออกล้าง
เจี้ยวในอกอุ่นแวง	ไวขอบ
คือนิทานนี้อ้าง	อาจเห็น
บุตรลประภาคักอง	กรุงโรม
โคขารทะเยอทะยานเปน	ปิ่นไท
ความดีตั้งไฟไหม	หายดับ ไปแะ
บุตรลดีด้วยโต	ตุลใจ ¹

เหตุที่ "นายผี" นำเรื่องสุเลียวเสียวมาเล่าเป็นอุทาหรณ์เช่นนี้ น่าจะเป็นเพราะ
ในขณะนั้นมีข่าวปรากฏทางหนังสือพิมพ์ว่า ค้นพบเอกสารสถาปนามหาชนรัฐในตู้เซฟที่ทำเนียบ
ทำข้างซึ่งเป็นบ้านพักของนายปรีดี พนมยงค์ ประกอบกับการค้นอาวุธที่เหลือใช้จากสงคราม
ในบ้านอดีตเสรีไทย เช่น บ้านนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ และบ้านนายทอง กันทาธรรม² ข่าวเหล่านี้
ล้วนเป็นข่าวที่มุ่งจะแสดงให้เห็นว่า นายปรีดี พนมยงค์ มีความทะเยอทะยานจะเป็นประมุข
ของประเทศ "นายผี" จึงนำเรื่องสุเลียวเสียวซึ่งถูกบุตรบุญธรรมลอบสังหารมาเล่าเป็นอุทาหรณ์ เพื่อเตือนให้
ผู้อ่านระลึกว่า สิ่งที่ได้ยินหรือได้ฟังนั้นล้วนแต่เป็นเล่ห์เหลี่ยมทางการเมือง เป็นวิธีการจัดศัตรู
ทางการเมือง โดยการใช้ข่าวลือซึ่งเป็นเรื่องที่เคยมีตัวอย่างมาแล้วแต่ดึกดำบรรพ์

¹ ทัศนี พลจันทร์ "ความทะเยอทะยาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

² สยามนิกร 11 พฤศจิกายน - 31 ธันวาคม 2490

เดือนมกราคม 2491 โคลงสี่สุภาพชื่อ "เพราะพลาด" ได้รับการตีพิมพ์เป็นบทแรก โคลง
บทนี้มุ่งเสียดสีรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ที่มีท่าทีจะ เชื่อถือว่าคณะรัฐประหาร ก่อการรัฐประหาร เมื่อวันที่
8 พฤศจิกายน 2490 ด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยมิได้มุ่งหวังจะแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวแต่อย่างใด
ดังคำสัมภาษณ์ของ พลโทผิน จุฑะวัณ ที่ว่า

การที่คณะทหารทำการครั้งนี้ ก็เพราะว่าผู้ดูแลจะพินทุภาวะของบ้านเมืองในขณะนั้นต่อไป
(หัวหน้าคณะปฏิวัติให้สัมภาษณ์ด้วยน้ำตานองหน้า) ขึ้นแรกที่สุดก็คือ พระมหากษัตริย์อันเป็น
ประมุขของประเทศสละรถโดยไม่รู้สาเหตุอะไรแน่ ผู้แทนผู้เฝ้าบริดเอาเงินของชาติไปทำการ
แลกเปลี่ยนกระเป๋าค้นเอง สรรพอาหารซื้อของมาแบ่งกัน ชาวนาต้องอาบเหงื่อต่างน้ำ ต่างประเทศ
เขาเห็นใจจึงจอบมาให้ก็ตกอยู่แก่พวกที่ขายบั้นหลังจนและประการสุดท้ายก็คือ ข้าไม่มีกิน¹

โคลง "เพราะพลาด" นี้มีใจความว่า

เห็นพ่อทำพลาดแล้ว	สูงถึง
ยี่ลูกเลี้ยงเลวจริง	แจกจั่น
ลูกเลี้ยงเล่ห์หลมสิง	หลงเลื่อน ไปยา
เออพ่อภูหน้ากร้าน	กาจแก้ไคเทียม
สูงถึงทำทำโม้	กงมี ตีนา
ลูกเล็กลืมบดสี	เก่าใส่รั
เดี๋ยวนี้ผู้สูงศักดิ์	โดยชื่อ
หลงเล่ห์สูงถึงไหว	หวานลุ่มลวงล ²

¹ "คณะทหารเข้ายึดอำนาจบังคับให้รัฐบาลร่างลาออก ปรีดี, รำรง, สังวรณ์,
วีรวัฒน์หลบหนี" สยามนิกร 10 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

² อัศนี พลจันทร "เพราะพลาด" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ในที่นี้ พ่อ น่าจะหมายถึง รัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ (หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์) ฉะนั้นข้อความว่า พ่อทำพลาด จึงน่าจะหมายถึง การดำเนินนโยบายปกครองประเทศผิดพลาด ซึ่งได้กลายมาเป็นข้ออ้างของคณะรัฐประหารในการทำรัฐประหาร ดังปรากฏในคำแถลงการณ์มอบอำนาจของคณะทหารแก่รัฐบาล ที่กล่าวถึงความผิดพลาดของรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ อันเป็นสาเหตุของการรัฐประหารไว้ด้วยว่า

การทำคณะทหาร ดำรงและพลเรือน ได้กระทำรัฐประหารขึ้นนั้นก็โดยที่เห็นว่าประเทศไทยในปัจจุบันนี้ตกอยู่ในภาวะเสื่อมโทรมอย่างน่าสลดใจ ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความทุกข์ทรมานในการครองชีพเป็นอย่างยิ่ง ทุนทุจริตคิดฉ้อฉลฉ้อโกงบรรดาโจรผู้ร้ายก็เกิดขึ้นอย่างชุมชุม และไม่อาจแก้ไขให้บรรเทาเบาบางลงได้ เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนทั่วไป บรรดาข้าราชการฝ่ายทหาร ตำรวจ พลเรือนและประชาชนผู้รักชาติทั้งหลายจึงพร้อมใจกันทำรัฐประหาร เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 โดยเข้ายึดอำนาจการปกครองของรัฐบาลได้ด้วยความมุ่งหมายที่จะแก้ไขสถานการณ์ให้กลับคืนสู่ความสมบูรณ์สุขต่อไป¹

จากคำให้สัมภาษณ์ของพลโทผิน พงษ์เทวัญ และจากคำแถลงการณ์มอบอำนาจของคณะทหารแก่รัฐบาลนี้ คำ แลกจาน ในโคลงนี้น่าจะหมายถึง การแจกแจงความผิดพลาดของรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์นั่นเอง และจากการแจกแจงความผิดพลาดดังกล่าวนี้ คณะรัฐบาลใหม่หรือประชาชนผู้รับฟังอยู่ก็จะเกิดความรู้สึกว่า พ่อ หรือคณะรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ หน้ากร้าน จริงดังที่คณะรัฐประหารว่าไว้

¹ ลีธีรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 192

ส่วนคำว่า ลุงถึง นั้นน่าจะหมายถึง จอมพล ป. พิบูลสงครามซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐประหารในเวลานั้น จอมพล ป. พิบูลสงครามได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์หลังจากการรัฐประหารผ่านไปไม่กี่วันว่า "ผมไม่เอาตำแหน่งรัฐมนตรีเลย ที่ทำครั้งนี้ก็เพื่อช่วยเหลือราษฎรจนกว่าจะเสรีจลัน กระทั่งสร้างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรเสรีจลันไปแล้ว"¹ และในคำแถลงการณ์มอบอำนาจของคณะรัฐประหารแก่รัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงครามก็ได้แสดงปณิธานไว้ว่า

อนึ่ง สำหรับส่วนตัวข้าพเจ้านั้นขอเรียนว่า ข้าพเจ้ามีเจตนาอันแรงกล้าที่ใครจะกราบถวายบังคมลาออกจากหน้าที่ไปพักผ่อนตามเชียงใหม่เมืองดีทั้งหลาย เพราะคิดเห็นว่าถ้ายังรับราชการฉลองพระเดชพระคุณประเทศชาติต่อไป ก็จะเป็นข้อกังขาให้คนทั้งหลายเห็นว่าได้ทำรัฐประหารร่วมกับพวกพ้องในครั้งนี้ก็เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ เป็นการขัดต่อเจตนาเดิมที่มุ่งหวังต่อประเทศชาติเท่านั้น ฉะนั้นเพื่อยืนยันความเห็นดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงจะได้กราบถวายบังคมลาออกจากหน้าที่โดยเร็วที่สุด เมื่อความสงบสุขของประเทศชาติบังเกิดขึ้น และประชาชนคลายความมอดอยากลงทั่วกันแล้ว พร้อมทั้งเป็นความเห็นชอบของคณะรัฐบาลที่ทำการปกครองบ้านเมืองอยู่ในขณะนี้ด้วย²

คำให้สัมภาษณ์และคำแถลงการณ์ดังกล่าวนี้ ก็คือ ถ้อยคำที่ "นายผี" เรียกว่า ไม้เห็นเอง และที่ "นายผี" ตั้งข้อสังเกตว่า ลุงถึงทำท่าไม้คงมีดีนา นั้นก็น่าจะเป็นเพราะ "นายผี" เชื่อว่าจอมพล ป. พิบูลสงครามไม่มีความจริงใจต่อถ้อยคำที่แถลงไว้คำพูดของ จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงเป็นคำพูดที่ผู้พูดต้องเตรียมหาทางหนีทีไล่ที่จะเอาตัวรอดหรือหาหนทางที่จะปิดพัวไว้เรียบร้อยแล้ว

¹ "จอมพลแปลกพมมีโอไหว้ ผมไม่ขอสับใคร" พิมพ์ไทย 11 พฤศจิกายน 2490 หน้า 2

² สิริธน์ เรื่องวงษ์วาร ประวัติคำสตรการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 193

คำว่า ถูกเลือก ในที่นี้ น่าจะหมายถึง รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่ในขณะนั้น ฉะนั้น ข้อความว่า ถูกเลือกสมบัติ แก้วโล่¹ จึงน่าจะเป็นการท้าวความว่า นายควง อภัยวงศ์ ได้ล้มความผิดพลาดของจอมพล. พิบูลสงครามเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยแรก (พ.ศ..2481 ถึง 2487) จนหมดสิ้น เนื่องด้วยมาหลงเชื่อคำแถลงการณ์ของจอมพล. พิบูลสงคราม ที่กล่าวว่า กระทำการรัฐประหารเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติมิได้หวังผลประโยชน์ส่วนตัว และคำพูดที่ว่าไม่ต้องการตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ดังข่าวในหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทยที่ว่า "ผมไม่เอาตำแหน่งรัฐมนตรีเลย ที่ทำครั้งนี้ก็เพื่อช่วยเหลือราษฎรจนกว่าจะเสร็จสิ้น กระทั่งสร้างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรเสร็จสิ้นไปแล้ว"¹

จึงอาจกล่าวได้ว่า โคลงบทนี้นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายเลียดสัรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์แล้วยังมีเจตนาจะเตือนสติรัฐบาลพรรค ประชาธิปัตย์ให้ย้อนคิดถึงการกระทำแต่หนหลังของจอมพล. พิบูลสงครามให้รอบคอบอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะปักใจเชื่อคำกล่าว และการกระทำของจอมพล. พิบูลสงคราม

บทร้อยกรองบทถัดมาของ "นายผี" คือ บทร้อยกรองชื่อ "สันคม" ซึ่งแต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ ประชามาสงวิจิตรวาทการว่าสามารถ "พูดได้ทุกอย่าง" ที่เป็นประโยชน์แก่ตัวเองดังความว่า

คิดเพรงคนชั่วพรอง	สารพัน
<u>พูดเพื่อตัวตนมัน</u>	<u>มากมัว</u>
สิ้นเล่ห์คมขรรค	หม่นไขว่
เหือดละคอคนไอ้	<u>ล่อเยียวเอาสิน</u>

¹ "จอมพลแปลกพมณีอโหฬาร ผมไม่ขอสืบทอด" พิมพ์ไทย 11 พฤศจิกายน 2490

สิ้นคอกจะขาดแล้ว	เหลือหนึ่ง เหนียวแฉะ
เพื่อชักดึงโดยหลัง	ตุ้มสี่
วาทะวิจิตรฉมัง	เพื่องาน
กินกวาดขามลย์	ช่องไว้ หวังฉาย ¹

ที่มาของโคลงบทนี้มาจะเนื่องมาจากเหตุการณ์วันหาเสียงของพรรคธรรมารัตน์ ซึ่ง หลวงวิจิตรวาทการ ได้ปราศรัยต่อประชาชน 2 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกในเดือนธันวาคม 2490 หลวงวิจิตร ได้แก้อัครหา เรื่องการนำทางของพระธาตุพนมไปเป็นสมบัติส่วนตัว เมื่อครั้งดำรง ตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากร โดยกล่าวว่า

นายเตียง ศิริขันธ์ ซึ่งรู้ดีกว่าใคร ๆ ว่า เงินทองของพระธาตุพนมอยู่ในคลังจังหวัด นครพนม ได้แถลงในสภาผู้แทนราษฎรด้วยคำพูดที่ฉลาด คือ พูดว่า "หลวงวิจิตรฯ ไปขโมย พระธาตุนั้น ใครก็รู้ว่าไปทำบุญหรือทำบาป ทองของพระธาตุพนมนั้นใคร ๆ ก็รู้ว่าเวลานี้อยู่ที่ไหน" ... เวลานั้นข้าพเจ้าไปอยู่ในประเทศญี่ปุ่น พอทราบความเรื่องนี้จากหนังสือพิมพ์ ข้าพเจ้าก็โทรเลขตรงมายังนายกฯ คง ว่าขอให้แถลงให้ประชาชนทราบว่าทองนั้นอยู่ที่จังหวัดนครพนม ... กระทรวงการต่างประเทศในครั้งนั้นได้ตอบข้าพเจ้าออกไปว่า คณะ กรรมการของสภาผู้แทนราษฎรได้สอบสวนพฤติกรรมทางการเงิน เกี่ยวกับคณะรัฐมนตรีใน คณะรัฐบาลสงครามเสร็จสิ้นแล้ว สำหรับตัวข้าพเจ้า คณะกรรมการได้สอบสวนย้อนขึ้นไปถึง เวลาที่ข้าพเจ้ารับตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากร ตลอดถึงเรื่องพระธาตุพนม คณะกรรมการลง ความเห็นว่า ข้าพเจ้าปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตลอดกาล แต่ที่แถลงอะไรออกไปนั้น

¹ ธีศนี พลสมันต "สันคม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 36 : 17

กระทรวงต่างประเทศในเวลานั้นเห็นว่าไม่จำเป็น เพราะประชาชนก็หมดความสนใจแล้ว
ข้าพเจ้าก็เก็บโทรเลขไว้เป็นประกาศนียบัตรแห่งชีวิตประวัติของข้าพเจ้า¹

ครั้งที่สอง หลวงวิจิตรวาทการได้ไปกล่าวคำปราศรัยที่ห้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 8
มกราคม 2491 โดยนำเรื่อง เบื้องหลังการประกาศสงครามระหว่างไทยกับอังกฤษและอเมริกา
มาแถลงให้ประชาชนทราบ ดังความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ศรีกรุงว่า

หลวงวิจิตรฯ ได้กล่าวว่า ตามที่ได้มีข่าวการประกาศสงครามนั้น ได้ประกาศออกไป
โดยที่ท่านปรีดีฯ ไม่รู้เห็นนั้น และได้ลงนามในประกาศสงครามนั้น ความจริงในข้อนี้คือว่า
คณะรัฐมนตรีได้ลงมติในวันที่ 25 มกราคม 2485 ว่าให้ประกาศสงครามในเวลาเที่ยงวัน
เพื่อบูรณาท่านปรีดีฯ ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไม่อยู่ไปอยุธยา ไม่สามารถจะ
ลงนามในประกาศสงครามจึงล่าช้าไปราว 3 ชั่วโมง ข้าพเจ้าไปรอคอยอยู่ที่สถานีวิทยุ
จนราวบ่าย 3 โมง จึงได้รับคำสั่งจากเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่า ท่านปรีดีฯ ได้ลงนามใน
ประกาศสงครามเรียบร้อยแล้ว ในอ่านประกาศได้ ข้าพเจ้าจึงได้อ่านประกาศสงครามทางวิทยุ
และต่อมา เมื่อได้พิมพ์ประกาศสงครามในรายกิจจานุเบกษา ก็ได้มีลายเซ็นของท่านปรีดีฯ
จริง ๆ อีกประการหนึ่ง เหตุผลในทางพฤติการณ์ที่ตั้งที่ข้าพเจ้าอธิบายข้างต้นซึ่งเป็นเหตุผลที่
สำคัญที่ทำให้เราต้องประกาศสงครามนั้นก็เป็นความคิดของท่านปรีดี เอง หลักฐานอันนี้
มีแจ้งชัดอยู่ในรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี²

¹ ประหยัด ค.นาคนาท "นักล่าสมประกาศนียบัตร" โดย หยัด บางกอก (นามแฝง)
สยามนิกร 25 ธันวาคม 2490 หน้า 4

² ว่าปรีดีเซ็นประกาศสงคราม" ศรีกรุง 10 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

คำปราศรัยครั้งที่สองของหลวงวิจิตรวาทการได้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้จาก
หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช อย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ศรีกรุงว่า

ผลไม่อย่างคาด เพราะข้อเท็จจริงหรือหลักฐานอะไรต่าง ๆ นั้น มันอยู่ที่กระทรวง
ต่างประเทศทั้งสิ้น คำพูดของหลวงวิจิตรฯ ก็ไม่มีคำพ้อที่ผมจะต้องตอบหลวงวิจิตรว่า
ผมพูดอย่าง "ขงเบ้ง" แต่หลวงวิจิตรพูดอย่าง "โจผี" โทกกลับหันเหไปเลย การ
พูดหาเสียงเช่นนี้ไม่เหมาะ แต่เรื่องอะไรทั้งหมดอย่าให้ผมพูดจะดีกว่า เพราะเรา
เป็นผู้ใหญ่แล้ว¹

คำให้สัมภาษณ์ของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ดังกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็นว่า ม.ร.ว.เสนีย์
ปราโมช และ "นายผี" มีความเห็นตรงกันว่า หลวงวิจิตรวาทการพยายามพูดถึงเรื่องต่าง ๆ
ที่ผ่านมาแล้วโดยหวังประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง มิได้คำนึงว่าถึงที่พูดถึงนั้นจะจริงเท็จอย่างไร
และจากคำปราศรัยของหลวงวิจิตรวาทการนี้ก็พอจะสันนิษฐานได้ว่า ข้อความในโคลงที่ว่า
เสียดละคอคนไอ้ ส่อเอี้ยวเอาสิน นั้นน่าจะหมายถึง คำปราศรัยครั้งแรกที่กล่าวแก้อัครหา
เรื่องอภัยออกทองของพระราชนัดดา ฉะนั้น น้ำเสียงของ "นายผี" ในตอนนี้จึงบ่งชี้ว่า "นายผี"
มิได้เชื่อว่าคำปราศรัยของหลวงวิจิตรวาทการเป็นความจริง หากเป็นเพียงข้อแก้ตัว

ในลายลักษณ์ในฉบับต่อมา "นายผี" ได้เขียนโคลงสี่สุภาพ ชื่อ "เงี้ยวอู" ขึ้นทักท้วง
รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ที่ยังคงปล่อยคณะรัฐประหารให้มัวอำนาจเหนือรัฐบาลทั้งในด้านการบริหาร
และการทหาร กล่าวคือ ในด้านการบริหารคณะรัฐประหารได้ก้าวก่ายอำนาจของรัฐบาลด้วย
การแต่งตั้งพรรคพวกของตนเข้าไปดำรงตำแหน่งข้าราชการระดับสูง เช่น แต่งตั้งนาย โกมล
พหลโยธิน ข้าราชการชั้นตรีไปดำรงตำแหน่งสารวัตรใหญ่ ซึ่งตำแหน่งของข้าราชการ
ชั้นตรี² ในด้านการทหาร คณะรัฐประหารยังคงยึดตำแหน่งสำคัญในกองทัพอาวอย่างมั่นคง เช่น

¹เสนีย์ โต้วิจิตรเผด็จร้อน" ศรีกรุง 14 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

²"ทหารตั้งชั้นตรีเป็นสารวัตรใหญ่" พิมพ์ไทย 15 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

จอมพล. พิบูลสงครามดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทยและผู้บัญชาการทหารบก พลโทผิน ชุณหะวัณ เป็นรองผู้บัญชาการทหารบก และพันเอกกมล กาจสงคราม (เทียน เก่งระดมยิง) เป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก¹ "นายผี" มีความเห็นว่าการที่รัฐบาลปล่อยให้บุคคลในคณะรัฐประหาร มีอำนาจเหนือคณะรัฐบาลอยู่เช่นนี้ เป็นอันตรายต่อเสถียรภาพของรัฐบาล เพราะคณะรัฐประหาร อาจละช่วงชิงอำนาจในการปกครองประเทศจากรัฐบาลในวันหนึ่งข้างหน้า เปรียบได้กับงูที่ได้รับ ความชุ่มชื้นจากน้ำค้างแล้วหวนมาตักกินภายหลัง ดังความใน โคลงชื่อ "เงี้ยวคู่" ที่ว่า

อาสาศึกไปสู้	เสร็จงาน*
ตนสักตายเอาบาน	ปิดไว้
คือโลกนิติสาร	ล่อนส่ง
ควรคู่ใครใดได้	สดับแล้ว โดยรอบ
สำรวจคู่สำเร็จแล้ว	การรงค์
ปล่อยปละรูปง	ง่อยเงี้ยว
น้ำค้างซาบลิรคง	คืนอีก หาญแ
คือบุคลเงี้ยวเงี้ยว	ไล่ล้างสู่ลาญ ²

ข้อความว่า สำเร็จแล้วการรงค์ ในที่นี้น่าจะหมายถึง ความสำเร็จของพรรคประชาธิปัตย์ ในการจัดตั้งรัฐบาล และความสำเร็จที่เนื่องจากนานาชาตินำให้การรับรองรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ความสำเร็จทั้งสองประการย่อมเป็นเครื่องแสดงว่า รัฐบาลเป็นที่ยอมรับทั้งภายในและภายนอกประเทศ รัฐบาลจึงมีอำนาจที่จะกระทำการใด ๆ เพื่อความมั่นคงแห่งรัฐบาลได้โดยชอบธรรม ในทัศนะของ

¹ "คณะทหารเข้ายึดอำนาจบังคับให้รัฐบาลรื้อรางลาออก ปรีดี, รำรง, สังวรณ, วีรวัฒน์ หลบหนี" สยามนิกร 10 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

*วางรูปตามต้นฉบับ

² อัศนี พลจันทร "เงี้ยวคู่" โดยนายผี (นามแฝง) สยามสมัย 37 : 15 มกราคม 2491

"นายผี" สิ่งหนึ่งที่รัฐบาลควรจะจัดการด้วยอำนาจอันเด็ดขาดก็คือ การรื้อถอนอำนาจของ คณะรัฐประหารให้หมดไปโดยเร็วที่สุด ไม่น่าจะยินยอมให้บุคคลในคณะรัฐประหารดำรงตำแหน่ง สูงสุดคุมกำลังทางทหารอยู่อีกต่อไป เพราะอาจเป็นอันตรายแก่รัฐบาลได้ แต่เมื่อคณะรัฐบาล ไม่กระทำการสิ่งใดและยังคงปล่อย รูป คือ คณะรัฐประหารให้อำนาจอยู่เช่นเดิม "นายผี" จึง สรวล ด้วยความรู้สึกหยามหยัน และรูป ที่ "นายผี" เปรียบว่าเป็น เจ้ายักษ์ นั้นน่าจะโต้แย้ง จอมพลป. พิบูลสงคราม ซึ่งระยะนั้นเขายืนยันว่าจะลาออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก¹ แต่ก็ยังไม่ลาออกด้วยเหตุผลว่า คณะทหารไม่ยินยอมให้ลาออก² นอกจากนั้นยังปรากฏว่าผีไปปลิว จากกลุ่มบุคคลที่ลงนามว่า "คณะทหาร" ช่มชู้รัฐบาลให้ปฏิบัติกรอย่างตรงไปตรงมาอย่าใช้เล่ห์ เพทุบายให้เป็นการก้าวก่ายในราชการทหารหากยังยุ่งเกี่ยวโดยเฉพาะกับจอมพลป. พิบูลสงครามแล้ว คณะทหารจะได้จัดการให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม โดยด่วนและเด็ดขาด³ และในระยะเวลา ที่ใกล้เคียงกันจอมพลป. พิบูลสงครามก็ให้สัมภาษณ์ว่าอาจจะกลับเข้ามาเล่นการเมืองอีก⁴ ล้วน เจียว อีกตัวหนึ่งนั้นน่าจะหมายถึงตัวพันเอกกาจ กาจสงคราม ผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ที่รู้จักกันในนามของ "รัฐธรรมนูญฉบับไต๋มแดง" เหตุที่สันนิษฐานว่าเป็นพันเอกกาจ กาจสงคราม ก็เพราะในระยะนั้น พันเอกกาจ กาจสงคราม เป็นบุคคลในคณะรัฐประหารเพียงคนเดียว

¹ "จอมพลขอลาออกจากตำแหน่ง" ศรีกรุง 3 มกราคม 2491 หน้า 1,4

² "ทหารยืนยันไม่ให้จอมพลลาออก" ศรีกรุง 6 มกราคม 2490 หน้า 1

³ "หลวงกาจ : จดหมายทหารต้องมีชื่อ ไม่กลัวใคร" พิมพ์ไทย 13 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

⁴ "จอมพลแสดงท่าจะเล่นการเมืองอีก" สยามนิกร 22 มกราคม 2491 หน้า 1

(นอกเหนือจากจอมพลป.พิบูลสงคราม) ที่มีบทบาททางการเมืองเด่นชัดมาก ดังจะเห็นได้จากการเลื่อนยศย้ายขึ้นจากพันเอกเป็นพลโท ภายในระยะเวลาเพียง 2 เดือนเท่านั้น¹ นอกจากนี้ พันเอกกาจ กาจสงครามยังเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2490 เป็นผู้แต่งตั้งนายโกมล พหลโยธิน เข้าดำรงตำแหน่งสารวัตรใหญ่² เป็นผู้ให้ข่าวเสรีไทยวางแผนจะทำรัฐประหาร เปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบ "มหาชนรัฐ"³ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ว่านายปรีดี พนมยงค์ "หักหลัง" จอมพลป.พิบูลสงคราม เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่สอง⁴ และเป็นผู้ "ขอร้อง" ให้จอมพลป.พิบูลสงครามดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทยต่อไป เนื่องจากสถานการณ์บ้านเมืองยังไม่สงบเรียบร้อย⁵ เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวนี้ย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าทั้งจอมพลป.พิบูลสงคราม และ พันเอกกาจ กาจสงคราม ต่างก็พยายามรักษาสถานภาพทางการเมืองของตนและคณะรัฐประหารให้ดำรงอยู่ต่อไปอย่างมั่นคงด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงเตือนรัฐบาลว่าบุคคลทั้งสองเปรียบได้กับงู 2 ตัวที่อาจจะหวนมาออกกัดคือยึดอำนาจคืนจากรัฐบาลได้ในภายหน้า

ในเดือนกุมภาพันธ์ "นายผี" ได้เขียนโคลงสี่สุภาพชื่อ "ประตึกการ" เพื่อเสียดสี พลโทกาจ กาจสงครามกรณีให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า เหตุที่คำสั่งสั่งปลดลงข่าวหนังสือพิมพ์นั้นเป็นเพราะ "หนังสือพิมพ์เขียนบิดเบือนก่อให้เกิดความวุ่นวายแก่ประชาชน"⁶ "นายผี" เขียนเสียดสีไว้ดังนี้

¹ "พันเอกกาจ กาจสงครามเลื่อนเป็นพลโท" ศักรัง 29 มกราคม 2491

² "ทหารตั้งขึ้นตรึเป็นสารวัตรใหญ่" พิมพ์ไทย 15 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

³ "การปฏิวัติ 30 พฤศจิกายน ที่คิดมีประธานาธิบดี" สยามนิกร 17 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

⁴ "พ.อ.กาจว่าปรีดีหักหลังจอมพล" ศักรัง 9 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

⁵ "จอมพลขอลาออกจากตำแหน่ง" ศักรัง 3 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

⁶ "หลวงกาจออกคำสั่งเลิกแถลงข่าว น.ส.พ." พิมพ์ไทย 22 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

ไหว้ท่านท่านสักไหว้	ตอบสนอง
ดำท่านท่านจักปอง	ดำป้าย
เท็จท่านท่านเท็จลอง	เราพร้อม ตายรา
คือบาปตามตอบคล้าย	ไปเกล้า ศาเพรง
ฉิวเท็จทำให้แล้ง	สรรพการ
ฉิวเท็จทำตอบปาน	ปลูกปั้น
คือพลพบพวพพาล	พะพน ก็นอ
คือพวกเราล้วนนั้น	หนึ่งเปื้อ เบาความ ¹

ที่กล่าวว่า "นายผี" เขียนเสียดสีพลโทกาจ กาจสงครามก็เพราะ "นายผี"

เขียนโคลงบทแรกในทำนองยอมรับว่า ใครแสดงพฤติกรรมกับใครอย่างไรก็จะได้รับการตอบสนอง เช่นนั้น ความในโคลงบทนี้จึงอาจตีความได้ว่า "นายผี" มีเจตนาที่จะบอกว่า เมื่อพลโทกาจ กาจสงครามแถลงข่าวเท็จต่อหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ พลโทกาจ กาจสงคราม ก็มีสิทธิ์ที่จะคาดคิดว่า หนังสือพิมพ์จะเล่นข่าวเท็จหรือ "เขียนข่าวบิดเบือน" ได้เช่นกัน ตัวอย่าง ข่าวที่พลโทกาจ ให้สัมภาษณ์ต่อหนังสือพิมพ์ โดยให้ข่าวในลักษณะชวนให้เชื่อในเวลานั้นก็คือ ข่าวเล่าไทยจะทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบ "มหาชนรัฐ" ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2490² ข่าวนี้พลโทกาจ กาจสงครามแถลงว่าทราบมาจากนายจรรยงค์ บุณนาค "นักเรียนนอกปริญญาโท แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง"³ แต่ภายหลังปรากฏว่านายจรรยงค์ บุณนาค ผู้นี้เป็นคนวิกลจริตชอบแอบอ้าง เป็นบุคคลอื่นอยู่เสมอ⁴ ดังนั้นข่าวของพลโทกาจ กาจสงคราม จึงเป็นข่าวที่เชื่อถือไม่ได้และทำให้ผู้ได้ยินได้ฟังเกิดความรำลึกว่าพลโทกาจ กาจสงครามแถลงข่าวเท็จ

¹ อัศนี พลจันทร "ประติการ" โดยนายผี (นามแฝง) สยามสมัย 39 : 17 ฤทธาพันธ์ 2491

² "การปฏิวัติ 30 พฤศจิกายน ที่คิดมีประธานาธิบดี" สยามนิกร 17 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

³ เผยชื่อบุรุษลึกลับ หลวงกาจ" ศรีกรุง 9 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

⁴ "คณะทหารเชื่อกันว่า เลลียว" สยามนิกร 8 มีนาคม 2491 หน้า 1

เกี่ยวกับเรื่องแถลงข่าวของพลโทกาจ กาจสงครามนี้ มาลัย ชูพินิจ ยังใช้นามแฝงว่า น้อย อินทนนท์ ได้กล่าววิพากษ์วิจารณ์ในบทนำหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทยว่า

... ปัญหาสำคัญอีกข้อหนึ่งซึ่งคุณหลวงกาจอาจจะมองข้ามไปอยู่ที่ว่าความวุ่นวายของประชาชนนั้น เกิดจากการเขียนข่าวเล่นข้อเท็จจริงที่ได้ไปจากกองบัญชาการโดยบิดเบือนของหนังสือพิมพ์โดยขึ้นเชิง หรือว่าเกิดจากเนื้อหาของเรื่องที่ทางผู้ใหญ่ฝ่ายกองบัญชาการทหารบก เป็นต้น คุณหลวงได้ให้สัมภาษณ์ไปมีส่วนรับผิดชอบอยู่ด้วย¹

ตามข่าวและบทวิจารณ์ที่ปรากฏในขณะนั้นทำให้เชื่อได้ว่า น.ส.พ. เห็นว่าพลโทกาจ กาจสงคราม เป็นผู้เชื่อถือไม่ได้ เพราะให้ข่าวเท็จหรือข่าวปราศจากมูลความจริงอยู่เสมอ

เมื่อ "นายผี" เสียดสีพลโทกาจ กาจสงคราม ในโคลงบทแรกแล้ว ในโคลงบทที่สอง "นายผี" ก็ได้แถลงแทนหนังสือพิมพ์ว่า การ "กระทำเท็จ" ได้ตอบกันนั้นเป็นวิสัยของคนพาล ถ้าพวกเรา คือ หนังสือพิมพ์กระทำเช่นนั้นก็เป็นการ เบียดเบียนความดีมกน ฉะนั้น ความในโคลงบทนี้จึงเป็นการปฏิเสธคำกล่าวหาของพลโทกาจ กาจสงครามโดยสิ้นเชิงและอาจตีความได้ว่า "นายผี" มีเจตนาโจมตีพลโทกาจ กาจสงครามว่ามีนิสัยพาลถึงคาดคิดว่าคนอื่นจะต้องเป็นพาลเช่นเดียวกับตน

โคลงอีกบทหนึ่งที่ "นายผี" เขียนขึ้นเพื่อโจมตีพลโทกาจ กาจสงคราม คือ โคลงชื่อ "เมามากไหม ?" โคลงบทนี้มีเนื้อความว่า

<u>กินเหล้าเมาเหล้าเล่า</u>	<u>แหลกเหลว ไปอา*</u>
เมารักเมารังเอาจ	อ่อนหน้า
เมาลาภลาภสงเหว	ลักโลก แลแอ
เมากาจอ่านจากลา	เก่งเก้อ กลลึง
เมาอะไรในโลกนี้	เมานัก
เมหากหาหยวนซัก	รู้เชื้อ

¹ มาลัย ชูพินิจ "ระหว่างบันทึก" โดย น้อย อินทนนท์ (นามแฝง) พิมพ์ไทย

เมามายหากหมายหัก

จิตเห่อ

เมาโง่งมมายเรือ

อย่าเรือ ยาเพล¹

โคลงบทนี้โจมตีพลโททาจ กาจสงคราม 2 ประเด็น ประเด็นแรกกรณีให้สัมภาษณ์ หนังสือพิมพ์ว่า พบแผนการของคณะปฏิวัติ 30 พฤศจิกายนที่จะลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ด้วยการผลักดันให้ตกเขาที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และกล่าวว่า นายทหารเรือนอกราชการเป็นคนยิงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานั่นทมิศ² การแถลงข่าวของพลโททาจ กาจสงครามในครั้งก่อนนี้ก่อให้เกิดความขุ่นมัววุ่นวายเป็นอย่างมาก นายควง อภัยวงศ์นายกรัฐมนตรีต้องรีบเดินทางไปยังกองบัญชาการทหารบกเพื่อสอบถามเอาความจริง และบ่นว่า "แถลงอย่างนี้ก็แย่ กระเทือนทหารเรือกำลังจะสั่นกันอยู่แล้ว"³ ส่วน พ.ท. เวก เขียวเวทย์ แม่กองแถลงข่าวกองทัพบกก็ต้องรีบแถลงข่าวทันที่ว่า "...ความจริงเป็นเพียงแต่ว่า ผู้ช่วยผู้บัญชาการเล่าเรื่องให้ฟัง เท่าที่ทราบจากบุคคลต่าง ๆ ที่ได้รับ ยังไม่มีการยืนยัน เป็นหลักฐานที่ควรเชื่อได้" และกล่าวต่อไปว่าเรื่องนี้พลโททาจ กาจสงครามได้รับฟังมาระหว่างที่เล่นนกกันในช่วงเช้า⁴ ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงนำข้อมูลเหล่านี้มากล่าวโจมตีว่า พลโททาจ กาจสงครามเมาเหล้าแล้วก็นำเรื่องที่ได้ยินได้ฟังมาจากวงเหล้ามาเล่าต่อโดยไม่พิจารณาให้รอบคอบเสียก่อนว่าข่าวที่ได้ยินได้ฟังมานั้นสมควรจะเชื่อถือได้เพียงใด ในเมื่อคนเล่าก็เมาเหล้าอยู่เช่นกัน

¹ อัศนี พลจันทร "เมามากไหม ?" โดยนายผี (นามแฝง) สยามสมัย 40 : 17
กุมภาพันธ์ 2491

² "พบแผนการฆ่าในหลวงภูมิพล คิดผลักดันให้ตกจากเขาที่สวิส ตัวการฆ่าในหลวงเป็น
นายทหารเรือ" สยามนิกร 18 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

³ "นายกควงวิ่งวุ่นเมื่อเห็นแถลง ของหลวงทาจ" พิมพ์ไทย 19 พฤศจิกายน 2490 หน้า 4

⁴ "ว่าหลวงทาจเล่าเรื่องยังไม่มีหลักฐานยืนยัน" สยามนิกร 19 พฤศจิกายน 2490
หน้า 1, 6

ประเด็นที่สอง "นายผี" โจมตีพลโทภาส กาลสงครามในกรณีที่ใช้อำนาจหน้าที่
พร้าเพรื่อ เช่นสั่งให้ค้นบ้านพระตำหนักบุญอาอธิบดีคำลาอาญา เนื่องจากสืบทราบว่ามีอาวุธ
เล็กรไทยซ่อนอยู่ 50 กระบอก แต่ปรากฏว่าไม่พบ¹ สั่งให้ทหารเข้ายึดบ้านนายทองอินทร์
กูรีพัฒน์ ขับไล่ครอบครัวและบริวารออกจากบ้านภายในเวลาเที่ยงวัน ด้วยเหตุผลที่ว่าบ้าน
ของนายทองอินทร์ กูรีพัฒน์เป็นที่ทำการของพรรคสหชีพ² สั่งสับกระยาของเรือเอกวีระชัย
ยัยสิทธิเวช เลขานุการส่วนตัวของนายปรีดี พนมยงค์ในข้อหาต่อต้านคณะทหาร³ สั่งสับนาย
สุริย์ ทองวิเศษ บรรณาธิการ เจ้าของ และผู้พิมพ์โฆษณาหนังสือพิมพ์เสียงไทย กับนายสนธิ
เจริญรัฐนักข่าวหนังสือพิมพ์เสียงไทยด้วยข้อหาลงบทความหมิ่นประมาทคณะทหารและกล่าวหาว่า
พลโทภาส กาลสงครามทุจริตในหารซื้อผ้าจำนวนแสนเมตร จาก อ.จ.ส.⁴ เป็นต้น การใช้อำนาจ
ของพลโทภาส กาลสงครามดังกล่าวนี้ ทำให้ "นายผี" เขียนโคลงเสียดสีว่าพลโทภาส
กาลสงครามเก่งกล้าสามารถราวกับลิง และได้เปรียบเปรยต่อไปอีกว่า อาหารเมตาต่าง ๆ
ในโลกนี้ไม่ว่าจะเมหาหนักหนาเพียงใดก็สามารถแก้ไขให้หายเมาได้ แต่อาหารเมหาอำนาจ
อย่างเง้ ๆ ของพลโทภาส กาลสงครามนี้ไม่มียาใดจะสามารถแก้วยาวได้เลย

เมื่อถึงเดือนมีนาคม "นายผี" ได้เขียนโคลงชื่อ "สยามไซ้" ขึ้น โคลงบทนี้มุ่งที่จะ
วิจารณ์การดำเนินนโยบายของรัฐบาลและการใช้อำนาจในการปกครองประเทศของรัฐบาล
"นายผี" เขียนโคลงไว้ว่า

¹ "อธิบดีคำลาอาญาขังใจถูกทหารค้นบ้าน" สยามนิกร 27 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

² "ทหารเข้ายึดบ้านทองอินทร์" สยามนิกร 1 ธันวาคม 2490 หน้า 1, 6

³ "เมียรวิชัยถูกหาว่าต่อต้าน ประกันตัวจากสันติบาลแล้ว" สยามนิกร 8 ธันวาคม
2490 หน้า 1

⁴ "สับสุริย์-สนธิ เจริญรัฐอีก" พิมพ์ไทย 12 ธันวาคม 2490 หน้า 3

<u>ศรีสยามยามไย</u> ค้อย	พยาบาล
หมอมุ่งวางยาขนาน	หนึ่งกล่า
ทรุดหนักเฟื่องวันวาน	หวิวว่อง อยู่แ
<u>ยาอ่อนใจอ่อนแอ</u>	อาจไย้มยา
หนามยอกหนามบ่งยัง	มิอเภาว
บ่ง เบียง เบียงขัดเภา	อ่อนช้า
หวังบ่งบงเขลา	ขริมโย่ง
หนามบ่งส่งหนามช้า	แทรกเฝ้า นอนคราญ ¹

ศรีสยามยามไย คำว่า ไย ในที่นี้จะหมายถึงปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่รุมล้อมรัฐบาลอยู่ในขณะนั้น กล่าวคือ ด้านการเมืองรัฐบาลต้องเผชิญปัญหาการก้าวก้าว อำนาจในการบริหารจากคณะรัฐประหารจนกลายเป็นความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างรัฐบาล และคณะรัฐประหาร เช่น กรณีที่คณะรัฐประหารต้องการให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หลวงสินาดโยธารักษ์แต่งตั้ง พ.อ.เผ่า ศรียานนท์เข้าดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ แต่หลวงสินาดโยธารักษ์ไม่ยินยอม ทำให้ พ.อ.เผ่า ศรียานนท์โกรธเคืองมากถึงขั้นเดินทาง ไปพบหลวงสินาดโยธารักษ์ที่บ้านเพื่อขอทราบเหตุผล ครั้นหลวงสินาดโยธารักษ์ตอบว่า "มีเหตุผล" แต่ไม่ขอให้รายละเอียด พ.อ.เผ่า ศรียานนท์ก็ไม่พอใจ และทำหลวงสินาดโยธารักษ์ "ดวล" ก่อนที่จะผลุนผลันออกจากบ้านไป ในวันรุ่งขึ้นพลโทผิน ชุณหะวัณรองผู้บัญชาการทหารบก และ พ.อ.หลวงสวัสดิ์ธีรฤทธิ์เจ้ากรม ป.ต.อ. ก็รีบเดินทางมาขออภัยรัฐมนตรีมหาดไทยโดยด่วน²

¹ อดิ พิศนาค "สยามไย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 44 : 20 มีนาคม 2491

² "รายละเอียด พ.อ.เผ่าทำหลวงสินาดดวลแถมตบหน้ายาม นางสินาดฯ เล่าเรื่อง ทำดวล" พิมพ์ไทย 24 มกราคม 2491 หน้า 1, 4 และ "สินาดบอกเผ่า ผมเป็น รมต. พลตำรวจคุณก็ไม่รู้หวัง" พิมพ์ไทย 28 มกราคม 2490 หน้า 1, 4

คณะรัฐประหารดำเนินอย่างไม่ราบรื่นนัก และในขณะที่คณะรัฐประหารและรัฐบาลมีเหตุการณ์กระทบกระทั่งกัน กลุ่มบุคคลที่ใช้ชื่อว่า "คณะทหาร" ก็พิมพ์ใบปลิวโจมตีรัฐบาลว่ากีดกันและกำลังจะนำภัยมาสู่วงการทหารและสนับสนุนจอมพลป.พิบูลสงครามขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี¹ และหลังจากการเลือกตั้งในวันที่ 29 มกราคม 2491 เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็มีกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งนัดไปชุมนุมกันที่สนามหลวงและสวนลุมพินี เพื่อเรียกร้องให้จอมพลป.พิบูลสงครามเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี² และประธานรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์อย่างรุนแรงว่าทุจริตในการเก็บเงินโรงสีข้าว ทุจริตเรื่องเงิน และกล่าวหาว่านายควง อภัยวงศ์แต่งตั้งญาติพี่น้องและพรรคพวกเข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในรัฐบาลแล้วโยกย้ายข้าราชการเก่าออกไป³ นอกจากนี้เหตุการณ์ที่แสดงถึงความพยายามในการแบ่งชิงอำนาจทางการเมืองกลับคืนไปสู่มือคณะรัฐประหารดังกล่าวแล้วรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ยังต้องเผชิญปัญหาความไม่สงบทางภาคใต้ที่กำลังเริ่มก่อตัวขึ้นอีกด้วย⁴

ในด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลยังไม่สามารถแก้ปัญหาค่าครองชีพสูงได้ และด้านสังคม รัฐบาลก็ไม่สามารถขจัดปัญหาโจรผู้ร้ายให้ลดลงได้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากข่าวปล้นชิงที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแต่ละวัน ฉะนั้น "นายผี" จึงกล่าวว่า ประเทศไทยกำลังเป็นไข้หนักและอาการกำลังเพียบหนักเต็มที แม้หมอ คือ คณะรัฐบาลจะพยายามวางยา คือ วางนโยบาย

¹ "ควงพบจอมพลกรณีคำชี้แจงทหาร" สยามนิกร 13 มกราคม 2491 หน้า 1 และ "ออกหนังสือพิมพ์เตือนตำรวจ" ศรีกรุง 25 มกราคม 2490 หน้า 1, 4

² "คณะต้องการจอมพลไปยืนชั่งก้นหน้าวัง กรมชัชฎาฯ บอกไม่ต้อนรับ" สยามนิกร 9 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 1

³ "คณะต้องการจอมพลประธานควงยับ" สยามนิกร 10 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 1 และ เล็ก อินทนนท์ (นามแฝง) "ระย้ารังหรือ ?" ศรีกรุง 5 มีนาคม 2491 หน้า 2, 3

⁴ สยามนิกร 17 มกราคม 2491 ถึง 10 มีนาคม 2491

หากทางแก้ไขอย่างใดก็ไม่ทำให้ปัญหาต่าง ๆ หดสั้นไปได้ "นายผี" ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า เหตุที่ทำให้รัฐบาลไม่สามารถแก้ปัญหาได้นั้น เนื่องมาจาก ยาอ่อน คือ นโยบายอ่อนเกินไป และ ใจอ่อน คือ รัฐบาลไม่มีความเด็ดขาดในการดำเนินนโยบาย

ส่วนโคลงบทที่ลงในชุดเดียวกันนี้ "นายผี" น่าจะหมายถึง กรณีที่รัฐบาลพยายามจะใช้วิธี "หนามยอกหนามบ่ง" ต่อคณะรัฐประหาร กล่าวคือ ในขณะที่นั้นแม้พรรคประชาธิปัตย์จะเป็นรัฐบาล แต่ก็ยังเป็นรัฐบาลที่ไม่มีอำนาจ เพราะอำนาจที่แท้จริงตกอยู่ที่คณะรัฐประหาร จนสิ้น¹ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงพยายามริดรอนอำนาจของคณะรัฐประหารด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพิ่มข้อความสำคัญในบทบัญญัติดังนี้

1. ทหารของชาติต้องอยู่นอกเขตแห่งการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทางการเมือง
2. ห้ามมิให้บุคคลใด ๆ อาศัยกำลังทหารเป็นเครื่องมือทางการเมือง
3. ห้ามมิให้ข้าราชการทหารที่อยู่ในประจำการ ดำรงตำแหน่งในกระทรวง

ทบวงการเมืองฝ่ายพลเรือนในขณะเดียวกัน²

"นายผี" มีความเห็นว่า การที่รัฐบาลริดรอนอำนาจของคณะรัฐประหารเช่นนี้ นอกจากจะไม่เป็นผลสำเร็จแล้ว ยังจะทำให้รัฐบาล "เลิบบัว" หนักขึ้นไปอีก การคาดคะเนของ "นายผี" ในเรื่องนี้ถือว่าถูกต้องอย่างยิ่ง เพราะในเดือนต่อมาคือเดือนเมษายน รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ก็ถูกคณะทหารบีบบังคับให้ลาออก³

¹ "ควรงบอภยาบรรณอีก มอบหน้าที่ให้จอมพลพลางบอกว่าหมดห่วง" สยามนิกร 17 เมษายน 2491 หน้า 1

² "สิริรัตน์ เรียงวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 202

³ "รัฐบาลควง ยื่นใบลาออกแล้ว ถูกบีบบังคับจากคณะทหาร" สยามนิกร 8 เมษายน 2491 หน้า 1

ตอนปลายเดือนมีนาคม "นายผี" ได้เขียนบทร้อยกรองชื่อ "ยืนถนัดใจ" ขึ้น
 เสียดสี ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กรณีที่ ม.ร.ว.เสนีย์
 ปราโมช ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ในทำนองว่าตนเป็นพวก "ตีนเล็ก"¹ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์
 คำให้สัมภาษณ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปฏิกิริยาจากหนังสือพิมพ์ทั่วไปในเวลานั้น โดยเฉพาะหนังสือ
 ศรีกรุงถึงกับตั้งสมญานามให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ว่า
 "ตีนเล็ก" เลยทีเดียว เช่น ผู้ใช้นามแฝงว่า "โชคสม" เขียนถึง ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
 ไว้ในคอลัมน์ "ชมโลก" ว่า "... ลงที่ลุด ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เลยได้รับสมญาว่า
 ตีนโต - ตีนเล็ก"² และผู้ใช้นามแฝงว่า "แจ๋วแหวว" เขียนถึง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
 ในคอลัมน์ "ในสโมสรสภาว่า" "... ถึงตอนนี้ลืบลืมหม่อมราชวงศ์ "บาทาเล็ก" คึกฤทธิ์
 ปราโมช ผู้สือฮาในการปิดธนาคารดูกระสับกระส่าย..."³ และ "หม่อมน้องคึกฤทธิ์ ซึ่งกำลัง
 เกียวกราวจาวโจอยู่ว่า "บาทาเล็ก" ก็เร่อกออกไปอีกโตะหนึ่ง"⁴ ส่วน "นายผี" นั้นมิได้ตั้ง
 สมญานามให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เช่นเดียวกับนัก
 หนังสือพิมพ์คนอื่น ๆ หากแต่ถ่ายทอดคำของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช มาเขียนในเชิงเสียดสี
 ว่า คนตีนโต นั้นก็เปรียบได้กับสิ่งก่อสร้างที่มีฐานใหญ่จะสร้างสูงสักเท่าใดก็ไม่ล้มแล้วคนตีนเล็ก นั้น
 เปรียบได้กับสิ่งก่อสร้างที่มีฐานเล็กถ้าสร้างให้สูงขึ้นไปก็จะล้มลงได้แต่โดยง่าย แต่คนจะตีนเล็ก
 หรือตีนใหญ่ก็เป็นคนเหมือนกัน เพราะอย่างไรเสีย ตาตุ่ม ก็ต้องอยู่ในตำแหน่งเดียวกันทั้งสิ้น

¹ ศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุจิตรา คุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้าน
 เลขที่ 318 ซอยพาดิฮอนันต์ สุขุมวิท 71 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2525

² โชคสม (นามแฝง) "ชมโลก" ศรีกรุง 22 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 2

³ แจ๋วแหวว (นามแฝง) "ในสโมสรสภา" ศรีกรุง 7 มีนาคม 2491 หน้า 2, 3

⁴ แจ๋วแหวว (นามแฝง) "ในสโมสรสภา" ศรีกรุง 9 มีนาคม 2491 หน้า 2, 3

โคลงที่ชื่อ "ยีนถนัดใจน" มีใจความว่า

ดินโตแม่ไม้ต้อง	ทรงตัว
ยามย่องยีนย่นมัว	ไม้ล้ม
ดินเล็กไต่ลวดบัว	ทำประหม่า
มันจะ कै कैล้ม	กัดดิน
ฐานใหญ่ยอดเล็กแล้ว	มันเหลือ
ลึงสีกัดเกาอมรินทร	เล่นไค้
ฐานย่อมยอดใหญ่เหลือ	จรีตหยิ่ง
ตาตุ่มลึงต้องไค้	ตุ่มเล่มอ ¹

บทร้อยกรองบทถัดมาของ "นายผี" คือ โคลงสี่สุภาพชื่อ "ส่นุกต" โคลงบทนี้เขียนในเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่สถานการณ์ใน 4 จังหวัดภาคใต้กำลังอยู่ในภาวะจลาจล มีการก่อวินาศกรรมตามสถานที่ราชการ เช่น สถานีรถไฟ และโรงเรียนประจำบาล² ภาวะตึงเครียดเช่นนี้ได้เริ่มมาตั้งแต่เดือนมกราคม โดยมีข่าวว่า การจลาจลในครั้งนี้เกิดจากการยุยงปลุกปั่นจากตนภูมิไฮอดีตดิน ลูกชายพญาเมืองปัตตานีคนก่อน³

แต่ "นายผี" ไม่เชื่อว่าจะจะเป็นจริงตามคำกล่าวนั้น เนื่องจาก "นายผี" เห็นว่าการยุยงปลุกปั่นจะกระทำได้แต่ในหมู่คนโง่เท่านั้น ดังปรากฏข้อความในโคลงว่า

¹ อัศนี พลจันทร "ยีนถนัดใจน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 45 : 19 มีนาคม 2491

² คงจะไปดู 4 จ.ว.ด้วยตนเอง สยามนิกร 24 มีนาคม 2491 หน้า 1

³ "คนล้าคัญปรึกษาเรื่อง 4 จังหวัดจะแยก" สยามนิกร 17 มกราคม 2491 หน้า 1

บบ้างอย่างยูเย้า	ยวนใจ
เล่พลู่ภาฮิตโย	โข่งบ้า
คนล่องล่องเล้งโน	จิตล่อ เลวแอ
คือล่อลา โง่อ้า	อาจได้ล่ตวกเหลื่อ
คนฉลาดล่องเล่นได้	ก็ตี ซื่อ
เขาย่อมมบลเองมี	จิตโม้
เขาย่อมหลีกกาสิ	ละล่อง เลี้ยฮา
คือบ้างอย่างยูโอ	อวดด้วยดีล่ล่าย ¹

ในเดือนพฤษภาคม ข่าวใหญ่ทางหน้าหนังสือพิมพ์ข่าวหนึ่ง คือ ข่าวการปล้นทองมูลค่า 40 ล้านบาทที่บางซื่อ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม² ผลของการสืบสวนพบว่า ผู้บงการปล้นทองรายนี้เป็นนายทหารยศพันโท ซึ่งเป็น "บุคคลสำคัญที่สุดคนหนึ่งในยุคปัจจุบัน"³ จะเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเจ้าของคดี จึงได้แต่จด ๆ จ้อง ๆ ไม่กล้าดำเนินการอย่างเสียบขาด และด้วยเหตุที่การปล้นทองครั้งนี้เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ (ซึ่งสันนิษฐานว่าอาจจะเป็น 1 ในคณะรัฐประหาร) สมาชิกพรรคประชาธิปไตยจึงฉวยโอกาสจะขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อแสดงความไม่ไว้วางใจรัฐบาล⁴ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการเปิดอภิปรายแต่อย่างใด ฉะนั้น "นายผี" จึงเขียนโคลงสี่สุภาพชื่อ "ความสั่นเทิ้ม" ขึ้นเสียดสีในทำนองว่า ต่างฝ่ายต่างก็ขยิบจะพาดกัน แต่ก็ไม่ใ้ใครลงมือจริงสักที ดังข้อความว่า

¹ ยศนี้ พลจันทร "ล่นกดี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 49 : 20 เมษายน 2491

² "สักรปล้น 40 ล้าน ใน ร.พัน 7 รายละเหยดปล้นทองกลางเมืองวานนี้" พิมพ์ไทย 13 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 3, 4

³ "พบอุปสรรคใหญ่เผยหน้าพันโทลึกลับ" พิมพ์ไทย 22 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 3

⁴ "จะเล่นอไม่ไว้วางใจรัฐบาล" สยามนิกร 22 พฤษภาคม 2491 หน้า 1

คิดเขาถูกกล่สแก้ง	กล่อกส
ขยับจะแทงถอยถลัน	ไล่เสียว
หลบโล ล่อไล่ขับ	เที่ยวอยู่ หยาวอา
ทวนหอกกล่อกแก้ง เอี้ยว	ออกนลาน
อาวุธวางวาดแล้ว	เหลือรับ รองอา
ไต่รับไต่ตาลปาน	ป่นปี
หินเหล็กบ่แหลกส	คมเสียว ชี้อแอ
ทั้งคู่คงปีเปี้ยว	บูตไป
คิดความสนเท่ห์แท้	เที่ยวเรา
เออเน่เขานึกโจน	เล่าเนื่อ
เราคิดแต่เราเขา	คิดอยู่ ยังอา
โยเกียงกันเก้อแก้ง	กล่อกหัว
ต่างคนสนเท่ห์ลู้	เปนศึก
ต่างมิไว้ใจตัว	ต่างเต้น
ต่างลิตจอตสำนึก	ในกระจ่าง จรงอา
เลยเกิดโกลแล้วเค้น	แค่หัว ¹

¹ ๕๙๓ พจนานุกรม "ความสนเท่ห์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
ฉบับครบรอบปีที่ 2 : 21 พฤษภาคม 2491

โคลงอีกบทหนึ่งที่ "นายผี" เขียนขึ้นในเดือนพฤษภาคม คือ โคลงตั้งปริวรรตชื่อ "เรื่องบ้านเรื่องเรือน" "นายผี" เขียนขึ้นในกรณีที่รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ถูกคณะรัฐประหารขับบังคับให้ลาออก เมื่อวันที่ 6 เมษายน "นายผี" กล่าวว่า ชื่อ "ประชาธิปัตย์" ไม่ได้เป็นเครื่องประกัน "เสถียรภาพ" ของรัฐบาล เพราะผู้ที่จะเป็นรัฐบาลได้อย่างมั่นคงจะต้องมีกำลังทหารเป็นเครื่องสนับสนุนเปรียบได้กับบ้านที่ต้องมีสุนัขไว้เฝ้าบ้านกันขโมยหากรัฐบาลใดไม่มีกำลังทหารสนับสนุนก็เหมือนกับบ้านที่ไม่มีสุนัขเฝ้า ข้าราชการหรือโยมก็จะเข้ามาในบ้านได้อย่างง่ายดาย

เป็นประชาธิปัตย์แล้ว	เป็นรัฐ ไม่ถา
เป็นรัฐไร้ทหารเสือ	ศึกจ้อง
มีทหารหากปืนขัด	ช่องอยู่
ศึกอยู่เสียต้องล้ม	เล่ห์หมา
เหมือนมีบ้านช่องแล้ว	ไร้สุนัข
คิดคะโมยปริงประดา	ดุ่มปล้น
ไร้รั้วและมกฉัก	จู๋จับ ง่ายแอ
ปวงเปรียบแต่ข้างต้น	อย่าตั้ง ¹

ความคิดของ "นายผี" ที่ว่า รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาลที่ปราศจากกำลังทหารสนับสนุนนี้ นับว่าตรงกับคำสัมภาษณ์ของ นายควง อภัยวงศ์อดีตนายกรัฐมนตรีที่ว่า การออกจากนายกรัฐมนตรีนั้นสมควรแล้ว เพราะ "ผมไม่มีกำลังทหาร" และ "ตามธรรมชาติของทุกประเทศ ผู้ที่เข้าเป็นรัฐบาลจำเป็นต้องมีกำลังทหารอยู่ด้วย แต่ผมไม่มี"²

¹ อัศนี พลจันทร "เรื่องบ้านเรื่องเรือน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

52 : 19 พฤษภาคม 2491

² "ควงบอกขายวิทยุคอมมิวนิสต์ให้จอมพลพลางว่าหมดหวัง" สยามนิกร 17 เมษายน

2491 หน้า 1

ในเดือนเดียวกันนั้น "นายผี" ได้เขียนโคลงต้นวีรกรรมอันยากหนึ่ชื่อ "อำนาจแฝง" โคลงบทนี้เขียนขึ้น ในกรณีพรรคประชาธิปัตย์ที่ถูกคณะรัฐประหาร "สี" ให้ออก โดยกล่าวว่า จอมพล. พิบูลสงครามนั้นเปรียบได้กับไฟ พรรคประชาธิปัตย์เล่นอยู่กับไฟ รู้ว่าไฟร้อน แต่แทนที่จะดับไฟกลับมองดูเฉย ๆ ไฟก็เลยไหม้มือเอา ดังความว่า

จอมพลสุภาพเพ็ง	ไฟพิษ
ลูกไม้เรื่องลามริน	เราร้อน
จอมพลสุภาพนิต	น้อยอยู่ บังอา
ลูกบร้อนเต็นตัน	แต่เบา
ไฟไหม้มือไม่รู้	เลยเชอะ
ร้อนแต่แลเลยเฮลา	โข่งตัน
จุลบาทอาสาสะเออะ	จวดเฮือง
อันฮักก็ไหม้สิ้น	โล่งหัว ¹

ความว่า ลูกบร้อนเต็นตัน แต่เบา น่าจะหมายถึง กรณีที่คณะรัฐประหารสั่งผู้แทนจำนวน 4 คน คือ พลเรือตรีสวัสดิ์ สวัสดิ์ธรรชัช พันโทกาน จ้างภูมิเวช พันเอก ศิลปศรีชัยรัตน์วรหะ และพันโทละม้าย จุทยานานนท์ มาพบนายควง อภัยวงศ์ เพื่อให้ นายควง อภัยวงศ์ พิจารณาตัวเองและลาออกจากตำแหน่งภายใน 24 ชั่วโมง² โดยที่มิได้ใช้กำลังทหารเข้าปฏิบัติยึดอำนาจเช่นที่เคยกระทำมา "นายผี" จึงว่า ลูกบร้อนเต็นตัน แต่เบา

¹ วรรคนี้ พลจันทร "อำนาจแฝง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 54 : 21

พฤษภาคม 2491

² "เสนอสปด 4ร.ม.ต. ควงโม้ยอม" สยามนิกร 9 เมษายน 2491 หน้า 1, 6

ตอน แต่เบา ส่วนคำว่า จุลบาท นั้นน่าจะหมายถึงบุคคลในคณะรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งเป็นเชื้อพระวงศ์ ได้แก่ ม.จ. วัฒนไพบ ไชยยันต์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ม.จ. สิทธิพร กฤดากร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ทั้งนี้เนื่องจากปรากฏว่าในหนังสือพิมพ์โพสท์ว่า คณะรัฐประหารได้ขอให้ นายควง อภัยวงศ์ ปลดบรรดาเชื้อพระวงศ์ออกจากคณะรัฐบาล แต่นายควง อภัยวงศ์ ไม่ยินยอม คณะรัฐประหารจึงบังคับให้นายควง อภัยวงศ์ พิจารณาตนเอง และลาออกจากตำแหน่ง ภายใน 24 ชั่วโมง ส่วนที่ "นายผี" ใช้คำ จุลบาท แทนรัฐมนตรีเชื้อพระวงศ์นี้น่าจะเนื่องมาจาก การที่ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่าตนเป็นพวกเท้าเล็ก จนได้รับสมญาจาก หนังสือพิมพ์ว่า "ตีนเล็ก" นั่นเอง

บทช่วยกรองบทต่อมาที่ยังมีเนื้อความชวนเวียนอยู่กับการเปลี่ยนแปลงเรื่องการเมืองการเป็นรัฐบาล และการสูญเสียตำแหน่งและอำนาจของพรรคประชาธิปัตย์ ก็คือ บทกรองชื่อ "ความฝัน" ซึ่งแต่งเป็นโคลงฉันท์วิริมาลี ดังมีความว่า

ฝันบงบุษบกเขื่อง	บนสวรรค์
เลาะเลื่อนลงมารอง	บาทเจ้า
เจ้าเร่งหฤทัยหัน	เหียนอยู่ โยนา
โอดนั่งนึกบ้ำเข่า	ยั่วใจ
บุษบกเล่นเลื่อยยัน	เคียงศรี รัรา
สิงโตนกนักใน	ศตเจ้าน
ลมบนพัดมาผี	พายุ
พัดกระแทกเปี่ยงแป้น	บันลง ¹

¹ อัศนี พลจันทร "ความฝัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ความว่า ผืนบงบุษบกเปื่อง บนสวรรค์ เลาะเลื่อนลงมารอง บาทเรา

นั่นน่าจะหมายถึง เหตุการณ์ที่คณะรัฐประหารได้เชิญนายควง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ให้จัดตั้งรัฐบาล¹ เพราะหากวิถีทางการเมืองยังคงดำเนินไปตามปกติแล้ว นายควง อภัยวงศ์ ก็คงจะไม่มีโอกาสจัดตั้งรัฐบาล เนื่องจากเสียงในสภาผู้แทนราษฎรมีอยู่เป็นล้นน้อย การได้รับเชิญจากคณะรัฐประหารจึงเปรียบได้กับบุษบกจากสวรรค์ลอยลงมา ... หรือที่กล่าวเป็นสำนวนว่า ราชรถมาเกย นั่นเอง เมื่อตระหนักว่าบุษบกได้ลอยลงมาแทบเท้าแล้ว พรรคประชาธิปัตย์ก็รับกระโดดขึ้นไบนั่ง คือ รับรับคำเชิญให้จัดตั้งรัฐบาลจากคณะรัฐประหารทันที แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าบุษบกลอยสูงชันไปได้เพียงแค่อูเขา คือ พรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาลอยู่ได้ไม่นานเท่าใด ลมบนก็พัดบุษบกไปปะทะกับภูเขาดกลงมาแตกกระจาย ซึ่งก็คือ คณะรัฐประหารได้บีบบังคับให้คณะรัฐบาลลาออกจากตำแหน่งนั่นเอง ดังนั้น "นายผี" จึงเปรียบเหตุการณ์ตั้งแต่พรรคประชาธิปัตย์เข้าจัดตั้งคณะรัฐบาลตามคำเชิญของคณะรัฐประหาร เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 จนถึง 6 เมษายน 2491 ว่าเป็น ความฝัน เพราะช่วงระยะเวลาสั้นนั้นไม่น่าจะเชื่อว่าเป็นความจริง

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งที่เขียนถึงกรณีรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ถูกคณะรัฐประหารบีบบังคับให้ลาออก คือ บทร้อยกรองชื่อ "พาลพาน" บทร้อยกรองบทนี้เขียนเป็นโคลงฉันท์วิริยมาลี มีเนื้อความพาดพิงถึง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งเป็นรัฐมนตรี ร่วมคณะรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ฉะนั้นเมื่อรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ต้องลาออกเมื่อวันที่ 6 เมษายน เนื่องจากถูกคณะรัฐประหารบีบบังคับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการคลังในขณะนั้นลาต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย ส่วนจอมพล ป. พิบูลสงคราม หัวหน้าคณะรัฐประหารได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจัดตั้งรัฐบาลใหม่

¹ "ทหารเลือกนายควงเป็นนายก" สยามนิกร 11 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 4

"นายผี" จึงได้เขียนโคลงเป็นเชิงเปรียบเปรย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
ว่า ถูกจอมพล ป. พิบูลสงคราม "ไล่เตะตกฝั่งไป" ดังข้อความว่า

คิดพ่อตีลูกต้อน	ตูดแตก
แต่ลูกจะรับมือ	ไม่ได้
เห็นน้องเล็กลูกแตก	โกลเสือน
น้องนั่งตั้งร้องไห้	ค้อยห้าว
จอมพลไล่ต้อนเตะ	ตกฝั่ง ไปอา
บ่อาจเตะตอบตัว	ต่ำเตี้ย
ผองเรารู้ภาพต้ง	เด็กเล็ก
คึกฤทธิ์ไล่ต้อนเปี้ย	เตะสรวล ¹

ในข้อความว่า ผองเรารู้ภาพต้ง เด็กเล็ก คำ ผองเรา น่าจะหมายถึง
บรรดานักหนังสือพิมพ์ หรือนักข่าวการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช
จึงตอบโต้เขาอย่างรุนแรงในลักษณะที่ "นายผี" เปรียบว่า คึกฤทธิ์ไล่ต้อนเปี้ย เตะสรวล

เนื้อความในโคลงข้างต้นนี้ ล้วนแสดงถึงความล้มเหลวของรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์
ตลอดจนการสูญเสียตำแหน่งของรัฐมนตรีบางคน แต่กระนั้นก็มีใจความแฝงให้เห็นถึงอำนาจของ
คณะรัฐประหารที่ครอบคลุมอยู่เหนือคณะรัฐบาลด้วย

โคลงบทต่อมา คือ โคลงชื่อ "คำหวาน" "นายผี" ได้วิจารณ์จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี เรื่องคำพูดของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่ง "นายผี" มีความเห็นว่าเป็นคำพูด
ที่มีลักษณะเป็น "คำหวาน" คือเป็นคำพูดที่ไม่จริงใจ "นายผี" เขียนโคลงบทนี้ไว้ว่า

¹ ข้อนี้ พลจันทร "พาลพาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 56 : 21

ปราศรัยสู่ทริภพพัน	ราฟพัน
แสงมยุเร้งพิสมัย	เผือก
คือจอกอุราสินทร	จ้าวรัล
ไหลอาบจิตจ้านนี้	เล่นให้เหลือ
คมกำขำค้อยเปื้อ	ปันสิน
จิตตังกลุศุภมเกื้อ	ถากก้อ
จักจงจิตอาสิน	ตัยแต่ จงแอ
เออแปลกแปลงถ้อยจ้อ	จักโดน ¹

คำพูดที่สดว่าเป็คำหวานของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ในสมัยหลังรัฐประการ 8 พฤศจิกายน 2490 ได้แก่ คำปราศรัยถึงทหารบกทางวิทยุกระจายเสียง เกี่ยวกับกรณีพิพาททางพรมแดนฝั่งพม่าว่า จอมพล ป.พิบูลสงคราม จะลดออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทย² จอมพล ป.พิบูลสงคราม กล่าวปราศรัยถึงความตอนหนึ่งว่า

... ตามที่พี่น้องทหารบกได้แสดงไมตรีจิตต่อข้าพเจ้าเสมอมา นั้น ยังจารึกกับจำไว้ในหัวใจของข้าพเจ้าเสมอ และในหัวใจของข้าพเจ้าพร้อมอยู่เสมอที่จะแสดงกตัญญูต่องานที่พี่น้องทหารที่รักทั้งมวลทุกโอกาส แต่ใครจะรับรองว่า หากจะได้แสดงไมตรีจิตเป็นห่วงใยต่อข้าพเจ้าแล้ว ขอให้ไปปฏิบัติตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ และเป็นทางสิ่งเสริมระบอบประชาธิปไตยที่โลกเวลานี้ต้องการอย่างแท้จริง ไม่สมควรปฏิบัติให้เป็นการขัดต่อวิถีทางรัฐธรรมนูญ และเป็นการหมิ่นต่อระบอบประชาธิปไตยเป็นอันขาด เราควรจะช่วยกันฝังรากฐานแห่งระบอบประชาธิปไตยอันแท้จริงให้แก่ชาติของเรา และยิ่งประจำชามด้วยแล้ว พี่น้องทหารที่รักทั้งปวง จะต้องเคารพเหมือนการเคารพ

¹ อัสนี พลสินการ "คำหวาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 58 : 13

เหมือนการ เคารพต่อคำสั่งของข้าพเจ้าและผู้บังคับบัญชาของท่าน ซึ่งจะเป็นการชอบต่อมดี
ของอาณาประชาราษฎร์ทั่วกัน¹.

จะเห็นว่าคำปราศรัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม หลังการรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน
กับพฤติกรรมของจอมพล ป. พิบูลสงครามและคณะรัฐประหารหลังเหตุการณ์ 6 เมษายน 2491
มีลักษณะที่ตรงกันข้าม กล่าวคือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม และคณะได้บังคับรัฐบาลนายควง
อภัยวงศ์ ซึ่งเข้ามาบริหารประเทศตามวิถีทางแห่งระบอบประชาธิปไตยให้ลาออก อันเป็นการ
ทำลายระบอบประชาธิปไตยที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เคยกล่าวว่า "ให้ช่วยกันส่งเสริม"
ฉะนั้น "นายผี" จึงมีความเห็นว่า คำพูดของจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็น "คำหวาน" ส่วนจิตใจ
ที่แท้จริงนั้น คือ "กตัญญู" จะถากถือนประชาชนอยู่ทุกขณะ เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามที่พูด

เมื่อวิจารณ์จอมพล ป. พิบูลสงครามในฐานะหัวหน้าคณะรัฐบาลแล้ว โคลงบทถัดมาของ
"นายผี" ก็เริ่มวิพากษ์วิจารณ์บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในคณะรัฐบาล บุคคลนั้นคือ พลตำรวจตรีเผ่า
ศรียานนท์ รองอธิบดีกรมตำรวจผู้มีเรื่องฮือฉาวกรณีทำควลรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยสมัยรัฐบาล
พรรคประชาธิปัตย์ในอดีต "นายผี" กล่าวถึงรัฐบาลและพลตรีเผ่า ศรียานนท์ ไว้ในโคลงชื่อ
"อยู่ด้วยดี" ว่า

รัฐบาลสร้างด้วย	หวังเผด็จ
ชนชั้นชนชั้นเขา	คำเข้า
ทำได้อ้างอิง	โอ้อวด เออพ่อ
กลกิจแต่ก็เร้า	ราบใต้

¹ "จอมพลฯ ส่งคำปราศรัยถึงทหารบกให้เคารพสิทธิ เสรีภาพเหมือนคำสั่ง" ศรีกรุง

อยู่ได้โดยเหตุเห็น	ฮักทหาร
เล่ห์ล่อไพร่ขี้	เผ่าตัน
อึ้งย้งยามใจผลาญ	บรรพ่าย พังฮา
หัวร่อเพียงพื้นหล้า	แหลกพัง ¹

"นายผี" วิจารณ์รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามว่าเป็นรัฐบาลเผด็จการ ซึ่งอาศัยกำลังทหารเป็นเครื่องกำลุนโดยตรง ขณะเดียวกันก็อาศัยกำลังตำรวจเป็นเครื่องสนับสนุนด้วย นายตำรวจคนสำคัญที่นำกำลังตำรวจเป็นฐานอำนาจของจอมพล ป. พิบูลสงครามก็คือ พลตำรวจตรีเผ่า ศรียานนท์ รองอธิบดีตำรวจฝ่ายปราบปราม รับผิดชอบในการกวาดล้างศัตรูทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม และคณะรัฐประหารมาตั้งแต่หลังการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นต้นมา ประกอบกับในระบอบนั้นเป็นเวลาที่เชื่อกันว่าภัยคอมมิวนิสต์กำลังแผ่ขยายเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รัฐบาลไทยได้รับคำแนะนำอยู่เสมอว่าให้ระงับอุปบายของคอมมิวนิสต์ หรือแนวทางพวกใต้ดิน ซึ่งเป็นพวกคนจีนในเมืองไทย จอมพล ป. พิบูลสงครามจึงดำเนินการต่อคนจีนอย่างเข้มงวด² ดังจะเห็นได้จากการเข้าตรวจค้นโรงเรียนจีน บริษัท ห้างร้าน ของชาวจีน³ ด้วยข้อหาว่าเป็น

¹ อัศนี พลจันทร "อยู่ด้วยดี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 59 : 12

มิถุนายน 2491

² แกมสุข นุ่มนนท์ "ขบวนการต่อต้านอเมริกาสมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม" รวมบทความประวัติศาสตร์ 2 : 50 - 83 มกราคม 2524

³ พิมพ์ไทย 16 มิถุนายน 2491 ถึง 18 มิถุนายน 2491 และ สยามนิกร 4 มิถุนายน ถึง 14 สิงหาคม 2491

"อึ้งย้ง" และ การปราบปรามก็กระทำกันอย่างฉับพลันขึ้นก็โดยที่ผู้ต้องหาไม่ระแคะระคายมาก่อน เพราะคำสั่งในการปราบปรามนั้นจะเป็น "คำสั่งลับ" จากระองอธิบดีกรมตำรวจโดยตรง¹ ฉะนั้น "นายผี" จึงอาจจะเห็นว่าการใช้กำลังตำรวจปราบปรามอึ้งย้งครั้งนี้เป็นการปราบปรามที่หวังผลทางการเมืองแบบตื้น ๆ ต้องการแสดงให้เห็นประชาชนเห็นอำนาจของรัฐบาลว่านอกจากจะมีกำลังทหารสนับสนุนแล้วยังมีกำลังตำรวจสนับสนุนอีกแรงหนึ่งด้วย ด้วยเหตุนี้เมื่อรัฐบาลปราบ "อึ้งย้ง" ได้ รัฐบาลจึง "หัวร่อเพียงพื้นหล้า แผลกฟ้าง"

ในเดือนกรกฎาคม "นายผี" เขียนโคลงต้นนิราศชื่อ "ผีกส่ว" ขึ้นเสียดสีจอมพล. พิบูลสงคราม โดยกล่าวว่า ทั้งผีและเทพเจ้าต่างก็หวาดกลัวจอมพล. พิบูลสงคราม และรัฐบาลของจอมพล. พิบูลสงคราม จนกระทั่งไม่กล้าอยู่ในประเทศต่อไป ดังความว่า

ผีนีบลบ่ามเย้า	ยวนใจ จรุงฤา
เออนี้ล่ยามเกยเป็น	ชับร้อน
แม้นผีลี้กลั๊ว	ภพพรก แลพ้อ
ผีนลี้กลั่นร้องอ้อน	ไปเอา
เทพกส่วไปกลั๊วบ้อง	อยู่ล่ถาน
ผีผาดผิงไกลเขา	เกลียดไย
กส่วป็นเกลียดปากหวาน	วังเวีย หุแอ
ล่ยามอย่าดูจร้างได้	ดูมเห ²

ความกลัวที่ทำให้ "ผี" ต้องลี้ภัยไปอยู่ในนรก และ "เทพ" ต้องหนีไปอยู่เขาตามทศณะของ "นายผี" มีอยู่ 3 ประการ คือ

¹ "จับครั้งใหญ่อีก : พัง 15 บริษัทตั้งตนเป็นกรรมรถไฟ - ไปรษณีย์เถื่อน" สยามนิกร 23 มิถุนายน 2491 หน้า 1

² อัศนี พลจันทร "ผีกส่ว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 60 : 12
กรกฎาคม 2491

ประการแรก กลัวความไม่สงบเรียบร้อยภายในประเทศ ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ "นายผี" ใช้ว่า เอ๋มีสยามเคยเอ็น ขยับริ่น เหตุที่ "นายผี" กล่าวว่าประเทศไทย "ขยับริ่น" ก็เพราะตั้งแต่รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามเข้าบริหารประเทศเป็นต้นมา สถานการณ์บ้านเมืองก็ตกอยู่ในภาวะปั่นป่วนเรื่อยมา เช่น พลโทภาณุ กาญจนสงคราม ได้อ้างอำนาจและความประสงค์ของคณะทหารขับไล่นางบุญมา ตูลารักษ์ภรรยานายสงวน ตูลารักษ์ เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศจีน และนายหลุยส์ พนมยงค์ ออกจากบ้านพัก เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2491¹ เกิดการปล้นทองมูลค่า 40 ล้านบาทที่บางซื่อและพบว่าผู้ปล้นทองการรายนี้ เป็นนายทหารยศนายพันเอก ซึ่งมีอิทธิพลมากจนตำรวจไม่กล้าแตะต้อง² นายสุริย์ ทองวณิช บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เสียงไทย ถูกลอบยิงโดยหาตัวคนร้ายไม่ได้³ และการกวาดล้าง "ฮ้างยี่" ครั้งใหญ่⁴ เป็นต้น

ประการที่สอง กลัวจีน ก็คือ กลัวการปกครองในระบอบเผด็จการ

ประการที่สาม กลัวปากหวาน หมายถึง กลัวจอมพล ป. พิบูลสงคราม หรือ อาจจะหมายถึงกลัวความไม่จริงใจที่รัฐบาลมีต่อประชาชน

และเมื่อพิจารณาความในบทที่ 4 ของโคลงบทที่ 2 ที่ว่า สยามอย่าดูจรัสได้ตมนี้ ซึ่งมีใจความในทำนองอันชวนไม่ให้สยามเป็นเมืองร้าง ก็อาจจะตีความได้ว่า "นายผี" มีเจตนาจะกล่าวว่า หากสภาพบ้านเมืองยังคงเป็นอยู่เช่นนี้ต่อไป ประชาชนก็จะทนอยู่ต่อไปอีกไม่ได้

¹ "หลวงกาจสั่งไล่หลุยพนมยงค์" สยามนิกร 6 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 6

² พิมพ์ไทย 13 พฤษภาคม 2491 ถึง 28 พฤษภาคม 2491

³ พิมพ์ไทย 20 พฤษภาคม 2491 ถึง 29 พฤษภาคม 2491

⁴ พิมพ์ไทย 16 มิถุนายน 2491 ถึง 18 มิถุนายน 2491 และ สยามนิกร 4 มิถุนายน 2491 ถึง 14 สิงหาคม 2491

โคลงบทต่อมาของ "นายผี" คือโคลงชื่อ "แม่ศรีเอ๋ย" นั้น สันนิษฐานว่า เขียนขึ้น เพื่อประยต์ประย็นพลโทภาค ภาคสงคราม กรณียพลโทภาค ภาคสงคราม ไปปราศรัยสนับสนุนจอมพล ป. พิบูลสงคราม และกล่าวโจมตีรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เมื่อครั้งที่พลโทภาค ภาคสงครามเดินทางไปปราศรัยตามต่างจังหวัด¹ ความในโคลงชื่อ "แม่ศรีเอ๋ย" มีดังนี้

อำพันพิภพนี้	เคยลุ่มก
แต่มีกาลกรรณ	นั่งล่อ
กรรมใดเผด็จปลุก	เปนอยู่ ยิงอา
เวรแต่เพรงพันพ้อ	ไล่ผลาญ
อำพันพิภพนี้	จักโฉน
กำจัดการมเวรวาน	อยู่เว้น
เชิญศรีล้นประไพ	ฉินล่ถิตย์ แทนแม่
คอยอยู่ไยส้เร้น	บร้าง ²

ความในโคลงบทแรก "นายผี" น่าจะหมายถึง ศาปราศรัยของพลโทภาค ภาคสงคราม ที่โจมตีคณะรัฐบาลชุดพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ และคำ กาลกรรณ หรือ กาลกิณี ในโคลงบาทที่สองก็น่าจะเป็น คำที่พลโทภาค ภาคสงคราม ใช้เรียกคณะรัฐบาลชุดพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ทั้งนี้เพราะปรากฏว่าทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ จะฟ้องพลโทภาค ภาคสงครามในข้อหาหมิ่นประมาท เนื่องจากคำปราศรัยของพลโทภาค ภาคสงคราม

¹ "ให้รัฐบาลจัดการหลวงภาค" สยามนิกร 4 มิถุนายน 2491 หน้า 1

² อัศนี พลจันทร "แม่ศรีเอ๋ย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 61 : 14

"มีข้อความอันรุนแรงพาดพิงไปถึงบุคคลสำคัญ ๆ เช่น รัฐบุรุษอาวุโสปรีดี พนมยงค์ และ
หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์"¹

ส่วนความในบทที่ 2 น่าจะเป็นความคิดเห็นของ "นายผี" เกี่ยวกับการตีค่าปราชัย
นี้ กล่าวคือ "นายผี" ประชดพลโทภาจ กาจสงครามว่า เมื่อ "ถ้าจัดการเวรวาน" คือ
คณะรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ไปแล้ว ก็ขอเชิญพลโทภาจ กาจสงครามขึ้นมา
เป็นนายกรัฐมนตรีเสียที จะคอยทำตัวหลบ ๆ ซ่อน ๆ อยู่เบื้องหลังทำไม และจากคำประชด
ประชันของ "นายผี" ก็พอจะทำให้สันนิษฐานได้ว่าพลโทภาจ กาจสงครามคงจะต้องกล่าว
ข้อความในลักษณะที่ปรากฏจะตำราตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย เพราะปรากฏข่าวในภายหลังว่า
พลโทภาจ กาจสงครามได้ปฏิเสธข่าวที่ว่าตนรับอาสาจะเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไปจาก
จอมพล ป. พิบูลสงคราม²

โคลงอีกบทหนึ่ง ที่มีเนื้อหาพาดพิงถึง พลโทภาจ กาจสงคราม คือ โคลงชื่อ "แก๊ง"
ที่มาของโคลงบทนี้น่าจะเนื่องมาจาก กรณีที่พลโทภาจ กาจสงครามอ้างอำนาจ และความต้องการ
ของคณะทหารกระทำกรต่าง ๆ ตามความพอใจของตนอยู่เสมอ และครั้งหลังสุด พลโทภาจ
กาจสงคราม ก็ฝ่าฝืนมติของกองทัพบกที่ห้ามนายทหารบรรยายเรื่องเกี่ยวกับการเมือง กล่าวคือ
พลโทภาจ กาจสงครามได้เดินทางไปบรรยายเกี่ยวกับการบริหารราชการ 8 พฤศจิกายน ในต่างจังหวัด
จนเป็นเหตุให้ พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ จะดำเนินการฟ้องร้องในข้อหาหมิ่นประมาท³
การกระทำของพลโทภาจ กาจสงคราม ในครั้งนี้ทำให้คณะทหารไม่พอใจอย่างยิ่ง และได้เรียกร้อง
ให้รัฐบาลสั่งการกับพลโทภาจ กาจสงครามอย่างเสียขาด⁴

¹ "ร่างจดกลังใจจะฟ้องหลวงภาจ ว่าหลวงภาจประนามเสียหายมากมาย" สยามนิกร
12 มิถุนายน 2491 หน้า 1

² "หลวงภาจไม่ฉันเป็นนายก" สยามนิกร 21 สิงหาคม 2491 หน้า 1

³ "ร่างจดกลังใจจะฟ้องหลวงภาจ ว่าหลวงภาจประนามเสียหายมากมาย" สยามนิกร
12 มิถุนายน 2491 หน้า 1

⁴ "ให้รัฐบาลสั่งการกับหลวงภาจ" สยามนิกร 4 มิถุนายน 2491 หน้า 1

แต่ก็ไม่ปรากฏว่ารัฐบาลได้จัดการสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไป "นายผี" จึงเขียนโคลง "แก้กล" ขึ้นประชดในทำนองว่า การนิ่งเฉยของรัฐบาลคือ กลกล้ำ หรือวิธีการอันเลียบขาด ที่จะจัดการกับพลโททากากาสสงคราม

โคลงชื่อ "แก้กล" มีใจความว่า

คิดกลล่อลู่กายแก้	กลใด
ใครสักอาจเอาแรง	เราะลื้อ
กลเกิดแต่กลางใจ	จำเพาะ
เกตุบวบบังน้อ	นั่งสำรวจ
เพรง เกตุในภาคนั้น	เนื่องภท
ฤทธิ์อริจึงรวน	ร่อยแพ
บัดนี้ผู้กลคิด	ตนคราก เกรี้ยวแซ
<u>เออผู้กลกล้ำแก้</u>	<u>กาจคล้าย</u> ¹

เมื่อถึงเดือนสิงหาคม "นายผี" ก็เขียนโคลงต้นวีรกรรมชื่อ "ใครเก่ง" ขึ้นโคลงบทนี้มีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมของพลโทผิน อุณหะวัณ หัวหน้าคณะรัฐประหาร (ก่อนที่จะเชิญจอมพล ป. พิบูลสงคราม มาดำรงตำแหน่ง) และจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น "นายผี" วิพากษ์พฤติกรรมของบุคคลทั้งสองไว้ดังนี้

คิดล่อลู่ภาพเพียง	เพลิงกัลป์
<u>หนึ่งหนึ่ง</u> ไปนอนใจ	จึงจ้วง
เหล่าสิงสู่กษัตริย์	แสนถ่อย
กัดกับทำบ้องตัน	ไต่ตระเวน

¹ ธีศณิ พลจันทร์ "แก้กล" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 63 : 14 กรกฎาคม

<u>หนึ่งนั้นสำนึกน้อย</u>	<u>ในฤทธิ</u>
ปากก่นอยู่ เกณ เกณ	กล่าววกล้ำ
เงินอาจอดหนุนอิทธิ	จึงอาจ
สองพวกดูเพียงบ้า	บัดนี้ ¹

ในข้อความคัดลอกสำเนาเพียง เพลงกลั้ว คำว่า สอง ในที่นี้น่าจะหมายถึงบุคคลผู้มีอิทธิพลอยู่ในวงการปกครองขณะนั้น ซึ่งได้แก่ พลโทผิน ชุณหะวัณ และจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทั้งนี้เพราะบุคคลทั้งสองมีบุคลิกภาพและพฤติกรรมใกล้เคียงกับเนื้อความในโคลงเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ

พลโทผิน ชุณหะวัณ มีลักษณะเป็นคน น้ำนิ่งไหลลึก คือตั้งตนอยู่ในความสงบ ไม่นิยมแสดงตัวให้เป็นจุดสนใจ ดังจะเห็นได้ว่าก่อนหน้ารัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 2490 นั้น ไม่มีความเคลื่อนไหวของ พลโทผิน ชุณหะวัณเลย แต่รู้ ๆ พลโทผิน ชุณหะวัณก็นำคณะทหารเข้าเข้ายึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ แล้วเชิญจอมพล ป. พิบูลสงครามมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐประหาร ลักษณะของพลโทผิน ชุณหะวัณดังกล่าวตรงกับที่ "นายผี" ระบุไว้ว่า หนึ่งนั้นไปนอนใจ จึงฉวย ส่วนสิ่งถูกยึดสิทธิ์ แล่นถอย นั้นอาจหมายถึง พรรคพวกในคณะรัฐประหารซึ่งใช้อำนาจในทางไม่เป็นธรรม

ส่วนจอมพล ป. พิบูลสงคราม แม้จะดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐประหาร และตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ก็เป็นการใช้ตำแหน่งมาโดยอาศัยการสนับสนุนจากพลโทผิน ชุณหะวัณและคณะด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงกล่าวว่า จอมพล ป. พิบูลสงครามนั้น "สำนึกน้อย ในฤทธิ" กล่าวคือ

¹ อัศนี พลจันทร "ใครเก่ง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 66 : 11 สิงหาคม

ไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง แต่เข้าใจว่าตนมีอำนาจล้นเหลือและที่ยังครองอำนาจอยู่ได้ก็เพราะเป็นคนพูดเก่ง และใช้เงินเป็นเครื่องอุดหนุนอิทธิพลของตน ซึ่งก็ได้ตรงกับข้อเขียนของนายควง อภัยวงศ์ที่ว่า จอมพล ป. พิบูลสงครามจะแจกเงินล่ำมาชิกแก่ผู้แทนราษฎรที่สนับสนุนเป็นครั้งคราว ในสมัยปิดประชุมสภา

อย่างไรก็ดี "นายผี" ก็สรุปว่าพฤติกรรมของบุคคลทั้งสอง "เลว" พอ ๆ กัน

ในหนังสือสยามสมัยฉบับต่อมา "นายผี" ได้เขียนโคลงชื่อ "ใครแน่" และ "ดูก่อน, ส้าแดงศึกฤทธิ์" ขึ้นโต้ตอบ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

สาเหตุที่ "นายผี" เขียนโคลงทั้ง 2 บทนี้นั้นสืบเนื่องมาจาก กรณีรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ถูกคณะรัฐประหารบีบบังคับให้ลาออก เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2491 การลาออกของรัฐบาลมีผลให้ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีสั่งราชการ กระทรวงการคลังในขณะนั้นต้องพ้นตำแหน่งไปด้วย ในการนี้ "นายผี" ได้เขียนโคลงชื่อ "พาลพาน" ขึ้นเปรียบเปรย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช โดยกล่าวว่า ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ถูก "จอมพลโล่ต่อนเตะ ตกตั้ง ไปฮา"¹ เมื่อโคลงบทนี้ตีพิมพ์ได้เพียง 1 สัปดาห์ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็เขียนโคลงชื่อ "หัก นายผี"² มาประนาม "นายผี" และต่อมาอีกประมาณ 2 เดือน คือในเดือนสิงหาคม ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็เขียนโคลงชื่อ "หัวโขน" มาแก้คำกล่าวหาของ "นายผี" ที่ว่าตนถูกจอมพล "เตะตกตั้งไป" โดยกล่าวว่า

จอมพลเพียงแต่เจ้อ

บาทา ท่านเฮย

ยังบ่เตะเราถลา

ตกแล้ว³

¹โปรดดูรายละเอียดบทวิเคราะห์โคลงชื่อ "พาลพาน" ในหน้า 363 - 364

²ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช "หัก นายผี" สยามสมัย 57 : 13 มิถุนายน 2491

³ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช "หัวโขน" สยามสมัย 65 : 11 สิงหาคม 2491

แต่คำแก้ข้อกล่าวหาของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้กลายเป็นนวนิยายให้ "นายผี" เขียนโคลงชื่อ "โครแน" และ "ตุ๊กตาสีแดงคึกฤทธิ์" ขึ้นมา เสียตส์ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช อีกครั้ง กล่าวคือ ในโคลงชื่อ "โครแน" "นายผี" ได้กล่าวในทำนองว่าหากคำแก้ตัวของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นความจริง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็คือคนชั่วช้า ดั่งความว่า

จอมพลเพียงแต่เจื้อ	ดินตะ ยังเลย
โฉนลูกหยายหลังลง	เล่นสี่
ถือไกลไม่ฝึกอะ	ใจอวด โอ้อ
เออลูกกลิ้งซี่	อยู่ขมอง
ส่งสารล่าวภาพแพ	กังค์ไป
กล่าวลัทธิกลกลอนลง	เล่นบ้าง
หวัง เตือนแต่โดยใจ	สุจริต ลูกเอ
ใดคาปล้นบัวว่าง	แะอะ ¹

ส่วนโคลงอีกบทหนึ่ง คือ โคลงชื่อ "ตุ๊กตาสีแดงคึกฤทธิ์" นั้น "นายผี" ได้กล่าวหาว่าความถึงกรณีนี้ชื่อว่า รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งมี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นรัฐมนตรีสั่งราชการกระทรวงการคลังทุจริตเรื่องการซื้อฝิ่น โดยซื้อฝิ่นในราคาสูง และ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็ได้แถลงแก้หนังสือพิมพ์ว่าการซื้อฝิ่นในอัตรากรัมละหนึ่งบาท เก้าสิบสตางค์ ซึ่งเป็นอัตราสูงกว่าฝิ่นที่หลวงนฤเบศรมานิตเล่นขายถึงกรัมละ 70 สตางค์ นั้นเป็นเพราะ

¹ อัศนี พลจันทร "โครแน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 67 : 13 สิงหาคม

ในระหว่างสงครามมา กรมสรรพากรได้ขาดแคลนเงิน จนถึงแก่อำนาจตั้งกรรมการ
เคลื่อนที่ออกกว้านซื้อฝิ่นมาใช้ทางหนึ่ง และซื้อมาจากบริษัทไทยนิคมและบริษัทไทยสำมิ
อีกทางหนึ่ง ขณะนี้ฝิ่นต่างประเทศเข้ามาได้ นอกจากราคาจะถูกกว่าฝิ่นในประเทศแล้ว
จำนวนเปอร์เซ็นต์มอร์ฟีนก็สูงกว่าด้วย กระทรวงการคลังจึงจะเลิกซื้อฝิ่นในประเทศเสีย
การเลิกซื้อนี้สำหรับบริษัทไทยนิคมและบริษัทไทยสำมิที่ทำสัญญาสั่งฝิ่นเป็นต้น ๆ นั้น
เนื่องจากมีสัญญาแน่นอนก็จำเป็นต้องปฏิบัติตามสัญญาจนกว่าจะหมดอายุ แต่สำหรับการตกลง
ของกรรมการซื้อฝิ่นที่ทำไว้กับพ่อค้าอื่น ๆ นั้น เพื่อมิให้พ่อค้าต้องขาดทุนเนื่องจาก
การซื้อฝิ่นมาขายแก่คณะกรรมการ ทางกระทรวงการคลังก็ผ่อนผันให้ผู้ใดตกลงและมีฝิ่น
อยู่แล้วส่งขายฝิ่นนั้นแก่ทางการเสียภายในกำหนดสิบวัน โดยจะรับซื้อในราคาที่ตกลงไว้
คือ กรมละหนึ่งบาทเก้าสิบสตางค์ เมื่อพ้นกำหนดแล้วจะไม่ยอมรับซื้ออีก ... ทั้งนี้เข้าใจว่า
ทางการจะกลับซื้อฝิ่นในราคาสูงโดยมิได้ประมูลตั้งที่เขี้ยวล้อ แต่ต้องการเลิกพันธะเรื่องฝิ่น
ในประเทศที่มีราคาสูงกันเสีย¹

แต่ "นายผี" ไม่เชื่อคำแถลงในครั้งกระโน้นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช โดยกล่าวว่า
ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช "แก้ตัว" ดังความว่า

โฉนดสุจริตแล้ว	เลยเอละ ลูกเอ
แท้ที่สุจริตเอง	แอบไว้
มิจะตะกละเจอะ	จานกริส
คว่ำกอดกินได้ด้วย	เป็ดดี

¹ "คึกฤทธิ์ อี้แจง เรื่องที่ซื้อฝิ่นแพง เพื่อเลิกพันธะที่มีต่อกัน" สยามนิกร 28 กุมภาพันธ์

เออสวาทอวาชแซบเคล้า	คอกีก ฤทธิธา
หอมหื่นคันธรรลย์	ไม้น้อย
โชนเดชเลวทล้านี้ก	ในกรรล์ ลูกเอย
เออพอพลอยย้อยร้อย	รากกรังค ¹

บทร้อยกรองที่ "นายผี" เขียนขึ้นในเดือนตุลาคม อีกบทหนึ่ง คือ บทร้อยกรองชื่อ "อนิจจาจอมคน" บทร้อยกรองนี้สันนิษฐานว่าเขียนขึ้นในกรณีที่มีข่าวว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันประสบอุบัติเหตุที่สวิตเซอร์แลนด์ พระอาการสาหัส² ข่าวอุบัติเหตุคงจะเป็นที่สะเทือนใจมากเนื่องจากประเทศไทยเพิ่งจะสูญเสียพระมหากษัตริย์รัชกาลก่อนไปไม่นาน ฉะนั้น "นายผี" จึงเขียนบทร้อยกรองชื่อ "อนิจจาจอมคน" ขึ้นแสดงความห่วงใยของพลกนิกรที่มีต่อพระองค์ท่านไว้ว่า

อิงคณิงนิพนาททั้ง	ธรรพ์
ด้วยจะโดยนฤบตี	ไปได้
พระอยู่ยอมเป็นศรี	สยามอยู่ ไปฮา
พระอย่าหากสยามไท	ยอมให้ไทยครวญ

ความรู้สึกที่แสดงออกในบทนี้ คือ ความรู้สึกเศร้าโศกที่ไม่สามารถจะตามไปเฝ้าพระอาการ และเป็นกังวลว่าพระองค์จะทรงเป็นอันตรายถึงแก่พระชนม์ ดังจะเห็นได้จาก

¹ อัศนี พลจันทร "ดูก่อน, สวาทธรรลย์ฤทธิ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 67 : 13 สิงหาคม 2491

² "ในหลวงประสพภัยในสวิต" ศรีกรุง 6 ตุลาคม 2491 หน้า 1

ข้อความที่ "นายผี" ใช้ว่า พระอย่าหากลายมโหี ย่อมให้โทษครวญ ซึ่งอาจหมายความว่า พระองค์อย่าทรงเป็นอะไรไป หากทรงเป็นอะไรไปแล้วพลัณณกรย่อมจะตกอยู่ในสภาพที่ทุกข์ทรมานอย่างยิ่ง

รับจนพระจากแล้ว	ฤาพิศ ไฉนนา
สืบพานทรพิษ	เผ่าร้าย
เอาองค์พระทรงฤทธิ	ลงลาก
โดยบัดล้นบัวบ้าย	บัดให้สลายมหาย ¹

ส่วนคำว่า "ทรพิษ เผ่าร้าย" นั้นไม่สามารถจะตีความได้ว่า "นายผี" มีเจตนาจะหมายถึงผู้ใด แต่เมื่อพิจารณาข้อความในบทต่อมาที่ว่า "เอาองค์พระทรงฤทธิ ลงลาก" แล้ว ทำให้สันนิษฐานว่า คงจะมีผู้นำล่ถาบันพระมหากษัตริย์ลงมาเกี่ยวข้องกับการเมืองจนทำให้พระองค์ต้องเสื่อมเสีย

นับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2491 เป็นต้นมา สถานการณ์ภายในประเทศตกอยู่ในสภาพที่ไม่ปรกตินัก เนื่องจากการสับกลุ่มคนซึ่งบุคคลที่สงสัยว่าจะเป็นพวกก่อการกบฏอยู่เป็นระยะ ๆ เช่น สืบกรม นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายทิม ภูริพัฒน์ นายฟอง สิทธิธรรม นายทองกันทรธรรม ในข้อหากบฏแบ่งแยกดินแดนภาคอีสาน ด้วยเหตุนี้ บทร้อยกรองของ "นายผี" ที่เขียนขึ้นในระยะนี้จึงใช้สัญลักษณ์เป็นจำนวนมาก ทำให้การตีความเป็นไปด้วยความสับสนยาก เช่น ในบทร้อยกรองชื่อ "เคยเล่นกัน" "นายผี" ก็กล่าวไว้อย่างไม่กระจางนักว่า ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้แสดงพฤติกรรมอะไรในกรณีใด หากแต่ใช้คำที่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมนั้นเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงมาก คือใช้คำว่า "โล่มอบ" ดังนี้

¹ อัศนี พลจันทร "อนิจจาจอมคน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 76 : 14

ฉิวโครคักฤทธิล่อ	เราหลบ
อย่าหลู่สาแหร้งแหร้ง	กล่าวกล่า
ช่วยใครโล่ร่มขบ	เขาแย้ อยู่เฮย
เขาหยอกโยบ้าท้า	เที่ยวเที่ยว ¹

เมื่อความในโคลงบทนี้ ทำให้สันนิษฐานว่าคงจะมีผู้เขียนบทความหรือให้สัมภาษณ์พาดพิงถึง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ในทางที่ทำให้ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ไม่พอใจ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช จึงโต้ตอบเอาอย่างรุนแรง ถ้าจะพิจารณาจากเหตุการณ์ในขณะนั้น ก็ไม่ปรากฏว่า ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชมีบทบาททางการเมืองแต่อย่างใด เนื่องจากได้ลาออกจากสมาชิกภาพของผู้แทนราษฎรไปตั้งแต่เดือนกันยายน 2491² แต่เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ในระยะต่อมา พบว่า ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้รับเชิญเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งทำให้สันนิษฐานได้ว่า ในระยะก่อนหน้านั้นคงจะมีผู้ทราบและระคาย แล้วนำมาเขียนถึงหรือกล่าวถึงในเชิงค่อนแคะ กระแทกกระเทียบเปรียบเปรยซึ่งทำให้ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ไม่พอใจมาก ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชจึงโต้ตอบเอาด้วยถ้อยคำรุนแรง ซึ่งวิธีการโต้ตอบของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชก็คงจะไม่เป็นที่พอใจของ "นายผี" เช่นกัน "นายผี" จึงได้ใช้ถ้อยคำคำหยาบคาย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช อย่างรุนแรง

บทร้อยกรองบทต่อมาคือบทร้อยกรองชื่อ "ได้พี่แพะ" บทร้อยกรองบทนี้ไม่ทราบที่มาแน่ชัด แต่เมื่อพิจารณาเหตุการณ์แวดล้อมในขณะนั้นซึ่งบุคคลในคณะรัฐบาลกำลังแตกแยกกัน

¹ อดิ พงษ์นทร "เคยเล่นกัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 77 : 14
พฤศจิกายน 2491

² พิมพ์ไทย 18 กันยายน 2491 หน้า 1

เพราะการแย่งชิงผลประโยชน์¹ และจากเหตุการณ์ปราบปรามกบฏในขณะนั้น² ทำให้สันนิษฐานได้ว่า "นายผี" น่าจะเขียนโคลงบทนี้ขึ้นจากสำเหตุดังกล่าว

บทร้อยกรองชื่อ "ได้ก็ใช่พะ" มีใจความว่า

ผิวลูกเราโล่ล้อม	ร่มชก กันรา
เราไปเฝ้ายนดีเลย	ลูกเต้า
เข้าของแตกหักตก	แต่ลูก เราแะ
ควรคิดให้เข้าเค้า	อย่ายวบ
พาลพิศขำบ้านชั่ว	ชิมलग เล่นฮา
มันย้อมบุยงทวย	เด็กตื้อ
โทษมันย้อมหัวยาง	หยาดหยด ลงแะ
ควรฆ่าขำบ้านรื้อ	ไล่ดี ³

เนื้อความในโคลงบทแรก น่าจะหมายถึง กรณีที่บุคคลในขณะรัฐบาลแย่งชิงผลประโยชน์กัน เนื่องจาก "นายผี" ใช้คำว่า ลูกเรา และ ร่มชก ซึ่งแสดงถึงการต่อสู้เพื่อแก่งแย่งอะไรก็ตามบางอย่าง และ "นายผี" ก็เสนอความเห็นต่อว่า รัฐบาลเห็นความวุ่นวายนี้แต่ก็ไม่ได้จัดการให้เกิดขาดลงไปแต่อย่างใด

ส่วนเนื้อความในบทที่สอง น่าจะหมายถึง เหตุการณ์จับกุมรักการ เมืองในกรณีกบฏแยกแผ่นดิน

¹ สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 213

² "จอมพล ป. สั่งจับคดีกบฏอีสาน" พิมพ์ไทย 2 พฤศจิกายน 2491 หน้า 1, 6

³ ทัศนีย์ พลจันทร์ "ได้ก็ใช่พะ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 79 : 18

เนื่องจาก "นายผี" ใช้คำว่า ชาวบ้าน ซึ่งหมายถึง คนอื่นที่ไม่ใช่พวกพ้องของตน

ฉะนั้น เนื้อความในโคลงบทนี้จึงอาจตีความได้ว่า "นายผี" มีความเห็นว่าความยุ่งยากที่เกิดขึ้นในการบริหารประเทศนั้น มิได้เกิดขึ้นจากการกบฏ หากแต่เกิดจากการแก่งแย่งผลประโยชน์ การแตกแยกกันของคณะรัฐบาล "นายผี" จึงเห็นว่า รัฐบาลควรจะจัดการควบคุมคนของตนให้เป็นระเบียบเสียก่อน คือ ให้จัดการปราบปรามความไม่สงบในคณะรัฐบาลเสีย มิใช่ปล่อยให้บุคคลในคณะรัฐบาลก่อความวุ่นวายอยู่เช่นนั้น แล้วหันมาจัดการกับคนอื่นที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยแต่อย่างใด

บทร้อยกรองที่แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับการแตกแยกของบุคคลในคณะรัฐบาลได้เด่นชัดอีกบทหนึ่ง ก็คือ บทร้อยกรองชื่อ "กันเองแท้ ๆ" ซึ่งมีใจความว่า

มีความมากมายแล้ว	เลยกัด กันนา
ควรคะนองน้ำใจ	เช่นนั้น
ขุนมโนไม่ทั่วถนัด	นี่อยู่ โยธา
หอนหกริ้วล้องกัน	กัดชะโมย ¹

จะเห็นว่า "นายผี" ใช้คำเปรียบเทียบกับอย่างรุนแรง โดยเปรียบนักการเมืองกับ "สุนัข" ฉะนั้นข้อความที่ว่า หมามากมาย ในที่นี้จึงน่าจะหมายถึง สมาชิกพรรครัฐบาลซึ่งประกอบด้วย นักการเมืองจากหลายพรรค "นายผี" มีความเห็นว่า เมื่อรัฐบาลต้องอาศัยเสียงสนับสนุนจาก สมาชิกพรรคการเมืองต่าง ๆ รัฐบาลก็ต้องให้ผลประโยชน์แก่นักการเมืองเหล่านี้ ทว่ารัฐบาล ขุนมโน คือ มิได้ให้ผลประโยชน์แก่นักการเมืองอย่างทั่วถึง นักการเมืองเหล่านั้น จึงทะเลาะเบาะแว้งกันเพื่อแย่งชิงผลประโยชน์ ซึ่งมีผลให้รัฐบาลต้องแตกแยกในที่สุด

ส่วนบทร้อยกรองที่ชื่อ "นกร้อง" นั้น ไม่สามารถหาข้อมูลมาอ้างอิงได้ แต่หากพิจารณาจากเนื้อความในบทร้อยกรอง ทำให้สันนิษฐานได้ว่า น่าจะเกิดกรณีขัดแย้งระหว่างบุคคล 2 คน

¹ อัศนี พลสจันทร์ "กันเองแท้ ๆ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 78 : 14

ซึ่งคนหนึ่งเคยเป็นผู้ให้ความอนุเคราะห์หุ้มชูมาโดยตลอด ซึ่ง "นายผี" เปรียบไว้กับ พ่อนก กับบุคคลอีกคนหนึ่งที่เป็นผู้ได้รับความอนุเคราะห์ (ลูกนก) แต่เมื่ออยู่นานมาบุคคลที่ได้รับ ความอนุเคราะห์นั้นก็ตัวออกห่างในลักษณะ "ปีกกล้าขาแข็ง" และยังพูดให้ร้ายบุคคลผู้เคย ให้ความอนุเคราะห์มาด้วย

บทร้อยกรองชื่อ "นกร้อง" มีใจความว่า

คิดนกสนั่นร้อง	ร่ำร่ำ
โอดอุททหาเกิน	เกียจคร้าน
รักลูกรักเมียมัว	มีนโหม้
มองเหยื่อมาย้อนบ้าน	บั่นตน
เลี้ยงลูกโตเติบกล้า	กรวกบิน ไตรำ
มันปัดบินเวียนวน	วูร้อง
มันเริ่มร่ำสินฉฉ	ทาเท่า เขาเอ
เพราะพ่อมันเลี้ยงต้อง	เหน้อยโต ¹

บทร้อยกรองที่เขียนขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ปีชวบทหนึ่ง คือ บทร้อยกรองชื่อ "ความพยายบาท ของคนถ้อย" บทร้อยกรองบทนี้สันนิษฐานว่า เขียนขึ้นในกรณีที่มิช่าวจาก พลโทกาล กาลสงคราม ว่า นายปรีดี พนมยงค์ จะเป็นผู้ออกทุนในการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบ มหาชนรัฐ จำนวน 300 ล้านบาท² และมีข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า มีผู้ให้การยืนยันว่า นายปรีดี พนมยงค์เป็นผู้วางแผนการลอบปลงพระชนม์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล³

¹ ทัศนี พลจันทร์ "นกร้อง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 80 : 14 พฤศจิกายน 2491

² "ปรีดีให้ทุนปฏิวัติ 300 ล้านบาท" ศรีกรุง 19 ตุลาคม 2491 หน้า 1, 6

³ "ยืนยันว่า วัชรชัยยังในพระโทษ ปรีดีเป็นผู้วางแผนการลอบฆ่า" ศรีกรุง 30 กันยายน 2491 หน้า 1, 6

ขวยคิดคนถ้อยท้อ	หลายทาง
ถ้อยท้อทำนสิ่งเอาจ	ออกร้าย
คุณทำนเท่าปึงบาง	บ่งถ้อย ถ้อยอา
เปล่าเหตุปลูกป้ายัน	ปลิดผล
เขาคิดจะฆ่าจ้อง	จ้องเวร เรียบแ
โตสักรโดยดล	ด่วนตื่น
ถ้อยเทียมทานขุนเณ	แล่นถ้อย
ถ้อยกัลดัดลือลั่น	สุดแรง ¹

คนถ้อย ในโคลงบทนี้ น่าจะหมายถึง คณะรัฐบาลหรือบุคคลใดก็ตามที่ "นายผี" เห็นว่าพยายามให้ร้ายป้ายสีนายปรีดี พนมยงค์

ท่าน หมายถึง นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่ง "นายผี" ไม่เชื่อว่าจะมีพฤติกรรมดังที่ ถูกกล่าวหา ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ "นายผี" ใจไว้ว่า "เปล่าเหตุปลูกป้ายัน ปลิดผล"

ฉะนั้น "นายผี" จึงมีความเห็นว่า ข่าวดังกล่าวไม่จริงเกี่ยวกับนายปรีดี พนมยงค์ ที่แพร่ออกมาจากคณะรัฐบาลหรือบุคคลในคณะรัฐประหารนั้นเป็นข่าว "ป้ายร้าย" ที่คณะรัฐบาล หรือคณะรัฐประหารมีเจตนาจะทำลายล้างนายปรีดี พนมยงค์ด้วยความพยายามเป็นการส่วนตัว

เดือนธันวาคม "นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "อำนาจลึกลับและลับ" ขึ้นเสียดล จอมพล ป. พิบูลสงครามกรณีใช้อำนาจปราบปรามศัตรูทางการเมือง ซึ่งเป็นพรรคพวกของ นายปรีดี พนมยงค์ โดยนำพฤติกรรมของตัวละครในนารายณ์สิบปาง คือ "ปรศุราม" มากล่าว เปรียบเทียบ

¹ อัศนี พลจันทร "ความพยายามของคนถ้อย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ตามเหตุการณ์ในขณะนั้น คือ หลังจากเกิดกรณีกบฏนายพลหรือกบฏเสนาธิการเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2491¹ แล้ว ในวันที่ 13 ตุลาคม นายทหารชั้นผู้ใหญ่ของคณะรัฐประหารก็แถลงข่าว แก่หนังสือพิมพ์ว่าจะเกิดเหตุใหญ่ขึ้นอีกครั้งในเดือนนี้² เนื่องจากสืบทราบมาว่าพวกเสรีไทย โดยการนำของนายอรรถกิติ หนองคาย นายปรีดี พนมยงค์ จะเข้าจับกุมตัวรัฐมนตรีทุก ๆ คน ไว้เป็นตัวประกัน และในการดำเนินการจับกุมรัฐมนตรีนี้ พวกเสรีไทยจะต้องแบ่งออกเป็นหมู่ ๆ ละ 5 คน แต่ละคนจะมีปืนพกและลูกกระบอกมือคนละ 2 ลูก โดยจะดำเนินการในวันพฤหัสบดีวันใดวันหนึ่ง³ นอกจากนี้ ยังมีข่าวแพร่ออกมาอีกว่า ได้มีผู้ติดการจะลอบสังหารพล.ต.ต. เผ่า ศรียานนท์ รองอธิบดีกรมตำรวจ และ พ.ท. ละม้าย อุทยานานนท์ ผู้บังคับการสันติบาลด้วยปืนกลหรือระเบิดมือ⁴ และในเดือนต่อมา คือในวันที่ 2 พฤศจิกายน รัฐบาลก็ได้ดำเนินการจับกุมอดีตเสรีไทยและอดีตนักการเมืองที่เคยให้การสนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์ ในข้อหากบฏแยกดินแดนอีสาน ผู้ที่ถูกจับกุมได้แก่ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายทิม ภูริพัฒน์ นายฟอง สิทธิธรรม และนายทอง กันธารธรรม⁵

¹ "จับกุมครั้งใหญ่เมื่อคืนวานนี้ !! ทั้งตำรวจและทหารวิ่งกันวุ่น" ศรีกรุง 2 ตุลาคม 2491 หน้า 1, 6

² "รัฐประหารว่าจะมีเหตุใหญ่อีก" ศรีกรุง 13 ตุลาคม 2491 หน้า 1, 6

³ "จะให้เสรีไทยเข้าล้อมรัฐบาล" ศรีกรุง 13 ตุลาคม 2491 หน้า 1, 6

⁴ "คิดระเบิดขมอมเผ่ากับละท้าย" ศรีกรุง 14 ตุลาคม 2491 หน้า 1

⁵ "จองพล ป. สั่งจับคดีกบฏอีสาน" พิมพ์ไทย 2 พฤศจิกายน 2491 หน้า 1, 6

"นายผี" เขียนโคลงชื่อ "อานาจศึกและสับ" ไว้ว่า

จอมพลมีพิษเพียง	พิชิต
ยกมแล่นสับ เมฆมัว	มืดฟ้า
กำรามตั้งรามฤ	เคียดเครียง ขวานแอส
บาราบเหล่าเจ้าบ้า	บันเคียร
หน่อขัตติย์เลมอหน่อไม้	มากมี
จงจะตายโดยเตียน	แต่งล้าง
คือรามปรคูส	โลหิต เขาแอส
ไปฮัมโอรุลัมอ้าง	จุกเพรง ¹

เรื่องของ "ปรคูราม" ตามที่บันทึกไว้ในสารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน มีอยู่ว่า

ปรคูรามาวตาร อวตารลงมาเป็นพราหมณ์ชื่อรามถือขวานเพชร อยู่ในสมัยไตรคายุค

เรื่องมีว่า กษัตริย์องค์หนึ่งชื่ออรชุนหรือการตริโยเป็น เจ้าแห่งไทรยชนบท ได้พร
แห่งฤาษีหัตตไตรยให้มีเดชาภาพเหนือราชาทั้งหลาย และมีแขนถึงสองพัน สามารถ
ปราบศัตรูได้ทุกชนทุกแห่ง (แม้แต่ทศกัณฐ์ก็เคยถูกอรชุนจับตัวมัดประจานครั้งหนึ่ง) อรชุน
มีความกำเริบเที่ยวรุกรานฤาษีได้รับความเดือดร้อน ฤาษีวชิษฐผู้เป็นหัวหน้าฤาษี
เหล่าหนึ่ง จึงไปฟ้องพระนารายณ์ พระนารายณ์ก็รับรองว่าจะช่วยเหลือ และได้อวตาร
ลงมาเป็นพราหมณ์ชื่อราม เป็นโอรสองค์ที่ห้าของฤาษีชัมภคินีและนางเรณูกา เจ้าราม
ได้รับขวานเพชรจากพระศิวะ จึงได้นามว่า ปรคูราม แปลว่า เจ้ารามผู้ถือขวาน

¹ วัคณี พจนานุกรม "อานาจศึกและสับ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

วันหนึ่งอรชุนเสด็จประพาสไปมาถึงอาศรมของฤาษีชर्मหคณิ ฤาษีและบุตรทั้งห้าไม่ได้อยู่แต่ นางเรณูภา นางได้ต้อนรับอรชุนเป็นอย่างดี และให้แม่โควิเศษนิรมิตอาหารและสิ่งต่าง ๆ ถวาย ท้าวอรชุนเห็นโคมีคุณสมบัติวิเศษ ดังนั้นก็อยากได้ จึงขอซื้อ แต่นางไม่ยอมขาย อรชุนจึงต้อนเอาลูกโคไป ประศูรามาถึงอาศรมทราบข่าวก็ติดตามไป ท้าวจอรชุน บรรดาโอรสของอรชุนก็ผูกพยาบาทคอยหาโอกาสแก้แค้น พอทราบข่าวประศูรามาไม่อยู่อาศรม ในวันหนึ่งก็พากันไปที่อาศรมพระชर्मหคณิ ท้าพระชर्मหคณิเสีย พอประศูรามา กลับมาได้ทราบเรื่องก็โกรธถึงที่สุด ประกาศว่าจะขอล้างแค้นโดยร่ำกษัตริย์ให้หมดสิ้นไปจากแผ่นดินโลก แล้วก็ออกลักษัตริย์ ฆ่าไม่ว่าลูกเด็กเล็กแดง รวมเวลาที่ฆ่าถึง 21 ครั้ง กษัตริย์ทั้งหมดโลก เมื่อทราบกษัตริย์ราบคาบไปแล้ว ประศูราก็ถวายเป็นแผ่นดินโลกแก่พระภักษิณุณี ตนเองอำลาไปบำเพ็ญพรตอยู่ที่ภูเขามเหศวร¹

จะเห็นว่าการกระทำของประศูรามาเป็นการกระทำเพื่อ "แก้แค้น" ด้วยสาเหตุส่วนตัว และเป็นการปราบปรามแบบ "เหวี่ยงแห" ฉะนั้น จึงอาจตีความได้ว่า "นายผี" นักพฤติกรรมของประศูรามา เปรียบเทียบกับพฤติกรรมของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ด้วยเจตนาที่จะแสดงให้เห็นว่าการปราบปรามศัตรูทางการเมืองของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นการปราบปรามด้วยความแค้นส่วนตัว และเป็นการกระทำแบบเหวี่ยงแห คือ ตั้งข้อหา จับกุมคุมขังบุคคลที่เข้าใจว่าเป็นพวกที่ให้การสนับสนุนนายปรีดี พนมยงค์ ทั้งหมดนั่นเอง

เมื่อต้นปี พ.ศ. 2492 "นายผี" ได้เขียนโคลงสี่สุภาพชื่อ "สาวกัณฑ์ไหน" ขึ้นเตือนสติ "ผู้ใหญ่" หรือผู้ปกครองประเทศในสมัยนั้น โดยกล่าวว่า คุณสมบัติสำคัญของผู้ใหญ่ หรือผู้ปกครองประเทศมีอยู่ 4 ประการ คือ เป็นผู้รอบรู้ เป็นผู้มีปัญญา เป็นผู้มีคุณธรรม และมีความสุจริต

สังเคราะห์ว่า

¹ สารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 15 หน้า 9461

ควายจ้าวตัวโตบตั๋ย	ล่ต
สิงเล็กหลกหลกกริ	เล่นไม้
คนแกกักดกสัวย	เล่นเช่อ
คนหนุ่มน้อยรู้ไร	รอบรู้เหลือทน
ดูชนตีชัวตัวย	ดูอา ยุภา
ใหญ่โตกตบญญา	ยอมรู้
อย่างเตยวโตกสุดสำ	มารดแย้ง ชันแอ
คือสิ่งผู้ใหญ่สู้	เล่าเข้าตัวเขา
ผิวเราไรรอบรู้	ไรปัญญา แอ
ใหญ่ยอมยังคนชน	ฝึกเขา
ผิวเราร้อยไรธรรม	มะลุ จริตนา
ใหญ่ยอมคนเย้ยเย้า	ยั่วแล้วเลยหยาม ¹

ฉะนั้น เมื่อพิจารณาโคลงบทนี้ในมุมกลับ จึงอาจกล่าวได้ว่า "นายผี" มีทัศนะต่อผู้ใหญ่ หรือ ผู้ปกครองประเทศในขณะนั้นว่า เป็นผู้ที่ไม่มีความรอบรู้ ไร้สติปัญญา ไร้คุณธรรม และ ไร้ความสุจริต

บทร้อยกรองตอนรับปีใหม่ของ "นายผี" อีกบทหนึ่ง คือ บทกลอนชื่อ "แม่ไวยปีใหม่" กลอนบทนี้มีเนื้อหาในลักษณะสรุปเหตุการณ์บ้านเมืองในรอบปีที่ผ่านมา โดยกล่าวถึงกรณีคณะรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน ซึ่งประกอบด้วย พลโทผิน ชุณหะวัณ พันเอกเผ่า ศรียานนท์ และพันเอกกาจ กาลสงคราม* กระทำรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เมื่อวันที่

¹ อัศนี พลจันทร "สำนึกที่โหด" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 87 : 18

มกราคม 2492

*ยศในขณะนั้น

8 พฤศจิกายน 2490 แล้วเชิญนายควง อภัยวงศ์หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ให้จัดตั้งรัฐบาล
รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ บริหารประเทศอยู่จนถึงวันที่ 6 เมษายน 2491 ก็ถูกคณะรัฐประหาร
บีบบังคับให้ลาออกต่อจากนั้นจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เข้าดำรงนายกรัฐมนตรี จัดตั้งคณะรัฐบาล
บริหารประเทศสืบมา บทกลอนตอนนี้มีคำว่า

พณายผีนี้คำนึงถึงปีใหม่	อย่างไอโลแลเล็กประเสิร์ฐเหลือ
ไม่ทันเห็นเล่นเดาเมื่อเมษาเมื่อ	ขี้มเชื้อเชิญให้ปีใหม่มา
อันปีใหม่เป็นอย่างไรไม่ปรากฏ	เดาว่าสวดสวดสรรพยาหนักหนา
เมื่อปีกลายทลายความตามตำรา	ว่าเล่นสวดฟัดต่อก่อนนั้น
อย่างไรได้ประจักษ์หนักในจิต	อร่ามฤทธิ์รัฐประหารวานให้ขึ้น
ทหารหินผืนเผ่ากาจเอากัน	ทั้งกลางวันกลางคืนหินเห่อฤทธิ์
คุมกำลังตั้งทัพขยับขยุบ	ทลิ่งลุตโลถวัลย์กระชั้นติด
จะปรีดีต่อยอดลวันพิชิต	อ้อมเอาคิดแปลลกบักเป็นหลักไว้
เอา <u>ควง</u> ขึ้นมานั่งตั้งเจว็ด	ควงไม่เข็ดขึ้นมาเจอกับเขาไฉ่
สำเร็จเตะเจว็ดระเห็จไป	จึงปลื้มใจเปลี่ยนจัดรัฐบาล
<u>เงินหลายล้าน</u> พาลมีที่ดองจ่าย	ราษฎรร้องให้ถ้าจะให้ใครส่งสาร
**กรรมเวรว่าล่นาถึงคราพาล	ได้บรรหารสำหรัให้ขัดเคือง

กลอนบทนี้กล่าวถึง นักการเมือง และทหารไว้หลายคน แต่ละคนมีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน
กล่าวคือ

*ต้นฉบับเขียนจนอ่านไม่ออก

พลโทผิน ชุณหะวัณ นายทหารนอกประจำการ เป็นผู้นำในการกระทำรัฐประหาร
ยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน
2490¹

พันเอกกาจ กาจสงคราม นายทหารนอกประจำการ เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว
พ.ศ. 2490 หรือที่เรียกกันว่ารัฐธรรมนูญฉบับ "โต้ตุ้ม" รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับเดียวกับที่
คณะรัฐประหารนำมาใช้ภายหลังการรัฐประหาร พันเอกกาจ กาจสงคราม เป็นสมาชิก
คณะรัฐประหารที่มีความสำคัญมากคนหนึ่ง ดังจะเห็นได้ว่าภายในระยะเวลาเพียง 2 เดือน
พันเอกกาจ กาจสงครามก็ได้เลื่อนยศเป็น พลโท²

พ.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ นายตำรวจนอกประจำการ บุตรเขยพลโทผิน ชุณหะวัณ
เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปราบปรามศัตรูทางการเมืองของคณะรัฐประหาร ต่อมา เมื่อคณะรัฐประหาร
บีบบังคับให้รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ลาออก และจอมพล ป. พิบูลสงครามเข้าดำรงตำแหน่ง
นายกรัฐมนตรีแล้ว พันเอกเผ่า ศรียานนท์ ก็ได้รับการเลื่อนยศเป็น "พลตำรวจตรี" ดำรงตำแหน่ง
รองอธิบดีกรมตำรวจ

พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรีหัวหน้าคณะรัฐบาล ซึ่งถูกคณะรัฐประหาร
ยึดอำนาจการปกครอง ขณะที่เกิดการรัฐประหาร พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ กำลังอยู่ใน
งานราตรียุทธ์สโมสรที่สมาคมศิษย์เก่าสายบัญชาตขึ้นที่เวทีลีลาศสวนอัมพร เมื่อคณะรัฐประหารทราบ
ก็สั่งกำลังทหารเข้าไปจับกุม แต่พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์รู้ตัวก่อนจึงหลบหนีการจับกุมไปได้³

¹ "คณะทหารเข้ายึดอำนาจบังคับให้รัฐบาลธำรงลาออก ปรกติ, ธำรง, สังวรณ์, วีรวัฒน์
หลบหนี" สยามนิกร 10 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

² "พ.อ.กาจฯ เลื่อนขึ้นเป็นพลโท" ศรีกรุง 29 มกราคม 2491 หน้า 1

³ แมน มนต์เมศรี บันทึกอดีตนักการเมือง หน้า 187 - 189

ด้วยเหตุนี้ เมื่อกล่าวถึงพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ "นายผี" จึงกล่าวว่า "ทลิ่งลูกไล่ ถวัลย์กระชั้นชิด"

นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส กัดรูทางการเมืองคนสำคัญของ ลอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีการจับกุมของคณะรัฐประหาร การดำเนินการจับกุม นายปรีดี พนมยงค์ ดำเนินไปอย่างดูเด็ด ดังที่ แฉก มนต์เมศรี เขียนไว้ในหนังสือบันทึก อดีตนักการเมือง "ว่า

สำหรับสายที่ไปจับนายปรีดี พนมยงค์ ๗ ทำเนียบท่าช้าง นอกจากรถถัง 1 คัน พันเอกเผ่า ศรียานนท์ กับ พันโทละม้าย จุทยานานนท์ ได้คุมกำลังไปเอง ด้วยเกรงว่าจะต้องเกิดปะทะกันแน่หากนายปรีดี รู้ตัวล่วงหน้า เพราะเป็นที่รู้กันว่า นายปรีดี มีกำลังฝ่ายเสรีไทย พร้อมอาวุธอยู่ครบครัน

ดังนั้น เมื่อไปถึงทำเนียบท่าช้าง ฝ่ายทหารได้อิงกราดข่มขู่เข้าไปในบ้านด้วยกระสุนปืนกลชุดดับไฟไหม้ แล้วรถถังก็แล่นพังประตูใหญ่เข้าไป โดยมีกำลังทหารกระจายกัน เจ้าจู่โจมอย่างดูเด็ดเลือดพล่าน

แต่ไม่มีเสียงปืนตอบโต้ออกมาสักนัดเดียว คั่นกันแทบจะพลิกแผ่นดินหา ก็ไม่มีวีรชน นายปรีดีอยู่ในบ้าน ทั้งที่ก่อนหน้าทหารจะนำรถถังบุกเข้าไปจับนั้น หลวงจุลย์เดชจรลี ได้มาคุยกับนายปรีดี และเพิ่งคล้อยหลังกลับ

โดยความเป็นจริง เสียงรถถังที่วิ่งโคร่งคร่างมาตามถนนรู้เท่าเนียบท่าช้างนั้น นายปรีดี พนมยงค์ รู้แล้วว่าอะไรจะเกิดขึ้น เขาจึงพร้อมด้วยคนสนิท 2 - 3 คน ลงเรือจ้างที่ทำน้ำของทำเนียบซึ่งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาข้ามฟากไปทางบางกรวย เมื่อเรือถึงกลางลำน้ำเจ้าพระยา เสียงปืนกลชุดแรกที่ฝ่ายทหารยิงกราดเข้าไปก็กังวานขึ้นอย่างหนักแน่น และชนพองล้อยอง เปล้าท่ามกลางความเจ็บล่งสัตว์ติดกาล เวลาราวตี 1 ของวันใหม่

"เล่นกันถึงขนาดนี้เชียวหรือ" นายปรีดี พึ่งพากับคนสนิทในเรื่องข้างที่กำส้งจำ
เข้าทำบางกรวย

จากบางกรวย นายปรีดี กับคนสนิทต่อเรือนต์อีกสักหนึ่งเข้าคลองบางหลวง และ
ลอยลำไม่อยู่กระทั่งเข้ามืด ฝ่ายทหารเรือได้ส่งกำส้งคุ้มกันพร้อมกับเรือเร็วไปรับ
นายปรีดี พนมยงค์ จากคลองบางหลวง ไปที่ท้องพระโรงพระราชวังเดิม อันเป็น
ที่ตั้งกองทัพอเรือ และที่นั่น พลเรือตรีหลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี กับพลเรือเอก
หลวงสังวรพันธุ์ทระกิจรออยู่¹

พลตำรวจเอกอุลย์ อุดลย์เตยสำรัส อัดเตเสร์ไทยผู้ไ้ระหส์ว่า "พูลเา" เป็นผู้หนึ่ง
คณะรัฐประหารเพิ่มสิ่งและต้องการตัว

นายควง อภัยวงศ์ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ เป็นผู้ที่คณะรัฐบาลเชิญให้เข้ามาดำรง
ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี สดตั้งรัฐบาลหลังการรัฐประหาร แต่ต่อมาคณะรัฐประหารก็บีบบังคับให้
รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ลาออกเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2491

"คิดแปลก" หรือจอมพล ป.พิบูลสงคราม อดีตนายกรัฐมนตรระหว่าง พ.ศ. 2481 -
2487 เป็นผู้ที่คณะรัฐประหารเชิญมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐประหาร และ เมื่อคณะรัฐประหาร
บีบบังคับให้รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ลาออกแล้ว จอมพล ป.พิบูลสงครามก็เข้าดำรงตำแหน่งแทน

เงินหลายล้าน น่าจะหมายถึง กรกัษุสริตในการไ้จ่ายเงินสำนวน 8 ล้านบาทที่รัฐบาล
นายควง อภัยวงศ์ อนุมัติเป็นค่าไ้จ่ายในการกระทำรัฐประหาร²

¹ "แมน มนต์เมศรี" (นามแฝง) บันทึกอดีตนักการเมือง หน้า 189 - 191

² สิริธน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติคำลัศการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 214 (อ้างอิงมาจาก พิมพ์ไทย 14 สิงหาคม 2491)

ในตอนต่อมาของกลอนชุดเดียวกัน "นายผี" ได้ชี้ให้เห็นปัญหาความผิดเคืองในการดำรงชีพของราษฎรด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาการขาดแคลนปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยา รักษาโรค ที่อยู่อาศัย ปัญหาความยากจน และปัญหาความพลัดภัยในชีวิตร และทรัพย์สิน ซึ่งเป็นปัญหาสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง ปัญหาดังกล่าวได้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ในสมัยรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ดังจะเห็นได้จากข้าว จดหมายร้องเรียน และบทความที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เกือบทุกวัน¹ ตัวอย่างบทความที่สะท้อนปัญหาเหล่านี้ได้เด่นชัดมากบทหนึ่ง คือ บทความของผู้นำนามแฝงว่า "พ.พ.ร." ซึ่งลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สยามนิกร ฉบับวันที่ 13 ตุลาคม 2490 ดังความว่า

... เรื่องข้าวไม่มีกิน ข้าวแพงเกินไป ข้าวปันส่วนแดงและปนทราย กินไม่ได้
เรื่องความเหนื่อยยากในการหาซื้อข้าวยังคงมีต่อไป ไม่ว่าจะเป็นภาคไหนของ เมืองไทย
... การร้องทุกข์เรื่องความขาดแคลน ข้าราชการผู้น้อยไม่มีเสื้อผ้าใช้ เงินเดือน
ชักหน้าไม่ถึงหลัง ... ความต้องการส่วนใหญ่ของพวกเราเวลานี้ก็อยู่ที่การมีข้าวสาร
กรอกหม้อโดยราคาไม่แพงนัก มีบ้านอยู่โดยไม่ต้องเสียแป๊ะ เลี้ยะและค่าเช่าแพง ๆ
มีเสื้อผ้าสวมใส่สำหรับกันหนาวที่จะมาถึง และการนอนหลับสบายในตอนกลางคืนโดย
ไม่ต้องลุกตื่นกลางดึกเพื่อรับเข้าชะโหมขของและปลัดขีรตเท่านั้น²

เมื่อรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ คณะรัฐประหารจึงถือเป็นสาเหตุสำคัญข้อหนึ่งในการกระทำรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาล และใช้เป็นข้ออ้างในการบับังคับรัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นรัฐบาลต่อมาให้ลาออกด้วย ฉะนั้นสภาพความเดือดร้อนในการดำรงชีพของราษฎรที่ "นายผี" นำมาเสนอในกลอนบทนี้ จึงเป็นการชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลของคณะรัฐประหารเองก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ อย่างไรก็ดี ซึ่งแสดงว่ารัฐบาลใหม่ก็มิได้ดีกว่ารัฐบาลเก่าเลย

¹ สยามนิกร มิถุนายน 2490 ถึง พฤศจิกายน 2490

² พ.พ.ร. (นามแฝง) "ปริทัศน์" สยามนิกร 13 ตุลาคม 2490 หน้า 5

เนื้อความในกลอนตอนนี้มีว่า

ไม่มีข้าวไม่มีเกลือเหลือทุเรศ	ทั่วขอบเขตยาวประขาน้ำหน้าเหลือง
หยุดยหาไม่ได้ทั้ง เมือง	สิ้นประเทืองธรรมมากมีภัย
ใครเจ็บไข้เจ็บเสียมเตรียมชุดหลุม	ฝังลุ่มลุ่มศพระกะจะหาไหน
ไม่มีทั้งผ้าผืนท่อนสะไบ	เลศวิไลแกผ้าท่อน้ำกัน
อันร่มไม้ช่วยคาหาไหนเล่า	แรงค่าเข้าข้างแรงแข่งท้องสิ้น
นอนกลางดินกินกลางทรายไม่วายวัน	อัศจรรย์จริงกระไรหนอไทยเรา

หลังจากที่กล่าวถึงความอัศจรรย์ขัดสนของราษฎรในการดำรงชีวิตแล้ว "นายผี" ก็กล่าวถึงกรณีกฎแบ่งแยกดินแดนภาคอีสาน และกฎแบ่งแยกดินแดนภาคใต้" โดยกล่าวว่า

เกิดวิบัติสัปดาห์ เข้ามาบ้าน	สิ่งร้อนรุ่มไปเปรียบไฟเผา
เกิดกฎภาคอีสานบานไม่เบา	ภาคใต้เข้าช่วยกฎข้างคดคิด
กฎจริงหรือไรนั้นไม่แจ้ง	แต่ที่ <u>แก่งสับ</u> กันนั้นไม่ผิด
เกิดกฎปราบกฎประชดฤทธิ์	ใครริชดไปกฎชดน้ำชา

คำว่า แก่งสับ ในที่นี้ "นายผี" น่าจะหมายถึงการสับทุมกฎแบ่งแยกดินแดนภาคอีสาน เนื่องจากปรากฏว่ากฎแบ่งแยกดินแดนภาคอีสานได้เกิดขึ้นถึง 2 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกเกิดเมื่อ 31 พฤษภาคม 2491 รัฐบาลสับทุมนายเตียง ศิริขันธ์และพวกอีก 18 คน ในข้อหา "ล้มคบกัน พยายามจะก่อการขบถ เพื่อทำลายรัฐบาล เพื่อจะเปลี่ยนแปลงประเพณีการปกครองราชอาณาจักรไทย กระทำการเพื่อจะให้เกิดความปั่นป่วน กระตั้งกระตั้งในหมู่ประชาชน กับมีอาวุธปืน กระสุนปืน และวัตถุระเบิดโดยมิได้รับอนุญาต" และ "ประมุขราษฎรเพื่อการปฏิวัติแบ่งแยกไทยออกเป็น 4 รัฐ"¹ แต่เมื่อสั่งฟ้องศาลแล้วปรากฏว่าศาลสั่งปล่อย

¹ "ฟ้องเตียง ศิริขันธ์กับพวก 18 คนฐานกบฏ" สยามนิกร 1 มิถุนายน 2491 หน้า 1

กบฏแยกดินแดนภาคอีสานครั้งที่สองเกิดเมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2491 รัฐบาลได้จับกุม นายเตียง ศิริขันธ์ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายถวิล อุดล นายพ่อง สิทธิชูธรรม นายทิม ภูริพัฒน์ และนายจำลอง ดาวเรือง ในข้อหา "คิดก่อการปฏิวัติในด้านอีสาน โดยล่องชาวยกพรรค ไปศึกษาอาหารที่คนเมือง ประเทศจีน จำนวน 100 คน¹ จะเห็นได้ว่าผู้ที่ถูกจับกุมในกรณีกบฏ ทั้ง 2 ครั้งเป็นอดีตเสรีไทยและอดีตรัฐมนตรีในสมัยรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ เกือบทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงเชื่อว่าการจับกุมนี้เป็นการแก่งแย่ง เพื่อหวังกำจัดผู้ที่รัฐบาลเห็นว่า เป็นศัตรูของตนเอง

ส่วนข้อความที่ว่า กบฏปราบกบฏ นั้น กบฏ คำแรก "นายผี" น่าจะหมายถึงคณะรัฐประหาร กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่า คณะรัฐประหารก็เป็นกบฏคณะหนึ่งเช่นกัน หากแต่คณะรัฐประหาร ได้รับชัยชนะในการก่อกบฏ คณะรัฐประหารจึงรอดพ้นจากการเป็นกบฏไปได้ ส่วนกบฏ คำหลัง หมายถึง ผู้ก่อการคณะอื่น ๆ ที่กระทำการไม่สำเร็จจึงถูกขนานนามว่า "กบฏ" โดยปริยาย ทั้งนี้เพราะคำว่า กบฏ หมายถึง การประทุรร้ายต่อทางอาณาจักร² ฉะนั้น ผู้ใดที่กระทำการ ในลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อฝ่ายรัฐบาลจึงถือว่าเป็นกบฏ ทั้งสิ้น

กลอนตอนต่อมา เป็นการชี้ปัญหาความประพฤติของข้าราชการระดับผู้บริหารในต่างจังหวัด ที่มักจะใช้อำนาจข่มเหงผู้ที่ได้บังคับบัญชาและราษฎรให้ได้รับความเดือดร้อนอยู่เสมอ นอกจากนี้ ยังเล่นบงกชคอร์ปชั่นในวงการด้วย "นายผี" นำเอาสำนวน "การปกครองฉันท์พ่อลูก" มาเยาะหยันพฤติกรรมของข้าราชการระดับบริหารว่า

ปกครองกันสนิทว่าบิดากับบุตร	อุตุลตเหลือดีอุตุผียา
ท่านข้าหลวงห่วงบุตรอุปฐา	เสยตบหน้า เล่นเพราะรักสีกาให้ตี
ข้าหลวงหนึ่งตั้งหน้าเมาสาหัส	เสยเอาหมัดโหมงบุตรสุดวิธ
ดาวน้อยน้อยลอยระบิบบุตรลืบลตรี	ก็ลุดที่เถียงบิดาข้าหลวงรัก

¹ "จอมพล ป. สั่งจับคดีกบฏภาคอีสาน" พิมพ์ไทย 2 พฤศจิกายน 2491 หน้า 1, 6

² ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 หน้า 9

ข้าหลวงหนึ่งอยู่ใต้กายก็แก่	แต่ใจแล้วเล่าสาว เพราะหนาวหนัก
ไว้ลำน้อยกลอยฟ้าประภาพักตร์	พะเปิดพะยักขวนยิดกระไร
ได้เป็นล่าวสังคัมบรมเลิศ	ข้าหลวงเหิดทวนไว้อย่างวางไม่ได้
บุตรหนุ่มหนุ่มกรักรั่มช่วยอึ้งใจ	ข้าหลวงไล่เตะสั่นสั่นเมือง

ปกครองกันสิ้นทั่วปิตากับบุตร	อุตุลุดเหลือคณาดินฟ้า เหลือง
นายพลหนุ่มกลั้มกำหนดเกิดขัดเคือง	กัศเอา เบื้องบ่า เจ้าสาวสังคัม
มัวแข็งสู้ตีราความหาเล่นห้	ที่เกรไรลัดก็มิถม
ชตาชาตราษฎรยังนอนข่ม	ก็ขึ้นขงหนักอันสละอันโอบ
เกิดไฟไหม้ในเมืองแสงเรืองโรจน์	แสนเทียมโหดหาใจให้ระโหย
ช่างไหม้ข้าสามครั้งกำส้งโรย	เศร้าก็โดยลารไฟไหม้ใจคน

เมื่อสรุปเหตุการณ์บ้านเมืองในรอบปีที่ผ่านมาจบสิ้นแล้ว "นายผี" ก็สรุปความในกลอนชุดนี้ด้วยการปลูกเร้ากำส้งใจของประชาชนไม่ให้ย่อท้อต่อสิ่งที่กำส้งเผชิญอยู่พร้อมกับย้ำให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพที่แต่ละคนมีอยู่ และให้รักษาไว้อย่าให้ผู้ใดทำลายได้ โดยกล่าวว่า

ช่างต้อนรับปีใหม่กระไรเล่า	ดูปีเก่าก็จรรู้อีกหน
จะชั่วดีปีไหนล้วนใจตน	อย่ายอมจนใจเราขบเขาไป
ปีของเรา เดือนของเรา วันของเรา	อย่าให้เขายึดยึดถือไปได้
ถ้าปล่อยปลละละ เสนจะเคยใจ	ไม่ว่าใครคงจะขุกทุกขระหม
ผมนายผีนี้คำนึงถึงปีใหม่	ก็ลุดใจที่จะขึ้นความขึ้นขม
ไม่มีลู่ที่ละล้งยังคงตรม	ตรอมอารมณ์เรื้อยคิตอนิจจา
เห็นเขาล้งความลู่ส่นกนัก	กลอนทลั้กฟั้งระร้นขึ้นหน้าหนา
เอากลอนกานทัดกันส่นโลกา	เลยเขียนมาแม้ระเมียบลอย่าเขียนเอย ¹

¹ อดิ พิศนาร "แม่ไว้อย่างใหม่" โดยนายผี (นามแฝง) สยามสมัย 88 : 14, 27

เขา ในที่นี้ น่าจะหมายถึง ผู้ปกครอง ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้ง รัฐบาล และข้าราชการ ฝ่ายปกครองในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคซึ่ง "นายผี" ได้ชี้ให้เห็นในกลอนตอนต้น ๆ แล้วว่า ปกครองผู้ได้บังคับบัญชาหรือราษฎรอย่างไม่เป็นธรรม ฉะนั้น ในกลอนตอนนี้จึงอาจตีความได้ว่า "นายผี" มีเจตนาจะบอกว่า ราษฎรทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในชีวิตและทรัพย์สินของตน หากปรากฏว่า ผู้ใดกระทำการที่เป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพอันชอบธรรมนั้น ราษฎรก็ควรจะต่อต้าน ไม่ควรปล่อยให้เขากระทำต่อไป ไม่เช่นนั้นก็ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ตลอดไป

บทร้อยกรองบทต่อจาก "แม่ โดยปี่ใหม่" คือ บทกลอนชื่อ "พระคู่กรแปลง" ซึ่ง "นายผี" นำเทพปกรณัมเกี่ยวกับเรื่อง "พระคู่กร" มาเขียนเสียดสีล้อเลียนผู้หนึ่ง โดย กล่าวว่าลัทธิผู้นั้นคือ พระคู่กรที่แปลงร่างลงมา

เรื่อง "พระคู่กร" ที่ปรากฏในหนังสือ "เทวกำเนิด" ของ พระยาสังฆาภิบาลย์ (สรวง ศรีพิบูล)¹ และ "ตำรับวรรณคดี" ของ เสือ ลัดดาเวทิน² มีใจความสังเขปว่า พระคู่กรเป็นพระโอรสของ พระคฤคุษาบดีและนางชยาดี ในคราวที่เกิด "เทวสุรสงคราม" เนื่องจากพระสันทรสภานางดารายาพาพระพหูสลับไปเป็นชายนั่น พระคู่กรได้นำลูกศิษย์ซึ่งเป็น อสุร แทตย์ และท้าวไปช่วยพระสันทรสภพระพหูสลับตี สงครามครั้งนี้ดำเนินไปอย่างรุนแรง จนพระพรหมต้องมาห้ามทัพ และตั้งองค์เป็นผู้พิพากษาคดี โดยตัดสินให้พระสันทรสภานางดารายา ให้แก่พระพหูสลับตีแล้วมีเดิม สวรรค์จึงประสบล้มตีสลบอีกครั้งหนึ่ง

"นายผี" เขียนกลอนบทนี้ไว้ว่า

¹ พระยาสังฆาภิบาลย์อุตมราชย์ภักดี (สรวง ศรีพิบูล) เทวกำเนิด หน้า 143 - 148

² เสือ ลัดดาเวทิน ตำรับวรรณคดี หน้า 49 - 51

ไอ้อนาถนิกไปในลัวรรค์	สิ้นสุขสรรพพิศพิศพิศเหลือ
ทั้งแทตย์เทพเสฟลูร่าบ้าเมา เบื่อ	เลยเล่นเถิดตกแดแล่ชีวิต
พระพญาลับดีเป็นศรีเทพ	พระศุกรเสฟลิ่งแปดแทตย์เบนเคียบ
คุมพลพลอีกก็ก่ประชิด	ขล้าฤทธิ์รบไล่ไม่ละลด
พระศุกรแพแพรล้ามามนุษย์	เพศมาผูกเป็นสตรีศรีล้วยลัด
คุมเล่ย์หลังยังพยัค	ไล่บีบคบบร่ำล่ำล้าไป
กลศึกลิ่งโตในพระศุกร	แล่นล่นกในสตรีมีใหม่ใหม่
อันพระศุกรเพศสตรีนี้นามใด	ขอเชิญโยชานเล่นอย่าเร้นเอย ¹

สตรี ที่ "นายผี" กล่าวถึงในที่นี้จะเป็นใคร ไม่อาจจะระบุให้แน่ชัดลงไปได้ เนื่องจากไม่สามารถหาข้อมูลมาอ้างอิงได้เพียงพอ แต่เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ที่ "นายผี" ระบุไว้ว่า คุมเล่ย์หลัง แล้ว ทำให้สันนิษฐานได้ 2 ประการ คือ ประการแรกสตรีผู้นี้จะต้องมีอำนาจทางทหาร หรือเป็นผู้มีศักดิ์ทางทหารในระดับสูง ขณะนั้นผู้หญิงที่มีศักดิ์ทางทหารมีอยู่ 2 คน คือ ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม และ หม่อมกอบแก้ว อากาภกร ซึ่งมียศ "พันโทหญิง" ทั้งคู่

ประการที่สอง สตรีที่ "นายผี" กล่าวถึงจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาททางการเมืองในฐานะภริยาของผู้มีอำนาจในขณะนั้น และจะต้องเป็นที่ยำเกรงของลัทธิถึงขนาด ยี่หยังได้

สตรีที่มีบทบาทเด่นเป็นพิเศษกว่าสตรีอื่น ๆ ในเวลานั้น คือ ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ซึ่งแม้ว่าจะไม่ปรากฏพฤติกรรมเป็นข่าวครึกโครมเรื่องข่มขู่ลอมพล ป. พิบูลสงคราม แต่ก็มิใช่ว่าในทำนองแสดงความมีอิทธิพลเหนือลอมพล ป. พิบูลสงคราม อยู่บ้าง เช่น ในคราวเกิดปรากฏการณ์ดาวหางขึ้นในเดือนพฤศจิกายน 2491 ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงครามวิตกว่า จะเกิดการบองร้ายลอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงให้ พลตำรวจตรี เผ่า ศรียานนท์ ไปคอยคุ้มกันในการประชุมสภา ดังปรากฏข้อความในบทความชื่อ "ดาวหางมาอีกแล้ว" ของ "รณาสัย" ว่า

¹ อัศนี พลจันทร "พระศุกรแปลง" โดย นายผี (นามแฝง) ลัษณสมัย 92 : 12
กุมภาพันธ์ 2492

... แม้ที่สุตภรราชของจอมพลเอง พอนึกเรื่องดาวหางขึ้นมาก็ยังบังเกิดความวิตก
เป็นห่วงว่าลำตัวของ เธอจะเป็นอันตรายเพราะถูกบองร้าย จนกระทั่งอริบตีฝ่ายปราบปราม
ต้องคุมกำลังตำรวจพร้อมสรรพไปด้วยอาวุธปืนทันสมัยติดตามไปเพื่อพิทักษ์จอมพลในที่ประชุม
สภาผู้แทนซึ่ง เป็นพฤติกรรมอันน่าตื่นตะลึงเกรี้ยวกราดยาวนานใหญ่ และเป็นพฤติกรรมอันไม่เคย
ปรากฏมาก่อน¹

จากพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ทำให้สันนิษฐานว่า "นายผี" น่าจะเจตนาให้ พระสุกร
เพ็คสตร์ หมายถึง ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงครามนั่นเอง

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งที่ "นายผี" เขียนขึ้นในคราวเดียวกับบทร้อยกรองชื่อ "พระสุกรแปลง"
ซึ่งเขียนเพื่อเสียดสีจอมพล ป. พิบูลสงครามกรณีชักชวนประชาชนให้ "กินไข่" และ "เลิกกินไข่"
กล่าวคือ ในสมัยที่จอมพล ป. พิบูลสงครามดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยแรก (พ.ศ. 2481 -
2487) จอมพล ป. พิบูลสงครามได้ชักชวนให้ประชาชนชาวไทย "กินไข่" เพราะ "ทางแพทย์
เห็นว่า ไข่ไก่เป็นอาหารดี กินแล้วร่างกายสมบูรณ์ อายุยืน"² แต่ครั้นมาถึงปี พ.ศ. 2492
ไข่มีราคาแพง จอมพล ป. พิบูลสงครามก็ชักชวนให้ประชาชนเลิกกินไข่เสีย ดังปรากฏความ
ในกลอนว่า

ยามหมอยาขายคัฒพจนันต์	เปรียบนกพูดเปิดปากยากใจ
โธละหนอนาครก่อนนอนไป	เป็นเอาไข่คนละสองฟองจะฟู
กายจะแกร่งแข็งกระดิดเกิดกำหนด	โธล้มรรถภาพพึ่งเพียบสิ่งคู่
เจอดีกเสียเหนือได้จะไล่ผู้	เอายัยดูเด่นได้เพราะไข่ดี

¹ รัตนันตี จาตุประยูร "ดาวหางมาอีกแล้ว" โดย รัตนันตี (นามแฝง) สยามสมัย
80 : 3 พฤศจิกายน 2491

² อนุบล จิระสวัสดิ์ สภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยในระหว่าง
สงครามโลกครั้งที่สอง หน้า 210

ยามหมอกการเค่งรัฐกิจปิดพจนพุด	ยงนกฎเปิดปากมากดีหส์
ไอ้ละหนอนาครพิงนอนพี	ส่งวนครีลู่ไล่ไล่ละเลย
เล็กล้มไ้ด้วยจะได้ไล่เงินเพ้อ	จะเผยอฮาติผยองฟองละเหว
สามัคคีไ้ยไ้คำไ้เคย	คนที่เลยก็จะฉิวบับลวไป ¹

ความในโคลงบทนี้จึงแสดงทัศนะที่ "นายผี" มีต่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม อย่างชัดเจน กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่าจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นคนที่พูดกลลอบกลอก เชื่อถือไม่ได้ และจะพูดแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยไม่คำนึงว่าสิ่งที่พูดนั้นจะขัดกับที่เคยพูดไว้แต่ก่อนหรือไม่

กลอนบทต่อมาของ "นายผี" คือ กลอนชื่อ "เท่านั้นนะเว่ยอกฮา" ซึ่งเขียนขึ้นเพื่อโจมตีรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ว่าเป็นรัฐบาลเผด็จการ โดยกล่าวหาว่าความถึงเหตุการณั้ล้มย ที่จอมพล ป. พิบูลสงครามดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งแรก ในครั้งนั้น จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ดำเนินนโยบายรัฐนิยม เพื่อความเป็นมหาอำนาจด้วยการนำลัทธิ "ผู้นำ" แบบฮิตเลอร์ และมุสโสลินีเข้ามาใช้ พร้อมกันนั้นก็ดำเนินนโยบายปฏิวัติทางวัฒนธรรมให้ประชาชน เปลี่ยนวิธีการแต่งกายจากที่เป็นอยู่เดิมมาเป็นแบบตะวันตก คือสวมหมวก สวมกระโปรง และสวมกางเกงแทน ปรับปรุงตัวอักษรและการใช้ถ้อยคำในการพูดจากัน ตลอดจนเปลี่ยนแปลง ขนบธรรมเนียมบางประการ เช่น ห้ามประชาชนกินหมาก ให้รับประทานอาหารด้วยช้อนส้อม เป็นต้น นอกจากนี้รัฐบาลซึ่งมีจอมพล ป. พิบูลสงครามเป็น "ผู้นำ" ยังได้นำประเทศเข้าสู่ สงครามโลกครั้งที่สองโดยเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่น และประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรด้วย*

¹ อัศนี พลจันทร "ไ้กับชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย .

"นายผี" เห็นว่าพฤติกรรมดังกล่าวของรัฐบาลเป็นการบีบบังคับจิตใจประชาชน และ
 เป็นการสร้างความทุกข์อย่างใหญ่หลวงแก่ประชาชน ฉะนั้น "นายผี" จึงเฝ้ามองที่จอมพล ป.
 พิบูลสงคราม และบริวารกลับมาใช้อำนาจในการปกครองอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเกรงว่า ประวัติศาสตร์
 จะซ้ำรอย

กลอน "เท่านั้นนะเว่ยอกฮา" มีใจความว่า

จะกล่าวกลับสัจความไปตามเรื่อง

ถึงเมื่อเมืองไทยร่ำร้งล่งคร่ำไถ่

ก่อนสงครามยามประเทืองถึงเมืองไทย

อำอาบในสุขสันต์ไม่ขัดแค้น

ผู้เผด็จการมาเกิดประเล่ห์สุลุด

ช่างเร่งรัดความเจริญเกินสุขแสน

บีบบังคับปรับปรุงผะดูงแดน

จะให้แน่นทึบมานร่าคาญใจ

ก็เกิดทุกข์ชุกเขี้ยวเป็นบ้าหลัง

ทุกถิ่นทั้งนคราที่อาศัย

เกิดสงครามสามลูกทุกข์หทัย

เจริญในจิตนึกยังลึกสับ

สงครามเสร็จนึกว่าสุขจะลุลู

มองผู้เผด็จการข่มขานสรรพ

เสพอำนาจวาสนาเลยพ่าย

ทุกข์ก็ทับทวยเรากลเก่าเอย¹

¹ อัศนี พลจันทร "เท่านั้นนะเว่ยอกฮา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

๔๔๖

ในเดือนมีนาคม ขณะที่ข่าวเรื่องนายกรัฐมนตรีมีตำราจะ "เลิกไล่เกณ้อย่างเด็ดขาด"¹ กำลังอยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไปนั้น "นายผี" ก็ได้นำเรื่องการยกเลิกไล่เกณ้อยามาเขียน บทกลอนชื่อ "ไล่เกณ้อย่าฟัง" ขึ้นเสียดสีจอมพล ป. พิบูลสงคราม โดยกล่าวเป็นนัยว่า ในเวลานี้ สิ่งที่นายกรัฐมนตรีควรจะกระทำเป็นอันดับแรกก็คือ การปราบปรามคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง แต่นายกรัฐมนตรีก็ไม่มีตำราที่จะกระทำ กลับมามีตำราที่จะยกเลิกหญิงไล่เกณ้อย่างไม่ใช่เรื่องสลักสำคัญอะไรเลย

บทกลอน "ไล่เกณ้อย่าฟัง" มีใจความว่า

โง่ปมามาสตลิกสั้น

กามประทุษณ์ึงหึงหวนหา

ต่างตอมขมคมดอมหอมหื่นกา -

มาเหมือนมามองเมียงเสียงโลมบัว

อันโกมุตผุดสร้างอยู่กลางสระ

คิดลึเค่เตือนเพ็ญได้เปนผัว

เกมุทีลิตรสซัดนิมโง

แสงส่วรล้นมีมากมีกาม

ธรรมชาติเช่นนี้มากมีทั่ว

โอ้วว่าตัวน้องนี้มีคนหยาม

ไม่ดื้อราษฎร์บังหลวงล่องเลยลาม

โฉนนามขับสักขณ์ไม่ยักรู้

¹ "จอมพลวางแผนเลิกไล่เกณ" สยามนิกร 4 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1, 6

ท่านมาโกรธกลใดไม่ปรากฏ

หรือว่ารลลุ่มมาลยังหวานอยู่

รลลของน้องหยาบนักหนาไม่นำดู

ท่านจึงอยู่ว่าจะขับให้สับเอ๋ย¹

น้ำเสียงของ "นายผี" ในกลอนบทนี้ นอกจากจะเสียดสีนโยบายยกเลิกโล่เกณียของ จอมพล ป. พิบูลสงครามว่าไม่เข้าเรื่องแล้ว "นายผี" ยังเสียดสีไปถึงเรื่องส่วนตัวของจอมพล. พิบูลสงครามอีกด้วย ดังจะสังเกตได้จากข้อความที่ว่า หรือว่ารลลุ่มมาลยังหวานอยู่

ในเดือนเมษายน ซึ่งเป็นเดือนที่ประเทศไทยมีอากาศร้อนที่สุดนั้น "นายผี" ได้เขียน บทกลอนชื่อ "ร้อนจริงเจ้าประเทศ" ขึ้นโดยนำเรื่องสภาพอากาศที่ร้อนจัดในขณะนั้นมาเป็นความหมาย เพื่อโยงไปสู่ความคิดเกี่ยวกับการประกาศภาวะฉุกเฉินและตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในขณะนั้น กล่าวคือ ในเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา จอมพลป. พิบูลสงครามได้กล่าวคำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยในเรื่อง "ประเทศไทยจะมีการจลาจลหรือไม่" เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์² และเรื่อง "สถานการณ์ของโลกเกี่ยวกับการจลาจลในประเทศไทยอย่างไร" เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์³ มีใจความโดยสรุปว่า รัฐบาลคาดคะเนว่าจะมีกลุ่มบุคคลก่อการจลาจล เพื่อล้มล้างรัฐบาลและขัดขวางรัฐธรรมนูญที่จะประกาศในเร็ววันนี้ ฉะนั้น รัฐบาลจึงเตือนให้กลุ่มบุคคลเหล่านั้นงดเว้นการกระทำดังกล่าวเสีย หากกระทำต่อไปรัฐบาลจะดำเนินการปราบปรามอย่างรุนแรง และแล้วในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ รัฐบาลก็ได้ประกาศภาวะฉุกเฉิน ตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ พร้อมทั้งดำเนินการจับกุม พ.อ.ทวน วิชัยชิตะ ร.อ.สุนทร ทรัพย์ทวี ร.อ.ชวลิต ชัยสิทธิ์เวช ในข้อหาพยายามจะล้มล้างรัฐบาลโดยวางแผนทำบุคคลสำคัญในคณะรัฐบาล และนักการเมือง คนสำคัญให้หมด⁴ ต่อจากนั้นอีก 3 วัน คือในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ภัยวังหลวงก็เกิดขึ้น ในครั้งนี้

¹ อัศนี พลจันทร "โล่เกณียร้าง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 95 : 14

มีนาคม 2492

² "จอมพลว่า น.ล.พ.จะทำให้ชาติเกิดจลาจล" สยามนิกร 15 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1,6

³ จอมพลป. พิบูลสงคราม "สถานการณ์ของโลกเกี่ยวกับการจลาจลในประเทศไทย อย่างไร" คำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 16 กุมภาพันธ์ 2492

⁴ "สับอดีตรัฐมนตรีกับนายทหาร" สยามนิกร 25 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1, 6

รัฐบาลได้ดำเนินการจับกุมนายทหารคนสำคัญของกองทัพเรือเป็นจำนวนมาก และได้กวาดล้าง
 นักการเมืองซึ่งเป็นฝ่ายนายปรีดี พนมยงค์อย่างเหี้ยมโหด ดังจะเห็นได้จากกรณียิงทิ้งอดีตรัฐมนตรี
 ในคณะรัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ 4 คน คือ นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายถวิล อุดล
 นายจำลอง ดาวเรือง และนายทองเปลว ชลภูมิ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2492¹

เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วง 2 เดือนนี้ ทำให้ "นายผี" หอทยกมาวิพากษ์วิจารณ์
 ในบทกลอนชื่อ "ร้อนจริงเจ้าประคุณ" โดยกล่าวว่า

สถานการณ์ฉุกเฉินก็เกิดร้อน	ประสากรร้อนใจกว่าไฟเผา
เสียวเช่นเข็ญไฉไลเพราะใจเบา	เลยร้อนเราทั้งหลายไม่ว่ายวัน
ผมนายผีนี้ร้อนผ่อนไม่หาย	คนทั้งหลายฤาจะเป็นยอมเห็นชัณ
ยิ่งร้อนหนักชกั้กับตา เปนมัน	มองคนต้นตา เห็นเป็นสัตว์ไป
อันดีชั่วสัตว์จัดประเภท	ตั้งแต่เปรตไปจนคนกางไส้
คนเป็นสัตว์อันประเสริฐเกิดอย่างไร	ฉว่าใจไม่ประเสริฐก็เกิด ()*
คนคือสัตว์สัตว์คือคนมีกลิ่นเกลื่อน	<u>ต่างตามเขื่อนเขียดกันไม่หยุดหย่อน</u>
เป็นสัตว์ปาล่าสัตว์กัดกันปอน	เอ้อ บ ห่อนเห็นใครไม่บับอ
ธรรมชาติช่วยให้คนใจกล้าง	จะลูกนั่งนึกกลุ่มร้อนเหลือ
<u>เหล็กกับสารธารเสียดไม่เหือดพอ</u>	พบก็ "อ้อ, ร้อนจริงเจ้าประคุณ ! " ²

ข้อความที่ "นายผี" ใช้ในกลอนตอนนี้ คือ ต่างตามเขื่อนเขียดกันไม่หยุดหย่อน
 และ เหล็กกับสารธารเสียดไม่เหือดพอ ทำให้สันนิษฐานว่า "นายผี" น่าจะหมายถึงกรณีกบฏ
 รังหลวง ซึ่งฝ่ายก่อการกบฏเป็นฝ่ายของนายปรีดี พนมยงค์ศัตรูภายในของจอมพล.
 ปิบูลสงคราม ฉะนั้น รัฐบาลจอมพล. ปิบูลสงครามจึงดำเนินการปราบปรามผู้ก่อการกบฏครั้งนี้
 อย่างโหดเหี้ยมเป็นการตบแทน ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงประณามการกวาดล้างศัตรูทางการเมือง

¹ ลีรัตนี เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง
 พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 219 - 221

² อัศนี พลจันทร "ร้อนจริงเจ้าประคุณ " โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 96 : 14, 36 เมษายน 2492

*ต้นฉบับขาดหายไป

ของจอมพล. ฟิลล่งคราม ในครั้งนี้ว่า เป็นการกระทำเชิงสัจวโป และการกระทำเหล่านี้
เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนด้วย

ในเดือนเดียวกันนี้ "นายผี" ได้นำเรื่อง "ไล่ภณ" ที่จอมพล. ฟิลล่งครามมีดำริ
จะยกเลิกแต่ยังมิได้ยกเลิกมากล่าวอีกครั้งหนึ่ง แต่ในครั้งนี้ "นายผี" นำมากล่าวในลักษณะ
ของความน่าเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การเสียดสีจอมพล. ฟิลล่งครามที่ยินยอมให้ภริยา คือ
ท่านผู้หญิงละเหียด ฟิลล่งคราม มีอิทธิพลเหนือตน

"นายผี" เขียนกลอนบทนี้ไว้ว่า

ไล่ภณร่ำพิงตราตรึงศต

เหมือนเข็มพิชเหน็บพุงยุ่งจริงหว่า

ท่านจอมพลคนดีมีวิชา

ลำดับอาตมเขลา เหล่านางโลม

คงอันอิงตะลึงคิดอนิจอนาถ

บุปผชาติขาว เลี่ยมทุกซ์ให้มโหม

กลับตระการบานบางอย่างโพยม

คงจะโทรมศรีเศร้า เพราะเราราน

ผินายผีนี้ร่ำพิงคงครึ่งบ้า

อนิจจาจอมพลก็คนหาญ

เคยรบทัพจับศักร้าคาญ

ไฉนบ้านบึง กระบี่วันมีฤทธิ์

กรรกรกรไหวไฉ่ตะเพิต
 ศัสตร เป็ดตุ๊ดตี่มั้งต้นขวิด
 โอ้บุปผามาสักดอกนิล
 หนึ่งมาก็คิดขวางไถ้อย่างไรเอ๋ย¹

คำว่า บ้าน ที่ "นายผี" ใช้ในที่นี้ น่าจะหมายถึง ท่านผู้หนึ่งละเอียด ญูลสงคราม เนื่องจากมีสำนวนที่ใช้เรียกหญิงผู้เป็นภริยาว่า "ที่บ้าน" ฉะนั้น ข้อความว่า บ้านบึงกระปิ จึงแสดงให้เห็นว่า ในทัศนะของ "นายผี" ท่านผู้หนึ่งละเอียด ญูลสงคราม เป็นผู้ที่มีอิทธิพลเหนือจอมพล ป. ญูลสงคราม ในทุก ๆ ด้าน ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงกล่าวในหนังสือท้วงตั้งว่า จอมพล ป. ญูลสงคราม ไม่ควรปล่อยให้เกิดการรื้อทำนองนี้ดำเนินต่อไปอีก

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งที่ "นายผี" เขียนขึ้นในเดือนเมษายน คือ บทร้อยกรองชื่อ "ข้าวโรคร้าย" ซึ่งมีเนื้อหาริพากษ์วิจารณ์นโยบายตรวจข้าวหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลที่ดำเนินต่อเนื่องกันมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ กล่าวคือ ในเดือนกุมภาพันธ์ก่อนหน้าที่จะเกิดกรณีกับ จอมพล ป. ญูลสงคราม ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ถึงสาเหตุที่จะต้องตรวจข้าวหนังสือพิมพ์ ดังปรากฏความโดยสรุปในหนังสือพิมพ์สยามนิกรว่า

... นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า ความจริงเป็นดังนี้ หนังสือพิมพ์ก็ไม่เห็นใจรัฐบาล กลับตำหนิรัฐบาลต่าง ๆ นา ๆ เช่น ว่าแก้ค่าครองชีพไม่ตกบ้าง เพราะโกงบ้าง เพราะผูกขาดกินทั้งเมืองบ้าง เป็นโจรบ้าง ในที่สุด นายกรัฐมนตรีก็สรุปความว่า วิธีการเหล่านี้เป็นวิธีการของคอมมิวนิสต์ที่จะปรารถนาจะให้บ้านเมืองเป็นจลาจล ...²

จากคำให้สัมภาษณ์ของ จอมพล ป. ญูลสงคราม นายกรัฐมนตรี จะเห็นได้ว่าสาเหตุ

¹ ทัศนี พลจันทร์ "นายผี" รัฟฟิง โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

100 : 21 เมษายน 2492

² "ยะดาไม้ดีของหนังสือพิมพ์" สยามนิกร 19 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 2, 6

สำคัญของการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ก็คือ การขุดข่าวที่ไม่เป็นมงคลต่อรัฐบาลนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงกล่าวว่า การกระทำของรัฐบาลในเรื่องนี้เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการขุดที่ปลายเหตุไม่ใช่ต้นเหตุ ดังความว่า

ผมนายผีขนพองสยองเกล้า

ข่าวร้ายเร้ารังให้หทัยโหย

เจ็บตักดวงแต่แผ่ดินโดย

ร้องโอดโอยออกข้าคงทำกิน

เขาเล่าว่าโรคห่ามาแห่ห้อม

ลามรูกล่อมเหลือจะลาล้ทำกิน

อันข่าวร้ายเหลือกระไรไม่อย่ากิน

นายผีฝันให้ไกลกังวล

แต่โรคร้ายเหลือดีมันมีเดช

ลุดสังเวชชีวิตปลิดเกสรกลั่น

อันโรคห่าฉิบหายทำลายคน

ประชาชนยังข่าวร้อนรำวใจ

ขุดข่าวลงบสยบวิโยค

แต่ตัวโรคซึมขจัดมันพืดใหญ่

ห้าต่างหากลากปลิดชีวิตไป

อนาถใจนึกยังข่าวคสังเวย¹

¹ อัศนี พลจันทร "ข่าวโรคภัย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 102 : 20

โรคห่า ที่ "นายผี" กล่าวถึงในที่นี้หมายถึง การคอร์รัปชันหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวง มิได้หมายถึงอหิวาตกโรคแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะ "นายผี" ได้เขียนเรื่องสั้น เรื่อง "เป็นเหตุ เพราะโรคห่า" ลงในหนังสือปียมิตรวันจันทร์ เมื่อ พ.ศ. 2501 และได้อธิบายความหมายของคำว่า "ห่า" ไว้ในคำสันธานของตัวละคร 2 ตัวว่า

"มันอาจจะเป็นอย่างนี้ก็ได้ ตั้งใจจะพาดหัวว่า ห่าลงกินทั้งเมือง แล้วเข้าใจผิดไปว่าเป็นอหิวาต์"

"ก็แล้วมันต่างกันยังไง ห่ากับอหิวาต์"

"อหิวาต์นั้นมันโรคท้องเดินวะ" แคมอธิบายอย่างภาคภูมิใจ "แต่ห่ามันมีความหมายหลายอย่าง ในที่นี้มันหมายถึง โรคกินของผู้อื่นทั้งเมืองวะ"¹

จึงอาจกล่าวได้ว่ากลอนของ "นายผี" บทนี้นอกจากจะแสดงทัศนะกีดค้านนโยบายตรวจข่าวหนังสือพิมพ์แล้ว ยังชี้ให้เห็นปัญหาการคอร์รัปชันในวงราชการซึ่งรัฐบาลมิได้สนใจปราบปรามด้วย

ในเดือนพฤษภาคม "นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "สาวเอยจะบอกให้" บทร้อยกรองบทนี้มีที่อย่างไรไม่ทราบแน่ชัด เนื่องจากไม่สามารถหาข้อมูลมาประกอบได้เพียงพอ แต่จากเนื้อความสันนิษฐานว่า "นายผี" น่าจะเขียนขึ้นเพื่อเสียดสีจอมพลป. พิบูลสงคราม กรณีที่เรียกร้องให้ผู้หญิงประหยัดค่าใช้จ่ายในการแต่งกาย และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเที่ยวเตร่ ทั้งนี้โดย "นายผี" ได้กล่าวประยัดถึงเหตุการณ์เมื่อสมัยที่จอมพลป. พิบูลสงครามดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยแรก (พ.ศ. 2481 - 2487) และได้ออกกฎหมายแนะนำให้ผู้หญิงไทยแต่งกาย

¹ วัคณี พลจันทร์ "เป็นเหตุเพราะโรคห่า" โดย หง เกสยวคาม (นามแฝง)
ปียมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 14 - 17, 52 - 54

ตามแบบอารยธรรมตะวันตก คือ ล้อมหมวก ล้อมกระโปรง ล้อมรองเท้า และให้หัดเข้า
สังคมตามแบบฝรั่ง* โดย "นายผี" ได้กล่าวไว้ว่า

ไอ้ล่าวลัทธิรักสยามภาษาสยาม

ดูเงงามงอนใจงักงัก คำลวย

จะล่อไล่เลื้อยร่ำลวย

ประดับด้วยหมวกเกือกเลือกอย่างดี

เรingers บำบำทำฝรั่ง

ละคอนหนังโรงไหนเล่นไหมหมี

ตุ้มที่ไหนไปทำไมให้พันก

ได้เล่ริมศรีกรุงสยามเพราะงานงอน

ศทหารก่อนก็ว่าดีแท้

ดูล่าวแลลวยไล่ให้ล่อน

บุปผาชาตย่าวสยามกามกร

ไฉนตอนนี่ว่าบ้าและเขียพ

นอกจากจะกล่าวเลียดสีและประชดประชันจอมพลป. พิบูลสงครามแล้ว "นายผี"
ดังกล่าวเลียดสีผู้หญิงที่ชอบแต่งตัวและเต็นรำอีกด้วยว่า การประหัตวิธีนี้จะทำให้ผู้หญิงเหล่านั้นตาย
เพราะความกดดันทางกามารมณ์ ซึ่ง "นายผี" ใช้คำว่า "กามเกร็ง" ดังความว่า

*โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 2 ตอนที่ 2 หน้า 72 - 77

อยากประหยัดอย่างไรมองไม่เห็น
 เรื่องราวดั้นแดงตัวปวดหัวเหียน
 ยิ่งห้ามหุบหูปมาระอา เอียน
จะตายเดี๋ยวเต็มสยามเพราะการเกรง¹

นอกจากนี้ ในบทร้อยกรองชื่อ "แม่จริงแม่คุณ !" "นายผี" ก็ยังวิพากษ์วิจารณ์นโยบาย "ประหยัด" ของจอมพลป. พิบูลสงครามด้วยซ้ำ เสียงประยัดประชันต่อไปว่าการดำเนินตามนโยบาย "ประหยัด" ของจอมพลป. พิบูลสงครามมีผลกระทบต่อความผาสุกในชีวิตครอบครัว เพราะการประหยัดทำให้ผู้หญิงหมดความสวยงามจนสามีไม่ปรารถนาจะมีความสัมพันธ์ด้วย

อันสาวงามทราชมลว่าทสออสลออัน
 แต่ก่อนกาลก็ด้วยกลกันเสริมคำ
 ดึงเลดย์เบรเชียบที่เมยมี
 ยังขึ้นชีวิตสว่าทไมยาดวัน
 กการรล่อนไปให้ประหยัด
 อดคัดเรื่องแต่งที่แลร้างสร
 ส่องตาแลชวนราก็อยู่มากกรัน
โอ้อะอันตรธานงานบ้านเออ²

¹ อัศนี พลจันทร "สาวเอยจะบอกให้" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 103 : 20 พฤษภาคม 2492

² อัศนี พลจันทร "แม่จริงแม่คุณ !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 109 : 18 มิถุนายน 2492

การที่ "นายผี" กล่าวประชดประชันนโยบายชักชวนให้ประหยัดของจอมพล .
 พูลสงครามครั้งนี้ มิได้หมายความว่า "นายผี" ต้องการให้ผู้หญิงมัวเมาอยู่กับรูปโฉม หรือ
 ความฟุ้งเฟ้อแต่อย่างใด แต่น่าจะเป็นเพราะ "นายผี" มีความเห็นว่าการประหยัดในสิ่งต่าง ๆ
 เหล่านี้ไม่ได้ทำให้ประเทศชาติประหยัดเงินตราได้มากเท่าไร รัฐบาลควรจะให้ความสำคัญ
 แก่สิ่งอื่นมากกว่าที่จะให้ความสำคัญกับสิ่งเล็ก ๆ น้อย เช่นนี้

บทร้อยกรองบทต่อมาของ "นายผี" คือ บทกลอนชื่อ "ใครคือแกะดำ ?" บทกลอนบทนี้
 จะมีที่มาอย่างไรไม่ทราบแน่ชัด เนื่องจากไม่สามารถหาข้อมูลมาสนับสนุนได้เพียงพอ แต่พิจารณา
 จากเหตุการณ์ในขณะนั้น พบว่าเป็นระยะที่รัฐบาลกำลังประสบปัญหาความแตกแยกในหมู่รัฐมนตรี
 เช่น นายเสียง ไชยกาลรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย หัวหน้าพรรคประชาชน
 มีข้อขัดแย้งกับนายปถม โพธิ์แก้ว รัฐมนตรีลอย หัวหน้าพรรคอิสระ เรื่องการส่งสมาชิก
 เข้ารับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดราชบุรี¹ ซึ่งทำให้สันนิษฐานว่า น่าจะมีการกล่าว
 หารายกันในทำนองว่า ฝ่ายตรงข้ามเป็น "แกะดำ" ดังนั้น "นายผี" จึงเขียนบทกลอนชื่อ
 "ใครคือแกะดำ ?" ขึ้นเพื่อประชดนักการเมืองเหล่านั้น โดยกล่าวว่าทุกคนในที่นั้นเป็น "แกะดำ"
 ทั้งสิ้น คำว่า "แกะดำ" ในที่นี้ "นายผี" ได้นำมาใช้ในความหมายใหม่โดยแปลกลับไปเป็น
 ภาษาอังกฤษว่า "BLACK SHEEP" แล้วเทียบกับคำว่า "BLACK SHIRT" ซึ่งหมายถึง เฝือกการ
 (FASCIST) ดังปรากฏเนื้อความในโคลง "ใครคือแกะดำ?" ว่า

¹ "รัฐมนตรีเกิดกระทบกันอีก" สยามนิกร 7 พฤษภาคม 2492 หน้า 1, 6

อัน "แกะดำ" คำนี้มีคำใหม่

จำนวนในคำนี้ตักหน้า

มิใช่แกะสีดำตามตำรา

เป็นแกะกาลกิณีโรคเรื้อน

แปลจากคำอังกฤษสันนิทสน์

Black Sheep ชัดเชิงภาษาแปลมาเหมือน

คือ Black Shirt : fascist เขาคิดเตือน

พวกแกะเพื่อนพึงหนีล่าไล่ไกล

อัน "แกะดำ" คำฝรั่งแกะทั้งนี้

คือ Brebis galeuse โรคเกิดใหญ่

จะลูกกลมแกะหลายทำลายไป

แกะตัวในฝูงนั้นจึงพริ้งพริ้ง

Black sheep ช้ Brebis galeuse ร้อง

"เร็วเราถองแกะดำทำซังซัง"

"แกซ้แกะดำ" ด้าย้อนมาดัง

"โอ้อ๋ออย่าอิงดำด้วยกันทั้งนั้นเอ๋ย"¹

บทกลอนที่เขียนขึ้นในเวลาต่อมาคือ บทกลอนชื่อ "หลังเกิดข่าวไทย" ซึ่งกล่าวถึง
ความสับสนวุ่นวายของสังคมอันเนื่องมาจากการดำเนินนโยบายกวาดล้างศัตรูทางการเมือง
ของรัฐบาล กล่าวคือ หลังจากเกิดกรณีกฎ 26 กุมภาพันธ์ หรือ กฎวังหลวงแล้วรัฐบาล
ได้ดำเนินการปราบปรามบุคคลที่ต้องสงสัยว่าเป็นพวกกบฏอย่างรุนแรง โดยเฉพาะ

¹ อัศนี พลจันทร "ใครคือแกะดำ ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

บรรดานักการเมืองฝ่ายนายปรีดี พนมยงค์ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจ "อิงกิจ" ไปหลายคน เช่น นายถวิล อุดล นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ นายจำลอง ดาวเรือง นายทองเปลว ชลภูมิ ถูกอิงกิจระหว่างย้ายที่คุมขังเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2492¹ พันตำรวจเอกบรรจงศักดิ์ ยึดเป็นลู่ออตผู้บังคับการสันติบาล ถูกร้อยตำรวจเอกอรรถพร พุดประยูร อิงต่ายที่บ้านพักด้วยเหตุผลว่า "ทำการต่อสู้ไม่ยอมให้จับกุม"² นายทรี ตะเวทิกุล ถูกอิงต่ายขณะถูกตำรวจจับกุมเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2492³ นอกจากนี้ยังมีการบุกเข้าค้นบ้านผู้ต้องสงสัยให้ให้หลบซ่อนแก่นายปรีดี พนมยงค์ด้วย⁴ ฉะนั้น สภาพเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นจึงไม่ผิดอะไรกับการเกิดจลาจล ดังนั้น "นายผี" จึงประชดด้วยการบอกให้ประชาชนหลบภัย เพื่อที่จะได้ไม่ต้องตื่นตกใจกับสภาพเหตุการณ์ อันน่าหวาดผวานั้น ดังความว่า

จงหลบเกิดชาวไทยอย่าได้ตื่น

เตี้ยระรันรวยรินกลืนบู่ผา

นอนเสียเกิดหนีทุกข์อย่าลุ่มา

ข่าวประฆ่าเขี่ยหลับระงับใจ

¹ สิริธน์ เรืองวงษ์วาร ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 220

² นรนิติ เศรษฐบุตร และโกสินทร์ วงศ์สุระวัฒน์ เมืองไทยในระบอบรัฐสภา หน้า 153

³ "บุญล้อมโจมน้ำหวดหวัด อธิบดีกรมตำรวจแถลงเรื่องที่อิงต่าย" สยามนิกร 3 เมษายน 2492 หน้า 1, 6

⁴ "พระนครตั้งเครียดคั่นกันใหญ่ ปิดถนน : รถติดปั่นกลดระเวนทั่วกรุง" สยามนิกร 24 เมษายน 2492 หน้า 1 และ "ตำรวจล้อมค้นบ้านป้อมเพ็ชร ออกคำสั่งให้เตรียมพร้อมด่วน" สยามนิกร 17 พฤษภาคม 2492 หน้า 1, 6

"นอนเสียเกิดยาพิษที่จะกล่อม
งามละม่อมมิ่งขวัญอย่าหวั่นไหว"
แม้นต้นตาดจะตื่นด้วยปืนไฟ
ตำรวจไล่เลี้ยวค้นปนทั้งหวง

อันยามนี้มีมหาผลาผล

ใครเป็นคนลุ่มจริตพลอยติดบ่วง
หลับเสียเกิดทวยเราเอาอย่างควง
จะลุล่วงโรคภัยที่มาเบียด¹

ที่ "นายผี" กล่าววาทให้ เอาอย่างควง นั้น เป็นการกล่าวอย่างประชดประชันทั้งนี้ เพราะในสมัยที่นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรีครั้งสุดท้าย (8 พฤศจิกายน 2490 - 6 เมษายน 2491) รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ได้ออกพระราชบัญญัติคุ้มครองความสงบสุข เพื่อให้การดำเนินการไปตามรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2490 มอบอำนาจให้คณะรัฐประหาร จับกุม คืบขัง ยึดอาวุธ ยึดเครื่องแบบทหารและตำรวจ ยึดทรัพย์สิน ตรวจค้นอาคารสถานที่ และปิดหรือห้ามการไปทางสาธารณะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือเข้าไปอยู่ เข้าไปตั้งสิ่งใด ๆ ในทางสาธารณะใด² การออกพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลให้นักการเมืองที่ต้องสงสัยว่าจะเป็นพวกนายปรีดี พนมยงค์ถูกจับกุมคุมขัง ถูกตรวจค้นบ้านพัก ตลอดจนถูกขับไล่ ออกจากบ้านพักไปเป็นจำนวนมาก³ การตรวจค้นและการจับกุมคุมขังดังกล่าวแก่นายควง อภัยวงศ์ จะทราบดีว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องแต่นายควง อภัยวงศ์ก็ต้องทำเป็นไม่รู้เสีย ดังเช่น

¹ อัคนี พลจันทร์ "หลับเกิดชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 107 : 18 พฤษภาคม 2492

² ประจวบ ทองอุไร พรรคการเมืองไทย โดย ปลาทอง (นามแฝง) หน้า 137 - 138

³ สยามนิกร 11 พฤศจิกายน 2490 - 31 มกราคม 2491

การที่คณะรัฐบาลเข้าค้นบ้านนายทรี บุญเกิด อดีตนายกรัฐมนตรีส้มหยัหสังสงครามโลกครั้งที่ 2 (31 สิงหาคม 2488 - 17 กันยายน 2488) และยึดปืนพกของนายทรี บุญเกิดไปจนนายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี ต้องไปขอโทษนายทรี บุญเกิด ในทันทีที่ทราบข่าว¹ ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงประชันว่า ให้อาอย่างกว้าง เสียเพื่อที่จะได้รอดพ้นจากพยานตรายทั้งหลายต่าง ๆ ในขณะนั้น

ครั้นถึงวันที่ 24 มิถุนายน ซึ่งกำหนดให้เป็นวันชาติของประเทศไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2482 "นายผี" ก็เขียนบทร้อยกรองชื่อ "สกา โลตติ ถานตุ เต !" ขึ้นเพื่อระลึกถึงวันเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 โดยได้ตั้งความหวังไว้ว่าหลังจากวันนี้ไปแล้วคงจะมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น "นายผี" เขียนกลอนบทนี้ไว้ว่า

ยลีสลัมมิถุนายนสามารถ
เป็นวันชาติชาวไทยในสยาม
ยึดอำนาจจากกษัตริย์ประวิติวาม
กนในคามแคว้นไทยได้เห็นต
มาบันจบครบดีวันนี้เล่า
จงสืม แก่ก่อใหม่ให้ลุสค์
ทำใจเป็นเปนลุสค์สนุภม
ประชาฮีเฮยช่วยกันอวยชัย

¹ "ควรงมลงกราบบิดาที่ที่ถูกค้นบ้าน" สยามนิกร 8 ธันวาคม 2490 หน้า 1, 6

ข้ออะไรโชนหนาในครานี้

คือข้อศรีสิทธิสามสัณสาม

สามแก้กลางข้างแปนโร

ต่อไปนี้ไปเป็นสุขทุกอย่างเทอญ¹

กลอนบทต่อมา คือกลอนชื่อ "ปฐมกรรม" ซึ่ง "นายผี" เขียนขึ้นเพื่อวิพากษ์วิจารณ์
วิธีดำเนินการกวาดล้างศัตรูทางการเมืองของรัฐบาลด้วยการยิงทิ้งผู้ต้องหา² โดยกล่าวว่า
เป็นการกระทำแบบ "เอาเลือดล้างแผ่นดิน" ดังความว่า

ปฐมกรรมทำมาในกาลก่อน

คือแสนยอนโยกใจไทยสยาม

ขุนเขมร เกศกมลันเขตคาม

เลบลูกลามล้างแสนทดแทนกัน

ตัดเอาท่อนละแวกแลกเอาเลือด

ความตืดโดยใจไว้วางหยัน

เลือดนั้นล้างบาปของสุเล่ห์หลังที่เขย

คนล้าคัญเขรทำกำหนัดใจ

ปฐมกรรมนำมาในครานี้

เล่นบัดลี้เสียจริตใครคิดใหม่

"เอาเลือดล้างให้สิ้นแผ่นดินไทย"

ช่างกระไรเหือบ้ามาแต่เียง³

¹ อัศนี พลจันทร "สัทธา โสคติ ภวนตุ เต" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ฉบับวันชาติ : 15 มิถุนายน 2492

² โปรดดูรายละเอียดจากการวิเคราะห์บทกวีของชื่อ "รัตนจริงเจ้าประคุณ" หน้า 402 - 404
และ บทวิเคราะห์บทกวีของชื่อ "หลับเถิดชาวไทย" หน้า 411 - 414

³ อัศนี พลจันทร "ปฐมกรรม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 108 : 18 มิถุนายน 2492

กลอนบทนี้นอกจาก "นายผี" มุ่งจะโจมตีการปฏิบัติอย่างเหี้ยมโหดของรัฐบาล
ว่าเป็นการกระทำเพื่อ "ล้างแค้น" แล้ว "นายผี" ยังมีเจตนาที่จะโจมตีจอมพล. พิบูลสงคราม
โดยตรงอีกด้วย ทั้งนี้เพราะจอมพล. พิบูลสงครามเป็นผู้กล่าวปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียง
กรมประชาสัมพันธ์ว่า "ถ้าส่วนมากรักที่จะใช้การกบฏจลาจลเพื่อความสำเร็จทางการเมืองภายในแล้ว
ก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดใจที่ว่าทุกคนจะต้องต่อสู้กันต่อไป และเลือด เลือดเท่านั้นจะล้างเมืองไทย
ให้สะอาด"¹.

วันที่ 5 มิถุนายน 2492 รัฐบาลจอมพล. พิบูลสงคราม ได้จัดให้มีการเลือกตั้ง
ทั่วไปขึ้นในเขต 19 จังหวัดเพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ครบถ้วนตามบทเฉพาะกาล
ของรัฐธรรมนูญ (เพิ่มอีก 21 คน)² การเลือกตั้งครั้งนี้ นางอรพินธ์ ไชยกาลภริยานายเสียง
ไชยกาลรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย หัวหน้าพรรคประชาชนได้รับเลือกตั้งเป็น
ผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี นับเป็นสตรีคนแรกที่ได้รับเลือกเข้ามาในสภา³ ด้วยเหตุนี้ "นายผี"
จึงได้เขียนสัททูลวิภักดิ์สันติชื่อ "อัมรับ สส. คนสวย" ขึ้นต้อนรับนางอรพินธ์ ไชยกาล และ
ในขณะที่เดียวกันก็ใช้สันกับนี้ เสียดสีจอมพล. พิบูลสงครามไปด้วย กล่าวคือ "นายผี" มีทัศนะ
ว่าท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม มีอิทธิพลเหนือจอมพล. พิบูลสงคราม ในทุกด้าน ฉะนั้น
"นายผี" จึงเขียนอวยพร นางอรพินธ์ ไชยกาล ให้ "ถ้า" นายเสียง ไชยกาลไว้ให้อยู่มือ
และอวยพรให้ได้เป็นรัฐมนตรีหญิงคู่กับ นายเสียง ผู้เป็นสามี จะได้มีความสุขเช่นเดียวกับ จอมพล.
พิบูลสงคราม และ ท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม การที่ "นายผี" อวยพรให้นางอรพินธ์
ไชยกาล ได้เป็นรัฐมนตรีหญิงในที่นี้มีความได้ว่า "นายผี" มีความเห็นว่าท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม

¹ "... เลือดเท่านั้นจะล้างเมืองไทยให้สะอาด...จอมพลประกาศทางวิทยุ เกรงไฟเผ่าบ้าน"
สยามนิกร 28 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1, 6

² สิริรัตน เรื่องวงจรการ ประวัติศาสตร์การเมืองไทยตั้งแต่สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน หน้า 221 - 222

³ "รัฐบาลชนะเลือกตั้งครั้งใหญ่ อรพินธ์ ไชยกาลนำ 5 หมื่น : เดียงมาวิน" สยามนิกร
8 มิถุนายน 2492 หน้า 1, 6

กำลังทำตัว เป็นนายกรัฐมนตรีหญิงอยู่ในขณะนั้น สักทูลวิภक्तिพิตสันท์กับท้าวโศกความว่า

	"อ้าวอ้าวรพินทรพาลพินดา
พิศพัตรเพ็ญพา	ลสันท์"
	เมีย "เคมบาล" รัฐมนตรีเลี้ยงปรียอัน
เป็นครูสาวคณูบาง	อุบล
	เป็นดอกบัวขณะบานแบะกลีบกริตจน
กลิ่นเล่าวคนรลัน	ตลบ
	บัวเมืองบัวบุรีลู่ทริอุตตมกัฬ
ฝั่งเสียงข้าแรกลบ	ลูฮ์
	ล่องตายายบุรยาตร เยี่ยมยลัมณ
การ เมืองกระเดื่องกัร	ติศัท
	เด็ดเอาดวงรัตนางหา ฤชยัย
ยัมกรั่มประดับกับ	ศิรา
	อ้าวอ้าว เอกอรพินทวิลลัรล่ำ -
มารถไตก็ไต่มา	กำหมด
	จงก้าเสียงบมิสิ้นระรันมรุรธ
<u>ลัมแล้วและ เลยข่ด</u>	<u>จะแขบ</u>
	<u>จงได้เปนนรัฐมนตรีนิลคະนะแบบ</u>
เสียงแล้วและ โลกแพบ	ทะลาย
	ด้วยโลกตีหุทัยทะล่งกลจะหาย
ใจหยุดเพราะยลล่ำ	ลวาท
	<u>ยัมเสียงยัมอรพินและพาลกก็ล่ำด</u>
ยัมแปลกละ เอียตปราด	ประลัม ¹

¹ อัคนี้ พจนานทร "ยัมรับ ลล.คนล้วย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามลัมย

กลอนบทถัดมาก็คือกลอนชื่อ "สร้างอย่างผี !" ซึ่งมีเนื้อหาโจมตีผู้รักษากฎหมาย ว่ามิได้รักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด ปลอมให้มิโจรผู้ร้ายอยู่ชุม ช้ำร้ายเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย บังฝืนกฎหมายเสียเอง ดังจะเห็นได้จากข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ในระยะนั้นซึ่งมีการลงข่าว ชิงทรัพย์ ลักขโมย ไม่เว้นแต่ละวัน และบางวันก็จะมีข่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจยิงคนที่ไม่มีความผิดตาย เช่น ยิงคนบ้าที่ท้องสนามหลวง หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจซ้อมผู้ต้องหา เป็นต้น¹

บทกลอนที่ชื่อ "สร้างอย่างผี !" ใช้สำนวนไทยที่ว่า บ้านเมืองไม่มีชื่อมีแป มาสร้างภาพเปรียบได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

ประเทศสยามนามประเทืองว่า เมืองทอง
ไทยเข้าครองประเทศเขตต์แดนสง่า"
แต่ปลุกคำลบ้านเรือนอย่าง เตือนตา
ตุลบัวชื่อแปแลไม่มี
อำหรือโซ่ยาวไทยช่างไรช่าง
จร้างคำลอย่างลวยเปี่ยมเรียมดีหลี
ไรชื่อแปแลตุรค์ดี
ข่มขืน
ประชาชี ทุกคืนวัน
ข่มขืน
ตุบ้านเรือนหรุหราน่าอาศัย
รจนา
ชื่อแปไร ดุน่าขืน
เหลือบ้ำ

¹ สยามนิกร มกราคม 2492 - มิถุนายน 2492

ทั้งผีบ้านศาลเจ้ามันเมามัน

เอาดินย่นอยู่แม่ฮ้อแปเออ¹

คำว่า ผีบ้านศาลเจ้า ในที่นี้ น่าจะหมายถึง ผีบ้าน และ ผีศาลเจ้า กล่าวคือ ผีบ้าน หมายถึง โจรผู้ร้ายธรรมดาที่มีอยู่ทั่วไป ส่วนผีศาลเจ้า หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่กระทำผิดกฎหมายเสียเอง ฉะนั้น ความในวรรคต่อมาที่ว่า เอาดินย่นอยู่แม่ฮ้อแปเออ จึงหมายถึง โจรผู้ร้ายและเจ้าหน้าที่ตำรวจเหล่านั้นได้กระทำตนเป็นกฎหมายเสียเอง คือ ทำอะไรตามความพอใจของตนเป็นที่ตั้งนั่นเอง

ในเดือนสิงหาคม "นายผี" ได้เขียนกลอนชื่อ "ดับไก่" ขึ้นเสียดสีจอมพล. พิบูลสงคราม โดยนำ "ไก่" มาเป็นสัญลักษณ์แทนตัวจอมพล. พิบูลสงคราม ทั้งนี้เพราะจอมพล. พิบูลสงคราม เกิดปีระกาและใช้ "ไก่" เป็นสัญลักษณ์ประจำตัว ดังจะเห็นได้จาก โต๊ะ ประตู่ หน้าต่าง ตลอดจนรั้วในทำเนียบสำนักศรีไชย ล้วนประดับด้วยรูปไก่กางปีก² กลอนบทนี้เนื้อความว่า

นั่นไก่หรืออะไร ?

อ้อ, จริง ๆ นั่นแหละไก่ใหญ่ขยัน

เล่นส้ากั๊วไขไก่ไปไหนเสีย

เล่าซัดลมข่มข้ายหมายตัวเมีย

เผ้าคลอเคลียคสังเค็ดตั้งเมามาย

ไก่ตัวนี้ตีปีกฉีกกรงเสียบ

ไม่เห็นย่อเหินบเดียวในไก่ทั้งหลาย

ไก่ตัวเมียเพรียพางจะวางวาย

ไขจึงหายเหตุหางนางไก่อ้น้อย

¹ อดิ พงษ์จันทร์ "สร้างอย่างผี !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

116 : 18 สิงหาคม 2492

² "คำให้การของนายทวิช บุษยเกตุ ในคดีอาชญากรรมสงคราม" สุภาพบุรุษ (ประจำมิตร)

22 กุมภาพันธ์ 2489 หน้า 1

ใช่อะไร ?

อ๋อ, ใช่ความสำเร็จ

ผ่านเผด็จการไทยไม่ตกอวย

ระวังไวไว้ให้มันมีรอย

แม้ไม่ค่อยระวังจะพลั้งเอ๋ย¹

"เนื้อความหลัก" ในกลอนบทนี้คือการกล่าวทบทวนกระเทียบจอมพลป. พิบูลสงครามว่าขณะนี้แม้จอมพล ป. พิบูลสงครามจะประสบ "ความสำเร็จ" ในการปกครองประเทศแบบเผด็จการ แต่ก็หวังไว้ไว้ให้ดี มิฉะนั้น ประวัติศาสตร์อาจจะซ้ำรอยได้ ที่กล่าวเช่นนี้ก็เพราะ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งแรก (พ.ศ. 2481 - 2487) จอมพล ป. พิบูลสงครามก็ใช้อำนาจเผด็จการปกครองประเทศ แต่แล้วจอมพล ป. พิบูลสงครามก็ต้องหมดอำนาจไปในที่สุด และเพิ่งจะกลับมามีอำนาจใหม่ในครั้งนี้

บทกลอนอีกบทหนึ่งที่เขียนขึ้นในเดือนเดียวกันนี้ คือบทกลอนชื่อ "Men have lost their reason. !" กลอนบทนี้มีใจความทันท่วงทีเกี่ยวกับโคลงชื่อ "ความทะเยอทะยาน" ซึ่งเขียนขึ้นในกรณีที่มีข่าวว่านายปรีดี พนมยงค์มีลัทธิเห็นในการล้าหลังของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววชิราลง - ทนิตล และเป็นผู้มีเอกสารการสถาปนามหาชนรัฐไว้ในครอบครอง เมื่อเดือนธันวาคม 2490² มาครั้งนี้ เมื่อเกิดเหตุการณ์กบฏ 26 กุมภาพันธ์ หรือกบฏวังหลวง ซึ่งมีข่าวว่านายปรีดี พนมยงค์ เป็นหัวหน้าในการก่อการกบฏ³

¹ อดิ พงษ์สิทธิ์ "ตบใจ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 118 : 18 สิงหาคม 2492

² โปรดดูรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของชื่อ "ความทะเยอทะยาน" ในหน้า 337 - 338

³ "สิ่งใดเล่าเหตุการณ์ฉาวโฉ่ ระบุข้อบกพร่องสำคัญเข้าปิดวังหลวง : ว่าปรีดีสั่งถอย" สยามนิกร 30 มิถุนายน 2492 หน้า 1, 6

"นายผี" จึงนำเรื่องจูเลียส ซีซาร์ (Caesar) มากล่าวเป็นอุทาหรณ์ถึงกรณีนายปรีดี พนมยงค์
อีกครั้งหนึ่ง ดังความว่า

คิดโคซาร์ (Caesar) มหาบุรุษผู้ดีเลิศ	ประจำเซเชรฐชาวโรม (Rome) เล่ห์โลมเล่ง
เลี้ยงบุรุษดุสบุรุษ (Brutal Brutus) ฆ่าไล่แทง	ลงแฉ่งแฉ่ง เล่มน้วยด้วยมือมัน
บุรุษลว่าโคซาร์บ้าอำนาจ	จึงพิฆาตเพื่อคนพ้นเห็นพระยศ
คนหัวร่อฮ้อเห็นเย็นรำพัน	คุณอนันต์โคซาร์กล้าลืมเลือน
แต่อันโตนิอุส (Antonius) ลุดจะเค้รำ	จึงร้องเร้าคุณใครไหนจะเหมือน
อ้างอดีตความดีมีมาเตือน	เล่าเล่าเล่ห์ก่อนใจคนได้ปลื้ม
อันใจคนคืออะไรไม่ตระหนัก	สุดแต่ชักชักไปก็ไต่ลื่น
คิดตั้งลมล่องไหลไปอาฉิม	ทอดวิลเวทนามหาชน ¹

เมื่อพิจารณาจากฉบับที่เปรียบเทียบกับโคลงชื่อ "ความทะเยอทะยาน" แล้วพบว่า ตัวบุคคลที่
"นายผี" นำมากล่าวอ้างในกลอนฉบับนี้มีมากกว่าในโคลง "ความทะเยอทะยาน" 1 คน คือ อันโตนิอุส
(Antonius) เหตุที่ "นายผี" นำ "อันโตนิอุส" มากล่าวไว้ในที่นี้น่าจะเป็นเพราะในขณะที่ข้าพเจ้าไม่ได้
เกี่ยวกับนายปรีดี พนมยงค์อยู่นั้น ก็มีความว่า มีปัสตอร์คนหนึ่งกล่าวสรรเสริญนายปรีดี พนมยงค์
และปัสตอร์คนหนึ่งก็ถูกจับกุมไป² นอกจากนี้ในการลอบลั่นกรณีสวรรคตพระยาเทวราช
หัวหน้ากองวังและพระราชพิธีก็ให้การในลักษณะยกย่องนายปรีดี พนมยงค์ว่าในขณะที่นายปรีดี
พนมยงค์ดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อยู่นั้น นายปรีดี พนมยงค์เอาใจใส่ และ

¹ อัสนี พลจันทร์ "Men have lost their reason!" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามสมัย 120 : 18 สิงหาคม 2492

² "ปากซังปัสตอร์เออ กล่าวยกย่องปรีดี" สยามนิกร 7 พฤษภาคม 2492 หน้า 1, 6

เชิดชูพระบรมวงศานุวงศ์เป็นอย่างดี¹ พฤติกรรมของพระยาเทวธิดาและปัสตอว์เออที่ถูกจับกุม ในข้อหากล่าวกย่องนายปรีดี พนมยงค์ จึงสอดคล้องกับพฤติกรรมของ "ฮันโตนิบูล" เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงนำ "ฮันโตนิบูล" มากล่าวในลักษณะเป็นตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่ยังระลึกถึงคุณงามความดีของนายปรีดี พนมยงค์

ในเดือนกันยายน ขณะที่สถานการณ์โลกกำลังตึงเครียดอยู่กับกรณีโซเวียตปิดล้อมกรุงเบอร์ลิน และพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลังประคับประคองชนบทผ่านแผ่นดินใหญ่ ม.จ.วิวัฒน์ไชย ไชยยันต์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า ถ้าไทยถูกคอมมิวนิสต์บุกก็จะขอความช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ พร้อมกับแถลงว่ารัฐบาลจะกู้เงินจากสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวน 5 ล้านบาทเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ² คำให้สัมภาษณ์ของ ม.จ.วิวัฒน์ไชย ไชยยันต์ดังกล่าว คงจะเป็นสาเหตุให้ "นายผี" เขียนโคลงสี่สุภาพชื่อ "เสื่อม้กลับ" ขึ้นมาโจมตี ม.จ.วิวัฒน์ไชย ไชยยันต์ อย่างรุนแรง โดยกล่าวว่าความคิดเช่นนั้นเป็นความคิดเขียง "ทาล"

รุ่งอรุณอุณห้าเรือ	รมยา รมฤฎา
ส้มโกลนส้มโลกา	กว่ากว่า
แสงอังคมาลมา	มัวม่าย มีฤา
เรื่องรุ่งรังษีล้า	ลัลลันเลวเลว
เลวอะไรโชนนี้	เลวอน ฤการเอ
อาโลกสู่ขรมยคน	ไขว้ไขว้

¹ "พระยาเทวธิดา ว่าปรีดีขณะเป็นผู้สำเร็จเอาใจใส่และเชิดชูพระบรมวงศานุวงศ์"

สยามนิกร 10 กันยายน 2492

² "ถ้าไทยถูกบุกเอให้อังกฤษสหรัฐช่วย : ท่านวิวัฒน์แถลงขโมเงิน 5 ล้าน" สยามนิกร

10 กันยายน 2492 หน้า 1

แสงสว่างว่างในวน	จังหวัด
โฉนดที่ดินในมโน	ตั้งนี้ดีโฉน
มาลับกุหลาบล้วน	คันธรส เลวฮา
ฉานมณีโชติรสสด	เลื่อมล้ำ
แสนปวนไปส่งบงด	งามเจื่อน จงนแอ
เลววิลาศฤทธมาตตัน	อดักด้วยตฤชดา
ฉงนเงินฉงนโรงบัว	บัดขับ แชนเอย
ฉงนทรพยฉงนสุราลบ	สิ่งรู้
ฉงนยามหึงท่ามทบ	คุณก่อย
<u>คือทาชอวดฉลาดอู้</u>	<u>พละมโธอิงคะนิง¹</u>

หลังจากที่หนังสือพิมพ์ตีพิมพ์ข่าว ม.จ. รัชตะนิโย โขยยันตรัฐมนตรีว่าการกระทรวง การคลังให้สัมภาษณ์ว่าจะขอให้สหรัฐอเมริกาและอังกฤษช่วยเหลือถ้าหากคอมมิวนิสต์บุกประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 กันยายนแล้ว ต่อมาอีก 3 วัน คือในวันที่ 13 กันยายน หนังสือพิมพ์ก็เสนอข่าว จอมพล ป. พิบูลสงครามนายกรัฐมนตรีให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวอย่างเกรี้ยวกราด ทำให้สัมภาษณ์ ของจอมพล ป. พิบูลสงครามมีสาระสำคัญว่า ขณะนี้ประเทศไทยกำลังเตรียมตัวป้องกันการรุกราน จากคอมมิวนิสต์อยู่ แต่เนื่องจากประเทศไทยยังขาดอาวุธทันสมัยที่จะใช้ป้องกันตนเอง ฉะนั้น หากประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาจะยกทหารข้ามเขตแดนเข้ามาในประเทศไทยเพื่อปราบ คอมมิวนิสต์แล้วประเทศไทยก็ยินดีต้อนรับกองทัพอัน 2 ขาดั้นทันที²

¹ วัณนี้ พลจันทร "เลื่อมล้ำ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 121 : 18
กันยายน 2492

² "นายกจะให้ 2 ขาดั้นทันทีผ่าน" สยามนิกร 13 กันยายน 2492 หน้า 1, 8

ทำให้สัมภพณ์ของจอมพล. ฟิลลิสสงครามดังกล่าว ก่อให้เกิดปฏิกิริยาจากหนังสือพิมพ์อย่างกว้างขวาง หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ได้วิพากษ์วิจารณ์ว่าการให้สัมภพณ์เช่นนั้นเป็นการไม่สมควร เพราะ "อย่างน้อยที่สุดก็ไม่ควรที่นายกรัฐมนตรีของประเทศจะกล่าวง่าย ๆ เช่นนั้น"¹ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์บางฉบับยังกล่าวว่า การกระทำของจอมพล. ฟิลลิสสงครามเป็นการชักศึกเข้าบ้าน² คำวิพากษ์วิจารณ์ของหนังสือพิมพ์เหล่านี้นับว่าสอดคล้องกับทัศนะของ "นายผี" ที่แสดงไว้ในบทกลอนชื่อ "A spectre is haunting siam?" ที่ว่า สงครามยังมาไม่ถึงประเทศ แต่รัฐบาลเป็นฝ่ายเรียกหาสงครามเอง ดังความว่า

"จะร่ำปาทนางสวรรค์แล้วลู่	ในปรางมุขนิมานส์โมล
เผยพระแสงแลดูแผ่นดินดอน	เห็นหมาหอนเห่าใหญ่ในปฐพี
ลุดัง เอือกเอือกเป็นกายาวยอ	คิดในชอบความคิดของอดีต
อันหมาหอนเห่าใหญ่ไม่มีใครดี	คงพรวกผืนองมาให้หมาพบ
เพียงตาคนชั้นเขม้นไม่เห็นผี	ตาหมาผี "ไลน์ล์" โหมได้ประสพ
เกลียดอย่างหมาสามัญมีครันครบ	จึงลุ่มทบเที่ยวเห่าเห่าหอนไป
พูดถึงผีที่จะกลัวจนหัวลุก	แล้วลู่ยนางฟ้าจะหาไหน
ไม่เคยพบผีสร้างเป็นอย่างไร	แต่ว่าใจเลิบลุดังบึ้งแท้แท้
กลัวความลู่จะลู่ยเกิดทุกข	จึงพลอยลูกเหสียวหาทำแย่งแย้
มองไม่เห็นเด่นโลดโกรธเพราะแล	เลยเตี้อดแด่ดินด่างกับหมาจวล

¹ ธนวัฒน์ จาตุประยูร "จะเป็นประชาธิปไตยทุกอย่าง ?" โดย ธนาชัย (นามแฝง)

สยามสมัย 125 : 3,37 ตุลาคม 2492

² ค.

อันมหาฉายาที่มาฉาย ไม่ละม้ายแก่นผีที่โหดเหี้ยม
เมื่อแต่ตรอนรุ่มกันนั้นก็ควร สยามชวนหัวหาฉายาเอง !¹

เมื่อพิจารณาจากฉบับที่ประกอบกับสถานการณ์ในขณะนั้นแล้ว พบว่า "นายผี" ได้ใช้
สัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ไว้ดังนี้

นางสาวรรค์ หรือนางฟ้า เป็นสัญลักษณ์ของรัฐบาลไทย ซึ่ง "นายผี" มีความเห็นว่า
มีความคิดแคบ ๆ เหมือนผู้หญิง

หมา เป็นสัญลักษณ์แทนผู้นำฝ่ายโลกเสรี คือ สหรัฐอเมริกา และอังกฤษ แต่ในที่นี้
น่าจะหมายถึง สหรัฐอเมริกาโดยตรง เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีบทบาทด้านการต่อต้านคอมมิวนิสต์
ในประเทศไทยอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากกรณีที่มีใบปลิวเตือนโจมตีประเทศสหรัฐอเมริกา
โดยกล่าวว่า อเมริกาคอยใส่ร้ายป้ายสี หลอกคนไทยให้เกลียดกลัวลัทธิคอมมิวนิสต์ว่าเป็นยักษ์มาร
เพื่อหวังเข้ามา "ลู่ปลื้ด" คนไทยเท่านั้น² ฉะนั้นข้อความที่ "นายผี" ใช้ว่า หมาทอนเหินใหญ่
นั้นก็น่าจะหมายถึง การโฆษณาชวนเชื่อของประเทศไทยเกี่ยวกับความชั่วร้ายของ
ลัทธิคอมมิวนิสต์นั่นเอง

พวกผี เป็นสัญลักษณ์แทนลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นที่หวาดกลัวของรัฐบาลขณะนั้น
เป็นอันมาก

ส่วน มหาฉายา ในที่นี้ "นายผี" น่าจะหมายถึง เจาแห่งสงคราม
ฉะนั้น จึงอาจตีความได้ว่า "นายผี" มีความเห็นว่า โดยแท้ที่จริงแล้วรัฐบาลเอง
ก็ไม่รู้จักลัทธิคอมมิวนิสต์ ไม่ได้ตระหนักถึงภัยของคอมมิวนิสต์ แต่ที่เกรงกลัวเป็นนักหนา เช่นนี้
ก็เพราะบิดถือเอาคำโฆษณาชวนเชื่อของสหรัฐอเมริกาเป็นแก่นสารมากเกินไปประกอบกับ

¹ อัศนี พลจันทร "A spectre is haunting siam?" โดย นายผี (นามแฝง)
สยามสมัย 122 : 18 กันยายน 2492

² รังชัย พิทักษ์ไทย ลัทธิคอมมิวนิสต์และนโยบายต่อต้านของรัฐบาลไทย พ.ศ.
2468 - 2500 หน้า 278

รัฐบาลเกรงว่าตนจะต้องสูญเสียอำนาจที่ครอบครองอยู่ไป จึงได้โฆษณาชักชวนให้ประชาชน
เกลียดชังสิทธิคอมมิวนิสต์ตามอย่างสหรัฐอเมริกาไปด้วย นอกจากนี้ "นายผี" ยังได้แสดงทัศนะ
ต่อไปว่า "มหาฉายา" หรือเงาแห่งสงครามที่รัฐบาลเชื่อว่าจะเกิดจากการรุกรานของคอมมิวนิสต์
นั้นไม่มี จะมีก็แต่ "เงา" ที่รัฐบาลแสวงหาเข้ามา ซึ่งก็หมายถึงภัยที่จะเกิดขึ้นจากการชักนำ
กองทัพอังกฤษและอเมริกาเข้ามาในประเทศนั่นเอง

กลอนบทต่อมาของ "นายผี" คือกลอนชื่อ "ราชการกรุงสยาม !" ซึ่งสะท้อนภาพ
ความเสื่อมโทรมของระบอบราชการไทย อันเนื่องมาจากปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงและปัญหา
การเล่นพรรคเล่นพวกซึ่งทำให้ประเทศไม่ได้คนดีมีปัญญามา เป็นกำลังในการพัฒนาชาติ

กลอนชื่อ "ราชการกรุงสยาม !" มีใจความว่า

อันราชการงานแผ่นดินสิ้นทั้งหมด	อร่อยรสน้ำผึ้งขมขมโถม
ดูเงินเดือนเหมือนเงินดาวพราวโหม	บาตรระบอมคืออบายที่หมายบง
กรรมกร โภยดินกินเงินวัน	พอกินกันกรรมกรกร่อนเป่นผง
งานหนึ่งถือถือปากกาบ้าบรรจง	คือเหมหงษ์หิวละห้อยคอยหานะ
เป่นคนชาติ : ปราศอาหารทั้งบ้านช่อง	เสื้อผ้าต้องตามลูลคือชุ่นปะ
ปางเลียบป่วยทวยลูลทั้งคุณพระ	คิดโอ้อวดลาข้าราชการ
เกิดอุบาทว์ชาติจึงขอ "คอร์ปชั่น"	ขัดขากันกลิ้งล้มถมวิธการ
ทั้งความกิดความรู้ดับมาน	ล้วนร้าวรานเหลือแกแยะด้วยกัน
อันราชการกรุงสยามในยามนี้	คนใดดีดูจะด้อยค่อนำชน
ที่เข่อข้าบ้าข่มทั้งนั้น	คือคนชั้นนายฉนี้จริงจริง
คิดคือเกรียนเพียรพาปัญญาประทุก	ไว้จะลูลเล่นไปได้แต่หนึ่ง
ต้องมีโคถาวควายที่กายตึง	มาจูดรีงวาลนาเกรียนบ้า เอ๋ย ¹

¹ อัศนี พลจันทร "ราชการกรุงสยาม " โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

กลอนบทนี้ นอกจาก "นายผี" จะสะท้อนภาพความเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการคอร์รัปชันและการ เล่นพรรคเล่นพวกดังกล่าวข้างต้นแล้ว "นายผี" ยังได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับสาเหตุของการคอร์รัปชันในวงราชการไว้ด้วยว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือ เงินเดือนเหมือนเงินดาว ซึ่งน่าจะหมายถึง มีเงินเดือนน้อยจนไม่พอเพียงแก่การใช้จ่ายใช้สอย ข้าราชการจึงต้องมีชีวิตอยู่อย่างฝืดเคือง แม้เมื่อเจ็บป่วยก็ไม่มีเงินรักษาแพทย์แผนปัจจุบันต้องอาศัยการรักษาทางไสยศาสตร์ เมื่อฝืดเคืองมากเข้าข้าราชการจึงต้องใช้วิธี "คอร์รัปชัน" เพื่อแก้ปัญหา

กลอนอีกบทหนึ่งที่เขียนขึ้นในเดือนกันยายนนี้ คือ บทกลอนชื่อ "The spectre of insanity !" กลอนบทนี้เป็นกลอนที่แสดงทัศนะของ "นายผี" เกี่ยวกับระบบการปกครองในขณะนั้น กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ไม่ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมอย่างจริงจัง เพราะสภาพบ้านเมืองก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นเช่นไร สภาพบ้านเมืองภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองก็เป็นอยู่เช่นนั้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพียงการเปลี่ยนชื่อการปกครองจาก "สมบูรณาญาสิทธิราช" หรือ "ราชาธิปไตย" มาเป็น "ประชาธิปไตย" แท้ที่จริงคือการเปลี่ยนตัวบุคคลผู้ใช้อำนาจเท่านั้น

ทัศนะของ "นายผี" ดังกล่าวนับว่าสอดคล้องกับทัศนะของนักวิชาการในปัจจุบัน เช่น เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์¹ และชัยอนันต์ สมุทวณิช² กล่าวคือ นักวิชาการทั้งสองท่านต่างมีทัศนะตรงกันว่า การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นเพียงการรัฐประหารเปลี่ยนอำนาจการปกครองจากบุคคลคณะหนึ่งไปยังบุคคลอีกคณะหนึ่งไม่ใช่การปฏิบัติตามความหมายที่แท้จริง เพราะการเปลี่ยนแปลงมิได้มีผลต่อโครงสร้างของสังคมทั้งหมด หรือต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

¹ เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ "การปฏิวัติ 2475 ใน สัตว์การเมือง หน้า 41 - 83

² ชัยอนันต์ สมุทวณิช อุดมการณ์ทางการเมือง หน้า 130

กลอนชื่อ "The spectre of insanity!" ของ "นายผี" มีเนื้อความดังนี้

อันมหาฉายาที่มาฉาย	ไม่ล้นภัยแน่นฝักที่โหยหอน
<u>สยามเก่า</u> เรายังซิงซังตอน	ต้องเบียดเบียนขัดสับข้าศึก
อิริยาบถสี่นี้แหละบ้า	ถึงไม่หาใช่เห็น วันพรวา
ความเป็นอยู่อย่างระคางตา	ด้วยเดือดบ้าไม่เบา เกลี้ยวสำเคี้ยว
บ้าอะไรบ้าไม่ใคร่ไม่บ้า	เหตุจะหาแห่ง เจริญเหิรไม่เห็น
แห่งโสมมขมเขอะแล่นเปรอะแปน	ไม่ยากเย็นยลอินแถมล้นล้น
คุยว่าก้าวหน้าไปไกลเพราะกล้า	ได้ก้าวหน้าไปอย่างหลัง ค้างหมุมหมอม
เกิดเพื่อตายหมายโตไวไวยุขิม	ชีวิตปัมปดหัวจนตัวตาย
<u>ปฏิวัติตัดสมัยใหม่สยาม</u>	คิดว่าความคิดเก่าเราจะหาย
ความคิดใหม่ใส่แล้วดูแพรวพราว	โอละอายที่จะโอ้อวดต้อง วัน
เก่าหรือใหม่ไม่มีที่ผิดแมก	คงจะแปลกแต่ที่เปลี่ยนให้เหินเหิน
อันความบ้าบอดสี่คังมีแปน	ปมประเด้นตั้งมหาฉายา เออ ¹

ในที่นี้ ผู้วิสัยตีความ คำ สยามเก่า ว่าหมายถึง ระบบการปกครองก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และ สยามใหม่ หมายถึง ระบบการปกครองหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ทั้งนี้โดยยึดคำว่า ปฏิวัติ เป็นเครื่องตัดสิน เนื่องจากในสมัยนั้นจะใช้คำว่า ปฏิวัติ กับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เท่านั้น ส่วนการยึดอำนาจการปกครองในสมัยรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา และสมัยรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ จะใช้คำว่า รัฐประหาร ฉะนั้น คำว่า ความคิดใหม่ ที่ "นายผี" ใช้ในกลอนบทนี้จึงน่าจะหมายถึง หลัก 6 ประการที่คณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือ คณะราษฎรแถลงไว้ใน "ประกาศคณะราษฎร ฉบับที่ 1" ดังมีความว่า

¹ อัศนี พลจันทร "The spectre of insanity !" โดย นายผี (นามแฝง)

...ราษฎรพึงหวังเถิดว่า ราษฎรจะได้รับความบำรุงอย่างดีที่สุด ทุก ๆ คน จะมีงานทำเพราะประเทศของเราเป็นประเทศที่อุดมอยู่แล้วตามสภาพ เมื่อเราได้ยึดเงินที่พวกเจ้ารวบรวมไว้จากการทำนาบนหลังคน ตั้งหลายร้อยล้าน มาบำรุงประเทศขึ้นแล้ว ประเทศจะต้องเฟื่องฟูขึ้นเป็นแน่แท้ การปกครองซึ่ง คณะราษฎรจะพึงกระทำก็คือ จำต้องวางโครงการนี้โดยอาศัยหลักวิชา ไม่ทำไปเหมือนคนตาบอด เช่น รัฐบาลที่มีกษัตริย์เหนือกฎหมายมาแล้ว เป็นหลักใหญ่ ๆ ที่คณะราษฎรได้วางไว้มีอยู่ว่า

1. จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชทางการเมือง การศาล ในทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ของประเทศไว้ให้มั่นคง
2. จะต้องรักษาความปลอดภัยภายในประเทศ ให้การประทุษร้ายต่อกัน ลดน้อยลงให้มาก
3. ต้องบำรุงความสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลใหม่ จะจัดหางานให้ราษฎรทุกคนทำ จะวางโครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้ราษฎรอดอยาง
4. จะต้องให้ราษฎรมีสิทธิเสมอภาคกัน (ไม่ใช่พวกเจ้ามีสิทธิยิ่งกว่าราษฎร เช่นที่เป็นอยู่)
5. จะต้องให้ราษฎรได้มีเสรีภาพ มีความเป็นอิสระ เมื่อเสรีภาพนี้ไม่ขัดต่อหลัก 5 ประการดังกล่าวข้างต้น
6. จะต้องให้การศึกษาย่างเต็มที่แก่ราษฎร¹

¹ ฤทธาป ส่ายประดิษฐ์ "ประกาศคณะราษฎร ฉบับที่ 1" ใน เบื้องหลังการปฏิวัติ

จะเห็นว่าหลัก 6 ประการของคณะราษฎรเป็นหลักการที่ดีมาก "นายผี" จึงกล่าวว่า ความคิดใหม่ใส่แล้วดูแพรวพราว แต่มันก็เป็นเพียงหลักการหรือทฤษฎีที่สวยสดงดงามเท่านั้น เพราะในทางปฏิบัติแล้วคณะรัฐบาลภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามหลัก 6 ประการได้เลย กล่าวคือ

ประการแรก ในด้านเอกราชทางการเมือง "นายผี" มีความเห็นว่า การที่จอมพลป. พิบูลสงคราม เสนอที่ทราบว่าอินเดียจะให้กองทัพสหรัฐอเมริกา และกองทัพอังกฤษเข้ามาปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย เป็นการทำลายเอกราชทางการเมืองของประเทศ*

ประการที่สอง ด้านการรักษาความปลอดภัยภายในประเทศ รัฐบาลไม่สามารถลดจำนวนอาชญากรรมลงได้ ราษฎรขาดความปลอดภัยในด้านชีวิต และทรัพย์สิน ดังจะเห็นได้จากข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ในระบอบนั้น ที่ลงข่าวการปล้น และการฆ่ากันตาย ไม่เว้นแต่ละวัน

ประการที่สาม ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนยังคงประสบปัญหาค่าครองชีพสูงอยู่ตลอดเวลา แม้รัฐบาลจะพยายามแก้ไขด้วยการลดราคาค่าโดยสารประจำทาง ลดราคาค่าระวางบรรทุกสินค้า ลดตลาดนัดขึ้นที่สนามหลวงเพื่อให้ประชาชนได้ซื้อของในราคาถูก และควบคุมราคาสินค้า โดยกำหนดราคาสินค้า แต่รัฐบาล ก็ไม่ประสบผลสำเร็จแต่อย่างใด*

ประการที่สี่ ด้านความเสื่อมสภาพ ปรากฏว่ารัฐบาลได้ให้อภิสิทธิ์ในการค้าแก่ล่าชก สภาผู้แทนราษฎรที่เป็นฝ่ายสนับสนุนรัฐบาล¹

* โปรดดูรายละเอียดใน บทวิเคราะห์บทร้อยกรองชื่อ "A Spectre is haunting Siam!" หน้า 423 - 426

* โปรดดูรายละเอียดใน บทที่ 2 ตอนที่ 2 หน้า 113 - 116

¹ ควง อภัยวงศ์ "เรื่องราวของพันตรีควง อภัยวงศ์" อนุสรณ์ในงาน
พระราชทานเพลิงศพพันตรีควง อภัยวงศ์ หน้า 92

ประการที่ห้า ด้านเสรีภาพ เนื่องจากรัฐบาลปกครองประเทศด้วยระบบเผด็จการ มีการปราบปรามบุคคลที่ถือว่าเป็นศัตรูทางการเมืองอย่างรุนแรง การปราบปรามกระทำทั้งโดยเปิดเผยและซ่อนเร้น การปราบปรามอย่างเปิดเผยเช่น การจับกุมคุมขังบุคคลสำคัญทางการเมือง ในกรณีกบฏต่าง ๆ การปราบปรามโดยซ่อนเร้นได้แก่การส่ง "อันตราย" ไปให้ร้ายร่างกาย และฆ่า ตัวอย่างหนึ่งได้แก่การลอบทำร้ายทหารเรือ ซึ่งฝ่ายรัฐบาลถือว่าเป็นพรรคพวกนายปรีดี พนมยงค์ ดังปรากฏข้อความในหนังสือ "บันทึกอดีตนักการเมือง" ว่า

ฝ่ายทหารเรือถูกทหารบกและตำรวจเพ่งเล็ง เป็นพิเศษว่าจะเป็นหน่วยกำลังตรงข้ามรัฐบาล

เพราะนายทหารเรือขึ้นผู้ใหญ่ขณะนั้นล้วนร่วมแรงร่วมใจกับนายปรีดี พนมยงค์ อย่างสนิทชิดเชื้อมาตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่สอง เพราะนายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และหัวหน้าเสรีไทย ใหญ่ในประเทศผู้กอบกู้เอกราชชาติไทยไว้ อาศัยผลงานทหารเรือเป็นมือเป็นเท้าปฏิบัติการต่อสู้กับญี่ปุ่น

กระทั่งรัฐประหาร 8 พฤศจิกายน 90 ทหารเรือก็ช่วยให้นายปรีดี พนมยงค์ หลบเง้ามือคณะรัฐประหารไปได้

ทหารเรือจึงอยู่ในเป้าสายตาของรัฐบาลคณะรัฐประหารภายใต้การนำของจอมพล. พิบูลสงคราม

กองทัพเรือถูกบีบคั้นกลั่นแกล้งต่าง ๆ นานา

มีการ "อิงคัง" ทหารเรือที่ยินยอมรักษาการณ์ตามหน้ากรมกองโดย"มือปืน" ใช้รถแก๊งค์เป็นพาหนะโฉบเข้าไปอิงแล้วปีนหนี ทำให้ทหารเรือตายไปคนแล้วคนเล่า จับ "มือปืน" ไม่ได้

ทหารเรือที่ออกไปธุระปะปังเยี่ยมญาติเยี่ยมบ้าน หรือออกไปกินอาหาร จับสาวตามตลาด ร้านค้า ถูกนักเลงอันตรายไล่ตีไล่กระชาก ไล่ยิงไล่ฟันบาดเจ็บล้มตาย เป็นการสร้างความแค้นแค้นเหล่าลูกประจัญบานน้อย

การทำลายจิตใจด้วยอำนาจมืด อำนาจนักเลงอันธพาลต่อเนื่อง นับจากนายปรีดี
พมยงค์ ต้องระเห็จออกนอกประเทศและรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ
ยุคไหนใคร ๆ ก็รู้ว่า จอมฮั้ววินเฝ้าเลี้ยงอันธพาลเป็นเครื่องมือ ทำให้อันธพาล
ผยองพองชนเต็มเมือง¹

การกระทำดังกล่าว นับเป็นการริดรอนเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน เพราะ
ทำให้ประชาชนไม่กล้าแสดงหรือวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างเปิดเผย เนื่องจากเกรงอิทธิพล
ของรัฐบาล

ในด้านการศึกษา รัฐบาลไม่สามารถจัดการศึกษาให้เพียงพอแก่ความต้องการของ
ประชาชนได้ด้วยเหตุนี้² "นายผี" จึงกล่าวว่า บ้านเมืองก่อนหรือหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
ไม่มีอะไรที่แตกต่างกันเลย

ในเดือนตุลาคม "นายผี" ได้เขียนกลอนชื่อ "หอยดิดหัน" ขึ้นเสียดสีจอมพล. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี กรณีที่จอมพล. พิบูลสงครามปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงโจมตีพรรคประชาธิปัตย์
ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้าน โดยกล่าวว่าพรรคประชาธิปัตย์สั่ง เลิมนให้หนังสือพิมพ์บางฉบับตีพิมพ์ข้อความ
โจมตีตนเกี่ยวกับกรณีให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าววิทยุว่ายินดีให้กองทัพอเมริกาและอังกฤษเข้ามาดำเนิน
การปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ข้อความตอนหนึ่งที่จอมพล. พิบูลสงคราม กล่าวปราศรัย
ทางวิทยุกระจายเสียง มีดังนี้

... นับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้ให้สัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าววิทยุเมื่อวันที่ 10 กันยายน
ปรากฏว่ามีหนังสือพิมพ์ของพรรคฝ่ายค้านบางฉบับได้กล่าวแหม่มเป็นใจความว่า

¹ แหม่ม มนต์เมตร์ (นามแฝง) บันทึกอดีตนักการเมือง หน้า 240 - 242

² "เด็กนับพันหาที่เรียนต่อไม่ได้วังกันวัน" พิมพ์ไทย 6 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 4

ข้าพเจ้าจะชักศึกเข้าบ้านโดยจะยอมให้กองทัพอเมริกาและอังกฤษเข้ามาใน
ประเทศไทย เป็นการทำให้เสื่อมเสียอธิปไตยและอื่น ๆ ¹

และกล่าวเป็นใจความโดยสรุปดังที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์สยามนิกรว่า "จอมพลว่าตนและผู้ถือข่าวยุฬ มีแผนการที่จะก่อสนธิสัญญากว่าฝ่ายค้าน ที่ล่งเสริมการแตกแยกในหน้าหนังสือพิมพ์บางฉบับทุกวัน" ²

"นายผี" ได้เขียนกลอนชื่อ "หอยดัดพัน" ไว้ว่า

น้ำขายน้าประชาธิปัตย์ที่หัดปาก	สัตว์ร้ายกรุกเร้าเอาเฉย ๆ
คิดจอมพลคนดีนี้ไม่เคย	ใครมาเอ่ยฮัถถว่าประดัง
เคยแต่คำเขายอหล่อพลอย	จึงมักหมั้ว เมามากหล้าขลัง
ถูกกระแทกแตกต้นกันสง	เจ็บกระทั่งถึงใจในครั้งนี้
คิดฝรั่งตั้งหน้ามาสัมภาษณ์	ควรจะคาดเขาถ้อยล่อฮัหล
หลงว่าอารยชาติอาจะดี	เผยพิศ เขาก็สืบไปสืบข่อย
พวกลูกน้องของฝรั่งนั่งหัวร่อ	ได้ทำถ้อยทวนตังหันหอย
อัมจะย่ำร่ำเล่นเต็นตะบอย	คิดจะคอยขบเคี้ยวเหนียวก็ทน
วิบากกรรมหามาในคราก่อน	ตามมาตอนนี้เลยแล้วผล
เหตุหอยเหนียว เคี้ยวคิดดัดพันตน	ปางจะป่นจึงปากอยากนักเอย ³

¹ "นายกว่าฝ่ายค้านล้าออบ" สยามนิกร 20 กันยายน 2492 หน้า 1, 8

² ค.

³ อัศนี พลจันทร "หอยดัดพัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งที่เขียนขึ้นในเดือนเดียวกัน คือ บทกลอนชื่อ "อันความรัก
 แท้แน่จะหนีอยู่ที่ไหน ?" กลอนบทนี้เป็นการแสดงทัศนะเกี่ยวกับ "ความรัก" ของ "นายผี"
 กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่า ความรักที่แท้จริงนั้น คือ ความรักใน "ชนชั้น" ไม่ใช่
 ความรักระหว่างหนุ่มสาว ซึ่ง "นายผี" สันนิษฐานจะเรียกว่า "ความใคร่" และไม่ใช่ความรักชาติ
 คำสนาแบบ "หลงชาติ" ดังความว่า

เข้าวันนี้ใจฉันแจ่มใสเผลอ	เขียนเรื่องรัก เล่นสัปดาห์จะดีไหม ?
บรรจงคิดดีดจะคลั่งขัง เป็นไร	บรรจงใจจอดรักตุลสักที
คิดความรักคืออะไรไม่ประจักษ์	รู้แต่รักล่อคนจนเป็นผี
ที่สมัครชกจักรานดาฤดี	วายฮวีเพราะว่ายน้ำร้ายรัก
กระแสน้ำไหลกว้างอุ้งนาง เขียว	ไกลเลี้ยวส่งวนปั่นป่วนหนวก
ใครดลสำป้าเปื้อนผลแล้วพัก	เดี๋ยวอดสักตัวตันจนสิ้นใจ
ผีกาม รับเลิบล้านในการรัก	แล้วประจักษ์ไม่จริงยิ่งส่งสย
จะคลุ้มคลั่งตั้งหน้าบ่ากระไร	วิธีไหนแนบเนียนเพียรฆ่าตัว
ที่พอตมได้ไข่ม่มั	ท่าแต่ทำพิกลให้คนหัว
เป็นทหารผ่านศึกไม่ฝึกกลัว	พอหญิงยั่วทำแฉียงแก่งพิกล
ไม่กลัวหัดมืดไม้ที่ไหนหมด	ทำหัวหดเห็นเข็ม เล่งหล่อนล่น
ดูเรื่องรักหลายแบบมีแบบล	คำนี้คนคลั่งโกลไม่มีตี
ผจญดูเห็นได้ไข่ม่มั	เรื่องผัว ๆ เมีย ๆ สุดเสียศรี
<u>รักฤาใคร่ไข่ม่มั</u>	<u>สภาพที่สัตว์มองครองคือกัน</u>
สภาพสัตว์ซ่อนไว้ในมนุษย์	เป็นสัตว์สุดประเสริฐแสนเจิดจรัส
ประเสริฐที่ดูทุกทั้งนั้น	ถ้าสัตว์สัตว์รู้ได้จะได้อาย
<u>รักอะไรไม่แน่แท้คือใคร</u>	<u>รักเราให้เห็นตนก่อนคนหลาย</u>

คนอื่น ๆ ตื่นตาตอลจะตาย	ตัวเราหายห่างทุกขเป็นลุ่มพอ
ความรักแท้คือที่มีคุณแก้ว	ใช่แต่ตัวตนเราฤาเขาหนอ
<u>ใช่รักชาติคำล้นาทำบับอ</u>	<u>คือใช่ข้อเขียนล้ำล้าไป</u>
ความรักแท้แนจะนี้อยู่ห่าง	ที่จะทิ้งทุกขระทมที่ถมใส่
<u>คือความรักอันรุ่งสิ่งแนใน</u>	<u>มองคนไพศาลสรรพชั้นเราเอง¹</u>

จะเห็นว่า "นายผี" มีความคิดว่า ความรักแบบ ผัว ๆ เมีย ๆ เป็นความรักที่เห็นแก่ตัว และความรักชาติคำล้นาแบบหลงเป็นความรักที่ "บ๊าบอ" ส่วนความรักที่แท้จริงคือ ความรัก ในมวลมนุษยชาติอันเป็นความรักที่เป็นสากล

บทร้อยกรองของ "นายผี" อีกบทหนึ่งมีลักษณะเนื้อหาเช่นเดียวกับบทร้อยกรองชื่อ "อันความรักแท้แนจะนี้อยู่ที่ไหน ?" คือบทร้อยกรองชื่อ "คนเห็นแก่ตัว" ซึ่งยังมุ่งให้ประชาชน ให้มีความรักในมวลชน ดังความว่า

คนเห็นแก่ตัวนั้น	อนาถครั้นจะคุณหา
เห็นแต่แก่ตัวพ	พินาศเนื่องบ่เรื่องทอง
รักดีให้รัก	ณ ตนยังประยาผอง
พิศคนคนเคียดนอง	พินิจนึกก็สีกเหลือ
<u>รักเหล่าชาวชนหลาย</u>	<u>ประยาหมายสมานเผือ</u>
<u>จงรักบหนักเนื้อ</u>	<u>และพองพิภพระสัจเสียร</u>
<u>รักดีนี้คือรัก</u>	<u>ประยาฮักประยาเพียร</u>
<u>เพื่อรักตนหนักเนียน</u>	<u>และแนบแน่น ณ แดนแด</u>
จักสุขทุกกันวัน	แลลัมยี่นระรื่นแล
ทางไหนใครใครแคร์	บคิดเดียดและเบียดเบียด ¹

¹ อัศนี พลจันทร "คนเห็นแก่ตัว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ในเดือนธันวาคม หลังจากข่าวเรื่องจอมพลป. พิบูลสงครามนายกรัฐมนตรีอินโดจีน
จะต้อนรับกองทัพอเมริกาและอังกฤษเพื่อปราบปรามคอมมิวนิสต์ สงบลงไม่นานข่าวเรื่องประเทศไทย
จะให้ความร่วมมือกับอังกฤษในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ตามเขตชายแดนติดต่อกับไทย - มาลายา
ก็เป็นข่าวเกรียวกราวขึ้นมาอีก¹ และหลังจากนั้นไม่นานหนังสือพิมพ์ก็ลงข่าวว่าอังกฤษรับปากจะช่วยไทย
ถ้าหากประเทศไทยถูกคอมมิวนิสต์บุก² ข่าวที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ทั้งสองข่าวนี้นี้แสดงว่ารัฐบาลไทย
มิได้สนใจต่อคำหักท้วงต่อหนังสือพิมพ์ที่ว่า การยินยอมให้กองทัพอเมริกาหรือกองทัพอังกฤษเข้ามา
ปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยเป็นการชักศึกเข้าบ้านและเป็นการทำลายอธิปไตยของประเทศ³

"นายผี" ในฐานะผู้คัดค้านนโยบายของรัฐบาลที่จะให้อังกฤษหรืออเมริกายกทัพเข้ามาช่วย
ปราบปรามคอมมิวนิสต์มาแต่ต้น⁴ ย่อมจะไม่พอใจในข่าวคราวนี้เป็นธรรมดา ฉะนั้น "นายผี" จึงเขียน
บทกลอนชื่อ "แก้ไม่ได้" ขึ้นโจมตีรัฐบาล โดยเฉพาะตัวผู้นำคณะรัฐบาลคือ จอมพลป. พิบูลสงคราม
โดยกล่าวว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของคน "เบาปัญญา" ดังความว่า

คิดคนเราเบาอะไรก็ไม่ว่า	เบาปัญญาใครยลเห็นหนหัว
แม้มีทรัพย์สับง่ายคือควายงัว	ที่โตตัวแต่ปัญญาราคาเบา
แม้ว่ามีฤทธิ์ศักดิ์ดานภาพ	ไล่บารามนักเลง खेलแต่เขลา

¹ "อังกฤษไทยร่วมปราบโจร" สยามนิกร 9 ธันวาคม 2492 หน้า 1

² "อังกฤษรับช่วยไทยถ้าถูกบุก" สยามนิกร 24 ธันวาคม 2492 หน้า 1, 10

³ "นายกว่าฝ่ายค้านส้าออบ" สยามนิกร 20 กันยายน 2492 หน้า 1, 8

⁴ โปรดดูรายละเอียดในบทวิเคราะห์บทร้อยกรองชื่อ "เสื่อมสลับ" หน้า 422 - 423
และบทร้อยกรองชื่อ "A Spectre is haunting Siam!" หน้า 423 - 426

คือหมาบ้าไล่ไล่บ้าไม่เบา	มา โอย เอา โดยอวยม้วยด้วยโดย
<u>เบาปัญญาพระยาเมื่อนาหน้า</u>	<u>ด้วยพลอยพาคนมอง เข้าห้อง โหย</u>
แก้กำเลาเบาปัญญาได้พา โหย	ภัยอันโหยช่วยมาลีลาไป
ผีปัญญาอันเขาวนนั้นเกล้าหยิ่ง	เพียงผีสิงสุดแล้วคิดแก้ไข
<u>กรรมวิธีผีกับกินตับไต</u>	<u>โอ้อะไรฤาจะเหลือไม่เชื่อเลย¹</u>

เหตุที่ "นายผี" กล่าวว่าเป็นการกระทำแบบ "เบาปัญญา" ก็เพราะ "นายผี" มีความเห็นว่า การกระทำดังกล่าวจะชักนำให้ประชาชนต้องประสบความทุกข์ เนื่องจาก ผู้รับปากว่าจะช่วยเหลือย่อมจะไม่ช่วยด้วยความบริสุทธิ์ใจ หากแต่หวังผลประโยชน์บางประการ หรือใช้ประเทศไทยเป็นหน้าด่านในการปราบปรามคอมมิวนิสต์ นายผีจึงเปรียบเทียบการช่วยเหลือ ของต่างประเทศในลักษณะดังกล่าวเป็นกรรมวิธีของ "ผี" ซึ่งมุ่งหวังจะเข้ามา "กินตับไต" คือกอบโกยผลประโยชน์จากประเทศไทย จนประเทศไทยล่มจมในที่สุด

ในปี พ.ศ. 2493 ขณะที่สงครามระหว่าง อินเดียกับปากีสถาน² ฝรั่งเคลือบเวียดนาม³ กำลังดำเนินไปอย่างรุนแรง อินเดียได้เชิญกำลังเตรียมพร้อมที่จะรบเพื่อจะช่วงชิงหมู่เกาะฮิเรียน ตะวันตกกลับคืนจากฮอลันดา⁴ และประเทศไทยกับอังกฤษกำลังร่วมมือกันปราบปรามโจรสลัดคอมมิวนิสต์

¹ อัศนี พลจันทร "แก้ไม่ได้" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 136 : 27
ธันวาคม 2492

² ถนอม อานามวัฒน์ ประวัติคำลัทธิเหตุการณ์ปัจจุบันของเอเชีย หน้า 300 - 304

³ ด. หน้า 220 - 222

⁴ ด. หน้า 204 - 206

ที่เข้ามาอาศัยอยู่ชายแดนระหว่างไทยกับมลายูอย่างแข็งขัน¹ "นายผี" ก็ได้เขียนโคลงสี่สุภาพ ชื่อ "ลွှ่หรือสงคราม" ขึ้นต่อต้านโดยชี้ให้เห็นว่าสงครามจะนำความเดือนร้อนและความทุกข์ มาสู่ประชาชน พร้อมกันนั้นก็เรียกร้องให้ประชาชนร่วมในการคัดค้านสงคราม ดังความว่า

คิดล่องไพรชลู	สงคราม
ยกพยุหยาตรบาม	ย่างย่าย
ฆ่าฟันหันถึงหาม	โหยหอบ
ครวญคร่ำร่ำร้องร่ำ	กว่าร้อนไฟรน
ศึกกลกลอนแข่งเข้า	ยืนบุตร
ปืนใหญ่ยิงจุดลุด	ไปร้าง
เรือบินระเบิดสุด	สามารถ
ทุกข์ได้ใคร เกยตั้ง	แต่มีสักโจน
<u>ศึกในอนาคตนัน</u>	<u>นึกเห็น</u>
<u>มองพินาศพิ้งเพิบ</u>	<u>เพียบหล้า</u>
<u>สักตายไปตายเป็น</u>	<u>ปานอยู่</u>
ยอมใช้ใครอาจอ้า	โศกด้วยกำเเดา
สงครามทรมาลุดเคร้า	ลำหัด
โจนมีรับรัด	เร่งสู้
เตรียมรบสักร้านจัด	จริงแน่ โจนเอย
ควรชดคนร้ายภู	ลွှ่แกกสับค่านตี

¹ สยามนิกร ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2492 เป็นต้นมา

ผผองเราช่วยกัน	สงคราม
บินหัดไปยอมตาม	ศึกเต้า
จักแก้ทุกข์ยาม	ชัยย่อย
ลุยยอมเป็นอยู่เหี้ย	ไปยอนชัยหนี ¹

เนื้อความในโคลงบทที่ 3 แสดงว่า "นายผี" ก่อนข้างจะเชื่อว่าสถานการณ์สงครามที่กำลังดำเนินอยู่ในประเทศต่าง ๆ ขณะนั้นจะเป็นชนวนนำไปสู่สงครามครั้งใหม่ที่รุนแรงกว่าครั้งก่อน ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ "นายผี" เลือกใช้ในการบรรยายผลของสงครามที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ว่า ผองพินาศพึงเพียบเพียบหล้า และ จะตายไปตายเป็น ปานอยู่ เหตุที่ "นายผี" คาดการณ์ไว้อย่างนั้น น่าจะเป็นเพราะมีข่าวจากสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 ว่า สหรัฐอเมริกาสามารถสร้างอาวุธสงครามที่มีอำนาจในการทำลายล้างมนุษย์ชาติได้เทียบเท่ากับระเบิดปรมาณูอีก 2 ชนิด ดังข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ "สยามนิกร" ว่า

เมื่อเดือนพฤษภาคม 1946 สมาชิกสภาองเกรสคนหนึ่งของอเมริกา ชื่อ ฮัลเบิร์ต ทอมลัส ได้เปิดเผยว่า ลูกกระเบิดเชื้อโรคอันมีอิทธิฤทธิ์สามารถจะล้างผลเมืองของเมืองใหญ่ ๆ รวมทั้งพืชพันธุ์ธัญญาหารให้พินาศไปได้ในชั่วพริบตา นั้น กำลังอยู่ในขั้นไขได้แล้ว ... ดร. ดับบลิว เอ. ฮีลันบอแรน ประธานของคณะวิทยาศาสตร์ปรมาณูก็อ้างได้ยอมรับว่า

"อย่างน้อยที่สุดขณะนี้ก็มีอาวุธลับสำคัญอยู่สองชนิดแล้ว ซึ่งนักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าสามารถยังอันตรายให้แก่มนุษย์ได้พอ ๆ กับระเบิดปรมาณู"

¹ อัศนี พลจันทร "สุยหรือสงคราม" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาส์น

เขาได้ระบุถึงการทำสงครามด้วยเชื้อโรค ซึ่งอาจจะทำลายอาหารของ
ประชาชนให้หมดไป นอกจากนี้ก็ยังได้ระบุถึงสงครามแล้งมรณะ ซึ่งขณะนี้ก็อยู่
อยู่ขั้นทดลองแล้ว¹

ประกอบกับในต้นปี พ.ศ. 2492 สหภาพโซเวียตได้ประสบความสำเร็จ
ในการทดลองระเบิดปรมาณูลูกแรก ฉะนั้น หากเกิดสงครามครั้งใหม่ขึ้นสิ่ง เป็นที่น่าวิตกว่า
สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำฝ่ายเสรีนิยมและสหภาพโซเวียตซึ่งเป็นผู้นำฝ่ายสังคมนิยมจะใช้อาวุธสงคราม
ชนิดร้ายแรง เหล่านี้มาประหัดประหารกัน และหากเป็นดังนั้นสงครามครั้งใหม่ก็ย่อมจะรุนแรงกว่า
สงครามครั้งที่แล้วหลายเท่าตัว ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงได้คัดค้านสงครามที่กำลังดำเนินอยู่
ตลอดจนคัดค้านประเทศใด ๆ ที่เตรียมสะสมกำลังอาวุธไว้เพื่อการสงครามซึ่งอยู่จะรวมถึง
ประเทศไทยด้วย เพราะปรากฏว่าในปลายเดือนธันวาคม 2492 กองทัพบกได้ออกซ้อมรบใน
เวลากลางคืนติดต่อกันถึง 10 วันเพื่อเตรียมตัวรับสถานการณ์สงครามที่อาจเกิดจากการรุกรานของ
คอมมิวนิสต์²

ในการคัดค้านสงครามนี้ นอกจาก "นายผี" จะคัดค้านด้วยตนเองแล้ว "นายผี"
ยังเรียกร้องให้ประชาชนร่วมมือกันคัดค้านสงครามอีกด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า "นายผี" มีความ
เชื่อมั่นในพลังของมวลชนว่าสามารถจะยุติความไม่ถูกต้องที่จะเกิดขึ้นได้

นอกจากบทร้อยกรองชื่อ "สู้หรือสงคราม" แล้ว "นายผี" ยังเขียนบทร้อยกรองชื่อ
"ฟ้าไหนหนอ ?" ขึ้นเพื่อชี้แนะให้เห็นถึงผลของสงครามที่จะเกิดขึ้น บทร้อยกรองบทนี้จึงเท่ากับ
เป็นการย้ำให้ประชาชนตระหนักถึงภัยของสงคราม เพื่อที่จะได้ร่วมกันคัดค้านสงครามตามที่
"นายผี" เรียกร้องไว้ใน "สู้หรือสงคราม" บทร้อยกรองชื่อ "ฟ้าไหนหนอ ?" มีความว่า

¹ "ยังไม่จบที่ระเบิดปรมาณู" สยามนิกร 28 พฤษภาคม 2490 หน้า 2

² "ทหารบกออกซ้อมรบเวลากลางคืน 10 วัน" สยามนิกร 23 ธันวาคม 2492

ที่ใดอันงามดี	ก็จะดูประดาบไป
ที่ใดอันอ่าวโพ	ก็จะเคียงกะพงพี
ที่ใดอันอุ่นเชื้อ	จะมีเหลือมิหลอมี
ที่ใดอันปริ่มปรี	บจะเปล้าจะ เปลื้องตา
ที่ใดอันฮ่มเฒ	ก็จะอดอนาถา
ที่ใดอันเพี้ยมผา	และแล้งล้งรรคสร
ที่ใดอันคาง	จะยวบเยยื้อนกัน
ที่ใดอันบารัน	จะพยายามแทน
ที่ใดอันผ้าอ้อม	จะอนาถเพราะขาดแคลน
ที่ใดอันเป็นแดน	ลุย เกร้า ก้าวเตาโดย
ที่ใดอันโดยไหล	ลี้จะแล้งและเหวโหย
ที่นั่นคือที่	อริรู้ประลองขย
ที่นั่นคือใน	รณลงบ่ร้างลาญ
ที่นั่นคือที่ไหน	ชนเขยเข้าเลื่องลาญ
ที่นั่นคือที่ฐาน	รณรงค์นี้หรือ ¹

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองที่ชื่อ "ตื่นแล้ว! ตื่นแล้ว!" ซึ่งแต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ โคลงบทนี้มีเนื้อหาในทำนองแสดงความยินดีกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยที่มีชัยชนะอย่างเด็ดขาด บนผืนแผ่นดินใหญ่ และสามารถขับไล่รัฐบาลของจอมพลสฤษดิ์ไทเขีออกจากประเทศได้ โคลงบทนี้ ฝใจความว่า

¹ อัศนี พลจันทร "ที่ไหนหนอ?" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรลำสัน 12 : 43

มาลีคันธธลลอม	ริงอา รณณา
ล่ายล่องแล้งแดดดา	รกลี
นกทกมกเพรียกผวา	หรีดว่อง หาวแฮ
หวัทกฟกหลับพี	ตีนพื้นลิมฉน
อุตวงอาทิตย์โอ	อ่าแล้ง
เด่นกระเื่องด้าวแดง	ดาตฟ้า
ล่องมือรูดโดยแรง	เร็วเร่ง ราพ่อ
โซ่ร่หลดขาคู่อ้า	ออกแล้วเราขึ้น
พิศพื้นภูมิภาคโอ	เคยอนาถ
แก่งลุดศัตรกาจ	แกร่งกร้าว
แกว่งอาวุธवाद	ไหวหวั่น
เคยโอ้กลับวังอ้าว	ไปอ้าโอษฐ์เถียง ¹

ดวงอาทิตย์ ในที่นี้เป็นสัญลักษณ์ของการ เริ่มต้นชีวิตใหม่ ซึ่งสันนิษฐานว่า "นายผี" น่าจะหมายถึงการ เริ่มต้นของการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย ทั้งนี้โดยสังเกตจาก คำว่า แดง ดาตฟ้า ในบาทที่สอง เนื่องจากคำว่า แดง เป็นสัญลักษณ์ของคอมมิวนิสต์ เช่น เรียกคอมมิวนิสต์ว่า "พวกแดง"

นอกจากนี้ ข้อความในบทที่สามและบาทที่สี่ยังเป็นเครื่องยืนยันความคิดข้างต้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากข้อความที่ว่า "รูดโซ่ออกจากขา" ซึ่งหมายถึงการหลุดพ้นจากเครื่องพันธนาการ นั้นมีความหมายตรงกับคำว่า "การปลดปล่อย" ซึ่งเป็นศัพท์ของคอมมิวนิสต์ และในบาทสุดท้าย ของบทที่ 4 ข้อความที่ว่า เคยโอ้กลับวังอ้าว ไปอ้าโอษฐ์เถียง ก็น่าจะหมายถึง การเฝ้าจอมพล

¹ อัศนี พลจันทร "ตื่นแล้ว! ตื่นแล้ว!" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

เสียงโคเปิดที่ตอ้งพ่ายแพ้แก่พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยจนต้องถอยร่นไปปักหลักอยู่ที่

เกาะไต้หวัน เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2492¹

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งก็แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์
แห่งประเทศไทย ก็คือบทร้อยกรองชื่อ "แต่ทองวนไท!" ซึ่งแต่งขึ้นในเดือนสิงหาคม ปีเดียวกัน
โคลงบทนี้มีใจความว่า

<u>คิดศรีสุริยเปื้อง</u>	<u>เผด็จหาว</u>
เหิระเห็จเผด็จสาว	สั่งฟ้า
เขียนจันทร์จรัสขาว	ไขปลั่ง แปรฤา
เบิกเบื่องบุรพาอำ	อาจโอด้องศรี
ราตรีเตรียมมีดแค้น	ตรอมมอม มัวฮา
ศรีศกุลดารา رون	รู้เรื่อง
รังสีถึงถ่อมถนอม	นับหยาด
บานเบอกบุรพาเปื้อง	ไปไขเป่งหาว
กลอยสกากรักตรึงล้อม	สบหาย อยู่แอ
<u>ปลดปล่อย</u> หึงมวลหมาย	ม่วนถ้วน
ถึง [*] ลี แกะทำลาย	เลวชาติ
มันจักเหี้ยนหักถ้วน	เด็ดล้างฤาคง

¹ ถนอม อานามวัฒน์ ประวัติศาสตร์เหตุการณ์ปัจจุบันของเอเชีย หน้า 23

* ต้นฉบับเขียนมากจนอ่านไม่ออก

อ้ายงทริยแหม้ม	อินดี ด้วยเฮย
ปรบหลัดขัดเล่ริมทวี่	เวียแว้ง
คือพลิกพื้นปฐพี	นรชาณี ช่มฮา
คือเกลี่ยบรรบดแป้ง	บ่นด้วยใจเดียว ¹

จะเห็นว่า "นายผี" ใช้สัญลักษณ์ "ดวงอาทิตย์" แทนพระคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย อยู่เช่นเดิม เพียงแต่ในบทนี้เปลี่ยนมาใช้คำว่า ศรีสุริย แทนเท่านั้น ฉะนั้นในข้อความที่ว่า คิดศรีสุริยเยื้อง เผล็จหวา จึงแสดงความหมายที่แจ่มชัดว่า "นายผี" กำลังชวนคิดไปถึงท.พ. ที่พระคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้รับชัยชนะบนผืนแผ่นดินใหญ่ด้วยความยินดี เพราะ "นายผี" มีความเห็นว่าก่อนที่จะพระคคอมมิวนิสต์จะได้ครอบครองผืนแผ่นดินใหญ่นั้น ประเทศจีนตกอยู่ในความมืดมนอนธการ ดังจะเห็นได้จากเนื้อความในบทที่สองและที่สามของบทที่ 2 ที่ว่า

ราตรีเตรียมมืดแด้ม	ตรอมมอม มัวฮา
ศรีศุกร์กลตารารอม	รู้เรื่อง

นอกจากนี้สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ ในโคลงบทนี้ "นายผี" ได้ใช้ศัพท์ของคอมมิวนิสต์ คือ ปลดปล่อย อย่างเปิดเผย และในบทที่สามของบทที่ 4 "นายผี" ก็ใช้สำนวนว่า พลิกพื้นธรณี ซึ่งหมายถึงการปฏิวัติอย่างเปิดเผยอีกเช่นกัน

โคลงชื่อ "ตื่นแล้ว ! ตื่นแล้ว !" และ "แต่ทองวนไท" ซึ่งแสดงให้เห็นความนิยมชมชอบในลัทธิคอมมิวนิสต์ของ "นายผี" ได้อย่างชัดเจน

¹ อัศนี พลจันทร "แต่ทองวนไท !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ในเดือนเมษายน "นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "โอบ, ร้อน!" ขึ้นบทร้อยกรอง บทนี้นอกจากจะมีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์การไปตากอากาศของ "คนมีเงิน" ว่าเป็นการ "เอาความร้อน เปนไล่ให้เล่นโซวี่" เนื่องจากแต่งกายด้วยอาภรณ์น้อยชิ้นแล้ว "นายผี" ยังกล่าวพาดพิงถึงกรณีคดียกฟ้องที่ผู้ถูกจำกัดเสรีภาพทางการเมือง และการพิมพ์ตามรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2492 ด้วย โดยกล่าวว่าความร้อนอันเนื่องมาจากการถูกจำกัดเสรีภาพเป็นความร้อนที่ยังกว่าความร้อนใด ๆ ทั้งหมด ดังเนื้อความตอนหนึ่งว่า

อันความร้อนเรานี้มันทำไม	มันน่าไล่ค่าปลั่งงงแท้ ๆ
ร้อนอะไรในกายไม่หายร้อน	มันคงย้อนบอกมีดีแน่ ๆ
อันความร้อนรังรังกระหังแด	เปนลุดแกด้วยกายให้หายไป
โธละหนอช่อมะม่วง เปนพวงย้อย	นับร้อย ๆ กันธรรสรินลัดไล
คิดฝนชะช่อมะม่วง เปนห่วงใย	กลัวจะไม่ติดมะม่วง เปนพวงงาม
เหมือนเดือนมีนาคม เริ่มลมร้อน	คนก็ค่อนข้างชิงค่าชิงขาม
จะมีฝนจากฟ้าลงมายาม	ความร้อนลามลูกไปในมนุษย์
<u>เสรีภาพหนังสือพิมพ์จะขมรส</u>	<u>ร้อนลุด ๆ ร้อน ๆ ไม่ย้อนหยุด</u>
<u>โอ้อว บกยรพรรชเร่งรัด</u>	<u>มาอุบจุดชีวิตสักนิดเอ๋ย¹</u>

ฝนโบกยรพรรช เป็นฝนสีแดง มีลักษณะพิเศษคือจะเปียกเฉพาะผู้ที่ต้องการให้เปียก เท่านั้น การที่ "นายผี" เรียกหาฝนโบกยรพรรช จึงทำให้สันนิษฐานว่าในวงการหนังสือพิมพ์ ขณะนั้น คงจะไม่มีวาทะกระตือรือร้นในการเรียกร้องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เท่าใดนัก เมื่อ "นายผี" เห็นว่านักหนังสือพิมพ์คนอื่น ๆ ไม่สนใจใคร่ได้เสรีภาพในการเขียนเท่าใดนัก "นายผี" จึงไม่เรียกร้องให้ร่วมมือกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง หากแสดงเจตนาชัดเจนในทำนองว่า ใครไม่ต้องการก็ช่าง แต่ตัว "นายผี" ต้องการ จะเห็น "นายผี" จึงเรียกร้องให้ ฝนโบกยรพรรช ตกลงมา ซึ่งหมายถึงการเรียกร้องเสรีภาพโดยส่วนตนเอง

¹ อัศนี พลจันทร "โอบ, ร้อน !" โดย นายผี (นามแฝง) ถ้อยคำสมัย

บทร้อยกรองบทต่อมาที่เขียนขึ้นในเดิมนั้นเดียวกัน คือ บทร้อยกรองชื่อ "ความเป็นกลาง" บทร้อยกรองบทนี้จะเขียนขึ้นด้วยสำเหตุใดไม่สามารถหาข้อมูลมายืนยันได้แต่จากเนื้อความที่ปรากฏในบทร้อยกรอง ทำให้สันนิษฐานได้ว่า "นายผี" น่าจะเขียนขึ้นเพื่อเลียดสันทนาการ เมื่อมีคนใดคนหนึ่งทำให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ในทำนองว่า ประเทศไทยจะยึดถือนโยบายเป็นกลางเป็นหลัก

"นายผี" มีความเห็นว่า "ความเป็นกลาง" ไม่มีจริง เพราะโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เราจะต้องเป็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยู่ตลอดเวลา "นายผี" เล่นความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นกลางไว้ว่า

อันเป็นกลางอย่างไรก็ไม่แน่	มามุ่งแต่คุยโตโม้ขำขำ
จะจริงจังจนวายจวนวายว้าง	ไม่ไปทางไหนหันกันยังงาย
ความเป็นกลางอย่างนี้มีหรือไหน	นึกว่าขำคิดฉนี้ดีใจ
เมื่อไม่มาข้างนี้ทำไฉน	จึงจะไปเป็นกลางไม่ข้างนั้น
ความเป็นกลางอ้างกันทั้งก็คดลอง	ข้างอ้อมย่องยึดนิยมแสนคมสัน
พริ้งไฟเราะเหมาะเหม็งเสียงเครื่องครั้น	อัศจรรย์เจรจาเหลือบัลลัง
คิดเหล้าร้ายสือยาบ้าปรากฏ	ปนกับขี้เปียพิประชาบ้าทุกสิ่ง
คิดคนดีมีศักดิ์คนพิกพิง	ได้แอบอิงอ้อมลุ่มทุกเวลา
ทั้งสองฝ่ายร้ายแลดีนี้มีอยู่	เราก็รู้ร้ายแลดีนี้หนักหนา
จะเป็นกลางอย่างไรไม่ผ่าท	จริงถ่าจำคงไม่จริงในสิ่งนั้น
เมื่อไม่เข้าข้างดีก็แน่	ว่าเล่าแล้วฝ่ายร้ายแน่นอน
ปล่อยให้ร้ายทำร้ายไม่วายวัน	คือเข้ากันกับร้ายไม่อายเลย! ¹

¹ อัศนี พลสจันทร์ "ความเป็นกลาง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

น้ำเสียงในกลอน 2 บทสุดท้ายทำให้สันนิษฐานว่า "นายผี" ไม่เห็นด้วยกับการที่รัฐบาลดำเนินนโยบายเป็นกลาง เนื่องจาก "นายผี" ต้องการให้ประเทศไทยสนับสนุนฝ่ายที่ "นายผี" เห็นว่าเป็นฝ่ายถูกต้อง

ถ้าจะพิจารณาเหตุการณ์แวดล้อมในขณะนั้น จะพบว่า ออสันตาและอินโดนีเซียได้ดำเนินการสู้รบกันมาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2491 การที่ออสันตาบุกเข้ารัฐโชมอินโดนีเซียมีผลให้ประเทศต่าง ๆ เช่น อินเดีย ศรีลังกา พม่า พากันคว่ำบาตรออสันตา และจัดให้มีการประชุมคัดค้านการกระทำของออสันต้ายกขึ้นที่กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย แต่ประเทศไทยสงวนท่าทีไม่ตอบรับเข้าร่วมประชุมด้วย¹ ซึ่งก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่า "รัฐบาลมิได้มีนโยบายต่างประเทศอันแน่นอนในอันที่จะสนับสนุนการต่อสู้เพื่อเอกราชของชาวเอเชีย... นอกจากนี้ยังปล่อยให้เห็นชัดถึงนโยบายต่างประเทศ... ที่เดินไปคนละทางกับเจตนารมณ์ของประชาชนที่ต้องการสนับสนุนอิสรภาพของชาวเอเชียทั้งหมด"²

ฉะนั้น เมื่อพิจารณาจากข้อมูลแวดล้อมนี้จึงทำให้เชื่อว่า "นายผี" ได้แสดงเจตนาที่จะให้รัฐบาลได้สนับสนุนประเทศอินโดนีเซียในการต่อต้านออสันตานั้นเอง

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "วันแม่โวย" บทร้อยกรองบทนี้เขียนวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงาน "วันแม่" ของสภาวัฒนธรรมที่เพิ่งจะริ่ขึ้นขึ้นมา เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2493 หลังจากที่ถูกชะงักไปเนื่องจากจอมพลป. พิบูลสงครามพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปเมื่อ พ.ศ. 2487

¹ สยามนิกร 26 ธันวาคม 2491 - 9 มกราคม 2492

² ลูพล ไซบวงค์ "การส่งนททียของไทย" สยามนิกร 6 มกราคม 2492 หน้า 2, 4

"นายผี" เห็นว่างาน "วันแม่" เป็นงานที่จัดขึ้นเฉพาะ "พวกผู้ดี" เท่านั้น
ตั้งความตอหนึ่งว่า

อันว่าลภาวี	นรธรมบ่ท้อใจ
เคยชูดและมุดใน	ธรรณีกันนาคัน
ได้ทีกะสิ่งโลด	กลโดดกะ เกิดหัน
หัวหางบ่ร้างรัน	จร เล่นล่ำลุ่มมัย
คือโดดกะตูกหาง	บมิห่างละหวนชม
เขย เรียบดละ เขียดดม	วียะถันฤดีโดย
ทำใดก็ได้ที่	บมิมีจะหิวโหย
อ้มโลดบ่โอดโอย	แลลยังก็เขี้ยวคอ
ถูกเขื่องประเทืองทวย	ลุ่ยท่อมประเทืองทอ
รังสัลท้านค่อ	นร เค้ารำกำเดาแด
อันว่าคณาวิธ	นรธรมประจำแด
บ่อมแปนประหนึ่งแะ	นรยาภจะดลยล
<u>ผู้ดีและมีทรัพย์</u>	<u>ยสรรพก็สมผล</u>
<u>ผู้ไพร่และไร้น</u>	<u>ก็จะปราศบ่อาจปาน</u>

นอกจากนี้ "นายผี" ยังเล่นออกความคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างชนชั้นอันเป็น
แนวความคิดแบบสังคมนิยมไว้ด้วย โดยเล่นภาพที่ขัดแย้งกันระหว่าง "แม่ผู้ดี" ที่แต่งกายงดงาม
เดินเที่ยวในงาน กับ "แม่ผู้ยากจน" ที่ต้องตรากตรำทำงานเพื่อหาเลี้ยงลูกอยู่ในท้องถิ่น

ล่าวแก่แม่หม้าย เป็นมว	แต่งตัวไต่ตวย	แลแต่งจรีตเหลือใจ
ร่ำรวลันพันคนใน	รณนี้ใคร	จะ เกรี้ยวบ่ควรคนคิด
ลูกหลานหลามตามต้อยตืด	คุณน้อยคุณนิ	ทำนนั้นทำนนี้โอหนอ
ล่ำมัญขึ้นขึ้นยลยอ	ยังคิดติดกอ	ชุกซากเคสหน้าลาย
ลูกเต้าเหล่าบุตรรวมตวย	อดแห่งล้มหงาย	กะจองจองหงอถางาม
ลูกทำนหลานเธอเที่ยวตาม	แต่งโออิงงาม	อย่าไกลเหล่า ผู้ดี
แม่ทำนเมียเธอเลอมี	พยศเยาวนี้	นิยมพะบุงย่อง เต
แม่เราชาวไร่นา เนิน	กำส้งใดเกิน	กระสับกระสอยแรงงาน
แดดแผดเผาผิวผ่องปาน	ประทุทุกว	บ่วายบ่เว้นวันทำ
วันแม่เราแม่ไหมหนอ	แม่โวยเราขอ	เขยิบขยายดากยล
<u>เรา เขาคนละขึ้นขึ้น</u>	<u>แม่เราภาจน</u>	<u>ฤกษ์กับรจจรีต</u>

ฉะนั้น "นายผี" จึงเรียกร้องให้ช่วยกันทำลายความแตกต่างระหว่างชนชั้นนั้นเสีย เพื่อความเสมอภาคในสังคม

เขาเหยียดหยามเรา รันท	เราภาคิดคด	แต่คิดคำนึงในธรรม
<u>คิดพลาจลัฟลาจลัฟลาจลั</u>	<u>นึกในใจล้า</u>	<u>จักสู้เพื่อสังคมคน</u>
<u>สู้เพื่อพลกษัตริย์ดินดล</u>	<u>ตั้งสัตย์ขึ้นขึ้น</u>	<u>ขำในภพล่มภาพ</u>
ผิอาบพาดปอดพาดตรอบ	แต่เลือดไหลซาบ	ตระสัสถ์น่านสู่ส่นาน
วันแม่แม่โวยเราวณ	สังวาล์กลอนกานท	ประกอบประกบโดยกล
วันแม่แม่โวยเรียว	หูเหืองเป็ล้องปน	ประดาประตุจในเลมอ ¹

¹ อัศนี พลจันทร "วันแม่โวย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

บทร้อยกรองที่มีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์การจัดงานวันแม่ และเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างชนชั้นอีกบทหนึ่ง คือ บทร้อยกรองที่ชื่อ "วันแม่ ?" ซึ่ง "นายผี" แต่งขึ้นใน "วันแม่" ปีต่อมา

"นายผี" ได้สร้างภาพความขัดแย้งระหว่าง "แม่ผู้มั่งมี" และ "แม่ผู้ยากจน" ตั้งแต่วิธีการเดินทางมาร่วมงาน กล่าวคือ "นายผี" เสนอภาพของ "แม่ผู้มั่งมี" นั่งรถยนต์มาอย่างเหี้ยมโหด

ตะลึงแลมาหลามตามถนน

สวดกตลเดินฉวัดเฉวียน

ขึ้นรถราคาค่ากำอา เกียรติ

เกิดเบียดเบียนพวกพ้องจนหงวโป

ส่วน "แม่ผู้ยากจน" ต้องเดินทางมาด้วยความเหน็ดเหนื่อย ดังจะเห็นได้จากคำที่ "นายผี" นำมาเปรียบกับอาการหายใจหอบของ "แม่ผู้ยากจน" ว่า "หายใจเหนื่อยนี้กันอย่างแม่ช้างอุ้ม" ดังความว่า

แม่จนจนตันมาล้นลำ เฝื่อย

หายใจเหนื่อยนี้กันอย่างแม่ช้างอุ้ม

สูงลูกเต้าเฝ้าบุงเอ่อพุงอูม

จะตื่นตามเขาไม่เข้าที่

เมื่อเข้ามาในงานแล้ว "แม่" ทั้ง 2 จำพวกก็ได้รับบริการปฏิบัติที่ผิดแผกแตกต่างกัน "แม่ผู้ดี" หรือ "แม่ผู้มั่งมี" ได้รับการต้อนรับด้วยความยกย่องนับถือ ส่วน "แม่ผู้ยากจน" ถูกกีดกันไม่ให้เข้าไปปะปนด้วย

แม่ผู้ดีจรดลอบุ๋นโน้น
ตำรวจโฉนผางกันให้หันหนี
แม่จนจนสนใจจนได้ดี
เขาไล่เตะตะเพิดให้เปิดไป

ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงย้าความคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างชนชั้นเพื่อปลุกเร้า
ให้คนจนลุกขึ้นต่อสู้อีกครั้งหนึ่ง

สังคมแม่แม่กันเป็นชั้นช่อง
ทะมึนมองดูก็รู้ได้
แม่จนจนจับมือกันถือใจ
คงขึ้นช่วยชาวเราอย่าเฉาเลย !¹

จะเห็นว่าความคิดหลักของ "นายผี" ในบทร้อยกรองทั้ง 2 บทนี้ ก็คือการเสนอ
แนวความคิดเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างชนชั้น และปลุกเร้าให้ผู้ยากไร้ลุกขึ้นต่อสู้เพื่อ
ความเสมอภาคในสังคม โดยอาศัยโอกาสเนื่องใน "วันแม่" เป็นสื่อในการเสนอความคิดนั่นเอง

ในเดือนพฤษภาคม "นายผี" ได้เขียนบทร้อยกรองชื่อ "แต่ดักปาโธโลยี" ขึ้นโจมตี
รัฐบาลที่ไม่ใส่ใจกับการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร โดยกล่าวอ้างถึงกรณีเด็ก "ปาโธโลยี"
หรือเด็กพยาธิวิทยาของโรงพยาบาลศิริราชที่ถูกกระเปิดฟังพินาศไปตั้งแต่ครั้งสงครามโลกครั้งที่สอง
และยังไม่ได้รับการซ่อมแซมหรือก่อสร้างขึ้นใหม่แต่อย่างใด ดังปรากฏข้อความในบทร้อยกรองว่า

¹ อดิณี พลจันทร์ "วันแม่ ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 207 : 25

อนาถนิกตริกตริ "ศิริราช"

ถูกบอฆบารดบับไปกับที่

สัณโห้ควญหาไม่มามี

ตีก "ปาโกโลย" ระย่ายับ

เปนตีกใหญ่ไว้วีชาพยาธิ

เปนที่ผลแพย์เต้นไปเปนตบ

ตั้งหลายปีตีดักถ้ำสัณบ

ไม่เหิงกสับก่อสร้างขึ้นอย่างใด

เอาแต่ไม่มาติตะบูปะ

ส่อดจากละแ่มพจนนำส่งล่งเสริม

หวัชมองมองไปลันไหเอิรม

คอยแต่เคลั้มกิดบัก้ากำไร

งบประมาณการแผ่นตันลันทั้งหมด

มีแต่อดเอาสักปีไม่มีได้

อนิจจาน่าอนาถหนอชาติไทย

ชีวิตไม่มีค่ากว่าหมาเลย¹

จะเห็นว่า "นายผี" ใช้คำเปรียบอย่างรุนแรง คือ เปรียบว่าชีวิตของคนไทยมีค่าเท่ากับสุนัขตัวหนึ่งเท่านั้น เพื่อเป็นการย้ำถึงความไม่เอาใส่ในสุญภาพอนามัยของรัฐบาล

¹ อดิ พลจันทร "แต่ตีกปาโกโลย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

บทร้อยกรองที่เขียนขึ้นในเดือนพฤษภาคมอีกบทหนึ่ง คือ บทร้อยกรองชื่อ "เด็กเอ๋ยพายนายเอ๋ยโยก" บทร้อยกรองบทนี้ไม่มีข้อมูลที่จะมาสนับสนุนอย่างเพียงพอแต่จากการศึกษาเหตุการณ์ในระบะนั้น พบว่า ช่วงปี พ.ศ. 2493 เป็นปีที่กระแสการต่อต้านสหรัฐอเมริกาดำเนินไปอย่างรุนแรง ในตอนต้นปีได้มีใบปลิวจากคณะนักเรียนประชาธิปไตยจอมติรัฐบาลไทยว่าเป็นผู้ขายชาติ นำโรคทรพิษของชาติ เช่น ปาไมเหมืองแร่ ไปให้อเมริกาและปล่อยให้สินค้าอเมริกาเข้ามาทำลายอุตสาหกรรมภายในประเทศ พร้อมกันนั้นก็โจมตีสหรัฐอเมริกาว่าเป็นผีปอบในคราบนักบุญที่จะมาลอบเสียด และกดขี่เมืองไทยโดยแอบอ้างเอาการช่วยเหลือมาบังหน้าเหมือนกับที่เคยทำกับประเทศอื่น ๆ มาแล้ว นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังได้สร้างจอมพล ป. พิบูลสงครามไว้เป็นหุ่นเชิดด้วย¹

จากกระแสการต่อต้านนี้ จึงทำให้สันนิษฐานได้ว่า "นายผี" น่าจะเขียนบทร้อยกรองชื่อ "เด็กเอ๋ยพายนายเอ๋ยโยก" ขึ้นในกรณีเดียวกันนี้ โดยกำหนดให้จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็น "เด็ก" ที่ถูก "นาย" หรือ "สหรัฐอเมริกา" หลอกใช้ ดังความว่า

คือคนลงเล่นโล้	เรือไหล ล่องแ
พิศเด็กพายเดี่ยวไว	วังอ้าว
นายยังนั่งโยกไป	เบนลู่
เด็กห้ามถามฟันขาว	หอนร่ายหลอน ²

สิ่งที่ "นาย" หรือ "ผู้ใหญ่" หรือ "สหรัฐอเมริกา" ใช้เป็นเครื่องหลอกล่อ "เด็ก" หรือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ตามที่ปรากฏในใบปลิวโจมตีรัฐบาลและสหรัฐอเมริกาคือ

¹ ๖๔ชัย ฟิ่งกันไทย สัทธิกอมมิวนิสต์และนโยบายต่อต้านของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2468 - 2500 หน้า 278 - 279

² อัศนี พลจันทร "เด็กเอ๋ยพายนายเอ๋ยโยก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 157 : 18 พฤษภาคม 2493

การได้เข้ามีส่วนร่วมในผลประโยชน์ด้านอาวุธ เงินทอง หุ้นส่วน บริษัท สัมปทาน และ
ธนาคารต่าง ๆ นั้นเอง¹

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "สันติอยู่ที่ไหน ?" บทร้อยกรองบทนี้
แสดงแนวความคิดที่ว่า สันติภาพที่ถาวรจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อประชาชนร่วมมือร่วมใจกันต่อสู้กับ
ผู้ที่มารุกรานหรือข่มขี่ และกำลังศัตรูให้สิ้นไป "นายผี" เขียนกลอนบทนี้ไว้ว่า

ทุกวันนี้มีโจรทะโมนปล้น

ใครเคยปล้นนิยมนิยมไหวเหว

ขอร้องมันหมั่นไล่ล่าให้เลย

คงเลียบบะร่ำท่าละครานี้

แม่ทะโมนโจรทมิฬหนีมาข่ม

อย่านิยมบอมระยอไม่พอที่

เอาปืนไปไล่มันนั้นแหละดี

เมื่อมันสิ้นแล้วสันติมันมา

มันเกาะที่ใครไปปล้นจะป่นขี้

ต้องหลบสัวรวมกันสู้มันหว่า

อันกำลังทั้งสองของประชา

จะรักษาสันติภาพตราบนิจรันตร²

¹ รงชัย ฟุ้งกันไทย สิทธิคอมมิวนิสต์และนโยบายต่อต้านของรัฐบาลไทย พ.ศ.

2468 - 2500 หน้า 279

² อดิณี พลจันทร์ "สันติอยู่ที่ไหน ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

158 : 18 พฤษภาคม 2493

ในเดือนมิถุนายน "นายผี" ได้เขียนบทร้อยกรองชื่อ "กำลังแรงแห่งวิวัฒนาการ" บทร้อยกรองบทนี้เสนอแนวความคิดที่สอดคล้องกับแนวความคิดทางสังคมนิยมที่ว่าด้วย "วิชาตรรก (Dialectics)" ซึ่งกล่าวว่า

1. ธรรมชาติ (รวมทั้งสังคมมนุษย์) บ่มอยู่ในสภาพที่ต้องเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คือมีเกิดขึ้น, เจริญ แล้วเสื่อมสลายไปตามกฎวิวัฒนาการได้หยุดนิ่ง, คงตัว ไม่เคลื่อนไหวไม่

2. การคลี่คลายขยายตัวของธรรมชาติ (รวมทั้งสังคมมนุษย์) บ่มเริ่มจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงปริมาณทีละเล็กละน้อย คือ ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปจนถึงการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงทางคุณภาพโดยฉับพลัน ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงโดยบังเอิญ และไม่ใช่ว่าการเปลี่ยนแปลงแบบวนไปเวียนมา หากสูงขึ้นเป็นลำดับจากต่ำไปสู่สูง จากง่ายไปสู่ยาก จากต้นไปสู่ลึก¹

"นายผี" เขียนบทกลอนชื่อ "กำลังแรงแห่งวิวัฒนาการ" ไว้ว่า

ตะวันหมุนรุนแรง แรงแสงร้อน
แสงที่อ่อนล้าอ่อนถึง เล็กเกิดเล็กหลุดหนา
กลายเป็นโลกหมุนรุนแรง แสงร้อนรา
เกิดมีมานุษยนั้น เพาะพันธุ์ไป

¹ เมา เชตุง "ว่าด้วยการปฏิบัติ" แปลโดย อัครณี พลจันทร์ โดย อ.พ.
(นามแฝง) อักษรลาลัน 3 : 94 - 100 มิถุนายน 2494

มีมนุษย์ผู้ดลใจในประวัติดำลัทร
คืออำนาจในวิวัฒนาการชัดได้
ปฏิวัติผลเปลี่ยนเวรเวียนไว
ถึงจะในขณะนี้ไม่มีคง

"นายผี" มีความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นสิ่งที่จะต้องดำเนินไปโดยไม่มีใคร
สามารถขัดขวางได้

เทวดาฟ้าดินสิ้นทั้งหมด
จะกลายกฎกลับจะไกลไปไม่คง
เป็นมนุษย์ผู้ตบอเขายอยง
จะกันกงล้อวิวัฒนาการเอาไว้
ไม่สำเร็จแล้วเข้าจรจาศสิ่ง
ลงนั่งนั่งนึกเห็นเขมราบ้า
ประสพคนเขาเคาะเมาะโยโย
จะกลืนใจจนตายเพราะอายุตัว¹

ในเดือนกรกฎาคม "นายผี" เขียนบทกรอกรอชื่อ "หญิงสยามงามยิ่งที่ตรงไหน ?"
บทกรอกรอบทนี้มีเนื้อหาจะกล่าวถึงคุณค่าของการทำงานเป็นสำคัญ ฉะนั้นความงามของสตรี
ในทัศนะของ "นายผี" จึงอยู่ที่การทำงาน ดังปรากฏความในกลอนว่า

¹ อัศนี พลจันทร "กำลังแรงแห่งวิวัฒนาการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

พินิจหน้านารัตร์สยาม	ที่งามงามมีสง่าในนาส่วย
พินิจไปในนาที่ร่ารวย	ยินดีด้วยดวงใจที่ในนา
โอ้อ่านาผืนนี้ที่สยาม	แสนจะงามแจ่มให้คนเฝ้าหา
ยามน้ำหลากน้ำหลามไหลลามา	มีอุปลาเต็มไปทีในนั้น
หม่นกวางเดินเหินเข้าในทุ่ง	เปื้อนผักบุ้ง เปื้อนหญ้าสีฟ้าสัรรพ์
เป็นจุตขาวพราวอยู่น้ำตื้น	บนแผ่นพรวนเขียวทึบต้องติดใจ
เหมือนเม็ดเมฆล่องแกว่งกลางหาว	เขียวและขาวขับสยสยไล่
<u>ดินปนฟ้าหน้าตออยู่กระไร</u>	<u>ฟ้าอยู่ในดินนี้ยิ่งดีนัก</u>
พอฟนพราจ้านาเข้าหน้าไถ	ตลุมไถลงนาเรือปลาผัก
เทียมโคควายหมายไถด้วยใจรัก	ล่าว ๆ ฝักหน้าในครานี้
ไครไถนาไถนานไผ่มาลั่น	ความย่นดอกสู่ตามีภาซี
ไถแล้วคราดตาดัดตบพิ	ล่าวสัตรีต่างตราตรากัทนา
ถอนเอากล้ามาปล้ำดำระตะ	ล่าว ๆ สะส่วยยิ่งจริงนะจำ
พอล้าวโตแตกกออึ่งพอดา	แลเวลาตกรวงเป็นพวงเรียง
เหลืองอร่ามงามลุ่มลุ่มพิด	ทองรวงทัดเทียมที่มีในเหมือง
แสงจุยารินส่องทองประเทือง	สัก่อนเื่องอยู่ล่งล่างที่ปรางทอง
หีบเอาเคียวเกี่ยวฝักจวดเขียว	แสงเคียวเคียนใจคนไม่หม่นหมอง
<u>อันคมเคียวเกี่ยวผลลุ่มพอง</u>	<u>โลกอันรองเรื่องหม่นเพราะคุดเคียว</u>
<u>โอ้อร่ามงามเวลาเคียวพาค้อน</u>	<u>ได้ยั่วนโลกเข็ดเล็ดลุดเหสียว</u>
<u>งามตลอดยอดหญิงจริง ๆ เจริญ</u>	<u>เป็นทิวเกี่ยวท้านาน้ำตอเออ¹</u>

¹ อดิ พงษ์นทร "หญิงสยามงามยิ่งที่ตรงไหน ?" โดย นายผี (นามแฝง)

เมื่อพิจารณาจากลอนบทนี้อย่างละเอียดแล้ว พบว่า "นายผี" ใช้คำและข้อความที่แสดงถึงความคิดเกี่ยวกับการปฏิวัติมวลชนหลายแห่งด้วยกัน ได้แก่อธิบายที่ว่า

ดินเป็นพำนักอยู่กระไร พำอยู่ในดินนี้ยิ่งตัก

ดิน และ พำ เป็นสิ่งที่อยู่ตรงกันข้าม ฉะนั้นการกลับพำให้ลงมาอยู่ที่ดิน และพลิกดินให้ขึ้นไปอยู่บนพำจึงอาจตีความถึงการปฏิวัติได้ นอกจากนี้คำว่า ไถคราด ก็ยังแสดงความหมายในลักษณะเดียวกันอีกด้วย ฉะนั้น การที่ "นายผี" กำหนดให้ผู้หญิงเป็นผู้ทำหน้าที่ไถนา จึงอาจตีความได้ว่า "นายผี" มีเจตนาจะกล่าวว่า ผู้หญิงก็เป็นพลังของการปฏิวัติเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะผู้หญิงที่ใช้แรงงานเป็นผู้ที่มีความงามเป็นพิเศษเพราะรู้จักใช้ชีวิตอย่าง เป็นประโยชน์

นอกจากข้อความในกลอนดังกล่าวข้างต้นแล้ว เนื้อความในกลอน 2 บทสุดท้ายยังเป็นเครื่องยืนยันความคิดนี้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจาก "นายผี" ได้ใช้คำว่า ก้อน และ เคียว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกรรมกรและชาวนา มาใช้ ฉะนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า "นายผี" เขียนกลอนบทนี้ขึ้นโดยมีเจตนาที่จะปลุกเร้าให้ชนชั้นกรรมาชีพคือชาวนาได้ตระหนักในพลังและความสำคัญของตนเองพร้อมกันนั้นก็แสดงความหวังที่จะเห็นกรรมกรและชาวนารวมพลังกันเพื่อจะสร้างความเจริญให้แก่โลก

บทร้อยกรองที่แต่งขึ้นในเดือนเดียวกันอีกบทหนึ่งคือ บทร้อยกรองชื่อ "Hero and Heroism" เป็นบทร้อยกรองบทสุดท้ายที่ "นายผี" เขียนให้หนังสืออักษรสาส์น บทกลอนบทนี้มุ่งจะแสดงทัศนะเกี่ยวกับ "วีรบุรุษ" และ "ลัทธิบูชาวีรบุรุษ" เป็นสำคัญ กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่า วีรบุรุษคือผู้ที่ละตนเองเพื่อส่วนรวม วีรบุรุษที่แท้จริงจะไม่ยกตนเอง แต่เป็นหน้าที่ของผู้อื่นที่จะยกย่อง และข้อสำคัญก็คือผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นวีรบุรุษไม่ควรจะหลงตนเองเป็นอันขาด

บทกลอนชื่อ "Hero and Heroism" มีใจความว่า ดังนี้

ประยาชนยาวสยามที่งามล่ม	จะมีวงมโหรีไปทั่วไมหนา
โรงหรือไม้ไผ่ที่มีรยา	ถาปัญญาแบบยลตันถาดอย
ท้าวที่มีสติเฝ้าตรตรรก	สอนสำนึกในตนอยู่บ่อย ๆ
เบนอาชิตขึ้นสติเฝ้าคิดคอย	สำรวจรอบสัณยะที่ประพฤติ
<u>ทำความดีวีรกรรมจำเป็นจัก</u>	<u>ทำหน่วงหนักไม่หนีอกมีผิด</u>
<u>เสียสละกระทำยอมกรรมผิด</u>	<u>อย่างหาญเข็ดบึกหาประชาชน</u>
วิรภาพพลุ่งฟ้าจำบันเกิด	แอร้มเลิศเลื่อนไหลไปทุกหน
ปรากฏผลคนชมอุดมดล	ควรเป็นคนเขา คิดต้องดีใจ
อร่ามวีรบุรุษสุดประเสริฐ	ดูสำเลิศเหลือดีจะมีไหน
แต่มีพลังคลั่งคิดอุตตไกร	พระเอกใหญ่ยิ่งหวาดตัวข้านี้
เกิดเก่งกล้ากว่า เก่งแบ่งเบ้อเริ่ม	คิดว่าเข้มแข็งบ้างเกินกว่าก็
อันตรายหนักหนาย่อมมา	ถึงเจอาชีวิตวินาศก็อาจเป็น
อันวีรบุรุษยอมสุดเลิศ	ควรคนเทอดท้าวไปให้ได้เห็น
สักวีรบุรุษผุดเพ็ญ	จะข้องเข็ญยราใหญ่ไม่ได้การ ¹

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในแง่ที่ว่า "นายผี" เขียนกลอนบทนี้ขึ้นใน เดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นเดือนเกิดของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็อาจสันนิษฐานได้ว่า "นายผี" น่าจะมีเจตนาเขียนเสียดสีพฤติกรรมของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทั้งนี้เพราะจอมพล ป. พิบูลสงคราม เคยมีพฤติกรรมในทาง "ยกตัว" อยู่มากในสมัยที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยแรก*

¹ ทัศนี พลจันทร์ "Hero and Heroism" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรลำสัน

* โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 2 ตอนที่ 2 หน้า 66 - 67

ในเดือนสิงหาคม "นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "จะทำอย่างไรดี" เพื่อความ
ในโคลงบทนี้แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับความรักระหว่างบุคคลที่ต่างชนชั้นกัน "นายผี"
เขียนโคลงบทนี้ไว้ว่า

เจ็บรักสักร้าร้อง	ฝันไร เล่าเอ๋ย
รักจากอาตुरใจ	สักขีว่า
ตัดเล็บเหวอโย	รักยัด ยีนอา
รักยอมเฝ้ายวนปล้ำ	กลับ เปลี่ยนปลตหาย
อาลัยสุดสวาทไว้	หวัง เขียว
เจ็บประจวบปลงแปม	เปล่าปล้ำ
อย่างเดียวดอกเด็ดเพ็ญ	ใจพราภ
คือเพื่อกิจศักดิ์	แกว่ง เค้ารู้ณบสรวง
พวงเพียบเบาวยอดไม้	มีพรรณ
หยาดโหมมแบ่งปัน	ดูจย้อบ
คือหยาดอมฤตอัน	โอภาส
สูงสุดมือเมืงกล้อย	คลัง ไคลศรอุหา
กรณการรักรั	รั้งคณิง
หยาดโหมมยังพืง	พร้ากล้า
กรายไคละโดยดั่ง	ตำรัส ราอา
กลับดีดแต่โดยซ้ำ	เขี้ยวกว้างจวางไลน
<u>เอออะไรรักจึงลี้</u>	<u>สับหาย</u>
<u>หากไยชั้นชนนาน</u>	<u>มณัก</u>

ล้มเลิยรุ่งอุณยสลาย

จรงอด

ปลดกิดตตรักตัน

ลบด้วยตั้ง เกษม¹

อุปสรรคของความรัก ในทัศนะของ "นายผี" ที่ปรากฏในโคลงบทนี้ คือ ความแตกต่างระหว่างชนชั้น ทั้งนี้เพราะ "นายผี" เชื่อว่า คนที่อยู่ต่างชนชั้นกันจะมีความรักต่อกันไม่ได้ "นายผี" ได้เลืมนอทัศนะเกี่ยวกับความรักและความแตกต่างระหว่างชนชั้นดังกล่าวไว้ใน เรื่องสั้น เรื่อง "หลวงพ่อ" ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือสยามสมัยรายสัปดาห์ ฉบับที่ 206 ประจำเดือนเมษายน 2494 โดยกำหนดให้ชายหนุ่มซึ่งเป็นกรรมการปฏิเสธความรักของหญิงสาวบุตรคหบดีหนึ่งด้วยเหตุผลว่า "... คนเรารู้นะต่างกัน มันจะรักกันไม่ได้เลย แล้วเราก็ไม่สามารถที่จะเป็นผัวเมียกันด้วย..." และ "ตนต่างชั้นกันมีความรักกันไม่ได้ มันจะมีแค่ความใคร่เท่านั้น !" ²

ด้วยเหตุนี้ ข้อความใน 2 บทสุดท้ายจึงอาจตีความได้ว่า "นายผี" กำลังเรียกร้องให้ประชาชนร่วมมือกันทำลายความแตกต่างระหว่างชนชั้นเสีย เพียงแต่ "นายผี" มิได้เลืมนะว่า จะให้ทำอย่างไรเท่านั้น

ในเดือนสิงหาคม ขณะที่สงครามระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้กำลังดำเนินไปอย่างรุนแรง "นายผี" ก็เขียนบทร้อยกรองชื่อ "พินักพ่อนัน" ขึ้น บทร้อยกรองบทนี้เป็น บทร้อยกรองที่มีจุดมุ่งหมายต่อต้านประเทศมหาอำนาจฝ่ายเสรีนิยมคือสหรัฐอเมริกาและมหาอำนาจฝ่ายสังคมนิยมคือสหภาพโซเวียต รัสเซียและสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยเฉพาะ กล่าวคือ เป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไปว่าสงครามที่กำลังดำเนินอยู่ในภูมิภาคเอเชียขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นสงครามในเวียดนาม หรือสงครามในเกาหลีล้วนเป็นสงคราม "ช่วงชิงประชาชน" ระหว่างฝ่ายเสรีนิยมและฝ่ายสังคมนิยมทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงเปรียบประเทศมหาอำนาจทั้ง 2 ฝ่ายว่าเป็นเช่น "นักพ่อนัน" ดังความว่า

¹ อัศนี พลจันทร "จะทำอย่างไรดี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 170 : 26

สิงหาคม 2493

² อัศนี พลจันทร "หลวงพ่อ" โดย กุสึล อินทุภักดิ์ (นามแฝง) สยามสมัย

206 : 10 - 11, 14, 32 - 36 เมษายน 2494

คิดล่อง เล่งล่นูกแล้ง	ลรรหา
ขุนไก่อต้ แต่งปลา	กัตเกี้ยว
ชนจ้วงอ๋อแปล้วยลา	มารถเลื่อม สลายแอ
กนลู่ชชุกเกี้ยวเขี้ยว	ฮับร้อง อึงริง
ล่องไก่อจิกกัตฮ้าง	โคจรโหลน
ล่องลู่ชปลาปริงไป	กัตป้อ
ล่องจ้วงล่ายหัวโล	เลี้ยวหวิด
ล่องสัตว์ล่องคนฮ้อ	ฮัตแค้นโคจรมี
เออติล่องสัตว์เลี้ยว	เร้วมลาย
ล่องลู่ชสัตว์ล่าย	เลียดล่าน
หวังรวยพะนันภาย	หน้าเพื่อ พิชแอ
ล่องร่อใจร่ายจ้าน	สักรวันโร
ฉิพะนันพลันพ่ายโต้	โตยพะนัน
ล่องบ่หวังมีวัน	พ่ายว้า
ล่องเล่งลื่อล่องหัน	หญุโหด กันแอ
ล่องสิ่งจำตายอ้า	บาบเอื้อมเอาแรง
กำแหงล่องสัตว์เพี้ยม	หันเล่ง
ยาหญุกหยอดเปียเอง	ออกสู้
กำเลาฤดีเขลง	พิฆาต กันฮา
กำลาระแรงเร้งรู้	เร้งลั่นมามลาย ¹

¹ อัคนี้ พลจันทร์ "พิชนักพะนัน" โตย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 172 : 27

สองเล่ม ในที่นี้จะหมายถึง สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้นำฝ่ายเสรีนิยม และสหภาพโซเวียตรุ่นเดียวกับสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นผู้นำฝ่ายสังคมนิยม ส่วนคำว่า ไก ปลา จั๋ว นั้นน่าจะหมายถึง ประเทศต่าง ๆ ที่สหรัฐอเมริกาหรือสหภาพโซเวียตรุ่นเดียวกับสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ประเทศเหล่านั้นจึงแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายเสรีนิยม ซึ่งได้แก่ ประเทศไทย รัฐบาลจักรพรรดิเบาโต๋ของเวียดนาม รัฐบาลเกาหลีใต้ ฯลฯ กับฝ่ายสังคมนิยม ซึ่งได้แก่ พวกเวียดนามเหนือ ซึ่งมีโฮจิมินห์เป็นผู้นำ และรัฐบาลเกาหลีเหนือ ฯลฯ ฉะนั้น เนื้อความในโคลง 3 บทนี้จึงเป็นการชี้ให้เห็นว่าประเทศมหาอำนาจนั้นมิได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศเหล่านี้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ หากแต่หวังจะใช้ประเทศเหล่านั้นเป็นเครื่องมือสำหรับต่อสู้แย่งชิงความเป็นใหญ่ของตน "นายผี" จึงเปรียบสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ อยู่นั้นว่าเหมือนกับการพนันประเภท ตีไก่ กัดปลา และชนวัว กล่าวคือประเทศมหาอำนาจทั้งสองฝ่ายต่างหาสมัครพรรคพวกไว้และเมื่อถึงคราวจะต่อสู้กันก็ส่งประเทศเหล่านั้นไปสู้รบกัน โดยที่พวกตนไม่ต้องลงแรงอะไร

อย่างไรก็ดี "นายผี" ก็มีความเห็นว่า การส่งเสรีนิยมให้ประเทศต่าง ๆ รบกันนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น เพราะหากผลของการต่อสู้ไม่เป็นที่พึงพอใจของอีกฝ่ายหนึ่งในที่สุด ฝ่ายนั้นก็จะลุกขึ้นมาต่อสู้ด้วยตนเอง และเมื่อถึงที่สุดแล้วทั้งสองฝ่ายจะถึงซึ่งการพินาศ

ในเดือนธันวาคม ซึ่งเป็นเดือนที่รัฐบาลได้จัดงานเฉลิมฉลองรัฐธรรมนูญขึ้นนั้น "นายผี" ได้เขียนบทร้อยกรองชื่อ "เที่ยวงานฉลอง" ยืนวิพากษ์วิจารณ์การจัดงานในครั้งนี้ว่า เป็นการจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้ตายไปนานแล้ว

พอดีวันทำมหาบูชา

คิดจะชุดคัฟลองฉลองหรือ

เอาคัฟรัฐธรรมนูญออกทูนชู

พวกงูปลาปลาคงมาชม

รัฐประหารเห็น เฝื่อน ไซยอนอาวุธ

เลยมัวยุบรัฐธรรมนูญไปตุนยลัม

ปล้าผีลูกปลูมึงคลั่งบรม

มันเล่นยมยันผีที่ขี้แพ้

เหมือนมาดูใหญ่ทำนไฟฝน ที่จะสั้นยังฉลองส่องใส
 ฉลองศุภลชสังขักระโร อ๊ะ , ที่ไหนนั่นละหนาสารพัน
 จะดูการกินอะไรที่ไหนเล่า ซึ่งจะทำที่ไม่การสั้น
 คำโต ๆ ไม่ให้พอใจครั้น กว้างนั้นนึกหวานในการกิน¹

คำว่า มหาบวร ในที่นี้ น่าจะสืบมาจากคำว่า มหาบวร ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหตุที่ "นายผี" นำมาแปลงให้เป็น มหาบวร ก็เพื่อจะประยดประชันจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในกรณีที่เคยมีผู้เห็นแสงฉัพพรรณรังสีออกมาจากศีรษะของจอมพล ป. พิบูลสงครามเมื่อครั้งที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยแรก และเป็น "ท่านผู้นำแห่งชาติ" อยู่²

ส่วนที่ "นายผี" กล่าวว่า รัฐธรรมนูญเป็นศพไปแล้ว หรือรัฐธรรมนูญตายไปแล้ว แสดงว่า "นายผี" ไม่เห็นชอบกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2492 เมื่อฉบับ 2489 ถูกยกเลิกโดยการทำรัฐประหาร "นายผี" จึงถือว่า รัฐธรรมนูญกลายเป็น "ศพ" ไปแล้ว

และคำว่า สั้น ในที่นี้ก็จะหมายถึง การคอรัปชั่น จึงทำให้สันนิษฐานได้ว่า ในการจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญครั้งนี้จะต้องมีการคอรัปชั่นครั้งมหึมาเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ฉะนั้น "นายผี" ก็คงจะไม่ใช้คำว่า "คำโต ๆ ไม่ให้พอใจกัน" เป็นแน่

เดือนกุมภาพันธ์ 2494 "นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "ก่อนรุ่ง ..." ขึ้นเพื่อแสดงทัศนะทางการเมือง โดยใช้สัญลักษณ์ทั้งบท บทร้อยกรองชื่อ "ก่อนรุ่ง ..." มีเนื้อความว่า

¹ อัศนี พลจันทร "เที่ยวงานฉลอง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 189 : 25 ธันวาคม 2493

² "จอมพลไม่ใช้พ่อดม ขุนศรีว่า มีแต่สาวกที่เคยเห็นรัศมีออกจากศีรษะ" สยามนิกร
 8 มกราคม 2490 หน้า 1, 4

ตีกอล์ฟดิสเบงส์ตว๊อว	ภาไฉน
ใช้เพรียกในราวไพร	พราเพื่อ
หนาวจริงตั้งอกใจ	จะขาด
ครางมะเมอมินแอ้อ	ครุ่นใจเองคราง
น้ำค้างคายอดไม้	หยดเหมะ
กอดเข้าคู่ตัวและ	หัดลั่น
คิดม่อมฤดูแต่ะ	ตัวสั้น
ล้ำลุ่มดื้อลั่น	ลุยไรเืองสลาย
โวยงวบชุกวากแว	อาวณ
ใครจะหับลงนอน	นั่งอัน
ไปหับกับสับร้าวกร	กับอกเองอา
ตัวนั่งลงโลดดิ้น	สัดหื้อดังไป
เออโชนสิ่งเช่นนี้	นิกลงน
ก่อนอรุณแรงรณ	รู้ดเรื่อง
คือมานมฤตยูบล	ยามมืด
อย่างรุ่งบู่จิดเขื่อง	ย่างรู้กรรม ¹

หากจะตีความโคลงแต่ละบท ก็อาจตีความได้ว่า ในบทแรก "นายผี" กำลังเสนอภาพของสังคมในขณะนั้นที่กำลังตกอยู่ในภาวะอันมีตมณนธการ ราษฎรจะหาความอุ่นใจไม่ได้ ส่วนโคลงบทที่ 2 แสดงภาพความหวาดกลัวของราษฎรที่ต้องมีชีวิตอยู่ในสังคมอันเสื่อมทราม สภาวะที่แสดงถึงความหวาดกลัวอย่างมากก็คือ "กอดเข้าคู่ตัวและ หัดลั่น" ความกลัวที่เกิดขึ้นแก่ประชาชน คือ ความกลัว "มื่อมฤตยู" ซึ่งน่าจะหมายถึงอำนาจความไม่เป็นธรรมในสังคม

¹ อิศณี พลจันทร์ "ก่อนรุ่ง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 195 : 24

หรืออาจจะหมายถึงการปราบปรามอย่าง เข้มโหดของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ก็ได้
ฉะนั้น ราษฎรจึงหาความทุกข์ไม่ได้แม้แต่คนเดียว

โคลงบทที่ 3 แสดงความหวาดกลัวที่ได้มีไปด้วยความหวาดระแวง เพราะแม้แต่
ยามนอนกินนอนไม่หลับเนื่องจากต้องคอยระวังภัยที่อาจจะลุกลามเข้ามา เวลาใดเวลาหนึ่ง โดย
ที่ไม่รู้ตัว ภาพที่ "นายผี" สร้างขึ้นในโคลงบทนี้จึง เป็นภาพความหวาดกลัวอย่างสุดขีด แล้ว
"นายผี" ก็สรุปความคิดในบทที่ 4 ว่า เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนี้เป็น เหตุการณ์ปกติที่จะ
เกิดขึ้นก่อนรุ่งอรุณ ซึ่งหมายถึง เกิดขึ้นก่อนที่จะมีการ เริ่มต้นชีวิตใหม่ รุ่งอรุณ หรือ การเริ่ม
ต้นชีวิตใหม่ของ "นายผี" ในที่นี้ น่าจะหมายถึง การปฏิวัติครั้งใหม่ ฉะนั้น เนื้อความในโคลง
ชื่อ "ก่อนรุ่งอรุณ" จึงอาจตีความโดยส่วนรวมได้ว่า "นายผี" กำลังเล่นความคิดว่า เหตุการณ์
ที่กำลัง เกิดขึ้นในสังคมในขณะนั้น เป็นสัญญาณเตือนให้ทราบว่าประเทศไทยกำลังจะเกิดการ
ปฏิวัติครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง คือการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบประชาธิปไตย
ไปสู่ระบอบสังคมนิยมนั่นเอง

เดือนสิงหาคม 2494 ขณะที่สงครามเกาหลีกำลังดำเนินไปอย่างรุนแรง "นายผี"
ได้เขียนบทร้อยกรองชื่อ "สมิธึเหณา" ขึ้นเพื่อคัดค้านสงคราม แต่การคัดค้านในครั้งนี้เป็นไป
ในลักษณะอันผลที่เกิดจากสงครามให้ประชาชนเห็น ผลที่เห็นชัดเจนมากที่สุดก็คือ จำนวนทหาร
ทหารไทยที่เสียชีวิตและบาดเจ็บในสมรภูมิกาหลี ฉะนั้น "นายผี" จึงนำเหตุการณ์ในเรื่อง
สมิธึเหณาตอนศึกดาหามากล่าวเป็นอุทธาหรณ์ โดยแสดงให้เห็นว่าการทำศึกครั้งนั้น ประชาชน
จะต้องได้รับความกระทบกระเทือนด้วย ล้มอ แต่ทว่าขณะนี้ก็สายเกินที่จะแก้ไขแล้ว เนื่องจาก
ประชาชนไม่ได้เรียกร้องหรือคัดค้านสงครามเสียแต่ต้น ดัง เนื้อความในตอนท้ายของบทกลอนว่า

วิหยาละกัณห์พิฬสำหรับรบ	อันแจจงบ เลนคึกอีกทหาร
ล้อมตาหาบ้าหลงตัวนงคราญ	ใจทะยานโยหนอจรรกา
ขอประมือคือใครจะได้รัก	ไม่วางหน้าในจิตสักนิดหมา
อืเหนาหนูนุ่นคว้าง รุ่งวางมา	จึงวิหยาละกัณห์ต้องบรลย
ถึงตัวตายวาววากกลางสนาม	ใครไม่หยามเหยียดดูสบลู่ได้
ประชาชนชมกันลั่นไป	ส่งสารใจจวบสิ้นลุดดินฟ้า
อันนางงามทรายชมบรมลักษณ์	เรื่องยังหนักเนื่องไปในข้างหน้า
เกิดอืเหนาเผาเมืองลูกเรื่องมา	จรรกาที่จะเข้าต้องจ่าตาย
เรื่องของเขาเราประชาภิมาเกี่ยว	ต้องตามเที่ยวทุกระทมชื่นชมหลาย
จะป้องกันกันใดก็ไม่วาย	ลุดเสียดตายด้วยไม่ร่วมใจกัน ¹

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "พรวกเรานายเอ็ก, จงฆ่าข้า" ซึ่ง
มีเนื้อหาเรียกร้องให้ประชาชนต่อต้านสงครามและผู้ที่ก่อให้เกิดสงคราม เนื่องจากสงคราม
นำภัยพิบัติมาสู่ประเทศ ด้วยการผลาญชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

แสนทุเรศแลดูหม่นหมอง
จตุตถเหสื้อผู้ใดดูได้
เขาจับหัวชนกันตะบันไป
พิณาค์ในหม่นหมองลุดคะเถ

¹ อัครี พลจันทร์ "ลึงอืเหนา ..." โดย นายผี (นามแฝง) ลัษณลัมย์

มหาอำเภียังยืนทะมึนอยู่

จับหัวผู้คนนั้นปั่นให้เขว

เอาหัวคนชนกันพลันฮาเอ

เลือดไหลทะลักยักยักก็ควักกิน

พอหัวแตกจ๋ายายอำเภียร้ายร้อง

แหวแหวกท้องดับไตไล่กินลิ้น

เหลือแต่ทรากลากกร่างทิ้งกลางดิน

โลหิตรินลงระกนป่นน้ำตา

อำเภียร้ายมันเห็นคนมีทุนมาก

แต่ไม่ยากเย็นจิตคนคิดฆ่า

ล่ามาก็แข็งขันทุนหันมา

เล่นอำเภาก็จะมัวด้วยมือคน¹

กลอนบทนี้แสดงว่า "นายผี" มีความเห็นว่า สงครามที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้
เกิดขึ้นจากการกระทำของ มหาอำเภีย "มหาอำเภีย" ในที่นี้ น่าจะหมายถึงประเทศมหาอำนาจ
ที่มีผลประโยชน์จากการเกิดสงครามในแต่ละครั้ง และมหาอำนาจนั้นจะต้อง เป็นผู้สนับสนุน
ให้เกิดสงครามด้วยวิธีการ 2 วิธีคือ วิธีแรก ยุบย หรือ ปั่นหัว ให้ประเทศคู่สงคราม
เกิดความแค้นเคืองต้องการทำสงคราม วิธีที่สองก็คือ ให้การสนับสนุนทางด้านการต่าง ๆ ซึ่งอาจจะ
เป็นด้านกำลังทรัพย์ กำลังอาวุธ หรือกำลังทหาร ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ "นายผี" ใช้ว่า
อำเภียร้ายมันเห็นคนมีทุนมาก แต่การสนับสนุนนี้คงจะเป็นการสนับสนุนในลักษณะหวานพ้อเพื่อหวังผล

¹ อัสนี พลจันทร์ "จวงเรานายแอ็ก, ขมอำเภีย" โดย นายผี สยามสมัย 215 : 25

อย่างไรก็ดี "นายผี" มีความเห็นว่า การจะทำลายพวกผู้ค้าสงคราม หรือยุติสงครามนั้น ไม่ยากเป็นอะไรเลย ถ้าหากประชาชนจะร่วมแรงร่วมใจกันต่อต้าน

อย่าช้าเลยเหวอเราเหล่ามนุษย์

อย่ายิ่งหุ่ดินงอยู่ดูจน

ศัลลใจอย่าจำเปันท่าทน

จะปวนป่นเป่นแป้งด้วยแรงยักษ

ถ้ามีคึกคึกกันใหม่มันอยู่

เล่นศัตรูตรงการคิดหาญหัก

ยักษสงครามยามแลแต่ตาสัก

สันติศึกข่านะละพวกเรา¹

จะเห็นว่า "นายผี" มีความเชื่อมั่นในพลังของมวลชนอย่างยิ่ง

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งที่แต่งขึ้นในระยะเวลาใกล้เคียงกัน และมีเนื้อหาต่อต้านสงคราม เช่นเดียวกัน คือบทร้อยกรองชื่อ "ถ้าก้าวไรเกินลวร !" บทร้อยกรองบทนี้มุ่งจะแสดงให้เห็นว่า ในขณะที่ประเทศคู่สงครามกำลังรบกันเสียเลือดเนื้อเสียชีวิต และทรัพย์สินอยู่นั้น ก็มีชนอีกกลุ่มหนึ่ง ที่ร่ำรวยขึ้นมาจากสงคราม ชนกลุ่มนั้นก็คือผู้ที่ค้าอาวุธสงครามให้แก่ประเทศคู่สงครามนั่นเอง "นายผี" ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า

¹ อังคาร พลจันทร์ "พวกเรานายเอ็ก, จงฆ่ายักษ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

เหล็กคืบเตี้ยวดูไปไม่มีค่า	เหล็กบ้า ๆ บัดสีมีสนิม
ลองกลิ้งกลมกลองกลางให้บางริม	อาบยาฮ่อมเออผีมีราคา
เป็นสากล้องป็นกลแบบขลุ่ยแท้	ฆ่าคนแน่นอนกระไรให้พิบผ่า
เป็นของดีมีคุณค่า	เออเอามาขายเล่นละ เป็นรวย
อันเค็ชเหล็กรุ่งรังอยู่ตั้ง เยอะ	เออ, เอา เอะทำอาวุธสุดจะส่วย
การ เงินกรุดหยุดชะงักตะ รุกตะบวย	อาจฉานายในคำของอาวุธ
ทุนหนึ่งบาทอาจขยายได้ถึงร้อย	ขายไม่น้อยนะหากมากที่สุด
เมื่อรบไปยิ่ง เปสียง เรือง เร็วสุด	ขายไม่หยุดรวยใหญ่ไปทีเดียว
คำความตายขายดีเป็นที่หนึ่ง	เป็นสิ่งที่สัดบุรุษสุดจะเสียว
ทรชนชอบใจกันไปเที่ยว	ค้าเติมเหนียวหน้าด่านค้านไม่ฟัง
เกิดสงครามลามไล่ไปในโลก	ล้วนเรื่องโคตรกเถร่ากระไร เลือดไหลหลัง
มีอุปราคามาประชุมคุมกำส้ง	บ่อมอาจยังหยุดน้ำคำสงคราม ¹

เมื่อพิจารณาจากกลอนบทนี้ประกอบกับกลอนบทที่แล้วมาคือ บทกลอนชื่อ "พวกเรานายเอ็ง, จงม่ายักษ์" แล้ว ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ผลประโยชน์ที่ "นายผี" กล่าวว่ "มหายักษ์" เป็นผู้รับไปนั้น ก็น่าจะได้แก่การค้าอาวุธนั่นเอง

นอกจากกลอนทั้ง 2 บทแล้ว ในเดือนกรกฎาคม 2495 "นายผี" ก็เขียนบทร้อยกรอง ชื่อ "น้ำกับไฟ" ขึ้น บทร้อยกรองบทนี้แม้จะไม่เรียกร้องให้ประชาชนต่อต้านสงครามโดยตรง

¹ อัศนี พลจันทร "คำกำไรเกินควร !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

แต่ "นายผี" ก็แฝงนัยไว้ในเนื้อความในบทร้อยกรองนั้น โดย "นายผี" ได้เสนอภาพ
 ความอดอยากหิวโหยที่จะเกิดขึ้นจากภัยของสงคราม และภาพความขุ่มลุนวุ่นวายที่ประชาชน
 ต้องประสบขณะเกิดสงคราม คือ แม้จะมีไฟฟ้าใช้ก็ใช้ไม่ได้เพราะต้องพรางไฟอยู่ตลอดเวลา
 ถึงมีบ้านอยู่ก็แทบจะไม่ได้อยู่ในบ้านเพราะจะต้องหลบภัยอยู่ในหลุมหลบภัย และภัยที่ร้ายที่สุด
 จากสงครามคือ การสูญเสียชีวิต "นายผี" เขียนบทร้อยกรองนี้ว่า

"น้ำไม่ใส !

ไฟไม่สว่าง !

ข้างมัน !

อา...

ที่เรากลัวกัน นั้นนะอะไร ?

แล้ง ! ด้วแห้ง - น้ำเหือด - มีแต่ลมโหย

ข้าว, ข้าว, ข้าว, ... อยู่ที่ไหน ?

อา...

ที่เรากลัวกัน นั้นนะอะไร ?

พรางไฟ ! โซเร็น - ลงหลุม - ครืน, ครืน, ครืน, ครืน,

ชีวิต, ชีวิต, ชีวิต, ... อยู่ไหน ?

อา..."

¹ อัคนี พลจันทร์ "น้ำกับไฟ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

เดือนมีนาคม 2495 "นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "ตัวไหนแน่ ?" ขึ้น เลียดสี
จอมพล ป. พิบูลสงครามเรื่องการดำเนินนโยบายผูกพันกับสหรัฐอเมริกา จนได้รับการขนานนาม
ว่าเป็น "หุ่นเชิด"¹ แต่ในบทร้อยกรองบทนี้ "นายผี" กล่าวในทำนองไม่แน่ใจว่า ตัวไหนคือหุ่น
ของอเมริกากันแน่ "นายผี" กล่าวไว้ว่า

เห็นหุ่นครุ่นคิดอ้อ	เออล่วย
หุ่นพระเอกเอออวย	ออกได้
ท่าทีที่สำรวย	ครบรูป
เหมื่อนหนึ่ง เปนเปนใช้	เชิดร้องหลังโรง
เปิดกะโปรงตัวเชิดป้อ	ขยับปีก
แหกปากกระชากลึก	เชื่องร้อง
ตัวเชิดเล็กเล็เงือก	เออแน่ นักพ้อ
เอื่อนั้นใครคุมจ้อง	จดเดินตามหลัง
ที่ถึงทุเรศแท้	เที่ยววนา
คนเชิดตัวเชิดกำ	เก่งจ้าน
คือหุ่นเชิดหุ่นหา	เสียงไหน
เชิดหลอกคนนับล้าน	เล่นฉนี้ดีโชน ²

¹ รัชชัย พึ่งกันไทย ลัทธิคอมมิวนิสต์ และนโยบายต่อต้านของรัฐบาลไทย พ.ศ.
2468 - 2500 หน้า 279

² อัศนี พลจันทร "ตัวไหนแน่ ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
253 : 16 มีนาคม 2495

เป็นที่น่าสังเกตว่าในโคลงบาทที่ 4 ของโคลงบทสุดท้าย "นายผี" ใช้คำว่า หุ่นเชิดหุ่น ซึ่งทำให้สันนิษฐานว่า คงจะมีใครอีกสักคนที่กระทำตนในลักษณะ "หุ่นเชิด" ของสหรัฐอเมริกา และเป็นผู้ "เชิด" หรือคอยบงการจอมพล ป. พิบูลสงคราม อีกต่อหนึ่ง

การดำเนินนโยบายผูกพันกับสหรัฐอเมริกา นอกจากจะแสดงไว้ในบทร้อยกรองชื่อ "ตัวไหนแน่ ?" อย่างชัดเจนแล้ว "นายผี" ยังแสดงไว้อย่างเปิดเผยในบทร้อยกรองชื่อ "ต้อนรับนักปราชญ์" ด้วย

บทร้อยกรองชื่อ "ต้อนรับนักปราชญ์" เป็นบทร้อยกรองที่เขียนขึ้นในโอกาสที่ พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์เสด็จกลับจากสหรัฐอเมริกา เพื่อมาดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในวันที่เสด็จกลับมาถึงประเทศไทยนั้นนอกจากจะมีพระญาติพระวงศ์ไปรอรับเสด็จแล้ว ยังมีคณะทูตานุทูต ไปรอรับเสด็จด้วย และทูตประเทศหนึ่งก็คือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นมหามิตรของพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์นั่นเอง "นายผี" กล่าวถึงกรณีความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกา และพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ไว้ว่า

<u>มหามิตรมหาพมด</u>	สหรัฐก็ชื่นชม
ระลึกรักประจักษ์ปม	พลแปลกประหลาดเหลือ
จะติดต่อพมมิตร	ก็สนิทสนมเหลือ
ประจักษ์รักหนักเนื้อ	ขดะป็นจะกลืนกิน
มหาปราชญ์มหาตม	ก็จะ แก่ดระกองสิ้น
ผไทไทยจะไหลริน	ชลชุ่มชะโลมตา ¹

¹ อัศนี พลจันทร "ต้อนรับนักปราชญ์" โดย นายผี (นามแฝง) ลัษณสมัย

"นายผี" แสดงความเห็นว่าการเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์เป็นที่พอใจของสหรัฐอเมริกาอย่างยิ่ง ที่กล่าวเช่นนี้ก็เพราะ พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เคยทรงดำรงตำแหน่ง เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตันมาก่อนที่จะมาเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรี และพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ก็ทรงแสดงความนิยมชอบสหรัฐอเมริกาอย่างเปิดเผย ดังจะเห็นได้จากคำประกาศนียบัตรหนึ่งสื่อพิมพ์ว่าจะทรงบริหารราชการแผ่นดินโดยร่วมมือกับสหรัฐอเมริกาอย่างใกล้ชิด¹ ฉะนั้น "นายผี" จึงกล่าวว่า สหรัฐอเมริกานับแต่ประชาชนชาวไทยจะต้องร้องไห้

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อ "นายผี" กล่าวถึงสหรัฐอเมริกา "นายผี" ได้ใช้คำว่า มหาสมุทรมหามัต ซึ่งแสดงว่า "นายผี" มองเห็นสหรัฐอเมริกาเป็นเหมือนกับตัวหมัดที่จะคอยสู้บเลียด คือกอบโกยผลประโยชน์จากประเทศไทย

หลังจากที่ "นายผี" หายไปจากวงการประพันธ์ร่วม 5 ปี ในปี พ.ศ. 2501 สมัยรัฐบาลพลเอกถนอม กิตติขจร "นายผี" ก็กลับมาเขียนบทร้อยกรองให้หนังสือปียมิตร วันจันทร์ บทร้อยกรองของ "นายผี" ในยุคนี้ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหา เน้นหนักไปในทางต่อต้านนโยบายต่างประเทศของไทยที่ผูกพันอยู่กับนโยบายของสหรัฐอเมริกา บทร้อยกรองเหล่านี้ ได้แก่

บทร้อยกรองชื่อ "ลูกมือคือลูกตีน" ซึ่งเขียนขึ้นในกรณีที่มิชวาททางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศทรงให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า รัฐบาลไทยจะยังไม่ให้การรับรองรัฐบาลใหม่ของสาธารณรัฐเวียดนามว่า จะได้พึงมดีจากสหประชาชาติก่อน แต่ยังไม่ทันที่สหประชาชาติจะมีมติว่าอะไร รัฐบาลไทย

¹ "พระองค์วรราชยานีอเมริกาว่าจะต่อต้านคอมมิวนิสต์ตลอดไป" สยามรัฐ

ก็ให้การรับรองสาธารณรัฐอิรักไปก่อนแล้ว โดยรับรองตามสหรัฐอเมริกา การรับรองรัฐบาลอิรักในครั้งนี้ทำให้รัฐบาลถูกหวั่นวิตกอย่างหนัก ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งในคอลัมน์ "จากข่าวสั้น" ที่ว่า

... ความจริงนั้นรัฐบาลใดก็ตาม ที่ก่อตั้งขึ้นด้วยกำลังและศรัทธาของประชาชนย่อมเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องเสมอ และไม่มีเหตุผลอันใดที่จะให้การ "รับรอง" ไม่ได้ แต่การพิจารณาของรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลของไทย ซึ่งหมายถึง "ท่านบรรณ" เลขาธิการกรม รมว. ต่างประเทศ ผู้ทรงมีชื่อเสียงในคำว่า "เครดิต" กลับจะต้องรอฟังสหประชาชาติเสียก่อน

ไม่ว่าใครก็รู้อยู่แล้วทั้งนั้น สหประชาชาติคือใคร และสหประชาชาตินั้นได้รับความเคารพนับถือจากสมาชิก (สหรัฐอเมริกา) คืออยู่หรือ ไทยจึงจะต้องคอยฟังสหประชาชาติ และในการจะรอฟังจากสหประชาชาตินั้น ก็หมายความว่า จะรอจนสหประชาชาติรับรองฐานะสมาชิกสหประชาชาติของอิรักตามเดิมในเอง

และบัดนี้สหประชาชาติได้มีการประชุมรับรองฐานะสมาชิกสหประชาชาติของอิรักแล้วหรือ ... ไม่เคยปรากฏ แต่เหตุใดไทยจึงรับรองรัฐบาลอิรัก เมื่อวันที่สี่เดือนนี้ โดยไม่รอฟังสหประชาชาติเล่า นี่เพราะสหรัฐอเมริการับรองอิรักเมื่อวันที่สอง

เมื่อเป็นเช่นนี้ "สหประชาชาติ" ของท่านบรรณหมายความว่า "สหรัฐอเมริกา" ไปหรือ?¹

"นายผี" เป็นอีกคนหนึ่งที่ไม่พอใจในการกระทำของรัฐบาล "นายผี" ผังเขียนบทร้อยกรองชื่อ "ลูกมือคือลูกตีน" ขึ้นต่อต้านรัฐบาลว่า เป็นพฤติกรรมที่แสดงความเป็นลูกมือของสหรัฐอเมริกา โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมของบุคคลในคณะรัฐบาล โดยเฉพาะพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์อย่างรุนแรงว่า เป็น "ลูกมือลูกตีน" ของสหรัฐอเมริกา ดังความว่า

¹ เมธ เมธา (นามแฝง) "จากข่าวสั้น" ปณิธานวันจันทร์ 2501 หน้า 13, 54

ผีร้ายกำเริบล้วน	รุมข่ม
ผีห่าข่าตานลุ่ม	ล่องเปี้ย
ผีใหญ่ไล่เล็กคุ่ม	เคาะเหมาะะ มีแอ
ผีห่าข่าตานเหี้ย	โหดลั่นผี
<u>ผีเจ้าเจาะกันใคร</u>	หาใคร
เจือเจือตเงินตรากไตร	โลกร้าว
ผีเลวอรบไอ	แอะแอะ
<u>ผีพวกเจ้าเลี้ยงน้าว</u>	หวดเนื้อหรวน้าว
ผีพวกไพร่ขี้แม้น	อเม ธิกาฤา
เจือเจือตดอลล้ารเด	ชะช้า
ผีเจ้าจบเคียรเซ	ขบบาท
ผีพวกไร้อ้า	ปากหื้อเหอเหอ
ไล่เปี้ยเสียใบล่า	บับอ
คอแตกแขกตอยอ	หยบเท้า
อเมธิกาหมอ	เมิลเหมาะะ
เปาะเตะเปะปบเร้า	เร็ดลัมลูกหงาย ¹

คำว่า ผีร้าย ผีห่าข่าตาน ผีใหญ่ น่าจะหมายถึง บุคคลในคณะรัฐบาลนั้น ส่วนผีเจ้า น่าจะหมายถึง พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ที่ "นายผี" เห็นว่ามีพฤติกรรม ในทางยอมรับนับถืออเมริกาทุกวิถีทางอย่างเด่นชัด "นายผี" จึงประณามพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ด้วยถ้อยคำอันรุนแรง เช่น กล่าวว่า พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่น นราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรง "ขบเคียร" ลงกับ "เท้า" ของอเมริกาเพื่อแลกกับเงิน และว่า

¹ อิศณ พงษ์จันทร์ "ลูกมือคือลูกฝัน" โดย นายผี (นามแฝง) ปิยมิตรวันจันทร์

พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ "بابอคอตเตก" ถึงขนาด "หยีบเท้า" อเมริกา ขึ้นมามอง

ในช่วงที่ "นายผี" กลับมาเขียนบทรับรองให้หนังสือพิมพ์มิตรวันจันทร์นี้ยาว ที่น่าในใจอีกข่าวหนึ่งนอกเหนือจากข่าวการดำเนินนโยบายผูกพันกับสหรัฐอเมริกา คือ ข่าวการ เพิ่มเงินค่าบำรุงการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การเพิ่มเงินบำรุงการศึกษามีผลให้นักเรียน หยุดเรียนไปชุมนุมกันเพื่อประท้วง และหนังสือพิมพ์ก็ลงข่าวคัดค้านโดยให้เหตุผลว่า จะเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ปกครอง แต่ ม.ล. ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้สัมภาษณ์ทางวิทยุกระจายเสียงว่า การเพิ่มเงินค่าบำรุงนี้ไม่กระทบกระเทือนต่อคนส่วนใหญ่ ของประเทศแต่อย่างใด¹

"นายผี" ไม่เห็นด้วยกับนโยบายเพิ่มค่าบำรุงการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และไม่พอใจคำให้สัมภาษณ์ของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เพราะ "นายผี" เห็นว่าคนส่วนใหญ่ซึ่งยากจนอยู่ การเพิ่มเงินค่าบำรุงการศึกษาจะทำให้ประชาชน เดือดร้อน

"นายผี" จึงเขียนโคลงประยัดประยั้น ดังความว่า

(1) คิดปราญญอขึ้นเป้ง	ปิ่นครู
เรียนร่ำล้ำค่าสตรู	เด่นแต่
ฮิมฮมวิชาอยู่	อาชีพ เฮ้งเฮย
ใครใคร่กลอุกั	เกตุกัมกาดิน

¹ เมธ เมธา (นามแฝง) "จากชีวิตจริง" มิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 8

(2) กำดินกินดอกหญ้า	หยาวยาว
กำกำกำหนดหนาว	นั่งร้อน
ไร้ทรัพย์อับอายหา	หาเสีย
ช่างแม่มีงเองอ้วน	อย่าเอ็นเฮียดหู
(3) เฮียดหูแก่งจ้าน	สักรั่ว
กบักสัวใดกล้ว	แต่กล้ว
อย่างเตียวมีงกุ่มัว	กล้วเกลียด
คือแก่แดงแจ้จ้า	โรกร้องแหรแหร
(4) แหรแหรร้องโรทกัม	หัวกุม
กบโดยแดงคุม	เติกไซ้
เรียนฟรีมีงุ่ม	แดงชาตี
กเก็บเงินเติกให้	ห่างเชื้อยาวแดง
(5) ช่าวแดงกินข้าวค้อย	คิดดู
กบักกินข้าวกู	แก่งจ้าน
ช้แดงบักนอ	เออผี โจนอา
กล้วกล้วแดงแจ้จ้าน	โตดคว้ายักิน
(6) กินช้ดีอำบ่า	เห็นไหม
กบโดยแดงโต	สั่งผี
คนอินยอมตกใจ	จนลุก
เป็นป็นคนบ้าช้	ออกแล้วกินเลย

ปิดท้าย

กินข้าวคือดังแดง	คนจักกล้งแยบโยไฟ
กินช้ดีกระไร	ไม่เหมือนแดงมีแรงตี ¹

¹ วัคนี้ พลจันทร์ "กินข้าวถูกินช้ กินโตดีคะป็นชา กินข้าวคนลือชา มากินช้ดีเหลือใจ"

เป็นที่น่าสังเกตว่า "นายผี" กล่าวหาตึงถึง "แดง" หรือ "คอมมิวนิสต์" อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้จะเป็นเพราะ "นายผี" ต้องการประชดและโจมตีการดำเนินนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ของรัฐบาล "นายผี" จึงกล่าวในทำนองว่า การขึ้นค่าเล่าเรียนเป็นมาตรการในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ อีกประการหนึ่ง เพราะคอมมิวนิสต์จัดระบบการศึกษาแบบให้เปล่า และเพื่อจะแสดงความรู้สึกต่อต้านที่รุนแรงยิ่งขึ้น "นายผี" จึงบอกให้ ม.ล. ปิ่น มาลากุล "กินไข่" แทน "กินข้าว" เพราะคอมมิวนิสต์ "กินข้าว" ไม่ "กินไข่"

บทร้อยกรองบทต่อมาของ "นายผี" คือบทร้อยกรองชื่อ "ไล่ผี ! เร็ว, ไหล่ !" บทร้อยกรองบทนี้จะมีที่มาอย่างไรไม่ทราบแน่ชัด แต่จากบทความชุด "จากชีวิตจรคน" ของ เมธ เมธา ที่กล่าวว่า "รัฐบาลของพลเอกถนอมก็ได้ทำความผิดพลาดหลายอย่างหลายประการ ซึ่งเป็นเหตุให้ นักการเมืองผิดๆ ผุดผกขึ้นมาเต็มแรงแรงเต็มกาอะละวาดขึ้นอีก เพื่อเป็นการปูทางไว้สำหรับ หัวหน้าผิดๆ ทั้งหลายจะได้กลับคืนมาเล่นอำนาจอีกครั้ง"¹ นั้นทำให้สันนิษฐานว่า บทร้อยกรองชื่อ "ไล่ผี ! เร็ว, ไหล่ !" คงจะมีที่มาจากแหล่งเดียวกัน

บทร้อยกรองชื่อ "ไล่ผี ! เร็ว, ไหล่ !" มีใจความว่า

ผีร้ายมาโรตร้อง	รูรา
คนเข็ดเข็ญชื้ออา	หอบดิน
ปางปอบปายปวยยา	โตยาก
คนคร่ำเข่าตนสิ้น	สู่คณเริอนมรณ

¹ เมธ เมธา (นามแฝง) "จาก ชีวิตจรคน" ปิยมิตรวันจันทร์ 2501

ลุดทนคนเร่รู้	รังการ
เรียวโล่รู้กฉลาญ	โรทรวง
มือเราโล่ผีพาล	พังพ่าย
พังพ่ายผีร้ายบ้อง	บปสี่เรือนรมย์
รมยารมเยค้แล้ว	รมไบ ใจฤา
ปอบปวยปานลาญสย	ร่อยร้อย
กนศรือบ่ก้อยไซ	ขวงท้าว
ขวงท้าวเคร่าคินด้อย	ตอปล้างมือเรา
<u>ผิวผีพลกกลับพัน</u>	<u>พลูรา ถ้อยฮา</u>
<u>ผิวบ่อมมือมายา</u>	<u>บ่อมแล้ว</u>
<u>คือผีค้อยกินมา</u>	<u>เขมือบโลก</u>
<u>คือโลกฤาญแผ้ว</u>	<u>แผ้วพันเพรงพาล</u> ¹

ฉะนั้น "ผีร้าย" หรือ "ผีปอบ" ที่ "นายผี" กล่าวถึงในโคลงบทนี้ ก็น่าจะหมายถึง
 นักการเมืองที่เคยหมดอำนาจไป เมื่อครั้งปฏิวัติ 14 กันยายน 2500 และมีที่น่าจะกลับมา
 มีอำนาจใหม่อีกครั้ง ซึ่ง "นายผี" เห็นว่าถ้าพวกนักการเมืองเหล่านี้ กลับเข้ามีอำนาจอีกครั้ง
 ประเทศไทยก็จะกลับไปสู่ภาวะเดิมสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีอำนาจ ฉะนั้น "นายผี"
 จึงเรียกร้องให้ประชาชนช่วยกันไล่ผีหรือนักการเมืองเหล่านี้ไปให้พ้น

¹ อัครี พลจันทร์ "ไล่ผี ! เร็ว, ไล่ผี !" โดย นายผี (นามแฝง)

เมื่อวิกฤติการณ์ตะวันออกกลาง เกิดขึ้นเนื่องจากประชาชนอิรักได้ทำการปฏิวัติ
ปิดอำนาจการปกครองประเทศ และสถาปนาการปกครองระบบสาธารณรัฐขึ้นแทนระบบกษัตริย์
สหรัฐอเมริกาได้สั่งทหารเข้าไปในเมือง เบรุตเป็นจำนวนหนึ่งพันกว่าคน พร้อมสรรพด้วยอาวุธ
ประมาณและรถถัง โดยอ้างว่าเพื่อคุ้มครองคนอเมริกันในเลบานอน ซึ่งมีอยู่สองพันกว่าคนและ
เพื่อสนับสนุนรัฐบาลเลบานอนให้มีเสถียรภาพมั่นคง ในขณะเดียวกันอังกฤษก็สั่งทหารเข้าไปคุ้มครอง
ปลัสกักซ์ติรียูส เซนแห่งจอร์แดนด้วย

การกระทำของสหรัฐอเมริกาและอังกฤษทำให้เกิดเสียงคัดค้านจากนานาชาติอย่างรุนแรง
มีการเรียกร้องให้สหประชาชาติหาทางให้สหรัฐอเมริกาถอนทหารจากเลบานอน และอังกฤษ
ถอนทหารจากจอร์แดน¹

แต่ขณะเดียวกันนี้ ประเทศไทยก็กลับให้การสนับสนุนสหรัฐอเมริกา โดยพระเจ้า
วรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงให้สัมภาษณ์นักหนังสือพิมพ์ว่า การกระทำของ
สหรัฐอเมริกา เป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายต่อสหประชาชาติ เนื่องจากเลบานอนขอร้องให้
สหรัฐอเมริกายกทัพเข้าไป²

การกระทำของรัฐบาลจึงก่อให้เกิดความไม่พอใจแก่ "นายผี" อย่างยิ่ง โดยเฉพาะ
เมื่อรัฐบาลได้สั่งให้ทหาร 3 เหล่าทัพเตรียมพร้อมเพื่อที่จะไปปฏิบัติการร่วมกับสหประชาชาติ
ในกรณีวิกฤติการณ์ตะวันออกกลาง³ "นายผี" จึงเขียนโคลงชื่อ "เก่งนักมกม่อ" ขึ้นมาคัดค้าน
และเตือนสติรัฐบาลให้ละเว้นการกระทำที่จะนำประชาชนไปสู่ความทุกข์ยาก เพราะการดำเนิน
นโยบายตามอเมริกาหรือที่ "นายผี" เรียกว่า "กอดกันมะริกัน" เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจาก

¹ เมธ เมธา (นามแฝง) "ชีวทรรศน์" ปิยมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 8 - 9

² "นราธิปวิจารณ์สถานการณ์สหรัฐทำตามกฎบัตรยูโน" สยามนิกร 18 กรกฎาคม
2501 หน้า 1, 5

³ "3 ทัพพร้อมขึ้นได้รับสถานการณ์ เตรียมพร้อมส่งกำลังไปตะวันออกกลางแล้ว"
สยามนิกร 22 กรกฎาคม 2501 หน้า 1, 10

"นายผ" เห็นว่าอเมริกาเป็นมิตรพาลที่จะชักนำประเทศไทยไปสู่ความหายนะ

โคลง "เก่งนักมักน้อย" มีใจความว่า

เป็นใจใครห้ามไม่	ยอมหยุด
อยากจะรบสุดสุด	ไปรัง
ถาอาครว่าอาวธ	วิเศษ เล่นแอ
คุยโอ้อวดโตทั้ง	ที่แท้เหงหงอย
บทเรียนมีมากแล้ว	ไปรบ
อุตุลุดมลูตดับ	แผ่ล้ม
ศักพาประชายับ	ซิมยาก
เออออยากเงยเลยก้ม	<u>กอดกันมะริกัน</u>
สามัญส่าฝักนี้	อยู่ไหน
เด็กกว่าเด็กโดยใจ	เด็กแท้
ศัตรูข่มไป	เป็นมิตร มีฤา
<u>อกจันจรัญแล้ว</u>	<u>ร่ำร้องกุลาญ</u>
<u>คบพาลพาลว่าเพื่อน</u>	<u>จุ่งพาล</u>
มองมิตรคิดร้ายคายน	ครุ่นร้าย
<u>มีอดทนแก้ศึกบาล</u>	<u>คนบอบ</u>
ลงขอบบงบันท้าย	เพื่อนแท้ทำเอา

คนเราเขลาฉลาดด้วย	ดีจริง
<u>จอมพระรามยามสิง</u>	<u>เล่นล้อ</u>
ถือดีว่าที่อิง	ถูกเอก
เกมะเหรกตีนรำป้อ	ปะแล้วหงายหลัง ¹

จะเห็นว่า "นายผี" ใช้ความเปรียบไว้หลายข้อความ ได้แก่

ออกอัมมร่ายแล ร่ำร้องกุลาณ "ร่ำร้อง" ในที่นี้ น่าจะหมายถึง สสหรัฐอเมริกา ซึ่ง (นายผี) เห็นว่า "ไม่เชื่อ" เนื่องจากไม่ได้มุ่งจะช่วยประเทศไทยด้วยความบริสุทธิ์ใจ หากต้องการประเทศไทยเป็นด้านหน้าในการต่อต้านคอมมิวนิสต์เท่านั้น "นายผี" จึงมีความเห็นว่าประเทศไทย เหมือนกับคนอัมมร เพราะว่ามันนานงั้นก็จะหวนกลับมาชกกัดเอา

มีอตนแต่ดีกบาล ตบอบ ข้อความนี้น่าจะหมายถึง กรณีที่ประเทศไทยดำเนินนโยบาย ผูกพันกับนโยบายของสหรัฐอเมริกา จ. เป็นเหตุให้ต้องพลอยเป็นศัตรูกับศัตรูของอเมริกาไปด้วย ซึ่งเหมือนกับการทำร้ายตนเอง เพราะเป็นผู้ไม่หาศัตรูเข้ามาเอง

และ จอมพระรามยามสิง เล่นล้อ น่าจะหมายถึง สภาพประเทศไทยที่จะต้องเผชิญกับความลำบากแสนสาหัส ถ้าหากจะต้องเป็นศึกกับประเทศใดประเทศหนึ่งที่ประเทศไทย ทำตัวเป็นศัตรูด้วย ทั้งนี้เพราะ "นายผี" เชื่อว่าอย่างไรเสีย "สิง" หรือ สสหรัฐอเมริกา คงจะไม่ช่วยเหลือไทย หรือหากช่วยเหลือประเทศไทยก็ไม่อาจรอดพ้นจากความพ่ายแพ้ไปได้

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งซึ่งแสดงความคิดเห็นคัดค้านรัฐบาลที่ดำเนินนโยบายต่างประเทศ ผูกพันกับสหรัฐอเมริกา คือ บทร้อยกรองชื่อ "กลับตาลปัตร"

¹ อัศนี พลจันทร "แก่นงักมกม้อย" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตร วันจันทร์

"นายผี" โจมตีรัฐบาลว่ารัฐบาลดำเนินนโยบายต่างประเทศผิดพลาด เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่รัฐบาลไทยถือว่าเป็นมิตรประเทศและให้ความเชื่อถือต่อประดุจเทพเจ้านั้น แท้คือ "มิตรพาล" ที่คอยข่มขู่และมุ่งร้ายต่อประเทศไทยอยู่ตลอดเวลา

ศพพาลพาลผิดน้ำ	บงโค่น
<u>คบว่าเขาคือไท</u>	<u>เทพท้าว</u>
คิดควรตรึงใจ	จึงชอบ
<u>เขาขู่หลู่เราอ้าว</u>	<u>อาจเอื้อเอมกมล</u>
<u>แท้เขาคือคู่ปล้น</u>	<u>ปราบตัว</u>
รู้ไปรู้ถูกสัว	กราบกร้อ
เตือนสู่เพื่อสู่ไว้	มีนโมห์ อยู่แอ
สบลากปากเป่าป้อ	ไปซึ่งลากลึงย

นอกจาก "นายผี" จะแสดงความคิดเห็นคัดค้านการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลด้วยเหตุผลส่วนตัวแล้ว "นายผี" ยังได้ชี้ให้รัฐบาลเห็นด้วยว่าไม่เฉพาะแต่ "นายผี" ที่ไม่พอใจการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล แม้ประชาชนทั่ว ๆ ไปก็ไม่พอใจเช่นกัน

เหลียว ๆ ดูบ้างเล่า	ดูหลัง
ข่าวประสาชังชัง	ไข่น้อย
เพื่อลุ่มึงหมูสัง	สิ่งเลห์
พูดเล่นปนไปรยถ้อย	ถอดแล้วเหลือถม

เนื้อความในโคลงบทนี้ จึงเป็นการเตือนให้รัฐบาลพึงเสียงของประชาชนหรือให้สนใจต่อประชาชนนั่นเอง

"นายผี" มีความเห็นว่าการที่รัฐบาลซื้อข้อดีของการเป็นมิตรกับสหรัฐอเมริกาเป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อถือเพราะการเป็นมิตรกับอเมริกาทำให้ประเทศไทยต้องพลอยเป็นศัตรูกับประเทศที่สหรัฐอเมริกาเห็นว่า เป็นศัตรูไปด้วยทั้งหมด ดังจะเห็นได้จากสำนวนที่ "นายผี" ใช้ว่า "อมพระมาพูด" และ มี "นะ" ๕ ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะ ก็ ลักษณะที่จะช่วยให้คนเชื่อถือได้

อมพระมาพูดเพื่อใด	โตด
นะพระคุณใครมี	ไม่รู้
เพื่อนบ้านร้านราช	วิวาท
ผิดเพื่อมิตรพาลผู้	เพ่งร้ายเราเอง

ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงโจมตีการดำเนินนโยบายของรัฐบาลว่าเป็นการดำเนินนโยบายแบบกลับตาลปัตร คือ เห็นร้ายเป็นดี เห็นดีเป็นร้าย นโยบายเห็นร้ายเป็นดีก็คือ การดำเนินนโยบายต่างประเทศผูกพันกับสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องกลายเป็นศัตรูกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาวและกัมพูชา เนื่องจากสหรัฐอเมริกาไม่พอใจที่รัฐบาลกัมพูชารับรองประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน และประเทศลาวปกครองด้วยรัฐบาลฝ่ายซ้าย¹ ส่วนนโยบายเห็นดีเป็นร้ายก็คือการดำเนินนโยบายอิสระเป็นไทแก่ตนเองซึ่งรัฐบาลไทยมิได้ให้ความสนใจ

นักเลงเห็นร้ายว่า	ดีเหลือ
เห็นที่ดีเหลือ	จักร้าย
กลับตาลปัตรเหลือ	หินไหล
แจกเช่นซีโอดบาย	บัตรล้อบาลี ²

¹ ภูหลวง ลายประดิษฐ์ "ที่ผีและที่นั่น" โดย อีสร์ชน (นามแฝง) ปิตุภูมิวันจันทร์ 2501 หน้า 8 - 9

² อัศนี พลจันทร "กลับตาลปัตร" โดย นายผี (นามแฝง) ปิตุภูมิวันจันทร์ หน้า 52

บทร้อยกรองที่ตีพิมพ์พร้อมกับบทร้อยกรองชื่อ "กลับตาลปัตร" คือ บทร้อยกรองชื่อ "เจ้าข้าโปรดก่อน โปรดก่อนเจ้าข้า" ซึ่งเขียนเยาะเย้ย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช กรณีที่ถูกจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ สั่งให้ตัดเงินเดือนครึ่งปีเพราะประพฤติไม่เหมาะสมเนื่องจากหนังสือพิมพ์สยามรัฐซึ่ง ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้อำนวยการ บรรณาธิการ และผู้พิมพ์โฆษณาได้ลงข่าวว่า สมัชชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคชาติสังคมระบุว่า จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แจกเงินช่วยเหลือคนสำคัญ ๆ ในระหว่างเดินทางไปเยี่ยมหน่วยทหารและกล่าวว่า เงินจำนวน 90 ล้านบาท ที่นำมาแจกนี้เป็นเงินซึ่งได้มาจากโควตาข้าวในสมัยที่ พล.ท.จิตติ นาวีเสถียร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรกรรม¹

บทกลอนชื่อ "เจ้าข้าโปรดก่อน โปรดก่อนเจ้าข้า !" มีความว่า

ผมไม่เฝ้าคึกฤทธิ์อังกฤษจำ
จะเสียท่าคุณสฤษดิ์จนฤทธิ์หาย
หน่อกล้วยชัตติยาน่าเสียดาย
มาลั่นลายสับแล้วหรือแก้วตา
เคยคลุมข่มคนตนเป็นปราชญ์
เล่นล่ามารถมือดีมีศิษยา
เขาสั่นหัวทั่วไปไวปัญญา
ทำไมมาหมกมลิ้มทั้งเย็น
น้องเสียดกริ่มนุญยสุดวิเศษ
ผู้แหลมเลศรุ่งหล้ามหาหิน
หกคะเมนหัวคะมำต้องกล้ากลืน
ของดีนั้น ๆ ต่ำหงายร้องไห้แฉ

¹ "สฤษดิ์สั่งให้ตัดเงินเดือนคึกฤทธิ์ครึ่งปีเพราะ" สยามนิกร 9 สิงหาคม 2501

เมื่อ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ถูกจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ สั่งฟ้องเช่นนั้น ในวันรุ่งขึ้น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชก็ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ว่า ข้าพเจ้าตกใจถึงจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐนั้น เป็นข่าวที่ผู้สื่อข่าวสยามรัฐได้มาจากการให้สัมภาษณ์ของ ผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคชาติสังคมผู้หนึ่งที่ลาผู้แทนราษฎร หนังสือพิมพ์สยามรัฐจึงได้เสนอข่าว ไปตามนั้นฉันใดก็มีเหตุผลจะหมิ่นประมาทจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้อย่างใด พร้อมกันนั้น ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชก็กล่าวว่า ขอยอมรับผิดชอบไม่ได้ตรวด จะให้ปฏิบัติเป็นไปในทางอง แก่ข้าพเจ้าอย่างไรก็ยินดี และเสนอขอให้ติดต่อจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ให้ทราบด้วย¹

จากคำให้สัมภาษณ์นี้ "นายผี" จึงนำไปเขียนในทำนองเยาะเย้ย สียดสี โดยกล่าวว่า

โอ้เจ้าข้า โปรดก่อนผมวอนขอ

ยอมแล้วหนอยอมอย่างไม่งางขา

ยอมแล้วแลขอแต่ได้เบ็ดเตล

ยอมทุกทำสุดแท้แต่พระคุณ²

บทร้อยกรองของ "นายผี" อีกบทหนึ่งที่ปรากฏในหนังสือปียมิตรวันจันทร์ คือ บทร้อยกรอง ชื่อ "ถึงอย่างไร ๆ ก็ผี" บทร้อยกรองบทนี้เขียนขึ้นเพื่อวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลของพลเอกถนอม กิตติขจรว่ามีลักษณะไม่ต่างไปจากรัฐบาลยุคก่อน ๆ แต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากคำที่ "นายผี" ใช้เรียกรัฐบาลยุคต่าง ๆ ว่า ฝักร้าย เปตร้าย และ ปีศาจ ดังข้อความในโคลงว่า

¹ "คดีคึกฤทธิ์มีทางตกลงได้" สยามนิกร 10 สิงหาคม 2501 หน้า 1, 9

² อังคาร พลจันทร์ "เจ้าข้าโปรดก่อน โปรดก่อนเจ้าข้า !" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 53

<u>ผีร้ายล้ารากล้วน</u>	<u>มาลัย</u>
หอมรีนขึ้นชูใจ	จัดจ้าน
อินปากปล่อยสิดไป	เป็นจิ้ง
<u>ผีเจียดเขียดขาวบ้าน</u>	<u>บัดเคี้ยวक्रमคอ</u>
<u>เปรตร้ายล้ารากล้วน</u>	<u>มาลี</u>
หอมรีนขึ้นชูย	วิตวั
อินเปรตปล่อยเจตย	รล่อง เลยแล
<u>เปรตโหดโหดกว่าอ้า</u>	<u>ปากอ้าอึ้งพุง</u>
<u>ปีศาจล้ารากล้วน</u>	<u>มาลา</u>
หอมรีนขึ้นชูณา	นระน้อย
ปีศาจจักเจรจา	โตจับ สดแอ
<u>บัดบั้งรังรังบ้อม</u>	<u>บุบแล้วหวานเหลือ</u>
ผีร้ายเริงแทนลื้อ	ราชัน
เปรตกั๊กผีผางผืน	ผกกั้ง
ปีศาจปราดมาปรัน	เปรตเพสียง ผลูงยา
ผองพรกโกรพลตั้ง	ถัดบแมนดวงมาลย
ปากหวานหวานล่อมล่อ	อารมณ
แท้งราตุกาจกากล่อม	คักตัท
คำหวานไปนานนม	ซูขึ้น
โขงย่วงผีผีแล	เหล้าร้ายเลวเลมอ ¹

¹ อักขร พลจันทร "ถึงอย่างไร ๆ ก็ผี" โดย นายผี (นามแฝง) ปิยมิตรวันจันทร์

เมื่อพิจารณาโคลงข้างต้น จะเห็นว่า "นายผี" ใช้วิธีสร้างความขัดแย้งในแต่ละบท กล่าวคือ ในบาทแรกของโคลงแต่ละบทจะกล่าวถึงถ้อยคำอันไพเราะของปวงปีศาจ ดังข้อความว่า พี่ร้ายล้ำรากลั่น มาลัย เปรตร้ายล้ำรากลั่น มาลี และ ปีศาจล้ำรากลั่น มาลา ซึ่งอาจตีความได้ว่า "นายผี" น่าจะหมายถึงนโยบายอันงดงามของรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศ แต่ครั้นนาน ๆ ไปความตั้งใจและพฤติกรรมของรัฐบาลก็เปลี่ยนไป คือ แทนที่จะทำนุบำรุงสุขให้ราษฎรก็กลับสร้างความเดือดร้อนให้แก่ราษฎรเหมือน ๆ กันไปหมด ดังนั้น ในบาทที่สองของโคลงแต่ละบท "นายผี" จึงใช้ข้อความว่า ผีเจ็ดเช็ดชาวบ้าน บัดเคี้ยวกริมคอ เปรตโลดโคตรคว้าวัว ปากอ้าอึ้งพุง และ บัดปิ้งรังรังบ่อม บวบแล้วหวานเหลือ

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "โอ้วว่าอนิจจาความรัก..." ซึ่งเขียนขึ้นในกรณีที่คนงานโรงงานยาสูบบ้านใหม่หลายร้อยคน ได้ก่อการลัทธิขึ้นด้วยการผลัดกันหยุดงานประท้วงโรงงานยาสูบ เกี่ยวกับกรณีการบรรจุคนงานอย่างไม่เป็นธรรมกล่าวคือ คนงานที่ได้รับการฝึกหัดมาแล้วเป็นอย่างดีไม่ได้รับการบรรจุ แต่ไปบรรจุคนที่ไม่ได้รับการฝึกงานมาแทน การหยุดงานในครั้งนี้ ทางโรงงานถือว่าเป็นการเอาเปรียบโรงงาน ฉะนั้น พล.ต. เล็ก ล่งวนฆ่าตีสรรโลภ ผู้อำนวยการโรงงานยาสูบ จึงเรียกทหารและครอบครัวทหารมาทำงานล่วงเวลาแทนคนงานที่ผลัดกันหยุดงานเป็นผลัดไป ซึ่งทำให้เกิดการตีฉันทินทาและทำให้ทหารกลายเป็น "ซีปาก" ของคนทั่วไป¹

"นายผี" ไม่เห็นด้วยกับวิธีที่ทหารเข้าไปทำงานแทนกรรมกร ด้วยเห็นว่าเป็นการข่มเหงคนงาน "นายผี" จึงเขียนบทร้อยกรองชื่อ "โอ้วว่าอนิจจาความรัก..." ขึ้นเพื่อคัดค้านการกระทำของทหาร และเรียกร้องให้ทหาร เลิกทำตัวเป็นเครื่องมือของนายทุน กลับมายืนอยู่ข้างประชาชนผู้ยากไร้ เพราะทหารต่างก็เป็นลูกหลานของผู้ยากไร้ทั้งสิ้น

¹ เมธ เมธา (นามแฝง) "จากชีวิตรศัน" ปียมิตรวันจันทร์ 29 มิถุนายน

บทร้อยกรองชื่อ "โอ้วว่าอนิจจาความรัก..." มีใจความว่า

"โอ้วว่าอนิจจาความรัก....

รินจากชั่วหัวใจ
 รอนรอนความรักสักร่าง
 ลารพันนัยน์กรรมกร
 เรารักทหารหาญรัก
 ด้วยทหารลูกหลานผู้ใด
 คนจนตอกไปเป็นทหาร
 เกสียดการเป็นทหารไม่เบา
 ไม่ก็เป็นนายทุนหนุนทหาร
 อันลูกกรรมกรฆ่าวนา
 พ่อแม่กินเกลือ เลือข้าว
ลูกหลานเป็นทหารฆ่าชน
กรรมกรนี้หรือมีมือเปล่า
ถูกแย่งงานจิมรุตตะลุมบอน
 เจ้าไม่รักพ่อแม่และพี่น้อง
 เกิดเป็นคนยากจนไม่ยากจำ
 โอ้วว่าอนิจจาความรัก
 ถึงกระไร เงินนี้เป็นที่อิง
 ห้างหน้าไฟพิทักษ์รักฆ่าชน
 พี่รู้สักรักแล้วในหัวใจ

พึงประสักษ์ตั้งหน้าหนองไหล
 ไยไม่เหยะเหยะเพะพอน
 วางวางหวาดคิดจิตหลอน
 แต่นี้จะนอนใจใคร
 ยากสักเห็ดขวิดไขว่
 แม้นมิใช่ลูกหลานพวกเรา
 ลูกหลานคนมีเขา
 เลยเอาเงินอุดหลดมา
 ร้านร้านราคกันตักหา
 กลับไปเป็นข้าพวงนายพล
 หิวหาวมิได้พักสักหน
กลับเป็นคนมาขายกรรมกร
ทั้งหม้อข้าวถูกทุบให้บุบหย่อน
ใครสั่งสอนส่ายใจให้มาทำ
 เป็นพวกพ้องคนมีดี่ลิซ่า
 เขยื้อนพียงคำของคนที่จนจริง
 พึงประสักษ์ลิ้นลูกไปทุกสิ่ง
 สามารถทั้งศีลธรรมไม่รู้ไร
 เพราะรักตนยิ่งนักไม่รักไม่ได้
 ก็ที่ไปพิทักษ์รักษานายทุน

โอ้วว่าอนิจจาความรัก

พอประสัณห์พิวเอาหัวหมุน

โอ้ทหารของข้าได้การณ

อย่ามาวุ่นข่มเหงกันเองเลย¹

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งของ "นายผี" คือ บทร้อยกรองชื่อ "ไหน, มือที่ล้ามอยู่ที่ไหน ?" บทร้อยกรองบทนี้เขียนขึ้นในกรณีที่ พลโทประภาส จารุเสถียรรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้สัมภาษณ์นักหนังสือพิมพ์ว่าในระหว่างการเจรจาเรื่องปัญหาเขตแดนระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชา ได้มี "มือที่ล้าม" ลอดเข้ามายุ่งเกี่ยวหลายทาง อันเป็นเรื่อง ที่คณะผู้ดำเนินการเจรจาดังจะต้องระมัดระวัง²

คำให้สัมภาษณ์ของพลโทประภาส จารุเสถียรคงจะทำให้ "นายผี" หมั่นไถ่อยู่ไม่น้อย ฉะนั้น "นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "ไหน, มือที่ล้ามอยู่ที่ไหน ?" ขึ้นเสียดสีแถมยั่วล้อ พลโทประภาส จารุเสถียร โดยอธิบายรูปร่างลักษณะของ "มือที่ล้าม" ไว้ว่า

หมวดกระดูกไปเหมือนโครหนอ

น่าหัวรูปปลั๊กทองงามหนักหนา

ไม่สูงต่ำตาขาวกราวคุณตา

เรื่องสุราไม่ถึงลิ้มก็ริมเมา

มือที่ล้ามงามลุ่มหวิมมล้วย

ถึงพวยย้วยก็ยังดีไม่ชี้เหงา

ชอบอาบน้ำนอกบ้านเป็นงานเบา

เขาคือเขาหาใครไปโยมิ

ขอโยโยให้ร้องตีมือรับ

ค้อมค้ำบับบอดมมนุษย์พิรุณศรี

¹ อัศนี พลสจันทร์ "โอ้วว่าอนิจจาความรัก..." โดย นายผี (นามแฝง)

ขยมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 17

² กุหลาบ สายประดิษฐ์ "ที่นี้และที่นั่น" โดย ฮัสสรชน (นามแฝง)

ขยมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 5, 54

พ่อทองม้วนนั้นหรือเป็นมือดี

แท้มือที่หนึ่งแท้มือแต่ไร¹

จะเห็นว่ารูปร่างลักษณะที่ "นายผี" บรรยายไว้มีลักษณะละม้ายแก่พลโทประภาส จารุเสถียรมาก กล่าวคือ อ้วน ไร้หนวด และที่ชวนให้สันนิษฐานว่า "นายผี" น่าจะมี เจตนาให้ "มือที่สาม" หมายถึง พลโทประภาส จารุเสถียร ก็คือ ในระหว่างที่มีการเจรจา ปัญหาเขตแดนกันนั้น พลโทประภาส จารุเสถียร ได้ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์เป็น เป็น แสดงความ พอใจที่จะ เห็นนักศึกษาประชาชนเดินขบวนเรียกเขาพระวิหารคืนจากเขมรด้วย แต่ครั้งนักศึกษา ประชาชนจะเดินขบวนกันจริง ๆ พลโทประภาส จารุเสถียรก็ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ในทาง ตรงข้ามว่าไม่ต้องการให้นักศึกษาประชาชนเดินขบวน เนื่องจากมีผู้เข้าใจว่าตนเป็นผู้ยุยง ในเรื่องนี้²

บทร้อยกรองบทต่อมาของ "นายผี" คือ "ความรู้ฤๅความร้าย" บทร้อยกรองบทนี้ เขียนขึ้นในกรณีที่ พระดุลยภาคผู้มั่งคั่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้สั่ง เก็บหนังสือ "ดุลยพาหะ" ของนายธำนิภรณ์ กรัวยัยโยธ หนังสือนี้นี้เป็นหนังสือทางวิชาการที่วิจารณ์ พ.ร.บ. ว่าด้วยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์โดยตรงไปตรงมา

การสั่งเก็บหนังสือ "ดุลยพาหะ" ในครั้งนี้ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ในทำนองว่า การกระทำของพระดุลยภาคผู้มั่งคั่ง มิใช่เพียงแต่เป็นการช่วยผลักดันและสนับสนุนให้รัฐบาลไทย เดินตามหลังสหรัฐอเมริกาอย่างหวั่นหวาดอย่างเดียวเท่านั้น ยัง เป็นการปิดหูปิดตาผู้อื่นมิให้มองเห็น ความจริงอีกด้วย และข้อสำคัญที่สุดคือพระดุลยภาคผู้มั่งคั่งได้ทำลายสถาบันประชาธิปไตย อย่างน่าละลายที่สุด³

¹ อัศนี พลจันทร "โหม, มือที่สามอยู่ไหน ?" โดย นายผี (นามแฝง)

ปียมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 18

² "การเจรจาเขมร ปิดฉากแล้ว ! มือที่ 3 แหก - ห้ามเดินขบวนด่วน" สยามนิกร

3 กันยายน 2501 หน้า 1

³ เมธ เมธา (นามแฝง) "จากชีวิตรันทด" ปียมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 13, 53

"นายผี" ในฐานะนักกฎหมายย่อมจะไม่เห็นด้วยกับการกระทำครั้งนี้ จึงเขียนต่อต้าน
ด้วยถ้อยคำอันรุนแรง โดยเปรียบเทียบการกระทำของ พระดุลยภาคผู้ว่าราชการ
กระทรวงยุติธรรมว่าเป็น "โรคห่า" ที่ลงมากินหรือลงมาทำลายความรู้จนหมดสิ้น ดังปรากฏ
ข้อความในโคลงชื่อ "ความรู้ฤาความร้าย" ว่า

ผมนายผีคิดไปใจเหี่ยวหู่
ยิ่งดู ๆ เดือนตะวันจะพลันหาย
ปราชณีย์ยามงามเกิดเป็นเล่ห์ข้าย
ต้องอับอายความงั้นบ้าวิชา
จะคิดการใด ๆ ไม่ได้หมด
เป็นลูกจตมยหมดให้หัดบ้า
โอ้ความรู้ไซ้ไซ้ไม่ยืนมา
เพราะโรคห่ากินเหี้ยนให้ไถ่ยนตาย
เรียนวิชามาดีมีความรู้
บังเกิดสุขมีดีใจหาย
พอพลพลตบท้องร้องว่านวาย
อันตราบต้องกำหราบปราบวิชา
เรียนความรู้ดีเด่นเป็นบัณฑิต
จากอังกฤษเฟื่องเปรื่องหมักหนา
มาเมืองไทยไขความตามตำรา
กลับถูกบาเรียนบอหล่อเอาล้ม
เหมือนควายโจ่งกเงินเดินถนน
อยากจะย่นมอเตอรรให้ล่าล้ม

อันความดีมีวิชาไม่น่าชม

ความโลภมมการ เมืองสีเฟื่องฟู¹

ปราสาทสยามงามเลิศเป็นเลิศชาย และ บัณฑิตจากอังกฤษไปเฟื่องเปื่องหนักหนา
ในโคลงบทนี้ หมายถึง ผู้เขียนหนังสือ "สุลยพาหะ" คือ นายธำนิมิตร ภัยวิเชียร ล้วน
บาเรียนบอ นั้นหมายถึง พระตุลยภาณุวรมันที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

อันความคิดริทยาไม่น่าชม

ความโลภมมการ เมืองสีเฟื่องฟู

ข้อความนี้แล่งทักณะของ "นายผี" ที่ว่าในช่วงเวลานั้นวิชาความรู้ไม่ได้รับการ
ยกย่อง แต่ความลัทธิการทางการเมืองกลับพอกพูนงอกงามขึ้น

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "ฝนมฤตยู" บทร้อยกรองบทนี้เข้าใจว่า
"นายผี" แต่งขึ้นด้วยเจตนาที่จะต่อต้านการสร้างอาวุธปรมาณูของสหรัฐอเมริกา เนื้อความ
ตอนหนึ่งของ บทร้อยกรองชื่อ "ฝนมฤตยู" มีว่า

โอโรคอะไรกัน

ตายทุกวันหนักหนา

เรียกว่าห่าฟ้าฝน

ป่นมาในอากาศ

ถ้าว่าเป็นแสงธาตุ

ระเบิดหัวตืออเมริกา

ฝนระเบิดนิวเคลียร์

เหมือนไฟเสียลามโลก

อ้ายรังสีโครโครก

โซกน้ำฝนป่นมา

ตกสู่ลูกเล็ก

เด็กแดงทั้งหลาย

โอ้สุดแสนเสียตาย

ต้องมาตายเหมือนหมา

¹ อัศนี พลจันทร "ความรู้กับความร้าย" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวิจิตร

โธว่า ไทยหนอไทย

ต้องจำใจมรณา . . .

ฝนลงแล้วโหว

ฝนลงแล้วว

ตายแต่พวกเรา

พวกเขามะริกา¹

จากถ้อยคำที่ใช้ในบทร้อยกรอง ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ขณะนั้นสหรัฐอเมริกาอาจละ
กำลังทดลองระเบิดปรมาณูอยู่ในเขตรัศมีที่รังสีจะส่งผลกระทบมาถึงประเทศไทยได้ ฉะนั้น
"นายผี" จึงได้ใช้คำว่า "อ้ายรังสีไล่โครก โยกันน้ำฝนปมมา" และ "ตายแต่พวกเรา พวกเขามะ
ริกา" โดยเฉพาะข้อความหลังนี้ แสดงให้เห็นว่า ตามทัศนะของ "นายผี" นั้นสหรัฐอเมริกา
มุ่งจะรักษาชีวิตพลเมืองของตน โดยไม่สนใจว่าพลเมืองในล้านอื่นของโลกจะได้รับภัยพิบัติ
จากการกระทำของตนอย่างไร

บทร้อยกรองที่เขียนขึ้นในระยะใกล้เคียงกันอีกบทหนึ่ง คือ บทร้อยกรองชื่อ "เขาแน่"
ซึ่งเขียนขึ้นในกรณีที่มีข่าวจากรัฐบาลว่าจะมีการจับกุมนักการเมืองและนักหนังสือพิมพ์ แต่ต่อมา
อธิบดีกรมตำรวจ และรัฐมนตรีว่าการมหาดไทยก็ปฏิเสธข่าวการจับกุมโดยกล่าวว่าเวลานี้
บ้านเมืองอยู่ในภาวะปกติ รัฐบาลไม่รับนโยบายที่จะจับกุมทั้งนักการเมืองและนักหนังสือพิมพ์
อธิบดีตำรวจยืนยันว่าจะไม่หันไปใช้ระบบก่อกวนแก่งจับกุม และปฏิเสธว่าไม่เคยสั่งจับใครเลย
อธิบดีกรมตำรวจกล่าวว่าทำนสนใจในการปราบปรามโจรผู้ร้าย อันธพาล ยิ่งกว่าเรื่องการจับกุม
กบฏที่เป็นข่าวคอมลอย²

"นายผี" เองก็เห็นว่าข่าวนี้เป็นข่าวไร้สาระ จึงนำมาเขียนในลักษณะขำล้อ
โดยเปลี่ยนสำนวนโคลง "เสียงภาเสียงเล่าอ้าง" ในเรื่องลิลิตพระลอว่า

¹ อัศนี พลจันทร "ฝนฤดูบุญ" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์ 2501

² กุหลาบ สายประดิษฐ์ "ที่นี่และที่นั่น" โดย ชีส์สรณ (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์

อินข่าวคนยุไ้	สับขมับ
ว่าจะสับขมบสับ	กลุ่มล้อง
ตำรวจขยวตยั้งขยับ	มืออยู่
ใครอยู่ตำรวจข้อง	ขัดไว้วางมือ
เสียงภาเสียงเล่าอ้าง	อันใด เด็กเวย
เสียงว่าใครใช้ใคร	ขบถว่า
แน่เชื่อนี้หสับไหล	สิ่งสิ้น ภาณี
เขื่องเร่งคิดเองอ้า	อย่าได้ถามเฝือ ¹

ต่อจากนั้นก็โยงเข้าสู่ความคิดในการ โจมตีรัฐบาลในกรณีคำวินิจฉัยนโยบาย "เดินตามหลัง"
อเมริกาอีก โดยกล่าวว่า

เล่นเปื้อลสับข่าบัว	แกมมอ
อินแต่ยอศัตรุยอ	ไปยัง
มิตรแท้แต่ด่าทอ	แกมขู่
แด่ผู้ดับธูตั้ง	ดุดหื้อหุตตา
<u>จ้าวจ้าวมีวากไว</u>	<u>หวาดไหว</u>
ไหวแทบพลุระไทย	ท้าวท้าว
ดอลลารเดชฤทธิไหล	รื้อเหือ
<u>เปือกสับจับดินจ้าว</u>	<u>จับไว้หว่างเคียร</u> ²

¹ อัศนี พลจันทร "เขาแน่" โดย นามผี (นามแฝง) ปียฉัตรวันจันทร์
2501 หน้า 8

² อ.

คำว่า "ศัตรู" ในที่นี้เข้าใจว่าหมายถึง สหรัฐอเมริกา ซึ่งนักหนังสือพิมพ์

ในสมัยนั้นถือเป็นศัตรูตัวฉกาจของประเทศ

ส่วนคำว่า "มิตรแท้" น่าจะหมายถึง ประเทศเพื่อนบ้านข้างเคียง คือ ประเทศลาว ซึ่งกำลังเป็นเป้าการโจมตีของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดขณะนั้น กล่าวคือ ในการเข้าพบและเจรจากับรัฐมนตรีช่วยว่าการต่างประเทศฝ่ายเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ยืนยันว่า "ประเทศไทยอาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตอบโต้ต่อการคุกคามเพื่อล้มล้างรัฐบาลของคอมมิวนิสต์ที่จะมาจากประเทศลาว ซึ่งฝ่ายที่นิยมคอมมิวนิสต์ในประเทศนั้น ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเมื่อเร็ว ๆ นี้มากมายและในการให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้บอกกับนักข่าวของหนังสือพิมพ์อเมริกันว่า "ทางภาคอีสานของไทยขึ้นอยู่กับแนวพรมแดนลาว กำลังเผชิญกับอันตรายอันใหญ่ยิ่ง ต่อการแทรกซึมของฝ่ายคอมมิวนิสต์ หลังจากที่ยาวนี้แพร่ออก สถานเอกอัครราชทูตลาว โดยท้าวภูงศ หน่อสวรรค์ ก็ได้ชี้แจงแก่หนังสือพิมพ์ไทยว่า ข้อกล่าวหาดังกล่าวนั้น เป็นข้อกล่าวหาที่ผิดและใส่ร้ายประเทศลาว การที่เจ้าสุภานุวงศ์หัวหน้าพรรคแนวลาวยุติธรรมมีชัยชนะในการเลือกตั้ง เพราะเป็นภัยต่อผู้เพื่อเอกราช มิใช่เป็นคอมมิวนิสต์ แต่อย่างใด ชัยชนะของเจ้าสุภานุวงศ์เป็นชัยชนะของนโยบายอิสระ เป็นกลาง¹

"นายผี" เองก็คงจะมีความคิดว่า ลาวไม่ใช่ศัตรูที่เป็นภัยร้ายดังคำกล่าวหาของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ "นายผี" จึงเขียนโคลงบทนี้ขึ้นเพื่อสยบตี จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จะเห็นผู้ที่ทำกริยา วิว้วมีวากไว้ว หวาดไหว และ เปือกสับสับต้นจ้าว จบไว้วางเคียร จึงย่อมจะหมายถึง จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยปริยาย เนื่องจาก จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยกย่องและเกื้อหนุนสถาบันพระมหากษัตริย์มาก

¹ ภูหลวง ล่าบประดิษฐ์ "ที่นี่และที่นั่น" โดย อิสสรชน (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์

เท่าที่ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองของ "นายผี" มาทั้งสิ้นนี้ พบว่า
 ความคิดหลักของ "นายผี" คือการต่อต้านเผด็จการ คัดค้านการใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง
 ของรัฐบาล คัดค้านนโยบายที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์และอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่
 ประเทศชาติ เช่น คัดค้านรัฐบาลกรณีที่จะยินยอมให้ทหารต่างชาติ คือ อังกฤษและอเมริกา
 เข้ามาดำเนินการปราบปรามคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย เนื่องจาก "นายผี" เห็นว่าเป็นการ
 ยักยอกเข้าบ้าน หรือคัดค้านกรณีที่รัฐบาลไทยดำเนินนโยบายต่างประเทศผูกพันกับนโยบายของ
 สหรัฐอเมริกา เป็นต้น นอกจากนี้ "นายผี" เห็นว่าประเพณีไม่เหมาะสมและได้แสดงแนวความคิด
 ทางสังคมอย่าง เด่นชัดด้วย

แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจของ "นายผี" เพิ่งจะปรากฏชัดในปลายปี พ.ศ.
 2493 แนวความคิดส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปในด้านปัญหาความสัมพันธ์ทางการผลิต และปัญหา
 ความยากจนของประชาชน

ในด้านความสัมพันธ์ทางการผลิต "นายผี" ได้เสนอปัญหา เกี่ยวกับระบบกรรมสิทธิ์
 ในการครอบครองที่ดิน อันเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ กล่าวคือ ในบทร้อยกรองชื่อ "ไปทุ่ง"
 "นายผี" ได้เสนอปัญหาที่ว่าที่ดินในประเทศส่วนมากได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของคนกลุ่มน้อย คือ
 พวกเศรษฐี หรือ พวกชนชั้นเจ้าที่ดินและนายทุน ซึ่งมีได้ลงแรงกระทำการผลิตแต่ก็สามารถ
 มีกินมีใช้อย่างสบาย ทั้งยังสามารถสะสมความมั่งคั่งได้ด้วย ส่วนชาวนาซึ่งเป็นผู้ทำการผลิต
 ต้องตกอยู่ในฐานะไร้มลัทธิ ไร้อำนาจการผลิต และยังถูกผู้เป็นเจ้าของที่ดินเก็บเกี่ยวผลประโยชน์
 ที่ได้จากการผลิตไปด้วย ความสัมพันธ์ของคนทั้ง 2 พวก จึงตั้งอยู่บนความไม่เท่าเทียมกัน

บทร้อยกรองชื่อ "ไปทุ่ง" มีใจความว่า

นิราศร้างห่างไกลจากเคหะ	ต้องพราภผลละมิตรพลัดตบัตเป
เพราะความฉนัชนัดเที่ยวยัดเข	ให้เห็นเหงาหงกรงลงทุ่งนา
ทุ่งรังลิดคิดไปไยลงบ	ถึง เลิศลบเห็นโล่ความโอ้อ่า
ความอุดมพรหมพรหาวทั้งข้าวปลา	แต่ทว่าทุ่งนั้นมันของใคร
กลีกรกัมหน้าหาปลาผัก	ได้ปลุกปลักข้าวปลา เครื่องอาศัย
ท่านเศรษฐีท่องเที่ยวเก็บเก็บไป	ไว้ครัวไวไฟวันพางครวญครางแทน
ความอุดมลุ่มบรูณัย่งพูนเพิ่ม	ยังไปเติมตามยั้งบุง เหลือเล่น
ท่านเศรษฐีตีพวงอยู่กรุงแมน	ความยากแค้นคือโศกไม่นำพา
แผ่นดินไทยไทไทยจึงไคอยู่	ไทยไทหนุ่มน้อยมีที่รักหนา
แต่ไทยทาสหัวสยามส่นหลามมา	ดินเท่าฝ่ามือนี้มีหรือไร
เอาแรงกายปัดกวาดไถคราดเก็บ	จนเสียนเรี่ยวแรงหมดสิ้นสดได้
สู่ส่าบาคตราคราจร้าจิ้งงาไป	ดินที่ใส่ศพฝังยังไม่มี
เมื่อไรหนอรอมานักหนาแล้ว	ไม่มีแว้ววาลานาชาวนาหนี
<u>ยุคชาวนาพาขึ้นเรือนฤดี</u>	<u>บ่อมอยู่ที่มือทำนั้นค่าเดียว</u> ! ¹

คำ ไทยไท ในที่นี้หมายถึง พวกเศรษฐี เจ้าที่ดิน ซึ่งถืออยู่เป็นจำนวนน้อย ส่วนคำว่า ไทยทาส นั้น หมายถึง พวกกสิกร ที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ตกอยู่ในสภาพทาสกสิกร ตรงนี้ "นายผี" ใช้ข้อความ "ดินเท่าฝ่ามือ ไม่มีถาไร" แทนคำว่าที่ว่า "ไม่มีที่แม้เท่ากระเบะมือ" "นายผี" มีความเห็นว่าระบบกรรมสิทธิ์ในการครอบครองที่ดินในลักษณะนี้เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากทำให้กสิกรต้องตกอยู่ในสภาพยากจนตลอดชีวิต ฉะนั้น "นายผี" จึงปลุกเร้าชาวนาให้ต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ว่า ยุคชาวนาพาขึ้นเรือนฤดี บ่อมอยู่ที่มือทำนั้น ค่าเดียว !

¹ อัศนี พลจันทร "ไปทุ่ง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 200 : 25 มีนาคม 2494

คำว่า มือทำ ในที่นี้น่าจะหมายถึง การร่วมมือกันกระทำการเปลี่ยนแปลงสังคม
 นั้นเอง

บทร้อยกรองบทที่เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการผลิตนี้ นอกจาก
 บทร้อยกรองชื่อ "ไปทุ่ง ?" แล้ว ยังมีบทร้อยกรองชื่อ "สันติภาพก่อนเพื่อน !" "นกเขาขัน"
 "เล่นหน้า" และ "ทารุณกรรมกลางที่ราบสูง" อีก 4 บทด้วยกัน

บทร้อยกรองชื่อ "สันติภาพก่อนเพื่อน !" เป็นบทร้อยกรองที่แสดงแนวความคิด
 เกี่ยวกับระบบกรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิต และระบบการแบ่งสรรผลผลิตที่ไม่เป็นธรรมอย่างชัดเจน
 ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ "ตา กับหลาน" ตอบโต้กันว่า

ตาจำ... .. ชี้น้ำปล้ำใจไม่น้อยหนอ

นาของเราแลไปก็ไกลพอ

ตะวันทอแสงส่องต่องรวงทอง

เคียวของเราตาหลานแทนผาลไถ

จะกวัดไกวเคียวยาวของเราสอง

เก็บไว้กินกันสมอารมณ์ปอง

ความลู่ของเราคงยืนยงไป

หลานเอ๋ย... .. เรื่องนี้เคยตาคิดผิดโฉน

นาของเขาเราทำด้วยจำใจ

ยำนั้นใช้ยั่วเราของเขาล้วน

เหลือจอร่ามงามนาเวลานี้

ใช่ใช่ชีวิตวันหน้าผันผวน

เกยระกำสาบามากมวล

คงทบทวนความทุกข์ลู่ไม่มี¹

¹ อัคนี พลจันทร์ "สันติภาพก่อนเพื่อน !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ข้อความที่ ตา บอกหลานว่า นายของเขาเราทำด้วยจำใจ แสดงให้เห็นความชื่นชมของภริยาที่ไม่มีปัจจัยในการผลิตเป็นของตัวเอง และที่ยิ่งกว่านั้นคือ "นายผี" ได้ใช้ข้อความ ข้าวนั้นใช้ข้าวเราของเขาล้วน เน้นความเปรียบ เปรียบจริง เพื่อเน้นให้เห็นความเสียเปรียบของผู้ผลิตในเรื่อง การแบ่งสรรผลผลิตว่าเป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม กล่าวคือ เจ้าของที่ดินเป็นผู้กำหนดการแบ่งสรรผลผลิตตามความพอใจของตนโดยเรียกเก็บเป็นจำนวนมาก คงเหลือเป็นของชาวนาผู้ลงแรงเพียงเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตของตนและครอบครัวให้อุ่รอดไปเพื่อสร้างผลผลิตให้เจ้าของที่ดินต่อ ๆ ไปเท่านั้นเอง

ความคิดเกี่ยวกับ "นายของเขาเราทำด้วยจำใจ" นี้ ปรากฏอีกครั้งหนึ่งในบทร้อยกรองชื่อ "ไอ้หนอ, ชีวิตเฮา" ซึ่งแต่งขึ้นในปี พ.ศ. 2501 โดยนายผีกล่าวประยัดว่า ชาวนายากจนกระทั่งไม่มีอะไรจะกินนอกจากบุปลาในนาที่ต้องกินตั้งแต่เกิดจนตาย

เกิดเป็นชาวนานี้ดีหนักหนา

มีบุปลากินเล่นจนเป็นผี

กินเข้าไปได้แรงดูแข็งดี

ชั่วชีวิตนาไม่อาลัย¹

และยังเน้นด้วยว่า ชาวนาต้องทำนาต่อเนื่องกันมาหลายชั่วคน มีชีวิตอดอยากยากแค้น ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งแสดงว่า "นายผี" มีความเห็นว่าระบบเศรษฐกิจไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย

ทำตั้งแต่ปู่พ่อดั่งถึงลูก

ได้พันผูกพันนาที่อาศัย

นายของเขาเราทำมันรำไป

จนสิ้นใจซึ่งจะสิ้นถวิลครวญ²

¹ อัศนี พลจันทร "ไอ้หนอ, ชีวิตเฮา" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตร วันจันทร์
2501 หน้า 16

เมื่อเล่นปัญหา เรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ตกเป็นของนายทุน ปัญหาการแบ่งสรรผลผลิต
อย่างไม่มียุติธรรมแล้ว "นายผี" ก็เล่นความคิดในการแก้ปัญหาไว้ด้วยความคิดดังกล่าวนี้
ก็คือ การสนับสนุนการปฏิวัติของผู้ใช้แรงงานที่ยากไร้ ดังข้อความในตอนหนึ่งว่า

ตาจำ... อันวันหน้าสู่ชนนั้นไม่หันหนี
เคียวของ เราชวนนาถทำดี
คง เกียวคู่รักสันต์ให้หันมา
เคียวจับส้นรวมกันมันมืออยู่
จะช่วยชูข่าวไทยให้รักษา
พอเสียงค้อนเคาะสั่นสั่นโลกา
เคียวในนาหมุนไปเป็นไถไถการ¹

จะเห็นว่า "นายผี" ใช้คำว่า เคียวและค้อน อันเป็นสัญลักษณ์ของชาวนาและ
กรรมกร ในระบบคอมมิวนิสต์ และยังสนับสนุนให้ต่อสู้กับนายทุน การเล่นความคิดนี้
จึงเสี่ยงอันตรายมาก เนื่องจากรัฐบาลในขณะนั้นเป็นนโยบายปราบปรามคอมมิวนิสต์อย่างรุนแรง
บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งคือ บทร้อยกรองชื่อ "นกเขาขัน" บทร้อยกรองบทนี้
แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับระบบการแบ่งสรรผลผลิตโดยใช้เสียงนกเขาขันเป็นสื่อความคิด
ว่าแล้วแต่ใครจะได้ยินเป็นอย่างไร

เสียงนกเขาขันท้มในคอกเสียง	จ้อจำเรียงเหวี่ยงแตรมั่วลุ่มแจ่มใส
ชนภาษานกเขาไม่เข้าใจ	ลุดแต่ใครคิดเห็นเอาเป็นเอง

¹ อัศนี พลจันทร "สันติภาพก่อนเพื่อน !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ฟัง ๆ ดูกิริยากิริกสนุนัก ยันย้ายย้ายยืน เล่นะเล่น เหมาะ เหมิง
 เสียงขานขานครั้นฟังยิ่ง รัง เวจ เพียงฟังเพลงไพเราะ เล่นะนวล
 ไอ้ช่าง เชื้อน เตือนความไปตามขัน ช่าง เบี้ยหยันยืนแบายอยู่แหบหวล
 ชะชาวนาครากสิ่งมานั่งครวญ เอา เมื่อจวนศึกส่ายน้าอายนัก¹

"นายผี" ได้ชี้ให้เห็นว่า ชาวนาที่แสงตกอยู่ในสภาพถูกขูดรีดแรงงาน เพราะใน
 การผลิตนั้นชาวนาคนเดียวที่เป็นผู้ทำการผลิต แต่ครั้งใดที่ผลผลิตมาผลผลิตก็จะตกเป็นของ
 เจ้าที่ดิน พระภิกษุ และ ของรัฐบาล จนเกือบหมดสิ้น

เจ้าคนเดียวเที่ยวทำอยู่ซ้ำซาก เล่นลำบากบ้ำใจได้ประจักษ์
 พอได้ผลคนหลายก็ย้ายย้าย มาช่วยชักใจล้มลงเอาไป
 เจ้าของนามาชนก่อนคนอื่น หลวงพ่อขึ้นเขียรนยั้งป่นใหญ่
 เจ้าภาษี ชำชนจำจวนใจ เวอเมื่อไรนาเราเบาภาระ²

ข้อความว่า หลวงพ่อบุญยืนเขียรนยั้งป่นใหญ่ น่าจะหมายถึง กรณีที่ชาวนานิยมทำบุญ
 เพื่อทดแทนความยากไร้ในชีวิตมีสิ่งหวังความสุขในภพหน้า

เมื่อเล่นอบุญหาการแบ่งสรรผลผลิตที่ไม่ยุติธรรมแล้ว "นายผี" ก็ปลุกเร้าประชาชน
 รวมพลังกันต่อสู้

นาเป็นของชาวนาเถิดหนาเจ้า คุมกันเข้าคือพลังจับสังหระ
 หนึ่งน้ำป่าบ้าไหลไปปะทะ ชัยชนะชาวนาต้องมา
 นกเขาขันขึ้นกระเข้ยวนเ้าอยู่ ความหดหู่ใจห่างเร็ดร้างหนี
 เกิดภาสั่งพร่งพรูชชีริ ลูกขึ้นลีลาไปก็ในนา...³

¹ อัศนี พลจันทร "นกเขาขัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 192 : 27

มกราคม 2494

² ด.

³ ด.

บทร้อยกรองบทต่อมา คือ บทร้อยกรองชื่อ "เล่นหันนา" บทร้อยกรองบทนี้ นอกจากจะเล่นออกความคิดเกี่ยวกับปัญหาระบบกรรมสิทธิ์ที่ดิน ที่ตกเป็นของนายทุนแล้ว "นายผี" ยังเล่นปัญหาความทุกข์ยากของชาวนาที่ทำงานได้ผลไม่คุ้มแรงงาน เพราะไม่ว่าจะผลิดขึ้นมาได้เท่าไร ผลผลิตก็ตกไปเป็นของนายทุนจนหมด และเป็นเช่นนี้ตลอดมาหลายชั่วคน โดยกล่าวว่า

กลางทุ่ง ไร่้ง ไร่้งป่าแทบทำน้ำ

อะไร ค้ำคอทำให้ใจไหลหลง

ผืนดินกินนี้ผืนคง

มาตกดตรงมือเราก็กะเบาแรง

ยังเปนของ เขาฮั่นลักลั่นกล้า

ทุกเข้าค่าไร่ค่าเหนื่อยหน้าแห้ง

ตลอดโคตร เคี้ยวขบถูกสับแทง

ชีวิตแพงเพียงค่าราคาควาย !¹

การถูกเอารัดเอาเปรียบและขูดรีดเช่นนี้ จึงทำให้ "นายผี" เปรียบเทียบค่าชีวิตของชาวนาว่ามีค่าเท่าควายตัวหนึ่งเท่านั้น

บทร้อยกรองบทสุดท้ายที่แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการผลิต คือ บทร้อยกรองชื่อ "ทฤษฎกรรมกลางที่ราบสูง" บทร้อยกรองบทนี้ยังคงแสดงแนวความคิดเกี่ยวกับปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดิน และระบบการแบ่งสรรผลผลิตอยู่เช่นเดิม จะมีเพิ่มเติมบ้างก็คือ การเล่นอุปมาต่อเนื่อง ให้เห็นว่าการที่ชาวนาไม่มีปัจจัยในการผลิตเอง และไม่สามารผลิตผลผลิตให้พอเพียงแก่การแบ่งสรร มีผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวนาต้องตกต่ำ

¹ อัศนี พลจันทร "เล่นหันนา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 266 : 16

ลงตามลำดับ ดังเช่นในกรณีที่ยาวนาต้องขายควาย ซึ่งเป็นเครื่องมือในการผลิตไปเพื่อ
นำเงินตรามาลายเป็นค่าเช่าที่นา นั้น ทำให้อนุมานได้ว่า พลังในการผลิตและผลผลิตจะลด
น้อยลง เนื่องจากขาดแรงงานที่สำคัญไปแรงงานหนึ่ง ฉะนั้นชีวิตความเป็นอยู่ของชาวนาซึ่ง
ย่อมจะตกต่ำลงด้วย

บทร้อยกรองชื่อ "การุณกรรมกลางที่ราบสูง" "นายผี" ใช้คำ "เขา เกก" หมายถึง
ควายของชาวนาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต โดยเขียนแสดงความรู้สึกของควายซึ่งผูกพัน
กับเจ้าของ และถิ่นที่อยู่ ควายเป็นเครื่องสำคัญในการทำนา ชาวนาทั้ง เด็กและผู้ใหญ่มีความ
สัมพันธ์กับควายอย่างลึกซึ้ง จะเห็นได้จากที่ "นายผี" แสดงความสัมพันธ์ดังกล่าวด้วย
คำเรียกชาวนาว่า พ่อ และ เรียกเด็กเลี้ยงควายเป็น น้อง ฉะนั้นการต้องขายควายเพื่อ
แลกเงินจึงเป็นเรื่องที่น่าสะเทือนใจมาก

เขา เกก ละห้อย

คิดถึง น้อง น้อย

ที่กลางท้องนา

เคยนอนในหนอง

เติกน้อยประคอง

ดูบแข็งสู้บขา

เขา เกก ละห้อย

โอ้โอ้น้องน้อย

พี่ ต้องจากมา

มีกรรมเจ้าไกล

เพราะ พ่อ น้อยใจ

ไม่เอ็นดูรา

ถูกทวงค่าเช่า

กลับแกล้งขายเรา

ให้เขาไปฆ่า

หันมองรถตู้

คำสวดมนต์

หัวใจนักหนา

แน่นขนัดในตู้

ล้นพิน้องรู้

วันตายรอท่า

เขา เกกเก็ดพัน

ไอ้คนร้ายรัน

รุกรันขึ้นมา

ร่างทะนิงใหญ่

ก็ศับรถไฟ

ศับหลังศับหน้า

เขาติดปีกกัก

อีกฮักอยู่รา

อีกฮักอยู่รา...¹

เมื่อเล่นอบุหาแล้ว "นายผี" ก็ชี้แจงถึงสาเหตุของปัญหาว่าเป็นเพราะ "ไม่สู้"
พร้อมกันนั้นก็เรียกร้องให้ "น้องน้อย" ซึ่งเป็นตัวแทนของชาวบ้านทั้งหลายลุกขึ้นสู้ด้วย เพื่อ
ไม่ให้เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นอีก ดังข้อความว่า

มีน้องน้อยปิดตาหนู

นี่เพราะไม่สู้

สิ่งที่เขา เกกหวังกรรมนั้น

แต่มีน้องน้อย

สู้ไม่ถดถอย

จึงจะไม่มีกรรมซ้ำกัน !

จึงจะไม่มีกรรมซ้ำกัน !

¹ อัศนี พลจันทร "การุณกรรมกลางที่ราบสูง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

นอกจาก "นายผี" จะแสดงแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการผลิตด้าน
เกษตรกรรมแล้ว "นายผี" ยังได้แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการผลิต
ด้านอุตสาหกรรมไว้ในวรรณกรรมคำสั้นๆ เรื่อง "เราชนะแล้ว , แม่จ๋า" ด้วย

"นายผี" เล่าปัญหาต่าง ๆ ไว้ตามลำดับ นับตั้งแต่ปัญหาการอุดหนุนงานกรรมกร
ถูกนายทุนกินแรง โดยที่นายทุนหวังแต่จะกอบโกยผลประโยชน์ฝ่ายเดียว

เพื่อลูกแลมาตี	บริษัทอันหา
รู้เร็ดทุกเวลา	จะให้รู้กำสังกร
กำไรนั้นเหลือหลาย	แถมเป็นนายก็มานอน
<u>กินแรงถูกอาหาร</u>	ในอุขยากอันยาวนาน

ปัญหาคำจ้างที่ไม่สัมพันธ์กับภาวะเศรษฐกิจในขณะนั้น ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาที่ยังคง
อยู่ในปัจจุบัน "นายผี" กล่าวไว้ว่า

<u>ของแพงค่าแรงคง</u>	ครั้นขอขึ้นว่ารำคาญ
พวกเราทั้งหลายปาน	ว่าเป็นทาส่อนาคา

นอกจากนี้ กรรมกรยังต้องประสบปัญหาด้านสวัสดิการ ซึ่งทางเจ้าของโรงงาน
ไม่คิดจะจัดหาให้ ไม่ว่าจะเป็นในด้านสุขภาพอนามัย การช่วยเหลือเมื่อต้องประสบอุบัติเหตุ
เหตุจากการทำงานของเครื่องจักร และที่ร้ายยิ่งก็คือในยามเจ็บป่วยต้องหยุดงานก็จะต้อง
ค่าจ้าง

<u>ยามดีก็ได้ใช้</u>	<u>ยามป่วยไข้ไม่รักษา</u>
มดหมอมไ้มเคยหา	มาให้ไข้บ่เคยหาย
<u>ป่วยไข้ยังไปปล่ปลด</u>	<u>ก็ไต่ลดค่าแรงราย</u>
<u>โดยกิดพิการกาย</u>	<u>ก็ปลดไปปล่ปรารด</u>

พิการเพราะเครื่องกล	อันฉกาจฉกรรจ์สี่
วิตรันตรายมี	อยู่ทุกเมื่อตลอดมา
ไม่มีประการการ	ทำงานนั้นแสนนาน
คำขอกีรอร่า	อยู่เรื่อยเรื่อยตอบเรา

และที่สำคัญก็คือ นายทุนได้ใช้อำนาจเงินมาเป็นเครื่องข่มขู่เพื่อจะบีบบังคับให้กรรมกรทำงานโดยไม่ขัดโต้แย้งใด ๆ

<u>เอาเงินมากดกดคาม</u>	<u>จะประณามให้ข่มขาน</u>
นายห้างอึ้งการ	เพราะบู้กำสัnger
ดีเราด้วยเงินตรา	คือเขียนฆ่าให้ม้วยมรณ
ให้เราระเนนนอน	แสนบ่นวโปสำน
เงินตราคืออาวุธ	ที่ลุดทาสละทาณฑ
หวังใจว่าคนจน	จะมิกลาไปต่อกร
เก็บทาสไว้ขังไซ้	ฮักกับกัลปพฤันตร
<u>หวังว่าจะถาวร</u>	<u>หรือค้ำบหลังคน¹</u>

เมื่อเล่นบทบาทการขูดรีดแรงงานและความเปลี่ยนแปลงที่กรรมกรต้องได้รับแล้ว "นายผี" ก็เล่นบทบาทออกในการแก้ปัญหา คือ การรวมตัวกันนัดหยุดงานเพื่อต่อรองกับนายจ้าง โดยชี้ให้เห็นถึงความพร้อมเพรียงและพร้อมใจกัน ชี้ให้เห็นว่าการต่อสู้จะประสบชัยชนะ ถ้าผู้ต่อสู้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

¹ อัศนี พลจันทร "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี

ในที่นี้ "นายผี" ได้สร้างตัวละครหญิงตัวหนึ่งที่ขี้นในอุดมการอย่างเห็นวแน่นอนว่า ประโยชน์ส่วนรวมย่อมสำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตัว ฉะนั้น เมื่อตัวละครหญิงตัวนั้นประสบกับภาวะ ที่จะต้องเลือกระหว่างเพื่อนร่วมงานที่กำลังนัดหยุดงานเพื่อต่อรองกับนายทุนและชีวิตของน้องชาย ที่กำลังรอความช่วยเหลือ เพราะถ้าหากหญิงกรรมกรจะยินยอมกลับเข้าทำงาน เธอก็จะได้ หมอและยารักษาให้น้องให้รอดพ้นจากความตายได้ แต่เธอก็ไม่ทำ เพราะเธอไม่สามารถทรยศ ต่อเพื่อนร่วมงานได้ ซึ่ง "นายผี" ใช้คำว่า "ขายชนชั้นได้สันใด"

มาตรแมนที่ขอมนาย	ห่างใจร้ายแล้วขอยา
ขอหมอรักษา	ก็คิดว่าคงมีหวัง
แต่พี่นี่ต้องขาย	มวผลหายก็ทั่วทั้ง
โรงงานที่กำลัง	ตั้งหน้าตักนายทุน
<u>ไอ้พี่นี่จะท-</u>	<u>รยค้ก่อความทารุณ</u>
<u>รวมเร เนรคุณ</u>	<u>ขายชนชั้นได้สันใด</u> ¹

เมื่อตระหนักถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่า กรรมกรหญิงผู้นั้นก็ต้องปล่อยให้พี่ชาย ตายไปต่อหน้าต่อตา

ต่อจากนั้น "นายผี" ก็เสนอวิธีการต่อสู้เพื่อเอาชนะนายทุน วิธีนั้นก็คือวิธีการหยุดงาน สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ "นายผี" ได้ย้ำให้เห็นว่าการนัดหยุดงานจะต้องกระทำด้วยความเป็นระเบียบ เรียบร้อย และเอื้ออาทรต่อกัน

สู่โรงงานจรมบวร	
เกลื่อนกลืนกรรมกร	อันหยุดยั้งทำงาน
<u>เป็นระเบียบเรียบร้อยเหลือประมาณ</u>	
ถามมิได้ไหว้วาน	แล <u>เอื้อนอุลกัน</u> ²

¹ อัศนี พลจันทร "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี (นามแฝง) หน้า 69

² ด. หน้า 87

และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การนัดหยุดงานนี้จะต้องได้รับความร่วมมือ
ร่วมใจจากกรรมกรหมู่อื่น ๆ ด้วย

กรรมกรอื่นเกือบทั่วโลก

หลายพวกหลายพัน

ก็เป็นกำลังแรงใจ

ยืนหยัดหัวทิ่มกัน

ขบวนลั่นไก

กระแทกกระชากกำลัง

ศึกษาล่ำมั่งคั่ง

เกล็ดสังเคราะห์

พิทักษ์กระทำโรด¹

หลังจากการต่อสู้อันยาวนาน กรรมกรก็ประสบชัยชนะ เจ้าของบริษัทอินบอม
มาเจรจาด้วย แต่ในการเจรจานั้นนายทุนก็ยังไม่ยอมคล้อยตามข้อเรียกร้องของกรรมกร
ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นายทุนยังคงพยายามจะเอารัดเอาเปรียบกรรมกรต่อไปให้มากที่สุด
เท่าที่จะทำได้ แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเหตุการณ์ดำเนินมาถึงขั้นนี้แล้วแทนที่ "นายบม"
จะแนะนำให้กรรมกรแข็งขันยืนหยัดตามข้อเรียกร้องของตน "นายบม" กลับแนะนำให้กรรมกร
อินบอมโอนอ่อนผ่อนตาม ดังความว่า

ดูตึกหน้าท่งสว่างจน

เหลือสักทานทน

ก็จามาทำเจรจา

ตั้งรองเรือออกไปไปปรา

มีกรรมกรกา

ละเห็นก็ผ่อนอ่อนโอน

¹ อดิ พิศนาค "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายบม
(นามแฝง) หน้า 89

อ่อนโอนกรรมกรอ่อนโยน

บมิต้องโดน

โอนอ่อนก็ผ่อนตามเพลง

เอาชัยไว้ชื่อสือเลื่อง

ทุชร่อนอ่อนเอง

ก็ยื่นพิศโฉมชัย¹

แม้กรรมกรจะได้รับชัยชนะในครั้งนี้แล้ว แต่ "นายผี" ก็ได้เสนอความคิดต่อไปว่า
ภาระของกรรมกรยังไม่สิ้นสุดลงแต่เพียงเท่านี้ เพราะกรรมกรยังมีหน้าที่ที่จะ "ปลดปล่อย
พันธนาการในโลกมนุษย์" และ "สถาปนาพรโลก" ซึ่งก็น่าจะหมายถึงการปฏิวัติเปลี่ยนแปลง
การปกครองไปเป็นระบอบสังคมนิยมนั่นเอง "นายผี" กล่าวไว้ว่า

ปลดปล่อยพันธนาการใน

โลกมนุษย์นี้ลุ่มย

อันลุ่มเกษมเปรมปราย

ปรายเปรมเกษมลุ่มทุกกาย

โลกกรรมกรกลาย

เป็นโลกอันรุ่งรุส

ลุ่มบุรณทัณฑ์ผลทันที

บุรณาร

ก็ล้วนบันลือกรรมย์

พิชิตชนชั้นเผด็จเสด็จล้ม

ลุ่มชัยชื่นชม

ก็พิชิตธรรมชาตียุชัย

สถาปนาพรโลกเรื่องไร

ลุ่มสังคมนิยม

ลุ่มสำเร็จด้วยมือกรรมกร

¹ อัศนี พลจันทร "เราชนะแล้ว แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี
(นามแฝง) หน้า 90

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นว่า "นายผี" ได้สร้างเรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" ขึ้นเพื่อจะเสนอความคิดว่า กรรมกรเป็นพลังสำคัญในการปฏิวัติ เป็นกลุ่มชนที่มีอำนาจในการต่อรองสูง การร่วมมือร่วมใจกันในระหว่างกรรมกรหมู่ต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก และที่สำคัญที่สุดก็คือกรรมกรจะต้องมีอุดมการณ์เหนียวแน่นมุ่งประโยชน์ส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และจะต้องยอมสละได้แม้แต่ชีวิต

นอกจากการแสดงแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการเมืองแล้ว "นายผี" ยังได้แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับปัญหาความยากจนไว้ในบทร้อยกรองอื่น ๆ อีกหลายบท ได้แก่ บทร้อยกรองชื่อ "ร้อนจริงจริง !" "ไม่ว่าหน้าไหน" "เสียงนกร้อง" และ "ความร้อน"

บทร้อยกรองชื่อ "ร้อนจริงจริง !" เป็นบทร้อยกรองที่แสดงถึงความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจน โดยการนำเรื่อง "ร้อน" ต่าง ๆ มาเป็นตัวเปรียบเทียบให้เห็นว่าคนรวยสามารถใช้เงินขจัดขจัดเป่าความร้อนให้ผ่อนคลายเป็นได้ ส่วนคนจนต้องทนรับสภาพที่จะเกิดขึ้น ฉะนั้น "นายผี" จึงเรียกร้องให้คนจนสามัคคีกัน เพื่อที่จะได้เปลี่ยนแปลงความทุกข์ร้อนในชีวิตให้สิ้นไป

เออะอะไรคนเราไม่เบาเลย
อันความรวยเหลือล้นคนหมู่น้อย
ทำให้กลับคิดข้างอยู่อย่างเลย
ถึงร้อนลมความรวยช่วยรำเพย
เออะระเหยไม่เห็นว่าเป็นไร
แต่คนจนตันดึกมีหมามาก
เปื้อนลำบากบัดสีผีโหล่น
ร้อนความจนลนอยู่หดหู่ใจ
มาร้อนภัยรบบรายังبابอ
อันที่พึงซึ่ง เป็นเครื่องปลดปล่อยร้อน
ใช่ละอัน โอศครวญให้หวลหนอ

แต่คือมือเรานี้ที่มีพอ

เพียงผมขอสามัคคีตัวอย่างเดียว¹

บทร้อยกรองบทต่อมาคือ บทร้อยกรองชื่อ "ไม่ว่าหน้าไหน" เป็นบทร้อยกรองที่มีเนื้อหาแสดงความทุกข์ร้อนของคนจน โดยชี้ให้เห็นว่าคนจนต้องทนทุกข์อยู่ตลอดเวลาเนื่องจากไม่มีทรัพย์สินเงินทองเพียงพอแก่การใช้จ่ายใช้สอย แม้ในฤดูหนาวก็ไม่มีเครื่องนุ่งห่มที่จะกันหนาวหรือในหน้าฝนก็ต้องทนกับการเปียกปอนเนื่องจากสภาพที่อยู่อาศัยไม่ดีพอที่จะคุ้มแดดคุ้มฝนได้ ฉะนั้น เพื่อขจัดความยากจนให้หมดไป "นายผี" จึงเสนอให้คนจนลุกขึ้น "ต่อสู้" ดังข้อความว่า

อนิจจาหน้าร้อนอันไม่หวั่น	เหลือระงับอารมณ์ที่ขึ้นขมเหลือ
ร้อนอากาศบาดจิตมาติดเผื่อ	รู้ร้อนเนื้อร้อนใจใครจะทน
หวนรำลึกนึกไปในหน้าหนาว	สะทกท้าวเยือกเย็นทุกเส้นขน
ไอ้พวกเราเหลือรับล้วนอับจน	นึกหน้าฝนแฉ่นกันกันไม่มิด
สามฤดูรู้ฤดีไม่มีขึ้น	ทุกวันคืนคนยากลำบากจิต
ฤดูไหนใจเราเร่งเร้าคิด	สุขสันต์นึกหาไม่มา
ไม่ควรคิดจิตใจในความสุข	ขอความทุกข์ถอยถดเหือดหมดหนี
ไม่เคยได้ตั้งจิตคิดสักที	กลับทริความทุกข์เที่ยวลูกกลาม
ร้อนอากาศจากกลุ่มจนกลุ่มคั่ง	ลุกหรือนั่งนึกไปไม่เข็ดขาม
จะวิ่งวอนอ่อนต้ออยู่ทุกยาม	คิดหรือความทุกข์นี้จะมา
<u>ต้องต่อสู้ยังช่วยให้ชนะ</u>	<u>จึงสู้จะจรลู่อยู่ด้วยหนา</u>
พูดปาว ๆ ยาวความตามตำรา	เรื่องวิชา ก็คงเข่นเป็นเฮลยา
ทำอะไรไปตามความที่คิด	คงไปติดบ่วงตันยืนอยู่เฉย
คนทั้งหลายเล็งเห็นคงเข่นเคย	ไอ้จะเอ่ยออกปาก लियाไป ²

¹ อัศนี พลจันทร "ร้อนจริงจริง !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

204 : 25 เมษายน 2494

² อัศนี พลจันทร "ไม่ว่าหน้าไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 4 (206) :

25 เมษายน 2494

ข้อความที่ว่า พูดปาว ๆ ยาวความตามตำรา เรื่องวิชาก็คงเป็นเช่นเคย นี้
สันนิษฐานว่า น่าจะหมายถึง โครงการหรือแผนการที่นักวิชาการวางแผนไว้เพื่อขจัดปัญหา
ความยากจนของประชาชน ซึ่ง "นายผี" เห็นว่าเป็นโครงการหรือ ๆ ที่ใช้ไม่ได้ผล ฉะนั้น
เพื่อความนี้จึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า "นายผี" มีความคิดเห็นว่า วิชาการเดียวที่จะ
แก้ไขปัญหาคความยากจนได้ก็คือ "การต่อสู้" หรือ "การปฏิวัติมวลชน" นั่นเอง

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งซึ่งแสดงความคิดเกี่ยวกับความยากจน คือ บทร้อยกรองชื่อ
"เสียงนกร้อง" บทร้อยกรองบทนี้กำหนดให้คน 2 ตัว คือ นกฮูกและกิ้งกือ ตัดตอบกันเรื่อง
ภัยความจนที่กำลังคุกคามโลกอยู่ในขณะนี้ โดยกล่าวว่า

"ลั่วลั๊ต, พี่ชาย, สบายหรือ"	นกฮูกท้อร้องทักเสียงนกหนา
ใครขอตอบความตามตำรา	ก็ต้องว่า "ลั่วลั๊ต พี่ชาย"
แต่นกฮูกเห็นไกลไปในโลก	ว่าลั่วลั๊ตแค่รู้ยังไม่รู้หาย
น้ำใจซื้อถือสัดยไม้พัสตรา	จึงตอบนายนกฮูกคือ "ฮือ, แย่โว้ย!"
"ฮือ, ที่ดื้อ-ที่ดื้อ-ที่ดื้อ - -	ทำไมลั๊ต, เรื่องอะไรสั่งให้โหย ?"
"ฮึก. ฮึก. ฮึก. เอ้อ, ใครมั่งไม่โอย-	มันมีโหยภัยขึ้นทุกคืนวัน"
"ภัยอะไร ? ไม่เห็นเท่าเล่นขน"	"ภัยความจนสับโลกให้โคกคัลย์"
คนมั่งมีศรีสุขสนุกนันท	ลั๊ตจะหันมา เห็นภัยเช่นนี้"
ผมนายผีฮึกฮูก, ฮึก. ฮึก. ร้อง	ลั๊ตท้อท้อฟ้าโหยจู๋ไปสั
ครันความจนสับฟ้าดังราตรี	ทะมึนมีความมืดอยู่ฮึดฮือ
แสงตะวันวาว * ล่องท้อฟ้า	ยิ่งแก่กล้ากราดพรัดหายมืดดื้อ
ดินอาภรณ์เรไรขึ้นเกิดกิ้งกือ	ปีกกระพือผายฟ้าสิ้นราตรี ¹

¹ อัศนี พลจันทร "เสียงนกร้อง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 228 : 17

กันยายน 2494

* เนื่องจากต้นฉบับขาดไม่สามารถอ่านได้

นกฮูกและนกกิตทือ ในที่นี้จะเป็นสัญลักษณ์ของคน 2 จำพวก กล่าวคือ นกฮูก เป็นสัญลักษณ์ของคนจำพวกที่มองชีวิตในแง่ความเป็นจริง ส่วนนกกิตทือเป็นสัญลักษณ์ของคนจำพวกที่มองโลกในแง่ดี ไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริง ฉะนั้น นกฮูกจึงเรียกร้องให้นกกิตทือหันมาสนใจปัญหารอบตัวบ้าง ดังจะเห็นได้จาก ข้อความที่ว่า

แสงตะวันวาง * ส่องทองฟ้า

ยิ่งแก่กล้ากราดพริตหายมือดี

ต้นอารมณ์เร่งรันเกิดทือ

ปีกกระพือผายฟ้าสิ้นราตรี

ซึ่งอาจจะตีความในอีกแง่หนึ่งได้ว่า "นายผี" เรียกร้องให้คนมีงมีหันมาสนใจปัญหาความยากจนของคนจนบ้าง เพราะถ้าหากคนมีงมีเข้าใจปัญหาและพยายามหาหนทางช่วย เหลือด้วยความเห็นอกเห็นใจบ้าง ความยากจนคันไค้นก็อาจจะเบาบางลง

และในบทร้อยกรองชื่อ "ความร้อน" "นายผี" ก็เล่นอุปมาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นอีกครั้งโดยกล่าวในทำนองประชันว่า คนมีงมีซึ่งมีเครื่องนุ่งห่มครบครันกำสรวลี "เปลื้องผ้า" ด้วยการไปตากอากาศ ในขณะที่คนจนต้องทนอยู่กับสภาพขาดแคลน เครื่องนุ่งห่มชั่ววนาตาปี ดังเนื้อความว่า

พวกเราชาวกรุงนุ่งผ้าพาทันร้อน

เลยฉุกรกันระเห็จ เตรีงป่าเขา

เผชิญห้วยเหวละหานน่านลำเนา

เที่ยวพันเทาที่ร้อนให้ผ่อนปรน

รันผ้าห่มมุ้งยากไม่มียากนุ่ง

มันเลยมุ้งกันใหญ่ไปทุกหน

พอเสียงแว่วเสียงว้ายเข้าป่ายบ

หัวทุกคนซัร้อนเพะพอนไป

มีเงินมากร้อนมา เร่งฮาสนั่น

ร้อนไม่มาพาทันวิ่งหวนไหว

เอาความร้อนบังราคมากกระไร

ดูที่ไหนเจอที่นั่นอนันต์

* เนื่องจากต้นฉบับขาดไม่สามารถอ่านได้

อดิศาคนจนทนมแก้ผ้า

ถึงร้อนมาไม่ว่าก็พาคลั่ง

ร้อนช้วนตาป้ออยู่สร้าง

ความร้อนหยั่งแยงยั่วถึงหัวใจ

ร้อน ความจนจนลูกเรียกทุกซัร้อน

จะนั่งนอนลุ่มนี้ไม่มีไหน

ความเดือดร้อนตามรันทนเรื่อยไป

ร้อนอะไรหรือจะเท่าร้อนเราจน¹

และในตอนท้ายบท "นายผี" ก็ปลุกเร้าคนจนไม่ให้ท้อถอยต่อสภาพชีวิตที่เป็นอยู่
หากแต่ให้ทุกคนสามัคคีกันไว้ โดยร่วมแรงร่วมใจกันต่อสู้

อดิศาคนจนอย่าบ่นอยู่

จงแก้ทุกข์ให้ผีผล

ล่องแขนเรา เรืองกำลังอาจตั้งตน

ให้เป็นคนกับเขาได้เท่ากัน

สามัคคีคุมกันแน่นมากไว้

ก็จะได้สิ้นทุกข์สับส่ายสันติ

ได้ร่วมแรงร่วมใจไว้ทุกวัน

อย่าได้พริ้งพริงผู้ทุกข์²

ข้อความ สามัคคีคุมกันแน่นมากไว้ อาจหมายถึงให้สามัคคีกันไว้เพื่อเป็นพลังต่อรอง

¹ อดิศา พลจันทร์ "ความร้อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 264 : 16
มิถุนายน 2495

² ด.

นอกจาก "นายผี" จะเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางการเมือง และ
ปัญหาความยากจน โดยส่วนรวมแล้ว "นายผี" ยังได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับปัญหาการ
ครองชีพของชาวนา โดยเฉพาะประชาชนชาวยี่ลำน ไว้นับร้อยกรองอีก 3 บทด้วยกัน
ได้แก่ "อีค่าน" "โอ...อีค่าน" และ "อีค่านลุ่ม"

ในบทร้อยกรองชื่อ "อีค่าน" "นายผี" ได้เสนอปัญหาความทุกข์ยากในการดำรงชีพ
ของชาวยี่ลำนที่ต้องเผชิญกับธรรมชาติอันแห้งแล้ง เผชิญกับการกดขี่ขูดรีดของผู้แทนราษฎร
และเผชิญกับความถูกกดขี่ของชาวกู้ง จะนั้น "นายผี" จึงปลุกเร้าอย่างรุนแรง เพื่อ
ให้ชาวยี่ลำนตระหนักรู้ในพลัง และรวมกำลังต่อสู้กันต่อไป

บทร้อยกรองชื่อ "อีค่าน" มีเนื้อความว่า

ในฟ้าบ่มน้ำ	ในดินซำมีแต่ทราย
น้ำตาที่ตกราย	ก็รับซาบปี รอซึม
แดดเปรี้ยงปานหัวแตก	แผ่นดินแยกอยู่ทึบทึม
แผ่นอกที่คราคริม	ขยับแยกอยู่ตาปี
มหาห้วยคือหนองหาน	ลำมูลผ่านเหมือนลำผี
ย้อมชีพคือลำชี	อันชำแรกอยู่ริรือ
แลไปลุดังปราณ	โอ, อีค่าน, ฉนี้หนอ--
คิดไปในใจคอ	บ่ค่อยดีนี้ดังฤา ?
พี่น้องผู้นำรัก	น้ำใจจกโสนหือ ?
ย่นมึงบ่ตึงคือ	จะใคร่ได้อันโตมา ?
เขาหาว่าโงเง่า	แต่เพื่อนเฮนี่แหละหนา
รักเจ้าบ่จางฮา	แลเหตุใดมาดูแคลน---
เขาชื่อชื่อว่าเขือ	ผู้ใดเนิ่นะดีแล่น
ฉลาดทวนเคียมผู้แทน	ก็เห็นท่าที่กล้าโกง
กตขี้ปี่มาเฮา	ใครนะเจ้า ? จงเปิดโปง

เที่ยววิ่งอยู่โงง โทง	เที่ยวมาเตะให้กรรมาณ
รู้คิดยิ่งรู้แค้น	ละม้ายแม่นยำสั่งหาร
เสียดนชีพนนาน	ก็บ่ได้สวดวาทาย
"ในฟ้าบ่มีน้ำ	ในดินฟ้ามีแต่ทราย
น้ำตาที่ตกราย	คือเลือดหั่งลง โลมดิน
ล่องมือ เขามีแอง	เสียง เอา แอ้งมีคนย่น
ส่งสารอีค่านลั่น	อย่าพูด, ลู๊ต้วยสองแขน
พายุยิ่งพัดฮือ	ราวป่าหรือราบทั้งแดน
อีค่านนับแสนแสน	สละพ่ายผู้ใดเหนือ?" ¹

ส่วนบทร้อยกรองชื่อ "โอ้...อีค่าน" ก็ไม่มีเนื้อหาต่างไปจาก "อีค่าน" เท่าใดนัก กล่าวคือยังคงเล่นปัญหาความแห้งแล้งและความอดอยากหิวโหยของชาวอีค่านอยู่เช่นเดิม ดังปรากฏข้อความว่า

แผ่นดินแห้งแดง แล้งตา
 ระดาวหินผา
 และกับผูกพันหิน
 มีสารารโหลรินริน
 พอสักกอบกิน
 กระเตือกก็ดลโคลนคาย
 ในนาถลักระตะประปราย

¹ อัศนี พลจันทร "อีค่าน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 256 : 16

ฟ้าหอบหิวระหอย

แลข้าวก็แข็งเกร็งเกรียม

บมิพอคอควายลืมเสียม

โอ้อีค่านเสียม

สยบระย้อยลแล้ง¹

และในบทร้อยกรองชื่อ "อีค่านลุ่ม" "นายผี" ก็ได้เล่นอุปมาอุปไมยเนื่องจากน้ำท่วม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชาวอีค่านยังคงต้องอาศัยเครื่องมือการผลิตแบบดั้งเดิม ต้องพึ่งพาฟ้าฝน ไม่มีเทคนิคแผนใหม่ในการควบคุมน้ำแต่อย่างใด ซึ่งย่อมแสดงถึงความไม่ใส่ใจของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองด้วย

บทร้อยกรองชื่อ "อีค่านลุ่ม" มีใจความว่า

ฝนแรกได้ลงข้าว

ก็กลับหนาวในหัวใจ

ฝนซ้ำกระหน่ำไป

จนป่าข้าวนั้นขาวนอง

นาลุ่มเป็นแสนไร่

ก็จนใจไปทั้งผอง

อ้อ เขาจะเฝ้าปอง

ใครมาปลดททุกขเขา

¹ อีค่านี พจนานุกรม "โอ...อีค่าน" โดย นายผี (นามแฝง) ฉบับลายมือเขียน (วัดสำเนา)

เล่นล้านอีค่านแล้ง

แผ่นดินแดงคือเพลิงเผา

เล่นล้านอีค่านเข่า

มาทรุดล้มเป็นทะเล¹

ฉะนั้น ในตอนท้ายบท "นายผี" จึงปลุกเร้าชาวอีสานให้รวมพลังกันต่อสู้ต่อไป

เล่นล้านนี้มีสาว

อันหาญห้าวบนันเห

ชูไว้บ่ได้เข

สยามรัฐสิ่งเร่องรอง

กอดมือกันทั้งหมด

สิ่งจะปลดจากจำจอง

เล่นล้านนี้มีของ

ใครยะยาบที่ราบสูง²

นอกจากนี้ "นายผี" ยังเสนอปัญหาในด้านการแก่งแย่งกันทางการค้า ที่ผู้ผลิต หรือ
คนกลางหาทางระบายผลผลิตของตนออกไปสู่ตลาดด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน เช่น ในบทร้อยกรอง
ชื่อ "คนขายของ" "นายผี" เสนอให้เห็นวิธีขายสินค้าให้ได้มากด้วยการอาศัยความงามของ
คนขายของเป็นเครื่องหลอกล่อ ซึ่ง "นายผี" เห็นว่าเป็นวิธีการที่ "บัดสี"

¹ อัศนี พลจันทร "อีค่านล้ม" โดย นายผี (นามแฝง) ปียฉัตรวันจันทร์
2501 หน้า 18

² ด.

บทร้อยกรองชื่อ "คนขายของ" มีใจความว่า

จะตั้งร้านค้าอะไรสมัยนี้	ไม่ใช่ไปเล่นค้าที่มาขาย
อันชวนชวนชวนซื้อให้ลือล่าย	แท้ที่ลือล่ายดล้วยอันช่วยเชย
<u>คนขายของคือสินค้าที่มาขาย</u>	<u>อันชวนขายชาวสยามห้าม ๆ เห็น</u>
ซื้ออะไรไม่รู้เห็นดูเดิน	มองเพดาน ๆ ผู้ขายส่ายครัน
"ซื้อไหมคะ ?" บ๊ะ, เสียงเพ่งนี้หรือ! คิดจะซื้อแต่ทรัพย์กลับหลังหัน	
อันปากแดงชวนดูชู้ชู้	ตาแปนมันมั่งส่วทไม่คลาดคลา
แม่คนขายขายตาปริงมาปะ	ปานปะทะถูกหมัดชดคลา
ถดถอยหลังตั้งสติตรวิชา	โจนหนานาสน้องมองจะนี่
"เขาจะรักเอาเราเข้าแล้วหรือ ?"	ฮือ ฮี! ฮือ, เออลอง "ถอง" ดูที
ดวดลู่ราตาเรื่องดูเชื่องคิ	ก็กิดมีเมืองสวรรค์มาทันตา
เกิดพะงูสู้กันสนั่นก้อง	ล่าว ๆ ร้องแจ๊จแจจั่วแห่งนา
<u>คนขายของปองประโยชน์มีโทษมา</u>	<u>ก็เพราะบาปสติความที่คิด</u>
มาขายของปองอะไรก็ไมรู้	ผิดดูเด่นชัดตัจจริง
อันเล่นล่าวกราวล้วยมกรวยฤทธิ์	ไอ้ชีวิตว่ายสมุทรลุดคะเน! ¹

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจของ "นายผี" พบว่า "นายผี" มีความเห็นว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาขึ้นแต่อย่างใด ความแตกต่างระหว่างชนชั้นมีกับคนยากจนยังคงเห็นได้อย่างแจ่มชัด โดยเฉพาะคนยากจนซึ่งเป็นชาวนาและกรรมกรต้องประสบปัญหาหารูขุดรีดจากนายทุนอยู่ตลอดเวลา ชาวนาไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเองต้องเช่าที่นาจากนายทุน เมื่อได้ผลผลิตการแบ่งสรรผลผลิตจึงเป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม กรรมกรได้รับค่าจ้างไม่สมดุลกับค่าครองชีพทำให้เกิดความเดือดร้อนในการดำรงชีวิต "นายผี" เชื่อว่า

¹ อัศนี พลจันทร "คนขายของ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 233 : 17

วิธีการที่จะแก้ไขระบบเศรษฐกิจ เช่นนี้ได้ก็ด้วยการร่วมมือร่วมใจกันต่อสู้กับนายทุนซึ่งมี 2 แบบ คือ แบบมุ่งฉวยได้แก่การประทุงและต่อรองแบบหนึ่ง กับ แบบรุนแรง ได้แก่ การปฏิวัติ อีกแบบหนึ่ง

แนวความคิดเกี่ยวกับสังคม

"นายผี" แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับสังคมไว้หลายด้านด้วยกัน เท่าที่สามารถรวบรวม ได้มีดังนี้

แนวความคิดเกี่ยวกับความประพฤติปฏิบัติของสตรี

"นายผี" แสดงความไม่พอใจในความประพฤติของสตรีบางจำพวกไว้อย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จากบทร้อยกรองชื่อ "โคลงของนายผี" ซึ่ง "นายผี" กล่าวถึงผู้หญิงไว้ว่า

"ฤๅฮิโหดเหี้ยม	เหิมทาง
จตุบทวิบาทมี	ฤทธิ์ล้ำ
แผดเสียงสนั่นดัง	ถ่าน่า กลัวเลย
หญิงโหดโหดให้ชั่ว	สุดแสบ" ¹

และในบทร้อยกรองชื่อ "ประดาพิษญี่" ที่ว่า

"มิเคยหลงผิดงเล่	หกะ เท่สตรีใด
จะดูหญิงก็โยไฟ	ตุจตุประดาพิษ" ²

¹ อัศนี พลจันทร "โคลงของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

3 : 22 มกราคม 2484

² อัศนี พลจันทร "ประดาพิษญี่" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 7 : 19

กุมภาพันธ์ 2484

จะเห็นว่า "นายผี" ประณามผู้หญิงว่า ชั่ว และ โง่

ผู้หญิงชั่ว และ ผู้หญิงโง่ ในทัศนะของ "นายผี" มีอยู่ 3 จำพวกด้วยกัน ได้แก่

พวกที่ 1 ได้แก่ หญิงที่แต่งกายเกินงาม และแต่งกายโดยไม่รู้สัปดาห์ทะเลาะ
เช่น "นายผี" วิเคราะห์การแต่งกายของผู้หญิงที่พบในงานฉลองรัฐธรรมนูญไว้ว่า

เขียน	รูปอรุณแสง	แลยะเหว
ทิว	ยมวดตาเมลอ	สัณห์
ทา	สีล่อตีสื่อ	ดูเอก จรุงแม่
ปาก	ก็ป้ายแดงดัง	หักหัวหรือ ¹

เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำที่ "นายผี" เลือกใช้ไม่ว่าจะเป็น แลยะเหว ดั่งหักหัว หรือ หัวหรือ นั้นล้วนแต่แสดงภาพที่ไม่น่าดูน่าชมทั้งสิ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า "นายผี" ไม่พอใจการแต่งหน้าทาปากของผู้หญิง เพราะเห็นเป็นสิ่งที่เพิ่มความ^{หน้า}เก๋สยดให้มากกว่าจะเพิ่มความงาม และในบทร้อยกรองชื่อ "ผู้หญิงเอ๋ย" "นายผี" ได้วิพากษ์วิจารณ์การแต่งกายโดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะของผู้หญิงไว้ว่า

มันเสียใจชื่ออะไรก็ไม่ว่า	มาตั้งหน้าชื่อรองเท่าเอาต่าง ๆ
ส่งออกปากถากว่าน่าระคาย	รองเท่าอย่างนี้นั้นมันไม่งาม
ไอ้ที่ไปโผล่หน้ามางอเง้า	ผู้ใดเขาไม่ใส่ให้ยืนหยาม
ไอ้สันตันชั้นจริงผู้หญิงทราชม	ไม่รู้ความเขาล่วมเมื่อวามทอง
พอตื่นเข้ายืนตะลึงซิงนับตา	ดูจะว่าแล้วยังชั่วหัวขมอม
เอาเสื้อคลุมรุ่มร่ามพล่ามสัพพอง	มาทำลอมล่วมเล่นเป็นยังง
กลั่นไม่อยู่ว่าจุเหม่แม่เมรี	มาทำซ้มาเล่นเป็นโหล
สันว่าเรื่องรองเท่าให้เข้าใจ	นี่มาโผล่เรื่องเล่นมันเหลือละ

¹ ศักดิ์ พลจันทร์ "เรื่องของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 2 : 3

เลี้ยงจันมันต้องคนพองพุง หล่อนอย่าเพิ่งทำเล่นเช่นนี้หนะ
หล่อนกลับบัวหว่ารองอะอะ ว่าอะไรนี่เสียเดือนแล้ว¹

เพื่อความในกลอนบทนี้แสดงให้เห็นว่า ในสมัยนั้นผู้หญิงจะแต่งกายตามแฟชั่น โดยมิได้คำนึงว่าเครื่องแต่งกายแต่ละแบบนั้นสมควรใช้ในโอกาสใดบ้าง ฉะนั้น "นายผี" จึงนำมาเขียนวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะตรงข้าม คือ แทนที่จะกล่าวว่าผู้หญิงพวกนั้นใจไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร "นายผี" ก็กลับเขียนให้ตัวเองใจที่ไม่รู้ว่าภรรยาแต่งกายเช่นนั้นเพราะอะไร

นอกจากนี้ก็มีบทร้อยกรองชื่อ "ทำไมสิ่งอาเสียน, ทำไม?" ซึ่งเขียนขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2493 บทร้อยกรองนี้วิพากษ์วิจารณ์การแต่งกายของผู้หญิงไว้อย่างรุนแรงว่า

ไอ้สาว ๆ คราวสวยสัรวรูป	ดูวบวบสร้อยแหวนที่แล่นสวย
ผมเป็นคนสิ้นตกปกเป็นมวย	ริ้วสรวยเหลือทราชมงานสุดใจ
แกวळ่องळ่องชวนให้ตัวตัน	เป็นชิ้น ๆ ชวนคนขึ้นข่มใหญ่
ลมกงวนอ่อน เอี้ยวเลี้ยงลงไป	ฝึกที่ย่อนนางก็ยางเยี่ยม
ริมฝีปากป้ายแดงด้วยแสงขาด	เหลือวิลาสชวนโลมให้โหมเดิม
ทั้งกั้วคางนางนั้นปานปั้นเดิม	แหล่แหล่คอเรียว เอี้ยวส้าอาจค์
พินิจเนียนนั้นก็ผ่นพุ่ง	ยั่วให้ยุ่งอยากขยาดล้าเล่นบ้าง
สะโพกเอวอดใครไปตามทาง	ล่บัดอย่างอยู่ไม่วายเวลา
สาวสตรีที่ในไทยประเทศ	เป็นประเภทพวกนี้มากมาย
ผมนายผีพิศไปก็ให้อา	เสียนออกมาทุกทีแท้ ๆ ²

¹ อัศนี พลจันทร "ผู้หญิงเอ๋ย" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

19 : 35 พฤษภาคม 2484

² อัศนี พลจันทร "ทำไมสิ่งอาเสียน, ทำไม?" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามสมัย 166 : 45 กรกฎาคม 2493

จะเห็นว่า "นายผี" แสดงความเกลียดชังผู้หญิงประเภทนี้มาก จนถึงขนาดเพียงแต่เห็นก็ทำให้อาเจียนแล้ว

พวกที่ 2 ได้แก่ หญิงที่มีความรู้ แต่ไม่เอาความรู้ที่มีอยู่มาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ผู้หญิงพวกนี้ ได้แก่ พวกที่นำความรู้ความสามารถไปใช้ในการข่มขู่สามี ดังที่ "นายผี" กล่าวไว้ในบทร้อยกรองชื่อ "ความก้าวหน้าของหญิงไทย" ว่า

อันความกล้ามาแต่ไรไม่เคยหมด	กล้าเป็นกฎกับสตรีมาเก่า
หากกล้าสักสักสิ้นไม้บันเบา	ถามาเร้ารับกับสามี
อันความคิดวิญญานกล้ามารถ	เฉลียวฉลาดไว้สำหรับขับ "คู่พิ"
เธอเป็นถึงเท่าหลังกันทั้งที่	ข้างวังขั้วหางฉิวถอยหลัง เลบ-ฮา-ฮา ¹

"นายผี" เห็นว่าผู้หญิงสมัยนั้นต่างจากอดีตมาก คือ แทนที่จะเป็นช้างเท้าหลัง เชื้อฟ้าส่งสามีทุกกรณีเช่นสมัยก่อน กลับพยายามทำตัวเป็นผู้นำของฝ่ายชาย และพยายามแย่งชิงพายุ้ายก้าวไปทางที่ไม่ถูกต้อง คือ ก้าวถอยหลัง "นายผี" จึงเปรียบว่า เหมือนช้างวิ่งหันหลัง คือ เท้าหลังวิ่งนำถึงที่สุดเสีย /

นอกจากนี้ พวกสตรีที่รวมกลุ่มกันเป็นสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมสตรีศึกษา "นายผี" มีน้ำเสิบงในเชิงกีดกัน โดยเห็นว่าผู้หญิงพวกนี้ตั้งสมาคมขึ้นมาสำหรับใช้เป็นสถานที่สำหรับ "หลอกลวง" ดังความว่า

โอแม่ทนต์หญิงจริง ๆ จำ	เขี้ยววิชาชุดหัวร่อเหย
ยังเด็ก ๆ เล็กอยู่ไม่รู้เลย	มาโอเอ๋อวอวิชาเหี้ยวบ้าขม
มีปริญญาพระยียบอยู่รับวาบ	สิ้นเหินล่าบลั่นขอมข่อหอมส้ม
พวกทำเพื่อพอใจที่ได้ข่ม	ดูขมลูกข้าราคาแพง
เอ้าออกงานพานงคยสั่งเสริม	อย่างหยาดเอ้มอยู่กระไรให้กำแหง
ล้วยลูกสาวคราวล้วยทั้งรวบแรง	ล้วยเลื้อล้วยผู้ใดครุยาใหม่มี

¹ อดิณี พลจันทร์ "ความก้าวหน้าของหญิงไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

"ใส่เลยครับ, ใส่เลยอย่าเฉยช้า	ใส่เถิดหนาคุณหนูได้ อู๋ ฮี"
<u>ใส่อะไรไม่แสดงให้แจ่มใส</u>	สักกระสี้ใจนึกยิ่งรักสับ
ตั้งสมาคมมีสตรีล้วน	เลื่อมล้วนเพรกายาบุบผาลัรรพ
เอื้ออุดมศึกษาถ้าจะนับ	ริ้วระยับอยู่ว่าวิชาดี
แต่วิชา เช่นไรไม่ตระหนัก	ไม่เห็นสักใช้วิชาบ้าหรือผี
วิชาเดียวเขี้ยวใช้ในโลกลี้	วิชาดีค่าตัวหาผัวแพง ¹

"นายผี" เปรียบสมาคมสตรีอุดมศึกษาว่าเป็นสวนดอกไม้ ฉะนั้น ผู้หญิงในสังคมจึงเป็นดอกไม้ที่บ้านล้อมแมลงภู่นั้นเอง

พวกที่ 3 ได้แก่ หญิงที่มีจริตมากไม่รักนวลสงวนตัว เช่น ในบทร้อยกรองชื่อ "โคลงของนายผี" ที่ว่า

ผู้เพียร	เพียรประพาศพิณ	เพรงสมัย
ลาก	กระโปรงยาวไป	ป่าแก้ว
<u>มาก</u>	<u>หมื่นตรมียัย</u>	<u>หนุ่มหนุ่ม</u>
<u>ดี</u>	<u>บดืบแคล้ว</u>	<u>กลาดเกล้ากลอดกลิ้ง</u>
ตาสู้	สู้ล่ายแล้งร้าง	เล่นกล
<u>ก้อน</u>	กระหลับกระเห่นจอมน	จวบทะ เล้น
<u>สู้</u> เอ๋ย	ฮัมตาตน	เต็มฮัม
สู้ว่า	ตาสู้วัน	ค่อย <u>ก้อน</u> กราวหงส์ ²

"นายผี" ไม่พอใจที่เห็นผู้หญิงล้าวกะเถวกับชายหนุ่มมากหน้าหลายตา เพราะ "นายผี" มีความเชื่อว่า การคบกันระหว่างหญิงกับชายนั้น ผลสะท้อนจะจบลงด้วยความใคร่ ดังจะเห็นได้จาก

¹ อิศน์ พลจันทร์ "เก้งจริงแม่คุณเอ๋ย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
168 : 26 กรกฎาคม 2493

² อิศน์ พลจันทร์ "เรื่องของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกฉันท 2 : 3
มกราคม 2484

ข้อความที่ว่า บ๊อบบี้ แคล้ว ฉลาดเฉลียวคล่องมือ นอกจากนี้ "นายผี" ยังแสดงความรู้สึกรู้ทันใจผู้ฟังที่ชอบทำกริยาก่อนกรักด้วย

เหตุที่ "นายผี" วิพากษ์วิจารณ์ผู้ฟังอย่างรุนแรงเช่นนี้ ก็เพราะ "นายผี" วิตถลประสังข์จะให้ผู้ฟังได้คิด และเปลี่ยนแนวความคิด เปลี่ยนแนวปฏิบัติตนเสียใหม่ เนื่องจาก "นายผี" มีความเชื่อว่า โดยแท้จริงแล้วผู้ฟังมีสติปัญญาไม่ด้อยไปกว่าชาย และบางคนอาจจะเหนือกว่าชายด้วย ดังข้อความตอนหนึ่งในบทกลอนชื่อ "สาวเอย, จะบอกให้" ที่ว่า

ปัญญาหญิงนี้หนอขอคำนับ	วิเศษสรรพสุดกระเดื่องเฟื่องนักหนา
ปัญญาชายหลายอย่างต่าง ๆ มา	ก็น้อยกว่ากันไกลไม่เทียมกัน
แสนเสียตาบดวงล้มกรวยอันคิด	ผิดจริงใหม่จะเลิกและเลิกขึ้น
สาวสยามงามสมควรชมกรัน	นายผีพึงพักตร์พร้องร้องไชโย ! ¹

นอกจากนี้ "นายผี" ยังมีความเห็นว่า ผู้หญิงเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศด้วย "นายผี" จึงปลูกเร้าสตรีให้ตระหนักถึงคุณค่าของตน โดยกล่าวว่า

<u>สาวสตรีที่ในไทยประเทศ</u>	<u>แสนวิเศษเล่าละก็มิได้</u>
<u>แต่ขอเข้าเฝ้าถามกรรมอะไร</u>	<u>สตรีไทยตื่นเกิดจะเกิดคุณ</u>
<u>สาวฟ้าชายหมายอยู่ประเทศชาติ</u>	<u>มันไม่อาจออกวิ่งต้องหญิงหนุน</u>
แต่อย่าหลงลมลงให้วังจุ่น	ดาวลุ่มลุ่มมาลจะหาบอ
ด้วยหล่อนชักชวนให้ไปเป็นบ้า	คิดแต่กลัวความใคร่กันใหญ่หนอ
จงตื่นเกิดหญิงไทยไม่ต้องรอ	ช่วยชายขอยกสยามให้งามยัง ²

¹ อัสสึ พลสันทร "สาวเอย, จะบอกให้" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
181 : 32 มกราคม 2493

² อัสสึ พลสันทร "ตื่นเกิด ! หญิงไทย ? ตื่นเกิด !" โดย นายผี (นามแฝง)
สยามสมัย 156 : 18 พฤษภาคม 2493

คุณค่า หรือ ความงามที่แท้จริงของผู้หญิงในทัศนะของ "นายผี" มี 2 ประการ
คือ ปัญางาม และ งานงาม กล่าวคือ

ด้านปัญญา "นายผี" มีความเห็นว่า ปัญญาเป็นความงามที่เที่ยงแท้และยั่งยืน เพราะ
สังขารย่อมแก่เฒ่า ความงามย่อมเปลี่ยนแปลง แต่ "ปัญญา" จะยังคงอยู่ตลอดไป ดังนั้นความ
ตอนหนึ่งในบทร้อยกรองชื่อ "ตื่นเถิด ! หญิงไทย ? ตื่นเถิด !" ที่ว่า

อันงามรูปงามปราถนอยพวยยับ	นั่งแต่เฝ้าวันฉายกลายเป็นผง
แต่ปัญญาหาที่นี้จะคง	ฉวีว่าจงใจหาปัญญาไว้ ¹

ด้วยเหตุนี้ "นายผี" จึงยกย่องผู้หญิงที่มีสติปัญญาและมีความศรัทธากว้างขวางมาก

แก่พวกที่มีอะไรที่ในหัว	แก่เต็มตัวแต่มีดวงลุ่มองใส
รู้แอร้มแจ่มกมลเจนนอบใน	โลกอันไพศาลศรัทธาฉันนิกร
มีอะไรใหม่อยู่ไม่รู้หยุด	เป็นความผุดผ่องพร่างอย่างผลึก
แก่เท่าไรในหัวไม่ช้าอีก	คงยังศรัทธาเห็นเดือนเพ็ญแท้ ²

ส่วนผู้หญิงที่ไม่มีสติปัญญา และประพฤติตนอย่างโจ่งเจ้านั้น "นายผี" มีความเห็นว่า
ถึงมีชีวิตรอดอยู่ก็เหมือนตายไปแล้ว จึงกล่าวว่า "เหมือนจะตายก่อนตายตั้งหลายที" ดังนั้นข้อความว่า

กับอีกพวกหนึ่งนางก็อย่างฉาว	ดูพรพราวเพี้ยพาวิฮาแล
กะตังกะตังกลิ้งกล้องเที่ยวย่องแล	ลารแนในหล่มสังคมทราวม

¹ ธีศณิ พลสันทร "ตื่นเถิด ! หญิงไทย ? ตื่นเถิด !" โดย นายผี (นามแฝง)
สยามสมัย 156 : 18 พฤษภาคม 2493

² ธีศณิ พลสันทร "สาวล่องจันทรา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
164 : 45 กรกฎาคม 2493

พิณไปโน้ตหัวเหมือนจิ้งจอก	ยิ่งตัวโตเต็มที่ยิ่งพิณล้ำ
พูดอะไรในปากก็เพี้ยนคำความ	เคอะโศกตามตัวไปไม่มีดี
ยังสาว ๆ ลีเกะไรโกทำนเก	ก็จะแนบในซราแก่กว่าก็
<u>หล่อนจะตายก่อนตายถึงหลายที</u>	ดูช่างมีมากกะไรในเมืองเรา ¹

นอกจากนี้ "นายผี" ยังแสดงทัศนะเกี่ยวกับผู้หญิงที่มีความรู้แต่หลงในความรู้อย่างตนไว้ด้วยว่า แม้จะมีความรู้ถึงขั้น "มหาบัณฑิต" แต่ความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ไม่ถูกทางก็ไม่ต่างอะไรกับคนโง่ที่ไม่มีคุณค่าอะไร/

เล่นล่องลางชาวไทยไม่เข็ดขาม	พยายามเล่าเรียนเขียนชยัน
ดูเล่นนอยากวิทยาสำหรับ	หล่อนเร่งสรสร้างไว้ให้ในกาย
ปริญญามหาบัณฑิตเด่น	ล้ำค้ำเป็นปราชญ์เปรี๊ยะเรื่องเหลือหลาย
หลงว่ารู้ล้ำล้ำเหล่าชนชาย	ยามขยายเหยียดบุตรลูกระยา
สาวสตรีศรีสยามห้ามและเห่อ	จัดส่งเพื่อฟังไปไกลกล่า
ว่าเลอหลังเหล่าบุรุษยุติธรรม	โอ้ไม่เอาความอายเช่นชายเรา
ธรรมชาติสันใดไม่ตระหนัก	หลงในหลักความรู้เลยดูเลา
ถึงชายโง่ดื้อชั่วช้าบ้าไม่เบา	คงไม่เง่าโง่กว่าเป็นสามี ²

ข้อความว่า "โอ้ไม่เอาความอายเช่นชายเรา" ในที่นี้ก็จะหมายถึงการแสดง ความกล้าในทางกามารมณ์ ซึ่งอาจจะหมายถึงการแสดงความรักอย่างเปิดเผย หรือการแต่งกาย ในลักษณะเปิดเผย ยั่วเย้ากามารมณ์ก็ได้

¹ อดิษฐ์ พลสันทร "จ้าวล่องลางพวก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
164 : 85 กรกฎาคม 2493

² อดิษฐ์ พลสันทร "สตรีไทยใจกล้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
119 : 18 สิงหาคม 2492

และในบทร้อยกรองชื่อ "เที่ยวงานฉลอง" "นายผี" ก็แสดงความสลดใจต่อพฤติกรรมของผู้หญิงที่มาประพาศความงามในงานฉลองรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ในการประพาศความงามผู้หญิงจะต้องแต่งกายด้วยอาภรณ์ที่ปกปิดร่างกายน้อยชิ้น เพื่อให้เห็นความงามของเรือนร่างที่แท้จริง "นายผี" เห็นว่า พฤติกรรมเช่นนี้ เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมเพราะจะทำให้ผู้หญิงหมดค่าลงไปทันที

พอเปิดฉากขึ้นนอกนั่งกลอกหน้า	เล่นโลภภาพอกที่ไม่มีผิว
เกือบแก้ผ้า เต้นผาดแสงลำตมัว	แม้ส่วส่วแสงไม่แคลงใจ
เดินอยู่เบื้องบนที่ท่าเกี้ยว	เห็นหว่าหว่ารับรับแทบสับไส
นั่งยอมมองแสงขึ้นไป	เป็นเห็นไล่หุงสิ้นแทบตันโดย
ไฉนมาน้อยนั้นกระไร เหลือใจร้าย	เป็นแผ่นป้ายปิดกันให้หันโหย
ไหมก่าสังคลั่งคิดจนอดโรย	โอยแม่โอยอกใจ เหมือนไฟฟอน

ไออนาถหนอสตรีไม่มีค่า
 เขาเอามาเพื่อมองที่ของช่อน
 ล้มโยกส่ามตรลั่นแผ่นดินดอน
 ไยยังยอนเยอนมาระอาใจ¹

เป็นที่น่าสังเกตว่า "นายผี" ใช้คำว่า "เขาเอามาให้มองของที่ช่อน" ซึ่งทำให้สันนิษฐานว่า ผู้หญิงที่มาประพาศนางงามเหล่านี้คงจะมีผู้ชักจูงมา และบางคนก็คงจะไม่เต็มใจมาประพาศเท่าใดนัก "นายผี" กล่าวว่า การบังคับขับให้ผู้หญิงมาประพาศนางงามนั้น เหมือนกับการยัดเยียดไปสู่ลุ่มย์ทาล ที่ผู้เป็นทาสไม่มีเสรีภาพในชีวิตตนเอง แล้วแต่ว่าผู้เป็นนายจะบงการให้เป็นไปอย่างไรเท่าไร นอกจากนี้ "นายผี" ยังมีความเห็นว่า การประพาศนางงามเป็นความบันเทิงประเภทอนาจารด้วย

¹ อัศนี พลจันทร "เที่ยวงานฉลอง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 189 : 25

ด้านการทำงาน "นายผี" มีความเห็นว่า การทำงาน และการใช้แรงงาน
คือการทำงานหนัก ทำให้ผู้หญิงมีความงามยิ่งกว่าความงามในรูปร่างหน้าตา "นายผี"
แสดงแนวความคิดแนวนี้ไว้ในบทร้อยกรองหลายบทได้แก่

บทกลอนชื่อ "มืองาม" "นายผี" ได้แสดงภาพเปรียบเทียบการทำงานของหญิงสาว
2 คน คือ หญิงขายของและหญิงขำขานาไว้อวดมีอุดมมุ่งหมายที่จะยกย่อง การใช้แรงงานของหญิง
ขำขานา ดังความว่า

คุณคนขายห่อของอยู่สองฟัก
เพื่อทะลักเล่ห์เด็ดมาแปดแป
ปล้ำห่อของสองฟักหนักไม่เบา
ผูกไม้เข้าเชือกคล้ายไม้ตายหัว
รังทำไรไรอยู่ดูตุ๋นเชือก
โกงไม้เชือกเล่นเราเจ้าเชือกชั่ว
"เชือกแข็งกะ, แข็งกะเสียงระร่า
คนดูหัววาวดังตะลึงแล
แสนส่งสารสาวน้อยละห้อยหวล
ส่งสารนวลแก้มนางจะห่างแพ
ขนตาจอนซ่อนช้อยสอยแปนแพ
ในกระแฉับสลุปลที่ทันตา
"ไม่ว่าเชือกชั่วแข็งแรงคุณน้อย
กระซิบค่อย ๆ บอกเรอกลอกหน้า
"มือไม้เคยงานหนักสักเวลา
สิ่งพลอยพาผูกไม้ได้สักที
ผมค้ำฝืนเงื่อนางในกลางทุ่ง
ทะนุถนอม ร่ำมัวมอมมันห่อหนี

เอา เชือกคล้อง แข็งรัง กาสังมี
 ถึงจัวฝรั่ง ผิงล้มตึง เลย
 จัวตืดหัว โดด โดด หึง รัง
 เรอจ้อง สังก้า สับตึง สับ เลย
 ทะปะทะแมง แข็งฮั่น "มือฮั่นเคบ"
 โอ่มือเอ๋ย อ้อมอ้อม เพราะจามแรง¹

จะเห็นว่า ความจริงคนขายของก็ทำงานเหมือนกัน แต่ "นายผี" มุ่งจะยกย่อง
 การใช้แรงงานของหญิงสาวนา โดยเฉพาะคนเห็นงานอื่น ๆ ไม่สำคัญ

บทกลอนชื่อ "งามกลางฝน" ซึ่งแสดงภาพการทำงานอย่างองอาจเอาจริง เอาสั่ง
 ของหญิงสาวชาวนา โดยไม่วิตกว่าฝนจะตกหนักเพียงใด ดังความว่า

โอ้สาวสาวชาวนาในหน้าฝน
 กายายลเขว่ว แรงศึกแข็งขลัง
 ก้มต้อนาฝนไว้ไม่ฮั่นง
 ตกก็ขึง เขียวฝน คอยานทาน
 โคลน เปื้อนหน้าขา แขนแล่น เหนอะหนะ
 ไม่เสียละน้านหันไปบ้าน
 แป้งกระ และจรวงจันทร โป่งเห็นทาน
 พบแต่งงานงามงาม มือยามบง

¹ อดิน พงษ์นทร "มืองาม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

งามค้ำพากล้างงามอร่ามเลิศ
แจ่มปนเสด็จมอเจ้ามีเฝ้าผจง
งามส่องซากลาฟาดแจ้งอาวอง
งามที่ตรงงานงามทุกยามเอ๋ย¹

และในบทร้อยกรองชื่อ "กำลังอยู่ที่ไหน" ที่ว่า

แต่-----

มืออันโตเต็ม	เขมและค้ำรณ
ผิวอันโลภผ	บ่ต้องแต่มีเต็ม
แดงและตึงเต็ม	เขมบ่เล่าะเสริม
ทั้งบ่ท้าวเต็ม	ทุกอิริยา
บทสวดอย่าง	กลางทุ่งและท่า
เล่าคือส่องซา	ยืนเขยื้อนฤา ²

เมื่อ "นายผี" มีความเห็นว่า ความงามที่แท้จริงของผู้หญิง อยู่ที่การทำงานและการ
 ไข่แรงงาน "นายผี" สงเล่นแนะนำวิธีพิจารณา "ผู้หญิง ใจดีว่า"

อันดูสาวเอาจุดด้วยร่าง
 อย่างดูอย่างดูตามตีนตามเขา
 แลยามหลับเลือกพิศพิณเอาจ
 เข็นเรือเราเล่นจ้าวตัวหรือตาย

¹ อิศน์ พลจันทร์ "งามกลางฝน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 214 : 28
 มิถุนายน 2494

² อิศน์ พลจันทร์ "กำลังอยู่ที่ไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 269 : 16
 กรกฎาคม 2494

อย่าดูหน้า นี้นมทั้งผมผิว
 ถูคางตัวคนแขนงแผ่นล้วย
 ต้องดูตีนเต่งหรือแตกป้อปวย
 เชงจะช่วยฮักอกกึ่งนอกใน¹

การให้ดูที่เท้าว่า "เต่ง" หรือ "แตก" ก็เพื่อพิจารณาว่า หญิงคนนั้นเป็นผู้ที่ใช้
 แรงงานหรือเปล่านั้นเอง หากเท้าแตกก็เป็นผู้ใช้แรงงาน ซึ่ง "นายผี" เห็นว่า มีคุณค่า
 ควรแก่การจะเลือกมาเป็นคู่ครอง

นอกจากนี้ "นายผี" ยังแสดงความปรารถนาที่จะเห็นผู้หญิง สามารถพึ่งตนเองได้
 โดยไม่ต้องพึ่งผู้ชายเช่นสมัยก่อน เช่น ในบางกลอน ชื่อ "สตรีหมายเลขหนึ่ง" "นายผี"
 ได้เรียกร้องให้ผู้หญิงเลิกพึ่งผู้ชาย โดยยกตัวอย่าง มาตามพุ่มบัวเงิน และมีซิลโรลเวลท์
 ซึ่งมีบทบาททางการเมืองเคียงข้างกับสามี ดังความว่า

ผมนายผีนี้รักก็รักในจิต
 จึงขบคิดกันดู เหล่าผู้หญิง
 ตั้งแต่รุ่นจนชราบ้าจริง ๆ
 เหล่าหล่อนสิ่งชบช่ายตรากบม้วย
 เจกกาฝากหากเห็นแปงกล้วยไม้
 ศแต่ใช้ช่อดอกที่ออกล้วย
 ประโยชน์ใดไม่ผลิสารวย
 ถ่อให้ห้วงวงงเล่นแปงพัก ๆ

¹ อัสนี พลจันทร์ "ดูที่ไหน" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาส์น 3 : 45

แต่กล้วยไม้มีเหง้า เข้ายาสูง

อยู่ยอดดงบางที่สูงศรีศักดิ์

มีอยู่บ้างต่างแต่พันธุ์สรรพลักษณะ

ย่อมจะชักใจชายให้หมายชม

แม่โสร้ง วาดที่เด่นที่โลกล้ำ

กษมา มาตามจุฬารัตน์ศรีสม

โอกล้วยไม้เมืองไทยไพรอุดม

จะนิยมดอกใดให้งอย¹

และในวรรณกรรมคำฉันท์เรื่อง "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" ตอนที่บรรยายภาพ

กรรมกรหญิง "นายผี" ก็ใช้คำแสดงความแข็งเกร่ง บึกบึน และอดทนของหญิงสาว และที่สำคัญ

ที่สุดก็คือ กรรมกรผู้นี้ นอกจากจะเป็นหยัดอยู่ด้วยกำลังกายกำลังแรงงานของตนแล้ว เธอยังทำ

หน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัว แบกภาระแทนบิดาที่เสียชีวิตไปแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่า

ภาพกรรมกรสาวผู้นี้ คือ ภาพของผู้หญิงใน "อุดมคติ" ของ "นายผี" ผู้หญิงที่ "นายผี" ต้องการ

ให้เป็นแบบฉบับของหญิงอื่น ๆ ทั่วไป

"นายผี" บรรยายภาพกรรมกรหญิงผู้นี้ไว้ โดยพรรณนาความงามล้วนต่าง ๆ ของ

ร่างกาย ไปที่ละส่วนตามแนวนิยมเดิม แต่ใช้เนื้อหาความกตัญญู ซึ่งต่างจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

พี่เจ้าเขาคือหญิงบึ้งและก๊อบเหน็ด

เหนียวหนึบกับฟักเห็ด

ฤาษาม

สองบ่าแบกเอาแอก น แอกอันหนักหนอในยาม

ยากแม่แม่แปรปราม

ฤาปลง

¹ อัศนี พลจันทร "สตรีหมายเลขหนึ่ง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ล่องมือถือศิรชาก็ศอสิขรคง	
ไครหนอมาทรนง	โสน
หน้า เกรียดเห็บคุดรยาตรผางดขะคระไล	
เหยียบโลกบันลือไหว	ผวา
ล่องตา เปล่ง เป็นประกายทะทาบทุกอันทก	
รณเล็กกว่าดารา	อัน เรือง
ปากยื่นปิ่นว่าจะเย็บและหยามยุคอัน คือง	
แก่นยากอยู่เนือง เนือง	นิยม
คาง ชาติคอบนิคู้และชู่ย่นก็ชม	
ใช้กัมบังคมคอย	ภียา
เสียงไล่ใจบริสุทธิรักขมมีรา	
ศิวาอันลาวจำ	และจูน
อ้าอ้า โคมก็คือโคมประข่าชนอันลุ่ม	
ทรที่ผชุ่มฤณ	คุณา
โคมแม่คือวร โคมประข่าชนลุ่มดา	
แสนล้านประมวธมา	ทั้งมวล
นางสาวไทยผิจะเกิดประเจิดศิริก็ควร	
เพื่อเหตุแม่หอมหวล	ระเหย ¹

¹ อัศนี พลจันทร "เราชนะแล้ว, แม่จ๋า" เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี
(นามแฝง) หน้า 48 - 49

ความคิดเกี่ยวกับความเชื่อทางไสยศาสตร์

"นายผี" มีความเห็นว่า คนไทยเรายังหมกมุ่นอยู่กับเรื่องไสยศาสตร์อยู่มาก
บทร้อยกรองที่สะท้อนแนวความคิดในคำนี้ได้แก่ บทร้อยกรองชื่อ "ความเชื่อของนายผี"
และ "หมวดตื้น ๆ"

บทร้อยกรองชื่อ "ความเชื่อของนายผี" เขียนขึ้นจากเหตุการณ์สงครามอินโดจีน
คือ สงครามระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ซึ่งเกิดขึ้นระหว่าง 28 พฤศจิกายน 2483 ถึง มกราคม
2484 "นายผี" ได้เขียนกลอนบทนี้ไว้ว่า

ทหารเขาเล่าว่าถูกภูกระเบิด	บ้างว่าเกิดเพราะปืนกลหั่นปรอบปรือ
บ้างถูกหอกดอกที่ออกขี้กิ้ง	บ้างว่าอ้อมผมปืนใหญ่ในไสย
ถึงเจ็บกายไม่วายปราณหลาน ข้าราชการ	แทงส้าหับข้าศึกทอลงจ่อขัง
พอมีชัยสั่งให้หามมาตามจริง	เพราะพระกริ่ง เพราะเสื้อมันต์ เพราะขวัญตา
สามสถานการหักพิริยคิดไม่ตก	เรื่องคู่รักคู่รักยังไม่กังขา
เพราะอะไรก็ไม่รู้ตัวช้า	<u>แต่บัดนี้</u> พระกับเสือเหลือจะคิด
เสือสีแดงดูแข็งขันเลขยันต์มั่ง	ไทยทั้งกรุงแย่งกันใหญ่จนไขว่ขวัด
ดาเจ้าของเขาลองขานหมายมีฤทธิ์	คนชะนิคอย่างไหนไหนก็ไปซื้อ
เลบราวใหญ่โจทะยานพานจะช้า	ล้วนพระทำกันที่ไหนอย่างไรหรือ
พอรู้เรื่องเสือเหลือใจร้องไห้ ชือ	เล่นคือคือกะตุกเราเอาไปทำ ¹

¹ อัสนี พลจันทร์ "ความเชื่อของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชัย

น้ำเสียงของ "นายผี" แสดงว่า "นายผี" ไม่ใคร่จะเชื่อถือเท่าใดนัก แต่ "นายผี" ก็มิได้ต่อต้านอะไร เพียงแต่เขียนในลักษณะยั่วล้อที่แสดงถึงความไม่เชื่อถือเท่านั้น

ส่วนบทร้อยกรองชื่อ "หมอดูแม่น ๆ" นั้น "นายผี" มิได้มุ่งวิจารณ์ที่ความเชื่อของประชาชนหากแต่วิจารณ์ผู้ที่ตั้งตัวเป็นหมอดูทำนายโชคชะตาโดยเฉพาะ ดังความว่า

อันหมอดูอะไรก็ได้หมด	ไม่ว่าคลไม่ว่า เคี้ยวเคี้ยวลงไหน
จะดูดวงเดือนดาราหรือว่าไร	ก็ดูได้ตั้งประสงค์แม่มงอ
ดูฤกษ์ยามยามเวลาเข้าหรือชอบ	ไปประกอบภารงานก็หวานหู
ผูกดวงชาตาตำราครุ	เทียมวิฤทท์ทายทั้งร้ายศรี
เอาตำรามาจากทางไหน	วันยังศำกนอื่นต้นดีหล
ดูลายมือสือเลื่อง เชื่อง เต็มที่	พวกเลี้ยงผีดูนางได้อย่างเดา
लग หล่ำ เล่มดูลักษณะรู้	ราศรีดูใส่หรือหมอง คล่องจริง เขา
หมู่แม่มดมีมาบ้าง ไม่เบา	หล่อนเล่นเอาไฟมาอ้างหมดบางอาย
อันหมอดูอะไรก็ได้หมด	โง่มางตงงหรือโง่ไม่ขยาย
ยังอยู่อย่างหนึ่งนั้นยันจะตาย	ที่ไม่ทายก็หมอบอเท่าไร ¹

ข้อความที่ว่า หมู่แม่มดมีมาบ้าง ไม่เบา หล่อนเล่นเอาไฟมาอ้างหมดบางอาย แสดงให้เห็นว่า นอกจาก "นายผี" จะไม่เชื่อแล้ว "นายผี" ยังมีความเห็นว่า การตั้งตัวเป็นหมอดู ทำนายทายทักโชคชะตา เป็นการหลอกลวงประชาชนอย่างน่าไม่อายด้วย

¹ อัศนี พลจันทร "หมอดูแม่น ๆ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 131 : 16

ความคิดเกี่ยวกับสภาพสังคมทั่วไป

"นายผี" มีความเห็นว่า สภาพสังคมในเวลานั้นกำลังอยู่ในภาวะเสื่อมโทรม อันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การรับอารยธรรมตะวันตกเข้ามาประพุดิ โดยไม่พิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ ความประพุดิที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ในบวร พุทธศาสนา ความเสื่อมของศีลธรรมประเพณี และความฉ้อฉล ในอบายมุขของประชาชน พลเมือง

ในด้านการรับอารยธรรมจากตะวันตก "นายผี" ต่อต้านเรื่องการเดินร่ำมาก เพราะ "นายผี" มีความเห็นว่า การเดินร่ำเป็นหนทางนำไปสู่ความเหลวทางกามารมณ์ เนื่องจาก มีบุคคลบางจำพวกได้ดัดแปลงวิธีการเดินร่ำที่เป็นศิลปะไปเป็นการเดินร่ำเพื่อกามารมณ์โดยเฉพาะ

คิดคนส่วนน้อยเห็น	เดินร่ำ
สาวหนุ่มหนุ่มมีอกำ	ก่ายเกี้ยว
เล่นศิลปะของชำ	คนช้อบ ช่มยา
บ้ายบิตชิตองค์เฮี้ยว	อ่อนช้อยเขื่องหวาว
.....	
นิยมคนมากแม่	ลามก
มีวามูลมอรงรก	แหล่งนี้
แปลงศิลปะชบกก	กอดก่าย กั้นอา
ศิลปะแต่งเดินร่ำลี	ล่อล่อกามกลอย

นอกจากนี้ "นายผี" ยังชี้ให้เห็นอีกว่าการแปลงศิลปะให้เป็นเรื่องอนาจารหรือเรื่อง ล่งเล้งกามารมณ์นั้น มิได้เกิดขึ้นเฉพาะการเดินร่ำเท่านั้น แม้แต่การรำไท่นซึ่งเป็นการรำนึ่งเรง แบบพื้นบ้านของไทย ก็มิได้ดัดแปลงทำร่ำให้เป็นไปในลักษณะล่งเล้งกามารมณ์ ซึ่ง "นายผี" เห็นว่าเป็นการบ่อนทำลายศิลปะ ดังเนื้อความตอนหนึ่งว่า

คิดสาวบ้านนอกสู้	แล้วจู่ๆ
ป่าวบ่าวมีมาผูก	ขึ้นหน้า
มีโหมโยนโยนลูก	ราชนัน รมณ
ยังมีขึ้นชมเชยอ้าย	มีโอเองศิลป
.....	
ผู้ดีมีมากเกิน	ดอยงาม
แปลงแปลงปลอมร้างงาม	ง่อยแปด
สาวบ่าวกล่าวคำขาน	คิดระยอ เบงยา
มีบ่อนศิลปด้วยเตี้ย	ตั้งหน้าใจ ¹

และในบทร้อยกรองชื่อ "สาวสยามงามหน้า !" "นายผี" ก็ได้โจมตีการเต้นรำไว้อย่างรุนแรงว่า การเต้นรำเป็นการบั่นทอนความใคร่อย่าง "ขอไปที" ของหนุ่มสาว

สาวสังคมย่อมขึ้นหน้ากระหาย	เขี้ยวตาต๋ายหวังฮิมลิ้มรสหวาน
อันความรักคืออะไรไม่ต้องการ	ถึงแต่งงานก็เพื่อเงินเพราะเพลินดี
ถึงเบงไทยได้เจ็ก ลึกก็ซึ้ง	ได้อาปะบงใหญ่ก็ไม่หนี
ของแก้ขัดฮักใจขอไปที	แม้มากมีความใคร่ก็ไปพลอร์
แต่นสาวรรคขึ้นฟ้าคำความใคร่	ต่างเล่าโลภามราคมจริงหนอ
ทั้งเวทีสั่งแสงแกลังมีวมอ	ไม่ขามขอรูปคลาสำมะเล
ยิ่งยามดึกก็กะเมาเกิดกำหนัด	มากเมาสดยิ่งกว่าสับหับและเห
เล่นแก้ผ้าบ้าบรมลุ่มคะเน	ชวนให้เอใจลั่นเป็นศิลปไป
พวกฝรั่งตั้งหน้ามาแต่อก	มันไม่หยอกขวนเข้ายั่วเข้าให้
แขวนกล้วยหอมขุนเพ็ดเด็ดกะไร	ปิดเอาใบพลับพลึงให้ยั้งคิด
สาวล่อริมีตระกูลขุนกันหน้า	ตีกักาดัดดาวต้นจนต้นขวิด
บ้าฝรั่งคั่งกะมองจะลองฤทธิ์	คนฮะนิคเช่นนี้ไม่มีอาย

¹ อัศนี พลจันทร "เต้น ๆ รำ ๆ " โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 148 : 26

เอาชาติไทยไปถวายให้ขาดหน้า

โออย่างข้าข้ายังหญิงทั้งหลาย

ผมผายผีพิศไปให้ระคาบ

ช่างมากมายเมาโมห์ โสเภณี ! ¹

สิ่งที่น่าสังเกตรับหรือกรองบทนี้ก็คือ นอกจาก "นายผี" จะต่อต้านการเดินร่ำอย่างเอาเป็นเอาตายแล้ว ("นายผี" ยังต่อต้านผู้หญิงไทยที่มีความสัมพันธ์กับชาวต่างชาติด้วย ดังจะเห็นได้จากข้อความที่ "นายผี" ประณามว่า ช่างมากมายเมาโมห์ โสเภณี !

ความเสื่อมอันเนื่องมาจากการรับอารยธรรมตะวันตกเข้ามาโดยไม่ไตร่ตรอง อีกประการหนึ่งก็คือ การแสดงความรักระหว่างชายหนุ่มหญิงสาวในสำราญ "นายผี" ไม่พอใจต่อความประพฤติในลักษณะนี้เป็นอันมาก เพราะเห็นว่าเป็นการทำลายขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย "นายผี" กล่าวประณามพฤติกรรมของหนุ่มสาวที่หลงผิดเหล่านี้ไว้ในลักษณะประชดและเปรียบเทียบกับความเปรียบที่รุนแรง ว่า

ไว้นาถนี่กระไรไทยทั้งหลาย	คิดควรวាយอดลู่คู่ดีหล่
เสื่อมศีลธรรมสิ้นแท้ประเพณี	ประยาชช้วน เอ็นกลิ่นเหียนไอ
อันการกรขายหน้าทำนว่าแน่	อย่าเผยแผ่จะพิศผิดวิสัย
อันของควรธำบะยายไป	จะเสียใจ จับข้าสำประสา
ศีลธรรมจำทะลายเพราะอย่าสั่ง	หญิงก็กลิ้งผู้ขายบัดกลายบ้า
จับกวดลบลูกสาวกันดำตา	ต่อหน้าธารกำนัลไม่พริ้นพริ้ง
<u>อีกสักหน่อยคงน่าถึงลำพาส</u>	<u>เรียวลอสโครจรวนให้หวลหึง</u>
<u>ฤดูแล้งสับสองสัตร้องอิง</u>	<u>เสียงกริ่งรัศมีกะ เกกะมัน</u>
<u>ริมถนนรณแค้นแถมกลางท่า</u>	<u>เอาต่อหน้า เนื่องมณย์สู่คทะสัน</u>
<u>เอาอย่างหรั่งกลิ้งแกยักแย้ยัน</u>	<u>บูคอสน์ล้อฮาหรั่งจำละ</u>

¹ อดิ พงษ์นทร "สาวสยามงามหน้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ประเพณีดีในไทยประเทศ	กลายเป็นเคชเสื่อมศักดิ์ถูกผลลละ
อันธพรมนิยมเก็บมหาส่อนาณะ	เอามาพะพานหัวเพราะมีวเมา
การกอดจูบลูบคลำทำในนึ่ง	ใบจึงบ่งอยู่ข้างเอาอย่างเขา
โอดนาลหนักกะไรหนอไทยเรา	คิดยั้งแค่รำไครกาเดือดอาดูร ¹

ความเสื่อมในก้านศีลธรรม ประเพณี นอกจากเกิดจากการรับอารยธรรมตะวันตก
อย่างไม้ไต่ตรงแล้ว ยังเกิดจากความมักได้ของผู้ประกอบการโดยอ้างเอาศิลปะบังหน้า
เช่น ในบทร้อยกรองชื่อ "ทั้งศีลอดศิลป์เพื่อสัน" "นายผี" ได้วิพากษ์วิจารณ์หนังสือพิมพ์
ที่ตีพิมพ์ภาพเปลือยโดยอ้างว่าเป็นภาพศิลป์ว่าเป็นการกระทำเพื่อหวังประโยชน์คือ เงินตรา
เป็นสำคัญ ดังข้อความว่า

"หนังสือพิมพ์ภาพเปลือย	ผ้าปิด
รูปเรื่องยวนชนฮืด	ชอบซื้อ
การค้าแข่งกันคิด	คุ้มหายาบ บลพอ
เถียงว่าศิลป์สร้างฮืด	กลับอ้างอดศิลป์
มีศิลป์ศีลเสื่อมสิ้น	ธรรมฐานย์
ขอแต่ทรัพย์สันทุน	เพียบพ้อม
หวังสินอดศิลป์มูล	มักโอ โอบพอ
ศิลป์สุจริตเทียมอ้อ	แอบแล้วเลยหนี" ²

ในที่นี้จึงอาจกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์เป็นตัวการชักนำความเสื่อมทรามทางศีลธรรม /

¹ อัศนี พลจันทร "หรั่งจำ, ลุย ลุย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
244 : 14 มกราคม 2495

² อัศนี พลจันทร "ทั้งศีลอดศิลป์เพื่อสัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร
4 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 4

ประเทศมาสู่ชาวไทยในขณะนั้น เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่แพร่หลายและเข้าถึงประชาชนได้ใกล้ชิดที่สุด การกระทำใด ๆ ย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อสังคมส่วนรวม หนังสือพิมพ์ที่ลงภาพเปลือยก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ยั่วยวให้ประชาชนหมกมุ่นอยู่กับกามารมณ์

นอกจากนี้ความประพฤติชั่วส่อทางกามารมณ์ของประชาชนก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่จะเห็นได้จากบทร้อยกรองชื่อ "เบงกัปลอม" ซึ่ง "นายผี" แสดงทัศนะเกี่ยวกับผู้หญิงในสมัยนั้นไว้ว่า ไม่มีผู้หญิงที่เป็นพรหมจารีหรือผู้หญิงบริสุทธิ์เหลืออยู่อีกแล้ว ซึ่งแสดงว่าผู้หญิงในสมัยนั้นคงจะไม่รักษานวลสงวนตัวเท่าใดนัก

ปางบรรพณ์ว่าเบงกั	ปลอมมี มากณา
แม้ที่กำมาที	ละน่วย
เหมือนล่าวบริสุทธิ์ศรี	ละอาด
มีไม่บริสุทธิ์ร้อย	หนึ่งโน้ นางเตียว
สมัยนี้บ่นว่าเบงกั	ปลอมมี มากฤา
ผละดูเบงกัดี	เกือบตัน
เหมือนล่าวบริสุทธิ์ศรี	ละอาด
มีไม่บริสุทธิ์สิ้น	เล็จริ้อยเลยล่าว ¹

การที่ "นายผี" นำเรื่อง "เบงกัปลอม" มาเปรียบกับผู้หญิงไม่บริสุทธิ์ก็เพราะในระยะที่เขียนโคลงบทนี้ เป็นระยะที่ธนบัตรปลอมกำลังระบาดไปทั่วในประเทศ²

¹ อัครี พลจันทร์ "เบงกัปลอม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 16 : 14

กันยายน 2490

² สยามนิกร เมษายน - กันยายน 2490

ในสันที่ชื่อ "สตรีไทยไยโย" "นายผี" ได้แสดงให้เห็นว่า ความสับสนทางภาษามารมย์
ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น เกิดขึ้นกับผู้หญิงทั้งสาวและแก่และแม้แต่ผู้หญิงที่มีสามีแล้ว ดังความว่า

.....

พิศเพี้ยนพรหมพธำรฐ วรณรี	เด็ดดาสดกสุปรี	ตปราช
พิศเพี้ยนพรหมพิณลสกลสกุลภาณ	คา เขินมเนหาพิการ	ระโหย
สาวสาว เสด็จพรพละคนดูดยโดย	แก้กามตระกองง โดย	กำลุน
เล็งลักขณสถาน ณ โฉจนผวน	เอกในอพลฐณ	มโน
พิศเพี้ยนพรหมพิณลสกลสกุลภาณ	ภคเพ็ดธะวันโผ	พิไล
พิศเพี้ยนพรหมพิณลสกลสกุลภาณ	เป่งแล้วและ เปี่ยนไป	ก็แปบ
เกือนเด่นในนภนรีนิยลแบบ	เดี่ยพประ เดี่ยพเพบ	และเพ็ด
แก้สาวทราวจะกระสันตักพิณพิริบ เนล็ด	ลูกลั่นเล็ดคเล็ด	ขรม
เด่นร่าการตักดันประกันธนิยม	ยั่ว เหล่าบุรุษลัม	รล้า
แลกผัวผัวผะและแลกก็แปลก ณ นยนา	แปลกทั้งท้านองกา	มกล
กันเหล้า เกาและสีกัดก็เลลระจอน	มันูห์เวกาน	มิร่อ
लगคนค้อมหิยลิมพะนอ	มารชารชคอยอ	ฤหุด
หน้าจอนช้วนพรช่นลกลยลวิฤทอ	หลังจากลีโกระจอน	โจน
ผัวผัว ถึง บมัฐรลละรูรลละไร	เลยลักขณกลางใจ	จ่านง
ยิมมารชารชคช่นระจ่นมलग	ทรงคร่านกง	บคลา
โลโคกรกลังคมแล่นจะ เสด็จสาวสาว	เหตุเห็นกระหายกา	มมาก
สาวแก่แลก็ละม้ายจะกายลิกี่ล้าปาก	ลั่นแต่สำหรับราค	ล่อน
หวังพิศพิศจะมีพรบลิขลิมพะนอ	กลังกลางนกรหยอน	ชยาด
อา โลกโลจนรุ่งสาดูจตุรประดาบ	กึ่งอิงขบนิมิต	คะมำ
แม้เพียรพิศบมิพรบจะบับนระย้า	หญิงสาวและแก่ช้ำ	ก็ชุด

สองตีน! ต้นตอแผ่นจะเร้นผิวจะรุด

หลบหางประดังบุกร

ยหว่า¹

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในกรณีนี้กล่าวถึงความล่าช้าของหญิงที่ล้มรสแล้ว "นายผี"

ใช้คำว่า แลกผิว ในส้นกับที่ว่า

"แลกผิว ผิวจะแลกก็แปลก อนุญาต แผลกทั้งที่หนองกา มกล"

คำว่า แลกผิว ในที่นี้ ซึ่งชวนให้สันนิษฐาน "นายผี" คงมีได้หมายถึงการนอกใจสามี หรือการมีคู่แบบธรรมดาเท่านั้น หากคงจะหมายถึง การแลกเปลี่ยนสามีแบบที่ยินยอมพร้อมใจกัน ทั้ง 2 ฝ่าย

นอกจากนี้ในบทร้อยกรองชื่อ "ไม่ต้องดิตัวก็ได้" "นายผี" ก็ประนามผู้หญิง "ผู้ดี" ที่ประพฤติกรรมส่อทางกามารมณ์ว่าเป็น "โสเภณีโง่ดีตัว" ด้วย ตั้งความว่า

อดจลาจลที่เล่นส่าย	นางจางวายเกินงามตามวิสัย
บำรุงรสสลดควาคุมหมายวโน	โอ้กระไรมาสามีเอาจริง
ถือภาอิตรูปทราวมงามเพราะแต่ง	เวลาให้แกลึงกล้องดูหรือทุกสิ่ง
ดัดจริตกิริยาประสาสิง	เดิมหรือจึงวางสังหระจนจะเงอะ
หน้าดีดีตีหน้าทำบ้ายิ้ม	จะให้โอ้มนอนเอนปรี่มเปรมเปรอะ
ขยับยักค้ำหยิ่งดูยิ่งเคอะ	หน้าเซอะเซอะลุดคาคาแปนปราชญ์เปรี้ยม
ต้องแต่งหน้าทาแก้มแต่งแต้มปาก	แต่เจ้าราก็ริยาพาคลิ่นเหียน

¹ ธีศณี พลจันทร์ "ลัทธิไทยไฮโซ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

โล เกษณ์ไฉ่ฉั่ว เกียรณ	เล่นมอ เสี่ยงเข้าต้นทุ่นไป
โล เกษณ์ไฉ่ฉั่ว เกียรณจัวโจ	แม่ตัวโตตัวมีดีโคณ
หลุดเตลิดเพลิกตันไปหนโต	เขาตามโล่คออับต้องกลับมา
โล เกษณ์ไฉ่ฉั่ว เกียรณ	ให้ลับหลามเหลือหลากมากจรงหนา
ในสังคมผู้ดีหน้าตา	สาวโล่ฉั่วโล เกษณ์ไฉ่ฉั่วมีเบอะ
ไฉ่ฉั่วต้องดีตัว เหมือนจัวโจ	ทำค่าโอ่อวดอ่าหน้าสะเออะ
ส่วยสั่วอาจอ้างว่าข้าไม่เลอะ	แต่สุดเประอะขอปลดแคล้วคลาดเอะ ¹

เหตุที่เรียกผู้หญิง เหล่านั้นว่า "โล เกษณ์ไฉ่ฉั่ว" ก็เพราะผู้หญิงที่มีอาชีพเป็นโล เกษณ์
ในในสมัยนั้นต้องจดทะเบียน หากไม่จดทะเบียนก็ถือว่าเป็น "โล เกษณ์ไฉ่ฉั่ว" ต้องถูกกวาดล้าง
ในที่สุด แต่ผู้หญิงอีกกลุ่มหนึ่งยังอยู่ในสังคมผู้ดีได้ ทั้ง ๆ ที่ประพฤติตนสั่วส่อนเพียงโล เกษณ์
"นายผี" จึงประณามไว้อย่างรุนแรง

ส่วนความคิดเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากความมัวเมาในอบายมุขปรากฏอยู่ใน
ในบทร้อยกรอง 2 บท คือ "ไปไหว้พระ" และ "ฮักก็"

บทร้อยกรองชื่อ "ไปไหว้พระ" สร้างความรู้สึกขัดแย้งอย่างรุนแรงด้วยการสะท้อนภาพ
ผู้คนที่ไปชุมนุมกันเนื่องแน่นที่พระพุทธรูปกระษัตริย์ เพื่อดื่มเหล้า เล่นการพนัน ซึ่งในพระพุทธรูปคำสอนา
ถือว่าเป็นอบายมุข 2 ใน 6 สิ่ง ซึ่งได้แก่ การดื่มน้ำเมา การเที่ยวกลางคืน การเที่ยวการละเล่น
การเล่นการพนัน การคบคนชั่วเป็นมิตร และการเกียจคร้านไม่ทำงาน²

¹ อัสนี พลจันทร์ "ไม่ต้องดีตัวก็ได้" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 146 : 26
กุมภาพันธ์ 2493

² เสือ สดะเวทิน ตำรับวรรณคดี หน้า 373

"นายผี" เขียนโคลงบทนี้ไว้ว่า

หวังไหวพุทธบาทเมื่อ	เมืองสระบุรีฤา
ขึ้นขี่เก้งยากลาง	เล่นโก
ผู้ทอดประกบกะ	อกอุ่น
เอมवादควดเหล้าโม	มากเหลือ
แถมยังอยู่นอกจำ	ป่าหิมพานต์แอ
เขาค้นขุมสมุทรเมื่อ	ไม่ได้
เล่นเต๋อดับเห็ดริม	อันมร่อยแลพอ
ทองกุ่มเงินกึ่งให้	เพื่อเห็น
หมื่นหมู่มามุ่งไหว	พระหวังบุตยา
คนหนึ่งนบนอบเป็น	เขมบ้า
บอกนั้นนั่นแทงทั้ง	โปถั่ว
บ่อนพระบาทแท้ถ้า	ไปเห็น ¹

เนื้อความในโคลงบทนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้คนบางจำพวกในสมัยนั้นขาดความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง การไปนมัสการพระพุทธบาทสระบุรี เป็นเพียงการไปเที่ยวเล่นเพื่อความเพลิดเพลินเท่านั้น และเป็นการนำความเลื่อมใสที่มีมาสู่พระพุทธศาสนา เนื่องจากทำให้สถานที่ที่ฝังสักการะบูชา กลายเป็นบ่อนการพนันไป

¹ ทัศน พงษ์นทร "ไปไหว้พระ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 23 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 2

ส่วนบทร้อยกรองชื่อ "อีกที" เป็นการสะท้อนภาพผู้สูงที่มีวามเอาอยู่กับการดื่มสุรา ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประชาชนทั้งหญิงและชายส่วนหนึ่งในสมัยนั้นได้ตกเป็นทาสของ อบายมุขไปแล้วโดยสิ้นเชิง โคลงชื่อ "อีกที" มีใจความว่า

รินเหล้าร้องว่าโอ้	ขออีก
เออน้ำอย่าขอสีก	ชุ่มแท้
ร้องเพลงเบ่งเสียงศึก	ค่อยให้
ใครห่างเหล้าแก้วแก้ว	เหล้าล้วน เชื้อเชื้อ
แม่เออรแห่งน้อย	นามโดน
เออน้ำสาด	สั่งนี้
หอมที่แม่มีใจ	จงสนุก นะแม่
เออโลกเหลวไหลก็	ก่อนนั้น หาโดน ¹

นอกจากความเสื่อมโทรมทางสังคมจะเกิดจาก การรับอารยธรรมตะวันตกโดยไม่ไตร่ตรอง ความเสื่อมทางศีลธรรมประเพณีทำให้ประชาชนหลงใหลในอบายมุขแล้ว การประพฤติดองพระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้สืบพระพุทธศาสนา ก็ยัง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง

ในบทร้อยกรองชื่อ "สมศีล" "นายผี" ได้โจมตีพระสงฆ์ที่หลงลืมปิตาภโลกจนสมศีล ที่ควรปฏิบัติไว้อย่างรุนแรง ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำที่ใช้คือ โง่บ้า, เชื้อ, และควาย เป็นต้น

เปนเปรียญเรียนร่ำเพื่อ	พุทธพจน์
บุญแบบกอกบาปปลด	ไปค้ำ
ต่างกษัตราคราออก	เอาแน่ นะพ่อ
ได้ทำทุ่มคือกลิ้ง	กลับล้าบาส

¹ อังศิ พลสันทร "อีกที" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 23 : 14 ตุลาคม 2490

อดอยากยาม ว่าง	ในวัด
คร่ำคร่าหิวแห้งอด	โง่บ้า
<u>เชื่องเสียสละส่วนตน</u>	ในชีพ
เหลือส่วนเก็บเอาโตดกว่า	<u>ขังคว้างคือกาย</u>
<u>เห็นลามกตื่นแลบแล้ว</u>	เสียแล้ว รสสุภา
ยลย่อง เขาวงกตเฝ้า	อ่อนช้อย
เฝ้าหัวแกว่งกลางแห	เห็นห่อ
รากลามรสล้ำอวย	โอยแล้วล้มกิล ¹

ถ้า ล้อบาสี เป็นส่วนหมายถึง การกระทำนอกแบบแผน ทำนอกกฎหมาย ฉะนั้น
ข้อความ ได้ทำทุกสิ่งคลั่ง กลับล้อบาสี จึงน่าจะหมายถึง การประพฤติผิดวินัยสงฆ์ซึ่งในที่นี้
ได้แก่ การละสังฆารูป และการล่วงประเวณี ดังปรากฏข้อความในตอนท้ายบทว่า รากลามรสล้ำอวย
โอยแล้วล้มกิล

แม้ "นายผี" จะโจมตีพระภิกษุสงฆ์ที่กระทำผิดพระวินัยด้วยถ้อยคำรุนแรง แต่นายผี
ก็ยังเปิด
นั้นแล้วกลับมาประพจน์ตามพระวินัยอย่างเคร่งครัดต่อไป ดังในเนื้อความตอนกลางชื่อ "เพื่อบาปพ่าย" ว่า

พ่อเอ๋ยโลภากายัน	เพรางาย
เรื่องรุ่งหลายปีรมย	อยู่แล้ว
อันสมทั่วทุกพ่าย	เพ็บบพ่อย
บุญยล่งบาปซ้ำแก้	กลับให้เห็นเห็น

¹ อัศนี พลสมันต "สังคีต" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 3 มีนาคม 2490 หน้า 5

รอยบุญยพ่อบาปเพียง	พุทธพจน์
รอยบาปติดกับขง	กลับบ้ำ
เสียสัจจตรล	พิลาสิ แลพ่อ
ควรพอรู้แล้วอ้า	อาจให้หายตุนบ
คนโกธยแก้บาปทั้ง	ทูลชน
เชิญเข็ดกนศีก้า	เช็ดส้า
แม้แต่ตัวตน	ตรองไตร
จะตรัสสรร เสรีทุก้า	แช่ยร้องสำรุกร ¹

เนื้อความในโคลงบทที่ 1 ชวนให้สันนิษฐานว่า "นายผี" น่าจะเจตนาหมายถึง พระภิกษุรูปใดรูปหนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจาก "นายผี" กล่าวไว้ว่า เป็นพระที่บวชมานาน และเป็นที่ยศรัทธาเลื่อมใสของพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป แต่ในที่นี้ไม่สามารถจะระบุได้ว่า เป็นพระภิกษุรูปใด เนื่องจากไม่สามารถค้นหาข้อมูลได้

นอกจากนี้ "นายผี" ยังได้กล่าวถึงสาเหตุแห่งความเลื่อมอันเนื่องมาจากความประพฤติของพระภิกษุอีกประการหนึ่ง โดยกล่าวว่าสัสดาเหตุเนื่องมาจากผู้ที่เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนาบางคนมิได้เลื่อมใสศรัทธาในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธองค์อย่างแท้จริง หากแต่บวชเพื่อหวังจะสะสมลาภสักการะ ดังจะเห็นอยู่เสมอว่า เมื่อสะสมลาภสักการะได้เพียงพอแล้ว ก็สึกออกไปเพื่อสมัครอันเป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่

"นายผี" แสดงความคิดนี้ไว้ในบทร้อยกรองชื่อ "อย่างนี้มีมาก" ดังนี้

เปนชนบ่ชอกข้า	บวชโชน
บวชเพราะเห็นทางเบียด	บอดลิ้ม
บวชเทอมเหี่ยวขอไป	ทุกเขต คามแ
คิดเบียดบวชแลลัน	ล่อลวย

¹ อัศนี พลจันทร เพื่อบาปผาย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 17 มีนาคม

บวชแล้ว เคยเช่ล้า	แสนเหลว
เหลือคโมภมึนรวย	ลาภล้น
คิดเออนือร เอา	อ่อนขาด เคอะยา
ลาสิย เล่าะตังฮื่อ	เอี่ยมล้ำ
ลัมบุรยลัมบักร้วน	เมียบุบ กีมอา
หลงวาทหลงกามกา	เกาะแต่
ศีลรัตรวัตรกองกุศล	กำสัด จากเฮย
ยี่อย่างจุ่มแท้แล้ว	ถ่อยเหลือ ¹

และในบทร้อยกรองชื่อ "กายกับใจ" นายผี¹ ก็เสนอทัศนะอีกประการหนึ่งว่า
 สาเหตุแห่งความเสื่อมนั้นก็คือ พระภิกษุที่เข้ามาบวชในพระบวรคำล้นาบางรูป ยังไม่มีความพร้อม
 ที่จะบวช คือยังไม่พร้อมที่จะขัดเกลาจิตใจให้สงบไปจริง ๆ หากแต่บวชตามธรรมเนียม
 พระภิกษุเหล่านี้สิ่งยังมีกิเลสราคะครอบงำจิตใจหนาแน่นมาก เคียงมีสิ่งใดมาล่กิดก็ทำให้เกิดความหวั่นไหว
 ขาดความสำรวมในศีลไปได้ จึงเท่ากับว่าพระภิกษุรูปนั้นมิใช่เป็นพระ แต่จิตใจเป็นฆราวาส
 ซึ่งทำให้ปฏิบัติพระวินัยเป็นไปอย่างแกน ๆ เท่านั้น

เข้าหน้าฝนต้นพรรษาแล้วหนาน้อง	ลัถำนท้องธณีไม่มีเหมือน
พี่บวชเข้าหาเข้าไม่เข้าเวียน	ไม่ย่าง เลื่อนความรักหนักอุรา
หมัดผ้าเหลือง เปเลื่องกิเลสคือเพศพระ	กายสละโลจริงนอนดั่งหน้า
เพียงสามเดือนเหมือนมีสามปีมา	ก็เลศคาบอึ้งย้งตะลึงลาน
พอถึงพระน้องพา เพื่อนมาวัด	บรรจงสัดสำรับภัรรพอาหาร

¹ อดิ พิศนทร "อย่างนี้ไม่มีอีก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 8 : 5

กัมถวายหมายประโยชน์โพธิญาณ	เกิดบัวบานบ้าร่าทาล้อตาแล
ตะลึงลานเหลือรับเลยสับไซ้	เสียตายได้ควนร้างมาห่างแห
มัวมาบวชลั่วคคาบ้ำแท้ ๆ	พาให้แพ้เพราะพรรษาศรัทธา ¹ เทียว

ในกลอนชุดเดียวกันนี้ นอกจาก "นายผี" จะเสนอความคิดเกี่ยวกับความเสื่อมอันเนื่องมาจากความไม่ลุ่มลุ่มลำนภายในใจให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพระภิกษุแล้ว "นายผี" ยังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำบุญของพุทธศาสนิกชนไว้ด้วยว่า เป็นการทำบุญเพื่อหวังผลตอบแทน ไม่ได้ทำบุญด้วยความศรัทธาอย่างแท้จริง ซึ่งนายผี ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงความว่า

เข้าพรรษาน้ำฝนต้นพรรษา	มองพระมาจาศีลสิ้นทั้งหลาย
อุบาสกสักการามากมาย	ถ่อมถวายวันทาสาธุการ
ต่างแต่งรูปเทียนทองของทั้งนั้น	อุสาห์สิรรสสารพัดจัดอาหาร
ไม่บกพร่องของตูปริบปรีจານ	ทั้งคาวหวานลู่วัดกันวัดแอ
ติดกัณฑ์เทศน์เท่าไร เออไม่ฉิ้น	หวังบุญบรรดาลผลให้พ้นแยะ
ถึงจนยากบากบั่นด้วยมันแด	อย่าติดหน้าแน่ เรานี้ไม่มีจน
อันชาติหน้านั้นโชนก็ไหม้แน่	ชาตินี้แยะอย่างนี้ไม่มีผล
เสริมศรัทธาบารมีทวิวน	ทุกแห่งหนเห็นหนาว เป่นดาว เดือน ²

ข้อความว่า ชาตินี้แยะอย่างนี้ไม่มีผล คำว่า แยะ ในที่นี้จะหมายถึง ความคิดแยะ คือความคิดที่กำบุญเพื่อหวังผลตอบแทนนั่นเอง ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า "นายผี" ปรารถนาจะเห็นคนทำบุญด้วยความศรัทธาอย่างแท้จริง และทำบุญตามกำลังทรัพย์ที่มีอยู่เท่านั้น

¹ วัคณี พงษ์จันทร์ "ภายในใจ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 223 : 25

สิงหาคม 2494

² ด.

นอกจาก "นายผี" จะเล่นออกมามีตึกเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของสังคมอันเนื่องมาจาก
สาเหตุต่าง ๆ แล้ว "นายผี" ยังแสดงทัศนะคัดค้านค่านิยมในสังคมขณะนั้นด้วย เช่น ค่านิยม
เกี่ยวกับการจัดงานราตรีสโมสร และนักเรียนนอก เป็นต้น

บทร้อยกรองชื่อ "สวัสดิมงคล" ซึ่งสะท้อนภาพวิถีชีวิตอีกด้านหนึ่งของคนเมืองหลวง
ที่หมกมุ่นอยู่กับความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ดังปรากฏข้อความการจัดงานสังสรรค์เลี้ยงฉลองของสมาคมอยู่เสมอ
เช่น การจัดงานประกวดแฟนซีและสัปดาห์ของสภาพนิคมสมาคม ณ โรงแรมรัตนโกสินทร์ เนื่องใน
โอกาส "เปิดสวัสดิมงคล"¹

"นายผี" ไม่เห็นด้วยกับการจัดงานสังสรรค์ เพราะ "นายผี" เห็นว่าการสังสรรค์เป็นต้นเหตุ
แห่งความแหลกเหลวทางกามารมณ์ และยังเห็นว่า การจัดงานในลักษณะนี้เป็นการฟุ่มเฟือย
โดยใช่เหตุด้วย

โคลงชื่อ "สวัสดิมงคล" มีใจความว่า

กินข้าวกินเหล้าเล่น	และหัวเราะฮา
กินกับแกมบุปผา	เปิดเนื้อ
เดินร่ำระร่ำตัว	เต็มสัน
โถมทั้งร่ำร้องเฮื้อ	อดสู
อารมณ์ลามกเมื่อ	มาร่ำ โทมแล
ตาล่อตาต่างดู	ตัวใจ
เดินร่ำร่างกายก้าว	กุมเกาะ กันอา
กัณหัดขัดเหล้าฮ้าง	อกใจ

¹ สยามนิกร 28 มีนาคม 2490 หน้า 1

บ้านเมืองรับากเมื่อ	ลามก
ก็ลลลลลลลลลลลลลลลล	เปล่าปल्ली
ดูราเหล่ายาก	จนยาก
ยามเห่อเห็นร้องสี้	หุดหัว ¹

คำว่า เหล่ายากจนยาก ในที่นี้คงมีได้หมายถึงคนยากจนทั่ว ๆ ไป น่าจะหมายถึง ความยากจนแห่งประชาชาติ เนื่องจากในเวลาเริ่มประเทศไทยกำลังประสบกับภาวะเศรษฐกิจ ทรุตรหม ถึงขั้นรัฐบาลต้องขาย "ทุนสำรองทองคำ" ที่ฝากอยู่ ณ ธนาคารในสหรัฐอเมริกา เพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในการบูรณะประเทศ² เมื่อประเทศตกอยู่ในภาวะยากจนเช่นนี้ "นายผี" จึงมีความเห็นว่าประชาชนทุกคนเป็นคนยากจนด้วย และนั่นคนจนทั้งหลายจึงไม่ควรใช้ชีวิต พึ่งเพื่อพึ่งเพื่อย่อเช่นนั้น

ในบทร้อยกรองชื่อ "นักเรียนนอก" "นายผี" ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับผู้สำเร็จ การศึกษาจากต่างประเทศที่เรียกว่า "นักเรียนนอก" ไว้ว่า

อันล้าสมัยลลลลลลลลลล	พิพิธเพทบรรณาจารย์
มีคำกล่าวโมกษเบ่งโคลง	ไม่ว่าใครค่งหา เปนอาจารย์
เขอบ้านเรารู้อะไรไม่ว่าใคร	จึงได้พากเพียรไปไกลสถาน
เรียนความรู้ฟุ้งเฟื่องเกินต้องการ	เมื่อมาบ้านเลขบาริชาญ
งานอะไรไม่ทำไม่มันละ	ทสวคณและคู่ยไคว่าไม่ทรู
ไปเมืองนอกคองกนามาพอ	ค่าจ้างดูโตครั้นว่าชนมก
ปรีทญาพาระยบอยู่บ้าน	ดูเียนอบาในอิทธิประสิทธิศักดิ์
คิดว่า เชื่องโง่งคูลูกทะเล	เขาพระยักยกยออิงบอบาน

¹ วัคณี พลกันทร "ลลลลลลลลลล" โดย นาคี (นางเบง) สยามนิกร 9

ไปเมืองนอกเรียนในเมืองไหน
เมื่อเมืองบ้านบักคืออาจารย์

ควรจำด้วยเมืองใครก่อนไซ้
ก็พะพาบักบักเอามาเอ๋ย¹

เนื้อความในกลอนบทนี้ แสดงให้เห็นว่า "นายผี" ไม่เห็นด้วยกับการที่คนไทยพยายาม
เดินทางไปศึกษาต่างประเทศ เนื่องจาก "นายผี" มีความเห็นว่า ผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศ
ส่วนใหญ่มักจะหลงในวิชาความรู้ที่เรียนมาว่าล้ำลึกกว่าใคร ๆ ฉะนั้นแทนที่จะได้วิชาความรู้
ที่ไปเล่าเรียนมามาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็กลับเอามาใช้ไปทางดูถูกดูหมิ่นคนอื่นซึ่งเป็นการไม่สมควร

ส่วนในบทร้อยกรองชื่อ "บอกใคร" "นายผี" ได้คัดค้านประเพณีนิยมเกี่ยวกับการ
เลือกคู่ครองที่นิยมปฏิบัติกันมาแต่โบราณ กล่าวคือ ในสมัยโบราณชายหนุ่มหญิงสาวมักจะไม่
มีโอกาสเลือกคู่ครองด้วยตนเอง เนื่องจากบิดามารดาจะเป็นฝ่ายจัดการเลือกบุคคลที่เห็นว่า
เหมาะสมมาให้ หรือหากจะเปิดโอกาสให้เลือกเองก็จะต้องให้บิดามารดายินยอมพร้อมใจก่อน

"นายผี" ไม่เห็นด้วยกับประเพณีดังกล่าว จึงเรียกร้องให้เลิกประเพณีนิยมดังกล่าวเสีย
ทั้งข้อความในโคลง "บอกใคร" ว่า

จะบอกคุณแม่ให้	รู้เห็น
ว่าหล่อนยินยอมเปน	คู่ชู้
อย่าอย่าทำนบเอ็น	ดูอก เราเลย
ท่านว่าชายนี้ชั่ว	เล่นชู้ลวงขิม
จะบอกคุณพ่อให้	เห็นดี กว่าแะ
ว่าหล่อนรักคุณผี	สุดพร้อง
อย่าอย่าทำนบมี	ใจชอบ เรอนา
ขึ้นบอกคุณเคงต้อง	แต่ตัวเอนกลิ้งหัว

¹ วัณณิ พลสันทร "นักเรีบนอก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 137 : 27

คุณพ่อคุณแม่ห้าม	แหม่นกัน กัดยา
เห็นหากท้าวใจตัน	แตกแก้ว
อย่าอย่าให้รับร	สยเส็ก เกิดพ่อ
บอกท่านบ่ได้ด้วย	จูงใจบ่อกตสัน ¹

เท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ อาจสรุปแนวความคิดเกี่ยวกับสังคมของ "นายผี" ได้ว่า "นายผี" ต้องการให้คนรู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกของสังคม เริ่มที่การทำงาน "นายผี" ยกย่องและเชิดชูการใช้แรงงานมาก เพราะเชื่อว่าการทำงานเป็นความงามอย่างแท้จริง ซึ่งแสดงถึงแนวความคิดทางสังคมนิยมอย่างเด่นชัด นอกจากนี้ "นายผี" ยังต่อต้านความฟุ้งเฟ้อ ความฉ้อฉลในทางกามารมณ์ ความฉ้อฉลในอบายมุข ความเชื่อทางไสยศาสตร์ และต่อต้านประเพณีนิยมบางประการ เรียกร้องให้พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้สืบทอดศาสนาประพฤติดนในทางที่ถูกต้อง เรียกร้องสตรีให้ปัสถ์บทบาทในการสร้างสังคมและให้พึ่งตนเองโดยไม่ต้องพึ่งผู้ชาย

สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับแนวความคิดทางสังคมของ "นายผี" ก็คือ "นายผี" จะวิพากษ์วิจารณ์ผู้พิงโดยไม่กล่าวหาตึงถึงผู้ขายเลย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ขายมิได้ทำตัวเหลวก่านิยมในสิ่งนั้นประการหนึ่ง และ "นายผี" อาจเห็นว่าผู้ขายมีภาระหน้าที่ที่สำคัญ เมื่อจะตำหนิตติเตียนจึงตำหนิเรื่องสำคัญ ๆ เช่น เรื่องการปกครอง การเมือง ส่วนผู้พิงไม่มีบทบาททางการเมืองการปกครอง "นายผี" จึงตำหนิในเรื่องของสังคมซึ่งผู้พิงเกี่ยวข้องอยู่

¹ ๓๕๗ พลันทร "บอกใคร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 13 มกราคม 2490

แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาและการประพันธ์

แนวความคิดเกี่ยวกับภาษา

ในฐานะผู้สนใจศึกษาหาความรู้ในทางภาษามาอย่างมากมาย "นายผี" ได้เขียนบทร้อยกรองแสดงทัศนะเกี่ยวกับภาษาไว้หลายบท ได้แก่ "Slang and Poetry" "หยุดก่อน, นักปราชญ์ !" "ความซอกแซกของนายผี" และ "มากแท้ ! มากแท้ !"

บทร้อยกรองชื่อ "Slang and Poetry" จะมีที่มาอย่างไรไม่ทราบชัด แต่จากเนื้อความในโคลงทำให้สันนิษฐานได้ว่า น่าจะมีการถกเถียงกันในหมู่นักวิชาการ เป็นการเหมาะสมหรือไม่เพียงใดที่จะนำคำ "Slang" ซึ่งเป็นภาษาพูดมาใช้ในการประพันธ์กวีที่ยกย่อง และก็คงจะมีผู้แสดงทัศนะคัดค้านไม่เห็นด้วย โดยให้เหตุผลว่า คำ "Slang" เป็นคำหยาบและเป็นภาษาชั้นต่ำ ฉะนั้น "นายผี" ซึ่งไม่เห็นด้วยกับความคิดดังกล่าวจึงเขียนกลอนชื่อ "Slang and Poetry" ขึ้นคัดค้าน โดยชี้แจงว่าคำ "Slang" เป็นคำที่สมควรจะนำมาใช้ในการประพันธ์ เนื่องจากเป็นคำที่ประชาชนใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งหมายความว่า คำพูดนั้น ๆ เป็นที่ยอมรับของประชาชนแล้ว เพราะหากประชาชนไม่ยอมรับคำพูดนั้นก็就会被ลืมเลือนและไม่มีผู้นำมาใช้อีกต่อไป

บทร้อยกรองชื่อ "Slang and Poetry" มีใจความว่า

ศัพท์ slang กันรู้เคยดูหมิ่น	มองกริยาพูดว่าภาษาล้อล
วรรณกรรมกลอย slang ตะแคงคุณ	ถือเสื่อมสุนทรภาษาไม่น่าฟัง
วัน slang คืออะไรก็ไม่ว่า	ควรรู้แค่หัว เข้าคุยเขาวาขสง
ตั้งรัง เกยจเสียเห็นทั้งจริงจัง	ดูตั้งงังโง่บ้าทำท่างาม
งามของเราเขาว่าบ้าแท้ ๆ	ต้องงามเง่งงามบ้าอย่างน่าหยาม
ด้วยตำราโบราณแต่คลานตาม	ปัญญาทึบมั่วลุ่มลิตจะคิดกัน
คำ slang นั้นไหนไหนล่อล	มากมีผู้คนใช้ในถนน
คือภาษาลำมัญของชั้นชน	ที่หลามลันรรสสุกทุกวัน

ใช้ภาษาบ้าไปใช้ในหมู่	มนุษย์ผู้พิพากษาถึงทุกสิ่งสรรพ
หยิบมือหนึ่งอำนาจปลาดครัน	เป็นอันขึ้นปกครองมองชนา
กำบริบทรู้ดีดจะบ้าว่าว เค็ช	จิตวิธ เพทพวกเพียรเรียนภาษา
ยามเปิดปากอยากพูดจะพูดจา	ก็บ้าบับาดูผิดผู้คน
สำภาษาลีงเกร็งเกร็งมาใช่	ทาสที่โหมหนอจะนั่งคั่งฝึกฝน
ถึงจะเปรมเพรดาประสาชน	ไม่ตายตนได้แต่รักสัวเบาเต็ง
คำ slang คืออะไรใช้สาหายาบ	เป็นคำกราบซึ่งเหมาะจะฟังเหมาะจะเหมียง
คำหายาบเข้าบ้าระยาสำลีงเกร็ง	เป็นศัพท์เฝ้าในภาษาประสาชน
คำ slang คือสำคำสำรูป	อรธอุปมา สักผล
ต้นคำอุปมา กลากกล	คือคำคนเขาใช้ในกาพย์กลอน
คำ slang เล่นสรวยจรวยรุ่ง	จึงเฟื่องฟุ้งฟองไปไม่ต้องล่อน
ต้นภาษาชาวประสาสถาพร	เพราะชนอันชู้ช่นทุกคืนวัน

"All slang is metaphor, and all metaphor is poetry !"¹

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งซึ่งแสดงแนวความคิดในลักษณะเดียวกับบทกลอนชื่อ "Slang and Poetry" คือ บทกลอนชื่อ "พญาก่อน, นักปราชิต !" บทร้อยกรองบทนี้แสดงทัศนะคัดค้าน "นักปราชิต" ที่ทำตัวเป็น "ทาล" คัดลั่นความถูกต้องของภาษาโดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบความหมายของคำเดิมกับคำที่นำมาใช้ หรือพิจารณาความหมายจากรูปศัพท์บัญญัติ

¹ อิศริ พลจันทร์ "Slang and Poetry" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

"นายผี" มีความเห็นว่าการพิจารณาตัดสินความถูกต้องของภาษา เช่นนี้ไม่ถูกต้อง เพราะความถูกต้องของภาษานั้นขึ้นอยู่กับกรยอมรับของประชาชนผู้ใช้ภาษา ถ้าประชาชนยอมรับ ก็นั่นก็ถือว่าเป็นภาษาที่ถูกต้อง ถ้าหากประชาชนไม่ยอมรับคำ ๆ นั้นก็ไม่ถือว่าเป็นภาษาที่ถูกต้อง คือไม่ถูกต้องตามความนิยมของประชาชนนั่นเอง

บทกลอนชื่อ "หยุดก่อน, นักปราชญ์ !" มีเนื้อความตอนหนึ่งว่า

ศัพท์อะไรใช้ผิดปิดตะกุด	ต้นเหตุพูดมากมีเหมือนผีสิง
ศัพท์ผิด ๆ คิดใครได้ประวิง	ศัพท์กับสรวงโลกไปโนนประยา
อันคำพูดนั้นจะกะผมจะล่อน	ควรคิดย้อนเอาอย่างคนบางหนา
ใครประสาทคาดประสิทธิวิทยา	อนิจจาอ้อเจ้าต้องเบาเกิน
อันคำพูดเพื่อให้ได้ความหมาย	ผิดคนหลายฟังเพราะว่าเหมาะเสียง
คือภาษาของเราของเราเอ็ง	ถึงเสียงเรงคือภาษาประชาชน
จะตั้งศัพท์ด้วยเหตุหรือแค่	แต่คนเจตไม่เข้าไปกับ
<u>ถึงมาเรียนก็สำหรับสัปดน</u>	<u>ผองคนเขาหัวว่าตัวบอ</u>
<u>เป็นมหาบาสที่รู้หลาย</u>	<u>หากละมายฮั้เห็นตัวเร้นหงอ</u>
<u>ขนกับมีรีขามาคอหลอ</u>	<u>ไ้รู้ยังสิดอภาร เลย¹</u>

จะเห็นว่า "นายผี" มิได้เสื่อมใส่บุคคลที่บัญญัติศัพท์เหล่านี้ขึ้นมาให้โดย เพราะ แม้แต่ชื่อเรื่อง "นายผี" ยังล้อด้วยการใช้คำว่า นักปราชญ์แทนนักปราชญ์ เป็นการบอกใบ้ว่า ตนไม่เห็นว่าคุณเหล่านั้นจะเป็นปราชญ์ที่ตรงไหน

¹ อัศนี พลจันทร "หยุดก่อน, นักปราชญ์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ความคิดของ "นายผี" นับว่าสอดคล้องกับแนวความคิดของนักวิชาการในสมัยปัจจุบัน คือ ดร.บรรจบ พันธุเมธา ซึ่งได้แสดงความคิดเห็นไว้ในหนังสือเรื่อง "ลักษณะภาษาไทย" ว่า

ที่เรียกหนังสือนี้ว่าลักษณะภาษา ไม่ใช่หลักภาษา ก็เพราะต้องการ จะกล่าวถึงลักษณะต่าง ๆ ของภาษาไทย ทั้งที่เป็นลักษณะสำคัญและลักษณะย่อย ลักษณะสำคัญไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เพราะใช้กันมาจนเข้ารูปเป็นระเบียบเดียวกันแล้ว เช่น การที่คำแต่ละคำใช้เข้าประโยคได้ทันทีโดยไม่ต้องมีการเติมหรือตกแต่งในคำ ส่วนลักษณะย่อย อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลา ในฐานะที่ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีชีวิต ยังมีผู้ใช้อยู่ เช่น มีการใช้บุรพทมาชขึ้น ใช้สำนวนมากขึ้นกว่าที่เคยใช้กันมาแต่ดั้งเดิม หนังสือนี้จึงได้บันทึกการใช้เหล่านี้ไว้ด้วย อันอาจเป็นผลให้ลักษณะภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้ในกาลข้างหน้า ส่วนเรื่องผิดเรื่องถูกนั้นอยู่ที่ผู้ใช้กับผู้ใช้จะตกลงกันเองว่า เป็นที่ยอมรับหรือไม่ ถ้าผู้ใช้ไม่ยอมรับ เพราะเห็นว่าผิดลักษณะภาษาที่เคยใช้กันมา การใช้นั้นก็ต้งยุติลง จะถือเป็นเรื่องผิดก็ได้ คือผิดจากที่เขาใช้กัน¹

นอกจากบทอรรถทั้ง 2 บทดังกล่าวข้างต้นแล้ว บทอรรถชื่อ "มากแท้ มากแท้" ก็เปรียบอรรถอักษรถิ่นหนึ่งที่ประนาม "ปราชญ์" ผู้ตั้งตัวเป็น "คาล" พิจารณาตัดสินความถูกผิดของภาษา ทั้งนี้เพราะ "นายผี" มีความเห็นว่า ภาษาเกิดขึ้นในหมู่ประชาชนผู้ใช้ภาษา ไม่ได้เกิดจากการบัญญัติของนักปราชญ์ ฉะนั้นผู้ที่รู้ตัวภาษานั้นถูกหรือผิดถึงเป็นผู้ใช้ภาษา คือประชาชน ไม่ใช่ นักปราชญ์แต่อย่างใด ซึ่งในระยะเวลาใกล้เคียงกันนั้น "นายผี" ก็ได้เขียนขยายความคิดนี้ไว้ในหนังสือ ศิลปการแห่งกาพย์กลอนว่า

¹ บรรจบ พันธุเมธา ลักษณะภาษาไทย หน้า 2

ผู้ที่รู้วิชาภาษาไทยที่ถูกต้อง, โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยที่ถูกต้อง, นั้นก็มีแต่ประสาละมัยชนคนไทยเท่านั้น. ผู้ที่ค้นหาภาษาไทยที่ถูกต้องไม่ควรไปค้นหาในวงการนักปราชญ์ซึ่งแทนที่จะได้ภาษาที่ถูกต้อง กลับจะได้ภาษาผิด ๆ อย่างคาดไม่ถึง. ผู้ปราชญ์จะค้นหาได้แต่ในที่เดียว, นั่นคือ, ในประชุมประสาละมัยชนคนไทยทั้งหลาย; ทั้งนี้เพราะภาษาไทยย่อมเกิดขึ้น, ดำรงอยู่ และเผยแพร่ตัวไปก็แต่ในหมู่ชนเท่านั้นเท่านั้น. หากไว้ในหมู่ปราชญ์ราชบัณฑิตไม่¹ โคลงชื่อ "มากแท้ มากแท้" มีความว่า

รังสีสารรูปล้วน	อุหร
มิ่งพุดภาษาอุ	ตั้งหรือ
กฤษตพจนกฤษ	นรชาติ
มิ่งพากผีผ้อ	เอ่ยล้นสารเลว
ภาษาไทยที่แท้	ใครทำ ขึ้นนอ
นักปราชญ์ภาษาคลา	คือยรู้
หยิ่งเยื่อเห่อหยิ่ง	หาง่าย
งามจ้งตั้งกังบู	บุบแล้วดังเหลือ.

แม้ "นายผี" จะแสดงแนวความคิดทางภาษาแบบใหม่ คือถือการยอมรับของประชาชนเป็นเครื่องตัดสินความถูกต้องของภาษา แต่ก็ยังอยู่ข้างเหมือนกับที่ "นายผี" ได้แสดงแนวความคิดในลักษณะที่ขัดแย้งกับความคิดของตนเอง เช่น ในบทร้อยกรองชื่อ "ความขอกข้าของนายผี"

¹ อดิ พหลจันทร์ ศิลปะการแห่งภาษา โดย ศรีวิมลราชยุทธ (นามแฝง)

² อดิ พหลจันทร์ "มากแท้ มากแท้" โดย นายผี (นามแฝง) ปณิธานวันจันทร์

"นายผี" ได้กล่าวถึงคำว่า "อักษรลาลัน" ในทำนองไม่เห็นด้วยกับการบัญญัติศัพท์ เพราะคำว่า "ลาลัน" แปลว่าคำสั่ง "นายผี" เห็นว่าควรใช้ "อักษรลาร" เพราะ "ลาร" แปลว่า "หนังสือ"

โอดนายนายผีครานี้หนอ
ระทดท้อทุกข์ทวยให้ละฮั้น
กำเริบฤทธิ์พิงคำลู้กล้ำกลั่น
สุดจะย่นกายช่วยด้วยค้ายคำ
คำอะไรโดนให้นายผีช่วย
คือคำทวยกนเคี้ยบียบ่า
เยาะเย้ยเฝ้าเอนนายผีทุกทีทำ
จะให้หน้าในหทัยคนไทยทวย
เนื่องนายผีลี้ภัยในคำหนึ่ง
คือคำซึ่งลัทธิพินาว่าล้มล้วย
"อักษรลาลัน" สุดปลาคืออาจอวย
ความจงงวยทวี่งโยฮิมเฮา
"อักษรลาลัน" คือคำสั่งทางหนังสือ
คำสอนหรือลายสักขณอักษรเล่า
สุดล้ารวยด้วยคารมฮั้นเอนเฮา
มาในเมอ "อักษรลาลัน" กองบานบอ
คนทั้งปวงปิตูว่าดูหรือ
ช่างเตาต้อนแปลนล้นักหนอ
"คำเนะนำคำเป็นสักขณอักษร" พอ
สั่งต่อต่อตามอ่านให้บ้านใจ
เขาเขียนเฝ้าเฝ้า ล. น. ลักด

ผิดกำหนดในลักษณะอักษรลงมือ

สำเนียงหนึ่ง "อักษรสาร" หย่อนใน

วิธีไวยากรณ์แต่ก่อนกาล

ก็เพื่อลงเหล่าร้ายพวงนายผี

ให้หลังดีความในเพราะเห็นหาญ

อันพวกผู้รู้มากย่อมยากนาน

พลอบรำคาญคนที่ด้อยน้อยความรู้

นายผีขึ้นเพียงสิ้นสติขบ

คำรับบสรคชนาท่าหุด

เหียวหัวใจเลียบเข้าคนคำอยู่

ถ้วยเหล่าตูแล้วก็ควดหมดขวดเอง¹

เนื้อความในกลอนบทนี้แสดงให้เห็นว่า "นายผี" เองก็ค่อนข้างจะเคร่งครัดกับการใช้คำอยู่มาก ซึ่งตรงกับคำบอกเล่าของมิตรสหายหลายท่าน เช่น ศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์ ได้กล่าวว่า "นายผี" เป็นคนเคร่งครัดในด้านการใช้คำมาก ต้องใช้ให้ถูกไวยากรณ์ และความหมายเสมอ เช่น "นายผี" ไม่ยอมรับคำว่า "ภูมิลักษณ์" เพราะถือว่าผิดหลักการสมาสหรือสมัยหนึ่งมีผู้บัญญัติคำว่า "บรรณกร" ขึ้นใช้แทน "สาราณียกร" นายผี ก็จะหัวเราะและแปลว่า "คนทำบาป"²

¹ ทัศนี พลจันทร์ "ความซอกแซกของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) รวมบทกวี

เรื่องสั้น เรื่องแปล ของ นายผี หน้า 112 - 113

² ศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุจิตรา กุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่ 318 ซอยพาดิชนันต์ สุขุมวิท 71 กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2525

และคำว่า "วรรณคดีปริทัศน์" "นายผี" ก็แปลว่า "ปริทัศน์" ว่า กัดไปรอบ ๆ¹ ทั้งนี้เพราะ
คำว่า "ทัศน์" ในภาษาสันสกฤต แปลว่า "เห็น"² ในความหมายเดียวกันเป็นต้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการประพันธ์

เมื่อ "นายผี" เริ่มงานประพันธ์ร้อยกรองในหนังสือเอกชนเมื่อ พ.ศ. 2484

"นายผี" ได้แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับการประพันธ์ไว้ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก โดยการประมวลแนวความคิดจากบทร้อยกรองที่ประพันธ์ขึ้นโดย
ใช้นามแฝงว่า อ.ล. พบว่า "นายผี" มีความเห็นว่า วงการประพันธ์ร้อยกรองที่เป็นอยู่ในขณะนั้น
กำลังตกอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมถึงขั้นที่อาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยไร้แล้วซึ่งการกวี "นายผี"
ได้แสดงแนวความคิดนี้ไว้ในบทร้อยกรองชื่อ "อภัยเข็ด" ดังนี้

รำลึกอนาถโอ	อาตุร
เดิมเฒ่าไทยเกษม	คู่ขส้า
บำรุงรสรรมบุญ	ปราณีศ
นานาคณิตยไ้ข้า	ชอกใจ ๆ
พางเพรงกวีเก่าแกลัง	เกลากานท์
<u>รับรสภาพเนื่องใน</u>	<u>เก่าเข้า</u>
ชุ่มช่อคัพพบรรล่าน	สังกัต
กลผกาแย้มเย้า	ยั่วภมร

¹ วิจารณ์ของ "นายผี" ท่านหนึ่งซึ่งไม่ประสงค์จะออกนาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์
สุธีรา กุปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2524

² กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ สันสกฤต - ไทย - อังกฤษอักษราน หน้า 551

มาลาพันธ์วิไล	อารมณ
รังลุ่มกมลารณ	ฟูฟ่า
ระเรื่อบลัจฉนฉม	ช่วยกลั่น
<u>กรุงตระการ กักหล้า</u>	<u>แหล่งลัทธิ</u>
บารมีไทยราษฎร์แล้ง	การกรวิ
เสียดราบลัทธิพรช	เห็ดดแล้ง
โจนหนอสงฆ์คุ้มคัร	กวีราษ
มาร่วมมรณภัย	กลุ่มมลาย ¹

จะเห็นว่า นอกจาก "นายผี" จะแสดงความสลดใจที่วงการประพันธ์ร้อยกรองของไทยต้องเสื่อมโทรมลงแล้ว "นายผี" ยังแสดงปณิธานอันแน่วแน่ที่จะฟื้นฟูการกวีให้รุ่งเรืองดังเดิม วิธีแรกที่ "นายผี" คิดจะกระทำก็คือ การรวบรวม กวีผู้มีชื่อเสียงแห่งยุคให้มาร่วมกันสร้างสรรค์วรรณกรรมร้อยกรองขึ้น ✓

เมื่อ "นายผี" ไม่ได้รับคำตอบจากบรรดา กวีทั้งหลาย โคลงบทต่อมา "นายผี" ก็เขียนโคลงชื่อ "ยอมแล้วเถา" ขึ้นในทำนองดูหมิ่นว่า ประเทศไทยไร้กวีแล้วจริง ๆ ดังความว่า

สรวลสมุทรโหมเรศเรื่อง	รจนา
สรวลปริมาณุชิตสรวล	ศัพทไท
สรวลเสียงกวีล่า	รสร่า ฤาพ่อ
สรวลกวีแล้งไร	แหล่งลัทธิ

¹ ทัศน พงษ์นทร "ฮั้วเชิญ" โดย อ.ส. (นามแฝง) เอกย่น 2 : 20 มกราคม

อ้ากรัฎาแล้งแหล่	ถ้อยมอิน ไม่ฤา
อ้ออนาถชาตกรัฎา	เลื่อมแล้ว
อ้ออุณยรสสมณิน	ฉาวหัว ทวีปเอย
อ้ออนาถชาตเชื้อแก้ว	กุดหาย
อดลู่ทูลหน้าเน่า	นสนขนาง แหม่นฤา
อิงอึกทักทังหลาย	ร่อล่อ
เยยวโทถ่อมเมินหมาง	อวยมัว มีฤา
ฤาจะเลยท้อแท้	ท้าวลาญ ¹

จะเห็นว่า "นายผี" ได้กล่าวประยศกริทั้งหลายโดยยกเอาเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์
มากล่าวเปรียบเปรยว่า ถ้าสมุทรโฆษคำฉันท์แต่งค้างมาถึงสมัยนี้ก็คงจะไม่มีผู้ใดแต่งต่อได้
พร้อมกันนั้นก็สัพพนิบาตกริทั้งหลายก็ไม่กล้าแสดงผลงานของตนให้ปรากฏด้วย

คำเรียกกริของ "นายผี" ในครั้งนี้เรียกว่าได้ผล เพราะปรากฏว่า ฉันทิชย์
กระแฉลันธุ์ ซึ่งเป็นกริภนลัทธิคนหนึ่งในสมัยนั้นได้เขียนโคลงชื่อ "กรัวงค์" มาโต้ตอบ²
และในหนังสือฉบับเดียวกันนั้น "นายผี" หรือ อ.ส. ก็ได้เขียนโคลงชื่อ "ความปิติ" แสดง
ความยินดีที่มีกริเขียนบทกริมาโต้ตอบ เพราะ "นายผี" มีความเห็นการร่วมกันเขียนบทกริ
เผยแพร่เช่นนี้จะสามารถทำให้ วงการกริ หรือ วงการประพันธ์ร้อยกรองรุ่งเรืองได้ดังก่อน
ดังข้อความในโคลงชื่อ "ความปิติ" ว่า

¹ อดินี พงษ์นทร "ยอมนแล้วฤา" โดย อ.ส. (นามแฝง) เอกชน : 39
เมษายน 2484

² ฉันทิชย์ กระแฉลันธุ์ "กรัวงค์" โดย กระแฉลันธุ์ (นามแฝง) เอกชน
16 : 36 - 37 เมษายน 2484

ตะวันฉายสายส่งฟ้า	เพ็ญแสง
ผดุงผ้าอ้อมขึ้น	อะเคื้อ
เดือนดาวประดังแสง	ผาโลก มาธา
ฤาจะเกียงเก้อแก้ว	กำเดา
ฟ้าหล้าระด้าวต้น	ดาลตาก
ทิกทะเลบกเบา	บดแห้ง
แล้งลมกระพือผาก	อกผ่าว
เหลือที่แล้งล้วนแล้ง	ลุ่มใจ
คือทวยเทศขลิบ	เลี้ยกร
แล้งร่าคาบเคื่องใน	อกอัน
เสียงขอส้าดนตรี	ตรูต
มาประจกเห็นหัน	เห็จหิน
อ้าอ้อรอรกรัน	อัมกมล
เพียงอุธารลริน	สาวโล
ช่าบช่านสุรจิตล	ประจักษ์
ควรกระกรรมไต่	อุจเพรง ¹

สิ่งอาจสรุปแนวความคิดของ "นายผี" หรือ อ.ส. ในสัปดาห์แรกได้ว่า "นายผี" มีความเห็นว่าวงการประพันธ์ร้อยกรองกำลังเสื่อมโทรม วิธีที่จะแก้ไขให้วงการประพันธ์ร้อยกรองคืนสู่ความรุ่งโรจน์ได้ก็คือการชุมนุมกรที่ชื่อเสียง เพื่อเผยแพร่ผลงานของตนออกสู่สายตาประชาชน ฉะนั้น "นายผี" จึงดำเนินการเรียกร้องให้ทวีเขียนบทร้อยกรองมาเผยแพร่ และเมื่อปรากฏว่าความพยายามนั้นได้รับการตอบรับ "นายผี" หรือ อ.ส. ก็หยุดเขียนบทร้อยกรองในทำนองเรียกร้องเชิญชวนกรอีกต่อไป

¹ วัณณ พจนันท์ "ความปิติ" โดย อ.ส. (นามแฝง) เวกชน 16 : 38 เมษายน 2484

แนวความคิดเกี่ยวกับการประพันธ์ในลักษณะที่สอง คือ ความคิดเกี่ยวกับการปกปิดนามแฝง
ของตน กล่าวคือ ตามปกติผู้เป็นนักประพันธ์มักจะไม่ยอมเปิดเผยนามจริง และนามแฝงอื่น ๆ
ของตนให้ผู้อ่านรู้จัก นายผี ก็เป็นนักประพันธ์อีกผู้หนึ่งที่มีความคิดในลักษณะดังกล่าวนี้ ดังจะเห็น
ได้จากกรณีที่ "นายล่าม" หรือแล้งทอง เขียนบทร้อยกรองชื่อ "เสียงล่าม"¹ มาโต้ตอบบทร้อยกรอง
ชื่อ "ยอมแล้วฤา" ของ "นายผี" ในทำนองว่า "นายผี" ถูกกวีทั้งหลาย จะเห็น "นายผี" จึง
ได้กลับไปว่า คนที่เขียนโคลงบทนั้น คือ อ.ล. ไม่ใช่ "นายผี" แต่อย่างไร การโต้ตอบมีลักษณะ
ยั่วล้อมากกว่าจะโกรธเคือง

ดังจะเห็นได้จากข้อความที่เขียนแบบสลับวนนิทานคำกลอน เรื่องกาภิกขีว่า "ครุฑพำปึง
ตั้งฤทัยแค้น ตั้งหนึ่งแสนอัคนีธุระมาจุดจี๋"

จะกล่าวกลับสับความไปตามแค้น	ตั้งเพลิงแสนอัคนีธุระมาจุดจี๋
อันตัวเรา เขาก็ถือว่าถือดี	พอเอ๋ยผืนคนก็ผายอยู่ท้ายหิ้ง
กำเรบใจโชนหรือชื่อนายล่าม	มาอวดวางโตตัวว่าขรราชสัง
มาผูกโคลงโหม่งผิงอยู่ตั้งตั้ง	ว่าผิงอาจใจเที่ยวไล่ทำ
แล้วว่าผีนี้ดูหมิ่นภริณชาติ	อันกล่นกลาดเกสร่อนอยู่ที่ดูบ้า
นั่น อ.ล. ดอกนายล่ามที่อ้างมา	มาเชื่อนายผีผู้เฒ่าเฒ่า
อัน อ.ล. หล่อเหลาเขากวี	แต่นายผีกลอนกลาเอาเฉย ๆ
อย่าอวดแหว อ.ล. เลยพ้อเอ๋ย	มาเถิดเหวี่ยงพวกเรามาบ้าด้วยกัน ²

(ทำนอง เสียดกายจนบุรี)

¹ หลวงบุญยमानพพาณีย์ "เสียงล่าม" โดย นายล่าม (นามแฝง) เอกชน

17 : 35 พฤษภาคม 2484

² อัคนี พลสันทร "สำแดง นายล่าม" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

18 : 19 พฤษภาคม 2484

เหตุผลที่ "นายผี" ใช้เป็นข้ออ้างในการปฏิเสธว่าตนมิได้เป็นบุคคลคนเดียวกับ
 อ.ส. ก็คือ อ.ส. เป็นกวี ส่วน "นายผี" เป็นนักกลอน เหตุที่ "นายผี" กล่าวเช่นนี้ก็เพราะ
 "นายผี" มีความเห็นว่า "กวีย่อมเป็นนักกลอนอยู่; แต่นักกลอนหาใช่กวีเสมอไปไม่"¹

นอกจากนี้สิ่งที่น่าสังเกตในกลอนบทนี้ก็คือ ข้อความในท้ายบทที่ว่า มาเถิดเหว
พวกเรามาบ้าด้วยกัน ซึ่งมีลักษณะคล้ายเปลี่ยนถ้อยคำในเพลงเสียดสีพระของหลวงวิจิตรวาทการ
 ที่ว่า มาเถิดเหวพวกเรา มาบ้า ประสั และที่ยิ่งกว่านั้นก็คือ ข้อความที่อยู่ในเครื่องหมาย
 นัยิตถ์ที่ว่า ทำนองเสียดทานุจนบุรี ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า "นายผี" มีเจตนาที่จะยั่วล้อ
 ละครเรื่องนี้อย่างแท้จริง

แม้ "นายผี" จะปฏิเสธว่าตนไม่ใช่ อ.ส. แต่นายล่างก็ไม่ยอมเชื่อ และเขียนกลอน
 อีกบทหนึ่งมายืนยันโดยอ้างพยานว่า

อ.ส. ผีให้ยวเดียวในตน

หรือผีตนก็ดลบันดาลตามเคย

จำกัดบอกว่าผีนี้ อ.ส.

จำกัดก็หลอกให้หรือใจเอ๋ย

เกณฑ์จำกัดเป็นผีด้วยดีเลย

มาเถิดเหวพวกเรา**มาบ้าด้วยกัน**²

จำกัด ที่ "นายล่าง" อ้างถึงนี้คือ จำกัด พลงกูร เจ้าของหนังสือเวกชนซึ่งเป็นมิตร
 สนิทของ "นายผี"

อย่างไรก็ดี "นายผี" ก็ยังคงไม่ยอมรับ และยืนยันกรานเสียงแข็งอยู่เสมอว่าตนไม่ใช่
 อ.ส. พร้อมกันนั้นก็ปฏิเสธว่าไม่เคยรู้จักคนที่ชื่อ "จำกัด" ที่นายล่างอ้างถึง การปฏิเสธดังกล่าว
 แสดงให้เห็นว่า "นายผี" มีเจตนา "ปด" เพื่อปิดบังนามแฝงของตน บทกลอนที่ "นายผี"
 ตอบปฏิเสธนายล่างมีใจความว่า

¹ ธีรณี พลสันทร "อัลโมว่าศึกษาทางการประพันธ์" ข้อคิดจากวรรณคดี โดย อิศราภรณ์
 (นามแฝง) หน้า 154

² หลวงบุญชมพานพาดิษฐ์ "ตฤณ นายผี" โดย นายล่าง (นามแฝง) เอก 19 : 34
 พฤษภาคม 2484

ชะอ้งขว้างอ่างพะยานพาสพิลิก	มันนิก ๆ น้ำทองสักสองบั้ง
บั้งหนึ่งเพื่อ อ.ล. ล่อให้ตั้ง	ล่วนอีกกรั้งเพื่อจำกัดผู้ตัดสิน
นายคนนั้นซ่อนอยู่ดูประหลาด	มามุ่งมาดรู้เราเอาเสียสิ้น
<u>ไม่เคยเห็นหน้าตาบ้าระบิล</u>	<u>มันนำจินตนาการพาสพิเรน</u>
<u>พะยานเหิงเคล็ดมีหลายป็นัก</u>	<u>โจทก์ก็สักหลายปีหนาฟ้าเธร</u>
<u>อย่าเที่ยวเล่นเช่นนี้ไม่ได้เวร</u>	<u>จะเข้าเกาะทักท้วงมาบแล้วหงายเลย¹</u>

จะเห็นว่า นอกจาก "นายผี" จะปฏิเสธเสียงแข็งแล้ว "นายผี" ยังอาศัยความรู้ทางวิชากฎหมายที่ร่ำเรียนมา มาอยู่ล้าบทั้งนายล่างและจำกัดเสียด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ นายล่างจึงขุดคุ้ยเอา นามจริงและนามแฝงของ "นายผี" คือ อัสนี ล่ายฟ้าและ อินทราบุตร มาตีแผ่ในบทร้อยกรองชื่อ "ล่างล่นเทห์" เพื่อหวังจะให้ "นายผี" ยอมจำนน แต่ครั้งนี้มิได้มีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างไร เนื่องจาก "นายผี" ได้ถูกเขียนให้ทงสือเอกชนไปเสียก่อน ซึ่งเป็นอันว่า "นายผี" สามารถปิดบังนามแฝงของตนไว้ได้ล้นถึงความตั้งใจ

เดือนมกราคม 2492 "นายผี" ได้เขียนบทร้อยกรองชื่อ "ความเปลี่ยนแปลง" ชี้แจงให้ผู้อ่านทราบว่า นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป "นายผี" จะเปลี่ยนแนวการประพันธ์จากที่เคยใช้โคลงในการประพันธ์มาใช้กลอนแทน ทั้งนี้เพราะ "นายผี" มีความเห็นว่า โคลงเป็นคำประพันธ์ที่อ่านเข้าใจยาก อาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจไม่ตรงกับผู้เขียนได้

¹ อัสนี พลสันทร "โห นายล่าง" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 21 : 31

"นายผี" เขียนบทกลอนชื่อ "ความเปลี่ยนแปลง" ไว้อย่างนี้

อักษรอาจโผล่ใหม่	จะเปลี่ยนไปเป็นกลอนอ่อนอ่อนหนอ
อันโคลงก็อ่านยากมามากพอ	กระผมขอเขียนกลอนเพื่อล่อนใจ
จะเขียนโคลงคลุมความเข้มจ้ำมแจ๋	ย่อมยากแก่กัณท์คิดสงสัย
จะอะโคลงตื่นตื่นสุดลืดอาลัย	รำพึงใคร่ทั้งหลายไม่คอยดี
จะเกิดมดดูตัวตืดเนื้อทะลึ่ง	ขึ้นหน้าตั้งต้นโศกโกรธนายผี
เขียนโคลงตื่นขึ้นแข่งตามแรงมี	ผิดวิธีสันตลักษณ์ไม่ยั้ง
คนหัวร่ออเราเบาสด	ได้คิดเลยไปฝึกเหินออกดู
เล่นล่งลาร เขียนปัญหาไม่น่าดู	ไอ้พ่อหนุ่มกลอนอ่านก่อนเอ๋ย ¹

กึกกัณท์ ในกลอนบทนี้หมายถึง ม.ร.ว.กึกกัณท์ ปราโมช ซึ่งเคยเขียนโคลงโต้ตอบกับ "นายผี" ด้วยความเข้าใจผิดหลายบท* และโคลงบทสุดท้ายที่ ม.ร.ว.กึกกัณท์ ปราโมช เขียนมาถึง "นายผี" คือ บทที่ชื่อ "กับยี่มครุ" นั้น ปรากฏว่าเขียนผิดสันตลักษณ์ กล่าวคือ สันตลักษณ์ระหว่างบทผิด ฉะนั้น "นายผี" จึงเยาะเย้ยเรื่องที่ ม.ร.ว.กึกกัณท์ ปราโมช เขียนโคลงผิดสันตลักษณ์ และถือเป็นข้ออ้างข้อหนึ่งในการเปลี่ยนรูปแบบคำประพันธ์การเขียนร้อยกรองในครั้งนั้น

บทกลอนอีกบทหนึ่งของ "นายผี" อีกบทหนึ่งก็คือบทร้อยกรองชื่อ "ขอบคุณ ขอรับขอบคุณ !" บทร้อยกรองบทนี้เขียนขึ้นเพื่อขอบคุณผู้อ่านที่เขียนจดหมายมาติชมผลงานของ "นายผี"

"นายผี" เห็นว่าการติชมของผู้อ่านเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงผลงานของตน

¹ อัศนี พลจันทร "ความเปลี่ยนแปลง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

* โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 3 ตอนที่ 1 หน้า 114 - 117

ลำดับคำคนอ่านก็หวานเหลือ	ถึงจะเลือนตาถูกาจไม่หมางหมอง
นอนคำใบรับไว้แล้วไตร่ตรอง	เขยือนหนึ่งนั่งน้อยที่ต่องที่เตือน
ลำดับคำคนอ่านหวานอร่อย	นักเขียนน้อยนักไปใครจะเหมือน
ลำดับคำจำแกไม่แยเขยือน	ถ้อยสละเขยือนถูกผิดสละกิดเกา ¹

เกี่ยวกับคำต่อมนี้ "นายผี" มีความเห็นว่า "คำดี" มีความสำคัญมากกว่า "คำขม" โดยเปรียบ "คำดี" ว่าเป็นเหมือนยาขมที่เล่าบรรพรักษาโรคให้หายได้ ส่วน "คำขม" ทำให้คนฟัง "เหลือ" หรือหลงตนเอง ซึ่งอาจทำให้คนที่ได้รับคำขมเป็นอันตรายได้

อันคำคนก่อนว่าคือยาขม	ไม่ชวนชมชื่นใจ พียงไฟเผา
แต่โรคชุมรังรำงไม่บางเบา	ยาขมเข้าแก้โยโยก็คลาย
อันคำขมพออินตันคั่ง	หัวเราะกลิ้งเงยก้มแล้วล้มหงาย
กำลังโยโยใครชมเลยจวงวาย	จะป่วยตายเปล่า ๆ ไม่เข้าการ ²

ฉะนั้น "นายผี" จึงยืนยันที่จะ เก็บ ยาขม คืออันดีที่จะ รักษา มากกว่า คำขม แต่ "นายผี" ก็มิได้ปฏิเสธ คำขม เลยทีเดียว เพราะถือว่า "คำขม" เป็นการรักษาให้ กำลังใจ

นายผีผู้รู้ผิดกิดเคราท	ขอแนะนำคำปัสรรพสถาน
เลี้ยวยาขมคมตึงใจไปพิจารณา	ขมหวานวางไว้ให้ไกลกาย
ขอขอบคุณใครหมายให้ยาขม	ท่าทางขมเขยื้อนก็ดีหลาย
เป็นกำลังห้ำหั่นให้อยู่ไม่ร้าง	เมื่อโยโยทบทังตั้งกำลังตัว
คิดขำขมเล่นกลุ้มเฟี้ยวก็ขมขื่น	ล่าว ๆ นี่นักไปหงอยใจเหงา
เป็นสันคนสนใจบ้างไม่เบา	สุดท้ายเข้ายวนใครในแผ่นดิน ³

¹ อัสนี พลสันทร "ขอบคุณ ขอรับ, ขอบคุณ 1" โดย นายผี (นามแฝง) สวามณีย์

² ด.

³ ด.

จากเนื้อความทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า "นายผี" เป็นกวีที่ใส่ใจกว้าง ยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้อ่านด้วยความเต็มใจ อันเป็นลักษณะของกวีที่ดี

บทร้อยกรองบทต่อมาของ "นายผี" คือบทร้อยกรองชื่อ "อะไรมาก ?" โคลงบทนี้ แสดงน้ำเสียงในเชิงผิดหวัง ที่ผู้อ่านไม่รู้คุณค่าที่แท้จริงของบทร้อยกรองแต่ละบทที่ "นายผี" เขียนขึ้น นายผีรู้สึกว่า ผู้อ่านมักประเมินค่าของบทร้อยกรองในลักษณะตรงกันข้าม กับคุณค่าที่แท้จริง

โคลง "อะไรมาก ?" มีเนื้อความว่า

เชื่อใดในโลกนี้	ภาพนัก
หนักแน่นอย่างหนึ่งสัก	ร่ำแดง
เกรงใจสหายนัก	อุหฤ
แต่หักทลายให้แล้ง	เล่นให้แล้ว เลบขวย
โอ สหายอย่างหนึ่งนั้น	นายผี
เขียนกาพย์โคลงกลอนมี	มากล้า
<u>โคลงใดที่ดี</u>	<u>คนเตี้ยจ ฉันทาแอ</u>
<u>โคลงเชื่อกันฝรั่งเข้า</u>	<u>ล่กิดแล้ว สรรเสริญ</u> ¹

"นายผี" จึงจำแนกประเภทของร้อยกรองเป็น 2 ประเภท คือ โคลงดี และ โคลงเชื่อ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

โคลงดี หมายถึง บทร้อยกรองที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงในชีวิตทั้งในด้านดีและด้านเลว หรืออาจเป็นโคลงวิพากษ์วิจารณ์โจมตีสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยความมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น แต่บทร้อยกรองในลักษณะนี้อาจจะทำให้ผู้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ หรือผู้อ่านไม่พอใจ ฉะนั้น ในบทร้อยกรองชื่อ "แถลง" "นายผี" ถึง "แถลง" ถึงสาเหตุที่เขียนบทร้อยกรองประเภทนี้ไว้ว่า

¹ อัศนี พลจันทร "อะไรมาก ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

คิดค่ากลอนก่อนแกะผ้าแดงจัด	สรรพสัตว์ได้สืบตังสืบหัว
ล่ดงเอนอกเอนอกล่ดงตัวทั้งตัว	คิดความชั่วช่นเห็นช่องเอนั้น
โกรธกระไรใจคออย่าใหญ่	อุตุลุดเอาละว้าช่นช่น
คิดโกรธใครให้ระอาบ้าตะบัน	จะโกรธกันไปโยให้ป่วยการ
ตัวประตีสรรพคิดกลอนมาบ่อนย้า	โยให้ตัวใครใครในเรือนบ้าน
แต่ยี่เรื่องเอนองเราที่เบาเราะ	เล่นรำกายังเอนาะให้เพราะพริ้ง
จะโกรธไปโยเล่าไม่เข้าเรื่อง	อย่าช่นเอนองใจช่นร้องหึงหึง
เรื่องตลกไปยกยาว่าประวิง	ตังกระตังรังไรให้รำคิด
<u>กลอนละเหือนเอนองใจใหม่ขยับ</u>	<u>เล่นละล่ดงสำหรับเอนองขยับ</u>
<u>ขอเอนองตั้งใจไว้ล่ดง</u>	<u>จะรู้กัณเอนองเราที่เอนอง</u>
จงเป็นเอนองล่ดงตัดจรัส	ควรร้องเอนองในคำที่รำล่อน
เป็นเอนองล่ดงจะตัดทอน	ปดเอนองเอนองเอนอง ¹

ส่วนโคลงชื่อ หมายถึง บทร้อยกรองประเภทเหือน เอนองแต่ภาพของธรรมชาติ
ดั่งที่ "นายผี" หรือ "ศรีอินทราวุธ" กล่าวไว้ในหนังสือ ศิลปการแห่งกาพย์กลอนว่า

...กว้นั่งล่ดงเอนองภาพธรรมชาติของช่นเขา ล่ดงนาไฟระ, ล่ดงลมแล้งแดด,
เอนองเหือนและดาวพราว อะไรเหือนนี้ โดยไม่เกี่ยวกันแก่ชีวิต, มีก็ไม่มีระโยช่น
นักรรรมชาติเอนองเอนองเหือนจากชีวิต. กาพย์กลอนของเอนองไม่มีระโยช่นแต่
ก็เอนองเอนองเอนองเอนอง, แท้จริง เอนองเอนองเอนอง, เพราะได้ทำให้เอนองเอนอง
แต่ล่ดงเอนองเอนอง, ล่ดงเอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนอง
ของล่ดง, ทำให้เอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนองเอนอง²

¹ อัคนี้ พลจันทร "เอนอง" โดย นายผี (นามแฝง) ล่ดงสมัย 174 : 26

กันยายน 2493

² อัคนี้ พลจันทร "เอนองรับเอนอง" โดย นายผี (นามแฝง) ล่ดงสมัย 212 : 25

มิถุนายน 2494

บทร้อยกรองบทต่อมา ที่แสดงความคิดเกี่ยวกับลักษณะร้อยกรองที่ดี ก็คือ บทร้อยกรอง
ชื่อ "ต้อนรับฤดูฝน" บทร้อยกรองบทนี้ "นายผี" ได้นำลักษณะสภาพพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์ขึ้นมา
เพราะฝน มาเปรียบเทียบกับบทร้อยกรองที่มีความสมบูรณ์ในคันนา เนื้อหา และ ศิลปะการประพันธ์
เพื่อแสดงให้เห็นว่า ความงามในด้านเนื้อหา และความงามในศิลปะการประพันธ์เป็นองค์ประกอบ
ที่จะทำให้บทร้อยกรองนั้นมีคุณค่า เป็นที่นิยมของผู้อ่าน

คันนาไทยดีมีบุญช่วยล้น

มาระไรล้นมา ล่าะก็เพราะฝน

เอาพืชแพะแพะเหมาะครั้นขึ้นต้นยก

พืชไร่กลองพองพองน้ำชุ่ม

เหมือนกาพย์กลอนกลิ้งกลิ้งกลิ้งเพราะเพราะ

ยอมเล่นน้ำเนื่องกับคันนาอันล้น

ประชาชนชอบจริงยิ่งนิม

เพราะคำคมเนื้อความอร่ามเรือง

"นายผี" มีความเห็นว่า บทร้อยกรองที่แต่งขึ้นโดยปราศจากศิลปะการประพันธ์
เป็นกลอนที่ไร้ไม่ได้

ไม่มีศิลป์สิ้นคนสนใจทราบ

กลอนหยาบ ๆ ยอมหูไม่ฟัง ฟ้อง

ถึงความดีดับไปไม่ประมาท ฟ้อง

รำคาญคือหงอนไม้กนก¹

¹ อดิสร พงษ์สาร "ต้อนรับฤดูฝน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 212 : 25

ในการทำงานเดียวกัน ถ้าบทร้อยกรองนั้นมีแต่ความงามในด้านศิลปะการประพันธ์
แต่เนื้อหาไม่ดี ก็ใช้ไม่ได้อีกเช่นกัน "นายผี" เรียกกลอนที่มีศิลปะการประพันธ์ดีแต่เนื้อหา
ไม่ดีว่า "กลอนคสัง"¹

ศิลปินมีดีเพราะเล่นอะไคร

ไม่แห้งเหี่ยวเหี่ยวที่ศิลปินยั้ง

แต่เนื้อความพล่ามอยู่บ้านนงนัง

คือกลอนคสังหก คนไปจนใจ¹

เหตุที่ "นายผี" เรียกบทร้อยกรองดังกล่าวว่า "กลอนคสัง" ก็เพราะ "นายผี"
เห็นว่ากลอนที่มีแต่ความงามทางศิลปะ แต่ไม่มีดีงามทางด้านเนื้อหา เป็นกลอนที่ไม่มี
ประโยชน์อะไรแก่มนุษย์ ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็น "โคลงเห่อ" ดังที่ "นายผี" กล่าวไว้ใน
บทร้อยกรองชื่อ "อะไรมาก" ก็ได้

ไม่เกิดทุกข์ส่วนคนมนุษย์

ชั่วเพราะจุดขาวชนชั่วจนได้

ถึงฝนตกนกร้อง ก็ก้องไป

ก็บ้าใบ้ขัดสออยู่สร้าง²

ความคิดเกี่ยวกับกวีและจรรยาของกวี

เมื่อ "นายผี" เริ่มงานเขียนในหนังสือเอกชนใหม่ ๆ ปรากฏว่ามีผู้อ่าน เขียน
จดหมายมาถึง "นายผี" เป็นจำนวนมาก และ "นายผี" ก็จะตอบจดหมายเหล่านั้นเสมอ
ซึ่งแสดงให้เห็นว่า "นายผี" เห็นความสำคัญของผู้อ่านเป็นอย่างดี

¹ อิศน์ พลจันทร์ "ต้อนรับฤดูฝน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 212 : 25

บทร้อยกรองที่ "นายผี" ได้ตอบกับผู้อ่านในหนังสือ เอกชนมีความสำคัญดังนี้

บทร้อยกรองชื่อ "ความเสียใจ" ไม่ทราบแน่ชัดว่าแต่งได้ตอบกับผู้ใด แต่จากเนื้อความในกาพย์ ทำให้สันนิษฐานได้ว่า น่าจะแต่งได้ตอบกวีรุ่นครูผู้หนึ่งซึ่งเขียนมาประนาม กาพย์บทนี้ไม่มีสาระอะไรมากไปกว่า การแสดงความรู้สึกเจ็บปวดหัวใจของคนที่ถูกประณามแล้วไม่ล้าระทดได้ เนื่องจากผู้ที่ประณามตน เป็นบุคคลที่ตนนับถือ

โคลงชื่อ "ความเสียใจ" ของ "นายผี" มีใจความดังนี้

วันนี้ฉันนั่งนึก	แต่ตรึกตรองแล้ว โสกา
ไรเรื่อยไม่เคยมา	ให้เขาว่าอย่างนี้เลย
ถึงผีจะชื่อผี	แต่ก็ไม่ใช่เลย
ชื่อว่ากันเฉย ๆ	เหมือนไม่เคยเป็นคนดี
เจ็บจิตคิดแก้	ให้พ้นพยานนายผี
คิดแล้วถึงร้อยที	ไม่เห็นมีทำอย่างไร
ยังคิดกลับยิ่งกลุ้ม	จระจกวันราวไฟ
หน้าอกพทหน้าใจ	เหวือนใครทูลให้จับแบน
คิดได้แล้วโพล่คิด	วิปริตดูเหลือแสน
ดัง ๆ ถึงเมืองแมน	แล้วเลี้ยวผ่านดัง ๆ ลง
ไปสพหน้าสับสี	เขาว่าผิอย่างผุยผง
ว่าเราเอาตรง ๆ	คงไม่ "ขำม" เหมือนเคยมา
เขานี้ผีรับถือ	คือเหมือนครูที่บูชา
หาไม่จะไปหา	หลอกให้ลาไปเสียเวลาน
ว่าดี "ผีนั้นโง่"	โอ้โหโอ โธ่ สงสาร
ตัวเราเขาประจาน	ก้านไม้ไกร้องไห้ ¹

¹ อดี พจน์กร "ความเสียใจ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 8 : 38

บทร้อยกรองบทต่อมาคือ บทร้อยกรองชื่อ "ถึง ณ.ถ.ล." บทร้อยกรองบทนี้เขียนขึ้น
เพื่อตอบคำถามของผู้อ่านที่ใช้นามแฝงว่า "ณ.ถ.ล."¹ ที่ว่า "นายผีคือใคร" "เหตุใดนายผี
จึงมีความชำนาญในการขีดเขียนมากมายนัก" เนื้อความในบทร้อยกรองบทนี้มีว่า

ผู้ขอคำใบ้บรรทัด	พุทธพจนพาศ์ศรีใส
ซึ่งถามความผีผู้ใด	อยากให้เห็นพักตรนักแล้ว

- แต่ -

ถ้าผีมีเล่นหั้นนั้น	จริงโหล่น
เพียงอ่านกลอนเกรียมกรม	แก่แก้ว
ขาดมีพ่างเพียงใจ	จักขาด จริ่งๆ
เกรงแต่เห็นหน้าแอม	อ่านปราชญ์

- และ -

ขานเคาะเปาะปั้วเข้า	เราระทม เทียวแล
ผีไผ่ผืนนวม	โลกหล้า
ไผ่ผัดเขม	เขอะฮายก
ผิดกว่าเพื่อนผีฟ้า	ฟ่องพันธัมพรานต

- ฉะนั้น -

ไปแทบกิ่งมณฑล	ก็ยอมยลจักรสาร
ทราบคำสตรพิศดาร	ก็ชำนาญยาเนียรกลอน
เอากล่าวเป็นราวเรื่อง	พออ่านเคื่องจนหัวกลอน
ใครใดในดินดอน	ค่อนกร้ามเดโชอยู่แต่เยาว์

- จบบท -

¹ณ.ถ.ล. (นามแฝง) "ถึงนายผี" เอกชน 15 : 50 เมษายน 2484

นายผีนี้อาจนับ	คือยื่นคิดไป	ไม่รู้ก็ล้วนกำเภา
ขอเพียงปฐิธานญาณเยาว์	ยื่นเรื่องเราเขา	ก็ชอบแลศำกำลุน ¹

คำตอบของ "นายผี" แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า "นายผี" เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง น้ำเสียงที่กล่าวถึงตนเองจึงแสดงความ "เหนือ" คนอื่นอยู่ค่อนข้างมาก เช่น เพื่อจะตอบคำถามว่า "นายผี" คือใคร" ก็ตอบในลักษณะเล่นลิ้นว่าเป็นผู้ที่ ผิดกว่าเพื่อนผีฟ้า ฟ่องหั้นอัมพรานต เท่านั้น และเมื่อจะตอบคำถามว่า เหตุใดจึงมีความชำนาญในการเขียนกลอน ก็ตอบในลักษณะวางโตว่าเป็นเพราะได้ศึกษามา ฉะนั้น ใครใดในดินถวนก้อนครำมเคยอยู่แต่เยาว์

ความคิดเรื่องการศึกษาค้นคว้า "นายผี" ได้กล่าวไว้ว่าเป็นคุณสมบัติที่ทวีพียงจะมีดังปรากฏข้อความในบทความเรื่อง "พูดไปปล่อยไฟเข้บ รู้แล้วนี่งเสียบบ่าบ้า" ว่า

นักประพันธ์ไม่ควรจะปฏิเสธการหาความรู้อย่างกว้างขวาง ความรู้กล่าวในแง่หนึ่งก็มีที่มาได้สองอย่าง; ได้มาทางตรงและได้มาทางอ้อม, ความรู้ที่ได้มาทางตรงนั้นผู้แสดงย่อมต้องเข้าเผชิญชีวิตเองแลรับมาโดยตรงเอง, เช่นไปท่องเที่ยว... ความรู้ที่ได้มาโดยทางอ้อมนั้นเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้, เพราะคนเราไม่อาจหาความรู้โดยทางตรงเสียทั้งหมด และคนเราแต่ละคนก็เป็นเพียงมหาประณูในล้ากลจักรวาลที่แห่งความรู้เท่านั้นก็คือ โดยการอ่านหนังสือ²

¹ อัครนี้ พลจันทร์ "สิ่ง ฌ.ถ.ล." โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 15 : 50
เมษายน 2484

² อัครนี้ พลจันทร์ "พูดไปปล่อยไฟเข้บ รู้แล้วนี่งเสียบบ่าบ้า" โดย น.เรณู
(นามแฝง) ลายธาร 1 : 59 - 63 พฤษภาคม 2501

บทร้อยกรองอีกบทหนึ่งคือ บทร้อยกรองชื่อ "คำตอบ" บทร้อยกรองบทนี้เขียนขึ้นเพื่อโต้ตอบผู้อ่านที่ใช้นามปากกาว่า "คุณโต" ซึ่งเขียนมาต่อว่า "นายผี" เรื่องความบกพร่องในการพิสูจน์อักษรของหนังสือเอกชน¹ "นายผี" จึงชี้แจงว่า ตนไม่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้ เนื่องจากตนเป็นเพียงผู้เขียน ไม่ใช่บรรณาธิการ ฉะนั้นหากจะตีความก็อาจกล่าวได้ว่า "นายผี" กำลังตำหนิติเตียนบรรณาธิการที่ไม่มีความรับผิดชอบปล่อยให้ความผิดพลาดเกิดขึ้นโดยไม่แก้ไข เพราะถือว่าผู้อ่านคงจะทราบได้เองว่าที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร

ผีส่วนหัวกล้วจริงผู้หญิงจำ	ช่างปากกล้าเกินตัวไม่กลัวผี
คำโบราณท่านเล่าไว้ ข้าที่	ผู้หญิงมีปัญญาบ้าตะบัน
เห็นปรีห์ผิดคิดว่ามีฤทธิ์หรือ	มาถึงคือดูแลให้ เห็นชั้น
เห็นหิมผิดติดใจใครว่ากัน	ก็นายบรรณาธิการโยผ่านไป
มากล่าวกลอนค่อนคองทริบิวเตอร์	มันก็เอ้อ เอียงเงยเลบโกล
แต่เอาเกิดเกิดจริตเพราะติดใจ	ผีก็ใคร่คำรับขอรับรู้
อันความผิดคิดเล่นก็เห็นล่อง	ที่ผิดของยากเย็นก็เป็นอยู่
แต่ที่ผิดง่าย ๆ น้ำลายชู	เพราะคนผู้ทำผิดถ้าคิดลึก
เกล้งให้ผิดไปจันมันก็ง่าย	เพราะว่าใครแลดูคงรู้สึก
การเขียนอ่านท่านล่อนไห้นอนนึก	ค่อยตรองตรึกไปจะชี้ด้วยถึงใจ
ชั้นเอาคำ "คุณโต" มาไม่ชู้	เหมือนไม่รู้จักตน "แม้นโก"
นักสังคมชยท่านเที่ยวควานไป	พอได้ตัว "คุณโต" โอ้เอาจริง ! ²

¹คุณโต (นามแฝง) "คำถาม" เอกชน 29 : 50 พฤษภาคม 2484

²อัศนี พลจันทร "คำตอบ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 29 : 50

และบทร้อยกรองที่โต้ตอบกับผู้อ่านหรือกวีด้วยกันอีกบทหนึ่งคือ บทกลอนสี่อ

"ความน้อยใจของนายผี" กลอนบทนี้ทราบเพียงว่า เขียนโต้ตอบกับบทร้อยกรองของ "นายล่าง" แต่จะโต้ตอบในเรื่องอะไรไม่ทราบแน่ชัด เนื่องจากไม่พบต้นฉบับบทร้อยกรองของ นายล่าง แต่จากเนื้อความในกลอนบทนี้ทำให้สันนิษฐานได้ว่า นายล่าง คงจะเขียนมาในทำนองเยาะเย้ย เรื่องความสามารถในการประพันธ์ของ "นายผี" ว่ายังเป็นกวีที่ห้าวหาญหรือมีฝีมือยังไม่เข้าขั้น อย่างใดอย่างหนึ่ง "นายผี" จึงได้โต้ตอบด้วยการเปรียบเทียบกับ ตนเป็น กฏ และไม่ปรารถนาจะไปรวมวงกับ หงส์

บทกลอนสี่อความน้อยใจของ "นายผี" มีใจความว่า

อนิจจาข้าพเจ้ากำเ ล่าจิต	ให้แค้นคิดคำสาปลงครางอ้อย
ทั้งเย็บเยาะแคะเล่นให้เหินรอบ	แต่น้อยใจนับคะเนนาน
ถึงจะตายอายุติดไปปลิดปลด	ท้อระเหิดทุกขรันทมผล่มผลำน
กำเ ธิษเพคะ วนหาประสาพาล	รำพึงการกรองกรีกสะอีกโอบ
คำดูดลางถางถากมามากอยู่	เรา ถึงรู้เลคำนี้จึงให้โหย
ผีทอดตนบนดินแล้วตื่นโดย	พลาญปรายโพรยชลนัยน์ไปแปดวัน
"แล้วผีจะเอาอะไรคืนในล่าง"	แสนระคาจใจอยู่นอนทุ่นหัน
รู้ยู่ราอาธุวีริลาวิธย	คันฟ้าส่ายเลื่อนหล้าหาไม่พบ
กำลึงกาหาปองไปลองหงษ	ไม้ เล่นลงมุลินทกกลืนกระหลบ
รู้ยู่เล่าเข้าใจในปรารภ	ก็สาปสับทิวผีมี่ระคน
แต่ฮึงทรวงค์ ธ ยังหลงในรสราค	จึงมีมากนัยนาสถาผล
ระกากายส่ายฟ้าเที่ยวร่ารณ	กำเ ธิษต้นต้นเมฆเป็นเอกเอบ ¹

¹ อังฟู พลสันทร "ความน้อยใจของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน

หลังจากที่ "นายผี" หยุดงานเขียนบทร้อยกรองในหนังสือเอกชนไปเมื่อเดือน
มิถุนายน 2484 ต่อมาอีก 3 ปี คือ ในปี พ.ศ. 2487 "นายผี" ก็กลับมาเขียนบทร้อยกรอง
ให้แก่หนังสือพิมพ์นิกรวันอาทิตย์ บทร้อยกรองบทแรกที่มีพิมพ์ในหนังสือเล่มนี้คือ บทร้อยกรอง
ชื่อ "ทำไมผีจึงหายตัวได้" ซึ่งแต่งเป็นโคลงสี่สุภาพจำนวน 4 บท โคลงบทนี้มีเนื้อหาในลักษณะ
ชี้แจงให้ผู้อ่านทราบว่า เหตุใด "นายผี" จึงหยุดเขียนบทร้อยกรอง

เหตุผลที่ "นายผี" นามากล่าวอ้างก็คือ เนื่องจากในขณะนั้นมี "นักกลอน" อยู่
เป็นจำนวนมาก ฉะนั้น คนที่เป็นกริ่งหลบเสียงไปเสีย ดังปรากฏข้อความในโคลงว่า

บอกบุญสุนทรพากพร้อม	พรายมา
เพรงคร่ำรำรจนา	หนึ่งแก้ว
ผีล้างส้ายักล่า	เสียงเปรต ปรี้งแอ
โหยกระหายหากแผ้ว	มองเพื่อเพลงสวรรค์
สิ้นแสงเอยหน้าอยู่	อย่าดหยุด หย่นา
เมืองคนะบิล้างสุด	ละท้อ
หายตัวแต่มาสุด	โหล่งหุ่ย ยังรื้อ
รังเรขลงเสียวล้อ	เร่งรู้ เร็วจร
นักกลอนนอนแน่นหน้า	ชนิดถนน
กรวไปเดินโนน	หากรู้
ผองผีโหล่งเพลงถอล	เก็บทออง
ทางที่ข้างเผือกอยู่	เข้าพร้อมภาลัย

ข้าโฉนกลอนกล่าด้วย	คารยก
หย่าพะวงเรียนพก	เปิดเพื่อ
มันห่อก็ก้อนก	เนื่องพรอด
พรายพะนันกันเนื้อ	หย่าน้อยในกมล ¹

เหตุที่ "นายผี" กล่าวว่าในขณะนั้นมี "นักกลอนนอนแน่นหน้า ถนัดถนอน" นั้นก็น่าจะเป็นเพราะ ระหว่าง พ.ศ. 2484 - 2487 ซึ่งเป็นระยะที่จอมพล ป. พิบูลสงครามมีอำนาจในบุนแรก จอมพล ป. พิบูลสงครามได้จัดตั้ง "วรรณคดีสมาคม" แห่งประเทศไทยขึ้น งานหลักอย่างหนึ่งของวรรณคดีสมาคมแห่งประเทศไทยก็คือ การออกหนังสือรายเดือนชื่อ "วรรณคดีสาร" หนังสือฉบับนี้มี จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นประธานกรรมการ และมีพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวรรณไวทยากรเป็นบรรณาธิการ หรือนักประพันธ์ในสังกัดของ "วรรณคดีสาร" ที่มีผลงานปรากฏอยู่เป็นประจำ ได้แก่

พันโทหญิง ละเอียด พิบูลสงคราม	นายวรเวทย์ สิวะสรีบานนท์
นายอรุณ บุญมานพ	นายเชย ลุนทรทิพิง
นายสนิก สัตตะธรรมะ	นายเฝียร ราชธัมมิเทล
นายมนตรี ตราธัมม	นายใจ ลู่วรรณทัต
นาย ภ. อุปะตะวานิช	นายประเลิด ทรัพย์สุนทร

หนังสือ "วรรณคดีสาร" ฉบับแรกออกวางตลาดเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2485 หนังสือเล่มนี้มีบทประพันธ์ร้อยกรองอยู่ไม่น้อยกว่าครึ่งเล่ม เนื้อหาของบทร้อยกรองเฉพาะที่เป็นบทสั้น ๆ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ มุ่งที่จะยกย่องนายกรัฐมนตรีนั่นคือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ตามคำขวัญที่ว่า "เชิดผู้นำชาติพ้นภัย" โดยพยายามเกลี้ยกล่อมผู้อ่านให้คล้อยตาม

¹ อัสนี พลจันทร์ "ทำไมผีจึงหายตัวได้" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรธนาภัก

ความเห็นของผู้เฝ้าในตำแหน่งต่าง ๆ และกล่าวโจมตีผู้ที่ไม่ "เชื่อผู้นำ" ไว้ว่าจะทำให้ชาติ
เกิดความแตกแยกไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

นอกจากจะยกย่อง "ท่านผู้นำ" แล้ว เมื่อหารองลงไปก็คือการล้มล้างนโยบาย
รัฐบาลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ นโยบายปลูกฝังความรู้รักสามัคคีให้แก่คนในชาติ
นโยบายปรับปรุงวัฒนธรรมไทยให้ลึกลับที่เป็นอารยประเทศ นโยบายสร้างชาติไทยให้เป็น
ชาติมหาอำนาจ และนโยบายบำรุงขวัญทหารบามสงคราม เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อถึงวาระ
พิเศษ เช่น ในโอกาสวันครบรอบวันเกิดของนายกรัฐมนตรีและภริยา หนังสือ "วรรณคดีสาร"
ก็จะตีพิมพ์พร้อมกรอกรองอวยพรวันเกิดเต็มเกือบทั้งเล่มด้วย

ด้วยเหตุนี้ หนังสือ "วรรณคดีสาร" ลงพิมพ์แต่บทกรอกรองสรรเสริญผู้นำ "นายปณ"
จึงกล่าวประณามบทกรอกรองในหนังสือเล่มนั้นว่าเป็นบทกรอกรองประเภท "นกร้อง" คือ
ทั้งใจเราแต่หาสาระอะไรไม่ได้

เดือนธันวาคม 2489 "นายปณ" เขียนบทกรอกรองชื่อ "นายปณคือใคร ?" ขึ้น
เพื่ออธิบายความหมายของคำว่า "นายปณ" ทั้งนี้เนื่องมาจากมีผู้อ่านสอบถามกันมากกว่า
"นายปณเป็นใคร" และส่วนมากมักจะเข้าใจว่า "นายปณ" หมายถึง "ปณ"

โคลงชื่อ "นายปณคือใคร" มีความว่า

นายปณโชกตเพื่อ	ผีผลาม
เพราะไขข้อนายปณ	ผิดแท้
คือองค์อัครสาม	เนตรนั้น นะพ้อ
นายพวงผีเพื่อแก้	เก่งผี

นายปวงปีศาจต้อง	อุเต ศัวรแอ (1)
ปีศาจบดทรี	อุตโหว (2)
กบาลเหล่านเล	วรห้อย คอฮา (3)
รุทรากษเล็งร้ายให้	วิหยาบ (4)
ผีเบณผีเพื่อผู้	บาปผละ (5)
เบณภาพผีฟ้ามาย	แผ่นฟ้า (6)
ผินโกรยแก่บุญละ	ลัมบาป (7)
คือพวกผีข้าอา	อดลู่ ¹ (8)

และ "นายผี" ได้อธิบายขยายความเกี่ยวกับศัพท์ต่าง ๆ ในตอนท้ายโคลงด้วยว่า

- (1) อุเตศัวร คือ อุต (ผี) - อิศัวร (เจ้าวฤณนาย) ก็คือนายแห่งผี
 (2) ปีศาจบดทรี คือ ปีศาจ (ผี) - บด (เจ้าวฤณนาย) ก็คือนายแห่งผีอีก
 (3) กบาล คือ ขากคัพ หมายถึงความว่า เอากะโหลกขากคัพมา
 (ร้อยเป็นฟอง) แขนวคอ จึงได้ชื่อว่า กบาลมาลิน ผู้มีพวงมาลัย

(4) รุทรากษ คือ รุทร (พระอิศวรผู้เป็นนายผี) - อักข (ตา) ก็คือ
 ตาพระอิศวรที่มียูคล้ำ; หน่วยกัณฐาตนั้น ถูกขึ้นเป็นโพธิ์ใหม่ถึงพิภพได้ จึงได้ชื่อว่า เป็นฤๅษีตาโพ
 และเพราะเหตุที่ได้เฝ้าพระกามมอดใหม่ไปเป็นพระอนงค์ จึงเสี่ยงล่อกันว่า นายผียอมทำลาบ
 กามแต่รูปกาม, อาตมยังอยู่

(5) เพื่อ คือ เพราะโดยนัยอันใกล้เคียง

(6) ผีฟ้า คือ ผี (อาตมอันเป็นทิพย์ ปราศจากรูปกายครอง)

อันเป็นชั้นสูง ได้แก่ เทว คือ สำนวน (ที่ถูกเป็นสำนวน แปลว่า เสียง) ว่ามีกายโปร่ง
 ดูจฟ้าอากาศ ก็นของทิพย์ ได้หัวกระต่าย¹

¹ อักขี พลจันทร์ "นายผีคือใคร ?" โดบ นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

โคลงบทนี้จึงแสดงทัศนะของ "นายผี" อีกประการหนึ่งว่า ภริญาเป็นต้องสร้าง
ความเข้าใจอันถูกต้องแก่ผู้อ่านไม่ปล่อยให้ผู้อ่านเข้าใจอะไรผิด ๆ โดยไม่พยายามหาทางแก้ไข

วันที่ 10 มีนาคม 2490 ประเทศไทยสูญเสียปราชญ์สำคัญไปพระองค์หนึ่ง คือ
สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์¹ การสิ้นพระชนม์ของพระองค์เป็นเหตุให้ "นายผี"
เขียนโคลงต้นวิธีธมาลีชื่อ "หมดปราชญ์ขาดจ้าว" ขึ้น

โคลงชื่อ "หมดปราชญ์ขาดจ้าว" มีเนื้อหาแสดงความอาลัยต่อปราชญ์ 3 พระองค์
ที่สิ้นพระชนม์ในเวลาใกล้เคียงกัน ได้แก่ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรง
ราชานุภาพ ซึ่งสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2486² พระราชวรพงศ์เธอ กรมหมื่น
พิทยาลงกรณ์ ซึ่งสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2488³ และสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยา
นริศรานุวัดติวงศ์ ซึ่งสิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2490

"นายผี" แสดงความโศกเศร้าในการสูญเสียปราชญ์ทั้ง 3 พระองค์ ด้วยการเปรียบเทียบ
กับการสูญเสียของโลกทั้งสาม ดังมีใจความว่า

ศูนย์เสียสามปราชญ์เคঁร่า	ก็ลลยาม
หนึ่งนั้นนริศรดู	เด่นฟ้า
ดำรงเลิศวงศ์ราม	เรืองไชย
พิทยานาคหนึ่งหล้าล้วน	ลุ่มจม
สามปราชญ์เปรียบโลกทั้ง	สามสลาย
ศูนย์สิ่งสาราญรวม	เร่งเคঁร่า
ศูนย์เดือนตะวันฉาย	คืนค่ำ ทิวาพอ
ศูนย์เล็กริสามผู้เข้า	ไปค้น

¹ "กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์" พิมพ์ไทย 12 มีนาคม 2490 หน้า 3

² พ.อ.คู่ขวัญ รัตนโกมุท และ พ.อ. สะอาด อินทลาลี ประวัติวรรณคดีไทย
และวิชาการ ประพันธ์ หน้า 295

³ ด. หน้า 304

สามปราชญ์สามจ้าวศึก	รูด กั้นพ้อ
ยิ่งยศยาวค้ำยัน	อู่เกล้า
แต่นี้ปราชญ์ถ่อย	สยามราษฎร์ แลพ้อ
แต่นี้จ้าวสิ้น	¹ สุดกัน

ข้อความที่ว่า แต่มันจ้าวสิ้น สุดกัน แสดงให้เห็นว่า ในทัศนะของ "นายผี"
สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงเป็น "จ้าว" พระองค์เดียวที่ยังทรงมีพระชนม์ชีพอยู่
ฉะนั้นเมื่อ สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ สิ้นพระชนม์ "นายผี" จึงกล่าวว่า
"แต่มันจ้าวสิ้น สุดกัน" ซึ่งหมายความว่า "นายผี" ไม่เห็นใครที่มีความสามารถ เป็นเจ้า
แห่งความรอบรู้ทั้งมวล เช่น เจ้านายทั้ง 3 พระองค์ อีก

ในหนังสือสยามสมัยฉบับต่อมา "นายผี" ก็เขียนแนะนำ กอธัญ "อักษรลาวสี่"
ไว้ด้วยว่า

อักษรลาวสี่	คือโจน
คือว อักษรอา	วลีร้อย
อักษรบเลื่อนกษัย	เล็ยรลัด
อ วลีพวงถ้อยร้อย	หยดหวาน

¹ อัสนี พลจันทร์ "หมดปราชญ์ชาดจ้าว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

เพียงพวงอักษรร้อย	เรียบดี
ถาวรธรรนวงศ์กังกานต	แก่กล้า
ล่องนัยที่นายผี	พาชื่อ ปมอา
ชอบชื่อขมแล้วข้า	ชดเชา
อักษราราสีรู้	ในรส โฉนฤา
รล่อจโอะฮาเรา	ร่วมลิ้ม
รล่อจขึ้นขมขด	เล่นเปื้อ
สุดแต่สิ้นรู้ป้อม	ปวดสมอง ¹

เช่นเดียวกัน เมื่อไปเขียนบทร้อยกรองในคอลัมน์ "บุษกรณี" ในหนังสืออักษรลำลัน
รายเดือน "นายผี" ก็แนะนำคอลัมน์ บุษกรณี ไว้ว่า

คิดกันดินดินไกลได้หยุดพัก	เข้าร่มสักครู่เมื่อเหนื่อยเหนื่อยหน่ายหาย
ลมระเร่อบเชียวโหยโหยสบาย	เฝ้านิยายอันเพลินดินต่อไป
แม้ว่าเมื่อเหนื่อยหน่ายกายร้ายทั้งร้อน	ลงพักผ่อนนวดเล่นเป็นโจน
แก้ด้วยลมขมชื่นระรื่นใจ	แต่เหงื่อไคลคงเประเลอะเทอะจริง
ถ้าเมื่ออยู่ในใจนี้มีทางแก้	เมื่อหมดเหตุด้วยเขี้ยวเลี้ยวผู้หึง
ครั้นเลี้ยวมากอยากทอดพลางทิ้ง	เลยเป็นสิงหลุกหลิกเมื่ออีกทำ
แก้เมื่อหายหายได้ไปที่สระ	บัวระตะดอกปลั่งล้วนต่างสี

¹ อักษร พจนานุกรม "อักษราราสีคืออะไร" โดย นายผี (นางมแพง) สบายลมัย

ตมดอกบัวหัวล้มองคงค่วงต์	รักษาสร้างกายหายเมื่อตัว
แม่เมื่อะโนโจนักรักจะแก้	ที่อ่านแต่กลอนนี้ฉั้วหัว
อันปุงกริคนั้บัว	บานยะยัวยัวเยาะเคาะคนเอ๋ย ¹

การที่ "นายผี" แนะนำคอนันต์ร้อยกรองนี้ อาจสันนิษฐานว่า เป็นเพราะ "นายผี" ต้องการให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจกับหนังสือและคอนันต์นั้น ๆ ก่อน กล่าวคือ เป็นการปูพื้นงานให้ผู้อ่านได้ทราบล่วงหน้าว่าลักษณะของงานเขียนในคอนันต์นี้จะ เป็นเช่นไร

ในเดือนสิงหาคม 2490 "นายผี" ได้ไปมอบกร้อยกรองชื่อ "ลอยโนบ่อ" ขึ้นเพื่อ ประทานนักประพันธ์ "วิฑิต์ สุทธิ สดัย" ที่นำเรื่องของ "นิลบล" นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งฆ่าตัวตายด้วยการกระโดดลงไปในบ่อน้ำ มาดัดแปลงเป็น เรื่องสั้น เรื่อง "ธิดาลอยตายอยู่ในบ่อ" กล่าวคือ ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2490 หนังสือพิมพ์ สยามนิกร ได้ลงข่าวการฆ่าตัวตายของ นิลบล บุณนาค" นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผิวน้ำจากการศึกษา เนื่องจากลอบตกและต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิต หนังสือพิมพ์สยามนิกร ลงข่าวดังนี้

...นิสิตหญิงคณะอักษรศาสตร์ - นิลบล บุณนาค ได้สังหารตนเอง
สืบด้วยการกระโดดลงไปในบ่อน้ำ เมื่อได้ทราบจากเพื่อนร่วมชั้นว่า เธอลอบ
ไม่ได้คะแนนตามความต้องการของมหาวิทยาลัยและต้องออก...

นอกจากความเสียใจ เรื่องลอบตกแล้ว ก็ไม่มีเรื่องอื่นอีก เพราะเธอผู้นี้ตามปกติ
เป็นคนนิสัยดี เรียบร้อยอ่อนหวาน และขยันในการศึกษา เป็นนิสิต
ซึ่งอาจารย์รักใคร่และเป็นธิดาหัวแก้วหัวแหวนของบิดามารดา ไม่เคยมีเรื่องอื่นที่
จะต้องเข้าใจเลย เมื่อก่อนหน้าจะสิ้นชีวิตก็ไม่มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกับใคร...

¹ อัสนี พลจันทร์ "เชื้ญอาบ" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาส์น 2 : 71
พฤษภาคม 2490

การดูหนังสื่อตลกทำให้ เธอต้องล้มเจ็บลงด้วยไข้มาเลเรีย เมื่อไปสอบ
ก็สอบไม่ได้ ต้องสอบแก้ตัวใหม่อีกครั้งหนึ่ง และก็ต้องสอบตกอีกครั้งหนึ่ง ทางบ้าน
ของเธอบอกว่า สองสามวันมาแล้ว (หลังจากรู้ข่าวสอบ) นิอุบล หงอยเหงาไป
และเก็บตัวอยู่แต่ในห้องสมุด ตอนกลางวันวันเสาร์ (ที่ 24) ทางบ้านได้ทราบว่
หายไ้ แต่ไม่รู้ว่าจะออกไปเยี่ยมเพื่อน ตกเย็นถึงเวลารับประทานอาหารจึงตามหาอีก
ครึ่งหนึ่งก็ไม่พบ ผู้ตามหาจึงเอาไม้เท้าลงไปในบ่อ ไปไปกระทบอะไรหนุ่น ๆ เข้า
เอาขึ้นมาแล้วส่งทราบว่ นิอุบลนั้นเอง...¹

และในวันรุ่งขึ้น หนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันก็ได้ลงข่าวทำให้สัมภาษณ์ของเพื่อนนิสิตว่
"นิอุบลรักสุภาเหลือเกินละ" เพื่อนรักล้นมือของเธอซึ่งจุดคำให้เดินทางมา
จากปราจีนบุรี เป็นผู้บอก "เขาบอกว่าเขาจะเรียนให้จบ คุณพ่อเขาเคยปลอบ
ว่ เรียนที่ไ้ไม่ได้ ก็ไปเรียนที่ธรรมศาสตร์ก็แล้วกัน เขาไ้ยอม เมื่อวันตายเขาไ้แล้ว
สับสน ผูกโบว์ด้วยสับสน แล้วคุณพ่อคุณแม่เขาบอกด้วยนะคะว่ เขาตัดแล้วสับสนไ้
สั่งให้ใส่ศพของเขาเวลาเผา"²

ข่าวการตายของนิอุบล เป็นข่าวที่น่าสะเทือนใจมากขณะนั้นและคงจะเป็นเพราะ
ความศรัทธาของข่าวนี้ ต่อมาอีก 3 เดือน วิถี ผู้ทรงเล่ห์เหลี่ยม นำเหตุการณ์
"ฆ่าตัวตายในบ่อ" ไปเขียนเรื่องสั้น "ริดาตายอยู่ในบ่อ"³ ซึ่งมีเนื้อเรื่องโดยสรุปว่
สามีเป็นอาจารย์หนุ่มที่ไปสอนที่ ไ้ให้แก่วิดาที่บ้าน ระหว่างที่เรียนที่ ไ้ สามีก็และริดา
เกิดความรักต่อกัน ครั้นบิดามารดาของริดาทราบก็ห้ามปราม ไม่ให้ติดต่อกัน ริดาจึงหนี
ออกจากบ้านไปหาสามีที่ ไ้ แต่สามีก็บอกไ้ เนื่องจากเขามีบุตรภรรยาแล้ว ริดาเกิดความ

¹ นิสิตเล่าว่ารู้ว่ตัวตายเพราะสอบตก" สยามนิกร 28 พฤษภาคม 2490 หน้า 1, 4

² "จุดคำตัดแล้วสับสนที่หน้าศพตนเอง" สยามนิกร 29 พฤษภาคม 2490 หน้า 1

³ วิถี ผู้ทรงเล่ห์เหลี่ยม "ริดาตายอยู่ในบ่อ" สยามสมัย 12 : 6 - 7, 11

เสียใจสิ่งชั่วตัวตายด้วยการกระโดดลงไปโนบ่อไว้ วิฑิต์ สุธิธเสถียร จบเรื่องด้วยข้อความว่า " .8. มีผู้พบศพธิดาอยู่ในบ่อ"

โคลง "ลอบบ่อ" มีใจความว่า

ธิดาลอยรากเศร้า	บ่อโคลก
แล่นลุดเสิบคายตั้ง	ย่ำพรวน
พรุพาชบเพียบพูนโอม	อรรธพ นนม
พ่อแม่มิตรล้นรู้	เรื่องมรณ
ธิดาดีดยพิด้วย	รักเค็ด
รักแหล่งศึกษาสอน	สิ่งรู้
<u>เลวเหลือมือกาเหจ</u>	<u>ทำเอเห</u>
<u>ลวงว่ารักผู้ข้า</u>	<u>ข่าวจริง¹</u>

เหตุที่ "นายผี" เห็นว่า การแก้ไขเรื่องของ นิอุบล มาดัดแปลงเป็นเรื่องสั้นเป็นสิ่งที่ "เลว" ก็เพราะ "นายผี" มีความเห็นว่า ความตายของ นิอุบลเป็นความตายอันบริสุทธิ์ เป็นความตายที่เกิดจากอุดมการณ์ แต่การตายของ ธิดาในเรื่อง "ธิดาลอยตายอยู่ในบ่อ" เป็นความตายที่ "นายผี" เห็นว่าไม่มีคุณค่าอะไร เพราะตายด้วยความรักเป็นเหตุ "นายผี" จึงมองงานเขียนของ วิฑิต์ สุธิธเสถียรว่า เป็นการบิดเบือนความจริง เป็นการแสวงหาผลประโยชน์อย่างมั่งง่าย

¹ อักนิ พลจันทร์ "ลอบโนบ่อ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 14 : 13

นอกจาก "นายผี" จะแสดงทัศนะเกี่ยวกับคนอื่น ๆ แล้ว บางครั้ง "นายผี" ก็เขียนบทร้อยกรองแสดงทัศนะเกี่ยวกับตนเองเอาไว้ด้วย บทร้อยกรองที่ "นายผี" เขียนเกี่ยวกับตัวเอง ได้แก่ บทร้อยกรองชื่อ "มหาตมนายผี" "ลู่ทางที่ศิริ" และ "สิ้นชั่ว"

บทร้อยกรองชื่อ "มหาตมนายผี" เป็นบทร้อยกรองที่ "นายผี" เขียนขึ้นเพื่อแนะนำตนเอง ในฐานะผู้ควบคุมคอสมิกกับราวีสีในหนังสือสยามสมัย บทร้อยกรองบทนี้แสดงให้เห็นความทรงจำและความเชื่อมั่นในตัวเองของ "นายผี" อย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากข้อความในกลอนที่แสดงน้ำเสียง "โอ้อวด" อยู่ว่า "สยามสมัยตาไข้ซ่า โฉดเขลา" และ "เดิบจิตกายจ้อยอ้า อาจดี"

บทร้อยกรองชื่อ "มหาตมนายผี" มีใจความว่า

สยามสมัยไล่ไกลเคลิอบ	คลุมคำ ก่อนแอ
เพื่อพุดนายผีเรา	ร่างจ้อย
เออผีนี้กายกำหนดแน่	หนดแน่ โฉนฮา
เปล่าโปร่ง เบนพ้าน้อย	แน่เห็น
<u>สยามสมัยตาไข้ซ่า</u>	<u>โฉดเขลา</u>
เห็นบ่ควรเห็น เบน	ปลาตแท้
ชนเห็นมากหมู่เหงา	จิมจ้วง หายฮา
จายจั่งตั้งป้อมแต่	โหดัง
ร่างเราเล็กใหญ่เนิ่น	อย่านึก พงอเบย
แม้ร่างอย่างเยียมถึง	แทบฟ้า
ใจลี้วักดิลึก	แลแปลก เหลวพอ
เดิบจิตกายจ้อยอ้า	อาจดี ¹

¹ อัสนี พลจันทร์ "มหาตมนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 2 : 8

ส่วนบทร้อยกรองชื่อ "ลุตทางที่หิรี" เป็นบทร้อยกรองที่มีเนื้อหาในทำนองตั้ง
ปณิธานว่า "นายผี" จะเขียนบทร้อยกรองวิพากษ์วิจารณ์เฉพาะพวกที่เห็นว่าสามารถรับรู้
แล้วนำไปไตร่ตรองหาทางแก้ไขเท่านั้น ส่วนพวกที่เป็น "คางคก" หรือพวกที่เพ่งตน
ว่าเก่งกล้าสามารถจนไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นใคร "นายผี" ก็จะไม่วิพากษ์วิจารณ์
เนื่องจากเห็นว่าไม่ประโยชน์

"นายผี" เขียนบทร้อยกรองชื่อ "ลุตทางที่หิรี" ไว้ว่า

นายผีพิเภกช่วย	ชีวหา
ตำหนิต้าเฒ่านทวย	ถ่อยท้อ
ฝูงชนอื่นขมมา	กึ่งมาก มีแะ
ชนอื่นอื่นลื้อ	เหล่ลึง
ผิวสีงาช้าง	ขมตลก
เชื่อเพราะในหัวลึง	ลึงต้อ
ฟังเราเล่ห์คางคก	ขึ้นก้ม ทนอา
แค้นถ่อยลุดถั่วรื้อ	เราะมั้น
เมื่อปากมีเมื่อเปลี่ยน	ปานไร เล่าพ่อ
หิรีฤาษี	แข่งด้าน
ที่ลุดหิรีใน	ถางจิต
ลุดจกคิดโต้ต้าน	ถ่อไป ¹

¹ อัคณิ พลจันทร์ "ลุตทางที่หิรี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

~~แต่~~ในบทร้อยกรองชื่อ "ล้นชว" "นายผี" ก็ได้ตั้งนิธานอันแน่วแน่ที่จะใช้บทร้อยกรองของเขาเป็น "อาวุธ" ในการต่อสู้กับความไม่ชอบธรรมในสังคม บทร้อยกรองบทนี้จึงมีแนวความคิดตรงกับความคิดที่ว่า กริจะต้องมี "อหังการ" ที่จะไม่ก้มหัวให้แก่ความกดขี่ที่ไม่ถูกต้อง และไม่เป็นธรรม¹

บทร้อยกรองชื่อ "ล้นชว" มีใจความว่า

นายผีพิเคษช้อย	ยิวหา
ห้ามเห็นดินเดือดพา	ร่ำเพ้อ
ชุดทวยถั่งนิณฑา	กระทบ ที่พอ
ใครพล่ามความพล่อยเก้อ	เก็บเกี่ยว กรองคลัง
ใครใดในโลกนี้เป็น	เบนโชน
ใช้พ่อนายผีโย	ขยาด วัน
หัวชวบ่ชอบใจ	จักดำ
ทำชอบชมเชยเต็น	แต่งแกลังกลอนล่าว ² 7

บทร้อยกรองบทต่อมาคือ บทร้อยกรองชื่อ "Poets of all countries, unite !" เป็นบทร้อยกรองที่แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของกวี กล่าวคือ "นายผี" มีความเห็นว่ากวีมีหน้าที่ขจัดความไม่ถูกต้องทั้งหลายทั้งมวลในสังคม โดยใช้ "กาพย์กลอน" เป็นอาวุธ "นายผี" เขียนกลอนบทนี้ไว้ว่า

¹ อัศนี พลจันทร ศิลปการแห่งกาพย์กลอน โดย กวีอินทราวุธ (นามแฝง) หน้า 63

² อัศนี พลจันทร "ล้นชว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 17 : 14

จะแก้กันกลใดโฉนหนอ	จะแก้กันบักนั้นหนักหนา
กอดะไครไผ่นากถึงหากดา	เอาไถกาถกโตไปก็เตยน
แต่กอบ้าถ้าจะไถโฉนถอน	ถึงยอกย่อนอย่างไรให้หันเหียน
ผาลจะพาบ้ำไปไ้ววนเวียน	หมื่นแสนเลี้ยงบ้ำสิ่งรังไม่ละ
เมลักพิชิตบ้ำที่มาพา	แต่ตกเปาะเปนโตต้องไล่ละ
เอาไถกพิถกโตโฉนนะ	ไถสงจะเจียนใจบ้ำไปเจียร
<u>อันไถกพิถกมายังหล้าโลก</u>	<u>อุกโยกยอดกษัที่เสถียร</u>
<u>วิธีไถคือวิธีกริเวียน</u>	<u>วาทวาภิธรณกลอนกิพระภิระบับ</u>
<u>กริพิททวยวิธีกริพิท</u>	<u>ดังควาสืบลอยอยู่ไม่หวั่น</u>
<u>จงร่วมใจไถกบ้ำทับ</u>	<u>จึงจะเนบว่ากรินี้มีคุณ</u>

กอบ้า ในที่นี้จะหมายถึง สิ่งที่ไม่ถูกต้องทั้งหลายทั้งมวลในสังคมซึ่ง "นายผี" เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรละ "ไถ" คือขจัดออกไปให้หมดจากสังคม

ไถกพิท หมายถึง กริที่วิพากษ์ในอันที่จะขจัดสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่ดีงามในสังคมให้หมดไป และสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามขึ้นมาแทนที่ ส่วน วิธีไถ หรือวิธีเขียนกลอนนั้นน่าจะหมายถึง วิธีการสะท้อนสภาพความเป็นจริงแห่งชีวิตในด้านต่าง ๆ พร้อมกับชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติ อันจะนำไปสู่ความถูกต้องและความดีงามในชีวิต

ความคิดเกี่ยวกับกวีและวิธีเขียนกลอนนี้ "นายผี" ยังใช้นามปากกาว่า "ศรีอินทราบุร" ได้อธิบายขยายความไว้อย่างแจ่มชัดในหนังสือ ศิลปการแห่งกาพย์กลอน ดังนี้

¹ อีกนัย พลจันทร "Poets of all countries unite !" โดย นายผี
(นามแฝง) สยามสมัย 125 : 18 ตุลาคม 2492

การล้ทอนชีวิตที่ล้มจริงแบบอัตโนมัติ จะด้องล้ทอนความเป็นจริงที่มีลักษณะทั่วไป, จะต้องเป็นการล้ทอนที่มีความหมายในการผลักดันสังคมไปข้างหน้า จะต้องเป็นการล้ทอนที่ชี้ทางออกที่ถูกต้องให้แก่การขยายตัวของความขัดแย้ง ไม่ว่าจะเป็นในด้านเปิดโปง, ด้านแสดงด้านมีตมณธ์ของสังคม หรือจะเป็นในด้านวิพากษ์วิจารณ์, ด้านที่แสดงด้านที่ล้ว้างไล้วของสังคม, ภาพยักลอนที่ไ้รจนาขึ้นนี้จะต้องแสดงอย่างแจ่มชัด และทั้งจะต้องชี้ทางออกไว้อย่างแจ่มชัดอีกด้วย. แต่ทั้งนี้กวีและนักกลอนจะต้องไม่มองอย่างตายตัวเป็นอันขาด. ถ้ามีเงื่อนไขล้มบูรณ์ในความเป็นไปได้, ภาพยักลอนก็ต้องดำเนินไปตามที่ว่านั้น, และก็มีแต่ภาพยักลอนที่ดำเนินไปเช่นนั้นเท่านั้น ที่จะมีพลังผลักดันการขยายตัวของความขัดแย้งอย่างสูง และอย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่. แต่ถ้าเงื่อนไขที่จะกระทำเช่นนั้นไม่มี, กวีและนักกลอนก็ต้องกระทำเท่าที่จะกระทำไ้ และจะต้องมีความล้ซุม, ละเอียดรอบคอบ, และพลิกแพลงกระทำไ้ดีด้วย, ในสภาพที่สังคมมีตมณธ์, กวีและนักกลอนก็ไ้แต่จะใช้เทคนิคและวิธีการของเขา เขียนสิ่งที่เป็นไปได้, เขียนสิ่งที่ล้สามารถจะเขียนให้ปรากฏไ้. ในที่อันมีตมณธ์นั้น, เมื่อไม่ล้สามารถจุดตะเกียงเจ้าพายุไ้ก็จงจุดแต่เทียนไข. ไม่มีแสงตะเกียงเจ้าพายุ, แสงเทียนไขก็ล้สามารถส่องทางไ้เหมือนกัน.¹

เมื่อกล่าวถึงหน้าที่ของกวีอันเป็นสิ่งที่กวีพึงกระทำแล้ว ในบทต่อมา "นายผี" ก็ไ้กล่าวถึงสิ่งที่กวีไม่พึงกระทำ นั่นก็คือ การ "วางยา" ผู้อ่าน ซึ่งอาจจะหมายถึง การเขียนเรื่องที่ไม่ล้สาระประโยชน์ หรือการเล่นอแนวความคิดที่ไม่ถูกต้องก็ไ้ "นายผี" กล่าวว่า การกระทำเช่นนั้นถือเป็น "บาปอันยิ่งใหญ่" สำหรับผู้เขียนที่เดียว

¹ อัศนี พลจันทร ศิลปะการแห่งการยักลอน โดย ศิริอินทราบุตร (นามแฝง)

"นายผี" เล่นอแนวความคิดนี้ไว้ในบทกลอนชื่อ "บาปอันยิ่งใหญ่" ดังนี้

บาปอะไรในโลกย่อมโลกเฝ้า	ไม่บางเบาด้วยอบายร้ายหนักหนา
บาปที่หนักนักที่เคยมีมา	คือบาปบ้าบอดลี้มีล้ามคือ
หนึ่งคะนองทองเชิงกะลั่งเล่น	แล้วลุกเดินตามมาบ้าเบาหรือ
เพราะเลี้ยงเลวเหลวไหลทาลาไม่มี	ครั้นลุกคือเดือดดำเพี้ยนฆ่าเอา
หนึ่งเปนนายฝ่ายปกครองดีสองหน้า	ทำวางท่าท่วงทีดีแต่เขลา
เพราะผู้ร้ายหลายหลาจนมากไม่เบา	แล้วชนเขาหล่ำร้ายไล่ตราง
หนึ่งคือนักเขียนข่าวในกาเรียน	<u>ช่างพากเพียรชิงประพันธ์กันเป็นทาง</u>
<u>อัลผู้อ่านเอาเท่าไรไม่ระคาย</u>	<u>กลับมารางบาเขาให้เบาความ</u>
ทั้งล้ามพวกบ้าเพียบบาปเขี้ยว	ถึงแม้รคงมีคนยียยาม
ควรยับยั้งตั้งใจไว้ให้งาม	ควรจะขมขื่นตบาปอันหมายคาย ¹

"บาปอันยิ่งใหญ่" ที่ "นายผี" กล่าวในที่นี้ ก็คือ ความไม่รับผิดชอบต่อผลงานที่นักประพันธ์
เสนอต่อผู้อ่าน เนื่องจาก ซึ่งอาจเป็นการเสนอเนื้อหาที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และอาจเป็นภัย
ต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่านด้วย ฉะนั้น "นายผี" จึงใช้คำว่า "วางยาเขาให้เบาความ"

บทร้อยกรองบทต่อมา คือบทร้อยกรองชื่อ "อย่าผกใจ" บทร้อยกรองบทนี้สันนิษฐานว่า
"นายผี" เขียนขึ้นเพื่อเตือนสติใคร่คนใดคนหนึ่ง ซึ่งมีพฤติกรรมในทางแสดงความถูกเหยียดหยาม
ผู้อื่น ด้วยความหลงผิดว่าการกระทำเช่นนั้นเป็น "อหังการของกวี"

¹ อัสนี พลจันทร์ "บาปอันยิ่งใหญ่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 134 : 27

"นายผี" เขียนโคลงบทนี้ไว้ว่า

เกิดเป็นชายช่าวสยามตามวิสัย

บรรดาชนชนว่าวิชาดี

รู้ผิดชอบชั่วดีทั่วทุกสิ่ง

หาว่าเด็กเล็กไม่ยอมมอง

มีวิชาพาทัดหนักหนา

อหังการทณรันเอาบ้านเอว

อหังการเกิดมีนั่นด้อย

อหังการบานกันสิ้นตาใจ

อันความคิดวิทย์อาศัยอาวูร

แต่สติไม่ตั้งแม้ยังมี

ข้อสำคัญนั้นที่มีสติ

ผิดถูกตาลหล่นตึงเป็นปริงไป

จงดูดวงตาราในอากาศ

ที่ระยิบประปรายก็อย่างเคย

โอ้อรุณส่องอร่ามตามเวหา

อรุณหล่นก็หลังลงบังพระชน

จงจะก้าวหน้าไปให้ไกลสุด

จะเสียชื่อเชิดฉายอย่าช้ำตา

เรียนอะไรจับไม่หลบหนี

ปัญญาไม่มากไว้ได้ไตร่ตรอง

เสียแต่หึงเหยียดใครไปทั้งผอง

ยิ่งผยองเห็นหญิงเป็นสิ่งเลว

แต่วิชาชวนให้ไปเหลวเบา

ให้หลงเหวหกคว่ำคะมำไป

แต่ต้องรู้จักรักษ้อย่างมักใหญ่

ก็จะไถกวัดจรัสตาให้ผิดที่

ประเสริฐสุดผู้ตั้งมั่นไม่หนี

อาวูรที่ก็จะดับไปโดยไฟ

ให้รู้รอบคอบระบอบใหม่

จะเสียใจจนตายไม่วายเลย

วิปลากริมมีหรือเหว

ไม่ล่องเลยเช่นดาวขาว ๆ นั้น

แสงจะกลักราบไปไม่เหิน

ที่โหมกกับห่อนจะเห็นมี

จุดลุดถอยหลังตั้งทำหน

ตรู่ก็จะมีน้อยน้ำใจนวล¹

¹ อดัม พิศนาค "อย่าตกใจ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 178 : 32

"นายผี" ได้อธิบายความหมายของคำ "อหังการ" ไว้ในหนังสือศิลปะการแห่ง
ภาพลักษณ์ ว่า

กรีย่อมต้องมีอหังการ นั่นคือ, อหังการที่จะไม่ก้มหัวให้แก่ความกดดัน
ที่ไม่ถูกต้อง, ไม่เป็นธรรม... แต่ได้ให้ความหมายว่า กรีย่อมต้องมี
อหังการแก่คนทั่วไป; ตรงข้าม, เขากลับจะต้องก้มหัวให้แก่มวลประชา
ส่วนน้อย, ต่อผู้แทนและสิทธิอันที่ต่อผู้ของมวลชนเหล่านั้นอย่างไม่
อาลัยแก่ตัวเอง¹

ความคิด เห็นเกี่ยวกับ "อหังการของกริ" นี้ ปรากฏขึ้นอีกครั้งในบทร้อยกรอง
ชื่อ "อหังการกับอนหังการ" ซึ่งเขียนขึ้นหลังจากบทร้อยกรองชื่อ "อย่าตกใจ " 2 ปี

บทร้อยกรองชื่อ "อหังการกับอนหังการ" เป็นบทร้อยกรองที่เขียนขึ้นเพื่อเรียกร้อง
ให้กวีเกิด "อหังการ" คือเกิดความกล้าที่จะต่อต้านธรรม และปกป้องผลประโยชน์ให้แก่
ประชาชนโดยไม่เกรงกลัวต่ออำนาจใด ๆ พร้อมกันนั้นก็เรียกร้องให้กวีที่พฤติกรรมในทาง
ตรงข้าม ยุติการประพฤติเช่นนั้นเสีย ทั้งนี้เพราะ "นายผี" มีความเห็นว่า กริที่ขาดความ
เป็นตัวของตัวเอง ย่อมตกอยู่ใต้อิทธิพลของผู้มีอำนาจ และยอมให้เงินตรามีอำนาจเหนือ
มโนธรรม เป็นกวีที่ไร้ศักดิ์ศรี

บทร้อยกรองชื่อ "อหังการกับอนหังการ" มีใจความว่า

ดอกบัวพ้อ ปีกบาน	อหังการก็เกิดมา
ดอกบัวหุบแล้วรา	อหังการก็ปราศไป
น้ำใจจรัสเรือง	จะพุ่งเพื่อใจคนไทย
รักตัวแต่ผู้ใด	จะอาจคาดคะเนแห่ง

¹ ฐิติ พงษ์นารถ ศิลปะการแห่งภาพลักษณ์ โดย ศรัณย์ธราภรณ์ (นางแปล)

กลีบกลอนอันคล้อย	จะเฝ้าย้ายขยายแปลง	
เป็นสร้อยสิ่งสำแดง	ประภาพรเพือกวิวงศ์	
<u>นักกลอนที่อ่อนแอ</u>	<u>แสงแดดส่องถึงหล่ง</u>	
<u>กักตุนกันจนจน</u>	<u>จะยายศักดิ์บ่เสียตาย</u>	
โอ...โอ...สุดจะอับอาย	เออมาห่างหาย	อหังการ
รับใช้ไครนะไหว้วาน	ฤาสุดทนทาน	ณ เจริญทอง
ฤาฤกหลอกกับหันตรง	ตรึกแนในลุ่มอง	เพราะมันโหม้
อวดเออเราละเขื่องไซ	งามงามงามไป	บงามส่า
เชิญทั้งหลายช่วยจดจำ	อันสิ่งแล่นล้ำ	สิ่งนั้นนะคือความคิด
สักแต่เขียนเขียนใครไปผิด	กลอนกะสิหริด	จะเสียดล้ำอันไร
ผิวเขียนใจเงาเข้าไป	เสียงเพ็ดโยโย	จะพลุ่งจะพลั่งมั่งหมอง
เขียนหยางเหียบดเพื่อนทั้งผอง	พิศหนึ่งเขื่อนทอง	อันน่าอยู่อันใจคน
คือพิชรายป้ายแปดปน	บ่อนประสาขณ	ให้ชอกช้ำบุบสลาย
โอโอสุดแสนเสียตาย	ด้วยจะห่างหาย	ระเหิดระเหินวรรณคดี
<u>อหังการกับศัตรูซี</u>	<u>กับประสาเอาซี</u>	<u>วิไลไว้รับใช้ให้เฝอ</u>
<u>กับศัตรูขบับประหลด</u>	<u>สิ้นอหังการขม</u>	<u>สำหรับจะเฝอหนีทา</u>
<u>เกิดอหังการกับข่าวประสา</u>	<u>อันเลขเวทนา</u>	<u>อนาถอยู่น้อยภา โฉน</u>
<u>ไปกวีรวราทรโล</u>	<u>คือสิ่งกาลไกล</u>	<u>เพื่อข้าจะเฝอตนคน¹</u>

¹ อัสนี พลจันทร์ "อหังการกับอนหังการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ในเดือนมกราคม 2494 "นายผี" เขียนโคลงชื่อ "พาลพาลก" ขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย
ที่จะประณามกวีหนุ่มผู้หนึ่ง ซึ่งมีพฤติกรรมในทางลบอยู่หนึ่งคนซึ่งมีพระคุณ

"นายผี" ได้กล่าวเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของกวีหนุ่มผู้นั้นกับพฤติกรรมของ "ทรี" ซึ่งทำให้อนุมานได้ว่ากวีหนุ่มผู้นั้นจะต้องพยายามกระทำการใด ๆ ที่เป็นการลบหลู่ หรือ
วัดรอยเท้าโคนล้มกวีรุ่นครูอยู่ตลอดเวลา โคลง "พาลพาลก" มีใจความว่า

คิดพาลพาลก ¹	ลักษณะ
เลงเล่ห์กลทราพา	ผะผ้าย
วัดรอยสักขณาทบา	บงเท่า
กับสัตว์กัดขวิดขว้าบ	แขวะกร้อการรงก
เสียพงศ์เพราะเพริดเพียง	ทรี
เสียศักดิ์สกุลกวี	วาทเจ้า
เสียลักษณะผู้เลี้ยงปี	จิตแฉ่น ไวยา
เสียเรื่องคุยเชื่องเอ	อรตไว้บริวาร
ตระการกำหนดน้ำ	ใจใน หม่อมฤา
เพียงพรางลายผลียงไล่	หยาดซึ่ง
ตั้งถาร่อยดังไร	จุมรีา แระฮา
กลเกลือบเกลียงกล้าอึ้ง	ออกอันอำพนา
ไปปากสับอยากกล้า	กินยา
เพื่องูเล็กลือส่า	หรับลื้อ
ใช่การกรีก่า	เดาเตียว ไปแอ
ใช่เพื่อผู้ใหญ่พอ	เพื่อบกแพพาลพาลก ¹

¹ อดี พจนานุกรม "พาลพาลก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 190 : 25

ในเดือนธันวาคม 2495 "นายผี" เขียนโคลงชื่อ "อักษราวลีที่ 5" เพื่อแสดงความพอใจเกี่ยวกับกรณีที่ผู้อ่านส่วนใหญ่ไม่เข้าใจว่าเหตุใด "นายผี" จึงต้องเขียนบทร้อยกรองวิพากษ์วิจารณ์สิ่งต่าง ๆ อย่างรุนแรงเช่นที่เป็นอยู่ กล่าวคือ หลังจากบทร้อยกรองชื่อ "ทำไมจึงอาเจรทำไม" ของ "นายผี" ตีพิมพ์ในหนังสือสยามสมัยได้ไม่นานก็มีผู้อ่านเขียนจดหมายและเขียนบทร้อยกรองมาประณาม "นายผี" อย่างมากมาย บางคนกล่าวเปรียบเปรย "นายผี" ว่า "ปรากฏาย" โดยนำไปเทียบกับสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ เช่น

ความคิดทรมานงอกเป็นดอกเห็ด
 มากปากหอยปากเปิดเปิบเกี๋ยหะ
 ปากชักโครกโคระบาดขาดยาระ
 กึ่งขยะปฏิกูลตุลสันต์¹

บางคนก็ประณาม "นายผี" ว่าเป็น "กากกวี" และบทร้อยกรองที่ประพันธ์ขึ้นก็เป็น "กลอนถ่อย" ดังเนื้อความว่า

ข้าพเจ้าอ่านข้าแล้วสำราญ
 ต้องบันปากนิกลองอนาถ
 ยะ! กากกวีทำเก่งแบ่งกลา (หัว)
 ชวาลาหรือจะแข่งแสงตะวัน

 อันกลอนถ่อยร้อยกรองของเจ้านั้น
 ขึ้นอ่านก็เกรงจะบ้าอวยผ้าสรवल
 ท้าเล่นสิ้นกระดูกปลิวฉิวฉวน
 คนทั้งมวลลืมนเพทเวทนา

¹ สยาม ประยูรชวน "ผีใครหาข้า ... หา" สยามสมัย 187 : 4 ธันวาคม 2495

อย่าโกรธยิ่งฟังสัจธรรมเราสอนเจ้า
จงยกเท้าทาตรองส่องที่หน้า
ภูนี้ฉลาดหรือเขลาเบาปัญญา
เป็นปรัชญาหรืออ้ายทึกลองนึกดู¹

และผู้อ่านบางคนก็ไม่พอใจงานเขียนร้อยกรองของ "นายผี" มากถึงขั้นเรียกร้อง
ให้บรรณาธิการตัดกอสันนิษฐานราวถึงถึงเสียก็มี

สยามสมัยว่าหมองคราต้องเคราะห์
ให้จำเพาะตกต่ำเพราะคำผ
แม้ไม่เปลี่ยนโฉมหน้าอักษรารส
ได้เห็นศรีเราช่วยให้ม้วยมรณ²

ความไม่พอใจที่ผู้อ่านมีต่อผลงานของ "นายผี" นี้ทำให้ "นายผี" เขียนโคลงเปรียบเทียบ
ตนเองกับโคที่ถูกไล่แอกและถูกเขียนตี โดยมีเจตนาจะชี้ให้เห็นว่า โคถูกเขียนตีเพราะเจ้าของ
ไม่เข้าใจว่าเหตุไรมันจึงเดินช้า เช่นเดียวกัน "นายผี" จึงต้องเขียนบทร้อยกรองออกมาในลักษณะเช่นนั้น

คือโคคอรับตน	แอกเหล็ก
ลากกะโผนโยยกเขยิก	อยู่แอ
เคี้ยว เคี้ยว เคี้ยวขับเล็ก	ดูค่า
เจ็บปวดตรวดราวแล	จักร้องคังๆ

อย่างไรก็ดี "นายผี" ก็ได้ท้อถอยหรือหมดกำลังใจ หากแต่กลับจะเพิ่มพูนความมุ่งมั่น และ
ความทรนงค์ให้ "นายผี" ยิ่งขึ้นเสียด้วยซ้ำ ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของ "นายผี" ในโคลง
บทสุดท้ายที่ว่า ผู้ที่ไม่เห็นคุณค่าของ "อักษรารส" คือ คนโง่

¹ "แด่นายผี" สยามสมัย 193 : 4 มกราคม 2494

² วิชัยศักดิ์ (นามแฝง) "แต่บรรณาธิการสยามสมัย" สยามสมัย 103 : 4

คิดไปในโลกฉนวน	ทุเรศเหลือ
ลากวีลาสสรสเลื้อ	เจ็บไข้
ถึงปีให้ห่าเมื่อ	มาอยู่
เขียนภาพโคลงกลอนกล้า	กริบสิ้นเสียใจ
อันใดประดาขแมร์	มด
อักษรราวสี	นัยร้อย
อันใดตั้งเพ็ชรดี	อุกโลก
โง่บึ้งร้องอ้อ	นัยแน่เห็นเสมอ ¹

เมื่อถึงวันครบรอบปีที่ 6 ของหนังสือสยามสมัยรายสัปดาห์ "นายผี" ก็เขียนบทช่วยกรอง
ชื่อ "วันเกิดคือวันแก้ผ้า" ขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมฉลอง
กลอนชื่อ "วันเกิดคือวันแก้ผ้า" มีใจความว่า

ฉลองเฉลิมเสริมขวัญในวันเกิด
เล่นประชันสวัสดิสู่ไม่มีเหมือน
อายุยาวยืนมาตุคราเดือน
ที่ได้เลื่อนรักสมิ่ววงกลม
เปนเดือนเพ็ญเด่นพร่างกลางเวหา
จะดูหน้าดูหลังก็บังลม
ส่องอร่ามงามเร็นได้ชื่นชม
นิมนต์ท้าวหน้าประสาชมน

¹ อัศนี พลจันทร "อักษรราวสีที่ 5" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ตื่นดารา แม็คควาฮันปีนป่าห้วย

สิ้นถลาสู่ดโกลาใบในหน

กระพริบกระพริบระยับอย่างเ ลื่อนกลางจน

ทุกกลมมุ่งเเดือนไม้ เกลื่อนกลาย

โอ้! ตือนงามสลับสลับใครจะเหมือน

ด้วยแสงเเดือนเด่นสว่างไม่ห่างหาย

แสงอะไรโชนหนอขอทหาย

แสงอะไรโชนหนอขอทหาย

คือแสงฉายอักษรราวสีมี

อักษรราวสีอะไรที่ใครเขียน

บ่อมพิศเพี้ยนแพกฝ่ายของงายผี

ด้วยนักกลอนเกลื่อนกรอ ธรณี

แต่กวีในสยามมีลำนนาบ

หนึ่งศักราชณ์ปรี่องฟังกาตกรง ก่า

สองตัวเราสื่อเื่องเื่องขบยาบ

คนที่ลางแสงประเ สิริสู่ตเพริทพราย

แต่เ ลี่ยลายด้วยยังไม่ได้เ กิดงา

ฉลองเ ฉลิมเ สิริขยับในวังเเกิด

ผมพูดเปิดอกให้เ ห็นใจหนา

พูดเหมือนวันแรกเเกิดเปิดอรา

คือแก้วพูดกันไม่พรุ่นพริ้ง

มีความชั่วเขามาให้เห็น

จะโคเป็นยอคิดพิณถึง

ถ้าความดีบังอย่างกะไร

ควรตะริตดีซึ่งให้เข้าใจ¹

✓ เนื้อความในกลอนบทนี้ แสดงให้เห็นบุคลิกภาพของ "นายผี" 2 ประการ คือ
 ประการแรก "นายผี" เป็นคนทรนง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังจะเห็นได้จาก
 ข้อความที่ว่า

อักษรอะไรที่ใครเขียน

ย่อมผิดเพี้ยนแผกฝ่ายของนายผี

ด้วยนักกลอนเกลื่อนกรอ ธรรมดา

แต่กว่าในสยามมีสามนาย

หนึ่งศรีปราชญ์เปื่องพิกาลกรุงเก่า

สองตัวเราสองเลื่องเชื่องยาย

คนที่สามผู้ประเสริฐสุดเพริศทราย

แต่เสียดายด้วยยังไม่ได้เกิดมา

นายผี ได้อธิบายคำว่า "กวีศรีสยามสามนาย" ไว้ในเวลาต่อมาว่า

ตอนที่เขียนว่า "กวีศรีสยามมีสามนาย" นั้นเข้าใจว่ามีคนสามคน แต่นึกว่าเป็นคนสามกลุ่ม, อาจเป็นรูปธรรมในกลอนก็เป็นตัวเป็นตนออกมาเป็นบุคคลเฉพาะราย. การเขียนกลอนหรือการทำงานด้านศิลปะนั้นเป็นการสท่อนโดยสรุปสภาพทั่วไปขึ้นมาอย่างรวมศูนย์. คนหนึ่งคือพวกที่คัดค้านระบอบศักดินานิยม,

¹ อัศนี พลจันทร "วันเกิดคือวันแก่หน้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
 ฉบับครบรอบปีที่ 6 พฤษภาคม 2495

คนที่ล่องคือพวกที่คัดค้านระบอบกึ่งเผด็จการกึ่งศักดินาไทย, ส่วนคนที่ล่องยังไม่เกิด
คือ พวกที่เป็นภริยาสังคมนิยมและลัทธิคอมมิวนิสต์. แต่ถ้าเขียนแบบนี้ก็ไม่ไปไกลจน
แล้ว, เป็นบทความไป.¹

ประการที่ล่อง "นายผี" เป็นคนเปิดเผยและใจกว้าง ดังจะเห็นได้จากกลอนที่ว่า

ฉลองเฉลิมเสริมขวัญในวันเกิด
ผมพูดเปิดอกให้ เห็นใจหนา
พูดวันวันแรกเกิดเปิดดูรา
คือแก้วน้ำพูดกันไม่พ่นพรั่ง
มีความเชื่อ เชื่อกว่ามาให้ เห็น
จะได้เป็นยอคิดพิณถึง
ถ้าความดีบังอย่างคำหนึ่ง
ควรตะริบตัดซึ่งให้ชื่นใจ

ข้อความว่า "แก้วน้ำพูดกัน" ของนายผี ในที่นี้ น่าจะมีความหมายเช่นเดียวกับสำนวนว่า
"พูดอย่างหมกแป๊ก" ซึ่งแสดงให้เห็นว่า "นายผี" ยินดีจะรับฟังคำติชมทั้งหลายจากผู้อ่านด้วย
ความเต็มใจ

เท่าที่ได้ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับภาษาและการประพันธ์มาทั้งสิ้นนี้ อาจสรุปสาระสำคัญ
ได้ว่า ในด้านภาษา "นายผี" มีความเห็นว่า ภาษาเกิดขึ้นมาจากประชาชนผู้ใช้ภาษา ประชาชน
จึงเป็นผู้ตัดสินความถูกต้องของภาษา ในด้านการประพันธ์ "นายผี" มีความเห็นว่าบทกรองที่ดี
จะต้องประกอบด้วยความงาม 2 ด้าน คือ ความงามด้านศิลปะการประพันธ์และความงามด้านเนื้อหา
ส่วนด้านกวีและจรรยาภวีนั้น "นายผี" มีความเห็นว่า กวี กวีกลอน และนักประพันธ์จะต้องรับผิดชอบ
ต่อผลงานที่ตนสร้างขึ้น ✓

¹ ศุภชัย จันทิมากร สายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย หน้า 240

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวិเคราะห์ในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์หัตถ์ของ "นายผี"
ซึ่งแต่งขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2502 จำนวน 250 เรื่อง

การศึกษาวิเคราะห์หัตถ์ของ "นายผี" มีสาระดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ (Form) และท่วงทำนองเขียน (Style) ในด้าน
การใช้ถ้อยคำ และโวหารของ "นายผี"
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดของ "นายผี" ที่ปรากฏในหัตถ์ของ เกี่ยวกับการเมือง
เศรษฐกิจ สังคม ภาษาและการประพันธ์

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลขั้นต้นและข้อมูล
ชั้นรองประกอบกัน และเสนอผลการศึกษาแบบพรรณาวิเคราะห์

การศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาชีวิตและผลงานของ "นายผี" จากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์บุคคล
ที่มีความสัมพันธ์กับ "นายผี"
2. ศึกษาสภาพเหตุการณ์บ้านเมืองจากสิ่งพิมพ์ เพื่อให้เข้าใจสภาพการเมือง
เศรษฐกิจ และสังคม ในช่วง พ.ศ. 2481 ถึง พ.ศ. 2501
3. ศึกษาบทความของ "นายผี" เฉพาะที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหัตถ์ของ เพื่อ
ประโยชน์ในการศึกษานวนความคิดของผู้ประพันธ์

4. ศึกษาเกณฑ์เกี่ยวกับท่วงท่าของเขียนบทร้อยกรอง ในด้านการใช้ถ้อยคำและการใช้โวหารจากเอกสารที่ปรากฏใน "เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า" และมาสรุปเป็นเกณฑ์เพื่อให้ในการวิเคราะห์

5. ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบ ท่วงท่าของเขียนในด้านการใช้ถ้อยคำ และการใช้โวหารของ "นายผี"

6. ศึกษาและวิเคราะห์แนวความคิดของ "นายผี" ที่ปรากฏในบทร้อยกรอง เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ภาษาและการประพันธ์

7. สรุปผลการศึกษานี้วิเคราะห์และเสนอแนะ

ผลของศึกษานี้วิเคราะห์บทร้อยกรองของ "นายผี"

ผลของทางการศึกษานี้วิเคราะห์มีสาระสำคัญ ดังนี้

รูปแบบและท่วงท่าของเขียนบทร้อยกรองของ "นายผี"

รูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์

รูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" เลือกใช้ในการประพันธ์มีทั้งรูปแบบร้อยกรองที่มีมาแต่โบราณ เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และรูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" คิดขึ้นโดยอาศัยการดัดแปลงจากรูปแบบที่มีอยู่เดิม และดัดแปลงจากรูปแบบของต่างประเทศ รูปแบบร้อยกรองที่ "นายผี" นิยมใช้มากที่สุด คือ โคลง

ลักษณะการประพันธ์จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ประพันธ์ด้วยฉันทลักษณ์แบบเดียวตลอดทั้งบท และประพันธ์ด้วยฉันทลักษณ์แบบผสม

ในการประพันธ์บทร้อยกรองแต่ละบท "นายผี" สามารถนำรูปแบบร้อยกรองชนิดต่าง ๆ มาใช้เป็น "พาหะ" ในการเสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม

ท่วงท่าของเขียนบทร้อยกรองของ "นายผี" ในด้านการใช้ถ้อยคำและโวหาร

"นายผี" นิยมใช้คำซ้ำ คำซ้อน และคำภาษาปากอย่างมาก คำและโวหารที่ "นายผี" เลือกใช้สามารถสร้างความรู้สึกและจินตภาพให้แก่ผู้อ่านได้อย่างแจ่มชัดและมีประสิทธิภาพ

ในระยะแรกที่ "นายผี" เริ่มงานประพันธ์ร้อยกรอง (พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2487) "นายผี" เลือกใช้คำในการประพันธ์ 2 ลักษณะ คือ ในกรณีที่ใช้นามแฝงว่า อ.ส. "นายผี" จะใช้ถ้อยคำและโวหารเลียนแบบวรรณคดีแบบฉบับสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น อาทิ โคลง ทวาทคำบาลี และกาพย์รวลโคลงต้น เพื่อแสดงฝีมือในการประพันธ์โดยเฉพาะ ส่วนในกรณีที่ใช้นามแฝงว่า "นายผี" ถ้อยคำที่เลือกใช้นี้มักจะเป็นถ้อยคำง่าย ๆ ที่สามารถสื่อความได้อย่างกระฉับกระชวย และใช้โวหารที่ท่วงท่าฉิวเฉียดซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอบอุ่นเป็นส่วนมาก แต่นับตั้งแต่ พ.ศ. 2489 เป็นต้นมา ลักษณะการใช้คำและโวหารแบบฉิวเฉียดชวนชวนได้เปลี่ยนไป "นายผี" เริ่มใช้ถ้อยคำและโวหารที่รุนแรงยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพความเป็นไปของเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นเป็นสำคัญ

ในด้านการใช้ถ้อยคำ "นายผี" ใช้คำทุกระดับ ตั้งแต่คำที่ถือว่าเป็นคำสูง เช่น คำในภาษาบาลีในฉกฤต เขมร และคำโบราณ คำระดับธรรมดาที่ใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนคำระดับต่ำ คือ คำหยาบโดยสามารถนำคำเหล่านี้มาประกอบกันสร้างภาพและเสนอแนวคิดตามที่ตนต้องการได้อย่างเหมาะสม ส่วนด้านการใช้โวหารนั้น เมื่อ "นายผี" ต้องการจะตำหนิติเตียนประณามบุคคล กลุ่มคน หรือพฤติกรรมของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง "นายผี" ก็จะนำบุคคลกลุ่มคน หรือพฤติกรรมของคนกลุ่มนั้น ๆ ไปเปรียบเทียบกับสิ่งต่ำช้า น่าเกลียด น่าขยะแขยง เช่น เปรียบนักการเมืองว่าเป็นสุนัข เป็นผีฟ้าซาตาน หรือเปรียบเทียบกับสิ่งปฏิกูล เป็นต้น ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์จะให้เนื้อความรุนแรง เพื่อสร้างความรู้สึกรุนแรงแก่ผู้อ่านด้วย

แนวความคิดของ "นายผี" ที่ปรากฏในบทร้อยกรอง

แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง

แม้ "นายผี" จะเริ่มงานประพันธ์บทร้อยกรองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2484 แต่แนวความคิดเกี่ยวกับการเมืองเพิ่งจะปรากฏอย่างเด่นชัดใน ปี พ.ศ. 2487 ความคิดหลักของ "นายผี" คือต่อต้านเผด็จการ คัดค้านการใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องของรัฐบาล กัดค้านนโยบายที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์และอาจก่อความเสียหายให้แก่ประเทศชาติ เช่น คัดค้านการดำเนินนโยบายต่างประเทศผูกพันกับนโยบายของสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ "นายผี" ยังโจมตีพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ "นายผี" เห็นว่าประพฤติไม่เหมาะสม นอกจากนี้ "นายผี" ยังแสดงแนวความคิดทางสังคมนิยมอย่างเด่นชัด

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

"นายผี" มีความเห็นว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นต้นมา มิได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาขึ้นแต่อย่างใด ความแตกต่างระหว่างชนชั้นกับชนยากจนยังคงเห็นได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะชนยากจนซึ่งเป็นชาวนาและกรรมกรต้องประสบปัญหาขาดจากนายทุนอยู่ตลอดเวลา ชาวนาไม่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง ต้องเช่าที่นาจากนายทุน เมื่อได้ผลผลิตการแบ่งสรรผลผลิตจึงเป็นไปอย่างยุติธรรม กรรมกรได้รับค่าจ้างไม่สมดุลกับค่าครองชีพ ทำให้เกิดความผิเคืองในการดำรงชีวิต "นายผี" เชื่อว่าวิธีการที่จะแก้ไขระบบเศรษฐกิจเช่นนี้ได้ก็ด้วยการร่วมมือร่วมใจกันต่อสู้กับนายทุนซึ่งมี 2 วิธีคือ วิธีหนึ่งนำโดยนักการประท้วงและต่อรองวิธีหนึ่ง กับวิธีรุนแรงได้แก่การปฏิวัติอีกแบบหนึ่ง ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า "นายผี" ได้ไปปัญหาเศรษฐกิจเป็นเครื่องกระตุ้นให้คนไทยเกิดความรู้สึกทางการเมือง

แนวความคิดเกี่ยวกับสังคม

"นายผี" ต้องการให้คนรู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกของสังคม นั่นคือการทำงาน "นายผี" ยกย่องและเชิดชูการใช้แรงงานมาก เพราะเชื่อว่าความงามของมนุษย์อยู่ที่การทำงานซึ่งเป็นความงามอย่างแท้จริง นอกจากนี้ "นายผี" ยังต่อต้านความทุกข์เพื่อ ความมัวเมาในทางกามารมณ์ ความมัวเมาในทางอบายมุข ความเชื่อทางไสยศาสตร์ และต่อต้านประเพณีนิยมบางประการ เรียกร้องให้พระสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระคำสอนประเพณีในทางที่ถูกต้อง เรียกร้องให้สตรีใช้สิทธิขูดและประเพณีในการสร้างสรรค์สังคมและให้ทั้งตนเองแทนการพึ่งลำมีตามความเชื่อในระบบเก่า

แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาและการประพันธ์

ด้านความคิดเกี่ยวกับ "นายผี" มีความเห็นว่า ภาษาเกิดขึ้นในหมู่ประชาชน ผู้ใช้ภาษา ไม่ได้เกิดขึ้นจากการบัญญัติของนักปราชญ์ นักปราชญ์จึงไม่มีสิทธิ์ใช้ความเห็นส่วนตัวตัดสินความถูกผิดของภาษา ทั้งนี้เพราะความถูกผิดของภาษาขึ้นอยู่กับการยอมรับหรือไม่ยอมรับของประชาชน หากประชาชนยอมรับคำ ๆ นั้นก็ถือว่าเป็นคำที่ถูกต้อง คือ ถูกต้องตามที่ใช้กันอยู่ในขณะนั้น แต่ถ้าหากประชาชนไม่ยอมรับ ก็ถือว่าเป็นคำผิด คือผิดจากความนิยมหรือผิดจากที่ใช้กันอยู่ในขณะนั้นนั่นเอง

ด้านความคิดเกี่ยวกับการประพันธ์ "นายผี" มีความเห็นว่า บทร้อยกรองที่ดี จะต้องประกอบด้วยความงาม 2 ด้าน คือ ความงามทางด้านศิลปะการประพันธ์ หมายถึง การเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมง่ายต่อการเข้าใจ มีความไพเราะในคำเสียงถ้อยคำ โวหารที่ใช้สามารถสื่อความหมายได้ครบถ้วน แน่นนอน และแจ่มชัด ส่วนความงามทางด้านเนื้อหา หมายถึง มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม กล่าวคือ เป็นบทร้อยกรองที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงในชีวิตทั้งในด้านดีและด้านเลว หรืออาจจะเป็นบทร้อยกรองวิพากษ์วิจารณ์สังคมสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยความมุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ด้านความคิดเกี่ยวกับกวีและจรรยาของกวี "นายผี" มีความเห็นว่าผู้ประพันธ์บทร้อยกรองมีอยู่ 2 ระดับ คือ นักกลอนและกวี นักกลอนเป็นระดับเริ่มแรกก่อนที่จะก้าวไปสู่ขั้นกวี ทั้งนักกลอน กวี และนักประพันธ์จะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานของตน ไม่เขียนอะไรด้วยความมกง่ายหรือบิดเบือนความจริง จะต้องเป็นผู้ไม่ศึกษาหาความรู้อยู่เลมอ จะต้องเป็นผู้มีจิตใจกว้างขวางยินดีรับฟังคำติชมเพื่อนำไปปรับปรุงผลงานของตน กวีจะต้องมี "อหังการ" คือพร้อมที่จะต่อสู้กับความไม่ถูกต้องทุกรูปแบบกวีจะต้องทำตัว เป็นผู้นำและชี้ทางที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. นำจะมีการศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม จากงานเขียนประเภทเรื่องสั้นของ อัศนี พลจันทร
2. นำจะมีการศึกษาวิเคราะห์บทวิจารณ์วรรณคดีของ อัศนี พลจันทร
3. นำจะมีการศึกษาความสืบทอดทางความคิดของกวีที่ใช้ร้อยกรองเป็นพาหนะในการเสนอความคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อสังคม ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เอกสารชั้นต้น

"กรมพระยานริศฯ สิ้นพระชนม์" พิมพ์ไทย 12 มีนาคม 2480 หน้า 3

"การเจรจาเขมร ปิดฉากแล้ว! มีอยู่ที่ 3 แยก ห้ามเดินขบวนด่วน" สยามนิกร 3 กันยายน 2501 หน้า 1

"การปฏิวัติ 30 พฤศจิกายน ที่คิดมีประธานาธิบดี" สยามนิกร 17 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

"การลดค่าครองชีพ" สยามนิกร 8 พฤษภาคม 2491 หน้า 2, 6

ภูหลวง ลายประดิษฐ์ "ที่นี่และที่นั่น" โดย อีสร์ชน (นามแฝง) นิยมมิตร-วันจันทร์ 70 : 91 2501

โกศล (นามแฝง) "ล่ามฮิกนอนวงส่งมา" เอกชน 9 : 26 มีนาคม 2484

เขมสรุณ (นามแฝง) "อย่าพะยักพะเปิดจนเกินไป" สยามนิกร 17 มกราคม 2490 หน้า 3, 4

"คณะกรรมการเข้ายึดอำนาจบังคับให้รัฐบาลร่ำวางลาออก ปรีดี, อารัง, สังวรณ, วีรวัฒน์ หลบหนี" สยามนิกร 10 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

"คณะกรรมการ สั่งจับ ปรีดี, สังวรณ ให้ประหารชีวิตจัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่" สยามนิกร 11 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 4

"คณะกรรมการจอมพลประนามทองยบ" สยามนิกร 10 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 1

"คณะกรรมการจอมพลไปยื่นขังนักหน้าวัง กรมชัชนาท" บอกไม่ต้อนรับ" สยามนิกร 9 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 1

"คณะกรรมการ เชื้อคนบ้า เลลยว" สยามนิกร 8 มีนาคม 2491 หน้า 1

"คนสำคัญปรึกษาเรื่อง 4 จ.ว.จะแยก" สยามนิกร 17 มกราคม 2491 หน้า 1

"ควงพบจอมพลกรณีคำอุททการ" สยามนิกร 13 มกราคม 2491 หน้า 1

- "คงจะไปดู 4 ค.ว.ด้วยตนเอง" สยามนิกร 24 มีนาคม 2491 หน้า 1
- "คงกัมกราบบิดาที่ที่ถูกค้นบ้าน" สยามนิกร 8 ธันวาคม 2490 หน้า 1, 6
- "คงบอกขยาธัญวิศ มอบหน้าที่ให้จอมพลพลางบอกว่าหมดหวัง" สยามนิกร 17 เมษายน 2491 หน้า 1
- "ความจริงที่เราไม่ยอมรับ" สยามนิกร 26 มกราคม 2490 หน้า 2
- "คำแปลกติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น" รายกิจจานุเบกษา เล่มที่ 58 ตอนที่ 93 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2484
- "คำให้การของนายทวี บุญเกิด ในคดีอาชญากรรมสงคราม" สุภาพบุรุษ (ประยามิตร) 22 กุมภาพันธ์ 2489 หน้า 1
- "ศึกฤทธิ์ ชี้แจงเรื่องที่ข้อพิพาท เพื่อเลิกพันธะที่มีต่อกัน" สยามนิกร 28 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 1, 6
- ศึกฤทธิ์ ปราโมช "กัก นายผี" สยามสมัย 57 : 13 มิถุนายน 2491
- _____ "หัวโชน" สยามสมัย 65 : 11 สิงหาคม 2491
- _____ "ศิษย์มีครู" สยามสมัย 68 : 14 สิงหาคม 2491
- คุณโต (นามแฝง) "คำถาม" เอกพันธ์ 29 : 50 พฤษภาคม 2484
- "จอมพลไม่ใช่พ่อผม ขุนศรีว่า มีแต่สาวกที่เคยเห็นรหัสมือออกจากศีรษะ" สยามนิกร 8 มกราคม 2490 หน้า 1, 4
- "จอมพลเตรียมเป็นรัฐบาลอีก ประนามพรรคการเมืองอย่างปมปัวว่าเห็นแก่ตัวทั้งนั้น" สยามนิกร 19 มีนาคม 2490 หน้า 1
- "จอมพลแปลกพนมมือไหว้ ผมไม่ขอจับใคร" พิมพ์ไทย 11 พฤศจิกายน 2490 หน้า 2
- "จอมพลขอลาออกจากตำแหน่ง" ศรีกรุง 3 มกราคม 2491 หน้า 1, 4
- "จอมพลฯ สั่งคำปราศรัยถึงทหารบกให้เคารพสิทธิเสรีภาพเหมือนคำสั่ง" ศรีกรุง 15 มกราคม 2491 หน้า 1, 4
- "จอมพลแสดงท่าจะเล่นการเมืองอีก" สยามนิกร 22 มกราคม 2491 หน้า 1

"จอมพล ป. สั่งจับคดีกับภู่อีสาน" พิมพ์ไทย 2 พฤศจิกายน 2491 หน้า 1, 6

"จอมพลวางแผนเล็กโค่นเถา" สยามนิกร 4 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1, 6

"จอมพลว่า น.ส.พ. จะทำให้ชาติเกิดจลาจล" สยามนิกร 15 กุมภาพันธ์ 2492

หน้า 1, 6

จอมพล ป. ฟิลลสงคราม "สถานการณ์ของโลกเกี่ยวกับการจลาจลในประเทศไทยอย่างไร"

คำปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 16 กุมภาพันธ์ 2492

"จะเล่นอะไรไว้วางใจรัฐบาล" สยามนิกร 22 พฤษภาคม 2491 หน้า 1

"สับสุริย์-สนธิ เจริญรัฐอีก" พิมพ์ไทย 12 ธันวาคม 2490 หน้า 3

"สับรถปล้น 40 ล้าน ใน ร.พัน 7 รายละเอียดปล้นทองกลางเมืองวานนี้" พิมพ์ไทย

13 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 3, 4

"สับครึ่งใหญ่อีก : พัง 15 บริษัทตั้งต้นเป็นกรรมกรไฟ - ไปรษณีย์เถื่อน" สยามนิกร

23 มิถุนายน 2491 หน้า 1

"สับกันครึ่งใหญ่เมื่อคืนวานนี้! ทั้งตำรวจและทหารชิงกันวุ่น" ศรีกรุง 2 ตุลาคม 2491

หน้า 1, 6

"สับอดีตรัฐมนตรีกับนายทหาร" สยามนิกร 25 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1, 6

"จากหิ้งหนังสือ" สยามนิกร 22 ตุลาคม 2490 หน้า 5

จิตร ภูมิศักดิ์ "รัชของประชาชน" โดย ศิลปพิทักษ์ชน (นามแฝง) ปิตุภูมิ

44 : 28 กุมภาพันธ์ 2500

"จุฬาลงกรณ์ดีแล้วขมขื่นสำหรับตนเอง" สยามนิกร 29 พฤษภาคม 2490 หน้า 1

แจ้วแห้ว (นามแฝง) "โนสโมสรลภา" ศรีกรุง 7 มีนาคม 2491 หน้า 2, 3

_____ "โนสโมสรลภา" ศรีกรุง 9 มีนาคม 2491 หน้า 2, 3

ล้นทียัย กระแสสินธุ์ "กวีวงศ์" โดย กระแสสินธุ์ (นามแฝง) เอกชน

16 : 36 - 37 เมษายน 2484

"ขุดไม้ดีของหนังสือพิมพ์" สยามนิกร 19 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 2, 6

โชคลม (นามแฝง) "ขมโลก" ศรีกรุง 22 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 2

ฉ.ถ.ล. (นามแฝง) "ตั้งนายผี" เอกชน 15 : 50 เมษายน 2484

"แต่นายผี" สยามสมัย 193 : 4 มกราคม 2494

"ตลาดนักแก้ของแพ่งแจกไข่มละ 5 ฟอง" สยามนิกร 11 พฤษภาคม 2491

หน้า 1, 6

"ตั้งวงเป็นนายกด้วยเหตุผลใหญ่ 3 ข้อ ประจำสัปดาห์เปิดประชุมเป็นการด่วน" สยามนิกร

23 กุมภาพันธ์ 2491 หน้า 1

"ตำรวจล้อมค้นบ้านป้อมเพชร ออกคำสั่งให้เตรียมพร้อมด่วน" สยามนิกร 17 พฤษภาคม 2492

หน้า 1, 6

"ทำไทยถูกขยอให้อังกฤษ สหรัช่วย : ท่านวิวัฒน์แถลงข่าเงิน 5 ล้าน" สยามนิกร

10 กันยายน 2492 หน้า 1, 6

"ทหารเลื้อยวงเป็นนัยก" สยามนิกร 11 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 4

"ทหารเข้ายึดบ้านทองอินทร์" สยามนิกร 1 ธันวาคม 2490 หน้า 1, 6

"ทหารยืนไม่ให้ออมพลลาออก" ศรีกรุง 6 มกราคม 2491 หน้า 1

"ทหารตั้งขึ้นตรึงเป็นลวดรั้วใหญ่" พิมพ์ไทย 15 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

"ทหารบอกออกข้อมรเวลากลางคืน 10 วัน" สยามนิกร 23 ธันวาคม 2493

หน้า 1, 10

"ทัพเรือยกกำลังไปนราธิวาสด่วน" สยามนิกร 9 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 6

"ที่ปรึกษาพรรคประชาธิปัตย์แจ้งข่าวไปเห็นราษฎรอดอยากมาแล้วหัวเหิน" สยามนิกร

15 ตุลาคม 2490 หน้า 1, 6

"ทุจริตหลายล้านในกลาโหมไปเงินสร้างบารมี" พิมพ์ไทย 10 พฤศจิกายน 2491

หน้า 1, 6

ธนวันต์ จาตุประยูร "ดาวหางมาอีกแล้ว" โดย ธนาสัย (นามแฝง) สยามสมัย

80 : 3 พฤศจิกายน 2491

_____ "จะเป็นปรปักษ์เสียทุกอย่าง" โดย ธนาสัย (นามแฝง) สยามสมัย

125 : 3, 37 ตุลาคม 2492

"ร่างจดลงใจจะฟ้องหลวงกาญ ว่าหลวงกาญประนามเลียบหายมากมาย" สยามนิกร

12 มิถุนายน 2491 หน้า 1

"นราธิปวิจารณ์สถานการณ์สำหรับรัฐท่าตามกฎบัตรยูโน" สยามนิกร 18 กรกฎาคม 2501

หน้า 1, 5

"นัดพบ สิริระนันท์ พิตรปรีชา" โลกหนังสือ 7 : 18 - 28 เมษายน 2524

"นายกจะให้ 2 ขาดิเดินทางผ่าน" สยามนิกร 13 กันยายน 2492 หน้า 1, 8

"นายกกว่าฝ่ายค้านส้าออย" สยามนิกร 20 กันยายน 2492 หน้า 1, 8

"นายกควรง่วงเมื่อเห็นแถลงของหลวงกาญ" พิมพ์ไทย 19 พฤศจิกายน 2490 หน้า 4

"นิสิตสาวจุฬามีตัวตายเพราะลอบตก" สยามนิกร 28 พฤษภาคม 2490 หน้า 1, 4

บุญยमानพพานิชย์, หลวง "เสียงล่าง" โดย นายล่าง (นามแฝง) เอกชน

17 : 35 พฤษภาคม 2484

_____ "ตุกร นายผี" โดย นายล่าง (นามแฝง) เอกชน 19 : 34 พฤษภาคม

2484

_____ "ล่างสนเทห์" โดย นายล่าง (นามแฝง) เอกชน 24 : 41 มิถุนายน

2484

_____ "คำวอนของนายล่าง" โดย นายล่าง (นามแฝง) สยามนิกร

5 มกราคม 2490 หน้า 2

บุญล้อมโจนน้ำหวดหริด "อธิบดีกรมตำรวจแถลงเรื่องทวิฏกยิงตาย" สยามนิกร

3 เมษายน 2492 หน้า 1, 6

"ประกาศพระบรมราชโองการให้ปฏิบัติตามความเป็นกลางพุทธศักราช 2482"

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 36 ตอนที่ 34 ลงวันที่ 5 กันยายน 2482

"ประกาศพระบรมราชโองการ เสนอคุณงามความดีของนายพลตรีหลวงพิบูลสงคราม"

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2484

"ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องคำแนะนำในการแต่งกายของข้าราชการไทย"

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59 ตอนที่ 14 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2485

- "ประกาศสำนักวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่องกำหนดการพิธีสมรส" ราชกิจจานุเบกษา
 เล่ม 60 ตอนที่ 26 ลงวันที่ 27 เมษายน 2486
- "ประกาศเรื่องการแต่งกายและมารยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ" ราชกิจจานุเบกษา
 เล่ม 60 ตอนที่ 26 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2486
- "ประกาศระเบียบการแต่งกายหญิง" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 28
 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2486
- "ประกาศการโดยสรรพประสาทาง" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 29
 ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2486
- "ประกาศระเบียบการบริโภคอาหาร" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 29
 ลงวันที่ 1 มิถุนายน 2486
- "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องแต่งตั้งที่ปลุกราชการแผ่นดิน" ราชกิจจานุเบกษา
 เล่ม 61 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2487
- "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องยุบเลิกตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด และ
 รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด และตำแหน่งแม่ทัพใหญ่และรองแม่ทัพใหญ่" ราชกิจจานุเบกษา
 เล่ม 61 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2487
- "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องเปลี่ยนตัวผู้บัญชาการทหารบกและแม่ทัพบก"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 61 ตอนที่ 52 ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2487
- "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องสันติภาพ" ราชกิจจานุเบกษา แผนกกฎหมาย
 เล่ม 62 ตอนที่ 44 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2488
- "ประกาศพระบรมราชโองการ ยกเลิกประกาศใช้กติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทย
 กับประเทศญี่ปุ่น กับสนธิสัญญาและความตกลงอื่น ๆ ที่ต่อเนื่องกัน" ราชกิจจานุเบกษา
 เล่ม 62 ตอนที่ 51 ลงวันที่ 18 กันยายน 2488
- "ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องยุบเลิกตำแหน่งที่ปลุกราชการแผ่นดิน" ราชกิจจานุเบกษา
 แผนกกฎหมาย เล่ม 62 ตอนที่ 51 ลงวันที่ 18 กันยายน 2488

- "ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 12" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอนที่ 84
ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2501
- "ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 17" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 75 ตอนที่ 85
ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2501
- "ประกาศภาวะฉุกเฉินแล้ว" สยามนิกร 25 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1, 6
ประหยัด ค.นาคนาท "นักสะสมประกาศไยบัตร์" โดย หยัด บางกอก (นามแฝง)
สยามนิกร 25 ธันวาคม 2490 หน้า 4
- "ปรับปรุง ค.ร.ม.ใหม่ สอดคล้องพลโทกาล" พิมพ์ไทย 12 พฤศจิกายน 2491 หน้า 1, 6
- "ปรีดีให้ทุนปฏิวัติ 300 ล้านบาท" ศรีกรุง 19 ตุลาคม 2491 หน้า 1, 6
- เปลื้อง วรรณศรี "ฝาก นายผี" สยามสมัย 69 : 14 กันยายน 2491
- เปรต (นามแฝง) "ล่มาชิกนอกวงล้อม" เอกชน 21 : 23 พฤษภาคม 2484
- "ผู้เขียนในฉบับ" อักษรสาส์น 5 : 2 สิงหาคม 2492
- "เผยแพร่บุรุษลึกลับ หลวงกาล" ศรีกรุง 9 มกราคม 2491 หน้า 1, 4
- "ฝากขังปลัดอำเภอ กล่าวยกบ่องปรีดี" สยามนิกร 7 พฤษภาคม 2492 หน้า 11, 6
- "พ.อ.กาลฯ ว่าปรีดีหักหลังจอมพล" ศรีกรุง 9 มกราคม 2491 หน้า 1, 4
- "พ.อ.กาลฯ เลื่อนขึ้นเป็นพลโท" ศรีกรุง 29 มกราคม 2491 หน้า 1
- พ.พ.ร. (นามแฝง) "ปรีดีคั่น" สยามนิกร 13 ตุลาคม 2490 หน้า 5
- "พบแผนการฆ่าในหลวงภูมิพล คิดฉลักให้ตกจากเขาที่ลือล่ ตัวการฆ่าในหลวงเป็นนายทหารเรือ"
สยามนิกร 18 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6
- "พบอุปสรรคใหญ่เผยหน้าพันโทลึกลับ" พิมพ์ไทย 22 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 3
- "พระราชบัญญัติส่วนครัวและการเลี้ยงสัตว์เพื่อประโยชน์แห่งครัวเรือน พุทธศักราช 2482"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่ 106 ปรากฏ ลงวันที่ 26 ตุลาคม 2482
- "พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่คนไทยในเวลารบ พุทธศักราช 2484" ราชกิจจานุเบกษา
แผนกกฎหมาย เล่ม 58 ตอนที่ 63 ลงวันที่ 11 กันยายน 2484

"พระราชบัญญัติสหพงานให้ผู้ไร้อาชีพ พุทธศักราช 2484" ราชกิจจานุเบกษา

เล่ม 58 ตอนที่ 69 ลงวันที่ 30 กันยายน 2484

"พระราชบัญญัติให้อำนาจในการเตรียมการป้องกันประเทศ พุทธศักราช 2484"

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 86 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2484

"พระราชบัญญัติมอบอำนาจให้รัฐบาลในภาวะคับขัน พุทธศักราช 2484" ราชกิจจานุเบกษา

เล่ม 58 ตอนที่ 86 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2484

"พระราชบัญญัติจัดตั้งคณะกรรมการครองชีพ พุทธศักราช 2485" ราชกิจจานุเบกษา

เล่ม 59 ตอนที่ 19 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2485

"พระบรมราชโองการ เรื่องการยกเลิกบรรดาศักดิ์" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 59

ตอนที่ 33 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2485

"พระราชกฤษฎีกากำหนดอาชีพและวิชาชีพไว้สำหรับเฉพาะคนไทย พุทธศักราช 2485"

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 38 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2485

"พระราชกฤษฎีกา กำหนดวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485" ราชกิจจานุเบกษา

เล่ม 59 ตอนที่ 63 ลงวันที่ 24 กันยายน 2485

"พระราชบัญญัติควบคุมขอตาน" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอนที่ 71 ลงวันที่ 7

ตุลาคม 2485

"พระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม พุทธศักราช 2488" ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ

เล่ม 62 ตอนที่ 58 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2488

"พระราชบัญญัติคุ้มครองความสงบสุขเพื่อการรื้อฟื้นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว

พุทธศักราช 2490" ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 64 ตอนที่ 50

ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2490

"พระนครเตรียมกันใหญ่ ปิดถนน : รถติดปั่นกลตระเวนทั่วกรุง" สยามนิกร

14 เมษายน 2492 หน้า 1

"พระยาเทวากร ว่าปรีดิ์ขณะเป็นมูสาสำเร็จเอาใจใส่และยึดอยู่พระบรมวงศานุวงศ์"

สยามนิกร 9 มิถุนายน 2492 หน้า 1, 6

"พระองค์วรรณเป็นอันอเมริกาว่าจะต่อต้านคอมมิวนิสต์ตลอดไป" สยามรัฐ 13 เมษายน 2495

หน้า 1

พิมพ์ไทย 13 พฤษภาคม 2491 ถึง 29 พฤษภาคม 2491

พิมพ์ไทย 4 มิถุนายน 2491 ถึง 14 สิงหาคม 2491

พิมพ์ไทย 18 กันยายน 2491 หน้า 1

พิมพ์ไทย 10 พฤศจิกายน 2491 ถึง 19 พฤศจิกายน 2491

"ฟ้องเตี้ยง ศิริจันทร์กับพวก 18 คน ฐานกบฏ" สยามนิกร 1 มิถุนายน 2491 หน้า 1

มาลัย ชูพินิจ "ระหว่างสัปดาห์" โดย น้อย อินทนนท์ พิมพ์ไทย 19 ธันวาคม 2491

หน้า 2

_____ "ระหว่างบันทึก" โดย น้อย อินทนนท์ พิมพ์ไทย 23 มกราคม 2491

หน้า 1, 4

มิตรสนิทของ "นายผี" ท่านหนึ่ง ซึ่งไม่ประสงค์จะออกนาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุจิตรา คุปตารักษ์

เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2524

เมธ เมธา (นามแฝง) "จากชีวทรรศน์" ปียมิตรวันจันทร์ 70 - 91 : 2501

เมาเซตุง "ศิลปะและวรรณคดี" แปลโดย อัคนี พลจันทร์ โดย อินทรายุช (นามแฝง)

อักษรสาส์น 11 : 62 - 81 กุมภาพันธ์ 2493

เมาเซตุง "ว่าด้วยการปฏิบัติ" แปลโดย อัคนี พลจันทร์ โดย อ.พ. (นามแฝง)

อักษรสาส์น 3 : 94 - 100 มิถุนายน 2494

"เมื่อยัชชัยถูกหาว่าต่อต้าน ประกันตัวจากสันติบาลแล้ว" สยามนิกร 8 ธันวาคม 2490

หน้า 1

"เมื่อกบฏเล่าเรื่องผัวถูกจับอย่างโจ่งใจ ตอน 1 ยาม" สยามนิกร 31 ตุลาคม 2491

หน้า 1, 2

ยักษ์ใหญ่ (นามแฝง) "ลุ่มยิกนอกลงมา" เอกชน 23 : 23 มิถุนายน 2484

"ยืนยันว่าวัชชัยยิงในพระโกศ ปรีดีเป็นผู้วางแผนการลอบฆ่า" ศรีกรุง 30 กันยายน 2491

หน้า 1, 6

- "บรมหารัณณากัถ์ของโจรกอไฟ" สยามนิกร 25 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 1
- "รัฐนิยมฉบับที่ 1 เรื่องการใช้ชื่อประเทศ ประจำชน และสัญชาติ" ราชกิจจานุเบกษา
เล่ม 56 ตอนที่ ไม่ปรากฏ ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2482
- "รัฐนิยมฉบับที่ 3 เรื่องการเรียกชื่อชาวไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่
ไม่ปรากฏ ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2482
- "รัฐนิยมฉบับที่ 5 เรื่องให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภคที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย"
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 56 ตอนที่ ไม่ปรากฏ ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2482
- "รัฐนิยมฉบับที่ 11 เรื่องกิจประจำวันของคนไทย" ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 58 ตอน
ที่ 62 ลงวันที่ 9 กันยายน 2484
- "รัฐประหารในลายตาของไหม้" สยามนิกร 28 พฤศจิกายน 2490 หน้า 5
- "รัฐบาลควรงดยื่นใบลาออกแล้ว ถูกบีบบังคับจากคณะทหาร" สยามนิกร 8 เมษายน 2491
หน้า 1
- "รัฐบาลได้รับรายงานด่วน ประชุมแบ่งแยกประเทศไทย กับวางแผนมากกว่า 50 ปี"
สยามนิกร 8 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 6
- "รัฐบาลชนะเลือกตั้งครั้งใหญ่ อรรถนิษฐ์ ไชยบาล หน้า 5 ลงวัน : เดียงมาริน" สยามนิกร
8 มิถุนายน 2492 หน้า 1, 6
- "รายละเอียด พ.อ.เผ่าทำหลวงสันาดดวลแถมตบหน้าบาม นางสันาดฯ เล่าเรื่องทำดวล"
พิมพ์ไทย 24 มกราคม 2491 หน้า 1, 4
- เล็ก อินทนนท์ (นามแฝง) "ระย้างรังหรือ" ศรีกรุง 5 มีนาคม 2491 หน้า 2, 3
- "... เมื่อเดท่นั้นจะล้างเมืองไทยให้สะอาด... จอมพลประกาศทางวิทยุเกรงไฟ
เผาบ้าน" สยามนิกร 28 กุมภาพันธ์ 2492 หน้า 1, 6
- "ว่าหลวงกาจเล่าเรื่องยังไม่ให้หลักฐานยืนยัน" สยามนิกร 19 พฤศจิกายน 2490
หน้า 1, 6
- "ว่าปรีดีเข็นประกาศสงคราม" ศรีกรุง 10 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

"ว่าสมาชิกสภาผู้แทน กรณีย์ 4 จ.ว." ศรีกรุง 14 มีนาคม 2491 หน้า 1

วิชัยปัทม (นามแฝง) "แต่บรรณาธิการสยามสมัย" สยามสมัย 193 : 4 มกราคม 2494

วิรัตน์ สุทธิเสถียร "ธิดาลอยตาอยู่ในบ่อ" สยามสมัย 12 : 6 - 7, 11 สิงหาคม 2490

วิรัชดี สุนทรศิริ "การรวานภาควิชาที่'สำนักแนวร่วม เอ.30' และเมืองสิบสองปันนา" โลกหนังสือ 3 : 26 - 29 ธันวาคม 2524

ศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุสิรา คูปตารักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่ 318 ซอยพานิชนอนต์ สุขุมวิท 71 พระโขนง กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 10 เมษายน 2525

"2 รัฐมนตรีเกิดกระทบกันอีก" สยามนิกร 7 พฤษภาคม 2492 หน้า 1, 6

"3 ทหารร่วมใจได้รับสถานการณ์ เตรียมพร้อมส่งกำลังไปตะวันออกกลางแล้ว" สยามนิกร 22 กรกฎาคม 2491 หน้า 1, 10

"ส.ธรรมยศในลายดาคนรั้ง" โลกหนังสือ 7 : 52 - 62 เมษายน 2521

"สั่งเสริมภาษาไทยให้เพื่อองฟู ตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งรวม 26 นาย" ประชาชาติ 20 พฤษภาคม 2485 หน้า 1, 12

"สภามุแทน" สยามนิกร 9 กรกฎาคม 2490 หน้า 2, 4

สยาม ประยูรชวน "ผีใครหาข้าง...หา" สยามสมัย 187 : 4 ธันวาคม 2493

สยามนิกร 9 มิถุนายน 2489 ถึง 22 สิงหาคม 2489

สยามนิกร 1 มกราคม 2490 ถึง 31 ธันวาคม 2490

สยามนิกร 17 มกราคม 2491 ถึง 15 เมษายน 2491

สยามนิกร มกราคม 2492 ถึง มิถุนายน 2492

"สลาทงวดหินเคาะ 3 บาท ผู้ซื้ออาจถูกรางวัล 2 ครั้ง" สยามนิกร 23 มกราคม 2490 หน้า 1

"สิ่งปฏิกูลแห่งจิตผู้ปราบโจรบ้านกอไผ่" สยามนิกร 26 กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 1, 4

"สิ่งใดเล่าเหตุการณ์ลึกลับ ระบุชื่อบุคคลสำคัญเข้ายี่สิบห้วง : ว่าปฐิสังถอย"

สยามนิกร 30 มิถุนายน 2492 หน้า 1, 6

"ลีนาคบอกล่า ผมเป็น ร.ม.ต. พลตำรวจคงก็ไม่มีหวัง" สยามนิกร 28 มกราคม

2491 หน้า 1, 4

สุภา ศิริมานนท์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ สุจิตรา กุบตารักษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ที่บ้านเลขที่

661/2 ถนนอิสรภาพ กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2524

"เล่นบอล 4 ร.ม.ต. คงไม่ยอม" สยามนิกร เมษายน 2491 หน้า 1, 6

"เล่นยี่สิบสี่คนเผ็ดร้อน" ศรีกรุง 14 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

"หลวงกาจ : จดหมายทหารต้องมีชื่อ ไม่กลัวใคร" พิมพ์ไทย 13 มกราคม 2491

หน้า 1, 4

"หลวงกาจออกคำสั่งเล็กแถลงข่าว น.ส.พ." พิมพ์ไทย 22 มกราคม 2491 หน้า 1,

4

"หลวงกาจสั่งไล่หลุยพรมยงค์" สยามนิกร 6 พฤษภาคม 2491 หน้า 1, 6

"ให้รัฐบาลจัดการกับหลวงกาจ" สยามนิกร 4 มิถุนายน 2491 หน้า 1

"องค์การสรรหาทหารกับหญิง" สยามนิกร 26 มกราคม 2490 หน้า 2

"อธิบดีศาลอาญาข้องใจถูกทหารกันบ้าน" สยามนิกร 27 พฤศจิกายน 2490 หน้า 1, 6

"ออกหนังสือพิมพ์เตือนตำรวจ" ศรีกรุง 25 มกราคม 2491 หน้า 1, 4

"อังกฤษช่วยปราบโจร" สยามนิกร 9 ธันวาคม 2492 หน้า 1

"อังกฤษรับช่วยไทยถ้ำกูบุก" สยามนิกร 24 ธันวาคม 2492 หน้า 1, 10

อัยการ, กรม กองคดี สมุดประวัติประจำตัวข้าราชการของ นายอัคณิ พลจันทร์

100 หน้า

อัคณิ พลจันทร์ "พระคุณห่อก่" เอกชน 1 : 16 - 24 มกราคม 2484

"เรื่องของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 2 : 31 มกราคม

2484

อัคนี พลสันการ "โคลงของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 3 : 22

มกราคม 2484

_____ "ประตาสิขุ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 7 : 19 กุมภาพันธ์

2484

_____ "เจ็บใจหมอ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 7 : 24 กุมภาพันธ์

2484

_____ "ความเสียใจ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 8 : 38 มีนาคม

2484

_____ "ความพลอยของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 9 : 32

มีนาคม 2484

_____ "ภาวกับนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 14 : 20 เมษายน

2484

_____ "นายผีร้องไห้" โดย อ.ส. (นามแฝง) เอกชน 13 : 40 เมษายน

2484

_____ "ยอมแล้วฤา" โดย อ.ส. (นามแฝง) เอกชน 14 : 39 เมษายน

2484

_____ "นายผีกับนางผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 15 : 19

เมษายน 2484

_____ "ทั้ง ข.ต.ล." โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 15 : 50 เมษายน

2484

_____ "แม่แต่เรื่องกิน" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 16 : 25 เมษายน

2484

_____ "ความปิติ" โดย อ.ส. (นามแฝง) เอกชน 16 : 38 เมษายน

2484

อัศนี พลจันทร "สำแดง นายล่าง" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 18 : 19

พฤษภาคม 2484

_____ "ผู้หญิงเอย" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 19 : 35 พฤษภาคม

2484

_____ "คำตอบ" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 19 : 50 พฤษภาคม

2484

_____ "ความน้อยใจของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 23 : 28

มิถุนายน 2484

_____ "โห นายล่าง" โดย นายผี (นามแฝง) เอกชน 21 : 31 พฤษภาคม

2486

_____ "สำเนาข้อเรียกร้อง" วรรณคดีสาร 6 : 76 - 81 มกราคม 2487

_____ "ทำไมผีจึงหายตัวได้" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์ 27 : 8

กุมภาพันธ์ 2487

_____ "... ทำไมน้ำจึงท่วม" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์ 31 : 6

มีนาคม 2487

_____ "... ทำไมสิ่งผล้มสัตว์" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์ 32 : 9

มีนาคม 2487

_____ "ผู้กำลังสำหรับผีหรือใครกัน" โดย นายผี (นามแฝง) นิกรวันอาทิตย์

47 : 12 กรกฎาคม 2487

_____ "คำครวญของนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 7 กรกฎาคม

หน้า 3

_____ "วรรณคดี" โดย กุสิด (นามแฝง) สยามนิกร 25 กรกฎาคม 2489

หน้า 4

_____ "ลองไปลองมา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 28 กรกฎาคม

2489 หน้า 3

อัศนี พลจันทร "ลัจุจ เว อมตา วาจา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร

11 กันยายน 2489 หน้า 3

_____ "ทางเก่งเขื่อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 12 กันยายน

2489 หน้า 3

_____ "ลักษณะขุนศึก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 13 กันยายน 2489

หน้า 3

_____ "เรื่องน้ำโชน ?" สยามนิกร โดย นายผี (นามแฝง) 19 กันยายน

2489 หน้า 2

_____ "วิธีไหว้เจ้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 22 กันยายน 2489

หน้า 3

_____ "แต่พระเจ้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 26 กันยายน 2489

หน้า 3

_____ "ฟังอะไร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 14 ตุลาคม 2489

หน้า 3

_____ "คำล่ำลาพของนายผี Lapsus Calami" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามนิกร 21 ตุลาคม 2489 หน้า 3

_____ "คิดกับคิด" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 28 ตุลาคม 2489

หน้า 3

_____ "คนกับกระต่าย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 11 พฤศจิกายน

2489 หน้า 3

_____ "นายผีคือใคร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 28 ธันวาคม 2489

หน้า 3

_____ "ฟังผิด" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 6 มกราคม 2490 หน้า 4

อัศนี พลจันทร "บอกใคร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 13 มกราคม

2490 หน้า 5

_____ "บริเวณ 7 หัวเมือง" สยามนิกร 14 มกราคม 2490 - 21 มกราคม

2490

_____ "เมื่อพวงดอกไม้โรย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 12 มกราคม

2490 หน้า 2

_____ "ล้างเออย่าเลย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 19 มกราคม

2490 หน้า 3

_____ "จะทำอย่างไรดี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 26 มกราคม

2490 หน้า 3

_____ "หอยรัฐกับหอยราษฎร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 27 มกราคม

2490 หน้า 4

_____ "ทั้งคืออดคิดเพื่อสิน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 4 กุมภาพันธ์

2490 หน้า 4

_____ "สัปดาห์ใหม่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 9 กุมภาพันธ์ 2490

หน้า 3

_____ "ความสุจริตของผู้ปกครอง" โดย ส่ายฟ้า (นามแฝง) สยามนิกร 20

กุมภาพันธ์ 2490 หน้า 2

_____ "ไปไหว้พระ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 23 กุมภาพันธ์ 2490

หน้า 3

_____ "ชั่วดีอย่างไร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 24 กุมภาพันธ์ 2490

หน้า 4

อัศนี พลจันทร "Whom the ghosts love lives not" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามนิกร 2 มีนาคม 2490 หน้า 3

_____ "สัมผัส" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 3 มีนาคม 2490 หน้า 5

_____ "หนึ่งไปหนึ่งอยู่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 9 มีนาคม 2490

หน้า 3

_____ "ไม่เล่นแล้ว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 10 มีนาคม 2490

หน้า 4

_____ "วิสาขมาตกรรม" โดย ส่ายฟ้า (นามแฝง) สยามนิกร 15 มีนาคม

2490 หน้า 2

_____ "วิบุรุษ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 16 มีนาคม 2490

หน้า 3

_____ "เพื่อบาปผาย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 17 มีนาคม 2490

หน้า 5

_____ "วิสาขมาตกรรมครั้งมหิฬาร" โดย ส่ายฟ้า (นามแฝง) สยามนิกร

22 มีนาคม 2490 หน้า 2

_____ "อย่าล่อนจเรเข้าห้วยน้ำ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 23

มีนาคม 2490 หน้า 3

_____ "บุคทอง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 24 มีนาคม 2490

หน้า 3

_____ "หมดปรายขุขาดจ้าว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 30 มีนาคม

2490 หน้า 3

_____ "ห้วยย่อย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 31 มีนาคม 2490

หน้า 4

_____ "เจ้าขุนทอง" โดย กุสศ อินทุศักดิ์ (นามแฝง) สยามนิกร 14

เมษายน 2490 หน้า 4

151736

อัศนี พลจันทร "อำนาจศาล" สยามนิกร 18 เมษายน 2490 หน้า 2

_____ "พระรามเก่งอย่างไร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 20
เมษายน 2490 หน้า 4

_____ "ลูกอกตัญญู" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 4 พฤษภาคม 2490
หน้า 4

_____ "อย่างไหนธรรมะ ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามนิกร 5 พฤษภาคม
2490 หน้า 4

_____ "มหาตมนายผี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 2 : 8 พฤษภาคม
2490

_____ "อักษราราสีคืออะไร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 4 : 4
มิถุนายน 2490

_____ "ลุดทางก็ศิริ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 6 : 5 มิถุนายน
2490

_____ "อย่างนี้ดีมาก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 8 : 5 กรกฎาคม
2490

_____ "ลอยในบ่อ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 14 : 13 สิงหาคม
2490

_____ "แบ๊งก์ปลอม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 16 : 14 กันยายน
2490

_____ "สิ้นหัว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 17 : 14 กันยายน
2490

_____ "อะไรมาก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 18 : 14 กันยายน
2490

_____ "อีกที" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 23 : 14 ตุลาคม 2490

_____ "เงิน ! เงิน ! เงิน !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 24 :

14 ตุลาคม 2490

อัศนี พลจันทร "ข้างแล่น" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 28 : 14

พฤศจิกายน 2490

_____ "ตามเคย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 31 : 14 ธันวาคม

2490

_____ "ความทะเยอทะยาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 32 : 14

ธันวาคม 2490

_____ "เพราะพลาด" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 35 : 18 มกราคม

2491

_____ "สิ้นลม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 36 : 17 มกราคม

2491

_____ "เจ้าขี้เกียจ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 37 : 15 มกราคม

2491

_____ "ประติการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 39 : 17 กุมภาพันธ์

2491

_____ "เผลามากไหม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 40 : 17

กุมภาพันธ์ 2491

_____ "หนาวท่าไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 41 : 18

กุมภาพันธ์ 2491

_____ "สยามไอ้" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 44 : 20 มีนาคม

2491

_____ "ยีนกวดโจน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 45 : 19 มีนาคม

2491

_____ "สนุกดี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 49 : 20 เมษายน 2490

_____ "ความล้นเทห์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย ฉบับครบรอบ 2 ปี

: 21 พฤษภาคม 2491

อัศนี พลจันทร "เรื่องบ้านเรื่องเรือน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

52 : 19 พฤษภาคม 2491

_____ "อำนาจแฝง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 54 : 21

พฤษภาคม 2491

_____ "ความฝัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 55 : 21 พฤษภาคม

2491

_____ "พาลพาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 56 : 21 มิถุนายน

2491

_____ "ศัพทวาน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 58 : 13 มิถุนายน

2491

_____ "อยู่ด้วยดี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 59 : 12 มิถุนายน

2491

_____ "ฝึกสาว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 60 : 12 กรกฎาคม

2491

_____ "แม่ศรีเอย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 61 : 14 กรกฎาคม

2491

_____ "แก้กล" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 63 : 14 กรกฎาคม

2491

_____ "ใครเก่ง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 66 : 12 สิงหาคม

2491

_____ "ใครแน่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 67 : 13 สิงหาคม

2491

_____ "ตุ๊กฮอน, ล้าแดงศึกฤทธิ์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 67 : 13

สิงหาคม 2491

อัศนี พลจันทร "อนิจจาจอมคน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 76 : 14

ตุลาคม 2491

_____ "เคยเล่นกัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 77 : 14

พฤศจิกายน 2491

_____ "กันเองแท้ ๆ " โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 78 : 14

พฤศจิกายน 2491

_____ "ไต้แพะ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 79 : 18 พฤศจิกายน

2491

_____ "นกร้อง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 80 : 14 พฤศจิกายน

2491

_____ "ความพยายามของคนถ้อย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 81 :

18 ธันวาคม 2491

_____ "อำนาจลึกและลับ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 84 : 18

ธันวาคม 2491

_____ "สำคัญที่ไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 87 : 18 มกราคม

2492

_____ "แม่โวยป้าใหม่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 88 : 14, 27

มกราคม 2492

_____ "พระสุกธแปลง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 92 : 12

กุมภาพันธ์ 2492

_____ "ไต่กับชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 92 : 12

กุมภาพันธ์ 2492

อัสนี พลจันทร์ "เท้านั้นเวออกอา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

93 : 14 กุมภาพันธ์ 2492

_____ "โล่เกราะฟ้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 95 : 14

มีนาคม 2492

_____ "สัตว์หมายเลขหนึ่ง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 96 : 20

มีนาคม 2492

_____ "ร้อนจริงเจ้าประคุณ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 99 : 14

เมษายน 2492

_____ "นายผีรำพึง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 100 : 21

เมษายน 2492

_____ "ข้าวโรคร้าย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 101 : 20

เมษายน 2492

_____ "ฝันเกิดชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 104 : 20

พฤษภาคม 2492

_____ "ใครคือแกะดำ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 106 : 18

พฤษภาคม 2492

_____ "หลับเกิดชาวไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 107 : 18

พฤษภาคม 2492

_____ "ตุ๊กใหม่" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาร 3 : 45 มิถุนายน

2492

_____ "ปฐมกรรม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 108 : 18 มิถุนายน

2492

_____ "ลัทธิ โสตร์ กานต์ เต" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

ฉบับวันอาทิตย์ : 15 มิถุนายน 2492

_____ "ใครบ้าง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 113 : 18 มิถุนายน

2492

_____ "ยิ้มรับ ลส.คนสวย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 116 : 10

กรกฎาคม 2492

ชัณดี พงษ์นทร "สร้างอย่างผี !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 116 : 18

กรกฎาคม 2492

_____ "ตับไก่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 118 : 18 สิงหาคม

2492

_____ "สตรีไทยใจกล้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 119 : 18

สิงหาคม 2492

_____ "Men have lost their reason ?" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามสมัย 120 : 18 สิงหาคม 2492

_____ "เสื่อมสลับ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 121 : 18 กันยายน

2492

_____ "A Spectre is haunting Siam ?" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามสมัย 122 : 18 กันยายน 2492

_____ "รายการกรุงสยาม !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 123 : 18

กันยายน 2492

_____ "Poets of all countries, unite !" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามสมัย 125 : 18 ตุลาคม 2492

_____ "หอยดัดใจ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 127 : 18 ตุลาคม

2492

_____ "อุปการในอุปการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 129 : 26

ตุลาคม 2492

_____ "หมอดูแม่น ๆ " โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 131 : 26

พฤศจิกายน 2492

_____ "ความก้าวหน้าของหญิงไทย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

132 : 27 พฤศจิกายน 2492

อัศนี พลจันทร "บาปอันยิ่งใหญ่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 134 : 27

ธันวาคม 2492

_____ "แก้มได้" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 136 : 27 ธันวาคม

2492

_____ "นักเรียนนอก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 137 : 27

ธันวาคม 2492

_____ "เขี้ยวอบ" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาส์น 2 : 71 พฤษภาคม

2492

_____ "ไทยใช่ก็พ" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาส์น 6 : 105 กันยายน

2492

_____ "มีอะไรที่ในโครงกระดูก" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาส์น 7 : 45

ตุลาคม 2492

_____ "อันความรักแท้จะนี้อยู่ที่ไหน" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาส์น

8 : 57 พฤศจิกายน 2492

_____ "ลัทธิปีเก่า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 138 : 26

มกราคม 2493

_____ "Slang and Poetry" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 139 : 26

มกราคม 2493

_____ "A Spectre's Confession" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

141 : 27, 29 - 30, 32 มกราคม 2493

_____ "สาวสยามงามหน้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 143 : 26

กุมภาพันธ์ 2493

_____ "สตรีไทยไซโย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 144 : 26

กุมภาพันธ์ 2493

อัสนี พลจันทร์ "คนขวางโลก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 145 : 26

กุมภาพันธ์ 2493

_____ "ไม่ต้องตีตัวก็ได้" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 146 : 26

กุมภาพันธ์ 2493

_____ "ลู่หรือสงคราม" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาร 11 : 61

กุมภาพันธ์ 2493

_____ "เต็ม ๆ รำ ๆ " โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 148 : 26

มีนาคม 2493

_____ "สี่ไหนหนอ" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาร 12 : 43 มีนาคม

2493

_____ "คนจน ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 147 : 18 มีนาคม

2493

_____ "ตื่นแล้ว ! ตื่นแล้ว !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 149 : 26

มีนาคม 2493

_____ "โฮย, ร้อน !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 151 : 42

เมษายน 2493

_____ "ความเป็นกลาง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 152 : 17

เมษายน 2493

_____ "วันแม่ไว้อย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 153 : 17, 40

เมษายน 2493

_____ "แต่ปีกปาโกโลปี" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 155 : 16

พฤษภาคม 2493

_____ "ตื่นเถิด ! หญิงไทย ? ตื่นเถิด !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

156 : 13 พฤษภาคม 2493

อัศนี พลจันทร "เด็กเอ๋ยพาย นายเอ๋ยโยก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

157 : 18 พฤษภาคม 2493

_____ "สันติอยู่ที่ไหน ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 158 : 18

พฤษภาคม 2493

_____ "กำลังแรงแห่งวิวัฒนาการ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

160 : 18 มิถุนายน 2493

_____ "ผมเห็นแก่ตัว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 161 : 18

มิถุนายน 2493

_____ "สาวสองจำพวก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 164 : 45

กรกฎาคม 2493

_____ "ทำไมจึงอาเจียน. ทำไม ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

166 : 45 กรกฎาคม 2493

_____ "Hero and Heroism" โดย นายผี (นามแฝง) อักษรสาร 4 : 21

กรกฎาคม 2493

_____ "หญิงสยามงามยิ่งที่ตรงไหน ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

167 : 26 กรกฎาคม 2493

_____ "เก่งจริงแม่คุณเอ๋ย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 168 : 26

กรกฎาคม 2493

_____ "แต่ทอวนไท !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 169 : 26

สิงหาคม 2493

_____ "ขียนักพะนัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 172 : 27

สิงหาคม 2493

อัศนี พลจันทร "แกล้ง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 174 : 26

กันยายน 2493

_____ "ขอบคุณ ขอรับ, ขอบคุณ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย

175 : 26 กันยายน 2493

_____ "น้ำ - เรือ - ล้อะ !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 177 : 32

ตุลาคม 2493

_____ "อย่าตกใจ !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 178 : 32

ตุลาคม 2493

_____ "...แต่ไว้ด้นมะมิตร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 179 : 32

ตุลาคม 2493

_____ "บาปอันใดหนอ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 184 : 32

พฤศจิกายน 2493

_____ "งามหน้าไหน ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 185 : 32

พฤศจิกายน 2493

_____ "ไปกับลมฤดูหนาว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 186 : 32

ธันวาคม 2493

_____ "สันติภาพก่อนเพื่อน !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 188 : 25

ธันวาคม 2493

_____ "เที่ยวงานฉลอง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 189 : 25

ธันวาคม 2493

_____ "พาลพาลก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 190 : 25 มกราคม

2494

_____ "นกเขาขัน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 192 : 27 มกราคม

2494

_____ "ก่อนรุ่ง" โดย นายผี (นามแฝง) : สยามสมัย 195 : 24 กุมภาพันธ์

2494

ฮักนี่ พลสันทร "ไปทุ่ง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 200 : 25 มีนาคม
2494

_____ "หยุดก่อน, นักปราชญ์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 202 : 25
มีนาคม 2494

_____ "ร้อนจริงจริง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 204 : 25
เมษายน 2494

_____ "ไม่ว่าหน้าไหน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 206 : 25
เมษายน 2494

_____ "วันแม่" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 207 : 25 เมษายน
2494

_____ "ต้อนรับฤดูฝน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 212 : 25
มิถุนายน 2494

_____ "งามกลางฝน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 214 : 28
มิถุนายน 2494

_____ "พวกเรานายเอ็ง, จงอย่ารัก" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย
215 : 25 มิถุนายน 2494

_____ "มืองาม" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 218 : 25 มิถุนายน
2494

_____ "ลืมอีเหินา" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 224 : 24 สิงหาคม
2494

_____ "กลับกับใจ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 223 : 25 สิงหาคม
2494

_____ "เสียงนกร้อง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 228 : 17
กันยายน 2494

อัศนี พลจันทร "บอกยี่ห้อ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 230 : 17

ตุลาคม 2494

_____ "คนขายของ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 233 : 17

ตุลาคม 2494

_____ "คำก่าไรเกินควร" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 234 : 17

พฤศจิกายน 2494

_____ "หรั่งจำ, จ๊วย, จ๊วย" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 244 : 14

มกราคม 2495

_____ "ตัวไหนแน่ ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 253 : 16

มีนาคม 2495

_____ "อักษรารสปี 5" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 254 : 16

มีนาคม 2495

_____ "ฮัก่าน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 256 : 16 เมษายน

2495

_____ "ต้อนรับนักปราชญ์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 258 : 16

เมษายน 2495

_____ "วันเกิดคือวันแก้ผ้า" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย ฉบับครบรอบปีที่ 6 : 16

พฤษภาคม 2495

_____ "สมบัติล่าวสวรรค์" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 260 : 16

พฤษภาคม 2495

_____ "ความร้อน" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 264 : 16 มิถุนายน

2495

_____ "เล่นหัว" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 266 : 16 มิถุนายน

2495

อัศนี พลจันทร "อย่าท้อ, โรงเรียนโลกยังดี !" โดย นายผี (นามแฝง)

สยามสมัย 267 : 16 มิถุนายน 2495

_____ "กำลังอยู่ที่ไหน ?" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 269 : 11

กรกฎาคม 2495

_____ "การุณกรรมกลางที่ราบสูง" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 271

16, 23 กรกฎาคม 2495

_____ "น้ำกับไฟ" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 272 : 16 กรกฎาคม

2495

_____ "สุดใจ !" โดย นายผี (นามแฝง) สยามสมัย 274 : 16 สิงหาคม

2495

_____ "กลับตาลปัตร" โดย นายผี (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์ 2501

หน้า 52

_____ "กินข้าวถูกกินขี้ กินไตตะปุ่นชา กินข้าวคนลือชา มากินขี้ดีเหลือใจ" โดย

นายผี (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 16

_____ "แก่นักมกม้อย" โดย นายผี (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์ 2501

หน้า 53

_____ "เข้าแน่" โดย นายผี (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 14

_____ "ความรู้หรือความร้าย" โดย นายผี (นามแฝง) ปยมิตรวันจันทร์ 2501

หน้า 16

_____ "เจ้าข้าโปรดก่อน โปรดก่อนเจ้าข้า" โดย นายผี (นามแฝง)

ปยมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 53

_____ "เชิญตัวตัวเองให้อร่อยเถอะเพื่อน" โดย นายผี (นามแฝง)

ปยมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 19

อัศนี พลจันทร "ถึงอย่างไรก็ดี ฯ" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์

2501 หน้า 14

_____ "ฝนฤดูหนาว" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 20

_____ "พราหมณ์ลัทธิ" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 20

_____ "มากแท้ มากแท้" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์ 2501

หน้า 14

_____ "ลูกมือคือลูกปืน" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์ 2501

หน้า 7

_____ "โล่ผี ! เร็ว, โล่ผี !" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์

2501 หน้า 31

_____ "ไหน, มือที่สามอยู่ไหน ?" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์

2501 หน้า 18

_____ "ไอ้หนอผ ฮีรุตเฮา" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์ 2501

หน้า 18

_____ "อีคำนวล" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์ 2501 หน้า 18

_____ "โอ้วว่าอนิจจาความรัก" โดย นายผี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์

2501 หน้า 17

_____ "พูดไปสองไพเบี้ย รู้แล้วนั่งเสียบบ่าบ่า" โดย น.น.น. (นามแฝง)

สำราญ 1 : 59 - 63 พฤษภาคม 2501

_____ "แป้นเหตุเพราะโรคห่า" โดย หง เกสยวาท (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์

2501 หน้า 14 - 17, 52 - 54

_____ "เคล็ดกลอน" โดย ประไพ วิเศษธานี (นามแฝง) ปียมิตรวันจันทร์

123 : 21 - 22 ตุลาคม 2502

เอกสารขึ้นรอง

กนกศักดิ์ แก้วเทพ และสมเกียรติ วันทะนะ บรรณาธิการ จากเศรษฐศาสตร์

การเมืองถึงสังคมไทย วลี 2524, 128 หน้า

กมล สมิทธิชัย ประชาธิปไตยกับสังคมไทย ไทยวัฒนาพานิช 2516, 133 หน้า

กรองภาษาและวรรณกรรม ประชุมบทความทางวิชาการ ชุมนุมวิชาการอักษรศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศรีเมืองการพิมพ์ 2516, 343 หน้า

กาญจนา นาคสกุล และคนอื่น ๆ การใช้ภาษา พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์เคสดีไทย

2517, 386 หน้า

กำชัย ทองหล่อ หลักภาษาไทย พิมพ์ครั้งที่ 5 รวมสำนวน 2519, 756 หน้า

กุหลาบ มลลิกะมาลี วรรณกรรมไทย รามคำแหง 2513, 208 หน้า

วรรณคดีวิจารณ์ รามคำแหง 2521, 149 หน้า

กุหลาบ สายประดิษฐ์ เบื้องหลังการปฏิวัติ 2475 พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์บุรพาแดง

2518, 152 หน้า

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์ "การปฏิวัติ 2475" ใน ลัทธิการเมือง หน้า 41 - 83

ไทยวัฒนาพานิช 2514

ขสัดภัย บุรุษพัฒน์ การเมืองและพรรคการเมืองของไทย โอเดียนสโตร์ 2511,

434 หน้า

คำกรอง (นามแฝง) "ลักษณะร้อยกรองเพื่อชีวิตช่วง 14 ตุลา 2516 - 6 ตุลาคม

2519 และอิทธิพลที่ได้รับจากงานร้อยกรองของฉัตร ภูมิศักดิ์และกรีช่วง 2490 -

2500" ใน ตั้งเขียนผู้ก่อแค้น หน้า 182 - 210 สำนักพิมพ์พายัพ 2523

โคลนาการ, กรม ประมวณวิธีหนังสือแห่งชาติ 2486, 109 หน้า

ฉัตร ภูมิศักดิ์ "กวีของประชาชน" โดย ศิลปพิทักษ์ชน (นามแฝง) ปัญญา 44 :

28 กุมภาพันธ์ 2500

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการศึกษาทั่วไป มนุษย์กับสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2521 301

เชื้อ สดเวทิน การใช้ภาษาระดับปริญญา สู่สารการพิมพ์ 2518, 167 หน้า

เจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ ศิลปบรรณาการ 2516, 399 หน้า

เฉลิม มลิลิต รัฐประหาร 2500 ในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 265 หน้า (อัดสำเนา)

ชลธิรา กสัดอยู่ "กรณีพยานของนายผี" ใน วรรณคดีปวงชน พิมพ์ครั้งที่ 2 หน้า 106 - 142 เคล็ดไทย 2519

ชัยอนันต์ สุ่มทวนิช อุดมการณ์ทางการเมือง หน้า 130 เคล็ดไทย 2517

ชัยอนันต์ สุ่มทวนิช และชัยสิริ สุ่มทวนิช "วรรณกรรมการเมืองไทย" สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 11 : 74 กรกฎาคม 2516

ชาตรี ฤทธารมย์ นโยบายต่างประเทศของไทย (2488 - 2495) วิทยานิพนธ์ ร.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2511, 356 หน้า อัดสำเนา

ต๋นัย ทองใหญ่ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ. 2501 - 2506) วิทยานิพนธ์ ร.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 302 หน้า อัดสำเนา

ตรุณี บุญภิบาล บทบาทของไทยในสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 582 หน้า อัดสำเนา

ดิเรก ชัยนาม ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2 พิมพ์ครั้งที่ 2 ไทยวัฒนาพานิช 2513, 2 เล่ม

ตีพโรธ (นามแฝง) "ทางเครื่อง" โลกหนังสือ 9 : 104 - 105 มิถุนายน 2523

ถนอม อานามวัฒน์ ประวัติศาสตร์เหตุการณ์ปัจจุบันของเอเชีย กรุงเทพมหานครการพิมพ์ 2519, 371 หน้า

ถนอมสุข นุ่มนนท์ "ขบวนการต่อต้านอเมริกาสมัยจอมพลป. พิบูลสงคราม" รวมบทความประวัติศาสตร์ 2 : 50 - 83 มกราคม 2524

พันอติศ เรื่องกิลป์ 2522, 216 หน้า

แถมคู่ช่ นุ่มนนท์ เมืองไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง สำนักพิมพ์ดวงกมล 2521,
196 หน้า

ทวีป วรดิกล "จดหมายถึงบรรณาธิการ" โลกหนังสือ 6 : 6 - 10 มีนาคม
2525

เทียมสันทร อ้าแหว บทบาททางการเมืองและการปกครองของจอมพล. ปิบูลสงคราม
(พ.ศ. 2481 - พ.ศ. 2487) วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2521, 492 หน้า

ธงชัย สุรการ "นายผีกริชของประชาชน" ใน ไทย - ไทย หน้า 151 - 158
ไทย - ไทย 2518

กนกธรม สวรรค์ "ผลงานแห่งอดีตของนายผี" โลกหนังสือ 7 : 92 - 97 เมษายน
2522

ธรรมาภิมณฑ์, รองอำนวยการเอก หลวง ผู้รวบรวม ประชุมสำเนา สำนักทำเนียบนายก
นายกรัฐมนตรี 2504, 431 หน้า

ธงชัย พึ่งกันไทย สิทธิคอมมิวนิสต์ และนโยบายต่อต้านคอมมิวนิสต์ของรัฐบาลไทย
พ.ศ. 2468 - 2500 หน้า 278 - 279 วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2520

นราธิปพงศ์ประพันธ์, พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น วิทยาวรรณกรรม พิมพ์
ครั้งที่สอง แพร่พิทยา 2514, 1042 หน้า

นักข่าวแห่งประเทศไทย, สภาคม เบื้องแรกประชาธิปไตย มิตรนราการพิมพ์ 2516,
580 หน้า

"นายผีกับข้อเขียนทางภาษาคำลวด" โลกหนังสือ 2 : 48 พฤศจิกายน 2523
บรรจบ พันธุเมธา ลักษณะภาษาไทย งามคำแหง 2519, 309 หน้า

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, เม.ล. วิเคราะห์วรรณคดีไทย ไทยวัฒนาพานิช 2517,
266 หน้า

"หัวใจของวรรณคดีไทย" ใน วรรณไวทยาการ ฉบับวรรณคดี หน้า
89 - 91 ไทยวัฒนาพานิช 2514

ประจวบ ทองอุไร พรรคการเมืองไทย โดย ปลาทอง (นามแฝง) สำนักพิมพ์ก้าวหน้า
2508, 405 หน้า

_____ สิ้นยุคผิด โดย ปลาทอง (นามแฝง) โรงพิมพ์อักษรบริการ 2500,
724 หน้า

ประเทือง คล้ายสุบรรณ ร้อยกรองชาวบ้าน สุทธิสารการพิมพ์ 2522, 254 หน้า

ประพจน์ ตรัยรงค์ เบื้องหลังการเมืองสมัย ร.8 และกรณีสวรรคต สำนักพิมพ์
อุดมศึกษา มปป., 256 หน้า

ผาณิต รวมศิลป์ นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ตั้งแต่ พ.ศ.
2481 ถึง พ.ศ. 2487 วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521,
601 หน้า อัดสำเนา

พรพรรณ ธารานุมาค์ สำนวนการเขียน บรรณกิจ 2519, 165 หน้า

พรภิรมณ์ เขี่ยมธรรม บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย (2475 - 2488)
ไทยวัฒนาพานิช 2520, 174 หน้า

ไพฑูรย์ เจ๊ะแอ นโยบายชาตินิยมของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2481 - 2488
หน้า 132 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทร ทวีโรฒ ประสานมิตร
2522

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ ศกุนตลา มีพระพารา ท้าวแสนปม
ประมวลสุภาษิต หน้า 277 สำนักพิมพ์บรรณาคาร 2513

แมน มนต์เมศรี (นามแฝง) บันทึกอดีตนักการเมือง สันดาคำสันการพิมพ์ 2524,
688 หน้า

ยุทธพงศ์ ฐริสัมบรรณ ต่อสู้ข้าดีเอกราษฎร์อธิปไตย โดย วรี โคมพระจันทร์
(นามแฝง) หน้าคำนำ แกนสยาม 2518

รอง คิยามานนท์ ประวัติคำสตรไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ ไทยวัฒนาพานิช 2520,
439 หน้า

ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
2519, 1053 หน้า

สารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 15 หน้า 9641 - 9642

โรงพิมพ์พระจันทร์ 2522

วิจิตรมาตรา, ชุน สำนวนไทย (ก - ป) โดย กาญจนาคพันธุ์ (นามแฝง) พิมพ์
ครั้งที่ 2 บ้างลงสำล้น 2515, 663 หน้า

สำนวนไทย ภาค 2 โดย กาญจนาคพันธุ์ (นามแฝง) 2514, 603 หน้า
วิชัย สุวรรณรัตน์ "การปฏิบัติ, รัฐประหารและกบฏหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475" ใน สตรีการเมือง หน้า 84 - 130 ไทยวัฒนาพานิช 2514

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ ' ลัทธิจิต-ไท-อังกฤษ อภิธาน หน้า 551

โรงพิมพ์ตุรสุภา 2511
x มีนาคม

วิชา กงกะนันท์ คำบรรยายเรื่องโวหาร (เอกสารพิมพ์ดีด)

วรรณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 2521, 191 หน้า

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานครพิมพ์
2504, 372 หน้า

ศรีสุนทรโวหาร, พระยา อิศราขำคำฉันท์ พิมพ์ครั้งที่ 12 โรงพิมพ์ตุรสุภา 2507,
67 หน้า

สุภชัย รัตนโกมล, พ.อ. และ สะอาด อิทสำลี, พ.อ. ประวัติวรรณคดีไทยและวิทยา
การประพันธ์ สำนักพิมพ์วิษัณรินทร์ 2515, 413 หน้า

ศิลปากร, กรม ผู้รวบรวม กาพย์มหาชาติ พิมพ์ครั้งที่ 3 หน้า 6 คลังวิทยา 2507

สมบูรณ์ คนฉลาด ความเป็นมาแห่งระบอบประชาธิปไตย เล่ม 2 โดย วิเทศกรณีย์
(นามแฝง) ผ่านฟ้าพิทยหา 2511, 2 เล่ม

ลำนิต ยมาภัย "วรรณคดีช่วยพัฒนาสังคม" ใน สรุปผลการสัมมนาวรรณคดีไทย
106 - 110 กรมศิลปากร 2521

ลว้าง ลานเหลือ 37 ปีแห่งการปฏิวัติ โพลีลุ่มต้นการพิมพ์ 2521, 784 หน้า

สังข์ พัทโนทัย ปทานุกรมศัพท์การเมือง อังกฤษ - ไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 หน้า 148

ศูนย์การพิมพ์ 2513

สัจจาริรมย์อุดมราชย์โกดี, พระยา เทวภาเนต เสริมวิทย์บรรณาการ 2517,

270 หน้า

สิทธิา พินิจภูวดล และคนอื่น ๆ การเขียน รามคำแหง 2517, 200 หน้า

สิริรัตน์ ชันธุณ ประวัติคำสัตรการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

จนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521, 230 หน้า

สิริรัตน์ เรืองวงษ์วาร บทบาททางการเมืองของ นายควง อภัยวงศ์ ตั้งแต่

เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึง 2491 วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย 2521, 392 หน้า อัดสำเนา

ประวัติคำสัตรการเมืองไทยตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

จนถึงปัจจุบัน 2524, 300 หน้า

สุพจน์ ดำนตระภูด เล่าเรื่องขบวนการปฏิวัติ ศิริพรการพิมพ์ ม.ป.ป. 2 เล่ม

สุพิชรา สุภาพ สังคมวิทยา พิมพ์ครั้งที่ 4 ไทยวัฒนาพานิช 2521, 206 หน้า

เสถียร จันทิมาธร คนเขียนหนังสือ ประพันธ์สำลัน 2517, 254 หน้า

สาธิตารวบรวมกรรมเพื่อชีวิตของไทย สำนักพิมพ์เจ้าพระยา 2525,

542 หน้า

เสลา เรขะรุจิ ประชาธิปไตย 42 ปี โดย ไทน้อย (นามแฝง) แพร่พิทยา

2517, 4 เล่ม

หอสมุดแห่งชาติ, กอง กรมศิลปากร นามประพันธ์นักเขียนไทยที่ใช้ในบัตรรายการ

ของหอสมุดแห่งชาติ พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์การศาสนา 2523, 165 หน้า

อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พันตรีทอง อภัยวงศ์ ป.จ. ม.ป.ช. ป.ม. ฌ เมรุ

หน้าพลพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2511 โรงพิมพ์

ไทยสัมพันธ์ 2511, 160 หน้า

อัศนี พลจันทร ขี้ดิดจากวรรณคดี โดย อินทราบุตร (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ 4

ชมรมหนังสือน้ำแข็ง 2522, 272 หน้า

_____ รวมบทกวี เรื่องสั้น เรื่องแปล ของนายผี กระแลธาร 2519, 207 หน้า

_____ เราชนะแล้ว, แม่จ๋า โดย นายผี (นามแฝง) พิมพ์ครั้งที่ 3 เขาวงกต 2522,

103 หน้า

_____ ศิลปการแห่งกาพย์กลอน โดย ศรัณอินทราบุตร (นามแฝง) ไทยศึกษา 2521,

249 หน้า

อานนท์ อภาภิรม มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรม พิมพ์ครั้งที่ 2 บ้างงูกลูก

2515, 249 หน้า

_____ สังคมวิทยา แพร่พิทยา 2516, 182 หน้า

"อุดม สิววรรณแท้กับตนเองหรือแท้กับ พคท.?" วิสัยทัศน์ ปักษ์แรก : 22 - 27

พฤศจิกายน 2525

อุบล จิระสวัสดิ์ สภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยในระหว่างสงครามโลก

ครั้งที่สอง วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 407 หน้า

Encyclopaedia Britanica. Chicago, Encyclopaedia Britanica, 3 : 761,

9 : 854, 21 : 332, 1972.

ကဏ္ဍ

เรื่อง ของนายผ

เขียน	รูปอรุณแสง	แลยะ เทยอ
คิว	ขมวดตา เผลอ	สติพลั้ง
ทา	สล็อตดีเออ	ดูเอก จริ่งแม่
ปาก	ก็ป้ายแดงตั้ง	หักหัวหืออิง
ผู้	เพียรประพาศิพน	เพรงลุ่มบ
ลาก	กระโปรงยาวไป	ปานแก้ว
มาก	หนุ่มตรมวัย	หนุ่มหนุ่ม
ดี	บดบดแคล้ว	กลาดเกล้าคลอกลิ้ง
	ตาสู่อุ้ยแสง	เล่นกล
	คั่นกลบกระ เหลือกจน	จวบทะ เล้น
	อุเออฮัมตาตน	เต็มฮัม
	สู่ว่างตาสู่วัน	ค่อนค่อนคราวหลัง

อัญเชิญ

รำลึกนิภอนาถโอ	อาตุร
เติมไผทไทยเกษม	ลุยล้า
บำรุงรสรรมยพูน	ปราณีต
มานาคันตีย้ายข้า	ชอกใจ ฯ
พางเพรงกวีเก่าแก่ง	เกลากานท์
รินรล่กาพยเนื่องใน	คำเข้า
ชุ่มช่อศัพทบรรล่าน	สังคีต
กลมกาแยมเย้า	ยั่วมมร ฯ
มาลาคันธวิเสปนโล	อารมณ
ริงล่ำมกมลารณ	พู่ฟ้า
ระเรื่อรสจุนฉม	ช่วยกลั่น
กรุงตระการกัฬล้า	แหล่งสวรรค์ ฯ
บารณีไทยราชฎรแล้ง	การกรวี
เสียดราบรสหฤหรช	เหือดแล้ว
โฉนทนอสงักชุ่มศรี	กวีราชย์
มาร่วมรังร้อยแก้ว	กลุ่มมาสย ฯ

โคลงของนายผี

กุศลตถ์เด็ดแค้น	เคืองใจ
อกุศลมาเยือน	ย่ำยืม
ทุรชนย่อมเป็นไป	แปลก ๆ
อมฤตไปลิ้มลิ้ม	มฤตยู
ตราขู่ยังได้ทุก	สิ่งของ
อาจจะวัดหนักเบา	แบ่งได้
เสียจริงแต่ใจผอง	เทศ์
สุดจะข่งให้รู้	อัตรา
ฤทธิโหดเหี้ยม	เหมกนง
จตุรทวิบาทมี	ฤทธิ์ล้ำ
แผดเสียงสนั่นดง	ถ่าน่า ก้าวเลย
หญิงโหดโหดให้เข้า	สุดแสนง

ประดาพิณ

(เป็นศัพท์ปริศนาซึ่ง นายผี แต่งลงความในใจของเขา)

ประติษฐค่าระร่าเรื่อง	อุระเคื่องคะนึ่งนาน
ประติษฐค่าเพราะระร่าคาญ	ขณะคิดประติษฐค่า
อนาถคิดอนิจจา	วรสันทรประจวบกรรม
ละล่องลอยละลืออัม	พรภาคนภาภา
มิเพียงพอชะลอพัก	ตรเผยอผยองหา
สู่โล่งลิ่วราอา	คณอินทร เอมอร
มิเคยเรามาเคารพ	ตมรักษเกียรติกร
ทะนงจิตมิตตหยอน	กระขอบยาเบงไคร
มิเคยหลงมิตงเล่	หกะเท่ล่ตรไค
จะอุหญิงก็โยโย	ดุจดูประดาพิณ
มิหันไรหทัยเรา	ทรลัษณหาลาบา
นุภาพแพ้วเพราะแต่ปรา	รภเพื่อประติษฐพาล
พิลึกเพียงพะเนียงพ	ประทุฏและเฟามลาญ
หทัยผิดฤตดาล	ดุจไหม้วิสัยลง
ก็แกลังกล่าวประกอบกลอน	กลรักตมพยาง
ประติษฐคิดไฉนคง	บสัฏยคดี เรียม
อนันนิภอนาถนักร	รลักรักเสนาญ เหนียม
ผิดตบ้องก็ตบ้อง เติรียม	พิศตูละลุ้ตาย

ความผิดของนายผี

ได้อินข่าวกล่าวกันว่ากันไปหมด
คือทหารบ้านเรา เข้าสังหาร
หมอตระกูล อุณเฑาะฏกสะเกิด
หมอคสฬหาหวากระตูกฤกะไร
ทหารเขา เล่าว่าถูกถูกระเบิด
บ้างถูกหอกตอกที่อกขกที่คอ
ถึงเจ็บกายไม่ว่ายปรามคณานเข้ารับ
พอมียัยซึ่งให้หามาตามจริง
สามสถานการศกตลทริศดไม่ตก
เพราะอะไรก็ไม่รู้ดูฮิวา
เสื้อสีแดงดูแข็งขันเลขยันต์บู่ง
ตาเจ้าของเอาลงขายหมายมฤทธี
เลยรวบใหญ่ใจทะยานพานจะฆ่า
พอรู้เรื่อง เคืองเหลือใจร้องไห้ ฮือ

เหมือนโป๊ตบั้นเกล้าให้เอ็ดขาม
พอถูกหามกลับมาพญาไท
บอกว่าเคสิตตามเชื้อโครงคิดส่งสัย
ส่งขึ้นไปปานกะแป้งเหมือนแกลังล้อย
บ้างว่าเกิดเพราะปืนกลพ่นปร๋อปร๋อ
บ้างว่าอ้อมมปืนใหญ่มันไล่ยิง
แทงล้าทับข้าศึกทอลงจอยง
เพราะพระกริ่งเพราะเสื้อยันต์เพราะขวัญตา
เรื่องคู่รักคู่รักยังไม่กังขา
แต่ฉิลฉลา พระกับเสื้อเหลือจะคิด
ไทยทั้งกรุงแบ่งกันใหญ่จนไขว่หวัด
คนชนะนิตอย่างไหนไหนก็ไปซื้อ
ส่วนพระทำกันที่ไหนอย่างไรหรือ
เล่นดื้อดื้อกะตูกเราเอาไปทำ

นายผีร้องไห้

ดวงเตยดอกไม้มิ่ง	มานะ
กลาบบกลีบกลางส่วนสูง	สุดคว่ำ
ขอเคี้ยวเกี่ยวกุมรล	ยังร่วง ราแม่
เปี้ยวชอกดอกฟ้าอำ	อาจโชน

ตรตาบารมีเนื้อ	นาบุญ
เด็ดประตังกรรมใด	ด่วนพ้อง
อำศรีสักรักล้น	ทรว ภายเอย
อาจอำรุงเพียงพร้อม	พิพร่าง

ฉันใดจะได้ดอก	ยพิต ฟ้า
เรียบระทมระทวยทาง	ตั้งไข
แม้วางดูประตึขลุ	ใคร เต็ด
คือว่าแค้นด้วยได้	ดับถันย

เส็บใจหมอ

(ผีแต่งแถมพกาให้)

ฉันมีเรื่องเคืองหมอยุ่ข้อหนึ่ง	โชนสิ่งจะเปลื้องให้เคืองหาย
ฉันคิดค้นค้นเค้าแต่เพราะงาย	ตลอดล่ายบายคำไม่ฉานน
คิดไม่ออกกลอกคอเกิดท้อแท้	แล้วเด็ดแถมใหม่โพลงน
เอะยังงาไ้อย่างจี้จะจน	แล้วกลับหล่นผล็อยรับตกสับไป
ยิ่งเพียรคิดยิ่งวิถถารยิ่งพาลยุ่ง	เหมือนเมื่อพุงกระล้วยติดติดล่ายไหน
เตยหน้าแดงด้วยแสงเลือดเตยเดือดใจ	พิกตรอ้าโพยจับมือปิดพะยัก
เหตุเมียผีเกิดมิใช่ใหญ่ที่ท้อ	ร่าแต่ร้องว่าตรงนั้นมันหน่วงหนัก
หมอวังแร่เข้าแก้ไขไขก็พัก	แต่เมียรักเราทั้งร่างโธ้อย่างไร

ภาวณายณ

อณณณณณณณณณ	ทณณณณณณณณณ
ทณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ทณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
อณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ

ณณณณณณณณณ

ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ
ณณณณณณณณณ	ณณณณณณณณณ

ณณ

แม่แต่เรื่องกิน

อันนายผีนี้อยู่ก็สักสิ่งสับ	เรื่องเหลวไหลหลงว่าจริงกริ่งนักหนา
ครั้นเรื่องจริงกลับนิ่งอยู่ไม่พูด	นึกว่าบ้าเสียทั้งนั้นมันพิลึก
วันหนึ่งหนอพอนายผีนี้อืมน้ำ	กำสั่งหง่าแต่ไม่สั่งลงนั่งตริก
คิดเรื่องกินลั่นกำสั่งตั้งแต่ปาก	ไม่รู้สีกว่าสำเร็จเข็ดสีกี่
กินมากไปก็ให้อ้วนล้นเทอะทะ	ครั้นน้อยกระดูกกลับเด่นเห็นโครงผิ
เขาวัวกันมันพิกลถ้าคนดี	กินพอมีจุจจระแล้วละบาย
ผิพร่ำว่าข้อนั้นฉันเห็นด้วย	คงรูปสวยแล้วคนสิ้นใจหาย
กล่าวกลาง ๆ อย่างเป็นกลคนแบบคาว	ลืตเลียดตายด้วยนายผีนี้ออลา

ความปิติ

ตะวันฉายสายส่งฟ้า	เพื่อนแสง
ผิตากผ้าอ้อม อัน	อะเคื้อ
เดือนดาวประดังแสง	ผาโลก มาฤา
ฤาจะเกียงเกือแก้ว	ก่าเดา
ฟ้าหล้าระตัวตัน	ดาลตาก
ทิกทะเลบกเบา	บัดแห่ง
แล้งลมกระพือผาก	อกผ่าว
เหลือที่แล้งล้วนแล้ง	ลุ่มใจ
คือทวยเทศขลิบ	เสยกริ
แล้งรำคาญเคืองใน	อกอัน
เสียงขอส้าดนตรี	ตรูจิต
มาประจากให้มหัน	เห็จดิน
อ้าอ้าอรอรกอัน	อัมกมล
เพียงสุรารสริน	ล่าวไฉ่
ขาบขานสุรจิตล	ประสักษ
ควรกระศรีนกรมได้	ดุจเพรง

ผู้หญิงเอย

จะกล่าวฝ่ายนายผีผู้มีเดช
 ไข่เรื่องขึ้นต้นตกตกราคา
 เอาท่าเมียไม่เท่าไรใจระทิก
 หวังเจริญเพลินผิตคิดละบาย
 ที่หน้ามุ่มักพะยักพะเปิด
 ไม่หวังลองส่องไฟก็ไม้มอล
 ผู้ชายอยู่ห้าพันให้จันทก
 กสับโดนเสือเหลือก่าสังขังสันที
 บำนาญเราห้าร้อยนั้นน้อยนัก
 ชักทุนเดิมเพิ่มไปได้แต่แล
 มันเจ็บใจซื้ออะไรเราไม่ว่า
 จึงออกปากถากว่าน่าระคาย
 ไอ้ที่ไปโผล่หน้ามางอแง
 ไอ้สันตชนจริงผู้หญิงทราวม
 พอเข้าต้นยืนตะลึงขึงนัยตา
 เอาเสื้อคลุมรุ่มร่ามพล่ามสัพพอง
 กลิ่นไม่ยู่ว่าอุเหม่แม่เมรี
 สันว่าเรื่องรองเท้าให้เข้าใจ
 เลื่อยยังงั้นมันต้องคนพองพุง
 หล่อนกสับยั่วหว่วร้องอะอะ

ให้ล้มเพชผู้หญิงยิ่งนักหนา
 ชื้อหล่อนมาห้าพันชั้นจะตาย
 ลงนั่งนึกวันนั้นจะหงาย
 สิ่งซื้อส่ายต้อยตั้งมาอิงตน
 ที่ปลดเปิดบกเปล้าเลาฉงน
 เอาที่คนแดงตั้งกำส้งดี
 ยังสู้ตกราคาไม่กล้าหนี
 อันนางมีรูปงามนัทรามแท้
 เพราะหล่อนครวักครึ่งที่ผีก็แหง
 ผีเลยแย่งขอยบยิบอบบาง
 มาตั้งหน้าซื้อรองเท้าเอาต่าง ๆ
 รองเท้าอย่างนั้นมันไม่งาม
 ผู้ดีเขาไม่ใส่ให้ย่นหยาม
 ไม่รู้ควรวางขายสรวมเมื่อบรมทอง
 จู่ว่าแล้วยังยั่วหัวขมอง
 มาทดลองล่อมเล่นเป็นยังง
 มาทำขี้เมาเล่นเป็นโสน
 ผีกลับโผล่มาเรื่องเลื่อมมันเหลือละ
 หล่อนอย่ายุ่งทำเล่นเช่นนี้หนะ
 ว่าไรอะไรผีสี่เดือนแล้ว!

... ทำไมน้ำสิงทวม

เมื่อคืนนี้ฝนนอนกลอนไม่เกิด
กลอนมันกรูพรมมาหำกะทาบ

พอตื่นเปิดหน้าต่างไปก็โหลหาย
ระกำทาบก็เพราะกลอนต้องคณมัน

กะทาบที่ 1

เมื่อเป็นวานบ้านผีเป็นล้าน
ส่วนไม้ดอกไม้ใบไม้สำคัน
ทั้งส่วนสัตว์สัตว์มาพิลึก
แล่นล่ำบากยากครั้นว่ากันหัว
ผีเสียงแพะแกะไก่ไม่จำกัด
ทั้งเปิดเทอดแมวหูส่งโตหส่งคา

นี่มาหวนเห็นเป็นเกาะเหมาหรือสัน
ส่วนครว้นนั้นแหละมันน่าต้องคำตัว
อะโหก็มาทะสีกแทบหักหัว
นี่ส่วนครว้นข้าพ่อเจ้า ข้าตำรา
ชื่อว่าสัตว์เป็นผลสมถไปหว่า
สิ่งและหมาก็มีเสียงเสียงออกอิง

กะทาบที่ 2

อันเสียงเปิดเสียงไก่ไว้นกไน้
แมวต้องหนูให้หนูส่งเสียงปังปัง
ส่วนหมานั้นสุนัขคอยไล่เห่า
ต้นแต่ตรู่ไก่ขันไม้ทันเตือน

แกะก็โตกินเนื้อมันไม้ทันหึง
สิ่งตะสิ่งลงจับเจ้าเผ้าบนเรือน
เป็นยามเผ้าที่ดินดีไม่มีเหมือน
รื้อแซ่เขื่อนขิมมแพะและไข่ดาว

กะทาบที่ 3

เป็นคนไทยกินไข่สิ่งแรงอัน
ไม้กินไข่ให้ได้ล่องฟองทุกคราว
กลายเป็นดินจามพะม่ามะลายู
ถ้ากินไข่ไม่เป็นบ้าหย่าตักใจ

กำสั่งหันฮึดเหมือนข้าจางมาจาว
ถึงจะยาวโคตรไทยว่าหาไข่ไทย
ใครมาดูก็คงงงเพราะส่งสัย
กินเข้าไปเป็นนอนดูไม่อยู่เดียว

กะทายที่ 4

อันอีแพะนั้นแหละปุยผิคุยนัก	เพราะผิก็มีในร่องมันต่อง เขียว
ผิกก็ เปน เย็นปุยแพะแหละจึง เขียว	เพราะมันเขียวกัน เข้าไป ในท้องแพะ
มันหมุนเวียน เปลี่ยนกันอยู่ดูจะนี่	ถึงจะซื้อก็ซื้อซ้ำสักค่าแหละ
อันส่วนครว เสี่ยงสัตว์หัดไว้อะ	ใครจะแคะคอนหย่างไรหย่าไปฟัง

กะทายที่ 5

ใครจะว่ายังงมงก็ยัง เขา	ก็ยอเราว่ายังงั๊ยยังงั๊ย
คนทั้งโลกโลกหรืออื่นอื่นอื่น	เราก็รังจะเป็นบ้าไม่น่าดู
ราชบัณฑิตคิดแปลศัพท์สำหรับสีก	แต่ยังนึก เป็นขนะอยู่กะหู
ผิกแปลเหนือว่าโตให้ดำรง	ช่วยเข็ดยูกาสาไทยให้ลึกซึ้ง

กันกะทาย

เขียนเป็นบั๊กลอนพาไปไหนถึงอะ	อะไรนะอันน้ำมากหลากมาถึง
ตั้งแต่เข้า เอาสองตามาตะลึง	เพียรรำพึงไปจนเลอะ เทอะทุกที่

เชิงกะทาย

เอาทุนโถมโถมไปโนทั้งสอง	เล่ห์ละบองสัตว์และส่วนกวนใจผี
สัตว์กินส่วนส่วนกินสัตว์ประหยัดดี	ก็พอมันเข้ามากินเลยสิ้นใจ

... ลูกลิตสำหรับผีหรือใครกัน?

ผีเห็นว่าลูกลิตติดจะโง่

เขียนไว้รอสำหรับให้ใครอ่านหา

คำสอนใจให้คนตีมีปัญญา

คนโง่มาจำใส่ใจจะได้ดี

สอนให้ปราชญ์ฉลาดเบื่อง เครื่องละคร ผีนี้ผิดองให้ใครสู้

จะสอนสังกราชให้โง่

มันก็มีแต่จะบ้าใหญ่ท่าเดียว

ลูกลิตเขาคิดไว้ให้คนโง่

พอเห็นโง่แล้วก็ให้ใจเสียว

เหล่านักคิดไม่ติดใจอย่าไปเที่ยว

ผิดอนเสียวจะเลยจิ้งไปทั้งเพ

จะสอนปราชญ์ราชบัณฑิตต้องคิดใหม่

คือต้องใส่ทุกภพชาติผิดแก้

สอนคนตีมีวิชาอย่าโยเย

เอาโง่เทโล่สมองฝังร่องเรื่อง

ลักษณะขุนศึก

อานามสยามยุทธนั้น	ยาวนาน
องบดินทร เดชา	ทำนุใช้
ลวงเฝ้า เหล้าหวานลาญ	หลายอย่าง
คุมฆ่าขุนล้นได้	ตั้งสินต์
นายทัพไทยถ้อยท้อ	การทัพ
หัวเด็ดโดยบดินทร	เด็ดเหี้ยน
ไปสู่ศึกอยู่ยบ	โดยผ่าน
ใหญ่ศึกใจเหี้ยมเสี้ยน	จึงสลาย
อาจทำอำนาจทั้ง	ทศทิศ
ชี้ออกไปเป็นตาย	แต่ชี
ข่าวเมืองเสียงสือฤทธิ์	ทุกราชฎ
แลหนึ่งพระเจ้านี่	นับถือ
ขุนศึกสยามอย่างนี้	ย่านโชน
สิงห์เล่นสื่อ	ร่วมเล่น
ใจเป็นเข่นศึกกษัย	สำเร็จ
เหี้ยมหากอยากเต้าเต้น	ต่อจบร

ฟังอะไร

ส่งขมขระา เรืองพรตพริ้ง

ขึ้นสู่หอระฆังขาน

เสียงระฆังดังอาราม

หมาหมู่หอนเจื้อยแจ้ว

สามเณรหนุ่มน้อยขึ้น

ยามค่ำป่าคือสิง

ระฆังลูกเดียวดัง

หมาหมู่หอนเจื้อยฮ้อ

ภิกษุขมิ้นเช่อขึ้น

ป่าระฆังคือแถม

เสียงระฆังเดา

หมาหมู่หอนเจื้อยฮ้อ

โคจรู้อักรขึ้นป่า

ดิบแลเห็นตัว

ฟังเสียงหมู่หมางาม

ฟังระฆังก้นให้

เพราะงาม

ป่าแล้ว

ไฟเราะะ เรือยแอ

ล่อตจรง

หอระฆัง

ป่าลือ

ต้อบลูก สันฮา

เห่าแถม

ตั้งเขา

แก่งบ้า

ดูออกโสมเฮย

น้ำห่าว

ค้ายาม นีฏา

ตริกไชร

ละพ้อ

แจ่มเห็น

คำสารภาพของนายผี

เขียนโคลงยามค่ำ	เคืองไฟ
แสงหรือรูปแสง เรือง	ร่วมสิ้น
แสง เคืองขาดแต่ใด	โดยลับ
เคยรู้หรือเพียงขึ้น	หรือตา
จะเขียนคำน้อยน้อย	แนมือ
เขียนเอก เป็นโทยาท	ยดทแท้
เขียนแล้ว เร่งอ่านคือ	คนใจ
โทอ่าน เอกได้แม้	ตั้งแมว
ขอโทษทวยกานผู้	อ่านเพลง ผีอา
โศพลาดฉิว เก้งแถว	เก้งรู้
โคลง เกลงกล่องแคล่วเอง	เอารลั ดิรา
สักยิ่งกว่าผู้	ผ่องใจ

พื้งผิด

จงใจชักชวนให้	ชนหาย หายนแฮ
ค้าไปขึ้นมือตน	ตัวตุ้ม
ปางสูงก็สูงลาย	เมฆลุด เล่มอฮา
ลุดอ้อมเอวค้อมค้ม	อิตโหย
ตั้งหน้าตั้งตาแต่	เต็มวาง
วิ่งบ่เหลียวหลังโดย	ตาดเหล้า
มีนลาตอาบใจจาง	ใจโลง ฤาพ่อ
ยืนยั่วยอฮ้อเอา	ไปเยือน

ไม่เล่นแล้ว

การเมืองไม่เล่นแล้ว	กสัว เหลือ
กสัว เพราะเกรงการเมือง	แบบโม้
กสัว กลอุบายเปื้อ	การบาป
กสัว บทป้ายร้ายโอ้	อดสู
อาจสรรสู่จริตสู้	สู่จริต
ทุกจริต เล่ห์กลดู	ลุดกล้ำ
ประทุษฐานแบบยืพิต	เผาผี กันพ่อ
ผีแผ่ผลองผ้ายอ้า	ผับหาย
การเมืองไม่เล่นแล้ว	กสัว เหลือ
โศดกว่าสิ่งลมผาย	แผ่นแต่
อโหสิกรรมเผื่อ	ผับอก
บอกบ่อออกแท้แฮ	เล่ห์กัน

จะทำอย่างไรดี?

ผีลางเล่าวภาพเพี้ยง	ผีลาง
ไข่เข่นย่นล้าอาจ	ฉวตบ้ำ
ตักรีประดับกลาง	กระหม่อม
ความคิดติดตันว่า	วุ่นทั้งไทยสถาน
<u>แก้การ เศรษฐกิจแก้</u>	กึ่งขอ
ซื้อถูกขายแพงพอ	พูดได้
ซื้อแพงถูกขายขอ	ขายขาด ซื้อแถม
กลคำลัดรีเศรษฐกิจไกล	สีกแก้กางเกง
โตงเตงลูกตุ้มแกว่ง	เศรษฐกิจ
ควายเทียมทอดเชือกยึด	ฉมูกเมื่อ
คนงงถึงทุกทิศ	คำทำน ทวยแธ
ดื้อที่อุดที่เนื้อ	ทำใบเบาเต็ง

กันเองแท้ ๆ

คิดเขายนข้าวลู้ก	เคยเตน
เลี้ยงเหล่าน้องนิก	นั่งยืม
แม่มีถ้อยขุนแทน	ถลาล่อง ร้วนา
มันจะไล่ห้ำหุ้ม	ปราศไฉ
ฉวหมามีมากแล้ว	เลยกัด กันนา
ควรคะฉิงฉีโชน	เข่นนั้น
ขุนมันไม่ว่ากวด	นีกอยู่ ใยฮา
ห่อนหักรั้วล้อมกัน	กัดขยะโมย

Whom the ghosts love lives not!

คนดีผีรักเพียง	ภาดา
ผีชอบชมเชยพาง	พวกพ้อง
ผีรักเร่งเอามา	เมืองโสมต
ขวัญผิงหมอบเมื่อข้อง	แช่สราญ
คนชั่วผีว่าชั่ว	ไปเสีย
ผีว่าเมืองผีค่าน	ดีโลร์
ไปเกล็ดมอง เณ	ไปมาก
ยังยั้งยังเชื้อไข	ป่าเขา
เมืองคนคนชั่วซ้ำ	อยู่ชม
ชั่วหนักยิ่งนานเนา	ในน้อย
คนดีดอก เขาชม	ยืนอยู่ ใบพ้อ
เข้าพวกผีอ้อยสรว้อย	สู่ยค่านติ

Reguiascat in peace!

อย่าล่อนจเรเข้าหาว่ายนน้ำ

"รู้สับจรเข้าเลือก	ลงคลอง
ข้าส่งล่อนให้มัน	ว่ายนน้ำ"
คำนี้คำของ	ศรีสุ วรรณพื่อ
กลอนเก่าเกลา เกสียงกล้า	เกสียงกล่วล
ล่อนคิษยพินิจเนื้อ	นิสัย คิษยพื่อ
เกสียงคิษยพินิจตรวน	กลับร่อน
ล่อนมันว่ายนเวียนใน	คลองนั้น นะพื่อ
มันย้อมมาบ่อนป้อน	แปลบคัลย
รู้สับจรเข้าเลือก	ลงคลอง
ข้าส่งล่อนให้มัน	ว่ายนน้ำ
มันฮึดนึกสนุกเล่นอง	คุณเล่นต ใจพื่อ
เผลอพลาดปราดขม้าย้าย	อยู่มัน

เงิน ! เงิน ! ✓

เงิน เงิน อย่าโง่ด้วย	เงินดี
✓ ซื้อถูกขายแพงทรี	ว่าโก๋
ถกลแต่กองก็	มีชาติ
เพื่อพวกคังโคลงไอ้	อาจอ้าง ออกขาย
ของหวานมันไม่เข้า	ยวนมัน
มันชอบกินหนอนกัน	ก็ให้
ขึ้นหนอนเนื่อง เบาะหยัน	หยาวย่อง อยู่เฝ้า
เออโลกเราผีโกล	เกือบแล้ว หลุมอบาย

หนาวท้าวหนุ่น ✓

อากาศเป็นเปือกแล้ว	ลมจืด
แก่นักยิ่งกัณฑ์	ฝึกกลุ่ม
ยายแก่นี่พูด	เหลือเฟะ เฝ้าฮา
✓ ควรเล่าสาว เข้มฉม	แอบโอดจุ่นโชน
สีฉ่องร้องป่าวแล้ว	ข่มรม สาวแล
เลือกเหมาะนางหนึ่งนม	เต่งเนื้อ
หนาวยุยามใจข่ม	ลมไย จ้อฮา
หมาหากพันหัก เรื้อ	เร่งลิ้นเสียข่มยื่นเฮย

เคยเล่นกัน

คิดคนเคยเล่นลื้อ	หลายกล
สิ่งกล่าวกลกลอนยอ	ยั่วบ้า
หนักเบาบัดยามยล	ฝันร้อ อยู่แะ
อย่าอยู่หลังแล้วอ้าง	อวดแข็ง
ฉิวใครศึกฤทธิ์ลื้อ	เราหลบ
อย่าหลู่ล้าเกร็งเกร็ง	กล่าวกล้า
ช่วยใครโล่ร่มขบ	เขาแย้ อยู่เฮย
เขาหยอกใบบ้าท้า	เที่ยวเหวียน

มีอะไรที่ในโครงกระดูก

ในโครงกระดูกคน	สนใจคำจะดูดี
ในโครงกระดูกมี	มากฤาไม่อะไรหนอ
ดูในกระดูกไก่	หนังสือบมีพิการ
ใจเรารำพึงออ	โอดนาจลเป็นโฉน
ฤาฤตที่ตปิตาจ	บังอาจซ่อนลั่นกรไซ
กลืนอาบอาจใคร	บรรลบล้มประหลังคแล้ง
ผีฟ้าจรจาก	พราภจอมโครงกระดูกแสดง
คิดเรลลิกผางแคลง	คำนึงนึกมีแน่ใจ
ผีโกรธก่าจรกาย	หากจากกองกระดูกไป
เป็นจริงโชนใคร	คำนวนแน่อนงคตง
คิดผีไม่มีผี	มีแต่ที่ร่าร้าง
คือขาวคุณตรง	ดอมแต่ดาวคุณคืน
ตายแล้วและ เร่งร้อ	คิดจะยลอะไรเย็น
ในโครงกระดูกผิน	ไผหาเห็นกระดูกโหย

ร้อนจริง เจ้าประคุณ!

ฤดูนี้ผิวย่าหลานคือคิมหันต์

นายผีพิศภคณภระอาอาย

แดดเป็นตัว ต้นเรา เจ้าความร้อน

แล่นปวดแล่นแปลบปลาบตั้งอาบเกลือก

ตะวันตกกะปลกกะ เปลี่ยนเพลยลัมแผละ

เสียบฝ่าตีนร้อนตำมาจรม^{*}

เอนลั่นร้งกลางหว่างนอกร้าน

ยามเหยาะย่างก็เหมือนอย่างย่างอยู่ใน

คิดขุนราชน้องสั่ง เทพทั้งล้าม

อาภิตย์เสียวลงหลัง เมฆบังจันทร์

พระพายพัดเป็นพายุอย่างตุเดือด

ไม่หายร้อนขุนราชน้องเข้ากรมกวน

คิดไปตากอากาศหาดหัวหิน

กลัวเกิดร้อนกลราพณ์ปลาบปวดเย็น

แก้ร้อนกายหายไปใจยังร้อน

ผีภพหน้าพาลูกขึ้นทุกที

ห่าง เหม็นต์เหือดหิมะร้อนระหาย

ตะวันฉายดังจะเขือดเอาเลือดเนื้อ

คมแดดช้วนเขือดเข้าแหลและแฉะแฉะ

โอ้ไม่เอื้อ เอ็นดูฤกษ์พล

จะกระเดาะเดินไปใน^{*}

ลุดจะข่มข่มเดินเหินเห็นใจไป

โอ้กระดานย่างกระดอนร้อนราวไหม

เตาอันไฟลุกฟุ้งอยู่ณนตร์

อย่าอยู่ตามเดิมได้ในสวรรค์

จงเปล่งสร้อยรังสีที่เป็นยวน

จะให้เหือดหายร้อนเป็นยอนหวาน

คิดกระบวนกลโกง เลยโกงเย็น

จะดับคั่นเสียด้วยกามกลีบขามเขี้ยว

มองไม่เห็นหนทางแก้อย่างดี

เพราะกามก่อนกวนใจไม่หน่ายหนี

ผมนายผีจึงผอมด้วยตรอมใจ

* ต้นฉบับพิมพ์ลึบวรรคกัน

คิดหนามยอกพยายามเอาหนามบ่ง
 คิดความรักแหลมไม่หยอกยอกท้อ
 ฝนนายผีพยายามเอาหนามรัก
 กลายเล็มเกวียนเหี้ยจริงยิ่งบ่งมัก
 จะมองดูดวงใจมองไม่เห็น
 ล้วนหนามรักขี้บ่งที่ตรงคัน
 ก้าวฉนี้หนีไปที่ไหนเล่า
 หนีไปไหนไม่ห่างร้อนอย่างเคย
 ฤดูเดือนเพื่อนก็ว่าเป็นหน้าร้อน
 ร้อนฤดูเหมือนวันหัวปีระวีง
 สถานการณ์ฉุกเฉินก็เกินร้อน
 เสียวเช่นเชอร์เชลโลโผลเพราะใจเบา
 ฝนนายผีร้อนผ่อนไม่หาย
 ยิ่งร้อนหนักชกบ้าตาเป็นมัน
 อันดีชั่วสัตว์สัตว์ประเทก
 คนเป็นสัตว์อันประเสริฐเกิดอย่างไร
 คนคือสัตว์สัตว์คือคนฝึกฝนเกลื่อน
 เป็นสัตว์ป่าล่าสัตว์ก็ตกกันปอน
 ธรรมชาติช่วยให้ใจคนคั่ง
 เหล็กกับสสารเสียดื้อไม่เหือดพอ

หนามก็คงแคะหนามหลุดตามได้
 เอาอะไรบ่งไม่ออกนอกจากรัก
 บ่งกลับหักติดตั้งหอกยอกคาหัก
 ยิ่งยอกหนักติดแน่นนับแสนอัน
 ด้วยหนามเป็นปากปิดมิยดกัน
 หนามจึงตันตั้งแลบไปเลย
 จึงจะเข้าเขตที่ร้อนผ่อนระเหย
 โอ้ออกเอ๋ยนายผีนี้ร้อนจริง
 ลุดจะชอนขมลิที่ร้อนสิง
 โอ้อะอิงแอบอะไรให้บันเทิง
 ประชากรกลุ้มใจกว่าไฟเผา
 เลยร้อนเราก็งหลายไม่วายวัน
 คนทั้งหลายฤาจะเป็นย้อมเห็นขึ้น
 มองคนต้นตาเห็นเป็นสัตว์ไป
 ตั้งแต่เปรตไปจนคนคางโล
 ด้ว่าใจไม่ประเสริฐก็เกิด ...
 ต่างตามเขื่อนเขื่อนกันไม่หยุดหย่อน
 เอ๊ย บ่อนเห็นใครไรบ้าง
 จะลุดนั่งฝึกกลุ้มร้อนหนอ
 พบก็ "อ้อ, ร้อนจริงเจ้าประคุณ!"

ฉันจะบอกให้

ผมนายบมีจิตติดละคร
 รำพึงความตามที่มีมา เอ
 ด้วยมีเพื่อนผู้หนึ่งถึงเล่นให้
 เพื่อนผู้หญิงชื่อ เรือ ปือไม้เบา
 ฝ่าไฟแต่มีแยมย้อมอยู่ริมปาก
 ฝนตาหูดเหิรถึงดินตอย
 ไม่พูดมากหากตาช้ำมาปะ
 ไปหลับนอนก่อนคืนยังขึ้นนก
 เล่นให้ในเนื้อหนังค่อยยังชั่ว
 แต่เสื้อผ้าอาภรณ์ของหล่อนนิค
 สรรวมเบรเซียบเสื้อตัวหัวขนม
 เสื้อผ้าโปร่งโล่งหับไว้อับลึก
 บางทีเสื้อเนื้อหนาคอผากว้าง
 พอก้มคอเปิดเตลิดลอบ
 ที่ปลาดอาจเห็นเส้นกะตุก
 เคยแหงะข้างขาอ่อนวิ่งวอนไป
 เปลี่ยนแป้นแบบใหม่มาผ้าที่กัน
 กลับล่อดิไล้ขับเปื้อนให้เลอลม
 บัดเดี๋ยวนี้ยิ่งหนักประดักจิต
 ผ่าตรงไหนไม่ผ่าล่อตาลาน
 ฝ่ามือหนักหน้าผามีท่าถ้ำ
 กะทบถ้าตาผางเข้าบังใคร
 ยิ่งพินิจคิดก็หนักกว่าหนัด
 ช่างประดักจิตทำเป็นกรรมกร

ลัดลัดตรองไตร่คิดไขว่เขว
 เออเกเรจริงกระไรในใจเรา
 ลัดรีเล่นให้หลอกอะไรตามใจเขา
 คอยมาเข้ายวนให้เราใจลอย
 ชวนให้อยากขอบให้หล่อนใช้สร้อย
 เหลือจะย่อยหยดยวนกววนพิลึก
 เปรียบส่วติดวางอยู่ข้างตีก
 ถึงคืนตีกโดดเพื่อละเมอคิด
 อาภรณ์หัวพันผูกได้ปกปิด
 ไม่ผิดขัดชวนให้ใจระหึก
 มีปมปมแข็งบึงแดงคังบึก
 ใครไม่คึกคงบ้าหาไม่พบ
 ดูดงข้างลงไขไฉนจนจบ
 ฤทธิบาทาวดินจวนสิ้นใจ
 ทุ่งนิวลูกเหลือดีจะมีไหน
 เล่นเสื้อไว้อ่อนหวานยอนขม
 สัปดนตุ้มดีก็มีถม
 คงนิยมว่าจะชั่วชั่วพยาน
 ทำหุดหวัดวอมแรมแพล้มสัณฐาน
 มาผ่าผ่านกลางพงเสื้อวลงไป
 ล่อลลาลุดลุดลุดลุดไกล
 ย่อมเสื้อตื้นหัวทุ่งแป้นว้างวน
 ล่ารหัสหล่อนเพียรเปลี่ยนตุ้มผล
 เหลือแยบยนเยาวนี้มีปัญญา

ปัญหาหญิงให้หนอขอคำนับ
ปัญหาชายหลายอย่างต่าง ๆ มา
✓ เล่นเสียตายดวงสมรควรย้อนคิด
สาวสลายมงามสมควรชมครัน

วิเศษสรรพุดกะเพื่องเฟื่องนกหนา
ก็น้อยกว่ากันไกลไม่เทียมกัน
จัดจริตใหม่จะเลิศและเด็ดฉัน
นายผืนผ้ากัทรพร้องร้องไห้โย !

ใครบ้าง?

"นายบนรินทร์ภาคิตตะจะบ้า"

ดูที่ท่าทำอะไรไม่เหมือนเขา"

"เขา" นั่นใคร ไฉนรู้เรื่องดูเอา

คงไม่เบาความบ้ากว่าบนรินทร์

นายบนรินทร์ทำอะไรให้ตัวบ้าง?

ถึงทำอย่างบ้าบ้าไปหาสิ้น

เพื่อประยาบันไฉนใคร่ลยณ

ทวยชนถิ่นกรุงไกรไต้นิยม

บนรินทร์บ้าพาให้ไทยทวยบ้า

พวกยัย้าคือผู้ตู่มีถม

ส่องดาววาวขาวยาดขลาดบรม

ฉัตรอาคมสีน้าบ้าเองเออ

อุปการในอุปการ

"ให้ท่านท่านสักให้ตอบสนอง
จริงจะเป็นเช่นว่าหรือว่าไร
ที่ให้ตอบแทนกันนั้น เรียกแลก
จะให้เลยให้เล่นเป็นประริง
แลกหรือขายก็ให้อำไยไม่ไห้
เล่นหาให้กันอันดัง

อันไหนกันนั้น เรียกว่าแลกไหว
พระที่ไหนไหวเราเข้าสักที่
ถ้าบท่าน ท่านจะไหวได้แต่ปอง
อันปองไหวในจิตติดสะเบย

นบท่าน ท่านสักปองนอบไหว"
โอโธณเช่นนี้ไม่มีจริง
ควรแยกแยะการให้ในทุกสิ่ง
ท่านเองทั้งหรือจะทวงเพราะหวังยัง
แต่ว่าได้แทนทดไม่หมดหวัง
ใครจะคลั่งคนให้ไม่เห็นมี
ไหวพระให้มีอหิ เป็นสักขี
เราคงดีตนตายเพราะอายเอย
ไม่เห็นล่องไหวเล่นเช่น เลลย
อย่าเพียรเผยแพร่บาบจะเปยพี

ความก้าวหน้าของหญิงไทย

"ยามคิดไปใจหายไม่ว่ายโคก	เหมือนเดือนดับสลับโลกไม่แลเห็น"
ทวยหญิงไทยโฉนฉนี้เฝ้าเออเอน	ดูด้วยเด่นตจเขาไม่เข้าที่
เคยความคิดวิหยาமாகสำราญ	เฉลี่ยวฉลาดคแหลมลึกไม่นึกหนี
ล้ำลึกไหนไหลลามข้ามมามี	สาวสตรีต่อยได้ไปจนเตียน
แก่งแต่ก่อนห่อนเหิมใจเกรียมกล้า	เดี๋ยวนี้หน้าหล่อยโฉนให้หันเหียน
หนึ่งสองนิ้วนิ้วหน้าเจ้าอาเรียน	นายผีเพียรพิศไปก็ได้น้ำ - อา - อา -
อันความกล้ามาแต่ไรไม่เคยหมด	กล้าเป็นกฎกับสตรีมีมาเก่า
หากกล้าศึกลึกสิ้นไม่บันเบา	ฤาภาเจ้ารับกับกับล้ำมี
อันความคิดวิหยาமாகสำราญ	เฉลี่ยวฉลาดไว้สำหรับขับ "คุณพี่"
เธอเป็นถึงเท้าหลังกันทั้งสี่	ข้างวิ่งยี่หางฉิวถอยลัวเลย - อา - อา -

ดูที่ไหน ?

คำโบราณวานคิดติดจะขึ้น

คือสาวสรรพารามฤดีดูที่ไหน

โบราณว่าถ้าแลดูแม่ไป

ก็ดูจได้ตุนางอย่างแน่นนอน

แม่แม่บัวถ้ำบุตรผู้ดบ้ำ

เหมามวลมาตาตังได้สั่งสอน

แม่แม่ล้วยด้วยสุตากงง่วงอ่อน

อรชร เช่นแม่ที่แลมา

ระลึกลูกไม้มิหล่นไกลต้น

ลูกยางหล่นล้วยไปไกลนกหนา

คิดคนเอยงลูกยางไม้ม่างตา

จะพลอยพา ผลอไผลเพราะใจเบา

อันดูสาว เอล้วยด้วยดูร่าง

อย่าดูอย่างดูยามตื่นตามเขา

แลยามหลับ เลือกพิศพิณเอา

เขินเรอเร้า เล่นจ้าวตัวหรือตวย

อย่าดูหน้า เนิอนมทั้งผมผิว

ฤคางคัวคนแขนที่แลนล้วย

ต้องดูตีนแต่งหรือแตกปือปวย

เฮงจะข้ายฮักทั้งนอกใน

เชิญเรือเร้า	: (คำเปรียบ) กรนกระชั้น
เล่นจ้าว	: (คำเปรียบ) ออกท่า กางแขนขา
ตวย	: โดย, ตาม, ม่อน, หย่อน, ยาน
ป้อ	: ปีก, หนา, โต, มาก
ปวย	: ปุย, ชุย
เซิง	: ตื่น
ชอก	: รูป
โน	: คิดใจ

ไทยใช้พิพ

ทวยไทยทรหดเหี้ยม

มีนซิมศิริมัวชั่ว

ทวยไทยทรูรอนโกล

ปวงแผนผินผืนบุล

เมื่อมณฑลท้าวไท

ราศีระรังสี

พรายพิภตรบนิพริบตั้ง

โปร่งในนภอื่นเพรา

ทวยไทยอสุลธ

ยามย่องบุรยาตรคง

แก้องคอรณเณถึง

ปงนิคมลมายา

นำชนชรูปูห์

กำเริบรุษสรวาล

ต่างเตรียมตลเต็มตัว

ส่าสิน สร เสยศูนย์

ยิงโยนบุรยาตรปุ่น

เมื่อมณฑลท้าวไท

เสยรใจจลจวงสี

ลาร่ารุจสำเภา

สีกขิงลุ่มสำเนา

อภาพรางสุรย่างยง

ปรีดีตลตำรง

ศิดภูอสุลธ

คือแท่งทรรณนหนา

จึงยั่วบุรอาชวณ

หลืบสลับกล่มองมวล

คือร่าบมิรู้เลย

ลัทธิลัทธิเก่า

ลัทธิลัทธิใหม่ทำไมหว่า	ทำไมมา เคยมีดีหรือเหว
เมื่อปีก่อนปีเก่า เราก็เคย	ได้เยะเย็บยู่ว่าบ้ารยะ
หวังปีใหม่ไว้ว่าไม่บ้าใบ้	ที่ไหนได้ยังบ้ากว่ายังคำ
ทั้งคิดเขียนเพียรพากย์สารากหา	ลัทธิ ลัทธิลัทธิลัทธิลัทธิลัทธิ
ที่บ้าหาปล้นบ้าค้ายของเถื่อน	ทำร้ายเพื่อนทั้งผองเพื่อนร้องอ้อ
เอาศัตรูอยู่หมัดนิยมนบอ	เกิดกอดคอกันขึ้นให้ครั้นเกรง
เดิมคนดีมีไม่ได้เที่ยวไล่เตะ	จนยิ่งเอะอะอ้างว่ามางเมง
พอขาดคำสำคัญเป็นกันเอง	ช่างเหมาะเหมาะกันลัทธิลัทธิไทยเรา
บางคนบ้าทำที่เป็นที่เขม	เฉลียวฉลาดความฉลาดฉลาดจริงเขา
เป็นนักเขียนเพียรต่อบ้าไม่เบา	ยลหนึ่งเขาวานพดลปลดปล่อย
ยกเอาธรรมลัทธิลัทธิลัทธิลัทธิ	จะได้ดูตลกดีเพียงผีแดง
พอผีแดงก็ตายได้รู้แดง	รู้ตำแมงมั่งกินจนสิ้นใจ
ทำเป็นปราชญ์ปรีชาปัญญน้อย ๆ	เหลืออร่อย เหล่าชนคันคิดไย
ปรีชาสารพันตั้งกรรไกร	เล่นะในปรีชาบ้าและบอ
ประเดี๋ยวทำเป็นคนพ่นไม่โต	ปากนั้นไปอาจุพดลปล่อย
พูดอะไรไรไหนหาอย่างบ้าพอ	พูดออกจ้อจริง เลี้ยวเหลือ เหมียวรัง
คิดบางคนเล่นหนาไม่บ้านัก	หล่อนรู้จักดีดลดีดลดีดล
เล่นลัทธิลัทธิลัทธิลัทธิลัทธิ	รู้จักยังดีงหย่อนรู้ผ่อนปรน
นำนิยมนบ เขียนถึง เคยบ้า	คราวนี้หน้าลัทธิได้ฝึกฝน
ที่ไหนได้ไหลบ่ายิ่งกว่าคน	เพราะถูกชนชวนทำต่อหน้า เมีย
อนิจจามาสิของพี่เอ๋ย	กระไรเลยแมงร้ายทำลายเสีย
แก้วมณีที่ระกอก เป็นของเคย	ใครบิวเปี้ยแล้วเป็นได้เห็นกัน
ลูขุมลัทธิลัทธิลัทธิลัทธิ	เล่นประเล่ห์ลัทธิลัทธิลัทธิลัทธิ

แก้วมณีศรีสัณฐานทั้งกลางวัน
 จดล่ำหีบสัปดาห์บุญรุนแรงยิ่ง
 อันปราสาทของเรารักราช
 เกิดด้วยบุญบารมีเรานี้มาก
 ขอส่งแขนซ้ายขวาเข้าตระกอง
 คือกะนองนี้ เรา เล่า เล่า แพ้
 โอ้ท่านทำบุญไว้อย่างไรกัน
 ที่ท่านบ้ำก็บ้านำอนาค
 ด้วยทองแห้งไล่ผิวตัวแท้ ๆ
 ลัทธิสัณฐานท่าไมหาว
 ลัทธิสัณฐานท่าเข้าทำนอง

กลางคืนนี้ใครใครจะปาน
 ก็หวังอิงแอบละฉอนนอนยาวนาน
 บัณฑิตบ้านหยกหลงและกิมฮอง
 มลัทธิกลางกามสันของคณผอง
 กอดแม่ล่อง ก็บวกระหวัดรัตนันตร
 ตะลึงแลเหล้าอมิตรคิดก็ขึ้น
 บ้าละบันหัน เปื้อนเหลือจะแล
 ประชาชาตชาวลัทธิลามกแห่งแก้ว
 เหล้าลูกแรงร้องระงมขรมร้อง
 ปาหม่มมาก็มีแต่ที่ถอง
 อย่าให้หมองหม่นบ้ำกว่านี้เลย

คนขวางโลก

ผมนายผีพิศุทธิ์นักปราชญ์	เหลือฉลาดล้ำลมหล่อนคมสัน
กะทบกะ เทียบเปรียบเปรยเยาะเย้ยกัน	ว่าคนนั้นนี้ขวางขวางโลกจริง
อันถอยคำสำคัญอันฉนี้	เคยมากมีในหมู่พวักผู้หญิง
ผีผู้ขายไข่มุกมาอ้างอิง	ก็เล่ห์หลอกหลุกหลิกลูกใจ
อันโลกกว้างขวางไว้จะได้หรือ	ใครละคือโลกกว้างขวางไม่ได้
ถ้าโลกเลวเราขวางบ้างเป็นไร	พิเคราะห์ในสิ่งนี้ได้กระมัง
มิโลกเป็นปฐพีมีแผ่นพื้น	เรายังยืนอยู่ได้ตั้งใจหวัง
ส่วนสัตว์ขึ้นดินคลานมานานยัง	เป็นที่ยังคิดคำว่าขวางเดิน
สัตว์หัวเราะเยาะว่าคนบ้ายัง	คนและสิ่งอื่นอย่างทำขวางเดิน
ตนตั้งฉากยกแท่นอยแน่วเพลิน	เล่นลั่นเปรี๊ยตอนว่าคนตรง
มิโลกก็อมวอคนชนส่วนใหญ่	ความคิดใครขวางเล่นจะเป็นผง
คนส่วนน้อยร้อยล้านปิ่นเป็นาง	ว่าตนยังเยี่ยมยอดคุณธรร
ใครขวางตนเป็นคนมาขวางโลก	เลยสับโขกเขาเล่นเช่นเขียงชน
ที่แท่นคนเคอะละเออะนอน	ขวางโลกสอนคำสตร้าอยู่ตาปี

โอบ, ร้อน!

ฤดูเดือนมีนาคมหน้าร้อน	สัปดาห์อันโอชะหนองตองขอหนี
ฤดูเดือนเมษายนมา	จู้ร้อนจู้เสียวหน้าบ้านจริง ๆ
จะหนีร้อนผ่องรำยให้คลายร้อน	กลับมาเยือนอย่างผ่องอย่างถึง
จะหนีร้อนเยือนคนหรือสิ่ง	ลงมาถึงเล่นว่า! ถ้าไม่มี
หล่อนทั้งหลายกายร้อนลงนอนกลิ้ง	จะมีสิ่งๆ ไม่ก็ไป
ทำทั้งหลายรำยอยู่พวกผู้ดี	มาเล่นผิงแดดโพรงโพรง ๆ กัน
ถึงจะร้อนพวกเรายังเขลาอยู่	ไม่ย่างผิงหน้าเขตระเหิดระเหิน
ทำทั้งหลายไม่ร้อนลงนอนวัน	เผ้าแต่ผิงไฟร้อนก่อนคำนึง
พอร้อนเข้าบ้านคั่งนั่งค้อนควัก	ด้วยร้อนรักเหลืออะไรถามไถ่ถึง
พอลมร้อนริบมาต้องหน้าตึง	ก็ผิงผิงแก้ผิงพากันไต่
หาตัวหื่นคินฟ้าร้องฮาไฮ้	เสียวอะไรเล่นบ้านหน้าโมโห
หาตัวแสบเล่นศรัทธาไม่กลัวโจ	กลัวตาโตตามคั่งเกิดกึ่งอิง
ย้ายชะอำกำหนัดกับหิมฟ้าด	อยู่ฮึดฮัดให้ลืมหัดบุงชิง
ลารพันเล่าเพลาเร่ระวีง	เชิงจะยิ่งช่วยกันปัมเข้าไป
เอาความร้อนเป็นโล่ห์เล่นไต่	โอ้ออกฤเวรกรรมทำโลน
อันความร้อนเรานั้นนั่นทำไม	มันน่าไล่คำปลั่งงงแท้ ๆ
ร้อนอะไรในกายไม่หายร้อน	มันคงย้อนออกมาดีแน่ ๆ
อันความร้อนรังรังกะทั้งแค้น	เป็นลุดแต่ด้วยกายให้หายไป
โอชะหนองช่อมะม่วงเป็นพวงย่อย	นับร้อย ๆ คั่นรสรินลัดไต่
คิดผิงชะช่อมะม่วงเป็นพวงโย	กลัวจะไม่ติดมะม่วงเป็นพวงงาม
เหมือนเดือนมีนาคมเริ่มลมร้อน	คนก็ค่อนทรวงซึ้งคำนึงขาม
จะมีฝนจากฟ้าลงมายาม	ที่ร้อนลามลูกไปในมนุษย์
เล่าภาพพจน์ลือลือพิชชะชิมรส	ร้อนลัด ๆ ร้อน ๆ ไม่ย้อนหยุด
โอ้อ่า โบกยรพรพรแรงรัดรัด	มาอุบอุบชีวิตสักนิดเอ๋ย

ความเป็นกลาง

นิกรำชนคนอะไรในขมอง มีทำนองความนึกพิลึกเหลือ
 อวดฉลาดอาจบ้าลุ่มา เสด สิ่งเห็นเมื่อไฟพุ่งยุ่ง เต็มที่
 ทุกเท่าล้ำป่าเบ่งพูดเพ้อคลั่ง ใครจะตั้งตัวโก้งโตนกว่าที่
 แต่รำลึมนุติธรรมทุกคำมี ด้วยอวดดีว่า เต้น ที่เบ่งกลาง
 อันเบ่งกลางอย่างไรก็ไม่แน่ มามุ่งแต่คุยโตไม่ขำขำง
 จะจึงมโง่งมจายจนวาวว้าง ไม่ไปทางไหนมันยังงัง
 ความเป็นกลางอย่างนี้มีหรือนั้น นิกรำชนคิดดื้อได้โดน
 เมื่อไม่มาขำงนี้ทำไม จึงจะไป เบ่งกลางไม่ขำงนั้น
 ความเป็นกลางอ้างกันนั้นก็ล่อง ขำงข่มข่มยึดนิยมเล่นคมสัน
 พริ้งไฟเราะเหมาะเหม็งเสียงเครื่องครั้น อัศจรรย์เจรจาเหลือบ้าจริง
 คิดเหล้าร้ายลือยาบ้าปรากฏ เบ่งกบฏเบียดเบียนฆ่าบ้าทุกสิ่ง
 คิดคนดีมีศักดิ์คนพิกพิง ได้แอบชิงฉิมลุ่มทุก เวลา
 ทั้งล่องฝ่ายร้ายแลดีนี้มีอยู่ เราก็รู้ร้ายแลดีนี้หนักหนา
 จะเบ่งกลางอ้างไหนไม่พาพา จริงๆถ้าคงไม่จริงในสิ่งนั้น
 เมื่อไม่เข้าขำงดีก็แน่ ว่า เล่าเล่าลุ่มฝ่ายร้ายแม่นั้น
 ปลอ่ยให้ร้ายทำร้ายไม่ว่าวัน คือเข้ากันกับร้ายไม่อายเลย!

วันแม่ไว้อาลัย

อันว่าสภาวัด	นรธรรมบ่ท้อใจ
เคยชู้ตและมุตใน	ธรรม์กีนานครัน
ได้ห้หะสิ่ง โลด	กล โดตกะ เติมหัน
หัวหางบ่ร้างร้าง	จร เสน่สราญรมย์
คือโตกะตูกหาง	บริห่างละ หารข่ม
เขย เสิบคละ เสิบคลม	วัยต้นฤดีโดย
ทว่าใดก็ได้ที่	บ่มีจะหิว โหย
อ้มโลบ่โอดโอย	และสอ้งก็เ อี้ยวคอ
คุยเ ชื่องประ เเทืองทวย	ลุ่มท่อมประ เเทืองทอ
รังสีสัท้านล่อ	นร เกร้าก่า ตาแล
อันว่าคณา วัด	นรธรรมประจำแต่
ย่อมเปนประหนึ่งแย	นรยากจะยลคล
ผู้ดีและมีกรัฟ	บ่สรรพก็ล้มผล
ผู้ไพร่และไรจัน	ก็จะปราศบ่อาจปาน

บ่องประกาศย่ำถื่นอันข่าญ	เชิงสังคมคาน	ก็ขึ้นและแขวนไขว่ขวิน
นิจะ เติมห่มบังโดยดิน	ขัดยี่รถบิน	มีบร้าวรแวงดวง
สาวแล้แซ่สัวเนียงนง	นิวลุคแลคง	ขยับชยอกขวนขบ่า
แก้กามกัฬนัตนิกรเฝ้า	ในกัฬนทรปกา	ก็เลสสู่หรัยเ ร้อยราย
สาวแก้แ่งหม้ายเมียงข่าญ	ชวนฮิมเื่ออวย	อำนจกระแแห่งเมืองกาม
ข่าญเกียจเ ตียจฉันทนิกราม	ลูกคั่นล้นหลาม	ละเอียคระอาเอาใจ
คิดกลไล่กลไกโป	ลูกมามีใน	กำหนดกำหนดอาจขนาง
แม้มีลูกหลามตามทาง	ทางกามในกลาง	กรรขยับเข้าขอกเอา
ประกาศประกวดกลมเกลา	กลิ้งร่างฤาเอา	ก็บัดส่บัดข่าวเเชียว
วันแม่แปรปรกธงเเชียว	ดุ่มโคยนางเเดียว	เปเน เติมหะเต้งโดยใจ

จุ่มลูกและลูงหลาน		บ่มียานอะไรใน
อกเสื้อสีฟ้า		ดลยามขบับยอ
อกตั้งตะโพกเต่ง		จรตั้งกะเต็นป้อ
ถึงตามเลตย็ขอ		ถูกขอบบักคิขวย
สาวแกแม่หม้ายเปนมวย	แต่งตัวได้ตวย	แลแต่งจรีตเหลือใจ
ร่ำรวล้นพันคนใน	รกรักให้ใคร	จะเกรี้ยวบ่ควรคนคัด
ลูกหลานหลามตามต้อยติด	ถูกน้อยถูกชนิด	ทำนนั้นทำนนี้โอหนอ
ล้ามัญขึ้นขึ้นยลยอ	ยังคิดติดคอ	ชุกยากแคลงน้ำลาย
ลูกเต้าเหล่าอุดรอมตาย	อดแห่งล้มหงาย	กะจองจองหงอฎางาม
ลูกทำนหลายเรอเกี่ยวตาม	แต่งโอ้อึ้งหยาม	อย่าไกลเหล่ากผู้ดี
แม่ทำนเมียเรอเลอมี	พยเคียววี	นิยมพะบุงย่องเด้ง
แม่เราชาวไร่นาเนิน	กำส้งใดเกิน	กระหับกระหlokแรงงาน
แดดแผดเผาผิวพองปาน	ประทุทกวาร	บ่ว้ายบ่เอวันวันทำ
วันแม่เราแม่โหมหนอ	แม่โวยเราขอ	เขยิบขยาตยากยล
เราเขาคณละขึ้นขึ้น	แม่เราฤาจน	ฤาสักบรรจงจรีต
เขาเหยียดหยามเรารันทด	เราฤาคิดคด	แต่คิดคำนึงในธรรม
คิดพลางรู้พลางพลางส้า	นึกในใจจ๋า	สักรู้เพื่อสั่งกมกน
รู้เพื่อพลิกฟื้นดินดล	ตั้งฉัดขึ้นขึ้น	ชำนีในภพลัมภาพ
ผิวอาบพาชปอาบพักตรอาบ	แต่เล็ดโหลซาบ	ตระลักสำนลุ่มสำน
วันแม่แม่โวยเราวณ	ลั่งวาล์กลอนกานท	ประกอบประกบโดยกล
วันแม่แม่โวยเรียวณ	หูเหืองเปส้องปน	ประดาชประดูลิตเลมอ

ต้นเกิด! หยิงไทย? ต้นเกิด!

อนิจจามาตีสตรีสยาม	ลุดจะงามชวนงงด้วยสิ่งคู่
Amote Prima Facie	โอมมาลึสุดรักประสัภัยใจ
คิด! คยลมรวยรินได้กลิ่นกรุ่น	เคยฉิวฉวนชวคดมแทบลอมไล่
ยามได้ยลอยู่ห่างอย่างกระไร	เหลือจะไขว่คว้าหา! อามารัง
แมลงผึ้งหึ่งหาบุผาหอม	มันมาดมดม! คล้ายันเบาหรือ
โอมมาลึนี้หนออย่างอออ	ให้! จาชื่อสั้นสั้นไม่คันดี
หลงในรสถือกรมถูกข่มเข้า	อย่างง่วนหง่างมส่นกไม่ลูกหนี
มาทอดทิ้งวิทยานันดา	ให้! เสียดศรีแสนส่วงปัญญา
อันรูปงามยามชราเย่อมพยับ	นั่งแต่บั้นวันผายกลายเป็นผง
แต่ปัญญาพาทินี้จะคง	ฉิวว่าจงใจหาปัญญาไว้
✓ สำนวนสตรีที่ในไทยประเทศ	แสนวิเศษ! ล่าะก็มิได้
แต่ขบเข้า เมากการทรากรมกระไร	สตรีไทยต้นเกิดจะ เกิดคุณ
ลำพังชายหมายชู่ประเทศชาติ	มันไม่อาจออกวิ่งต้องหยิงหนุ่ม
แต่อย่าหลมหลมลงให้จ้วงจุ่น	ตามลุ่มลุ่มมาลจะพานบอ
ด้วยหล่อนชกชวนให้ไป เปนบ้า	คิดแต่กับความใคร่กันใหญ่หนอ
จงต้นเกิดหยิงไทยไม่ต้องรอ	ช่วยชายชวยอกสยามให้งามบง

เด็กเอ๋ยพาย นายเอ๋ยโยก

คิดเด็กเล็กเล็กร้อง	รำทำ ลิงเถา
เออเด็กเอ็นดูดำ	รู้ได้
คนโตแต่งสิ่งรำ	เลยดำ
เออเมื่อไหร่หน้ได้	สุดแล้วละเหว
เด็กเคยเอ๋ยให้	หายง
ของเล่นล่อเด็กหลง	อยู่แล้ว
เอาไต่ตั้งใจจง	สักยาก ใยเพื่อน
ยามเล่นสิ่งหมดแม่	มากรู้ละหนอ
พอเริ่มรุ่นหนุ่มป้อ	ตีปีก
ไปเล่นเลยเกิดฮัก	เที่ยวโอ้
เอาสาวผล่มหลีก	เล่นสู้ เลียฮา
ปล่อยแก่กุมภัก	กว่าที่โตยกล
คืนคนลงเล่นโล	เรือไหล ล่องแฮ
พิศเด็กพายุเดียวไว	วังอ้าว
นายยังนั่งโยกไป	เบนสู่
เด็กห้ามถามเห็นหัว	หอนรู้นายหลอน

สันตออยู่ที่ไหน?

เคยยินบลคนนิยมชมความลุ่ม
 ศรัทธารถปราศัญไหญ่ไว้ปัญญา
 ส้าล่าวกบกดคากามาว่าว่า
 ใครชมยี่ปากเหมือนหมาแมว
 เชื่องขันดีตีนักจกสัพลุ่ม
 จะไม่จบสัพค่านตีร้าคาญแด
 ฌมหายผีมีจิตตคิดล่งสัย
 ยอมจำนนทนท้อเฝ้าอ้อฮ้อ
 ตบมือข้างเเดียวดังก็ยังเห็น
 เจ้าประคุดขุนเณรอย่างเเจนใจ
 เจ้าประคุดบุรอรอดยอดลุ่ม
 ทรมคัจฉนพุทธจะลุดยุค
 ทุกวันนี้ผีโจรทะโมนปล้น
 ขอร้องมันหมั่นไล่ล่อให้เลย
 แม้กะ โมนโจรทมิฬมันมาข่ม
 เอาปืนไปไล่มันนั้นแลดี
 มันเกะห้ใครไปปล้นจะป่นปี้
 ฮันก่าสั่งทั้งผองของประยา

พุทธยุคอิงนิยมชมนักหนา
 ก็ว่าว่าลุ่มสันตินั้นสุดแล้ว
 ต้องตั้งหน้านั่งไว้จึงได้แก้ว
 ถั่ง เปนแถวสั่งมาอย่าตอแย
 ผีลูกรับรบจะจบแน่
 ตบมือแต่ข้างเเดียวดังเเทียวฤา!
 ผีโจรโพรคุมพลปล้นละหือ?
 ใ้หมั่นเฝ้าหีบถันกันหรือไร?
 หน้าทะเฒ่นตบถันเผลอหวันเไร
 เซึ่งรับใช้ชวนประยาไปหาทุกขี
 แล่นลฤทเเทียวเคล้าเฝ้าเข้าลุ่ม
 แล่นลุ่มนักหนาเจ้าข้าเเ๊ย
 ใครเคยยลงมันนิยมชมเไหวเหาย
 คงเลียบบ้าร่าฆ่าละคราณี
 อย่านิยมยอประยาเเฝ่พอเ
 เเื่องมันล้แล้วสันตอขึ้นมา
 ต้องหลบลีรรวมกันลุ่มเฆว
 จะรักษาสันติภาพตราบนันดร

สาวสองจำพวก

ผมนายผีมีจิตคิดส่งส่วย

เล่ห์เวลารাত্রีอันพิพอง

ฉิเข้าไล่เล่นร่ำมเื่องงามรูป

เพราะเรื่อรูปอยู่ไปได้เหมือนกัน

ฉิเข้าพวกผู้ดีที่ไล่ไล่

ฉิเข้าพวกไล่เกณรีเร่ร้าง

ปริญญารุ่งรังยังไม่เข้า

หนังสือน้อยนึกเห็นเป็นพัก ๆ

เข้าพวกที่มีผิวขาวห้ามเห่อ

ภาพพวกที่มีผิวขาวมอซอ

แก้พวกที่มีอะไรที่ในหัว

รู้แอรุ่มแจ่มภาพเจนนอบใน

มีอะไรใหม่อยู่ไม่รู้หยุด

แก้เท่าไรในหัวไม่ชั่วชก

กับอีกพวกหนึ่งนางที่อย่างสาว

กะตุงกะตึงกลิ้งกล้องเข้าบ่วงแล

พิณไปโนหัวเหมือนงัวโจ

พูดอะไรเข้าเข้าเข้าความ

ยังสาว ๆ ลิกะไรโกทำแก้

หล่อนจะตายก่อนตายตั้งหลายที

ทวยหญิงไทยทำที่เหมือนผีล่อง

กับเล่นก่องเกลี้ยงโตในกลางวัน

ภาพที่ดูโสมมชานชมสรรพ

หรือจะหันเห่อแบ่งก็แต่งตั้ง

แล้วเข้าไล่ไล่เสียผิวเหตูมัวหึง

เหล่าเข้าพิพพอใจล้วนไร้รัก

เพราะเข้าพิพพพาเข้าเข้าเข้าหน้า

แล้วก็มักมีเข้าเข้าเข้าเข้า

แบ่งเข้าเข้าเข้าเข้าเข้าเข้าเข้า

แล้วเลยหงอไม่เจยจนเกลยใจ

แก้เต็มตัวแต่มองลุ่มมองไล่

โลกอันไพศาลพิศพิณฉนิ

เป็นความผิดผ่องพร่างอย่างผลึก

คงยังก็คิดเห็นเดือนเพ็ญแพ้

อุพพพพพพพพพพพพพ

สารแนในหมส้งคมพพพพ

อึ่งตัวโตเต็มที่ยังพิพพพ

เคอะโตตามตัวไปไม่มีตี

ก็จะแนในขระแก้แก้แก้

ดูอย่างมีมากกะไรในเมืองเรา

ขอบคุณ ขอรับ, ขอขอบคุณ!

ลัดับคำคนอ่านโอ้หวานเหลือ
 น้อมคำับรับไว้แล้วไตร่ตรอง
 ลัดับคำคนอ่านหวานอร่อย
 ลัดับคำจำแก้มไม่แปะเชือน
 อันคำคนก่อนว่าคือยาขม
 แต่โรครุมรังร้างไม่บางเบา
 อันคำขอพอนั้นลัดัง
 กาลังไข้ใครขมเลยงมหาย

นายผีผู้รู้ผิดคิดเคการพ
 เคียวยาขมลุ่มเคนิงไม่หิงนาน
 ขอขอบคุณใครหนาให้ยาขม
 เปนกำส้งหลังไหลอยู่ไม่วาย
 คิดยาขมลุ่มกลุ้มเคียวเคียวผู้หญิง
 จะรักซ้งเช่นไรไม่มีนัว
 คิดคนลุ่มกลุ้มเคียวเคียวผู้หญิง
 เปนสิ้นคนล้นใจบ้าไม่เบา

รักฤาซ้งตั้งหน้าว่ามา เกอะ
 ลวอร่างงามล้นคนบดขยี้

ลัดับคำคนอ่านเบิกบานจิต
 ล้วนดีล้ำค่าประยาสน์การุณ
 "เพื่อแล้งรักล่องโล้ใจมนุษย์
 คลายความเหินบ่เจ็บช้ำทุกคำคิน

ถึงจะเกือถากถางไม่หมดางหมอง
 เหมือนหนึ่งน้องน้อยที่ตองที่เตือน
 นักเรียนน้อยนึกไปใครจะเหมือน
 ถ้อยละเกือนถูกผิดสะกิดเกา
 ไม่ชวนข่มขืนไซ้เพียงไฟเผา
 ยาขมเข้าแก้มไข้ก็คลาย
 หัวเราะกลิ้งเงยก้มแล้วล้มหาย
 จะป่วยตายเปล่า ๆ ไม่เข้าการ
 ขนอมบศำับสรรพสถาน
 ขนมหวานวางไว้ให้ไกลกาย
 ทำนที่ยมเขยนี้ก็ตีหลาย
 เมื่อไข้หายห่างตั้งกำส้งตัว
 ลวอตั้งเตนต่ำเห็นน้ำหว
 ฌิไข้ลวอลุ่มล้นใจเรา
 ลวอ ๆ นิ่งนึกไปหงอยใจเหงา
 ลุดจะเข้ายวนใครในแผ่นดิน
 จะแยะเขอะโล้อ่างล้างให้สิ้น
 นายผีผกตรพ้องร้อง ขอขอบคุณ!
 ถ้อยลิตถูกใจไม่หันขุน
 ได้ก็อหุนเหี่ยวร้างให้ยั้งยืน
 ให้ผาดผดพรางผ่องเพียงทองผืน
 อร่ามรันทราວอรุณอุณนิรันทร"

น้ำ - เรือ - ล่ะ !

เจ้าเอ๋ย เจ้าพระยา

ณิกยามหน้าน้ำหลากมากแรงไหล
พอเลี้ยวค้งพ่วงกว้างกว้างออกไป
แล้วซ่อนไข่เหี้ยวกรากวากเงิวน

ลู่กษณาภินิหารปลาน้อย

ที่เริงลอยวาริ์เล่นฝน

พายุพัดซัดฆ่าฉลาก

จุกก้นแล้วกะหึ่งดังครืนครืน

เรือเอ๋ย เรือน้อย

ละล่องลอยหลังสิ้นรุโหดหิน

แล่นขึ้นล่อง เรือยครันทุกวันคืน

จุดลำหัดผ่นผ่าไปในนที

หนีกออยู่ในจุดนั้นไม่หันเห

ถาวรณเรือบระย่อหน้าห่อหฬ

ถึงลุ่มลงกลางลำแม่น้ำมี

ประยาธิขึ้นขมก้นถมไป

แพเอ๋ย แพลั่วะ

ตื่นระตะโดยลำแม่น้ำไหล

เหี่ยวเปะปะพะพันบานตาไท

หัวทั้งในท้องน้ำน่ำราคาญ

เอาตัวรอดแล้วแต่กระแล่นน้ำ

ไม่ขอกเข้าคนฉินทุกถิ่นฐาน

ลั่วะคน คนลั่วะจะประปราน

เกิดอาการกรอกรอภัยเมื่อปลายมือ

สันติภาพก่อนเพื่อน

ตาจำ ---

ปีนี้มาปลื้มใจไม่น้อยหนอ

นาของเราแลไปก็ไกลพอ

ตะวันทองแสงส่องต้องรวงทอง

เคียวของเราตาหลานแทนผาลไถ

จะกวัดไถรวนเคียวข้าวของเราล่อง

เก็บไว้กินกันล้มอารมดปอง

ความลွยของเราคงยังไป

หลานเอ๋ย ---

เรื่องนี้เคยตาคิดผิดใจ

นาของเราเขาเราทำด้วยจำใจ

ข้าวนั้นใช้ข้าวเราของเขาแล้ว

เหลือจอร่ามงามนาเวลานี้

ไปอยู่ยิวตวันหน้าผืนผวน

เคยระกำลำบากมากมาจนพล

คงพบทวนความทุกข์ลွยไม่มี

ตาจำ ---

อันวันหน้าลွยนั้นไม่ห่มหมี

เคียวของเขาเขาวนาดูทำดี

คงเกี่ยวเสร็จลွยสันต์ให้หันมา

เคียวนับล้านรวมกันมันมีอยู่

จะช่วยอยู่ข้าวไทยให้รักษา

พอเลี้ยงผืนนาละส่นั่นส่นโลกา

เคียวในนาหนาไปเป็นได้การ

หลานเอ๋ย ---

ตะวันเลยยอดไม้แสงไพศาล

คือโคมทองส่องกลางทางกันดาร

เอ๊ะ เห็นยานฟ้าอะไรอยู่ไกลโน้น ---

ตาจำ ---

มันทำท่าผกผันบินผาดโผน

ทั้งอะไรลอยหาวยู่ยาวโพลน

แล้วร้อนใจจนรู้กลับหายสับไป

ส่องตาหลานแลดูไม่รู้จัก

ลอยไกลนักเหลือดูให้รู้ได้

เบมปรายกล้าวับเหมือนกับไฟ

สั่นในท้องนาฟ้าส้าน

เป็นควั่นคลุ้มคลั่งพุ่งคลั่งเวหา

นาทั้งนาเหี้ยนดังไฟสังหาร

เที่ยวงานฉลอง

ฅมนายผีมีจิตคิดจะเที่ยว
 หนาวหวัอกพกขี้าดูท่ามเอง
 ขริมเพราะเขา เหล่าสัตว์ผู้ก็สัตว์
 คำคารมกตมกล่อมละม่อมละไม
 ฅมนายผีที่ว่าถ้าจะแย
 ฅนถ้อยคำทำให้ไม่ละ เบย
 พอดีวันทำนมหาบ้าบุรุษ
 เอาศัพรัฐธรรมนูญออกทูนชู
 รัฐประหารเห็นเหียนเวียนอาวูธ
 ปล้าฉลุกลปลุกผืน้งคลื่นธรรม
 ใครจะขมขื่นอะไรช่างใครเกิด
 ฅนการ เมือง เรืองมากไม่อยากแล
 เหมื่อนมาตุภูมิใหญ่ทำนไผไผ
 ฉลองศัพสุยคสังข์ขั่วกะไร
 จะดูการกินอะไรที่ไหนเล่า
 คำโต ๆ โหมให้พอใจครัน
 จะดูการถามอะไรที่ไหนเล่า
 ผู้ไปเที่ยว เสียวโปตงใจฉินต์
 ตังโปก เปกกะเตกกะโตกโยกกะเตียม
 หึงและฮายหายกลุ้มได้จุ่มรบ
 โอ้อูกล่าวแล่นล่าวใครนวนนาฏ
 ฅพ้อมแม่แลปลื้มลิ้มระวัง
 พวกผู้ดีดูไปฮใจฮั่ว

ด้วยดูเปลี่ยนว เปลาใจคิดไม่คล่อง
 ในสมองมีนซึมขิมคริป
 เกิดกำหนดในโกรธลงโทษใหญ่
 มาดูปลั๊ตั้นเราะลั่นเยาะเย้ย
 ครั้นจะแกก็ลัตรีไม่ยี้เจ้ย
 จึงได้ลอยคิดเร่อกเกรง
 คิดจะขุดศพฉลองฉลองหุ
 พวกงูปลาปลาคงมาขม
 เลบมัวมมตรัฐธรรมนูญไปถุ่นปล้ม
 มั่นแสนขมขื่นผิยี้แพ
 แต่ไม่เกิดขึ้นขมกับผมแน่
 ต้องขอแต่ตามดูเป็นครุไป
 ที่ละฅนจึงฉลองสมองใส
 อ๊ะ ที่ไหนนั้นละหนาสารพัน
 สิ่งจะเท่าที่ผิมีการฅน
 หัวทั้งนั้นผิกหวานในการกิน
 สิ่งจะเท่าที่ผิมากผิผิน
 เปนได้ฮินเหสิกโหลโลกะทบ
 เกิดไฟเฟื่องฟูแสงจนแจจจบบ
 เลบผิมภพผิมหิบบไม่บับยัง
 เฅนผางตงามลิ้มตึงนมตั้ง
 เปนต้องงังน้ำตาตกคาตื้น
 ล้วนแต่ตัวศิหน้าขำถือศีล

พอสบตาบ้ำร้าย เล่นป่ายป็น

เอา เงินมาย้านี้ จะยี้เก้ง

ทั้งสรวลแหวนเล่นส่วยศิตรวยครัน

เอาสนุกส่วยใจในชั่วครู่

อันเลือดเนื้อเชื้อแก้วก็แนวไทย

ถ้าความรักแล้วไม่ว่าเลยหนา เจ้า

แต่ความใคร่ในบ้ำนี้มาเคอะ

ข้าก่อนข้าชมไปยังไม่ท้อ

อยากดูดีมีคู่ที่ตรงตา

พอเปิดฉากขึ้นนอกนี้เงาลอกหน้า

เกือบแก้มัว เติบผาดแสงล่าตมัว

เดินอยู่เปื่องบนที่มีท่าก้า

นั่งยองมองแยงแสงขึ้นไป

โธ่ มันน้อยนินกะไร เหลือใจร้าย

โหมก่าสังคสังคิตจนอิดโรย

ฝรั่งคืนแยกไทยไม่ยั้งมัน

ท้องสำเพ็งแพร่ผ้าขี้กระสน

ขอแลกกันกับส่นามล้ำมเหสียมไป

ดูดูดูรณารี่บ้ำใหญ่

เอ๊ะ , ทำไมมาระคนเอาจนเลอะ

ถ้ารักเร้าแล้วไม่รังยั้งมันเถอะ

เล่นส่วยเออะว่าอร่ามงามดูรา

เรื่องบ๊ว ๆ บัดสนี้เล่นบ้ำ

เผยหุบผาออกแผ่นให้เห็นตัว

เล่นโล่ภาพวกที่ไม่มีผิว

แมสส์ส่วส่วแสงไม่แคลงใจ

เห็นหว่า ๆ รับ ๆ แทบส่วไอ

เบนเห็นไล่ฟุ้งสิ้นแทบตันโดย

เบนแผ่นป้ายปิดกั้นให้หันโหย

โอยแม่โอยออกใจเหมือนโทรศัพท์

โธ่ อนาคตหนอสตรีไม่มีค่า

เขาเอามาเพื่อมองที่ของอื่น

ลุ่มยทาสมมาตรสิ้นแผ่นดินดอน

ใบยังย่อนเยื่อนมาระอาใจ!

... แต่วิยัตนมะมิตร

ประเทศไทยได้ซื้อสื่อกระตุ้น

ว่า เป็นบ่อนใจบุญสุนทรด้วย

เป็นเมืองพระลัทธิพินิจอันอวย

เป็นสุขด้วยแดนทองของไทยดี

อันทวยไทยในประเทศวิเศษแสน

เล่มอเนกมาเกิดประเสริฐศรี

เล่ารสพจมานนั้นหวานมี

มโนปรีดิ์เปรมปรายไม่วายวัน

ประชาชนชาวอันนั้บหมื่นแสน

รำคาญแค้น ก้องภัยในไพร่สัทท์

รู้อาศัยไทยประเทศวิเศษศรี

เนื่องอนันต์แน่นในเมืองไทยทอง

ประชาชนชาวไทยในประเทศ

แสนวิเศษสุขอันก็อัมบ์อง

ล่องแขนอ้ารับประคับประคอง

โอ้พี่น้องมานุษยยุคมีดกัน

กันแสงไฟภัยพาลบันดาลพะ

วันหน้าจะภัยโหดจะโหดเห็น

จะสับสอยสับส่ายสลายศรี

สำรวจสรรพคว้งฟ้ามีมาดิน

ยังกินสรรพสุขจะลุ่ม

ทวยไทยหู่เหียวใจ เป็นไปสิ้น

บังเกิดภัยไล่ปล้ำม้ากิน

เพื่อนก็ตื่นโดดผางแทบวางวาย

ไอ้พี่น้องของไทยมีไม่ร้อย

เป็นเรือลอยล่องกลับไปสับหาย

ต้องพลัดพรากจากกันอันตราย

ขอจงหมามุ่งตะวันอย่างพรุ่งนี้

นกเขาชัน

ตะวันแรงแสง เริงดังเพลิงร้อน	ระอิดอ่อนนอกใจกระไรหนอ
ขึ้นจากนาตาตัวดูม้วนอ	เข้าไปขอโคนรังใต้บังร่มย์ ...
ตะลึงแลแต่แดดที่แผดกล้า	อ่อนระอา แอลกลืนความชื่นชม
เป็นปี ๆ ที่ทำต้องช้ำขม	ตั้งใจงมกร่างงานคนอาณจริง
เล่นเหน้อยอ่อนหย่อยกันด้วยจนจิต	ยังขึ้นคิดขมขึ้นยิ่งขมถึง
กอดเข้าลงโคนรัง เอาหงส์อิง	พอได้ฟังหักรอนให้ผ่อนคลาย
ลมระรวยช่วยมาพาให้ชื่น	คอบระรื่น เรือย ๆ เหน็ดเหน้อยหาย
ถึงกระนั้นในใจไม่สบาย	กว่าจะตายตรอมตรมชานขมิไป
เสียงนกเขาชันห่มในลุ่มเคียง	จ้อคำเรียง เหลือแอร่มสุดแจ่มใส
ชันภาษานกเขาไม่เข้าใจ	สุดแต่ใครคิดเห็นเอาเป็นเอง
ฟัง ๆ ถูกรักกรักสันทนนัก	ยังบ้ายักยิบเล่นาะเล่นเหมาะเหมง
เสียงชานชันครั้นฟังยิ่งวังเวง	เพียงฟังเพลงไพเราะเล่นาะนวล
โอ้ช่างเชื่อนเตือนความไปตามชัน	ช่างเย้ยหยันยืนแบายอยู่แหบหวล
ชะวาวนาคราคสั่งมาเฝ้าครวญ	เอาเมื่อจวนสีก่ายนำอาชนัก
เจ้าคนเตียวเทียวทำอยู่ช้ำขม	เล่นลำบากบ้ำใจได้ประสักษ
พอได้ผลคนหลายก็ย้ายยัก	มาช่วยชักย้ายล่อนเอาไป
เจ้ายองนามาชนก่อนคนอื่น	หลวงพ่อยืนเทียวชนยิ่งป่นใหญ่
เจ้าภายช้ำขมจำจนใจ	เออเมื่อไรนาเราเบาภาระ
นาเป็นของช่าวนา ถัดหนาเจ้า	กุมกันเข้าก่อพวงสับสั่งหระ
หนึ่งน้ำป่าบ่าไหลไปปะทะ	ยับชะนะช่าวนาต้องมาตี
นกเขาชันชันกระเขี้ยววนเข้าอยู่	ความหดหู่ใจว่างเร็ดร้างหนี
เกิดกำส้งพรั่งพรูอยู่	ลูกชันสิดาไปทำในนา ...

หนุ่มสยาม ... ล่วย

เกิดเป็นชายช่าวสยามตามวิธี
 เพราะพูดจาทำทางอย่างสตรี
 กะตึงกะตึงจริงหนอพ่อชายหนุ่ม
 หลงว่าสาวบริสุทธิเขาบุตรกาบ
 อารมณ์ดีมีฤทธิที่ตรูโตรต
 พิรุณโรยโซ่ขมมะลุ่มตึง
 พะยับพโยมโครมครืนพัดพื้นฟ้า
 ฤดูเดือนเพ็ญฟ้าเฝ้าอาวรณ์

พิรุณพราดำไปไม่ขาดเม็ด
 ย่างสามยามดุ่มดินกลืนดิน
 ตะลึงแลตาลานแดดตาลโดด
 พบหน้าแพรกแหวกนางตะกางกิน
 หวังปะเห็ดเม็ดตื้นมีดิน
 กลายแปนเห็ดโคนคาบานตาไท
 เกิดเป็นชายช่าวสยามตามวิธี
 ตัดจรีตัดดินเสียสิ้นดี

หนังสือไทยถึงจะรู้บัดสี
 ไม่มีตัวอย่างใดที่ในชาย
 ยังเกิดกลุ้มด้วยกะไรถึงใจหาบ
 พอรุ่นวายด้วยสี, จะต้องตะลึง
 ตามโตโขดขุนเขาหวังเข้าถึง
 ก็ตะปิงบ่มบาเข้านาบอน
 พิรุณราชาลมห่มก่อน
 สะอื้นอ้อนอกใจไม่จำเรณู

นึกเห็นเห็ดเผาะมีที่เขาเย็น
 รำพึงเพิ่นเพียงส่วรรคขึ้นมาดิน
 ทะลึงโคกริก ๆ เข้าพลิกหิน
 น้ำลายรินไหลเลอะเรียวเประไป
 ใต้โขยกกลืนเห็ด, กลมขึ้นขมได้
 ร้อง "อะไร" แล้วล้นลบกันที่
 หนังสือไทยรู้ทั่วตัวบัดสี
 อีสตรีต้องแลร้องแพแล้ว

ช่างผิดหน้าทาแป้งสอแต่งผิว
 แถมตัดผมส่งปองหน้าบ้องแก้ว
 ไล่เลื้อยแพร่ลายพร้อยน้อยหรือนั้น
 เตาะสายสร้อยห้อยพระเลื้อยระดิน
 นาฬิกาเรือนทองช่อลงบิน
 คาคเข็มขัดหนังตะเข้เกี่ยวเร่รอน
 ล่วมเกือกนอกออกถนนเดินโตนกรวด
 ปิ้งรยนต์ชนหมามาเป็นทิว

โรงเต็นท์ทำนองปองเป็นบ้าน
 ช่อบเล่นบริดจ์ติดใจในสุรา
 ยาบารุงกำสั้งตั้งเป็นแถว
 คำนวณในกำสั้งหยั่งนิยม
 กำสั้งเล่นกีฬาการสามารถ
 แต่งงานการพาลต่ำด้วยพาโอ
 เกิดเป็นชายยาวสยตามวิสัย
 กริยาท่าทางอย่างลัทธิ

ถอนขนคิ้วก็กะไรตลได้แก้ว
 เหมือนลูกแมวมาราย่องหากิน
 ล่รวมแหวนงั้นม่งล้วยว่ารวยสิน
 เพียงยุพินเล่าวทางคันางละคร
 กางเกงคันเดินปลิวหวิว ๆ ว่อน
 เดินกรายกรกินลมชื่นชมวีว
 ก็เสียบปวดเต็มประดาทำท่าฉิว
 บานจะปลิวไปส่วรรค์ให้หันตา

ท่าตาหวานไว้วังหะเหมือนจะบ้า
 รวมเงื่อนงำเหล่าดาวสังคม
 ไม่รู้แล้วกินรำลุ่มลุ่ม
 ก็ว่าข่มตังข้างเดินวางโต
 แผ่นผางดงดงท่าท่าโมโห
 กำสั้งโซลันแรงเหมือนเกล้งมี
 ถึงเป็นไทยถ้าวเรศท่า ศรัชฐ์
 ก็บัดสัสนระอาและนำอาย

ไม่ว่าหน้าไหน

อธิจจาหน้าร้อนนอนไม่หลับ
 ร้อนอากาศบาดจิตมาติดเชื้อ
 หวนรำลึกนึกไปในหน้าหนาว
 โอ้พวกเรา เหลือรับล้วนฮับจน
 ล้ามฤดูฤดูที่ไม่มีขึ้น
 ฤดูไหนใจเราแรงเร้าคิด
 ไม่ควรคิดติดใจในความสูญเสีย
 ไม่เคยได้ตั้งจิตคิดสักที
 ร้อนอากาศอาจกลุ้มจนคลุ้มคั่ง
 จะวิ่งวอนอ่อนต้ออยู่ทุกยาม
 ต้องต่อสู้ชิงชัยให้ชนะ
 พุดปาว ๆ ยาวความตามตำรา
 ทำอะไรไปตามความที่คิด
 คนทั้งหลายเลี้ยงเห็นคงเช่นเคย

เหลือระงับอารมณ์ชื่นชมเหลือ
 ร่มร้อนเนื้อร้อนใจใครจะทน
 สะทกท้าว เบิกเป็นทุกเส้นขน
 นึกหน้าฝนแฉกนั้นกินไม่มิด
 ทุกวันทันคนยากลำบากคิด
 สูญสัณนิตนึกหาไม่มา
 ขอความทุกข์ถอยถดเหือดหดหู่
 กลับทวีความทุกข์เที่ยวลูกกลาม
 ลูกหรือนั่งนึกไปไม่เข็ดขาม
 คิดหรือความสูญเสียจะมีมา
 สิ่งสูญเสียจะจรลู่อยู่ด้วยหนา
 เรื่องร่ำาก็คงเช่นเป็นเคย
 คงไปติดบ่วงดั้นยืนอยู่เลย
 โอ้จะเอ่ยออกปากสียากไป

วันแม่ ?

หาละลึกนึกขึ้นในวันแม่

เคยเห็นแห่แหวกเห่กันเกร่อหนอ

กำหนด 1 เมษายน มายอ

พวกแม่กรอเกร่อเกริ่นจนเกินเกรียน

ตะลึงแลมาหลามตามถนน

ลัดวกดลเดินจวัดเจเรียน

ชัรธราศาค่าก่าอาเกียรธ

เกิดเปียดเปียดพิงพวกพ่อจนหงอไป

มีธุระปะปังขังนังก่อน

แม่จรรจรตลไปทมิไทย

คำรธราเข้ากอนห่อน เปนไร

ไม่มีให้อย่าห้อมาขอกัน

เล่นสนุกส่ายสั่นในวันแม่

ให้เชิงแซ่สุดดีไม่มีอื่น

ขึ้นแม่กตบพัดอัศจรรย์

ให้ครั้นครั้นขุมสยามอยู่มางม

แม่จรรจนตันมาลวันล้า เวื่อย

หายใจเหื่อนยนิกออย่างแม่ข้างอุ้ม

จุงลูกเต้าเฝ้าบู้งเอ่อพุงจุม

จะตื่นตุ้มถามเขาไม่เข้าที่

แม่ผู้ดีจรรตลอบนโน้น

ตำรวจโผนนางกันให้หันเห

แม่จรรจนลั่นใจจนไต่ดี

เขาไล่ต๊ะเติดให้เปิดไป

สังคมแม่แม่กันเป็นอันช่อง

ทะนิงมองดูก็ได้

แม่จนจนสับมือกันถือใจ

คงยืนยัยขาวเราอย่าเฉาเลย

ไอ้ฉันแม่อังมีปัญหานอ

แม่เก่าก็เกิดร้างไปห่างเขย

แม่คนไหนได้อยู่เป็นคู่เขย

อย่าระเหยรักห่างสิดจางไป ... นะคะ, นะคะ

ตอนรับฤดูฝน

ใจลมร้อนพัด เรื่อย เหนือบนภักหนา
 ไม่สร้างฆ่าแล่นระทมขื่นขมเหลือ
 โรคระบาดผาตมั่วมา เสือ
 ไม่รู้เมื่อรู้ตัวว่าความตาย
 ความร้อนแรงแล้งไปในทุกที่
 ปรุพืผากผ่านน้ำใจหาย
 ใจผกัญหาราพันอันตราย
 เล่นาละลายฟ้าผ่าลงมาพสน
 เมฆพะยับยับโหมไหม้ในหน
 ฟ่องเมฆผ่านขวักไขว่ข่วนในฝัน
 หรุทพรู่ดินสิ้นแต่ย่น
 เอนกชั้นตรธานการพิกล
 ดินไทยดีมีบุญช่วยสดชื่น
 มาระรินลุ่มเล่าก็เพราะฝน
 เอาพืชเพาะเหมาะครั้นขึ้นทันยล
 พืชโสภาพร้งพรงน้ำชุ่ม
 เพลื่อนภาพักลอนเกลี้ยงเกลาร้างเพราะเพราะ
 ย่อมเล่นาเผื่องคิลป์กนอันสม
 ประชาชนชอบจริงยิ่งนิม
 เพราะคำคมเนื้อความอร่ามเรือง

ไม่มีศิลปินคนไหนใจทราบ
 กลอนหยาบ ๆ บอมบูไม่ฟูเฟื่อง
 ถึงความดีดับไปไม่ประเคือง
 ร่ำคาญเคืองหูคนไม่ทนฟัง
 ผิดศิลป์มีดีเพราะเล่นอะไรรวด
 ไม่แห้งโหดเหี่ยวที่ศิลป์ขี้ถ้าง
 แต่เนื้อความพละมยุ่งบ้านู้ง
 คือกลอนคลั่งพาคนไปลงใจ
 ไม่เกิดคุณสุนทรสอนมนุษย์
 ชั่วเพราะจุดข่าวชนชั่วจนได้
 ถึงแผ่นดินกร้องก็ก้องไป
 ก็บ้าใบ้ดื้ออยู่สร้าง

งามกลางฝน

สพตาสาวคราวส่วส่วรายร้าง

อล่างล่างยวนย่นเหิรพินหา

สาวกลางฝนยลยิมยั้งยืมตา

กลางฝนฟ้าฟองอยู่ดูงามดี

เหมือนตัวหนอนตอนโตไปในฝน

แลนโถกผพรายพรางร่างหลายสี

เหมือนมีรุ้งเลื้อยพันสรรพโลภ

ยวนก็ดูอล่างล่างแท้ ๆ

กะตุมกะตุมปืมว่าถลาร้อน

ต้องฝนตอนตกหนักลงยักแยะ

ถึงกางร่มส่วยสั่วให้จั่วแล

ก็ดูสดแต่ดวงสุดาจะพาพัง

โอ้สาวส่วส่ววนาในหน้าฝน

ก่ายายลเยาว์แรงศึกแข็งขลัง

ก้มดำนานาฝนไม้ไผ่ยั้ง

ตกก็ยั้ง ! ฮึกฝนเคยทนทาน

โคลนเปื้อนหน้าขาแขนแลน เหนอะหนะ

ไม่มีมละนาหันหันไปบ้าน

แป้งกะแตะจางสิ้นหน้ไ้พห้พันพาน

พบแต่งานงานยามงานงามยง

งามดีทมิฬกลางงามอร่าม สด

แจ่มบัด ! ใจดีมือเจ้ามีเพ้าผจง

งามสองขากลับฟ้าตอแจ้งอา พอง

งามที่ตรงงานงามทุกยามเออย

มืองาม

ผมนายผีมีกิจเกิดติดขัด
 คิดไปวัดไปวาทาพระสงฆ์
 จะเจริญพรที่จำนง
 เพื่อปลดปล่อยบ่วงเวลา
 จะไปวัดเวียนมองของถวาย
 น้ำตาลทราย อ.จ.ส. ก้าวคอยรัว
 ซาส์รองอ่องอ้งกึ่งชั่ว
 ดูจนหัวถั่วขำไม่น่าขม
 ชุดฝรั่งง่ามน่าไข
 ชุดจีนไม่เห็นมีที่เหมาะจะสวม
 ชุดจับฉ่ายฉายตาน่านิยม
 ไม่มีถมที่ อ.จ.ส. มี
 คุณคนขาย "เอาไหมคะ?" ส่องหว่าเสียง
 ช่างเพราะเพียงสังเกตเขาดีดสี
 "เอาสิครับ" สัมผัสตอบทันที
 คงขายดีด้วยเสียงเธอเกลี้ยงเกลา
 คุณคนขายห่อของอยู่สองพัก
 เพื่อทะลกละห์แดดมาแผดเผา
 ปล้ำห่อของสองพักหนักไม่เบา
 ผูกไม้ ข้าเจื่อนคลายไม่ตายตัว
 รั้งเท่าไรไม่อยู่ดูตูเือก
 อกไม่เลือกเล่นเราเจ้าเือกชั่ว
 "เือกแข็งคะ, แข็งคะ" เสียงระรัว

คนดูหัวเราะตึงตะลึงแล
 แล่นล่งล่ำล่าวน้อยละห้อยหวล
 ล่งล่ำรนวนลแก้มนางจะห่างแห
 ขนตาจอนช้อนช้อยลอยแปนแพ
 ในกระแแล้วลู่ล่อที่ทันตา
 "ไม่ใช่! เชือกข่วนแข็งแรงถูกน้อย"
 กระชืบค้อย ๆ บอกเธอกลอกหน้า
 "มือไม่เคยงานหนักสักเวลา
 จึงพลอยพาผูกไม้ได้สักที"
 ผมค้ำพึ่งถึงนางในกลางทุ่ง
 ทะมื่นม่งจ้วงมอ้งหื้อหนี
 เอาเชือกคล้องแข็งรึงกำส้งมี
 ถึงจ้วงพริ้งผิงลัมตึงเลย
 จ้วงสึดอหวัตคดโศดซึ่งรึง
 เธอต้องส้งกำสับตึงสับเลย
 ทะมัดทะแมงแซ็งฮั่น "มือล้นเคย"
 โอ้อมือ! อ้อยอ้อมอร่ามเพราะงามแรง

"กายกับใจ"

เข้าพรรษาหน้าฝนต้นพรรษา	มองพระมาจำศีลสิ้นทั้งหลาย
อุบาสกสีกามามากมาย	ถ่อมถวายเป็นทาสำเร็จการ
ต่างแต่งรูปเทียนทองของทั้งนั้น	อุล้าหลัรสรสารพัดจัดอาหาร
ไม่บกพร่องของดีปริ่มปรี่จาน	ทั้งคาวหวานลือวัดกันอืดแอ
ติดกัณฑ์เทศน์ทำไรเออไม่อื่น	หวังบุญบรรดาลผลให้หันแปร
ถึงจนยากปากบ่นด้วยมันแด	ข้าดินน้ำแค้นเรานี้ไม่มีจน
อันข้าดินน้ำนั้นใจนั้นก็ไม่ว่า	ข้าดินนี้แยะอย่างนี้ไม่มีผล
เลิริมครีธาบารมีท้าว	ทุกแห่งหนเห็นขาวเป็นดาวเดือน
เข้าหน้าฝนต้นพรรษาแล้วหนาน้อง	สถานที่ทองธรรมไม่มีเหมือน
พี่บวชข้าพาเข้าไปเฝ้าเฝ้า	ไม่ลางเลือนความรักหนักอุรา
หม่นฟ้าเหลืองเปลืองก็เลศถือเพศพระ	กายสละใจจึงนอนคั่งหน้า
เพียงลางเดือนเหมือนมีสามปีมา	ก็เลศคาแข็งยังตะลึงลาน
พอวันพระน้องพาเพื่อนมาวัด	บรรจงสวดสัรับสรรพอาหาร
ก้มถวายเป็นประโยชน์โพธิญาณ	เกิดบัวบานบาริราท่าล่อผาแล
ตะลึงลานเหลือรับเลยจับไข	เสียตายได้ตัวมาร้างมาห่างแห
มาบวชปลื้มศกตาหน้าแท้ ๆ	พาให้แพ้เพราะพรรษครีธาเทียว!

ลืมอีเหณา --

เสียดายดวงพวงผกาณีจาเอ๋ย
 ไม่เชื่อถือคือดูด้วยมุต
 หลงแต่ลมซมเงาขึ้นเข้าฮึด
 ต้องผิดหวังคลั่งคล้า เลิบบำจวน
 ด้วยหลงรักปักใจไว้มันเหมาะ
 จะยิงนางกลางแปลงส้าแดงโตย
 วิหยาสะกัณห์พิลสำหรับรบ
 ล้อมดาหบบ้าหลงตัวนงคราญ
 ขอประมอคือใครจะได้รัก
 อีเหณาหม่นหม่นคว้างวิ่งวาม
 ถึงตัวดาบวาววางกลางสนาม
 ประชาชนชมกันสนั่นไป
 อันนางงามทราชมชมบรมลักษณ์
 เกิดอีเหณาเผาเมืองลูกเรือมา
 เรื่องของเขารบประชาก็มาเกี่ยว
 จะป้องกันสันใดก็ไม่วาย

มาชวดเขยซิมร้างไปห่างแห
 จึงจำแลลร้างลงครางครวญ
 เพียรคว้าผิดพาให้โหยใจหวน
 ใจเจ้าด่วนสิ่งได้แต่ภัยโหย
 ผิดพาพาะรักพาให้หาโหย
 ด่วนโอดโอยเออใครไปมีปาน
 อันแจ้งจบเจนนึกอีกทหาร
 ใจทะยานไหนหนอจรรกา
 ไม่หน่วงหมักในผิดสักนิดหนา
 จึงวิหยาสะกัณห์ต้องบรลย
 ใครไม่ห้ามเหยียดดูลบหลู่ได้
 ลึงสารใจควบสิ้นสุดดินฟ้า
 เรื่องยังหนักเื่องไปในเบื้องหน้า
 จรรกา ก็จะเข้าต้องคำดาบ
 ต้องตามเที่ยวทุกกระหม่อมหลาย
 สุดเสียดายด้วยไม่ร่วมใจกัน

บอกยี่ห้อ

บอกเล่าวกกลับสืบความไปตามเรื่อง
 เมื่อมองเห็นเป็นการรำคาญตา
 รำคาญพวกผู้หญิงเป็นอย่างแล้ว
 สืบตนคนหนุ่มยิ่งกลุ้มใจ
 นาลมับไม่ว่าเวลาไหน
 ลพลาว ๆ รวรวากเอออวยากอิง
 เดาอะไรเสียเหลือรักยลกายพร้อม
 เหมือนตึกตักชักรากไม่อยากมอง
 เห็นเป็นโกโก้ไว้กันทันลมมับ
 บ้างฝรั่งคงโคธหน้าใจจน
 ขำดีไหน ๆ ไพรผู้ตมมมอยู่
 ตามฝรั่งตั้งหน้าทำท่าคึก
 มาเมืองไทยใจมันขึ้นฮัฮ่า
 ลาวฝรั่งตั้งทำบ้าเต็มที
 อ้างว่าร้อนเหลืออะไรไทยประเทศ
 ร้อนอะไรไหนหนาวดังพาเพลิน
 ปางร้อนเงินเกิณกรมเกิดความงัง
 เกิดร้อนกามความกลักรู้งบ้ำใจ
 ร้อนว่า "เราอารยะประชาชาติ!"
 ร้อนลูกหนี้สั่งร้อนย่งย่น
 นูโวรัชคิดคลุ้มหม่นหรือแก่
 หีบรถยนต์อย่างซี่บซี่ไป
 พวกเหล่านี้ก็ก่อนก็เอนกัน
 ไม่รู้สักฮับอารยชาติหน้าตา

ใครจะเคื่องช่างไรเรเป็นไรหว่า
 ก็ขอว่าไม่วั้นช่างเป็นไร
 พวกแม่แก้ววิลยาที่บ้าใหญ่
 เออโชนเช่นนี้บัดลึกรัง
 เอออะไรเหลืออดดังผีสิง
 เลยเป็นสิงดังจิตคิดคนอง
 ช่างหยดย้อยโหยงหยิบนำเก็บทอง
 ลาว ๆ ร้องเหลือรักสืบตน
 ฝรั่งเศสไพร่ไล่เพรคี่ลิตทุกหน
 โอ้ควรคนไทยก็ตดิหิณนี้
 แม่ไม่รู้เรื่องลองคิดตรองตรึก
 ถ้ายืนอีกเหนือไพร่จะได้ดี
 ทำบ้า ๆ แบ่งไพร่ให้บ้อส
 เลื่อนในมั่วตัวเดียวเที่ยวค้นดิน
 บลอมเป็นเปรกเขล้องผ้าเที่ยวบ้าเกิน
 ช่างร้อนเย็นเมื่อบ่วงพลั่วเข้าใบ
 ไทยเป็นคสังฆุมทางกองใหญ่ ๆ
 ทะลึ่งไล่เล่นสั้ทุกวันคน
 แล่นลางมารเมืองไทยไม่ขัดขึ้น
 คร่ำสละอันฮิตพนาระอาใจ
 ส่ายตาแล้วทำเสียยิ่งเสียใหญ่
 เป็นกบไสต่างชาติคาชตา
 สึงรังแจ่มจ้าเป็นฮัฮ่า
 ไล่! ลื่อนผ้าพะยั้หะฮ้อละเอ้ย!

อักษรวิปี 5

นายผีพิศโลกแล้ว	เลบสรวล
สร้างโลกโลกเราควร	ค่อยล่อ
ขอขยับสรรพสำนวน	ตุน้อย
เออโลกเรานี้อ้อ	อาจรู้ร้ายดี
มีทุกขมีสุขทั้ง	ล่องสำนวน
ทุกขระทมตรมนาน	มากล้น
ผินหลังบุราณกาล	กำหนด มานา
ทุกขทอดกอดก่าตัน	ตั้งนับล้มย
คือโคศอรับล้วน	แอกเหล็ก
ลากกะโผลกโยยกเขยีก	อยู่แอ
เคี้ยว เคี้ยว เคี้ยวขับเด็ก	ดูดำ
เจ็บปวดครวตราวแล้ว	จักร้องถาตั้ง
รวงทองเต็มทุ่งทั้ง	ธฤ! ผิดา
โคตอกทำมา มี	มากล้า
คาบข้าวลีเขามิ	เต็มเหนียว
เคี้ยวแต่ฟางผ้าผ้า	แผดร้องตั้งถา
คิลปประเนตน้อย	อยู่ไหน
เขียนภาพภาพโคลงใคร	แย่งสู้
สารพันสิ้นจากใจ	จ้ำรัส ลงแฮ
กนขึ้นชมช่วยอุ	อาจอ้างเอาพยาน

ดวงมานมา โน่นน้อย	ใจนี้
คิดว่าคือโคก	ถ้อยแท้
สำหรับนั่งตรึงตรึง	ตรองอยู่
ैयाว่าเราเองแล้ว	อยู่ล้ารอใคร
พิศไปในโถงล้น	ทุเรศเหลือ
ลากวีลาล์สเผื่อ	จับขี้
ถึงป้าหัวเหี่ยว	มาอยู่
เขียนภาพโคลงกลอนกล้า	กริบสิ้นเสียใจ
อันใดประดาขแมร์	มณี
อักษราวลี	เน้นเรือ
อันใดคั่งเพชรดี	ตุกติก
งีบร้องฮือ	เน้นแอ่เห็นเสมือ

ต้อนรับนักปราชญ์

พระองค์วรรณพระอันวงศ์	วรวรรณวราภา
เสด็จเมื่อสยามมา	ณ สมัยสมองหมาง
สมองเมื่อสยามใหม่	นิฉะใช้บราช่าง
ลี้ดังเข็ญลี้กันทาง	คณะทูตลี้ก่อนทอน
ธเป็นปราชญ์ขนาดเปรี๊ยะ	ก็จะเขื่องประดุจซอน
ลดับศัพทปัสบนอน	และค่านั่งกะหงใจ
จะเป็นรัฐมนตรี	บมิมีสยบไไหน
เลมอเธอทะนงใน	ลดีเฝื่องขำมาญงาน
จะคิดศัพทก็ส่มส่วน	ชนมวสตะลังมาน
มหาศัพทลี้ลบล้าน	กีนลิมมหาสี่
นิคนขริ้มก็ฟ้างครั้น	นิละชั้นจะหว่วฮี้
มหาปราชญ์ปลาตมี	มนหว้งบคลั่นเขียน
จะพูดพร้าจะทำเพรื่อ	บมิเปื้อและอาเจียน
จะขบขาน ฤ อ่านเขียน	ก็จะขบมิขวยเขียน
ลุดด่เล่ดัจเมื่อ	มนเอื้อและอันเข็ญ
เล่ดัจยาตรสยามเป็น	และระยอเนียมข่ม
มหามิตรมหาหมัด	ล้หรัฐก็รื้นรมย์
ระลี้รักประจักษ์ปม	พนแปลกประหลาดเหลือ
จะติดตอพนอมิตร	กิลนิทสนมเจื้อ
ประจักษ์รักบหมักเนื้อ	ขณะย่นจะกลั่นกิน
มหาปราชญ์มหาดเล็ก	ก็จะเก็กตระกองสิน
คนไทยไทยจะไหลริน	ชลยุ้มปะโลมตา

ลุ่มปดิลาวสวรรค์

พระนางนางสวรรค์ล้วยล้วย	ในปรากฏคัมภีร์นิทานลุ่มลุ่ม
เผยพระแสงแลดูแผ่นดินทอง	
.....	อย่างยอกล้วนอยู่ดังตึงจริงวัย
เมืองพระคัมภีร์ที่ว่าคำคล้อง	ควรตะบองเย็บมดอย่าอยู่เฉย
ส่งสารสาวขาวประสาไม่เงาเงย	เอื้อระเหยอยู่เห็นไม่เป็นการ
จำจะลุดิไปในมนุษย์	ช่วยไปจุดขาวประสาว่ามาว่า
จะพร้าล่อนวอน เวียนเปลี่ยนสันดาน	ที่หย่อนยานยุตดังให้ตั้งตั้ง
คิดล้าเร้า เล้าลัทธิลัทธิยับยิบ	เอาของทิพ "ที่ว่า" มาบ่หึง
หน้าไหนบางอย่างยับเข้าสับตั้ง	เอาลงกลิ้ง "ของทิพ" ที่หนีบมา
ประเดี้ยวเดียวอุหนึ่กักรัดต่าง	ได้เหมือนอย่างมั่งมาตราบรรณา
สำราญกิจอุยโก้วลวโลภา	อนิจจน้ำใจเจ้าไม่กลัว
มนุษย์เราเจ้าหาเป็นลาโจ	จึงอุยโตเต็มทีดีกว่าแล้ว
"อาวุธเงิน" จามปล้มเจ้าลุ่มตัว	ใช้ได้ทั่วเที่ยวหรือจึงดื้อดั่ง
เจ้าจะซื้อเมืองไทยขายฮักทอด	คงตลอดใคร ๆ คิดไม่ถึง
กำไรบานหวานคอแรงปรอปรัง	ช่างไม่เชิงความวิเศษประเทศไทย
เงินเท่าใดใจเจ้าเอามาซื้อ	ราคาซื้อชีวิตเจ้าคิดไหม
อันความบาปหยาบเข้าคำกำไร	คงจะได้ลุ่มดังหวังละวัย!
เจ้าเคยฮักหนุ่มโสดให้โสดเด่น	ที่นี้ไปมันใดใคร่เฉลย
ออกโรงเองเพลงอะไรเจ้าไม่แคบ	เขาจะเบียดหยันว่ามาบ้าร่า
ใช้สาว ๆ กราวล้วยล้วยรูป	เหมือนผีอุบาทว์เขื่อเหียวเปื้อน
ถูกผิวทั้งวังกลามารุมง่า	เข็ญชบ้ำหัวย่านบานตะเกียง
ไม่มีใครเขาแลแล้วหาเรื่อง	อยากฟุ้งเฟื่องเลื่องลือมีชื่อเสียง
คงลุ่มอยากหากจะดูหาดูเกียง	เอาเงินเรียงร้อยมาล้วยเสียงได้การ!

เล่นหน้า

กลางทุ่งโล่งโปร่งป่าแทบทำน้ำ
 เบมที่ล้าเลิศน่ายุอาศัย
 ลมร่าเิบเขยริบขึ้นชุ่มใจ
 ถึงยากไรก็ยั้งสู้ทนอยู่มา

นกกระฉิบฉิบฉิบกระฉิบขร้อง
 เพราะนกพร้องเพลงรักยิ่งนักหนา
 ช่างเล่าโสมอารมณ์ให้ชมฮา
 ทุกทิวาช่วยส่งกลางวัดมนตร์

กลิ่นควันไฟในทุ่งคลุ้งเป็นกลิ่น
 ลอยระรินเรืบลดฟ้าบาดฝน
 แล่นรู้มรึงอารมณ์ระทมทน
 ถึงจะจนก็ไม่อยากจะจากจร
 ฝนน้อย ๆ ปรอยปรายทั่วชายทุ่ง
 อารังรุ่งโล่งหล้ากล้าสลอน
 ปลายรวงทองทอดเอนระเนนนอน
 เหมือนมวอนเวนเคียวให้เกี้ยวคอ

เพลงเกี่ยวข้าวสาวหนุ่มทำลุ่มเสียง
 ขร้องล้าเนียงนารักยิ่งนักหนา
 เพลงนวดข้าวเคล้าร่ำระบ้ารอ
 คือเครื่องยอชีพให้ได้ยินบง

กลางทุ่งโล่งโปร่งป่าแทบทว่า

อะไรคำคอกทำให้ใจไหลหลง

ผืนดินถิ่นนี้คุ้นเคย

มาตกดตรงมือเราก็คือแรง

ยังเบญจของเขานั่นลึกลับล้า

ทุกเข้าคำไรคำเหนือบหน้าแห่ง

ตลอดโคตรเคี้ยวชับถูกสับแทง

ชีวิตแห่งเพียงคำราคาควาย!

อย่าท้อ, โรงเรียนโลกยังมี!

ใกล้เปิดเรียน รีบหัวตัวน้อย ๆ

วิ่งเหยื่อย ๆ แย่งกันอยู่หน้าไหว

ประตูโรงเรียนปิดสนิทไป

เจ้าก็ได้แต่อยู่กลางดิน

ประตูอนาคตปิดหมดแล้ว

สังดวงแก้วกลางใจแหลกไปสิ้น

ชะเง้อคออรอราน้ำตาริน

ลุดถวิลหวังหาเหลืออาลัย

อนาคตของชาติมาตรจะชั่ว

แปมเพราะตัวเต็มก็ไม่ได้ได้

ชั่วเพราะจนข้นแค้นทั้งแดนไทย

ในหัวใจเจ็บช้ำเหลือกล้ำกลืน

รอนรอน ร้อย ร้อย ร้อย

รังแสง

ผิดากผ้าอ้อมแดง

คาดฟ้า

ตั้งใจใคร่รินแรง

ลงหยาด

เลื้อยอยู่เย็นเข้าอ้า

อาจเรื้อรังไป

ลูกไทยใจท้าวว่า

หวั่นถวิล

เกร็งกระตึงอิงดิน

ตั้งจุ่ม

ใคร่ครวญใคร่ใคร่

เราอยู่

มือคู่เราเองคุ้ม

ชีพค้าครวญไฉน

โรงเรียนเราโลกกว้าง

ทางไกล

เรียน เพื่อรู้โลกใบ

เปล่าแท้

เพื่อเรียนเปลี่ยนแปลงใน

นรโลก

ล้างชั่วชู้ดีแล้ว

เลิศแล้วเราสำราญ

กำลังอยู่ที่ไหน?

ปลาตจริง!

ประกายพรึกบนท้องฟ้า	โฉนดมีสองดวง
เด่นอยู่เหนือพาง	ปรากฏอันปลั่งมีปาน

ปลาตจริง!

คันธอันเรณาว	เล่นาส่ายสั่นหวาน
โฉนดมาแย้มยิ้มมาน	อยู่บ่หยุดบ่หย่อนเลย
ขาดแต่มีตะลึงลาน	ล็กานล็กานให้วันเหว
อกเพียงจะพังเผย	ให้รักแผ่นออกมาพลัน

ปลาตจริง!

นั่นอะไรโฉนดนี้ อ้านันวีริ เบรอันเจ็ดอัน
 เกลียต เกลียต เกลียต เกลียต อยากจะขว้างมัน ให้กระเด็นไป
 อ้านันอะไร? แพรอันพรางบาง
 เกลียต, เกลียต, เกลียต ---
 ควาก ---! บ่ยากพราง ---
 กระเด็นไป!

และปลาตจริง!

กำลังอันแรงรณ ดังช้างชานาญชน ตกมันมา
 รุ่งหมุนผลุนผลันผวา โลดบ่รอร่า ทะลึ่งผาง
 เล่ห์กลาแรงลมแล่นกลาง เวหาเดินวาง วู่วับวันเวลา
 เกลียว ปือกตังเขม็งเกริงพว ขาดผางพลางผวา ก็รอดบ่ว่ายเวหน

แต่ ---

มืออันโตเต็ม	เขมและคำรณ
มืออันโลภ	บ่ต้องแต่เต็ม! เต็ม

เต่งและตึงเต็ม

เข้มบ่เลาะเลริม

ทิ้งบ่ท่าวเห็น

ทุกอิริยา

บทล่บัดอย่าง

กลางทุ่งและท่า

เล่าคือสองขา

ยืนเขยื้อนฤา

ลมทุ่งก็โฉบหัว

สุดเข้าสุดตัว

ทอมีนก็อ

ตัวกำส้งวิ่งหวิว

เข้าตัวบ่หือ

บ่ห่างหาย

ได้กำส้งเลศซ้าย

สิงอยู่สุดสาย

ลพานฮัพ

กำส้งพลงรู้ดริบ

ใครจะอาจปีบ

บ่ครั่นครือ

น้ำกับไฟ

"น้ำใส - ไฟไม่สว่าง - อย่างนั้น!

แต่ที่กลัวกัน	นั่นคือน้ำใจ
เกรงจะมีผิด	ชดบ่ลู่กลไล
เค้าร้าและชิมโน	ใจเมื่อมีดมัว
ใจบ่จอตรัก	จักลู่ช่อกข้า
โอ้อาสบผิว	กลัวจะเป็นกรรม
ใครจะแนะนำ	นั้นไม่เห็นมี

ฮา!

น้ำไม่ใส!

ไฟไม่สว่าง!

อย่างนั้น!

ฮา ...

ที่เรากลัวกัน นั้นนะอะไร?

แล้ง! น้ำแห้ง - น้ำเหือด - มีแต่ลมโอบ ...

ข้าว, ข้าว, ข้าว, ... อยู่ที่ไหน?

ฮา ...

ที่เรากลัวกัน นั้นนะอะไร?

พรางไฟ! ใจเร็น - ลงหลุม - คริน, คริน, คริน, คริน,

ชีวิต, ชีวิต, ชีวิต, ... อยู่ที่ไหน?

ฮา ..."

ลุดใจ

เหลียวมองดูไป	ไอ้ลูกหลับไหล	ทั้งสองรา
ล้ารูปลูกหญิงอย่าหา	ทั่วทั้ง โลกา	บ่เทียบทาน
เปลื้องตาปิดสนิทนิ่งนาน	ชนตาวาวยาน	และย่อนจน
ผิวพรรณผุดผาดอร่าม	ไอ้ลูกนิ่งนอน	บ่มีกโชน
ผิตรูปชู้บผอมข้อมไป	เหือดแห้งหายใจ	สัทันทวน
พิศลูกชายครางคร่ำครวญ	จักกวณไช่กวณ	กำส้งหลับ
ล่องแก้วปลั่งเพียงผลมะพลับ	ปากยืมระยับ	อยู่รอร่า
นอนเหนือ ลือชาตนั้นหนา	หมอนหนุนไหนา	บ่เห็นมี
ผ้าห่มจักห่มเห็นหนี	ดึกหนาวทุกที	ทุเรศใจ
ความจนขื่นแค้นคือไม	ยราพลอบสัไป	ณราตรี
เจ็บใจเบรพั้นพั้นทรี	อาลัยอัปปรีย์	จะเปรียบโฉน
ล่องมือมืมาไม้ไคร	อาจเย้ยโยไพ	อย่าพึ่งนึก
ล่องมือมืมาลู่กัก	ความจนคึกคัก	เพื่อใครหนอ
เพื่อล่องละอ่อนอันกรอ	เกรียมกรอมใจคอ	คะเนิงครวญ
ไอ้ลูกล่ำมหัวใจหวาน	หักจิตรำจวน	บ่สัดจาง

พราวพราวน้ำค้าง	ครุ่นใจ
ผกายพริกพริบฟ้า	ลูกไล่
แรกรุ่งอรุโหทัย	แทบฟ้า
กราว!	
ลมกระโชกมา	กลางมืด
ที่ดห่อถาร้อง	ที่ดที่ด
ในอกนั้นพองอืด	นั่นอะไร ---
ฮือ!	
เสียงบสดไล้	เหียวเห็บ
นม! น้ำ! พราว! เหน็บ!	เล็บแปลบ
ส่นหัวอกแทบ	ทะลาย ---
ฮา!	

เด็กร้อยพันหมื่นแสนสลาย	หอบหิวโหยกระหาย	ทุกแห่งหน
โชนคิดแต่ลูกสองคน	สองแขนอันแรงแรง	อย่ารู้หยุด
เพื่ออนาคตของโลกยุค	จะสู้ให้จนสุด	กำลังชีพ

กลับตาลปัตร

คบหาพาสนิตบัว	บงไฉน
พบว่าเขาคือไท	เทพท้าว
คิดควรดั่งดวงใจ	สิ่งชอบ
เขาอยู่หู่เรอาว	อาจเอื้อเอมกมล
แท้เขาก็อุปถัมภ์	ปราบตัว
รู้ไปรู้ถูกสัว	กราบกร้อ
เตือนลูเพื่อลูมัว	มันโมหะ อยู่แฮ
ลบลากปากเป่าป้อ	ไปซึ่งลากเสียว
เหลียว ๆ ดูบ้างเล่า	ดูหลัง
ข่าวประสาชิงชัง	ไข่น้อย
เพื่อลูมึงหมูสง	สิ่งเล่ห์
พูดเล่นปนโปรรักวอย	ถอดแล้วเหลือดม
อมพระมาพูดเพื่อ	โตด
พระพระคุณใครมี	ไม่รู้
เพื่อนบ้านร้านราวี	รืวาท
ผิดเพื่อมิตรพาลผู้	เพ่งร้ายเราเอง
นักเลงเห็นร้ายว่า	ดีเหลือ
เห็นที่ดีมีเสีย	จักร้าย
กลับตาลปัตรเพื่อ	กินไหล
แจกยื่นฮิโอดบาย	บัตรล้อบาย

เขียนตัวตัวเองให้อ่านง่าย

พิการบังเกิดแก่	กลใด
อุพิกลคนอะไร	เรือบ้า
วิปริตผิดคนไทย	ธีรยาดี
วิปลาสราตุทุเรศอำ	โศตร้องโศกนา
หวิหรือหวิมรึงว่า	เวียนหุ
นั่งตั้งถาษุ	เต็ดแท้
หวิหรือหวิลั่วดำรุ	รอบเตอด
นอนตั้งแคว่ตักแท้	ด้นรู้โศกนา
ฮาฮาเป็นบ้าฝิ่ง	อยู่โศก
วาววามผลลวาทโห	หวาดแว
เป็นพระปิตทวารไป	ดูแปลก
เป็นปราชญ์ฉลาดโลโก้	ร่อยรู้โศกนา
แอแอโยเล่นล้อ	สามก
มววมัคคหัดสัดขก	ไขล้อ
สูงเห่าเห่าเชื้อลก	จุกโกรธ
โศดเตอดรูปลาบ้อ	ปะลัมเลยหงาย
ผิวยายคือฮาดีเฮ้อ	ฮาณสมร
จกขจกคดัลกร	กว่าร้าย
เห็นเห็นเช่นมิตรล่อน	ความสัดบ
คือยจัตไผเองผ่าย	แม่ดินดูบผล

พราณกล้วผี

แล่นส่งสารพานไพร อาศัยป่า
 อาชีพล่าสิงคำและบ่างหนู
 ถือไม้ขว้างอย่างท่าหมาด
 ความไม่รู้ เรื่องรุ่งพล่มเหมือนพล
 พลิ๊กคนชิงขับตึงตึงแอ้ง
 เขยอเขย่ง เขย่งยาทำหน้าดู
 จันพราณเด่น กำใหญ่ ย่องไฟดู
 ค่อยระอุอ้าวป่า เป็นอาณิน
 พวกเพื่อนพราณรานรวกสัวพราณแก่
 จนหลังแอ่นแอ่นตั้งอยู่ทั้งสิ้น
 อันกิจการงานป่าที่หากิน
 พ่อพราณผินผินไฉนต้องไปตาม
 ถึงเวลาล่าสัตว์กำดัดตึก
 พราณพลิ๊กน้ำเหล่านินข้าวหลาม
 เหน็บไม้ขว้างอย่างท่าดู่่างาม
 ไม้ไธจามลงกัน เข้าต้นตง
 ไธกลางตึกดูไปทีในป่า
 ช่างชู้ชู้ช้อในไพรระหง
 เสียงน้ำค้างพร่างพร่าวกราว ๆ พง
 ถึงอยู่คงยังกรุ่นประหวัดไป
 อยากจะล่าสิงคำและบ่างหนู
 นกอุกอุ๊กขึ้นก็ตื่นไหว
 อยากจะล่าสิงคำที่กลางไพร

ไอ้ฉันโศกๆ เจ็บใจมา

จะเป็นผีหรืออะไรใจระทึก

ไม่ทันนึกตื่นฟ้าถล่มถลา

แสนสังสารพรานไพรไวปัญญา

กลัวดีกว่ากลัวไวก่อนโดนอันตราย

ไอ้จะล่าสิงห์และบางหนู

แต่หัวหุบหุดสยดย่น

กลัวความมืดทึดต่างที่กลางพน

จึงเรียนวนหวุ่นไหวอยู่ในทรง

โอ้เวลารাত্রีที่แสนทุกข์

ยิ่งตีกุลกลามไปยิ่งไล่ลวง

ไม่ทันไรไพรพรายสลายยว

เป็นพวง ๆ พร่า ๆ ล้างวาม

เกิดเป็นหญิงก็ต้องหญิงที่เป็นหญิง

อย่าทอดทิ้งทรงที่ส่งศรี

วัฒนธรรมดอลลารามาราวี

เหยียบลัทธิเหมือนหนึ่งสัตว์อยู่ชัดเจน

เขียนเรื่องมาด่าผู้หญิงยิ่งลามก

ลักปรกคามวิถรรณร้านจึงเหลน

ผู้หญิงไทยใช้ทาสลาดตระเวน

มาถูกเกณฑ์ให้เป็นภากยากจะทน

ขอเชิญเรอหญิงไทยอย่าไว้วางใจ

ไม่ว่าศึกแล้วลัทธิคงปั่น

ขึ้นอยู่ข้างดอลลาราท่าพิกล

ประชาชนเขาจะชื่อว่า (ตรงนี้ต้นฉบับตกไปคำหนึ่ง) โต

อีคำนล่

แผ่นดิน เป็นผืนแดง
 อ้นร้อนแล้งด้วยไอลม
 ผืนตกก็ เป็นตม
 ตลอดทุ่งอยู่ทรมมา
 โอ้ออกแผ่นดินดอน
 อาบอาวยร้อนอยู่รอร่า
 ผืนลง แลคังกา
 จะพิการไปกลใด
 ผืนแรกได้ลงข้า
 ก็กลับหนาวในหัวใจ
 ผืนข้ากระหน่ำไป
 จมป่าช้าวนั้นขาวนอง
 นาล่มเป็นแล่นไร
 ก็จมนใจไปทั้งผอง
 ฮ้าเฮาจะเผ้าปอง
 ใครมาปลดทตทุกขเฮา
 แล่นลำนอีคำนแล้ง
 แผ่นดินแดง คือเพลิงเผา
 แล่นลำนอีคำนเข้า
 มาทรู้ตล่เป็นทะเล
 แล่นลำนนี้มีอลาว
 อ้นหาญหัววบนันเห

อยู่ไว้ได้ไซ

สยามรัฐสิ่งเรืองรอง

กอดมือกันทั้งหมด

สิ่งจะปลดจากเกล้าอง

แสนล้านนี้มือของ

ใครยะยาบที่ราบสูง

ฝนมฤตยู

ฝนตกแล้งโหว

ฝนตกแล้งวว

ไม่ว่าพวกเรา

พวก เขาก็มา

ตะละล้า

มา เล่นน้ำฝน

กันคนละหน่อย

ให้มันร่อย

ลูกหน้าอุบตา

ให้หาย ร่ำร้อน

เหี่ยวบอนลงทุ่ง

แก้มออย่ามู่ง

กันเลยเถอะหวา

ลูกเล็ก เด็กอ่อน

ล่อนค้อนจูงกัน

ทุกครัวหัวสิ้น

ล่อนกกันตะละล้า

เม็ดฝนหล่นทั่ว

ตามตัว เต็มบั้ง

ทั้งทุ่งทั้ง

เย็นชุ่มกายา

พายุพัด ฉีดย

ไม่เสียงปากกรับ

กินกันคนละหมับ

มันเข้าบับอุรา

ร่ำร้อนผ่อนหาย

หญิงชายทั้งผอง

เด็กเล็ก นี้องนอง

ล่อนกเล่นฝนฟ้า

เล็ก เล่นน้ำฝน

ถลกกันเย็น เรือน

ร้องลาเหล่าเพื่อน

เล็กแล้วละวว

ครั้นเนื้อครั้นตัว

เข้าครัวผิงไฟ

ลงนอนสับไย

เป็นอะไรเล่าหนา

ตัวร้อนไฟรม

ยังไม่รู้ร้อนเท่า

เอ๊ะแขนขาหน้าเอา

โหงผินแดงดังบ้า

นอนแบบสลับได้

น้ำตาไหลพราก ๆ

เลือดรินจากปาก

ซิบ ๆ จากกาบ

เป็นอะไรไม่รู้	หมอดูไม่จ๊ก
พออำปากสำคัญ	ก็ตื่นขั้กมรณา
หามศพไปเผา	ถูกเราหลานแก
ไร้อยู่พ่อแม่	แทบแผ่สิ้นสังขาร
ตายเป็นร้อย ๆ	ป่วยน้อยนับพัน
ไอ้โรคอะไรกัน	ตายทุกวันหนักหนา
เรียกว่าห่านน้ำฝน	ปนมาในอากาศ
ถาว่าเป็นแสงธาตุ	ระเบิดฆ่าตืออเมริกา
ฝุ่นระเบิดนิวเคลียร์	เหมือนไฟเลียลามโลก
อ้ายรังสีโลโครก	โยกน้ำฝนปนมา
ตกสู่ลูกเล็ก	เด็กแดงทั้งหลาย
ไอ้สุดสิ้นเสียดาบ	ต้องมาตายเหมือนหมา
ไอ้ว่าไทยหนอไทย	ต้องจำใจมรณา - - -
ฝนลงแล้วโหว	ฝนลงแล้ววา
ตายแต่พวกเรา	พวกเขามะริกา

ส่นุกละวา - หวา - วา

ไหน, มือที่ล้ามอยู่ไหน?

เขาสงสัยใคร่รู้มือที่ล้าม

เที่ยวไถ่ถามทั่วไปก็ไม่เห็น

เป็นมือโหม่งโกร่งโกรธหรือไรเถิน

สิ่งมืดมัวมองไม่เห็นใครจะพบ

เที่ยวถามไถ่ใคร่รู้มือที่ล้าม

ไม่ขัดขานคลำไขใคร่ประสพ

แห่มมือดีมีแปดสรวนครันครบ

ช่างเลิศลบล้ำมนุษย์อยุธยา

หมวดกระดิกดูไปเหมือนใครหนอ

นำหัวร่อรูปสักขะงามนักหนา

ไม่ลุ่มต่ำด่าขาวครวญครวญ

เรื่องลู่ราถึงไม่ลืมก็ริมเมา

มือที่ล้ามงามสมหวิมลสวย

ถึงพญายักษ์ยังดื้อไม่เข้าใจ

ชอบอาบน้ำนอกบ้านเป็นงานเบา

เขาคือเขาหาใครไปโดยมี

ขอโยโยโห่ร้องตี้องรับ

ค้อมค้ำบอดม่นุ้ยพิสุทรีศรี

พ่อทองม้วนนั้นหรือเป็นมอติ

แก่มือที่หนึ่งหน้าแต่ไร

ติด --- ตะริดติดซี่ --- ติดซี่ --- ติดซี่ ---

มากแท้ มากแท้

เมธีมีมากแท้	หังเมือง
โจ่งตั้งตายเบสียง	เปล่าบ้าน
คิดป่าเปล่าพุกะเคื่อง	ดูเครียด
ไม่มกัณฐ์กัณ	แก้ก้ากานน
ทุกหนทุกแห่งล้วน	ธีรา
พระพร้าจ้านรรจา	เชิงถ้อ
ทุกหนทุกแห่งหา	คนโจ
คื่อง่านงมงามป้อ	เปิดยังยลเงา
เพราเพร่านักปราชญ์พริ้ว	พรายพรรณ
กัณก้ากลกายอัน	โอแอ
กูเองอัศจรรย์อัน	คู่ชาติ
คุยเชื่องเฟื่องพ้อแล	แรงรู้ฤ
รังสีสารูปล้วน	ดูหรร
มิ่งพูดภาษาตุ	คังกร้อ
กฤษณพจนกฤษ	นรชาติ
มิ่งพวงฝั้ว	เอ่ยล้วนสารเลว
ภาษาไทยที่แท้	ใครทำ ชันนอ
นักปราชญ์ภาษาคล้า	ค้อยรู้
หญิงเฝ้าเพื่อห้วยฟ้า	หาง่าย
งามจั่งตั้งถึงนุ	บุบแล้วตั้งเหลือ

โอ้ --- อีค่าน

โอ้แผ่นดินงสารอีค่าน

แผ่นดินแดงดาล

ประดาจะด้วยเพลิงเผาไหม้

ท้าวที่ราบสูงล้วนสู้

เพลิงล่าเก็บคุ้ม

ก็คือนรกรฎาปาน

ลำบากยากไร้เหลือประมาณ

ทุกข์พันทันทาน

ทุเรศทุรังอีหี

จักคะเณนับวันเดือนปี

ทรมานมามี

กำหนดจะนับเอียใจ

ด้วยบรู่วาอันไร

พ่อป่ทวดไป

ก่อนทวดของทวดทรมมา

แผ่นดินแห้งแดงแล้งตา

ระดาพหิณผา

แลผักบุดพันหิน

มีสำธารไหลรินริน

พอจกอกอบกิน

กระเดือกก็คลไคลนคาย

ในนาระคะประปราย

ฟ้าหอบหิวระหาย

แลข้าวก็แข็งเกร็งเกรียม

บลีพอดควายลืมลืม

โอ้อีก้านลืม

ล่ยบระย้อยล่ล่ยง

หัวโตตาสีกรวยแรง

ลำตัวแต่กระแหง

แลหัวแลหอบโหยหวล

โอ้อ่าคร่ำครึมคร่างคร่ำครวญ

แลนลั่นเหลือประมวส

บลีล่ล่ล่ล่ล่ล่ล่

โอ้อ่าเขาเหล่าลูกอีค่าน

ไยท่วยลารารณ์

อันทอดอาลัยรอดาย

ความทุกข์ทวยเราเหลือหลาย

ประย่ำหญิงช่าย

มาช่วยก็ยื่นข่มขู่

โอ้อ่าพ่อผู้ อ้ออูดหนุน

กลับถูกทากรุณ

ประทุษฐแลท่ำจ่าจ้อง

แต่นี้ใครใคร่ปอง

ปรารณเณองนอง

บอจอำนวยด้วยกล้ว

เขาก็กสาปอีกแล้วเสียตัว

โอ้อ่าเขาอย่าหัว

มาเห็นจับหายห้วยเฮื่อน
 สักว่าเฮาเป้งบ่เบนเบือน
 ท้าวอีค่านเล่ฮื้อน
 แล้วไล่เน่เก้ร่าแลบใจ
 ทรมาทารกรรมร่าไป
 ลูกอีค่านไล่
 จะชู้ตบเขียดอีค่าน
 หลายโพดเห็นสักประจาน
 ไผล่บ่เบิงหาย
 ว่าเฮา บ่แม่นหมูหมา
 ล่องมือเฮาว่าคือหินผา
 เจ้าลิเบ้งเสียล่า
 แลเฮาจะให้เห็นตี
 โอ้ว่าคือความล้ำค้ำคี่
 แล่นล้านเรามี
 มหานุภาพพิ้งแล่ดง
 คือว่าส่ำโขงไหลลงแรง
 ไครขวางทางแทง
 ทะลุทะลิกฤทาณ
 ท่วมล้นทันลงถุนาน
 ล้างสิ้นอีค่าน
 กำราบที่ราบสูงเสียม
 ชุ่มเย็นร่นกินโดเทียม
 ลิ่นขอมกรอมกรียม

ก็กลายอุดมสมบูรณ์

เพื่อว่ามือเขาเองก็อูส

บมิเสื่อมเสียศูนย์

ก็สมนโนบนาน

ยิ่งพายุยิ่งพัดพาน

ราบลุ่มอีคาน

ยิ่งยืนทะนินนิหอน

ความเปลี่ยนแปลง

เริ่มร่มข่มโพธิ์เพรา

เฝ้าจอมเจ้างามเงา

ผจาดอยู่กลางธรณี

ลมร่ำเพยพานพอด

ส่าแสงสุริย์ศรี

อันทอทะลุลงมา

คือข้ายเพียรพร่างพรายตา

จู่เน อ้อนักหนา

ประหนึ่งจะฉีกการุณ

ส่องสรวบ เกสรแสนคู่

ทรวงกายจลฤณ

จรัสลง รณ

พราวพราว โพรงพรายพิศดู

เพียงแพร่แปรปู

เป็นม่านนิมิตมายา

ไหวพยับอยู่หว่างเวหา

โล่จรเล้าวคนธ

ส่าสัณทสัณทอารมณ์

พิพรปล่ายองนิม

ย้อมหญิงชายขม

ข้าแรกมาเล่นคำ

บริวารแวตวงเวียนดู

อ้ายฮี้เอ็งกู

ประกาศก้องแกนแกน

เขาร่งว้ยโง่นโง่นเอน

ขุนนางพระเณร

อนาถประนมนิ้วก๊ว

อินเอ๋อรู้วใหญ่๋อ้มหัว

หอดั๊กกั่ว

บอจจะต่อสายตา

เกรงหวายเกรงไม้มีดผา

เกรงยิงปืนยา

แลเกรงเพราะเกรงใจกัน

มีโลกูกทาสถึงพัน

มีนาอนันต์

เอนกละนับเหลือคณา

เหรีญบาทหยอดร่องเรียงมา

ถ้วนหลายเวลา

บรูจะเปลืองเปล่าตาย

มีช้างมีม้ามีควาย

มีวัวเหลือหลาย

ตระหลบตระเหลือตรัถี่

มีวัดไว้เพื่องเฝ้า

แต่งเสด็จ

บรรลิตประจักษ์แจ่มเฝื่อน

บวชลูกเหลนหลานหมื่นเหลือ

ชนแน่นองเฝื่อน

ที่หน้าพระธาตุหลังสถาน

มาตรแม้นมีงานมีการ

ข้าใช้ให้ถ้วน

จะรุ่งไปทั้งท่าเสา

สามสิบตำบลทุกเบา

รู้รับเหยาเหยา

ย่อมของกำนัลมา

นกเฝื่อนเฝื่อนเปิดปลา

ไหลวนเหล้ายา

ล้นสู่ลูกไม้ตามเฝื่อน

เต็มเรือนเต็มศาลา

เด็กเล็กลูกหนี

ไปทั้งบนเรือทาง

กลางวันมีก็กลาง

แปลงข่วงข่วง

วัดแต่ละวันขึ้นแจ้ง

ส่องเฝ้าว่ายข้ามภูเขาง

ส่องตาบโศกแกง

กะทบล้ำทับสับฉาน

เอ็ดโอดโอดร้องรำคาญ

เปี้ยทั้งเป็นทาน

เพื่อมันบั่นแทงเห็น

ไปอ้อมว่านยาสามัค

ไปฝ่ายจกรรจ

ก็โลไปลงโรงนา

ใครหัดมีดไม้ป็นผา

แนมยาอาบยา

ยอมเป็นทหารให้เมีย

เขมรลาวครอกคร้านัวเม

ลูกสาวชิงเสียบ

ให้ล้มทหารเดิมรณ

แม้วดาเล่าสู่ห่วยส่ายผา

สระอันอิงอล

บ่ออาจละท้อหัดถาน

กลางคืนโคมตามตระการ

สว่างกลางสถาน

สำหรับละคอนโชนหนัง

หนึ่งตะลุงตาหฺร่นฮึงซัง

พากษ์ล้ามเลียงคัง

ประจุกคนตรืตริง

หนึ่ง เมืองเพยรมาเวอมีง

กฺแย่งฮันฮึง

จะฮึงรางวักทานพนาย

ไอ้หญ่ญกพรวนเพรคัพราย

พูดเพราะเหลือหลาย

แลคนก็ล้อมโรงเพียร

ตาหฺร่นว่าโรงกูได้ด

กูจะเอาให้ได้ด

แลถอนเสาโรงลงเร็ว

ฮู้ผ่นกฺยงเหลือเฟือ

กักฮากูเปือ

แลเหล้ากฺลันไห้อง

ไอ้แก้วไอ้เป่สือยปิดทอง

ฮู้ควายผายผยอง

มาเจาะกันกลางจอไกร

วางควายยัดกันหัวน้ไขว

เพียงน้ไขวไทร

จะแตกทำลายลงพสน

เข็ดขม้องกลองขี้ผึ้ง

สิ่ง กรับ รับกัน

กระเกริกตระการโกลา

เด็กเล็กหลามล้อมโรงอา

บังลาดบังชา

เอาเว้าญเอาควายเปลือย

ญเอาควายแก้ละเหวี่ยง

ควายญมีเดือย

ประดุจดวงเพลิงกาฬ

ควายญมีพัดใบตาล

พัดเพลิงมิงตาล

ให้ดับสละเด้าเตียวใจ

เด็กโห่อาตึงปริงไป

เด้าตามหลาวโหล

ก็ล้อมตาหรีนเรื่อนาม

โรงเพ็ชรเอ็ดเตี่ยวอบกราม

ถอนเล่าโรงหาม

ลงเรือแลเรียวกบมิเหสียว

เล่าริจเบิกหน้าพระพักเตียว

เกียนตัมสับเตียว

สับสิงหวัคว่ำไป

ร่ำปางล่องสิงฤทธิ์ไกร

รบกันหวนไห

ประหวาดินาครธนี

เขาใหญ่ย่อยเป็นรุส

แห่งทองชลธิ

แลดินก็ดาลเพลิงโพลง

เทวาผ้าหลุมุดโปง

ฝโลดโตดโอบง

บอบากจะอยู่ดูชน

สิงขาวขัดสิงดำขุน

รวบมือมัดรณ

ไปสู่อาศรมฤาษี

ทวนแล้วไล่ไปปราณี

ผิดไหนไม่มี

มาผิดอำนาจพ่อนาย

พิศพาทยทำเพลงโอดอาบ

สระอันทั้งหลาย

แต่ผ่อนในอกอดสู่

ลูกนาทั้งหลายล้วนดู

กลัวแก้งข่มขู่

ในชัยยามะสิงขาว

ตีเกราะกระหนาบรับกราว

แล้วเล่นเรื่องราว

เป็นรามเกียรติ์อุไกร

ลุดดีศักดินาล่าไถย

ชิงลงกาชัย

แลฮันพิชิตขาวเมือง

บงกิดเป็นความแค้นเคือง

สงครามปรามแปดอง

ชีวิตพิภพค่านานา

เสริมเดชเพศพระราม

เพื่อเอื้อราชา

ให้ชนนิยมชมชอบ

เกรงลาภการนกสัวหัวชู

หุดเพื่อพระภู

ธเรศธำรงธรณี

เป็นเจ้าแผ่นดินปกพิ

เป็นเจ้าฮีร

อันไว้พระยศยืนยาว

บ่อม่วงก็จวนตาลแต่หา

ชนหัวลูกหนาว

อย่าหน่ายอย่าเฝ้ากินแหนง

ทิพรูปสำเริงฤทธิ์แรง

เห็นท้าวทิศแลยง

ก็ยิ่งกระห่มอินดี

ผลขมผู้ลุ่มป้างส์

แดงลัดโล่ห์

พิลาศพันภพไตร

น้ำลัมขมรด เหลือใจ

ทิพรูปหลงไหล

ก็เอื้อมจะ เอามามือ

บัดลมกระโยกหว้าหรือ

บมทันถึงถือ

ขมผู้ก็ร่วงลงดิน

แตกกระจายคายนรสไหลริน

ผิวม่องโล่ห์กัน

สภาพพิณาคบนิมาน

ทิพรูปตระสังแลลาน

ร้าวฤดีตาล

ประดุจดับดวงใจ

อะไร ก็ไหน ท้าไม

ฟังฮิ, เน้นใคร ...

๕ ฤ ร้าย

บุม! บุม! บุม! บุม!
 แต่ตรู่ตราบล่างล่าง
 ปีนไฟเป็นลายฝน
 พลิกพื้นโศกเอียง
 เกิดกาลกุลาหล
 คินฟ้าคือเปลวไฟ
 คัพเก่านั้นเน่าน่าย
 ตั้งแต่เชิงตะกอน
 กลั่นกลิ้งให้คลื่นเหียน
 ถ้ำกลบที่กลบผี
 ลูกหลานที่อาลัย
 โลงลองที่ท่าหลอน
 กรองมาคลุ้มคลั่ง
 ท้อกลั่นอันคลั่งกล้า
 ชนใดไปลูกหลาน
 ปองปลงไปวันวัน
 เพื่อศพจะเผาผี
 ลูกหลานที่อาลัย
 บัดสีทหารเสือ
 ผจญปรเข้าปปลง
 ลูกหลานอันอนนึ่ง
 เพลงท่อมอันท่อม
 เลื้อยปีชวาแจ้ว
 เพียงพื้นแผ่นดินดาน

ระเบิดตูม! และคนตาย ...
 ก็ปลิ้นปลัดเสียง
 อันพรหมณะเนียงเพียง
 อธิกหัวโศกไทย
 อลวนอยู่หวาดไหว
 อันฟูฟู่ ณ กลางพอน
 ที่ดอมด้ายในตัวหนอน
 ก็ร้องปลงมานานปี
 บดตีเพี้ยนบุราณผี
 บดกลั่นกระจายจร
 ก็เก็บไว้ด้วยอาวรณ์
 ก็ล้วนสิ้นทนต์แลกฤษณา
 ที่รินรสคู่คนรา
 กระหลบกุ่มไปไกลครัน
 บอกลายและคิดกัน
 แลยังหวาดระแวงภัย
 คือศพ สหราชัย
 ยังระแวดระวังวง
 ลูกรภาพอาจอง
 และจะปรามบปรามผี
 ก็วังผางยังโลงผี
 แลเทพไทก็อันตราย
 วิเวกแว่วอยู่กังวาล
 จะระย้อเพราะเป็นแล้ง

เจ้าข้า เสียงพระยาโคตรก

เสียงลวตนั้น เสียงดแทน

สำเนียงนางร้องไห้

โอ้หนอคณาทา -

แผ่นดินจะสิ้นแล้ว

สิ้นทั้งพระธรรมบุญ

สิ้นวิถนธรรม

สิ้นปรัชญาการ

ถึงกรรมเพราะถึงกาล

เกิดแก่และ เสียดาย

แผ่นดินสุพรรณภูมิ

ขุนขอมคำแหงธ

เกลี้ยพันพระธรร

บกกรุงตระการกา

คราราชัย เรื่องศรี

ท้าวปัจจุบันอัน

เรื่องศรี เพราะสละสม

เพียบทาลทั้งผอง

เรื่องศรี เพราะสละสม

อ้อมอกยอวบวม

อาจเอาตะวันเดือน

แท่นท้าวที่บรรทม

ศรีเทพนครขอม

เตชะง่าถึงกรุงงาว

ยามลาโลกย้อมโรยแรง

หฤทัยอยู่ทรม

ศรีว่าโรนนั้นหนักหนา

ระกำน้ำลจะพลันศูนย์

จะระแคว่ต้นอาตุร

แลอานาจอันยาวนาน

ที่ลุ่มล่ำแต่โบราณ

ก็จะสิ้นบ่สืบสาย

อะไรทานย้อมทำลาย

ก็จะต้องทุกตัวตน

สัจภาพอิงอล

ธรรรักษด้วยฤทธา

ให้ราบเรียบภิรมยา

ละครระโนนกินนาครัน

ฉนับปีก็เป็นพัน

อดีตเรกเรื่องรอง

พลภาพนุมนเอง

ณ แผ่นดินสุพรรณภูมิ

แต่เนียงนมอัน แต่งตม

อำรุงท้าวผทมขม

มาเลื่อน เล่นสำราญรมย์

ธ ประดับประดาตาว

กำแพงกรอมขากังราว

แลสร้างศรีสุโขทัย

สัจางพระนครธม

พิมายพิมานไพ-

ไยยามชุมเอิญ

เชือนควให้กรบครัน

ขึ้นอ่าวอ่าวรุ่งรัง

เติงท้าวธยายชม

พระริบเอาราชพร

จักรับหัวใจใจ

เรือนใจไยเรือนจำ

เชือดรอยสักกรอัยหน

ผูกข้างเอาเชือกหน่ง

ผูกงูให้มจาย

ผูกใจก็ด้วยจิต

กตย์และตี่รัน

เพือที่ล่อมเติงท้าว

ปลุกปรางค์ประจุสาร-

เพือชนชุมชน

บาบุญไยบางเบา

เกดท้าวล่อมท่อม

ริมสำแม่น้ำกลองง่อน

คำโค่นเอาขุนเขา

แต่งตั้งเป็นปรางค์ปรี-

ส้อมมีปรางค์มอ

ขวากดักประจําแดน

ชุดเอาศิลาแลง

จิตรเทพพนมใน

จำปาศักดิ์เสริมชัย

จิตรวัดพนมวัน

ชวามุนมาคุยกัน

สำหรับแยกมาบังคม

พระประโทนประทมล่อม

พิชิตท้าวนครไท

คือบุรีอันเรืองโร

ก็ประจักษ์ปัจจน

กลุ่ท้าวยังทวนทน

ก็ยังเห็นบังท้าวหาย

ยอมรั้งรั้งบคลาคลาย

เอาปีเป่าประนังนันท

อันก่อมิตรเลื่อมกัน

ข้าชุดริดย่อมร้าวฉาน

ละโน้มน้าวในดวงมาน

ธาตุพุทธที่หล่อเผา

ยเษศท้าวและเทียมเทา

ให้ปัตทาสถาวยกร

ทะเลตมให้ตื่นตอน

แลก็ง่ายก็งามดี

มาเสื่อยเหลาสลักดี

ดีประจุพินามแน

แลหม้อเปรียงประจางแขวน

ทั้งสี่ด้านเผดิมชัย

เป็นกำแพงอันเพริศไพ

กำแพงนั้นก็นับแสน

รูปเทพพนมฤา
 ตับแล้วแลมาแทน
 เนื้อทาสคือปรางค์ทอง
 เนื้อทาสทั้งแสนล่าย
 โอ้ราชบุรี-
 เมืองงามก็เจียบเหงา
 เสียงฮีบฮีนเอ๋ย
 หน้าเคียดอยู่ครามครัน
 บุกคิดและพ้อคิด
 ลูกคิดจนตามตาบ
 ข้างงาแลตาบงาม
 ใจไทยคือใจโหนด
 ขุนขอม รัตนเมือง
 เหม่ราชบุรีเกิน
 ขุนขอมแล้วล่อย-
 จวบมิตรจากเมืองไกล
 ทวยทาสช่วยไว้
 ครีเทพนครธม
 ปล่อยทาสไปทำกิน
 บันล่องตระกูสนุ่น
 ขุนขอมเป็นเจ้าฮี-
 ขุนศึกดินนาเมือง
 ว่าทาสบ่มี
 ที่ดินจะกินนอน
 เปื่องนั้นแลนายสันทร

คือรูปทาสทั้งดินแดน
 บรืวารคือโหงพราย
 และเสียดนองคือน้ำลาย
 ก็คือเปรียบประจักษ์
 พิตพลบ่างเบา
 ล่งดัดโคธกอยู่แสนศัลย์
 บ่ยืนเลยที่รำพัน
 คณึงคิดบ่ขาดล่าย
 จนฮีรัตนวังวาย
 แลหลานคิดจนเหลนโหล่น
 บ่แปรปรามให้อ่อนโอน
 บ่ทอดให้ผู้ใดเดิน
 ก็ยังเคืองอยู่บ่เป็น
 กว่าภูแล้วฤาฮันใด
 รมย์รื่น ณ ราชย์
 ลงมาล้างบรรพจักรมย์
 จึงบรรลัยเพราะจอมมง
 ก็ทลายระล่ายคู่กัน
 และที่ดินอันมากมูน
 เป็นบ่าเหนืจหนายเมือง
 รัตนมีแต่กันเคือง
 นั้นเป็นเจ้าแผ่นดินดอน
 ก็แต่ทาสกลีกร
 ก็หน้าไหนแลใครมี
 มาเป็นคิษย์ของหลวงฮี

เชื้อราชพิธี-

น้ำใจนั้นห้าวหาญ

เติกนัยบมีน่าย

รู้พูดภาษาขอม

แขกลาวกะเหรี้งขาม

ผิดใจพระอาจารย์

เอาหวายตะค้าชู

เลือดจืดทุกสัปดาห์

เนื้อปล้นเป็นปูปอย

ทวนแล้วก็ไถ่ลง

แก้ม้าคะม้าสี

สำน้ำแม่กลองไหล

แผลรอยก็เลยดาล

ยี่เอายมันมา

หลังนั้นบมีหนอง

คิดค้นบอยู่คง

เหลือบไปเห็นครุบา

จำวัดล้นทึ้ง

ดาบวางไว้อย่างกาย

ไปทาบไปเล่า

ครั้นแล้วก็สับส่ว

ผลุนถึงที่ครุบา

หมากกลืนก็บังดาล

ครุขึ้นขึงตา

ดาบขัดลงท้าวทน

รียภาพเหลือหลาย

แลหาปากเป็นยอดชาย

ก็ฟ้าวก ณ อาราม

พะม้ามอญและสิ้นจาม

ขยาดบับอยู่ดู

ก็กราบกรานด้วยเกรงครุ

กะชากหงส์เป็นรั้วรอย

สัปดาห์ท้าวบ่ถดถอย

บปรีปากให้ปราชัย

ไปต้นท้าวในทันที

สิ้นหงส์เลือดทะสัปดาห์

เป็นโลหิตละเลงลาน

เป็นแผลเคียวและดูล่อง

ละเลงทั่วตังทาทอง

แลแผลเป็นนั้นบ่วยหา

ก็เขม้นแถมองยา

ธวัณหมากอยู่เรี่ยราย

บไหวตึงตึงคนตาย

แลจะไกลก็เกินตัว

โชนเราจะล่องขร้าว

จะบ่แก่ล้ากว่าแหงหาญ

ก็ฉวยสับไปเอาชาน

ล่อท้าวทั้งตัวตน

ร้องชะล้ามึงจู่กชน

บมีศึกระบายหนั่ง

ชีหว่ามึงดีเหย
 หอกดาบแลป็นดัง
 จักเป็นทหารหาญ
 ราชพิธีแต่มีไป
 ครุรักก็ครุส่อน
 ย้อมยาเป็นมันหมอง
 กินคดให้เขมแข็ง
 ลำแดงเคโซชัย
 โคควายที่เขาคม
 ล่ารโย่งลั่นปรีอ
 ชุตเหล็กที่กลางเขา
 ชัดยาอยู่กว้างขวาง
 เป็นดาบอันคมเขี้ยว
 ชูบอาบจนปลานปรี -
 เอาไม้ตะเคียนมา
 ผมพรายประจุไป
 นายสินทรก็เอาใบ
 หงายคมจะให้คำ
 คินแรมลืบสีก่า
 ควางวงเป็นกงกลม
 ชักออกมาที่ไร
 ลมใจนายสินทร
 แลนพลพม่าพัง
 ข้าแลสร้างให้อาล่า
 ตีพลพม่าแตก

อย่างกลัวเลยจะอยู่ทั้ง
 บุรุษชาติอาชาไนย
 อันเขี้ยวชาญวิชาชัย
 ก็พลอดรูปบอง
 ลูกรเวทยเนื่องนอง
 แลทะมื่นเป็นเหล็กไหล
 ก็แกร่งแกร่งอยู่เกรียงไกร
 ลูรชาติอึดอื้อ
 ก็ฉกสลับบร้อมือ
 บ่ปริงแล่นเพราะรวบหาง
 มาเคียวเข้าจนเป็นยาง
 ก็เอาขึ้นประโคนดี
 แลเนื้อเหนียวกระเด็นดี
 ดีเพราะได้ดุดตั้งใจ
 ให้เป็นด้ามก็ดูไกร
 ก็ประสาทแก้ศัษย์หา
 แผลงมมุนั้นโยนมา
 ก็กลบขาดไปกลางคม
 แลมีศท้าวบุรีมย์
 ก็ล่องดังกลางวัน
 เป็นได้เสียดอยู่ครามครัน
 ก็ลาจากอาจารย์มา
 กะทั้งกายจนบุรีรา -
 ก็สำเร็จประสังคัม
 เติลิตแล่นไปเพียงลม

ศิน เข้ามาบังคม
 ให้เป็นพระยาพล
 ให้รั้งอยู่รักษา
 ขุนม่านบ.เอ็ดขาม
 ยินความให้แก่น. คือ
 แม่มิ่งแมลง เม่า
 เพลงแรงว่าแล้ง. ชันทร
 โตดลงที่กลาง เรือน
 มิ่งอยู่แลห. เือง
 ทนายมาหาตม้อง
 พอลิบลุ่มดไทย
 เลิกยังปิล็อกแล้ว
 เวียนปล้นอยู่ลุ่มวัน
 ให้ชุมทหารหาญ
 ครั้นแล้วพระยาพล
 ไปชุมอยู่ประตูล้วน
 มิ่งฤาที่โหดหิน
 เอาช้องกระแตตี
 ร้องถางทั้งมินมัว
 ล้วนไปว่าไทยเข้า
 ขุนม่านทะลึ่งหา
 พอโผล่ประตูล้วน
 มิ่งฤาที่ปล้นไทย
 เจ้าเมืองปิล็อกร้อง
 ดาบรายที่เหสีคม

ก็บ่าเหม็จให้หมักหนา
 แลคุมพลโยธา
 สำหรับกาญจนบุรี เรือง
 มาลอบปล้นที่ปลายเมือง
 ก็เกี่ยวกรามตั้ง เพลงกลบ
 จะมาม้วยเมื่อสำคัญ
 แลมาตอมก็ตาย เปลือง
 แลร้อง เร่งทนายเมือง
 มิ่งแหกแล้วแลฤาโฉน
 ก็กักกองทั้งกรุงไกร
 ก็ละหรีบอยู่พร้อมกัน
 แลเข้าล้อมระเหิดระเหิน
 แล้วเลิกล่ามาโดยกล
 แลระหัลลือล่าสืบสน
 ก็ปลอมเข้า ฤ กลางคืน
 เจ้าเมืองม่านมียามยืน
 จะประหารให้หายหัว
 แลม่านตื่นยัง เจริงัว
 ว่านั้นมันอะไรหว่า
 มากกลางเมืองอยู่แล้วรา
 ไค้หอกแล้วก็เร่งไป
 พระยาพลก็เปิดไฟ
 แลมาพบพลายม
 แลกลาเข้าแทงลม
 ก็กุดหัวกะเด็นหาย

ฉวยชิงเอาหอกเพชร
 ต้อนตีพระมาตยา
 มาเปิดประตูเมือง
 ฆ่ามันจนเลือดมี
 ล้อมโอบให้เร้น
 คลอกคลั่งกระหิมใน
 ลูกเล็กและเด็กแดง
 เป็นตอตะโกกลม
 เล็งจลางปีล็อกแล้ว
 บัดบอกมา บ เฝง
 ว่าเหยียบสิ่งเสียบ
 ล้วนถูกบ่สั่งการ
 ความชอบบ่มีเงิง
 ถอดเสียจงลุ่มใจ
 บัดนั้นพยะยาพล
 ล่องตาเขม้นมอง
 ถึงดาบแล้วดับได้
 เสียสัจจวาจา
 เป็นข่ายมาหมิ่นข่าย
 ล่องเราแลไกรหาญ
 เลือดตัวแต่ปลายสำ
 เลือดดูที่ต้นลำย
 ลูกถอยบ่ลาไท
 ทหารที่เฝ้าแห
 ลงไปยังราชพัรี

สุรภาพเพริศพราย
 แลตระหลบตระเห็ดหนี
 แลรับคนเข้าคุกคส
 มาท่อมแทกहारไทย
 แล้วรื้อเรือนลงเอาไฟ
 ปีล็อกลั่นระงมขรม
 ก็ระด่ำระดมขม
 แลทอดกลิ้งอยู่กลางเพลิง
 ก็คืนกายจนบุรีเรียง
 ก็ให้หาพระยาหาญ
 แลสำหรับจะรุกราน
 มาอวดกรเฝ้ากลไต
 ก็ บ รอดแลอยู่ไย
 ที่ประจักษ์ว่าจงทอง
 อูรเพียงจะฟังทอง
 และก็มีวั้นเลื่อนมา
 กสัทวยไทยจะนิทา
 ก็ละเสียซึ่งข่ายข่าญ
 จะไว้อยให้สือลาน
 ก็แลหวับเหินหาย
 แม่กลองไหลแลเป็นนาย
 บสำหรับจะดูแคลน
 ก็กระเทือนทั้งดินแดน
 ก็บอจจะอวดหาญ
 แลเรียกเลกมironาน

ชุดภูษาประการ

ดูที่ละเห็นน้ำ

ท่าเล่าสุมชัย-

ตกแต่งเป็นตำบล

แต่งแล้วเป็นเรือนนอน

แสนล่าวอันลระล้วย

สำหรับสำเร็จรมย์

ผิวดำและหน้าดัง

เสียงเล็กและมือคาย

อำนาจคือเพลงกลัป

ไครยินแล้งยชน

ลูกม่านครันอินแม่

หยุดร้องแลหสับตา

อยู่มาปราลง

รู่กลับเป็นกล

อากาศกำส้งหนาว

คิดใครจะโต้เดือน

กลางวันตะวันวาว

เอาตาบมาพันกลาง

มีดคำบ่ตามไฟ

ทั้งถ่วงบั้นกราย

แต่งล่าวที่ล้วยลัม

มีงพัดให้ไฟฟู

ลูกหลานว่ากรรมเก่า

ว่าจะกันอรโกถ

ละเห็นบกบสงสัย

ภูผินสัถาพร

ที่ชุมพลพลากร

บม่านกีสัธลัม

ที่แน่นวยมีเนื้อนม

บริรักษ์นั้นเหลือหลาย

เป็นผีตาบตีตาย

ก็คือเพื่อนพระยาพล

อันเถกิงในลากล

แลเป็นโยบภัย

ว่าเสียงเล็กกำส้งมา

ก็กุมตบตึงตน

แลบัดท่านพระยาพล

พระยายมก็มาเยือน

กลับรินราวไปทั้งเรือน

มากอดไวบ่เว้นว้าง

ในอกผ่าวก็เด่นผาง

อากาศโลให้หล่นหาย

เพราะกลส่วแล้งอันเพรียงพราย

ก็โกรธร้องว่ารันธ

มาวิธมถสิงดู

ในอกพ่อนี้เพื่อใด

ที่คลอกเผาะพะม่าใน

..จริงโน้นแลเราใคร

ถูกนาว่าทำนร้อน

ร้อนไปตลอดเป็น

ฝูงทาสกสิกร

แม้งถึงว่าทำนตาย

ถึงกรรมภยกาล

สิ้นชีพแลสิ้นชน -

ท่าเล่าก็สิ้นเสื่อ

แลราชนพรอ -

กรุงไทยก็สิ้นฐาน -

ถูกนาปล้นนาย

ขุนศึกดินาสิ้น

สืบต่อตระกูลตน

รู้ใหญ่ย่อมมียุ่ง

กองเกรียนอันเวียนมา

เสียงโคและเสียงควาย

ทอดท้ออยู่เทียมทัน

ไกลากล้าบากหลาย

แอกแบกจนบ่าเอียง

ในน้ำนะมีปลา

ของเรานะอันไร

แผ่นดินนี้ของ เขา

คืออ้างอนัตตา

ตัวเราแลเขาเสียง

อ้อ! เกิดมาทั้งที

ก็บอจจะอวยเป็น

บเท่าเราที่สำคัญ

ทั้งครอกครัวบเคยคลาย

กระฮิบกันบ่เว้นวาย

ก็แลเรายังร้อนรน

แลถึงท่านพระยาพล

มาอุยอันเป็นมา

ที่เสียงเส็กอันสือฮา

นุภาพเหี่ยมก็เหือดหาย

ยขุนศึกผู้ล้มช่าย

เพราะว่าสิ้นพระยาพล

แลลูกหลานยังเรื่องธ

ก็คือตรวนอันตรึงตรา

อันคอยข้าวที่ในนา

ยังมีสิ้นมิสุดกัน

ระคนกันที่ไรยร้าง

ปศุสัตว์ที่ล่งเสียง

แลโคควายก็กันเกลี้ยง

แลลูกน่านักินโต

และในน่านะข้าวใคร

เป็นลู่ครูละอกอา

แลตัวเราก็เกิดหนา

ไว้ตัวตนของเรามี

ก็คือสัตว์ของเขาสี

ก็เป็นทาสที่ขื่อไทย

เสียงกรวยที่หวานโหย
 พังแล้วก็เหลือไกล
 เหมือนฟ้าที่ครวญคราง
 ไม่แน่นเหมือนเสียงบุง
 เสียงไพร่กระแวนพี
 ไข่เสียงที่เหลาลู่
 บัดพวงกระแวนพี
 จึงผลุนขึ้นเผาผลาญ
 คอสีทหารเสือ
 ผลุนไปเข้าไปปลง
 พวงทาสกลสิกร
 จึงศักดินาไหม
 ขอเอาฮังการมา
 สร้างศาลขึ้นสมใจ
 แล้วสีทหารเสือ
 ไว้ศาลให้สมศรี
 สมยอมแลขัดแย้ง
 จงลวงจะลวงคน
 ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายปลุกย
 ฝ่ายหนึ่งชนาบทาล
 บัดก็พรูปแล
 ยิ่งพิศยิ่งพิศวง
 สมบัติวิบัติสิ้น
 ย่างเท้าไปทางไหน

และละห้อยอยู่ไหน
 แลก้าวรไปกังกรง
 อยู่เล่นห่างสุดคั่นคอง
 ชิงหรือร้องอยู่ริมหู
 คือจิ้งหรีดที่ในรู
 จะสนใจให้ช่วยการ
 ก็บอจจะทนทาน
 ทูรภาพเป็นผุยผง
 ที่อุกอาจทะนงองค์
 เอาทหารกล้าที่เล่นโทษ
 ก็เป็นกลางบ่รักโรม
 มนั้ล้ท้อถอยไ
 แลบูยาตัวบาสัย
 แลจะปอง เป็นปรนนิ
 เอาเจริตมาหันที่
 ก็สำหรับจะเป็นกล
 จุตล้าหแล้งร้างด้วยจำจน
 ในหักส่วเกรงอยู่ชั่วกาล
 จะให้โลดกำแหงหาญ
 สำหรับล่อให้คนหลง
 และ บ ูก็จ้วงยง
 บ ล่วงยั้งสงสัย
 บมีดินจะคลาไคล
 ก็โยที่อื่นเป็นสถานที่

นกน้อยมีร่องรัง
 โพยภัยมีพ้องพาน
 ตัวเราสิไรเรือน
 ลูกเมียไม่มีวัน
 แม้นตายแต่เพียงหล่ม
 ทั้งโลกอันล้วยลุ่ม
 โอ้เลือดน้ำเงินไหล
 พัวร้องขึ้นมาก็
 เป็นแต่ประกายไฟ
 เมื่อไรสิ่ง เหลิงแรง
 เสียงครางที่ครวญใน
 ดั่งสอด้ขื่นผล่าน
 เมื่อใดทั้งสอง เสียง
 จากสองใจระจวญ
 เมื่อนั้นแลทั้งสอง
 เมื่อนั้นแลสองขัน
 จึงพิพบุปแผ่น
 เตริจในหม่มงม

สิ่ง เรืองรองใต้ส้าราญ
 ส้าห รับถูกแลเมี่ยมัน
 จะรองร่างทุเรศครัน
 มาร่วมร่วมส้าเรงรมย์
 จะใส่ร่างอันร่มทม
 ดูเสร็จแล้วไม่เห็นมี
 ท่วมรอยไถให้ขยับย
 ไรก็แลบให้เห็นแสง
 บนฟากฟ้าที่ส้าแดง
 จะลุกโชติมาการ
 ขนบกก็บันดาล
 กับเสียงโหมนครครวญ
 อันครางคร่าอยู่โหยหวล
 จะเป็นเสียงอันเคียวกัน
 ก็ละลั่นที่ไต่รกกัลย
 ก็จะถูกไต้ล้วยลุ่ม
 จะระทกระทมตรม
 ดูเง่าเพชรอยู้งิมง่า

โอ้เมืองไทยนี้มีตำ

นานคือเมืองคำ

แลใคร บ เคยเอ๋ยช

มีศิลาจารึกสือขจร

โคลงสันทกาทพยกลอน

ก็ว่าบมีเวรภัย

แล่นสละนุกทั่วทั้งกรุงไทย

ไพร่ฟ้าหน้าใส

ประยาต้าวแดนสวรรค์

ข้าวประยาหากินด้วยกิน

ชื้อยายให้ป็น

บมีจะ เป็นปากเสียง

เทวราชบมีรู้คำเอียง

รู้เปรียบเทียบเคียง

จะครองแผ่นดินโดยธรรม

เพราะเมืองไทยนี้มีตำ-

นานคือเมืองคำ

เพราะใครบเคยเอ๋ยช

จึงกระตือรือร้นล้ำกำจร

ทั่วทุกนคร

มาชุดเอาทองแดนไทย

เพราะล้นกลุ่ยนกนี่กะไร

ไฟฟ้าหน้าใส

เพราะซัดและเซียว เซียวยอม

เพราะบมืปากเตี้ยงเวียงรัมย์

จึง เลยรันทม

บอจจะถ้อพาที

เพราะทนายราษฎรล้นเสรี

ขายค้ำฆ่าตี

ก็ตามอำเภอใจพาล

เพราะทรงธรรมรัชชัชวาลย์

แผ่นดินสังคาล

ประดุจประตังกำเตา

คือพินชนไฟในเตา

เพื่อเพลิงผลาญเผา

ก็ร้อยก็พันบมิพอ

แกงหม้อเดียวแซบแลบคอ

หยิบมือเดียวยอ

แลเรานิยมเยียด

ในนาทำทุ่งทั่วไป

ในตงพงไพร

แลในหมมเนื่องนอง

ปึงบางห้วยธารทั้งผอง

แม่น้ำลำคลอง

แลในทะเลลึกเขี้ยว

เหมืองแร่ไร่วัวเหียว

ทั้งเรือลำนเหี้ยว

โรงจักรแลโรงงานงาม

บ่อปลาน้ำเค็มไหลรินลาม

เพียงภพทั้งลาม

จะท่วมทลายบมิเหลือ

บ่อปลาน้ำจืดคร่ำครางเครื่อ

รัดรัดชุดเกือ

กันถึงกระดูกสยอง

บ่อปลาน้ำจืดคร่ำคราง

ลำนน้ำจืดคร่ำคราง

แลแลก็โบยโรยริน

แลแลก็โบยโรยริน

ลำน้ำจืดคร่ำคราง

บ่อปลาน้ำจืดคร่ำคราง

ยากยิ่งยมโลกเหลือตรา

แม้นยมราชมา

บอกยากจะเขี้ยวเมว

ลางมัยขึ้นชนอับเฉา

เพียงทำนผู้เพรา

ในอาณภาพอ่าวไพ

แล่นแล่นลุย เกษมผ่องใส

ว่าแม่เมืองไทย

คือพิภพโลกฤาปาน

บมิต้องทำการทำงาน

ยี่ฉิวบณาน

ที่นิคมสมลัทธิ

เทพื่อยยากอย่างโรฎาอิน

นั่งกินนอนกิน

ประกอบแต่กำมารมณ

บมัฐรัตนธม

มกมูกโสมม

ลามกบมีโตเลมอ

กนของสดคาวหาวเรอ

ปากเบะแลยะเหยอ

แลเสียดก็แปมแก้มคาง

ฉิวหัวเราะคือเสียงกราง

กลืนหยาบล่ำลาง

แลกายมีน้ำเหลืองไหล

เห็นชาติชั่วหยาบบาปใจ

โหดร้ายสักไร

แต่ยันั้นยืนอยู่หัวมอ

ซึกหนึ่งนั้นคือจ้าวครอง

ที่ดินดูล่อง

อีกซึกหนึ่งกลัวความตาย

แลมโนนั้นมิพิพราย

แปลงเป็นหมาหมาย

มารังระเรียนเหียนหัน

ไล่ยบเนื้อในไพรสัณฑ์

าหันยแยังชน

แลเขี้ยวก็เสียดไหลหลาม

ร้ายเล่นเล่นร้องคำราม

แลยะเขี้ยวคุกคาม

ศอหมานรฤทธาน

ทั้งกระตูกให้แทะเป็นทาน

ฉงนหมอบกราบ

กระหสักระหลอกเสีย

ทรสัณณ์ก้าวร้าวข่าวประยา

อมนุชย์แลหมา

ศอหล่ออมิตรสำมานย์

ล่องนันทา ธิบเสิบสาน

ทั่วทั้งไทยดาส

ตระตกประตาสบมิตี

ล่ำเค็ญยากคั่นเล่นทวี

จะนึ่งฤาหนี

ก็ยั้งจะหนักทำไฉน

ผิวล่ำมัทศิกคนไทย

เข้าช่วงชิงชัย

ก็สักขานะแนนนอน

ชะตากรรรมกำไว้ในกร

ล่ำเค็ญเช็ญขร

ฤาสู่ขรมย์ส่มประสงค์

ล่ำรพันครันใครใจจง

บากบั่นม่นคง

แลใครจะดูแคลนใคร

ทุกวันเฝ้าทุกข์ใน

เงืองทองของไทย

แลใครจะปากยากกรัน

ความจนขันคั่นเล่นศัลย์

ใครพร้องรำพัน

สักผิดพระราชอาชญา

เพื่อว่ามึงนั่นแกลังกล่าวหา

เมืองทองนั้นหนา

ความจนจะมีที่ไหน

แล้วเตรียมรบกันหัวในไพร

กว่าแสนอสงชัย

ก็สิ้นก็สูญยับตีส

เงินเสียทองเสียเสียชี

ข้าเสียฮิ

วินาศในกลางรณภู

ไปรบอรรีรูป

บมิอายอดลู่

ทำศึกประล่งค้ำสิ่งใด

ลำบากยากแค้นคนไทย

ไปทำกาไร

ให้เหล่านักค้าสงคราม

บมิฟังใครห้ามใครปราม

โกรธเพียงเพลิงลาม

แลทำพรณงนาหนา

สันติภาพไม่ให้ใครหา

หากข่มขู่ยา

ก็คือขบถบมิฟัง

เฟื่อว่าสงครามคือกำส้ง

คือความขิงข้ง

แลคือกำไร เหลือหลาย

บมิใช่ใครค้ำความตาย

บมิใช่สับหาย

บมิใช่ต่าหนีตั้น

เป็นวีรภาพโล่งน

เป็นเกียรติกลางดิน

เป็นความรักชาติควรชม

ใครค้ำสงครามคือบรม

ขลาดอย่านิยม

แลลมทรยศอาญา

เปื่องนั้นสันติภาพโล่งน

ก็กลายเป็นมหา

เสนียดสัญไร ฤาดี

เอาไปประทุษฐ์ทุบตี

จงจำป่าย

บอจจะอยู่โดยเย็น

สับประมาทมาตรร้ายป้ายเหม็น

ถูกคามขู่เข็ญ

แลใจจะให้เข็ดขาม

จะให้พ่ายแพ้สงคราม

จะให้ประณาม

ประณตประณมผิวกล้วย

สันติภาพครั้นเห็นกลับหัว

เอื้ออู่อุทิศตัว

จะตายก็ตายตามใจ

บมิถูกเข่าตู่ให้ใคร

วีรภาพอำไพ

พิลาสน์เพ็งสรวรรค์

กลางคำลกลางโยรกลางสร-

พาวุธแข็งขัน

แลกลางธรรมทวยหาญ

ตะโกนร้อง ศำรบ เรืองสราญ

ก็กก้องกังวาล

ว่า "สันติภาพจงเจริญ"

เสียงสั่นทันท่วงท่าพนา เนิน

ข้ามขุนเขา เขิน

แลข้ามทะเลลึกเขี้ยว

สามโลกบินแล้วบ้อมเหลิยว

ชุกชนลุกเกรียว

ก็ถาวรระอภิวันทน

ชั่วองค์พิพัฒน์ล้านพร้อมกัน

เอื้ออภินันท์

ว่า "สันติภาพจงเจริญ"

เสียงสัทอนย่อนข้ามเขาเขิน

ข้ามพนาเนิน

แลข้ามทะเลลึกเขียว

คำรบสิ้นทุกเสียงเดียว

ปีศาจแล่นเสียง

ลยระยือเหลือแสง

เต้านุภาพพึงแสดง

มหิมากล้าแข็ง

คือสันติชนชุ่มชัย

ชักรงสันติภาพเพรศไพ

สิตรพริ้วปสิวไล

ในหว่างประยาชาวลัวยาม

บมิสนใจใครคำราม

ถึงใครคุกคาม

ด้วยฤทธะรางฤกั้ว

กลับแผยอเยยัมแย่งหัว

เอื้ออุทิศตัว

จะตายก็ตายตามใจ

"ศรัทธาความรักเราใน

สันติภาพอันไพ -

สุกฤษฎีแล่นบริสุกฤษฎีตาแสง!"

ยึดมั่นสันติภาพอันแพง

บมิไกรกลางแคลง

ศรัทธาแลรักตัว

บ มิตรตรงสันติภาพสู่

กลับเขตแลอยู่

ก็ควรประยาชนม

"สันติภาพคือความลุ่มลึก

เรายืนยมนิยม

จะต่อจะสู้สืบไป"

โอ้, เข็วราขพรณีใคร

ยืนหยัดอยู่ใน

กระหนาบแห่งเพลิงอันธพาล

บมิได้ตระหนกตกดาล

บมิได้ส่งสาร

แก้อาตมาอาศัย

บมิได้ระย่อท้อใจ

บมิชักส่งสัย

ในสันติภาพอันเพรา

บมิได้ล้วยบซบเฮ่า

เฮื่อในชวยเจลา

เจลิมลลองฮือรือ

โฮ่ทุกฮือในรื้อนนี้หนอ

แมทว่มถึงคอ

ฮือลือในพรงไหพูลย

คูกตรางรื้อนนี้องงูน

บมิได้อาตุร

ฮือฮือรภาพพรงงาย

รื้อนนี้แพพลาตมาตรหมาย

ว่าเราทั้งหลาย

พรงนี้ฮือนะบมิแพนง

แมรื้อนนี้เราสิ้นแรง

แลจะตายฤาแลบง

รื้อนพรงนี้จะพันขาวประยา

รื้อนนี้สัจธรรมฮือครา

พรงนี้ฮือหนา

ฮือสัจธรรมถาวร

โอ้ โอ้ ฮือรภาพลัมพร

พรงนี้แผ่นดินตอน

ประตุลลือฮือแสงใจ

โพรงพรายพินลึกพิไล

ฮัมพรอำไพ

พิโรจน์แลพันพรรณนา

ส่องสว่างกลางใจรุจา

สลับกันตา

ก็แลตระสังสวนข่ม

ทิพรูปเลงลานอารมณ์

เงยบงายงม

เงาเพชรที่ในโพรงพนอม

สิ้นขิมขิมจำตราตรอม

สิ้นบ่ยินยอม

ก็สิ้นอหังการไกร

รู้ว่าเพชรดีมีใน

มवलชนชาวไทย

อันทรหดหัวหาญ

มีในเบ้าหลอมเหลือประมาณ

เรีงรณทนทาน

แลลั่นกลองพรั่งพราย

กลองแสงบริสุทธิดานจาย

แกร่งเนื้อเหลือหลาย

สำหรับประดับแดนสยาม

ทิพรูปมิกสัว เพลงพราหม

โฉนลงสู่ลัษาม

ส่าณิกณต์บมพณี

ลงสู่แบ้าหลอมรุจี

ลือบโล่ราศี

คะคิกคะคิกบมิลลา

เพลงพณัไพโรจน์รุจา

สับพันนภา

สะพริบสะพราสตาตแดง

โหมไฟโล่อัศวรแลยง

ลูกเร้งเพลงแรง

แลทพิรูป เลงลาญ

เลืบปวดรวดร้าวเหตือประมาณ

เพ็ยงหัวใจหาญ

จะแหกทะลายญาติ

เพลงเฒ่าเร้าร้อนทบทวี

ทาลายอินทรีย์

คือทิพรูปบรรลัย

เกิดเป็นกายเพียรผองโล

และแล้วหัวใจ

คือเพียรรัตนรุจี

ขึ้นจากแบ่หลอมพันที่

มือถือคัมภีร์

ลายแทงอันเรืองฤทธิ์รา

เขม่นมุ่นง เขา เขียวบนิกลา

ดูดวงดารา

ทั้งห้าก็เฝ้าตามดาว

ห้าดาวส่องแสงลุ่มสกา

พรางพรางกลางหา

ให้เห็นวิถีทางจร

เอาเข้าใ้ไม้คานคอน

เคียงเขยรรพราตร

ก็เดินในดงก้นดาร์

บุกป่าฝ่าห้วยเหวธาร

เห็จขึ้นเขาทยาน

แลลงยังท้องชลธี

ข้ามห้วยมหาธาร

มุ่งหน้าบมิหนึ

ตระหนกในภพอำไพ

ล่ำรพเฝ้ารพางภักโ

เฮ้ออุทิศไป

แลเพชรรูปสำเริง

เราชนะแล้ว, แม่จ๋า

แม่

อำราตริยณะนี้มีมีสินะสัวเนียง

เล่นเจียบบั้งมีเสียง

ส่งดี

อำราตริยณะนี้มีพิภพขบสัปดาห์

โบลมบโบลมพัด

และพาน

อำราตริยณะนี้มีภักทิลการ

ดาวเดือนบดินดาหลาย

ดูเห็น

เห็นแต่เล่นงอนนาอนาถและสัวดี

คราวประภักทิลเป็น

ประกาย

มีแต่แม่แลมามองตระกองกรบกลาย

เคลื่อนบุตรอันลุ่มล้าย

ลุ่มล้าย

ยืนแต่บุตรอันครางระคางกลจะขาด

ใจหวาดผวาวาบ

ระหว่ำ

อ้ออ้อสมยังระรยระทวยบั้งจะทำ

ทำไรตะลึงคล้ำ

บคลา

หาหายาจะมายาแลยากับมียา

โยหาบั้ง

ดูเห็น

อ้ออ้อหมอกับมีและนี้ไครนะจะเอ็น

ดูอ้ออ้อนายเป็น

ประโยชน์

คำยาแม่กับมีและนี้ไครนะจะโปรด

ลูกแม่ให้ปราโมท

ภูมิ

คล้ำได้สื่อบมีสื่อกับทุกทวิ

อกเด็นตั้งดีปลา

ในแปลง

ท้าวท้าวร้าวอุรตังประตังทูลสำแดง	
แล่นทูลเสียดแทง	หญ้าย
เหมือนมีมือมนุษย์มายุตลุดจะครະไค	
แล้วขว้างคะคว้างใน	นที
เหลียวหาเงืงตลฟากก็ปากจะจรัส	
เหลือไกลกำส้งมี	มิพอ
เหลียวหาฟางมิจะฟ่องละล่องและก็จะคลอ	
คลาว่ายพยุบยอ	บยล
บลแต่พายุอันพัดกระสัดจลวิจล	
ฮับฮือและฮึงอล	ระอา
ครันครันคลึงกลศสังคะสังแลก็จะคลา	
โคลหนึ่โชนหนา	อนาถ
โอดักแม่ทรมานก็ปานยิพิตพินาค	
น้ำตาแม่หยดหยาด	ลยอง
แลลูกก็มาแลแลตาลูกก็ศ้อคลอง	
น่านน้ำฮันเนื่องนอง	น้ำตา
ตาลูกแม่บมิพรบฝังบิรทุรา	
แล้วว่ายนภาผา	บววย
จะหายก็บมิหายจะตายก็บมิตาย	
ทนทนทูลนทูลาย	ฤาดี
เกิดมาจนจึงมาทมประทุกทูลศิวคิ	
รับประทมิ	ทรมมา
เกิดมามีก็แต่มีตังภาทูลขบทา	
รูลแล้วชราโรย	กำส้ง
เหมือนมือแม่บมิมีแลน้ำใครจะฮันง	

ยังชอบก็ถือยัง	ทูลา
มีแต่พี่แลก็พี่มา เพียรพิริยาหา	
เลี้ยงเราทั้งสองรา	ล้ำเร็จ
พี่เจ้า เขาก็คือหญิงหนึ่งและกับเหินฉ	
เหน้อยหนักบ่พัก เช็ด	กยาม
สองบ่าแบกเอา ๓ แยกอันหนักนี้หนอในยาม	
ยากแม่แม่แปรปราม	ฤาปลง
สองมือคือภริยาก็คือศิษรคง	
โกรธหนอมาทรนง	โจน
หน้า เกรียด เหยียดดูรยาตรผางดยละครละไล	
เหยียบโลกบ้นสือโหว	ผวา
สองตา เปล่ง เป็นประกายทะทวยทวยอันทา	
รู้ณเล็กกว่าดารา	อันเรือง
ปากยิ้มยิ้มว่าจะ เย้ยและหยามบุคคลอื่น เคือง	
คั้นยากอยู่เฝื่อง เฝื่อง	นิยม
คาง เข็ดคอบมิคู้แลอยู่ย่นก็ย่ม	
ไต่กัมบังคมกอย	ภียา
เลี้ยงใส่ใจบริสุทธิรักษบมีรา	
ศิศาวอันฉาวฉ่า	และจุน
อ้าอ้า โฉมก็คือโฉมประสาขุ่นอันลุ่ม	
ทรรที่ผุ่มคุด	กุดา
โฉมแม่คือวร โฉมประสาขุ่นลุดา	
แล่นล้านประมวลมา	ทั้งมวล
นางสาวไทยผิจะเกิดประ เสด็จสิริกิติวร	
เพื่อเหตุแม่หม่อมหลวง	ระเหย

ไอ้ลูกแม่ปืมเคยจะลื้อลือขเคย	
แอ้งแก้งกระไรเลย	กาปาน
ไอ้ลูกแม่ปืมมาหนีทรล้นทอนิจนาน	
กลิ้งกลางกระดานโรง	ระคาย
ไอ้ลูกแม่แลจะเส็บจะเห็บสลักกาย	
หมุนแขนล้าเค็ดหมาย	คือหมอน
ไอ้ลูกแม่ก็มานอนสั่นเพราะว่ามานอน	
หนาวหาผ้าห่มห่อน	จะมี
bungชุมรุมกันมาตอมจะดมอมผิวบพี	
แรงน้อยจะถอยหนี	บนาน
เส็บไซ้ใครจะมาแลแลแม่ลี้ก็พิการ	
หูดาปราพาน	พิกล
เส็บไร่ใครก็บยลจะทนทุขบทน	
ลูกเอ๊ยอะอลวน	บวาย
ค่าแรงเจ้าจะมีที่นี้สิ้นจะท่าย	
ทุขยากลำบากหลาย	ละเรา
เปิดหม้อข้าวบมีข้าวตะลึงตลเอาเตา	
ตั้งเผาหัวอกพัง	พันาค
ยังหิวยังจะละห้อยยังคอยยังไล่จะขาด	
สิ้นหวังจะลั้งญาติ	ญาติ
ยังแต่เราจะแลจะตายบวายทุขกังวล	
แม่ลูกเราสามคน	ฤาคง
แขนซ้ายขวาแม่จะกอดตระกองกรบปลง	
สามเรคือเฝ้าผง	ในผล

ปลิวไปในมรคาละล้าละสังแสง

ความดวงชีวิตคู่

ผุ่ม

ดับไปในสักรวาทิบทานทุยละลุม

ร่างหายก็คายนุ้

บคง

คงแต่ที่รากเราทั้งสามอ้อมอสูริสิ่ง

สยบใครจะใคร่ปลง

ปราณี

เมตตากาญเราแลเฝ้าอ้อมมี

โอ้คำฮักศักร

คำนี้

แม่ขาดคำพระปริตรแลบังสุกุลพึง

ขรืาดพอดำอิง

อาราม

คำภาชีที่จะเฝ้าจะเอาอะไรในยาม

ยากค้ำทั้งสามรา

คาแพง

ขายใครใคร่กับซื้อจะซื้อก็แต่แมลง

แรงกาและหมากิน

กระดุย

เกิดเป็นคนผิวว่าจนคือจัญไรแลมีลุย

คนรวยบ่ขายคุย

รำคาญ

ยามยัง เป็นก็จะเห็นตะลุยกุหลาบ

ตายแล้วอนาจาร

ดูจาด

ยิ่งคิดยิ่งทุกข์ยิ่งระทมทอรอนาถ

ส่ายใจแม่เฝื่อนขาด

ระรอน

ยามหนาวหนาวก็ยิ่งรำวดูราแลเรามาอน

สิ้นสิ้นละอันอ่อน

อาดูรา

ยิ่งตึกตึกยิ่งระทิกทักขัยแลใครจะปุ่น

อ้างอ้างเทวคัพ

รำพึง

น้ำค้างพร่างอยู่พะพอบก็คอยแต่จะก้ำนึ่ง	
เอ้เราชนไร่ร้าง	บราบ
คิดคิดคิดถึงชีวิตบวชอยู่จนล่ายลาง	
แสงทองที่ล่องทาง	ทิวพฤษ
รินรินลมมาระรวยระทวยจรรหีก	
ฝึกฝึกอนากาตามั	อันจน
โอ้อ้อเรานี้ะหรือคือคนถาบคือคน	
สิ่งจามาจ้มน	นิจา
แสงทองส่องก็สว่างพะพรางนภนิภา	
ใจเรานิราแสง	ด้วยโคก
ดอกดวงพวงพฤษบานตระการ เพราะลมมาโกรก	
เหี่ยวใจด้วยไร่ไผ่	ยะโลม
นกหกต้นแลระเรียงปัน เทองลุ่มแลโลม	
ะมีลนี้เราโถม	ะมีล
บัดต้นบัดทวยบ้กระบบจรรหีก	
เลียบดโคกล่าหัด	ฤหาย
ชีวิตเราถาถวันในอันจะลุ่มล่าย	
จุ่มอันดรายหลาย	ถาวาง
โอ้อ้อเราอันมากรวบรวบที่จะมาคราง	
แสงทองยั้งรองราง	ร่าไร
เลียบ จหวดหวดอยู่พะหวดละสัวเลถาโดน	
เรียกลูกให้เร่งไป	ประจำ
งานงานงานคือว่าเงินแสงงานก็คือทองค้ำ	
ในท้องสำราไรหล	ระริน

โรงงานก็คือว่าอะไรอะไรที่จะมากิน	
ไร้นั่นทุกสิ่งสรรพ	พุ่มนัย
งานหนัก เงินนั้นก็ผิดชีวิตกับสมบูรณ์	
ตราบใดแต่เพิ่มพูน	ลำบาก
นายห้างเล่นสอยรมย์ก็ว่าไร้นั่นก็มาก	
เล่นยากก็แต่กรรม	ะกร
ทุกขยากยิ่งจะมิหยุดแลสุดทุกขบถอน	
เที่ยววิ่งวิ่งวอนอัน	ภาววย
ดูความหมายบมิหยุดว่าสุดที่จะอานวย	
อาวุธอันส่วยคือ	เงินตรา
อย่าอย่าเราพิวว่าอมคืออมทุกขอันหา	
รู้เราก็งมวลมา	มิใจ
เพื่อว่าเราแลมาสู่จะอุพิชิตชัย	
กำลังอันเกรียงไกร	เรามี
เพื่อว่าเรานี้มารวมและร่วมสืบลำคัค	
คืออาวุธอันดี	ไข้อยู่
เพื่อว่าเรานี้มารวมและร่วมกันว่าจะหยุด	
งานเรื้อยถาเื้อยอุค	โชน
นายห้างเหี้ยมหญโหดจะโกรธกับกระไร	
กล้าวกรรมกรไกร	มาตี
ชัยชัยชัยอันพิชิตเพราะคิดแต่ลำคัค	
ส่หาฮิวะ	วิชัย
ชัยชัยชัยเราพิชิตเพราะคิดว่าเราคือใคร	
กำลังอันเกรียงไกร	เรามี

ดีดีดีแต่ละทีจะดีก็จริงดี	
พนักงานทั่วทั้งที่ไป	ประมาณ
ดีดีดีแต่ละทีจะดีแลก็จริงดี	
ขอบเขตเหตุผลอาจ	เอาชัย
โอ้อ้อโอ้เรากรรมกรแต่ก่อนร้อนอะไร	
พ่ายแพ้คือโพยภัย	อันพาน
โอ้อ้อโอ้เรากรรมกรในอนาคตกาล	
ชักขึ้นพิชิตนาน	นิรันดร์ฯ
ล้างล้างหายใจสะท้อนระรอนพิไลราฟั่น	
เพียงโลกกำลังขยับ	ดรราน
เอื้อมปลุกลูกเถอะนะถูกแลลูกอันทรมาณ	
ในอ้อมอกละลาน	ญาติ
กล้ากลั่นฝันทุกฝันแลกลั่นหุ่ยแต่ละที	
เพียงวายุยี่สิบห้า	ระหว่วฯ

พี่

เรื่อยเรื่อยมารินริน
 แสงทองที่ส่องทิว
 งามโลกแสงงามหล้า
 แสงทองที่ส่องทาม
 ใบบางระบัดอ่อน
 กลอกแสงน้ำค้างสี
 ตอกดวงลดาวลัย
 นอนงั้นก็บันเทือง
 เผยกลีบเผยอก
 รินอายละออหวาน
 ภู่ดังก็เหิงหา
 แย่งยื้อบ่ยืนยอม
 ผีเสื้อที่เล่นสวบ
 เกสรนกล้มเป็นกลุ่มไป
 นกน้อยบ่นอนรัง
 เพรียกก้องเหียวหาถิ่น
 หับทิมที่ฉายฉาน
 พร่างแสงแสงดวงวัน
 ผู้คนที่จนยาก
 ล้วนลุกขึ้นทันที
 เริ่มเห็นรอยละหนอเรา
 เริ่มทวยเริ่มอารธรม
 ใครใดในแดนดิน
 ก็อ้อนนั้นก็แต่

แต่สายลมนั้นโรยริว
 พกขพร่างอยู่พราวพราม
 ทั้งพากฟ้าอันงามงาม
 นั้นสร้างทั่วทั้งธรณี
 อันอยู่อันชีวิมี
 คือสายรุ้งระรองเรือง
 ล่ารพันผกาเนือง
 อยู่ทุกซอกและซุ่บาน
 ษรเรณูภาลาน
 ทั้งละแวกว่ายหอม
 มาละล้าละส้งตอม
 จะตฤปรสอันลานใจ
 ก็มาช่วยมาไซยไซ
 บประจําประจากบิน
 ล้วนต้นตั้งแต่โผผิน
 ทั้งไก่แก้วก็ขานขึ้น
 ก็เลื่อนผ่านอันมาพสน
 ว่าสิ้นแล้วหนอราตรี
 อันหลามหลากในธรณี
 แล้วถอนใจอยู่จาปดัย
 แลเริ่มเคঁร่าเริ่มโศกาลัย
 เริ่มซุตริตและรังแก
 ทว่าทั้งสิ้นฤามาแล
 ผู้ตกยากอยู่ด้วยกัน

คนจนมีจำนวน
 แล่นล้านแลเราอัน
 คนจนอันกระจาย
 ลูกแล้วทั้งล้านแสน
 พรา้งพรายนกายเพลง
 เมื่อไรจะรวมกัน
 หูขรอันอันแรงรุม
 ท้องนาและในเมือง
 ล่องกรของเรากว่า
 แล่นล้านแลเราล่า
 พลิกหินแผ่นดินดาล
 ปิดฟ้าให้เพื่อนไป
 ล่องมือมาเลี้ยงชีพ
 ร้อยหุขฤาบันเทา
 แล่งทองที่ล่องแกง
 แล่งใจของคณจน
 แล่งทองยี่งล่องสร้า
 ต้นตัวอยู่ทั่วกัน
 แล่นล้านประชาชน
 ลูกแล้วก็เร่งไป
 แล่งทองอันรองเรื่อง
 ปรางค์ฤดีดาล
 แล่งทองอันรองไร
 แล่งขึ้นระรื่นไซย
 แล่งทองที่ล่องถูก
 แม่นประมวลก็มากครัน
 ใดจะด้อยให้ดูแคลน
 เรียบรายทั่วทั้งดินแดน
 ก็ละสิ้นที่โคกสลัย
 อันละพรั่งพิลาสครัน
 เป็นเพลงป่าโอฬารเรื่อง
 คือเพลงคุมอยู่แค้นเคื่อง
 จะหมดสิ้นอย่างคังกา
 ชตากรรมอยู่แล้วรา
 มักคักอันอย่าหวนไหว
 ให้ล้นกันทั้งภพไตร
 ทั้งหล้าโลกด้วยแรงเรา
 ที่หุขบับบ่อบางเบา
 เพราะมาท้อมิทานทน
 ทะลุดัดปีกาลกล
 ที่ล่องจักกลางอารธรรม
 ยี่งเตือนล้ำคาศักครัน
 ก็ล้ำหรับจะเร่งชัย
 อันเกสื่อนกล่นทั้งกรุงไกร
 ประกอบกิจการงาน
 มาประเคื่อนระทวยปราง
 ก็ได้แรงบ่ออัดโรย
 มาล่องให้สิ้นเหี่ยวโหย
 ด้วยลมเข้าชะลอโลม
 ทว่าร่างลูกแลคือโคม

ทองส่องให้สิ้นทอม

แสงทองที่ส่องทั่ว

ปลุกแก้วกรรมกร

สืมตาตะสึงแล

ทอดถอนหายใจไป

โธ่ลูกเป็นไรฤา

ไข้เก็บฮันโตหมาย

อ้าแม่มีเป็นไร

สิ้นแล้วแต่รุ่งสาง

โธ่ลูกเป็นไรฤา

ส่อดแก่นให้เคียดไฉน

อ้าแม่มีเป็นไร

รักลูกแลทั้งผอง

โธ่ลูกเป็นไรฤา

สนิดสิ่งใดแต่

อ้าแม่อย่าปราชัย

เพื่อลูกมีเป็นไร

โธ่ลูกเป็นไรฤา

จงปากให้แม่ป็น

อ้าแม่อย่าปราชัย

เขินดูอย่าดำนราน

ทูลลูกฤาไปทูล

แท้ลูกมาดวงคุณ

โธ่ลูกฮันไรฤา

ลูกเอ๋ยอนาทร

นัสเห็นหนทางจร

ทั้งตัวพี่ก็คือพร

ให้ตื่นกายฮันเกรียงไกรฯ

บมิลูกละลานใจ

เป็นหวังหวังบ่เหือดหายฯ

สิ่งมิลูกจนสาบสูญ

มาบอกแม่อย่าหมองหมาง

ผีเสื้อไข้จะครวญคราง

บมิลูกเพราะรำวใจ

สิ่งมาทูลระทมไกร

นี่บอกแม่อย่าหมองหมอง

แลใครใครทั้งปวงปอง

บทำพิชให้เป็นแผล

สิ่งละล้าละส้างแด

ตะสึงแล้วและถอนใจ

ถปราชัยอยู่ไย

สิ่งบรู้จะรำพัน

บรักแม่ผู้ล้ำไย

อย่าปิดแม่ให้ทรมาน

ปราชัยให้ป่วยการ

ว่าลูกรักบ่รู้คุณ

ฮันทั้งหลายมาทูล

แลตักไว้สิ่งอาวรณ์

จงเร่งบอกเถอะบังอร

แลทูลนั้นบ่ปันเทา

สักลั้ทะ เลหลว
 บอแม่ให้แบ่ง เบา
 อ้ามม่อย่ำมามี
 ขุขลุบ่รางหาย
 เพ้อลูกแลมาตี
 รุณริตทุกเวลา
 ก่าโรนิน เหลือหลาย
 กินแรงฤาอาหาร
 ยองแพงค่าแรงคง
 พวกเรากิ่งหลายปาน
 ยามลี้ก็ได้ใช้
 มตหมอไม้ คอยหา
 ป่วยไขยังไปปลด
 ใดเกิดดิการกาย
 ดิการเพราะเครื่องกล
 วิตอันตรายมี
 ไม้มีประกันการ
 คำขอก็รอร่า
 กรันเตือนก็กสับโต้
 ฮันโคอย่าดูเบา
 เอาเงินมาถูกคาม
 นายห้างอหังการ
 ตีเรด้วยเงินตรา
 ให้เราระเนนนอน

แลหนักหน่วงกว่าขุนเขา
 จะระบัดให้ป้งราย
 มนที่จะทำลาย
 เพราะว่าลูกมาหวงหา
 บริษัทอันหา
 จะให้รู้กำสังกร
 แลเป็นนายก็มานอน
 ในหุขยากอันยาวนาน
 ครั้นขอขึ้นว่ารำคาญ
 ว่า เป็นทาส่อนาทา
 ยามป่วยไขไม่รักษา
 มาให้ไขบ่อเคยหาย
 ก็ตัดลดค่าแรงราย
 ก็ปลดไล่ฤาปราณี
 อันลภา จอกรรจยี่-
 อยู่ทุกเมื่อตลอดมา
 ทำงานนั้นแลนานา
 อยู่เรื่อยเรื่อยตอบเรา
 ว่าตามใจแลสักเอา
 จะสาบากบไม่งาน
 จะประถามให้ไม่ชาน
 เพราะบรู้กำสังกร
 คือขี้มข่าให้มัวมรณ
 แลวันบนี้วไปจันน

เงินตราคืออาวุธ
 เ. ระวังว่าคนจน
 เก็บทาสไว้ขังไว้
 หวังว่าจะถาวร
 เสียดเหงื่อและน้ำตา
 เททุกฤดูหนาว
 เสียดเหงื่อและน้ำตา
 ลูกแล้วและกรรมกร
 หัวทั้งสี่หอ
 แล่นล้านก้าลงใน
 ค่อยอ้อมหิมา
 ตีจนบ่ทำนทน
 ทวยเราทั้งโรงงาน
 งดตีให้ตีใน
 ตีเพื่อความเป็นธรรม
 สิ้นพันกะมัดกะแมง
 เหตุนี้แลลูกแม่
 โรงงานอันงามใน
 ใจลูกของแม่เอ๋ย
 ไกรแท้ใครเฝียง
 หยุดเกิดอย่าไปทำ
 ตีเกิดอย่าทนเฉย
 ลูกแม่จงมีมา
 อดเปรี้ยวไว้ป้องหวัง
 แม่ผู้รภาพ
 ตีสักผจงสิน

ที่สุดทาสจะทอนทน
 จะมิกลับไปต่อกร
 ชั่วกับกลบพุทธันตร
 วิธีค้าบนหลังคน
 ก็กว่าฟ้าที่เผลน
 อยู่ยากแท้ไม่ถาวร
 อย่าโหลเถื่อนให้เขื่อนปน
 ด้วยกำส้งอันเกรียงไกร
 ชั่วะเข็ญชุมชัย
 สิ้นพันธสากล
 นภาพแรงจรณ
 ให้ทะสักระลายไป
 มาค้อมานส่มครใจ
 ก้าส้งเหนียวและเรียวแรง
 ไข่เกินก้าด้วยส้าแดง
 ด้วยน้ำสือให้มิชัย
 สิ้นมิลูกและลงไป
 ขณะหยุดอยู่พร้อมเพรียง
 กระไรเลบช่างแกร่งเกรียง
 ทำถูกแล้วละลูกเอ๋ย
 ใให้ไข่อกช้าอยู่ชะเคย
 ใให้ช้าออกเช่นพนหลัง
 นะเถอะนะอย่าฮันง
 ในหวานหน้าเอามากิน
 ก็กำยาบไปด้วยอิน-
 ทยานีกอ้านวยชัย

เล่นล้ามัคคีธรรม

กำลังเราเกรียงไกร

แม่ผู้ชราภาพ

ทนเฝ้าตมัทธมนาน

อ้าเมื่อย่ามามี

ทนนั้นทนนั้นคง

แม่ได้อยู่หมักหม่น

ทนไปได้หลายวาระ

เพื่อน้องมีมา เล็บ

สักบองแลมองไป

กำลังแม่ฮึดโรย

ลูกนั่งยังงังเง

จุ่มน้องฮั่นนอนแบบ

จางี้คำหึงฮั่น

น้ำตาแม่ตกต้อง

แม่จำอย่าทนทาน

อ้าน้องมีมาไซ้

แม่ลูก เราสามคน

อ้าน้องมีมา เล็บ

ทบทันทรวิจวน

น้องรักพี่โรยแรง

น้ำตาที่คลอกลอง

น้องรักพี่แรงโรย

รักน้องแลหรือโย

อ้าพี่มาสาวจน

เป็นเลศล้าทว่าไตโต

สื่อยากสว่าเสียการ

ก็กำขบถดีดล

จะล้นนิกที่ลำนง

มนปรีดีเปรมปลง

ก็จะทนจะทนนาน

ดูที่ท่วงยังทนทาน

ระหว่างนั้นจะทำไฉน

ก็ประจักษ์ว่ายากใจ

ก็ปั่นป่วนอยู่รวนเร

ละเหยโยโยให้โผผ

ด้วยห่อหม่อมอยู่จั่นจั่น

กับอกแนบบ่จ้านรร-

ไตแลแม่มาทรมาณ

ทั้งสองแกมยิงส่งสาร

ให้ทุกข์ทรมบ่ทรม

ยังเลียบใจในความจน

จะทอดคอเข้าคร่ำครวญ

และไขใจพี่สักทวน

จะมอดม้วยบ่หันมอง

อกพี่แห้งด้วยตรอมตรอง

ดวงตาน้องนั้นทว่มใจ

คนเดียวโยโยไม่เห็นใคร

ไม่ช่วยไฉนตั้งฤา

เหมือนตังคนไม่มีมือ

เลียงน้องปิ้งกรางสี
 หายใจระรวยรวบ
 โอน้องนี่อาการ
 ดูดูตั้งขาดใจ
 แผลแผลวเพี้ยงใจพี่
 ยามยากไม่มียา
 ลึกคิดพี่ขอพร
 ยามไรยิ่งร่อยอา
 จักหาประปาให้
 มาตรแค้นพี่อมนาย
 ขอหอมมารักษา
 แต่พี่นี่ต้องขาด
 โรงงานที่กำส้ง
 โอพี่นี่จะท-
 รวนเรเนรคุณ
 แค้นพี่ขายอันอื่น
 น้องรู้แคฤาใจ
 จะพ้อว่าพี่พล
 ไม่ควรล่มมากม
 ขายเพื่อนว่าเพื่อน้อง
 ยามพี่นี่เพื่อตน
 แค้นพี่ไม่ขายเพื่อน
 พิตน้องแลพี่นี่
 มามองดูน้องตาย
 ทนพี่ผู้พิการ

ยิ่งมาซื้อเอาวิญญาณ
 แลพี่ด้วยละลนลาน
 ยิ่งทรุดหนักทุกนาทึ
 แต่เมื่อไรยังรอรั
 นี้อาตร่วมอยู่รอนรอน
 แต่น้ำตาที่เปียกปอน
 รังวอนเป็นน้ำมนต์ไป
 หารลุดหาอยู่แห่งใด
 ชื่นใจน้องนั่นลุดหา
 ห้างใจร้ายแล้วขอยา
 ก็คิดว่าคงมีหวัง
 มวลสหายพี่ทั่วทั้ง
 ตั้งหน้าตั้งหน้าขุ่น
 รบค้ำท้อความการุณ
 ขายอันอื่นได้สิ้นใด
 แลน้องนั่นอยู่รอดไป
 น้องจะน้อมนิยมข่ม
 สันดานขลาดคืออาจม
 มาคบค้าให้เสียคน
 ก็ยอมมองเห็นแบบยล
 ต้องขายน้องลงดูที่
 ก็เหมือนพี่ไม่ช่วยชี-
 เป็นลุดที่จะทรมาน
 ไปต่อหน้ามันเหลือทาน
 มาตายก่อนก็บังควร

รื้อคิดว่าน้องรัก

จะเข้าใจกาลรวง

รักที่เพียงชัณฐิต

จะเข้ามาอาศัย

ทั้งที่ผู้มาตาย

ว่าที่นี้ใจ

กลัวหุขุขรมา

เป็นนัยยอมจำนน

ทั้งเพื่อนผลอูพาล

โอ้อ้อเพราะมา

ความกล้ากรรมาชีพ

แต่โยมมาตัวตาย

ความกล้ากรรมาชีพ

คือที่อุกักข

คิดคิดยิ่งขมเขิน

หัวใจพังงักจลาญ

คิดคิดยิ่งขื่นขม

ใจเจ็บยิ่งเจ็บใจ

คิดแค้นความบีบคั้น

เคียดใจคือไฟฟ่อน

ไม่เว้นแม้พิรุณ

จะล้างให้โหดเหี้ยม

หน้าผิวตัวขมวด

ร้อนไล่ดังไฟลน

ฮั้วระริกกริก

เหม่เหม่เหนอมา

พี่นี่จักยิ่งรำจวญ

กับคัพพีพา เลี้ยวขวัญ

จะเลี้ยวจิตอยู่จาบัลย์

เสียดด้วยพี่นี้เพื่อใด

เพื่อนทั้งหลายจะโยโย

เล่นจะขลาดไม่อาจทน

มาประหารประหัตตน

ตัดช่องน้อยแต่พอตัว

แต่ล้ำพวงอยู่พันหัว

มีขลาดเขลาบ่เบาคลาย

คือประทับที่เพริศพราย

ตามอย่างพวกกระฎุมพี

เป็นประทับที่รู้ดี

รียนหัตถ์อยู่ชั่วกาลา

ยิ่งกล้ำกลืนยิ่งกล้ำปาน

เพราะนั่งแล้วฤาสน์ไร

ยิ่งระทมระทวยใน

ยิ่งเจ็บแค้นบ่แคลนคลอน

ที่อาธรรมาทรร

ขอฝากไว้แก่วันคืน

ไม่ว่ารุ่งโรจน์หรือ

นั้นเห็นหายทุกแห่งหน

ให้เจ็บปวดไปทั้งตน

ทะเล่สุขด้วยฤทธา

เพียงผลุนพลิกพลุนธรา

ประมาทกรแก่พวกกู

จะเอาให้พลิกคว่ำ
 จะเอาให้เหล่านู
 เสียงคำปเล่ท่อนไป
 เสียงไซ้ที่ลอดพื้น -
 ดังรับทุกแห่งหน
 เลือดกรรมกรทั้ง
 ปางนั้นแลน้องแก้ว
 เอ็นดูแก่น้องใน
 ชุตันลง เคียงน้อง
 ร่ำรำพิลาปนุ่น
 อาการนั้นหนักเพียบ
 ริมริมจะเมื่อมรณ
 มองฟ้าก็เพื่อนพาง
 หวิวหวิวอยู่โหวโหว
 ศบนั้นก็อาการ
 กรอกกรอกละอิกยาว
 หสบเลยมีตื่นแล้ว
 หสบจริงด้วยสิ้นใจ
 จิตน้อยน่าสงสาร
 โอ้แก้วกรรมกร
 ดวงใจอันไกรเกรียง
 มีอกาและน้ำตา
 กัดฟันตัวสิ้นเต็ม
 สองตาตั้งปลาบ
 หน้าซีดบมีสี

คมมาหงายแลลงดู
 ลงขบดินอยู่แต่ยืนฯ
 ทั้งหล้าโลกระรวัณ
 รนาการก็ร้างดัง
 ทั้งล้ากลที่เกรอะกรัง
 หมดบ่หมาดก็มีใจฯ
 กรรมกรผู้เกรียงไกร
 อ้อมอกแม่มาอาดูร
 ตระกองกอดแก้วกำลุน
 จะปราศหวังหัวใจจรฯ
 เหมือนไม้เลียบจะขาดรอน
 ก็มีตมรการไป
 แลเลือนรางอยู่ร่ำไร
 ยะวากเริงอยู่หว่างหว
 เข้าตริทูตด้วยกิ่งคราว
 ขยอันแล้วก็หสไป
 หสบหนึ่งแนวสนิทาใน
 แลสักหสบนิรันดร
 ก็สลายกระจาจร
 ก็ทอดศพเข้าโล่ภาฯ
 เป็นแล่นเสียงจอยู่รอร
 ก็ตกพรากอยู่พสงพร
 เม็ด : ฝ่อมเย้มอยู่คาซอ
 เข้าโป๊ะพริตณภาดล
 โลหิตแล้วและ เหลืองกล

ผีตากผ้าอ้อมเล่น-

ล้ ลาร เอบโอดวงใจ

ตุจตวงตะวันแดง

ชีวิตที่อับเฉา

เหมือนวันที่อาวรณ์

ดวงจิตที่เจ็บช้ำ

ผล็อยร่วงบ่ร้างคง

รยาอ้อมระยับแสง

อันเกรียงไกรก็อ่อนแรง

จะดับสื่อนลงรอนรอน

มืดเหมือนเข้าสู่เมืองมรณ

เวียนลาลอกเมื่อคำลง

ระบ่ำยังตั้งยืผง

ค่อยค่อยชลบสไปฯ

ลูก

เพื่อนั้นสิ่งแม่ผู้มี

ทุกเท่าศิริ

เก็บปาดรวดรวัว เหลือประมาณ

เล่นยวงวิญญาน

ลูกชายตายคาแขนนาง

ลูกหญิงสับกลาง

คิดว่าลูกสาวข้าเสียชี

รแม่ก็มี

ปวงประสาทขาดสิ้นคืนยกชัย

แข็งชิงตะสิงตะโล

ปานเป็นอัมพาตแข็งขา

แขนตัวตึงตา

ปากอ้าอ้าห้อยบมิหับ

ขนค่านวอหับ

เพื่อผูกผูกแล้วไหหลอาบ

เอิบโทรมชะโลมซาบ

เพียงฝนฝอยพรอยปรอยปรา

ณเจ้าโถมลา

เพียงจะผุยเปื้อยผุยยุยลง

เดียวตายในตง

สิ้นคืนยัสัญญาบายี

สิ้นลมปฤดี

แลกับนิอนยลอัน

ใดสิ้นกลสิ้นสร-

ก็มาตระสีง เลงลาญฯ

เพียงยุ่ยสลายวายวาง

ตักแม่มาสิ้นลมปฤดี

กระมลเขมิงเกร็งไป

ตลอดทั้งร่างล้วนซา

อันสิ้นแลค่างบมิหับ

ณถิ่นที่ลูกกับมิราบ

สรีรร่างอันขราฯ

ลดจอมปลวกร้างกลางพง

อันตรธานธรณีฯ

ก็สิ้นบทราบลารพัน

พรสละสายเสียคืนย

เล่มองค์พระอิฐพระปูน

คร่ำคร่าอาภูล

ดูสภาพคราบตะไคร่เขา เขียน

พระบำเพ็ญเพียร

ล้นหนึ่งจริงดังตั้งศิ-

รียราฤาณี

สามร่างสามรักสามลาภ

สามง่าบภัยพาล

สามแสนลำบากยากเย็น

สามแน่เมื่อเป็น

สามกายล่อตกอดสามกาย

กายหนึ่งนั้นวาย

ตำรงยี่สิบคือผง

คสิดินตำรง

โอ้วว่าแล่นส่งสารสองยี่

ริตแม่ธูภี

ผิวว่าโกรผาคพบลยบสยอน

เพียงสามคำพ่วน

ใบยี่พ่วนย้อยห้อยเหว

หิ้วเอาสองเอว

ทุกตัวหัวทั้ง เมืองทอง

สักเปื้อนบมอ

ครวณันตะวันขึ้นแค่แป

ส่งลูกระแสร

ในห้องวิหารการเปรียญ

ในแผนผังนานปี

ส่งมายาไหวสักการะ

สัพพังเพราะไรศาเกีย

ประดุจสามยามตาย

ชีวิตแต่สองยังทรง

ประดาขอยู่เพียงร่างผี

ชีวิตก็เหมือนเมื่อมรณ

กันโทรมอยู่กลางโรงเลว

ระแต่่วระแต่่วดูสยอง

บมิกำสัจใจแล

สะท้อนไปทั้งธรณี

วาววาวเวหาอารี

รินส์ร้อยรังษี

สรรพสัตว์อันสลับซับซ้อน

ใต้แรง เรืองตน

แสงแดดแผดกล้าดูตระการ

ลอดรู้โรงพยาบาล

อุ้นตุลันทั่วร่างละไม

ละมุนอุ่นโอ

ตุจตุจแรงสั้ลงตระโถม

ตุจได้คัมโล่ม

ค่อยค่อยได้กินส้มปฤดี

ค่อยค่อยมามี

ได้กลิ่นดอกแก้วกำจร

ระรวยรอนรอน

ได้รสหวานหอมตอมดม

ระรินเย็นชื่น

แว่วแว่วกาเหว่า เกลาเกลอน

กาพย์โคลงโยนยอน

เลงลานส่องละอ่อนลาญเลง

เสียดอกแม่เอง

ได้โออุ่นแก้วกำลุน

ดีใจใครจะป่วน

โอว่าลูกแก้วแม่มาแก้ว

ส่วส่วพันพัน

อันอุ้นมาอวยช่วยย่นม์

ก็ฝันตระบัดมโนนา

เอาส่องฮัฟิดว่าไฟ

ละม่อมละเมียบมาโลม

อันเข้าบิโหว่อินทรี

ส่วส่วส่วอาหาร

ที่ริมบันไดโรงรมย์

มาอุบสิริตอาวารี

กังวาทิวิเวกวังเวง

ก็อ้อก็อ้ออาตุระ

ประปลาบประปลัมสึมตัว

ว่าลูกมลายาวาวาง

ปลุกปลุกมิลูกขุกระทาง

ถาอุปาทานปาง

เพื่อว่าลูกบมิรู้สีกลั่น

อลเวงอลวน

อุ้มลูกอุ้มตูลุ่นแล้วไฉน

ชมมุกไหวไหว

โอ้ว่าสิ่งเวชลูกแล่มากอด

กับอกตลอด

จูบเปสีกตาอุกแลตา

ลูกสืมแลมา

ตุลได้ดื่มโอชะเอม

ซาบอินทรีย์เกษม

โอ้ว่าลูกแม่เอ๋ยแลอัน

ไตแม่มาศีล-

เล็มอสาวสังคมสมจร

ไยเชื้อกรรมกร

เพลิงทูลูกเร้าเผาใจ

คือลูกเหล็กไหล

แม้ว่ากำพร้าพอกับกสัว

ทวยแถมอิมหรว

เพื่อผู้กรรมกรไกร

ฉิวล่วงรู้ไป

โอ้อุกรักแม่จจะมี

จิตข่มขันตี

ประหลาทรักลูกตน

ประหว่าประหว่าต่วนใจ

ก็ว่าชีวิตยังบรอด

ทั้งร่างก็ลูบถูจะคลาๆ

แลแมก็มีปรีดีเปรม

แลสุขกว่าเลี้ยงล่อยสวรรค์

ยไค่กลีบขบข่อน

อันแกร่งจกกาจดูไกร

ถาเหลวละลายคายตัว

แลหาญเผชิญขึงขัย

จะปลาบจะปลื้มปราณี

แลลูกมาตรองคลองความ

น้องแก้วกรรมกรผู้งาม

ฟังปากแม่ปราง

สัพคณ้องอิงแดยัน

ว่าอำพัน

บมิ ก้อน้องแก้วกลับ

จิตไปปราณ

ใจเหี้ยมหญโหดสักหา

ทั่วทั้งโลกา

เขาจะนิทานทั่วธรณี

ว่าร้ายกาสิ

ภาระน้องรักสักคน

ถึงสักแสนจน

น้องเล็กเด็กอยู่ดูตาย

คือชื่อน้องววย

สองเราภาพรำพ่อฮ

ฉะเราสองมี

ยังแต่พี่ผู้เดียวส้าแดง

พลภาพเข้มแข็ง

ลิมาลันคิดพี่เ็น

น้องต้องเสียตน

พี่จะสู้กลับไปเียว

เพื่อน้องแฉะเหลียว

กลับจะทอดทิ้งแม่ทรมาณ

โธ่ลูกผู้พาล

บปลดพิโรธำพัน

ธพาลบ่พึงพาที

แลปล่อยให้น้องมรณา

นุโลกเล่มีอนฤาณี

บอจจะเลี้ยงน้องตน

ก็เียวจะทอดทิ้งตาย

ยิวตจะว่าไต่

แต่แม่ชราโรยแรง

อันควรจะคุ้มสองคน

ก็เียวแต่มารดาเดียว

ก็เลี้ยงแต่ร่างไร้ปราณา

มาพทพินาคเียวโชน

เสียดโคกสุดห้องหัวใจ

สระอันอาลัย

แม่เห็นลูกรักรำจวญ

โคกสลับทาบทวน

จึงว่าลูกรักแม่อย่าหมาย

มาโคกเสียดตาย

เจ้าจะพร่ำรำไรใหญ่หลวง

จนเลือดตาตวง

ไข่ว่าชีวิตน้องน้อยอัน

ตรธานสิ้นกัน

เจ้าจะทอดอวยทุกข์อันหา

รณเพื่อไรรา

เพื่อน้องเจ้าผู้เสียดตน

เล่นลั่นน้องคน

ฉิวเพื่อแม่ผู้พิการ

เล่นลั่นแม่ตาล

ใครจะนิมทาเจ้าผู้จน

สิ้นคิดเสียดคน

กลับจะแปรสรรเสริญ เสริมใจ

ขึ้นช่วยอวยชัย

ทุกลูกแลจะคือใครคำ

นวมหมดจดจำ

มาตรแม่ยังมีกริ

คือเพื่อนนายผี

แลแก้วกรรมกรก็ครวญ

เทวศกวิลบลวาย

ในเทียนอันดับสิ้นดวง

ได้ล้ามลิบตุ้มแต่ละวัน

เทวศกหรืออาทวา

ย่อมไร้ประโยชน์อันยล

ทั้งหลายยังรอรุณมาน

ประดาขจดังอยู่ข่ม

บควรจะคำนึงใน

แก่ลูกผู้กล้าหาญกรมา

ก็สักมิได้โดยดี

มาผูกเป็นภาพยกลอนกล

สำหรับชั้นขานทานน

ทำวฟ้าดินดล

โอรุกรักแม่อย่ามี

ทวยเล่าว่า โศภี

ไยลูก, และมันนั้นนวย

ทนมหาธิบหาย

คำจำจำไว้ทุกว

ระหายใจหา

ให้สิ่งคมทุที่เล่น

หญโหดเหี้ยมแดน

ให้ทุยทรมานหมดไป

ให้เกษมสุขใส

ให้สิ้นรชยาอารรรมี

กตยัธีรัน

ให้ไทยเป็นไทเป็นธรรม

มิตรไมตรีดำ

ให้ประยาชาวไทยทั่วมี

สิทธิล้ำคคิ

ให้สิทธิทางประชาธิปไตย

เอี่ยมเอ่องฮาไฟ

ให้ตะวันสันติภาพพิศดาร

พรา้งพ ร่ายฉายฉาน

ให้ราหูสงครามครา

ตามแปยพิศก

เล่นเล่นสุขุขรมย์ยังย่าย

เขยลูกแม่หมาย

อันตราณดูที่

แลเกรียมกระมลมา กมว

ที่เข้ามาน้องมรณา

โอกาสกระทำทดแทน

เผด็จมตงตัวไทย

ไพลาสเพียงเวียงสุวรรณ

แลลามกหยาบบาปกรรม

รงอิศรเสรี

ลำแดงกำสั่งเรียงชัย

พุลสมบูรณ์บริบาล

ล่ำล่ำล้ำฐมยา

พิชิตบทปทลาย

มามุ่งพิชิตทรชน

อย่ามัวเกรียมกรอมกระมล

อย่ามัวทุกข์ทน

เข็ญลูกแม่ลูกแล้วดู

จงไกลใครอยู่

แท้แท้กรรมกรเราเอง

ล่ากลคนเกรง

ด้วยว่าเราเล่นโล้นาวา

ตามมหาประภา

ด้วยว่าเราทั้งหลายล้วนกำ

อนาคตคำ

ไอ้ลูกรักแม่จงประมวล

จงประมาณสททวน

ไปดูที่ท่าอาการ

แกร่งกร้าวหัวหาญ

ปางนั้นสิ่งลูกผู้มี

ฮัวยาศรัยศรี

อุ้มเอาน้องพลันไต่

สระอันอาลัย

จัดฝาโรงผางผิงพิง

ตตะปุปป์

ไว้ร่างน้องรักเลงลาย

สักกันอนาจาร

เก็บดอกแก้วพาดเป็นพลี

ลาแม่ผู้มี

สู่โรงงานงามบวร

เกลื่อนกล่นกรรมกร

แลห่อระทอตุล

พิชิตแลฮั่นชัยเขื่อง

กำลังฮั่นเรื่องฤทธา

คารทองฮั่นส่องแสงนำ

ไว้แล้วจะคลายฤทธา

แล้วลูกไปลงโรงงาน

แลโหมกำลังแรงตี

ก็ทราบกระทรดวงใจ

ก็แลตลอดหน้าหลัง

ก็เสร็จเป็นโรงถ่าน

อุจาดผจงจังดี

มโนวิมลก็จระ

อันหยุดบ่ของทำงาน

เป็นระเบียบเรียบร้อยเหลือประมาณ

ถามไถ่ให้ถ้วน

กรรมกรอื่นก็อ้าปาก

หลายพวกหลายพัน

ยืนหยัดท้าวหน้ากัน

ขบวนล้นโกธ

ศึกษาลำลึกคำสั่ง

เกล็ดสังเคราะห์ทั้ง

หนักหน่วงท่วงที่ตีตรา

ตรึงหลายเวลา

เครื่องจักรกลหยุดอยู่เอง

บมิลีออนครั้นเคร่ง

ปานเป็นอัมพาตสารพัน

สารพัดสิ่งสรรพ

บริษัทตระหนกตกใจ

ศูนย์เสียกำไร

ตัวอ้วนหังการตอกพอกขุน

โลกาภิลการพ่น

เล็ดมือนบุงยื่นยืพอยุโชน

บมิลีบเล็ดใคร

ครั้นล้นเล็ดเขาหลายครา

เขาเล็ดองยื่นมา

เล็ดมือนบริษัทล้นเล็ดรอน

ลิดแรงกรรมกร

ถูกตีหนักหน่วงล้นจน

แลเชื้อฮูลูกกัน

ก็เป็นกำลังแรงใจ

กระเกริกตระการกำลัง

พิทักษ์กระทำโฆษณา

กำลังปลดสื่อลง

เพราะใครบ่แต่ต้องมัน

ก็ฉิ่งสนทบบมิลี

ก็จูบเอาอกอาตุร

ก็เสียกำลังแรงใจ

ก็เคร่าแต่มีวามรณา

ก็ยอมขยี้มมรณ

คือชุดเอาหลุมคำพณ

เหลือสักทาทน	ก็เข้ามาท้าวเจรจา
ต่อรอง เรื่อยไปไปปรา	
ฉกรรกรรมกรกา	ละนั้นก็ผ่อนอ่อนโยน
อ่อนโยนกรรมกรอ่อนโยน	
บมดัดดิง โดน	โอรสอ่อนก็ผ่อนตามเพลง
เอาชัยไว้ชื่อสือเลว	
ทูลร่อนอ่อนเอง	ก็ขึ้นพิชิตชุมชัย
ก็กก้องการกรกรุงไทย	
คือกรรมกรไกร	อันดีชะเนนนายขุน
เครื่องสักกรกลเกลื่อนเคลื่อนหม่น	
ไซร์เล่นทางธุ	ก็เคลื่อนขยายคลาบลง
ไยโยให้ร้องก้องก	
ลือประวีตคำสตรคง	ค่อยค่อยเขยื้อนเคลื่อนไป
หมุนยาวกว้างหน้าเมืองใน	
นรบุคทุกสมัย	ด้วยโอรสบุษย์อันคน
สมัยสุดท้ายอันทน	
ทูลแล้วแลชน	ขึ้นกรรมกรชุมชัย
ปลดเปลื้องพันธนาการใน	
โลกมนุษย์นี้สมัย	อันลือเกษมเปรมปราย
ปรายเปรมเกษมสุขทุกกาย	
โลกรรมกรกลาย	เป็นโลกอันรุ่งโรจน์
ลุ่มบุรุษขุนผลกัณหา	
บุรุษนาร	ก็ล้วนบันลือภิรมย์
พิชิตอันอันเผด็จสำเร็จลุ่ม	
สุริยขึ้นชม	ก็พิชิตธรรมชาติอยู่ชัย

สถาปนानร โลกเ รื่องไร	
ลุ่มสังคมวิสัย	ล่าเ ร็จด้วยมือกรรมกร
ขณะนั้นพร อำอำพร	
กลืนแก้วกำจร	กำคายจรง โรงปรา
กาเหว่า เล่าสับส่วจา	
บัลย์ใบ้เบือนผวา	ผวาดรง เวงอาวรณ์
ตุล่งล่ำร แก้วกรรมกร	
ล่งล่ำรมารัตร	แล่นองนาถโน เนฯ
เพื่อว่า ยืนหยัต่ออยู่หลายเว	
ลาชรา โผผ	ยั้งดิระ หายผ่ายผอม
ยั้งข้า ล่ำล่อมตรมตรอม	
ท่อมทูล่งลุ่ม	ท่างลจอยย้อยลง
หลดร่วรงดวง วิญญานบง	
บ่อบยับดับวง	เรียนชีพหลายปรายปราม
เย็นเือกเือกทั้งโรงธาร	
อาตุรบันดาล	ประดับประดอยปรอยมา
กลุ่มกลืนแก้วกำจรกา	
เหว่ายั้งหวาดผวา	ตะวันก็ยั้งยอแสงฯ
เปื่องนั้นครั้นได้ชัยแสดง	
รวมทั้งค่าแรง	ก็เริงทั้งโรงงานงาม
ฉลองชัยควรชมลุ่มควม	
ล่ำมคคีไครหยาม	ขนาดขยั่นอย่าถวิลฯ
น้องแก้วกรรมกรก็ยิน	
ตี่สิ่งมาลิน	ตนาค้ำหึงบินาน
ปานฉนี้หน่าอาการ	
แม่ผู้ทรมาน	จักตี่มิดีเ ยยใด

ด้วยว่าลูกรักมิชัย

ต่อแต่นี้ไป

จะมีหัวใจระหายน่าฝอยผอม

เพื่อแม่ผู้จอม

จะมีแพ้แก่ทุกขทรพล

จะยืนยาวชน

รู้ว่าลูกมิชัยโชนเลย

แม่รักลูกเอ๋ย

ก็จะห่มทั้งทุกข์สุขสลับ

ก็จะรอดฤตาบ

โอ้ปานนี้แม่ผู้ไหน

ทุกข์ภัยไครบุณ

จะละห้อยคอยลูกฤทวาร

จะเหม่อมองหมาย

ครวญกลางทางล่าวเท้าคลา

เร่งไปในกา

กันทันใกล้ถึงโรงรับ

จวนยกสิ้นแก้วอัน

ถึงริมโรงใจคือจู่ณ

เสียดแดอดุลย์

ผิดสั่งเกิดแก้วกรรมกร

ยังเห็นสังหรณ์

โดดขึ้นบันไดโดยพลัน

ผลุนเข้าห้องหัน

โถมเข้ากอดแม่แลมา

คงค่อยกระเื้องคลายตรอม

ใจลูกจะเริงแรงกมล

มาบุญนิยมชมเชย

จะอดเกษมเปรมปราย

เพราะอิมบ่อตาตุร

จะเปล่าจะเปลี่ยนเดียวตาบ

แต่ดูกว่าคืนเรือนมา

ละจวนจะสิ้นแสงตะวัน

กระหลบละลานแรงร่น

สดับกาเหว่าแขวอน

ยังใจจะเหี่ยวเสียวคล้าย

มาเห็นก็ให้โหยหา

พุ่มพวยน้ำตา

ก็ตีเอาอกชิงฉอล

ขอกข้ากายาขบขัน

ขอกข้าใจจน

จะจอมทำลายวาวาง

เล่นแค้นเล่น เคียดเล่นระคาจ

เล่นป่วยใจปาง

ประสัจว่าแม่มามรณ

เล่นรักเล่น โรคเล่นรอน

เล่นทุกท่วงทอน

ใจเล่นถวิลจินดา

ลุดจะร่ำพิณพรกสนา

เสียดศัลย์ส่นล่า

ก็ลุดสละฮันอาลัย

ฮันคิดคิดฮันคั่นไป

ฮันสักเข้าใจ

ว่า แม่ยังมีฮิวา

เคียดคลุ้มควมแม่ฮันมา

กระฮิบ ... "แม่ล่า"

เราฮะนะแล้ว ... แม่ล่า"

และนั่นใครหนอ?

ครานั้นตะวันลับ

ครารัฐแลร่ำ

ล่าตราบแผ่นดินดอน

แลงทอนันท์แก่ง

โถมกายอันเกรียงไกร

ไล้ร่างอันขร่า

แลงย้วยที่ช่วยเย็น

ต้องโลงละอออง

กลืนแก้วอิงกำจาย

กาเหว่ายังหวี

ท่ามกลางราตรีกาล

เหมือนเสียงกระซิบเดือน

เสียงนั้นฟังหนักแน่น

"แน่นอน ... แน่นอน, เรา

และด่วนลับปรอรา

กรลุกลักแสง

ละอออ่อนมิร่อนแรง

ทะลุโรงขรามา

ที่ตระกองกอดมารดา

ที่ลั่นลมอยู่ร้อง

เป็นเงินบวงอันล่ายอง

อดิเรกตราตรี

พะพายทั่วทั้งธรณี

วังเวงเพลงพิโรธเลื่อน

อันละลานด้วยแสงเดือน

มาแต่ไกลละเบาเบา

บ่กลอนแคลนตั้งขุนเขา

ชะนะแน่มั่นนานเลย"

ภาคผนวก ข.

บัญชีรายชื่อบทร้อยกรองของ "นายผี"

ลำดับที่	ชื่อบทร้อยกรอง	หนังสือ และ ปีพิมพ์
1	เรื่องของนายผี	เอกชน 2 : 5 มกราคม 2484
2	อัญเชิญ	เอกชน 2 : 20 มกราคม 2484
3	โคลงของนายผี	เอกชน 3 : 22 มกราคม 2484
4	รำพึงในป่าช้าแห่งนักกลอน	เอกชน 6 : 27 กุมภาพันธ์ 2484
5	ประดาสีขลุ่ย	เอกชน 7 : 19 กุมภาพันธ์ 2484
6	เจ็บใจหมอ	เอกชน 7 : 24 กุมภาพันธ์ 2484
7	ทำ	เอกชน 8 : 30 กุมภาพันธ์ 2484
8	ความเสียใจ	เอกชน 8 : 38 มีนาคม 2484
9	ประทศผีปาก	เอกชน 9 : 21 มีนาคม 2484
10	ความเฟลของนายผี	เอกชน 9 : 32 มีนาคม 2484
11	นายผีร้องไห้	เอกชน 13 : 40 เมษายน 2484
12	ภาวติดกับนายผี	เอกชน 14 : 20 เมษายน 2484
13	ยอมแล้วฤา	เอกชน 14 : 39 เมษายน 2484
14	นายผีกับนางผี	เอกชน 15 : 19 เมษายน 2484
15	ถึง ณ.ถ.ล.	เอกชน 15 : 50 เมษายน 2484
16	แม้แต่เรื่องกิน	เอกชน 16 : 25 เมษายน 2484
17	ความปิติ	เอกชน 16 : 38 เมษายน 2484
18	ลำเตง นายช่าง	เอกชน 18 : 19 พฤษภาคม 2484
19	ความเข้าใจผิดของนายผี	เอกชน 18 : 22 พฤษภาคม 2484
20	ผู้หญิงแอ๊บ	เอกชน 19 : 35 พฤษภาคม 2484
21	คำตอบ	เอกชน 19 : 50 พฤษภาคม 2484
22	อุปการกับปฏิการ	เอกชน 21 : 15 พฤษภาคม 2484

ลำดับที่	ชื่อบทหรือโครง	หนังสือ และ ปีพิมพ์
23	โห นายล่าง	<u>เอกชน</u> 21 : 31 พฤษภาคม 2484
24	ความน้อยใจของนายผี	<u>เอกชน</u> 23 : 28 มิถุนายน 2484
25	ทำไมผีจึงหายตัวได้	<u>นิกรวันอาทิตย์</u> 27 : 8 กุมภาพันธ์ 2484
26	... ทำไมผีจึงท่อม	<u>นิกรวันอาทิตย์</u> 31 : 8 มีนาคม 248
27	... ทำไมจึงล่มสลาย	<u>นิกรวันอาทิตย์</u> 32 : 9 มีนาคม 2487
28	ลู่กลิตสำหรับผีหรือใครกัน	<u>นิกรวันอาทิตย์</u> 47 : 12 กรกฎาคม 2488
29	... ทำไมผีจึงเป็นบ้า?	<u>นิกรวันอาทิตย์</u> 48 : 14 สิงหาคม 2487
30	คำครวญของนายผี	<u>สยามนิกร</u> 7 กรกฎาคม 2489
31	ลองไปลองมา	<u>สยามนิกร</u> 28 กรกฎาคม 2489
32	ล่อจ๋ เว อมตา วาจา	<u>สยามนิกร</u> 11 กันยายน 2489
33	กางเกงเปื้อน	<u>สยามนิกร</u> 12 กันยายน 2489
34	ลักษณะขุนศึก	<u>สยามนิกร</u> 13 กันยายน 2489
35	เรื่องน้ำโสน	<u>สยามนิกร</u> 19 กันยายน 2489
36	วิธีไหว้เจ้า	<u>สยามนิกร</u> 22 กันยายน 2489
37	แต่พระเจ้า	<u>สยามนิกร</u> 26 กันยายน 2489
38	การประกาศคำสอนพระศรีอารย	<u>สยามนิกร</u> 29 กันยายน 2489
39	หังอะไร	<u>สยามนิกร</u> 14 ตุลาคม 2489
40	คำสารภาพของนายผี	<u>สยามนิกร</u> 21 ตุลาคม 2489
	LAPSUS CALAMI	
41	ติดกับติด	<u>สยามนิกร</u> 28 ตุลาคม 2489
42	เข้าใจเพราะไม่เข้าใจ	<u>สยามนิกร</u> 4 พฤศจิกายน 2489
43	คนกับกระต่าย	<u>สยามนิกร</u> 11 พฤศจิกายน 2489
44	สิ่งกับคนต่างกันอย่างไร	<u>สยามนิกร</u> 18 พฤศจิกายน 2489
45	ถือธรรมเป็นอำนาจ	<u>สยามนิกร</u> 1 ธันวาคม 2489
46	ผู้ทรงศีล	<u>สยามนิกร</u> 2 ธันวาคม 2489

ลำดับที่	ชื่อบทร้อยกรอง	หนังสือ และ ปีพิมพ์
47	นายผีคือใคร	<u>ส่วยามนิกร</u> 28 ธันวาคม 2489
48	หัดเสียใหม่ดีกว่า	<u>ส่วยามนิกร</u> 29 ธันวาคม 2489
49	ฟังผิด	<u>ส่วยามนิกร</u> 6 มกราคม 2490
50	เมื่อพวงดอกไม้โรย	<u>ส่วยามนิกร</u> 12 มกราคม 2490
51	บอกใคร	<u>ส่วยามนิกร</u> 13 มกราคม 2490
52	ล้างเอบบ่อยาเลย	<u>ส่วยามนิกร</u> 19 มกราคม 2490
53	จะทำอย่างไรดี	<u>ส่วยามนิกร</u> 26 มกราคม 2490
54	หอยรัฐกับหอยราชบุรี	<u>ส่วยามนิกร</u> 27 มกราคม 2490
55	อ.ส. ไหน?	<u>ส่วยามนิกร</u> 2 กุมภาพันธ์ 2490
56	ทั้งศิลปะอดศิลป์เพื่อสัน	<u>ส่วยามนิกร</u> 4 กุมภาพันธ์ 2490
57	ลัษณาคมนใหม่	<u>ส่วยามนิกร</u> 9 กุมภาพันธ์ 2490
58	จะพักรับฤา	<u>ส่วยามนิกร</u> 10 กุมภาพันธ์ 2490
59	ไปไหว้พระ	<u>ส่วยามนิกร</u> 23 กุมภาพันธ์ 2490
60	ชั่วดีอย่างไร	<u>ส่วยามนิกร</u> 24 กุมภาพันธ์ 2490
61	Whom the ghosts love lives not	<u>ส่วยามนิกร</u> 2 มีนาคม 2490
62	สัมผัส	<u>ส่วยามนิกร</u> 3 มีนาคม 2490
63	หนึ่งไปหนึ่งอยู่	<u>ส่วยามนิกร</u> 9 มีนาคม 2490
64	ไม่เล่นแล้ว	<u>ส่วยามนิกร</u> 10 มีนาคม 2490
65	วิรูปบุรุษ	<u>ส่วยามนิกร</u> 16 มีนาคม 2490
66	เมื่อบาปผาย	<u>ส่วยามนิกร</u> 17 มีนาคม 2490
67	อย่าสอนจรเข้ให้ว่ายน้ำ	<u>ส่วยามนิกร</u> 23 มีนาคม 2490

ลำดับที่	ชื่อบทร้อยกรอง	หนังสือ และ ปีที่ตีพิมพ์
68	ยุคทอง	<u>สัยามนิกร</u> 24 มีนาคม 2490
69	หมดปลายชีวิตเจ้า	<u>สัยามนิกร</u> 30 มีนาคม 2490
70	หย้าย่อย	<u>สัยามนิกร</u> 31 มีนาคม 2490
71	อาจเป็นได้	<u>สัยามนิกร</u> 15 เมษายน 2490
72	พระรามเก่งอย่างไร	<u>สัยามนิกร</u> 20 เมษายน 2490
73	ลูกอกศัญญ	<u>สัยามนิกร</u> 4 พฤษภาคม 2490
74	อย่างไหนธรรมะ	<u>สัยามนิกร</u> 5 พฤษภาคม 2490
75	สัยามสมัยสมัยไหน?	<u>สัยามสมัย</u> 1 : 8 พฤษภาคม 2490
76	มหาตมนายผี	<u>สัยามสมัย</u> 2 : 8 พฤษภาคม 2490
77	ข้าพเจ้าคืออะไร?	<u>สัยามสมัย</u> 4 : 4 พฤษภาคม 2490
78	ร้อนๆ เป็นดี?	<u>สัยามสมัย</u> 3 : 5 มิถุนายน 2490
79	สุดทางที่ศิริ	<u>สัยามสมัย</u> 6 : 5 มิถุนายน 2490
80	หมอวิเศษ	<u>สัยามนิกร</u> 7 : 5 มิถุนายน 2490
81	อย่างนี้เรียกว่า	<u>สัยามสมัย</u> 8 : 5 กรกฎาคม 2490
82	อิริยาบถสี่	<u>สัยามสมัย</u> 9 : 4 กรกฎาคม 2490
83	รู้ - ไปรู้	<u>สัยามสมัย</u> 12 : 13 สิงหาคม 2490
84	เจ้าหลังหว่า	<u>สัยามสมัย</u> 13 : 13 สิงหาคม 2490
85	ลดยินบ่อ	<u>สัยามสมัย</u> 14 : 13 สิงหาคม 2490
86	แบงกับลอม	<u>สัยามสมัย</u> 16 : 14 กันยายน 2490
87	สั้นชั่ว	<u>สัยามสมัย</u> 17 : 14 กันยายน 2490
88	อะไรมา?	<u>สัยามสมัย</u> 18 : 14 กันยายน 2490
89	ร้องทำไม?	<u>สัยามสมัย</u> 19 : 14 กันยายน 2490

ลำดับที่	ชื่อบทร้อยกรอง	หนังสือ และ ปีที่ตีพิมพ์
90	ไม่เข็ด	<u>สยামสมัย</u> 20 : 14 กันยายน 2490
91	แข่งโจ	<u>สยามสมัย</u> 21 : 14 กันยายน 2490
92	บัวบาน	<u>สยามสมัย</u> 22 : 14 ตุลาคม 2490
93	สมรรถภาพอยู่ที่ไหน	<u>สยามสมัย</u> 22 : 14 ตุลาคม 2490
94	อีกที	<u>สยามสมัย</u> 23 : 14 ตุลาคม 2490
95	เงิน ! เงิน !	<u>สยามสมัย</u> 24 : 14 ตุลาคม 2490
96	ข้างแล่น	<u>สยามสมัย</u> 28 : 14 พฤศจิกายน 2490
97	แก้วดอกฟ้า	<u>สยามสมัย</u> 29 : 14 ธันวาคม 2490
98	เพราะเพาะเพีย	<u>สยามสมัย</u> 30 : 14 ธันวาคม 2490
99	ตามเคย	<u>สยามสมัย</u> 31 : 14 ธันวาคม 2490
100	ความกะเย้อถะยาน	<u>สยามสมัย</u> 32 : 14 ธันวาคม 2490
101	อาวุธดี	<u>สยามสมัย</u> 33 : 14 ธันวาคม 2490
102	ดาวหาง	<u>สยามสมัย</u> 34 : 20 มกราคม 2491
103	เพราะพลาด	<u>สยามสมัย</u> 35 : 18 มกราคม 2491
104	สิ้นคม	<u>สยามสมัย</u> 36 : 17 มกราคม 2491
105	เจียววู้	<u>สยามสมัย</u> 37 : 15 มกราคม 2491
106	ยางหยด	<u>สยามสมัย</u> 38 : 16 กุมภาพันธ์ 2491
107	ประตึกการ	<u>สยามสมัย</u> 39 : 17 กุมภาพันธ์ 2491
108	เมามากไหม ?	<u>สยามสมัย</u> 40 : 17 กุมภาพันธ์ 2491
109	หนาวทำหนาว	<u>สยามสมัย</u> 41 : 18 กุมภาพันธ์ 2491
110	ร้อยข้งพันข้ง	<u>สยามสมัย</u> 42 : 18 มีนาคม 2491
111	สยามไข	<u>สยามสมัย</u> 44 : 20 มีนาคม 2491
112	ยืนถนัดใจน ?	<u>สยามสมัย</u> 45 : 19 มีนาคม 2491

ลำดับที่	ชื่อบทหรือโครงเรื่อง	หนังสือ และ ปีที่ตีพิมพ์
113	บุษยามาง	<u>สัปดาห์</u> 46 : 19 มีนาคม 2491
114	การค้าขาย	<u>สัปดาห์</u> 47 : 19 เมษายน 2491
115	ล้นเกล้า	<u>สัปดาห์</u> 49 : 20 เมษายน 2491
116	โฉนดงาม ?	<u>สัปดาห์</u> 50 : 14 พฤษภาคม 2491
117	ความสิ้นเทพ	<u>สัปดาห์</u> ฉบับครบรอบปีที่ 2 : 21 พฤษภาคม 2491
118	เรื่องบ้านเรื่องเรือน	<u>สัปดาห์</u> 52 : 19 พฤษภาคม 2491
119	อำนาจแฝง	<u>สัปดาห์</u> 54 : 21 พฤษภาคม 2491
120	ความฝัน	<u>สัปดาห์</u> 55 : 20 พฤษภาคม 2491
121	พาลพาน	<u>สัปดาห์</u> 56 : 21 มิถุนายน 2491
122	คำหวาน	<u>สัปดาห์</u> 58 : 13 มิถุนายน 2491
123	อยู่ด้วยดี	<u>สัปดาห์</u> 59 : 12 มิถุนายน 2491
124	ผีกสัว	<u>สัปดาห์</u> 60 : 12 กรกฎาคม 2491
125	แม่ศรีเอ๋ย	<u>สัปดาห์</u> 61 : 14 กรกฎาคม 2491
126	บ้าไปเอง	<u>สัปดาห์</u> 62 : 14 กรกฎาคม 2491
127	แกกกล	<u>สัปดาห์</u> 63 : 14 กรกฎาคม 2491
128	ใครเก่ง ?	<u>สัปดาห์</u> 66 : 11 สิงหาคม 2491
129	ใครแน่ !	<u>สัปดาห์</u> 67 : 13 สิงหาคม 2491
130	ดูก่อน, ส้าแดง ศักดิ์ฤทธิ์	<u>สัปดาห์</u> 67 : 13 สิงหาคม 2491
131	แปลกตรงไหน ?	<u>สัปดาห์</u> 70 : 14 กันยายน 2491
132	กสัณน้ำ	<u>สัปดาห์</u> 72 : 14 ตุลาคม 2491
133	อย่าฝึกเลย	<u>สัปดาห์</u> 75 : 14 ตุลาคม 2491
134	ดูให้ดี !	<u>สัปดาห์</u> 75 : 14 ตุลาคม 2491
135	อนิจจาจอมคน	<u>สัปดาห์</u> 76 : 14 ตุลาคม 2491

ลำดับที่	ชื่อบทร้อยกรอง	หนังสือ และ ปีที่ตีพิมพ์
136	พืงให้ตีเลื่อน	สยามสมัย 76 : 14 ตุลาคม 2491
137	เคยเล่นกัน	สยามสมัย 77 : 14 พฤศจิกายน 2491
138	กันเองแท้ ๆ	สยามสมัย 78 : 14 พฤศจิกายน 2491
139	โคกชัยแพะ	สยามสมัย 79 : 14 พฤศจิกายน 2491
140	นกร้อง	สยามสมัย 80 : 14 พฤศจิกายน 2491
141	ความพยายามของคนถ้อย	สยามสมัย 81 : 14 พฤศจิกายน 2491
142	เต็มพืด	สยามสมัย 82 : 28 พฤศจิกายน 2491
143	สิ่งหุ่ย	สยามสมัย 83 : 27 ธันวาคม 2491
144	อำนาจลึกและลับ	สยามสมัย 84 : 18 ธันวาคม 2491
145	ดีกับสับรัก	สยามสมัย 85 : 18 ธันวาคม 2491
146	สำคัญที่ไหน	สยามสมัย 87 : 18 มกราคม 2492
147	แม่ไว้อยปีใหม่	สยามสมัย 88 : 14, 27 มกราคม 2492
148	ความเปลี่ยนแปลง	สยามสมัย 89 : 17 มกราคม 2492
149	พระศุกรแปลง	สยามสมัย 92 : 12 กุมภาพันธ์ 2492
150	ไขกับย่าวไทย	สยามสมัย 92 : 12 กุมภาพันธ์ 2492
151	เท่านั้นนะ เวชอกฮา	สยามสมัย 93 : 14 กุมภาพันธ์ 2492
152	ไล่เถิดรำพึง	สยามสมัย 95 : 14 มีนาคม 2492
153	สตรีหมายเลขหนึ่ง	สยามสมัย 96 : 20 มีนาคม 2492
154	ร้อนจริง เจ้าประคุณ !	สยามสมัย 99 : 14 เมษายน 2492
155	นายผีรำพึง	สยามสมัย 100 : 21 เมษายน 2492
156	ข่าวโรคร้าย	สยามสมัย 101 : 20 เมษายน 2492
157	สาวเอ๋ยจะบอกให้	สยามสมัย 103 : 20 เมษายน 2492
158	ต้นเกิดชาวไทย	สยามสมัย 104 : 20 พฤษภาคม 2492

ลำดับที่	ชื่อทร้อยกรอง	หนังสือ และ ปีที่พิมพ์
159	ใครคือแกะดำ	<u>สยามสมัย</u> 106 : 18 พฤษภาคม 2492
160	หลับเกิดชาวไทย	<u>สยามสมัย</u> 107 : 18 พฤษภาคม 2492
161	ปฐมกรรม	<u>สยามสมัย</u> 108 : 18 มิถุนายน 2492
162	แยจจริงแม่คุณ !	<u>สยามสมัย</u> 109 : 18 มิถุนายน 2492
163	ล้าหา โสัดที่ ภาวนตุเต !	<u>สยามสมัย</u> ฉบับวันชาติ : 15 มิถุนายน 2492
164	ใครบ้า ?	<u>สยามสมัย</u> 113 : 18 กรกฎาคม 2492
165	อัมรับลล.คนล่าย	<u>สยามสมัย</u> 114 : 18 กรกฎาคม 2492
166	สร้างอย่างผี !	<u>สยามสมัย</u> 116 : 18 กรกฎาคม 2492
167	ตับไก่	<u>สยามสมัย</u> 118 : 18 สิงหาคม 2492
168	สตรีไทยใจกล้า	<u>สยามสมัย</u> 119 : 18 สิงหาคม 2492
169	Men have lost their reason !	<u>สยามสมัย</u> 120 : 18 สิงหาคม 2492
170	เลื่อมลลส	<u>สยามสมัย</u> 121 : 18 กันยายน 2492
171	A spectre is haunting siam ?	<u>สยามสมัย</u> 122 : 18 กันยายน 2492
172	รายการกรุงสยาม	<u>สยามสมัย</u> 123 : 18 กันยายน 2492
173	The spectre of insanity	<u>สยามสมัย</u> 124 : 18 กันยายน 2492
174	Poets of all countries, unite !	<u>สยามสมัย</u> 125 : 18 ตุลาคม 2492
175	หอยติดพื้น	<u>สยามสมัย</u> 127 : 18 ตุลาคม 2492
176	ล่าวสยามยามลรวล	<u>สยามสมัย</u> 128 : 26 ตุลาคม 2492
177	อุปการในอุปการ	<u>สยามสมัย</u> 129 : 26 ตุลาคม 2492
178	ผู้ใจบุญ	<u>สยามสมัย</u> 130 : 26 พฤศจิกายน 2492
179	หมอดูแม่น ๆ	<u>สยามสมัย</u> 131 : 26 พฤศจิกายน 2492
180	ความก้าวหน้าของหญิงไทย	<u>สยามสมัย</u> 132 : 27 พฤศจิกายน 2492
181	เองเล่งลู่อี้	<u>สยามสมัย</u> 133 : 26 พฤศจิกายน 2492

ลำดับที่	ชื่อบทร้อยกรอง	หนังสือ และ ปีที่พิมพ์
182	บาปอันยิ่งใหญ่	<u>สยามสมัย</u> 134 : 27 ธันวาคม 2492
183	แก้มไม่ได้	<u>สยามสมัย</u> 136 : 27 ธันวาคม 2492
184	นักเรียนนอก	<u>สยามสมัย</u> 137 : 27 ธันวาคม 2492
185	เข็ญอาบ	<u>อักษรสาส์น</u> 2 : 71 พฤษภาคม 2492
186	ดูก็ไหน	<u>อักษรสาส์น</u> 3 : 45 มิถุนายน 2492
187	ไทยไขพิภพ	<u>อักษรสาส์น</u> 6 : 105 กันยายน 2492
188	มีอะไรอยู่ในโครงกระดูก	<u>อักษรสาส์น</u> 7 : 45 ตุลาคม 2492
189	อันความรักแก่แน่จะนืออยู่ที่ไหน	<u>อักษรสาส์น</u> 8 : 57 พฤศจิกายน 2492
190	ลัทธิดีเก่า	<u>สยามสมัย</u> 138 : 26 มกราคม 2493
191	Slang and Poetry	<u>สยามสมัย</u> 139 : 26 มกราคม 2493
192	Legal Prostitution	<u>สยามสมัย</u> 142 : 26 มกราคม 2493
193	สาวสยามงามหน้า !	<u>สยามสมัย</u> 143 : 26 กุมภาพันธ์ 2493
194	สตรีไทยไขโย	<u>สยามสมัย</u> 144 : 26 กุมภาพันธ์ 2493
195	คนขวางโลก	<u>สยามสมัย</u> 145 : 26 กุมภาพันธ์ 2493
196	ไม่ต้องตีตัวก็ได้ !	<u>สยามสมัย</u> 146 : 26 กุมภาพันธ์ 2493
197	คนจน ?	<u>สยามสมัย</u> 147 : 18 มีนาคม 2493
198	เต็น ๆ ร้า ๆ	<u>สยามสมัย</u> 148 : 26 มีนาคม 2493
199	ตื่นแล้ว ! ตื่นแล้ว !	<u>สยามสมัย</u> 149 : 26 มีนาคม 2493
200	โหย, ร้อน !	<u>สยามสมัย</u> 151 : 42 เมษายน 2493
201	ความเป็นกลาง	<u>สยามสมัย</u> 152 : 17 เมษายน 2493
202	วันแม่โวย	<u>สยามสมัย</u> 153 : 17, 40 เมษายน 2493
203	ตื่น ! ตื่น !	<u>สยามสมัย</u> 154 : 16 เมษายน 2493
204	แต่ตีกปาโกโลยี !	<u>สยามสมัย</u> 155 : 16 พฤษภาคม 2493

ลำดับที่	ชื่อบทหรือกรออง	หนังสือ และ ปีที่พิมพ์
205	ตื่นเกิด! หญิงไทย? ตื่นเกิด!	<u>สยามสมัย</u> 156 : 18 พฤษภาคม 2493
206	เด็กเอ๋ยพาย นายเอ๋ยโยก	<u>สยามสมัย</u> 157 : 18 พฤษภาคม 2493
207	สันตอญ์ไหนด	<u>สยามสมัย</u> 158 : 18 พฤษภาคม 2493
208	โรคกลัวผีบ้าแท้	<u>สยามสมัย</u> 159 : 18 พฤษภาคม 2493
209	กำลังแรงแห่งวิวัฒนาการ	<u>สยามสมัย</u> 160 : 18 มิถุนายน 2493
210	คนเห็นแก่ตัว	<u>สยามสมัย</u> 161 : 18 มิถุนายน 2493
211	ยศหยาต	<u>สยามสมัย</u> 162 : 18 มิถุนายน 2493
212	สาวล่องลำพวก	<u>สยามสมัย</u> 164 : 45 กรกฎาคม 2493
213	ทำไมจึงอาเจียน ! ทำไม ?	<u>สยามสมัย</u> 166 : 45 กรกฎาคม 2493
214	หญิงสยามงามยิ่งที่ตรงไหน	<u>สยามสมัย</u> 167 : 26 กรกฎาคม 2493
215	เก่งจริงแม่คุณเอ๋ย	<u>สยามสมัย</u> 168 : 26 กรกฎาคม 2493
216	แต่ทองวนไท !	<u>สยามสมัย</u> 169 : 26 สิงหาคม 2493
217	จะหาอย่างไรดี	<u>สยามสมัย</u> 170 : 26 สิงหาคม 2493
218	อะไรกันเจ้าประคุณ	<u>สยามสมัย</u> 171 : 26 สิงหาคม 2493
219	พิณนักพะนั้น	<u>สยามสมัย</u> 172 : 27 สิงหาคม 2493
220	เถลง	<u>สยามสมัย</u> 174 : 26 กันยายน 2493
221	ขอบคุณ ขอรับ, ขอบคุณ !	<u>สยามสมัย</u> 175 : 26 กันยายน 2493
222	น้ำ - เรือ - ลัวะ !	<u>สยามสมัย</u> 177 : 32 ตุลาคม 2493
223	อย่าตกใจ !	<u>สยามสมัย</u> 178 : 32 ตุลาคม 2493
224	... แต่วิวัฒน์มะนิตร	<u>สยามสมัย</u> 179 : 32 ตุลาคม 2493
225	สาวเอ๋ย, จะบอกให้	<u>สยามสมัย</u> 181 : 32 ตุลาคม 2493
226	บุษบาลงสร้าง, ไข่ ! ไข่ !	<u>สยามสมัย</u> 183 : 32 พฤศจิกายน 2493
227	บาปสันตโหนด	<u>สยามสมัย</u> 184 : 32 พฤศจิกายน 2493
228	งามหน้าไหน ?	<u>สยามสมัย</u> 185 : 32 พฤศจิกายน 2493
229	ไปกับสมฤตุนาว	<u>สยามสมัย</u> 186 : 32 ธันวาคม 2493

ลำดับที่	ชื่อทร้อยกรอง	หนังสือ และ ปีที่พิมพ์
230	สันติภาพก่อนเพื่อน !	<u>สัปดาห์</u> 188 : 25 ธันวาคม 2493
231	เที่ยวงานฉลอง	<u>สัปดาห์</u> 189 : 25 ธันวาคม 2493
232	ลุย หรือ สงคราม	<u>สัปดาห์</u> 11 : 45 กุมภาพันธ์ 2493
233	ฟ้าเหนือ	<u>สัปดาห์</u> 12 : 43 มีนาคม 2493
234	Hero and Heroism	<u>สัปดาห์</u> 4 : 21 กรกฎาคม 2493
235	พาลพาลก	<u>สัปดาห์</u> 190 : 25 มกราคม 2494
236	นกเขายัน	<u>สัปดาห์</u> 192 : 27 มกราคม 2494
237	หมื่นสยาม... ล้าย !	<u>สัปดาห์</u> 193 : 27 มกราคม 2494
238	ก่อนรุ่ง	<u>สัปดาห์</u> 195 : 24 กุมภาพันธ์ 2494
239	นั่งเทียนดูที่	<u>สัปดาห์</u> 198 : 25 กุมภาพันธ์ 2494
240	อยู่ที่เราเอง	<u>สัปดาห์</u> 199 : 24 มีนาคม 2494
241	ไปทุ่ง	<u>สัปดาห์</u> 200 : 25 มีนาคม 2494
242	ใครบ้าง ?	<u>สัปดาห์</u> 201 : 25 มีนาคม 2494
243	หยุดก่อน, นักปราชญ์ !	<u>สัปดาห์</u> 202 : 25 มีนาคม 2494
244	ร้อนจริงจริง !	<u>สัปดาห์</u> 204 : 25 เมษายน 2494
245	ไม่ว่าหน้าไหน	<u>สัปดาห์</u> 206 : 25 เมษายน 2494
246	วันแม่ ?	<u>สัปดาห์</u> 207 : 25 เมษายน 2494
247	น้ำเปื้อน	<u>สัปดาห์</u> 208 : 25 พฤษภาคม 2494
248	ต้อนรับฤดูฝน	<u>สัปดาห์</u> 212 : 25 มิถุนายน 2494
249	งามกลางฝน	<u>สัปดาห์</u> 214 : 26 มิถุนายน 2494
250	พวกเรานายเอ็ง, จงมายักษ์	<u>สัปดาห์</u> 215 : 25 มิถุนายน 2494
251	มืองาม	<u>สัปดาห์</u> 218 : 25 มิถุนายน 2494
252	กายกับใจ	<u>สัปดาห์</u> 223 : 25 สิงหาคม 2494
253	ส้มอีเหาะ	<u>สัปดาห์</u> 224 : 24 สิงหาคม 2494

ลำดับที่	ชื่อบทหรือโครง	หนังสือ และ ปีที่พิมพ์
254	อยู่ใต้ฟ้า, กลวทำไ้มกับฝน !	สยามสมัย 225 : 18 กันยายน 2494
255	ประหวัดความรู้	สยามสมัย 227 : 17 กันยายน 2494
256	เสียงนกร้อง	สยามสมัย 228 : 17 กันยายน 2494
257	ร.5	สยามสมัย 229 : 17 กันยายน 2494
258	บอกยี่ห้อ	สยามสมัย 230 : 17 ตุลาคม 2494
259	คนขายของ	สยามสมัย 233 : 17 ตุลาคม 2494
260	คำก่าไรเกินควร	สยามสมัย 234 : 17 พฤศจิกายน 2494
261	หรั่งจำ, จ๊วย จ๊วย	สยามสมัย 244 : 14 มกราคม 2495
262	ฝันเก่ากว่าใหม่ ไยโย !	สยามสมัย 252 : 16 มีนาคม 2495
263	ตัวไหนแน่ ?	สยามสมัย 253 : 16 มีนาคม 2495
264	อักษรารสปี 5	สยามสมัย 254 : 16 มีนาคม 2495
265	อีคำน	สยามสมัย 256 : 16 เมษายน 2495
266	ต้อนรับนักปราชญ์	สยามสมัย 258 : 16 เมษายน 2495
267	ประกายพริก	สยามสมัย 259 : 16 เมษายน 2495
268	สมบัติสาวสวรรค์	สยามสมัย 260 : 16 พฤษภาคม 2495
269	วันเกิดคือวันแก่ผ้า	สยามสมัย ฉบับครบรอบปีที่ 6 : 34 พฤษภาคม 2495
270	ความร้อน	สยามสมัย 264 : 16 มิถุนายน 2495
271	เล่นหัน	สยามสมัย 266 : 16 มิถุนายน 2495
272	อย่าท้อ, โรงเรียนโลกยังมี !	สยามสมัย 267 : 16 มิถุนายน 2495
273	กำลังอยู่ที่ไหน ?	สยามสมัย 269 : 11 กรกฎาคม 2495
274	ทฤษฎีกรรมกลางที่ราบสูง	สยามสมัย 271 : 16 กรกฎาคม 2495
275	น้ำกับไฟ	สยามสมัย 272 : 16 กรกฎาคม 2495
276	อหังการกับอนหังการ	สยามสมัย 273 : 16 สิงหาคม 2495

ลำดับที่	ชื่อบทหรือกรอ	หนังสือ และ ปีที่พิมพ์
277	สุดใจ !	ฉันทสมสมัย 274 : 16 สิงหาคม 2495
278	กลับตาลปัตร	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
279	กินข้าวทุกกินชั้ กินไดดีคะป็นชา กินข้าวคนลือชา มากินชั้ดีเหลือใจ	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
280	เก่งนักมักม่วย	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
281	เขาแน่ !	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
282	ดูก่อน, ครั้นกโจร	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
283	พรานกสัวผี	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
284	กุลาตอกไห้ หาวโจร	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
285	เห็นดอกบัว เป็นกงจักร	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
286	ความรู้ฤาความร้าย	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
287	ผู้ร้ายแฝง	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
288	ลัวลั้เธอจำ	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
289	ชีค่านลุ่ม	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
290	ผ่านกตัญ	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
291	กล้านน้อยเพื่อน	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
292	มา เทอญเกลอถ่อย	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
293	เจ้าข้าโปรดก่อน โปรดก่อน เจ้าข้า	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
294	ไหน, มือที่สามอยู่ไหน	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
295	เข็ญหัวตัว เองให้ร่อยเอะ เพื่อน	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501
296	ลูกมือคือลูกตีน	ปิยมิตรวันจันทร์ 2501

ลำดับที่	ชื่อบทหรือกรอ	ชื่อหนังสือ และ ปีที่พิมพ์
297	โธมัส, สิริตเสา	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
298	ขอแสดงความนับถือ	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
299	นายผีตอบ (1)	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
300	คำขออภัยของนายผี	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
301	นายผีตอบ (2)	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
302	เรียนคุณ ม.	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
303	ถึงอย่างไรก็ดี ๆ	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
304	มากแท้ มากแท้	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
305	โล่ผี ! เร็ว ! โล่ผี !	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
306	โอวว่านิจุจความรัก	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
307	เรียนคุณ พ.อ.	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2501
308	อักษรบุข่า	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2502
309	ขวัญเกียงกินเพื่อน	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2502
310	ข้าวใหม่ปลามัน	<u>ปณิตรวันจันทร์</u> 2502
311	โออีคำน	ฉบับลายมือเขียน
312	สำเนาเจ้าพระยา	<u>เราชนะแล้ว, แม่จ๋า</u> 2522
313	" "	<u>เราชนะแล้ว, แม่จ๋า</u> 2522
314	ความซอกซำของนายผี	<u>เราชนะแล้ว, แม่จ๋า</u> 2522
315	ความเปลี่ยนแปลง	<u>เราชนะแล้ว, แม่จ๋า</u> 2522
316	เราชนะแล้ว, แม่จ๋า	<u>เราชนะแล้ว, แม่จ๋า</u> 2522

วิเคราะห์ทรัพยากรของ "นายผี"

บทคัดย่อ

ของ

จุฬารัตน์ คุปตารักษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พุทธทศวรรษ 2526

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์ทรัพยากรของ "นายผี" ในด้านรูปแบบ ท่วงทำนองเขียน และแนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ภาษา และการประพันธ์ โดยเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลของการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏว่า "นายผี" สามารถนำรูปแบบคำประพันธ์ที่มีมาแต่ดั้งเดิมและรูปแบบคำประพันธ์ที่ดัดแปลงขึ้นใหม่มาใช้เสนอเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม ทั้งยังสามารถสร้อยคำโวหารมาใช้ในการบรรยายและเปรียบเทียบให้ผู้อ่าน เกิดจินตภาพ และเกิดความรู้สึกคล้อยตามได้อย่างดีเยี่ยม ส่วนด้านแนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง พบว่า "นายผี" เป็นกวีที่มีความสำนึกทางการเมืองสูงมาก เขาจะคัดค้านและต่อต้านอย่างรุนแรง เมื่อเห็นว่าการดำเนินนโยบายของรัฐบาลหรือพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลหรือกลุ่มคนใด จะก่อให้เกิดผลร้ายแก่ประเทศชาติ แนวความคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจ "นายผี" ได้ชี้ให้เห็นถึง ปัญหาของการขาดแรงงาน และเรียกร้องให้ประชาชนผู้ยากไร้ร่วมพลังกันต่อสู้ แนวความคิดเกี่ยวกับสังคม "นายผี" ต่อต้านความฟุ้งเฟ้อ ความมัวเมาในอบายมุขต่าง ๆ และเรียกร้องให้ประชาชนทำงานเพื่อสร้างสรรค์สังคม แนวความคิดเกี่ยวกับภาษาและการประพันธ์ "นายผี" เห็นว่า ประชาชนเป็นผู้สร้างภาษาประชาชนจึงเป็นผู้ตัดสินความถูกต้องของภาษา สำหรับทรัพยากรที่ดีจะต้องประกอบด้วยความงามทางศิลปะการประพันธ์และความงามทางด้านเนื้อหา นอกจากนี้ กวีจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่ตนสร้างขึ้น

AN ANALYSIS OF "NAI PHEE'S POETICAL WORKS

AN ABSTRACT

BY

SUCHIRA GUPTARAK

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1983

The purpose of the thesis was to analyse "Nai Phee"'s Poetical Works, with the emphasis on form, style and his ideas of politics, economics, society, language and writing, presented by means of descriptive analysis.

The result was that "Nai Phee" is capable of using old forms of poetry and his adapted form to convey his meaning properly. His wording is cleverly executed to describe and compare the events in the story to create the imagination of the readers and to convince them effectively. His thoughts in politics showed that "Nai Phee"'s political attitude is highly distinguished. He will protest severely the improper actions of the government or of the other any political groups.

In view of economics "Nai Phee" always takes side with the labours when they were taken advantages. He urges the poor to fight. In view of society he protests against luxaurious lives and persudes the people to work for society. In view of language and writing, his idea is that the correctness of the language is judged by the people because they are these who use it. He believes good poetry must consist of beautiful art of writing as well as content. Poets must be responsible for the works that he has created.